DOCUMENT RESUME

ED 265 092 SO 016 943

AUTHOR	Nhi, Do Dien; And Others
TITLE	The United States History (Khmer Edition). [34 Self-Learning Packets for Khmer Students.]
INSTITUTION	George Mason Univ., Fairfax, VA. Indochina Inst.
SPONS AGENCY	Department of Education, Washington, DC.
PUB DATE	Oct 84
NOTE	705p.; For Vietnamese and Lao translations, see respectively SO 016 941 and SO 016 942. Materials produced as a joint effort between George Mason University, Montgomery County, Maryland Public Schools, Prince William County, Virginia Public Schools, and the National Association for Vietnamese American Education.
AVAILABLE FROM	The Indochina Institute, George Mason University, 4400 University Dr., Fairfax, VA 22030
PUB TYPE	Guides - Classroom Use - Materials (For Learner) (051) -- Multilingual/Bilingual Materials (171)
LANGUAGE	English; Cambodian
EDRS PRICE	MF04 Plus Postage. PC Not Available from EDRS.
DESCRIPTORS	American Studies; Asian Americans; Bilingual Instructional Materials; *Cambodians; Civil War (United States); Colonial History (United States); Global Approach; High Schools; *History Instruction; *History Textbooks; Industrialization; Land Settlement; Modern History; Reconstruction Era; Revolutionary War (United States); Slavery; Social Studies; United States Government (Course); *United States History; Womens Studies

ABSTRACT

Designed primarily for Indochinese students in grades 9-12, 34 United States history self-learning packets Materials produced as a joint effort between George Mason University, in eight sections. The publication could be used by mainstream teachers who have a number of limited English proficient (LEP) Khmer students in their classes or by parents to tutor their children. The packets were adapted from "Two Centuries of Progress: U.S. History" (Laidlaw Brothers) and include both Khmer and English translations. Section I deals with the first peoples to migrate to this continent, American Indian life and societies, Europeans settling the Americas, the English in North America, the thirteen colonies, and the American Revolution. Section II, "Establishing a New Nation," includes the following subtitles, "A Nation Arises," "A Nation Takes Shape," and "The First Government." Section III focuses on the Jeffersonian Era, the westward movement, the Age of Jackson, and slavery and the antislavery movement. Section IV, "Conflict and Reunion," examines the period between the slavery dispute and the Civil War, the Missouri Compromise, a nation divided and reunited, and the election of 1876. Section V, "The Transformation of a Nation," discusses industrialism, the emergence of modern America, a changing social order, and the populist crusade. Packets in sections VI through VIII focus on "The Challenge of Power and Prosperity," "Depression and Global Conflict," and "World Leadership in the Nuclear Age." A glossary concludes the publication. (LH)

ED265092

RECEIVED
NOV 14 1985

George Mason University
Indochina Institute

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

☑ This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.

☐ Minor changes have been made to improve reproduction quality.

- Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official NIE position or policy.

THE UNITED STATES HISTORY

ប្រវត្តិសាស្ត្រនៃសហរដ្ឋអាមេរិក

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL IN MICROFICHE ONLY HAS BEEN GRANTED BY
Nguyen Manh Hung
TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

SO 016943

October 1984

THE UNITED STATES HISTORY

ប្រវត្តិសាស្ត្រនៃសហរដ្ឋអាមេរិក

General Editor:
Nguyen Manh Hung
Material Development Specialist:
Do Dien Nhi
Consultants:
Nguyen Ngoc Bich
Leonor Guillen, Ann Hengerer,
Francis Lynn, Nydia Piatz,
Cung Thuc Tien, Tran Nhu Trang.
Translators:
Sitthanary Kim (Khmer)
Voradeth Ditthavong (Lao)
Graphic Artist:
Ho Dac Ngoc

George Mason University
Indochina Institute

October 1984

FOREWORD

These United States self-study learning packets were developed under a grant from the Department of Education. They were designed primarily for Indochinese students in grades 9-12. They could be used by ESL teachers who may or may not speak one of the Indochinese languages. They could be used by mainstream teachers who have a number of LEP Indochinese students in their classes. They could also be used by parents to tutor their children. The only requirement is that either the parents or the students must be able to read their national languages.

These materials are the result of a joint effort between the Indochina Institute of George Mason University, Montgomery County Public Schools, Prince William County Public Schools, and the National Association for Vietnamese American Education. The main draft of the English text and its Vietnamese version were developed by Do Dien Nhi. They were then revised and edited by a team consisting of Leonor Guillen, Ann Hengerer, Francis Lynn, Nydia Piatz, Cung Thuc Tien, and myself. Other consultants included Nguyen Ngoc Bich and Tran Nhu Trang. The Khmer translation was done by Sathanary Kim. The Lao translation was done by Voradeth Ditthavong. Typing of the English text and its Vietnamese translation were carried out by Do Van; of the Khmer translation by Puthsarak Mum, and of the Lao translation by Phouvimalakey Ditthavong. Graphic works and layouts were done by Ho Dac Ngoc. Reproduction of the materials were done by GMU Duplicating Services.

We would like to express our sincere appreciation to those people whose assistance has made it possible for us to carry out this project to its conclusion. We also would like to thank Laidlaw Brothers for giving us permission to adapt Two Century of Progress: U.S. History. We hope that these packets will help LEP Indochinese students to have a better understanding of American history and facilitate their transition into the mainstream classrooms.

Nguyen Manh Hung
Director
Indochina Institute

U.S. HISTORY

TABLE OF CONTENTS

Page

SECTION I: SETTLING THE AMERICAS 01

Packet 1: The First America 02

- 1.1. Early Settlers in the Americas 03
- 1.2. Indian life in North America 05
- 1.3. Indian Societies 06
- 1.4. Europeans discover the Americas 10

Packet 2: Europeans Settle in the Americas 24

- 2.1. The Europeans in the Americas 27
- 2.2. The Spaniards in the Americas 27
- 2.3. The French in the Americas 30

Packet 3: The English in North America 46

- 3.1. The First English Colonies in North America 47
- 3.2. Other English Colonies in North America 52

Packet 4: The Thirteen Colonies in North America 64

- 4.1. The New England Colonies 66
- 4.2. The Central Colonies 68
- 4.3. The Southern Colonies 69

Packet 5: The American Revolution 84

- 5.1. The French and Indian War 85
- 5.2. The Causes of the American Revolutionary War 88
- 5.3. The Revolutionary War 91

SECTION II: ESTABLISHING A NEW NATION 111

Packet 6: A Nation Arises 112

- 6.1. Problems of the New Nation 113

Page

6.2. The Great Compromise 114
6.3. Understanding the Constitution 117

Packet 7: A Nation Takes Shapes 131

7.1. The New Government and its Three Branches 133
7.2. The Bill of Rights 135
7.3. The New Nation Faces External Problems 135

Packet 8: The First Government of the United States 151

8.1. The First President: George Washington 152
8.2. The President and the Constitution . . 152
8.3. The Formation of Political Parites . . 155

SECTION III: PROGRESS OF THE NEW NATION 170

Packet 9: The Jefferson Era 171

9.1. Jefferson in Power 172
9.2. The Louisiana Purchase 174
9.3. The War of 1812: the Treaty of Ghent 175

Packet 10: The Westward Movement 193

10.1. The Lewis and Clark Expedition 194
10.2. The Mountain Men and the West 195
10.3. Texas and the Mexican War 195

Packet 11: The Age of Jackson 210

11.1. The Industrial Revolution 211
11.2. King Cotton 212
11.3. Sectionalism 213
11.4. The Age of Jackson 215

Packet 12: Slavery and the Antislavery Movement . 232

12.1. Slavery in the United States 233
12.2. Life as a Slave 234
12.3. The Abolitionist Movement 234
12.4. Slave Rebellions 235

Page

SECTION IV: CONFLICT AND REUNION 250

Packet 13: From the Slavery Dispute to the Civil War 251

13.1. The Missouri Compromise 252
13.2. The Compromise of 1850 254
13.3. The Kansas-Nebraska Act of 1854 256
13.4. The Election of 1860 257

Packet 14: A Nation Divided 273

14.1. Causes of the Civil War 274
14.2. Secession from the Union 276
14.3. The Civil War Begins 276

Packet 15: A Nation Reunited 288

15.1. The Emancipation Proclamation 290
15.2. The Gettysburg Address 290
15.3. Victory and Defeat 290
15.4. The Thirteenth Amendement 292
15.5. Reconstruction in the South and the Status of the Blacks 293

Packet 16: The Election of 1876 306

16.1. Reconstruction and the Election of 1876 307
16.2. The Election of 1876: A Compromise between Republicans and Democrats . . . 309

SECTION V: THE TRANSFORMATION OF A NATION . . . 321

Packet 17: The Age of Industrialization 322

17.1. New Economic Developments 324
17.2. The Organization of Industry and Labor 326
17.3. The Response to Unionization 328

Packet 18: The Emerge of Modern America 340

18.1. The Period of Political Competition and Corruption 342
18.2. The Progressive Movements 343
18.3. The Nation Becomes a World Power 345

Page

Packet 19: A Changing Social Order 361

19.1. The Rise of the City 363
19.2. Patterns of Prejudice and Discrimination 365
19.3. The Indians and the Blacks 366
19.4. The Culture of a Dynamic Nation 368

Packet 20: The Populist Crusade 382

20.1. Famers' Problems 384
20.2. The Farmers' Party: the Populists . . . 385

SECTION VI: THE CHALLENGE OF POWER AND PROSPERITY 399

Packet 21: The Great Crusade 400

21.1. The Causes of the First World War . . . 402
21.2. The First World War 404
21.3. The United States and the War 405
21.4. The Search for a Lasting Peace 407

Packet 22: The Return to Normalcy 422

22.1. The Year after World War I: the Election of 1920 423
22.2. President Harding and the "Ohio Gang" 424
22.3. The Great Depression Begins 425
22.4. President Hoover and his fight against the Depression . . . 427

Packet 23: Society and the Roaring Twenties . . . 439

23.1. Americans on wheels and People on the move 440
23.2. Disturbance in the 1920's 441
23.3. Sports and Pastimes 443

Packet 24: The Women's Rights Movement 457

24.1. The Call for Equality the Seneca Falls Convention 458
24.2. The Women's Suffrage Movement 459
24.3. The Nineteenth Amendment 460

Page

SECTION VII: DEPRESSION AND GLOBAL CONFLICT . . . 473

Packet 25: The Era of Franklin Delano Roosevelt . 474

25.1. A Nation in Despair: Franklin Delano Roosevelt Elected . . . 476
25.2. The First New Deal 476
25.3. Restoring the Banking System 477
25.4. Jobs for the Unemployment 477
25.5. Helping the Farmers 477
25.6. The Tennessee Valley Authority (TVA) . 478
25.7. The Second New Deal 478

Packet 26: American Society during the Depression 492

26.1. Unemployment, Poverty and Hunger 493
26.2. The Arts, Literature, and Movies during the Depression 494
26.3. Medical Advances during the Depression . 495

Packet 27: Foreign Policy and Global Conflict . . 506

27.1. Foreign Economic Policy and the Good Neighbor Policy 508
27.2. The Rise of Dictators and the Beginning of the Second World War 509
27.3. The Attack on Pearl Harbor: Japan at War with the U.S. 512

Packet 28: The United States and the Second World War 529

28.1. The U.S. and the Allies 531
28.2. Liberating Europe 532
28.3. Defeating the Japanese 533
28.4. Creating the United States 535

Packet 29: The Modern Labor Movement 550

29.1. The Work Force and the Union 551
29.2. The Union Retreat 553
29.3. The Advance of Unionism 554
29.4. American Labor Today 555

SECTION VIII: WORLD LEADERSHIP IN THE NUCLEAR AGE 569

Page

Packet 30: The Challenge of World Leadership . . 570

30.1. The Roots of the Cold War 571
30.2. The Areas of Confrontation 572

Packet 31: The Quest for a Peaceful World 589

31.1. The World in the Postwar Era 590
31.2. The World in the Detente Era 592
31.3. The End of the Detente Era 593

Packet 32: Politics and Economic Growth 607

32.1. The Politics of Change 608
32.2. The Challenge of Economic Expansion . . 610
32.3. The Impact of Economic Change 611

Packet 33: Politics and Social Change 627

33.1. Politics and Individual Rights:
Threats to Civil Liberties 628
33.2. Minorities and Civil Rights 629
33.3. A Society of Abundance:
People on the Move 630
33.4. New Patterns of Living 631
33.5. Safeguarding the Environment 632

Packet 34: The Struggle for Racial Equality and
the Making of a Multi-Ethnic Society . 650

34.1. The Blacks in the Struggle
for Equality 651
34.2. Indians: Americans of Asian Descent,
Spanish Surname Americans, and
the Struggle for Equality 653
34.3. The Southeast Asian Refugees:
Our Newest Immigrants 655
34.4. A Nation of Ethnic Groups 656

GLOSSARY 671

Section I
Settling The Americas

Section 1: SETTING THE AMERICAS

Packet 1: THE FIRST AMERICANS

NEW WORDS: ពាក្យថ្មីៗ

settler: អ្នកតាំងលំនៅនៅដំបូង

The early settlers in the Americas were Indians.

Ice Age: យុគទឹកកក

During the Ice Age, the North Pole was covered by a thick ice sheet.

land bridge: ដីដែលនៅភ្ជាប់គ្នាពីស្រុកមួយទៅស្រុកមួយ

People walked over the land bridge to reach the river bank.

animal herd: ហ្វូងសត្វ

The Indians hunted the animal herd in the Great Plain for meat and skins.

society: សង្គម

The Indians created their own societies and customs.

environment: បរិយាកាស

Life of the early settlers in North America was influenced by the environment.

humidity: សំណើម ក្តអាកាស

The humidity helps bamboos to grow fast.

village: ភូមិ

There are many villages along the Mekong River.

squash: បន្លែម្យ៉ាងស្រដៀងនឹងនោង ឬ ល្ពៅ

There are many kinds of squash in the farm market.

league: សម្ព័ន្ធ

Five Iroquois tribes joined together to form a league called the League of Five Nations.

agriculture: កសិកម្ម

Agriculture was a major part of the Pueblo economic system.

loom: កី សម្រាប់ត្បាញ

The Chinese used looms to make beautiful silk.

Plateau: ខ្ពង់រាប

The climate is cool on the high plateau.

Western hemisphere: ពិភពលោកខាងលិច

Europeans did not know about the Western hemisphere before 1492.

Saga: រឿងព្រេងរបស់វីរបុរសណាមួយ

Leif Ericson's trip to Vinland became a saga in Norway.

spice: គ្រឿងទេស

Chinese used a lot of spices in their food.

perfume: ទឹកអប់

There is some expensive perfume in department stores.

voyage: ដំណើរតាមសមុទ្រ

Columbus started his voyage from Spain.

READING

1.1. EARLY SETTLERS IN THE AMERICAS

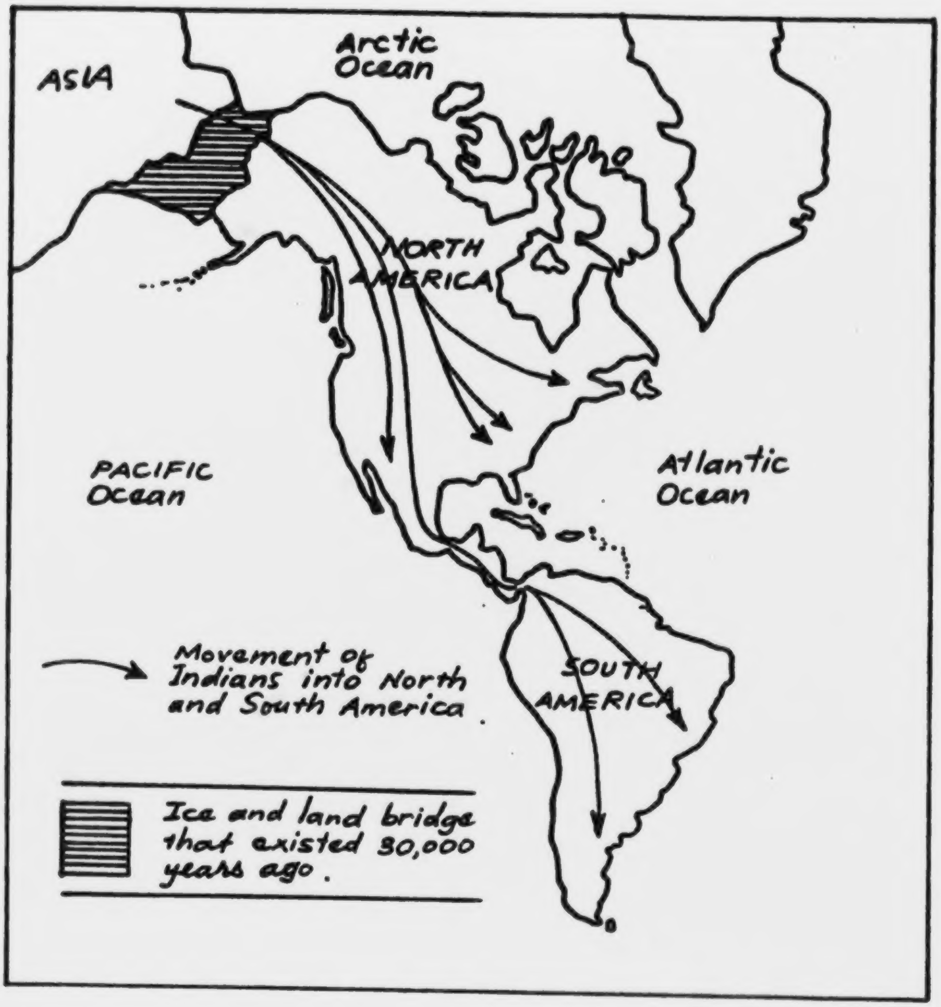
ASIA
Arctic Ocean
NORTH AMERICA
PACIFIC Ocean
Atlantic Ocean
SOUTH AMERICA
Movement of Indians into North and South America.
Ice and land bridge that existed 30,000 years ago.

1.1.1. The ancestors of the people who lived in the Americas came from Asia during the Ice Age. During that time, there was a land bridge connecting the Northeastern part of Asia and Alaska. Hunters who followed animal herds and pursued game over the land bridge eventually came to Alaska. Later, the land bridge was covered by water and people forgot the land on the other side of the Bering Sea. They started to establish their own societies and created their own ways of life.

1.2. INDIAN LIFE IN NORTH AMERICA

1.2.1. In North America, Indian life adapted to the environment. Indian food, housing, clothing and tools came from the nearby area. Certain tribes, such as the Cherokees, Choctaws, Creeks, and Seminoles, adapted very well to their environment. They farmed, hunted, and fished. Their clothing was made from animal skins and their houses from wood found in nearby forests.

1.2.2. The Indians who lived on the Plains and in the Rocky Mountain areas depended on hunting and gathering seeds and wild plants for their food. They used the animal skins to build tepees and to make clothing. Some famous tribes found in this area were Wichitas, Pawnees, Comanches, Mandans, and Osages.

1.2.3. Along the Western sea coast there was plenty of food because of the humidity and the long rainy season. The

5

Indians in this area depended on fishing and gathering roots. They always had a surplus of food and traded it for other necessities with other tribes. The Shoshones, Nez Perces, Pudget Sounds, and Modocs were all tribes who lived in the Western Sea Coast Area.

1.2.4. Near the Mexican border, there was a special Indian society called the Pueblos. They constructed their houses many stories high and they were good farmers. Apaches, Zunis, Navahos, Hopis, and Mohaves were the most famous tribes of the Pueblos.

1.3. INDIANS SOCIETIES

1.3.1. The Indian societies in North America were not alike. One of the most organized tribes was the Iroquois tribe in the Eastern Woodland Area. The Iroquois depended mostly on hunting and fishing for their food. They lived in villages where the men were hunters and warriors, but the women did almost all the work. Women raised corn, tobacco, pumpkins, and squash. Women held the important positions in the family. Older women had power to choose tribal leaders. In 1750, five Iroquois tribes joined together to form a league called the League of Five Nations. The Indians in the league spoke the same language and shared the same customs.

1.3.2. The Pueblo Indians, who live mostly on the lands now known as New Mexico and Arizona, also had a well organized

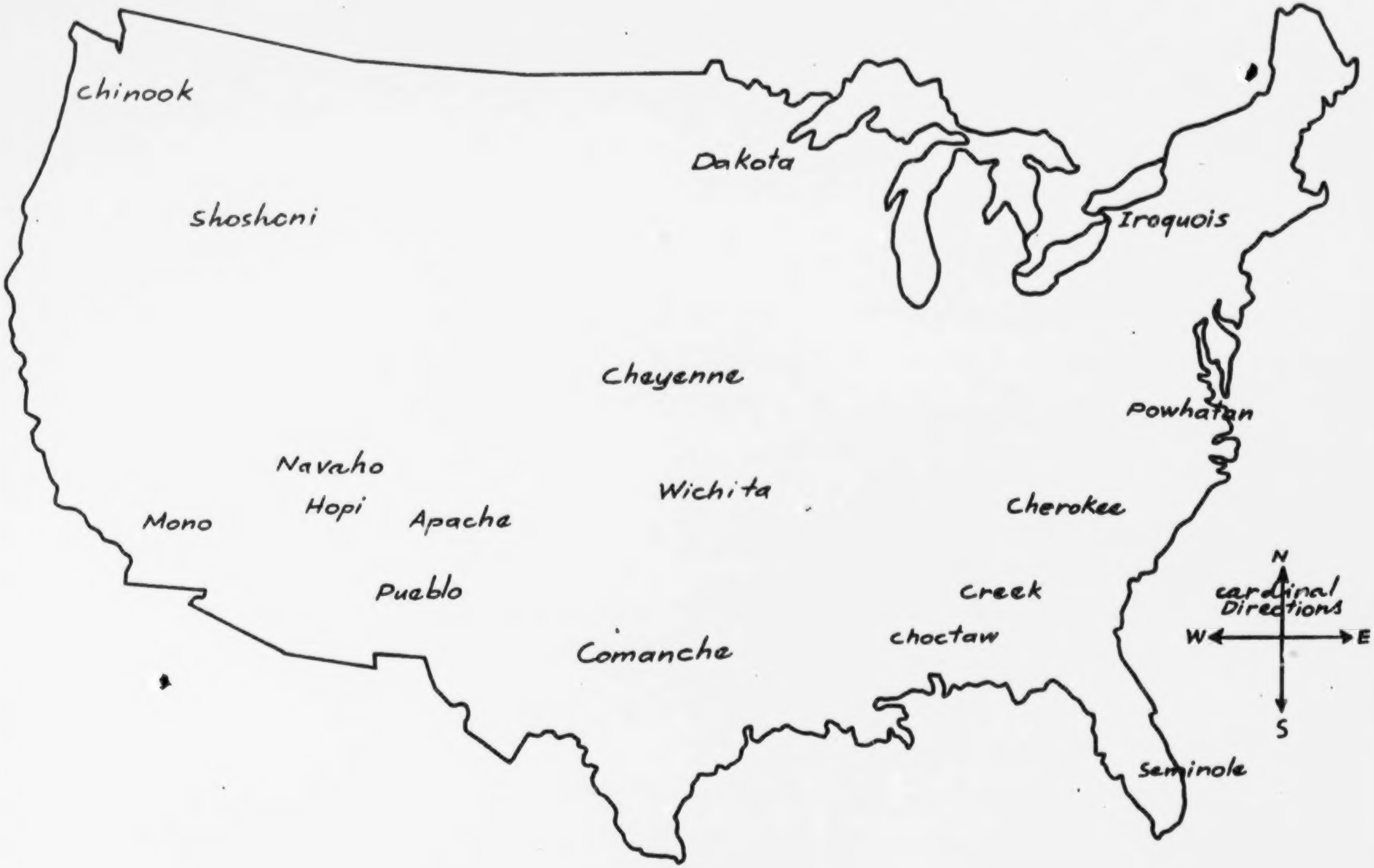
chinook
Dakota
Shoshoni
Iroquois
Cheyenne
Powhatan
Navaho
Wichita
Hopi
Mono
Apache
Cherokee
Pueblo
Creek
Choctaw
Comanche
Seminole
N
W
E
S
cardinal Directions

Location of Indians tribes at the time Europeans discovered America

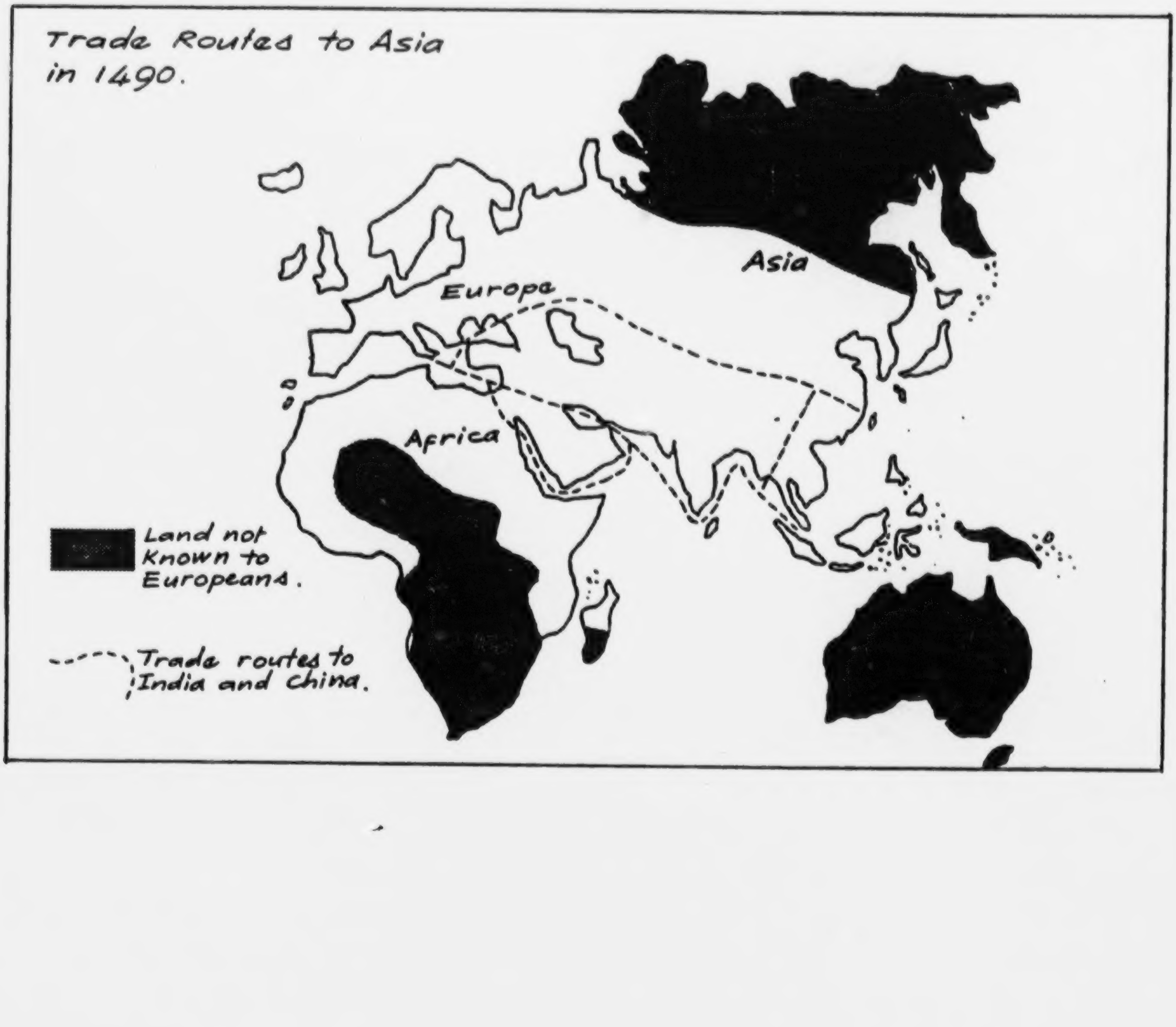

Trade Routes to Asia in 1490.

Asia
Europe
Africa
▀ Land not Known to Europeans.
- - - Trade routes to India and China.

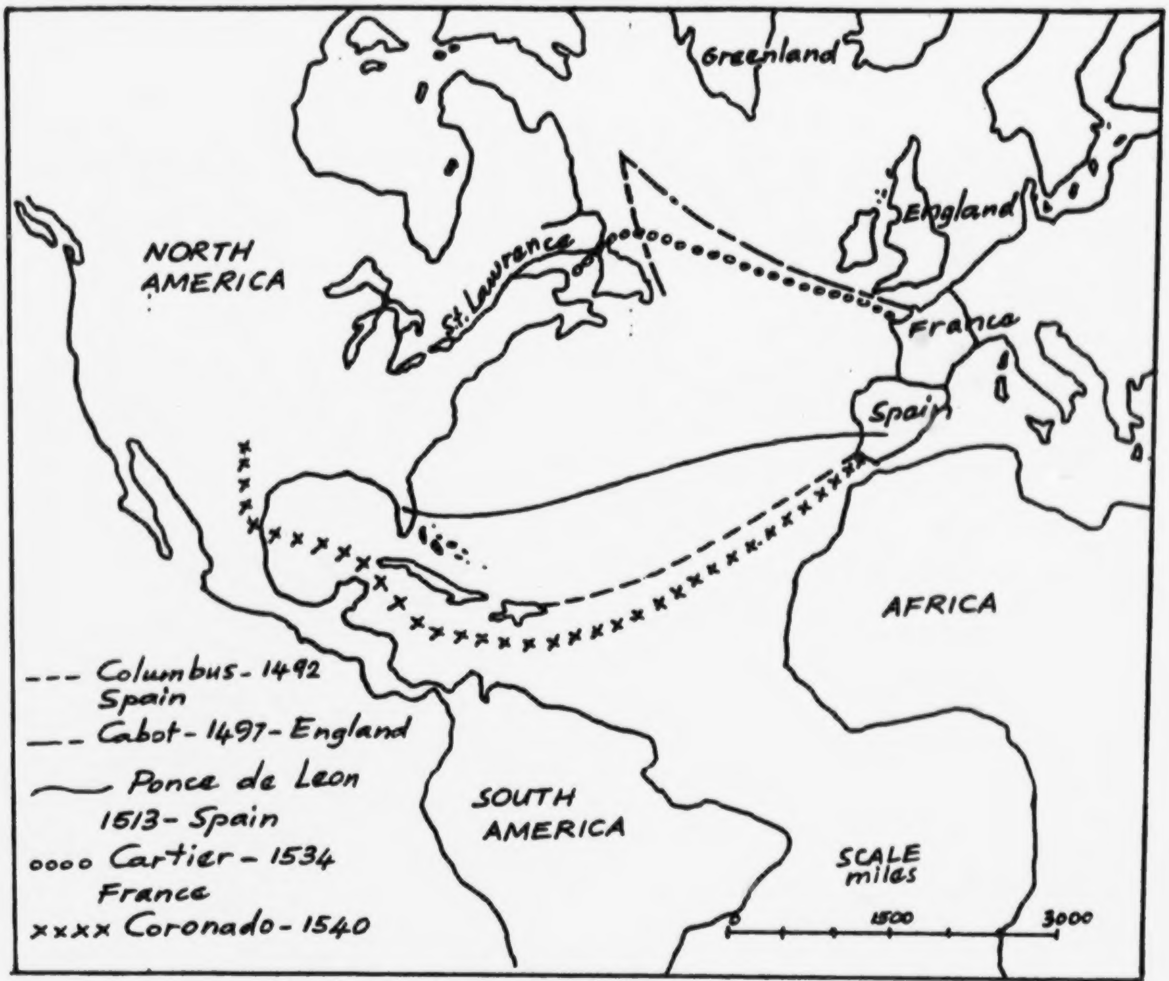
Greenland
England
NORTH AMERICA
St. Lawrence
France
Spain
AFRICA
SOUTH AMERICA
SCALE miles
0
1500
3000
--- Columbus - 1492 Spain
__ Cabot - 1497 - England
— Ponce de Leon 1513 - Spain
oooo Cartier - 1534 France
xxxx Coronado - 1540

Routes to America taken by European explorers.

society. They were good farmers, and agriculture was a mainstay of their economy. In addition to agricultural products, the Pueblos made brightly painted pottery and wove beautiful cloth on looms. They built sophisticated houses within cliff walls or on top of the plateaus. They had their own religions and all people were equal because there were no social classes. They were very friendly and peaceful and would fight only to protect themselves or their homes.

1.4. EUROPEANS DISCOVER THE AMERICAS

1.4.1. Before 1492, Europeans were familiar only with Europe, North Africa, and some parts of Asia, such as China and India. They did not know of the existence of the Western hemisphere and of the people living there. In the Scandinavian countries, there were many sagas and legends about Vinland which Leif Ericsson had visited a long time ago. Ericsson was a Viking from Norway, and he had made many trips to Greenland and the eastern coast areas of Canada.

1.4.2. For many years, Europeans always traded with China and India. Spices, perfumes, and silks found in these two countries were precious commodities in European markets. These goods had to be carried slowly overland, and when they finally reached European markets, they became too expensive. In an effort to reduce the cost, European merchants hoped to find a shorter sea route to Asia. Christopher Columbus was one of those who

The Known and Unknown World in the 1400's

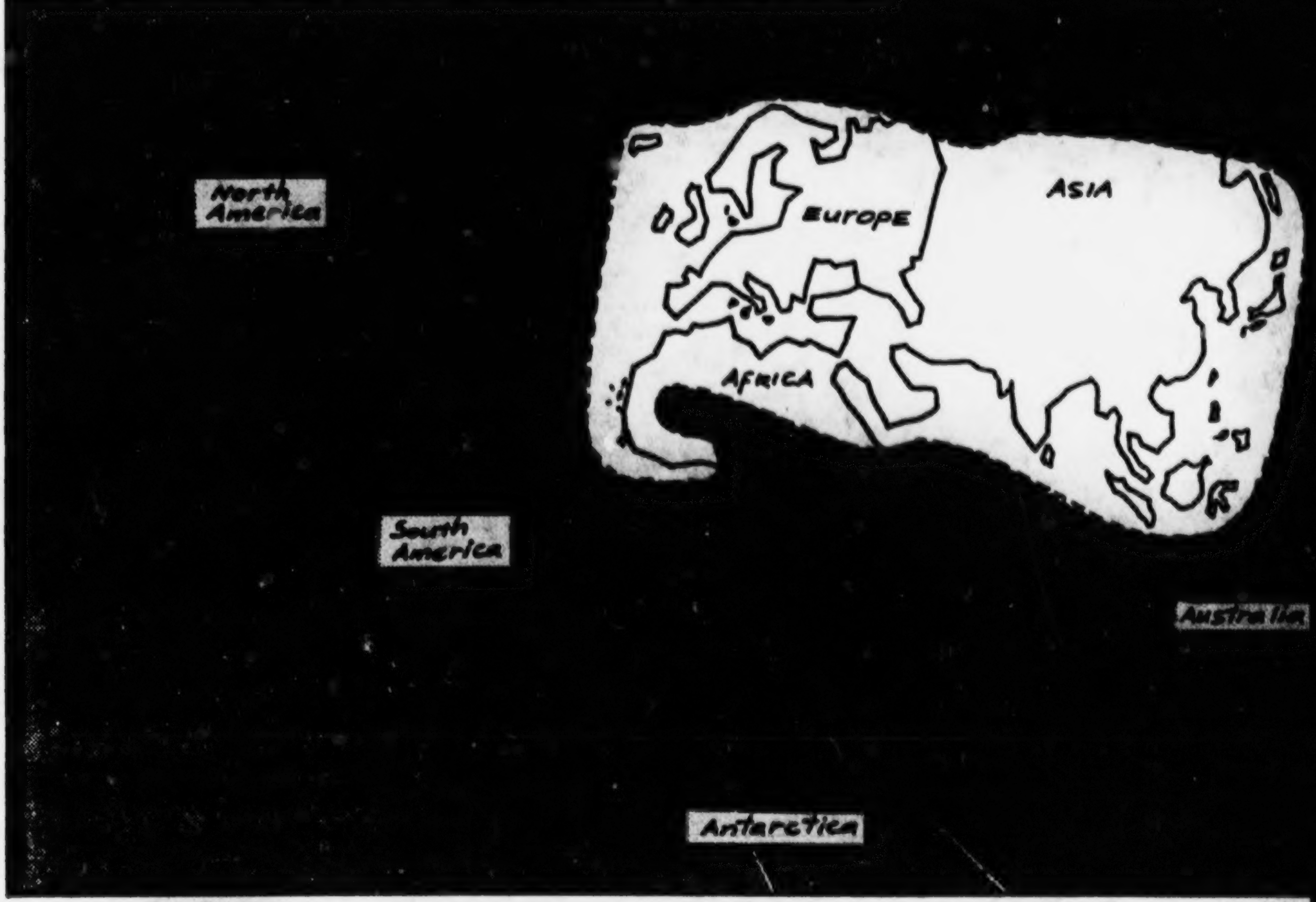
North America
EUROPE
ASIA
AFRICA
South America
Australia
Antarctica

■ Not Known to people from Europe at the time of Columbus.

hoped to find a shorter sea route to China and India.

1.4.3. In 1492, Christopher Columbus left Spain in search of a sea route to India and China. He believed the earth to be round and was convinced that if he sailed west he would reach China. Queen Isabella of Spain had given him three ships -- the Nina, the Pinta, and the Santa Maria -- to cross the Atlantic Ocean. Columbus and his sailors began their voyage in August, 1492. They were on the sea for many difficult weeks but did not see any land. His men became anxious and wanted to return to Europe. Finally, in October 1492, they landed on an island. Columbus was convinced that he and his men had reached India. For this reason, they referred to the people they met as "Indians". However, this land was not India. It was the new land that we now call America.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle write it and then define it.

A N L O N G A G R I C U L T U R E L S M

T E A S S P I C E C P L A T E A U O A E

L Z N A S E T T L E R V O Y A G E N I R

A P G G O M O O L A N D B R I D G E L C

N E U C C S L E A G U E L O N B P G I H

T R A O I T S H E E T R S A G A E A S A

I C G M E N V I R O N M E N T M R L A N

C E E A T B E R I N G S E A R B F L B T

O S C N Y T I D I M U H X O I O U I E M

C X A C P L A I N H O P I S B O M V L A

E Y C H P U E B L O S C O T E P E E L R

A C R E E K S M E X I C A N C H I N A K

N C O L U M B U S X I M A N D A N S Y E

R A M E R I C A T R I P S E A W A Y V T

E E X P O R T A T I O N J O U R N E Y O

D A T N I P A I R A M A T N A S N I N A

SETTLER
LEAGUE
VILLAGE
PLATEAU
CREEKS
JOURNEY
SEAWAY

SOCIETY
VOYAGE
BAMBOO
SPICE
MANDANS
CHINA
MARKET

SHEET
SAGA
LOOM
TRIBE
TEPEE
SAIL
LONG

MERCHANT
PERFUME
HUMIDITY
COMANCHE
MEXICAN
ISABELLA
AMERICA

LAND BRIDGE
ENVIRONMENT
ICE AGE
BERING SEA
NEZ PERCES
EXPORTATION
ATLANTIC OCEAN

SANTA
MARIA
PINTA
NINA
HOPIS

13

II. True or False: Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. The people who lived in the Americas came from Asia during the Ice Age.

____ 2. The Asians who came to America had built a bridge from Eastern Asia to Alaska.

____ 3. The people on the Plains and in the Rocky Mountain areas depended on hunting and gathering seeds and wild plants for their food.

____ 4. The Pueblos built their houses many stories high and they were good farmers.

____ 5. The Iroquois lived in village and the women did almost all the work.

____ 6. The people in the League of Five Nations spoke five different languages.

____ 7. The Pueblos also knew how to make cloth on looms.

____ 8. Before 1492, Europeans were familiar with only Europe, North Africa, and parts of Asia.

____ 9. China and India exported spices, perfumes, and silks to European markets.

____10. Christopher Columbus came to India in 1492, and he met many Indians.

III. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. export	1. the way something is usually done by a person or group of people.

14

____ b. custom

____ c. settler

____ d. humidity

____ e. village

____ f. league

____ g. loom

____ h. spice

____ i. perfume

____ j. voyage

2. an article sent out of one country for sale in another country.

3. a long trip to a foreign country.

4. a volatile liquid distilled from flowers.

5. any kind of aromatic used to flavor foods.

6. a machine from which cloth is produced.

7. a group of nations or states.

8. a small group of houses in a rural area.

9. contained water.

10. one person that lives in a new region.

IV Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: environment, surplus, village, tribal leader, exported, journey, sail, land bridge, animal skins, Ice Age.

1. The people who lived in the Americas came from Asia during the ____________ .

2. During that time, there was a ____________ between the Northeastern part of Asia and Alaska.

3. Indian life in North America was influenced by the ________.

4. Indians used ____________ to make clothing.

5. The Indians on the western coast always had ____________ of food.

6. The Iroquois lived in the ____________ and the wowen did almost all the work.

7. Older women had power to choose a ______________ .

8. China and India ____________ spices, perfumes, and silk to the European markets.

9. In 1492, Christopher Columbus began a ______________ from Spain.

10. He believed the earth to be round and was certain that if he ______________ West he would reach China.

ការអាន

១-១ ពួកអ្នកតាំងទីលំនៅមុនដំបូងក្នុងស្រុកអាមេរិក

១-១-១ មនុស្សដែលរស់នៅក្នុងស្រុកអាមេរិក គឺជាមនុស្សដែលមកពីអាស៊ីកាលពីជំនាន់យុគទឹកកក ។ នៅជំនាន់នោះ គឺមានដីដែលដុះភ្ជាប់គ្នារវាងផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងកើតនៃទ្វីបអាស៊ី និង Alaska ។ ប្រហែលជាការដេញឃ្លាលសត្វ ឬ ក៏ការតាមបរបាញ់សត្វនៅតាមដី ដែលដុះភ្ជាប់គ្នានោះហើយ ដែលបានធ្វើអោយពួកមនុស្សទាំងនោះចូលមកដល់ក្នុងតំបន់ Alaska តែម្តង ។ ក្រោយមកដីដែលដុះភ្ជាប់គ្នានោះក៏ត្រូវទឹកជោរជន់លិចបាត់ ហើយពួកមនុស្សទាំងនោះក៏ត្រូវភ្លេចបាត់ពីដែន ដែលនៅម្ខាងទៀតនៃសមុទ្រ Bering នោះទៅ ។ ពួកគេបានចាប់ផ្តើមរៀបចំបង្កើតជាសង្គម និង របៀបរស់នៅថ្មីរបស់គេទៀត ។

១-២ ជីវភាពរបស់ពួកក្ទងនៅអាមេរិកខាងជើង

១-២-១ បរិយាកាសមានអនុភាពយ៉ាងខ្លាំងទៅលើការរស់នៅរបស់ពួកក្ទងនៃអាមេរិកខាងជើង ។ ទីលំនៅ ម្ហូបអាហារ សំលៀកបំពាក់ និង គ្រឿងសម្ភារៈប្រើប្រាស់ គឺបានមកពីតំបន់ ដែលនៅជុំវិញខ្លួនគេ ។ ពួកនេះច្រើនតែប្រកបរបរដាំដំណាំ នេសាទ និង ការបរបាញ់សត្វ ដោយយកស្បែកសត្វមកធ្វើជាសំលៀកបំពាក់ និង ដើមឈើធ្វើជាផ្ទះសំបែង ។ ពួកក្ទងទាំងនេះច្រើនតែជាសម្ពន្ធរបស់ពួក Cherokees, Choctaws, Creeks និង Seminoles ។

១-២-២ ពួកមនុស្សដែលរស់នៅតាមតំបន់ទាបៗ និង តំបន់ភ្នំ ដែលពោរពេញទៅដោយថ្ម គឺច្រើនតែពឹងផ្អែកទៅលើការបាញ់សត្វ រើសគ្រាប់រុក្ខជាតិ និង ដំណាំដែលដុះដាលនៅក្នុងព្រៃមកធ្វើជាម្ហូបអាហាររបស់ខ្លួន ។ ពួកគេបានប្រើស្បែកសត្វមកសង់ជាទីលំនៅ និង ធ្វើសំលៀកបំពាក់ ។ ពួកកុលសម្ព័ន្ធ ដែលមានឈ្មោះល្បីខ្លះ គឺដូចជាពួក Wichitas, Pawnes, Commanches, Mandans និង ពួក Osages ។

១-២-៣ នៅតាមឆ្នេរសមុទ្រនៃតំបន់ផ្នែកខាងលិច ម្ហូបអាហារមានសំបូរណ៍ហូរហៀរ ពីព្រោះដោយសារភាពសំណើម និង រដូវភ្លៀង ដែលមានរយៈពេលដ៏វែង ។ ពួកក្ទងប្រចាំតំបន់នេះបានពឹងពាក់ទៅលើការនេសាទនិង ឫសរុក្ខជាតិ ហើយម្ហូបអាហារតែងតែមានលើសពីសេចក្តីត្រូវការរបស់ខ្លួនទៅទៀត ។ ដូច្នេះគេក៏យកម្ហូបអាហារ ដែលសល់នោះទៅដូរយកគ្រឿងដីចានឆ្នាំងពីពួកកុលសម្ព័ន្ធឯទៀតៗ ។ ពួកក្ទងទាំងនេះមានពួក Shoshones

Nez Perces, Pudget Sounds និងពួក Modocs

១.២.៤ នៅជិតព្រំប្រទល់ Mexican មានសង្គមពួកកួងដ៏ពិសេសមួយ ដែលមានឈ្មោះថាពួក Pueblos ។ ពួកនេះចេះសង់ផ្ទះ ដែលមានជាច្រើនជាន់ថ្នាក់ ហើយពួកនេះមានវិធីដែលជំនាញក្នុងការធ្វើស្រែចំការ ។ ពួកនេះមានឈ្មោះថា Apaches, Zunis, Navahos, Hopis ដោយពួក Mohaves ជាពួកដែលមានឈ្មោះល្បីជាងគេ ។

១.៣ សង្គមរបស់ពួកកួង

១.៣.១ សង្គមពួកកួងនៅផ្នែកអាមេរិកខាងជើង មានសភាពមិនដូចគ្នាទេ ។ ក្រុមកុលសម្ព័ន្ធពីរ ដែលមានរបៀបរៀបរយជាងគេ គឺពួក Iroquois នៃផ្នែកខាងកើតនៃដំបន់ Woodland និងពួក Pueblos នៃផ្នែកខាងត្បូងឆៀងខាងលិច ។ ពួក Iroquois បានពឹងផ្អែកស្ទើរតែទាំងស្រុងទៅលើការបរបាញ់សត្វ និង ការនេសាទ ។ ពួកគេរស់នៅតាមភូមិ ហើយពួកស្រីៗជាអ្នកប្រកបកិច្ចការស្ទើរតែទាំងអស់ ដូចជាដាំពោត ថ្នាំជក់ ល្ពៅ និង បន្លែម្យ៉ាងដែលស្រដៀងននោង (squash) ។ពួកប្រុសៗជាអ្នកប្រមាញ់ និង ធ្វើសឹកសង្គ្រាម ។ ស្ត្រីមានឋានៈសំខាន់ណាស់ នៅក្នុងគ្រួសារ ឯស្ត្រីចាស់ៗវិញ មានអំណាចនឹងជ្រើសរើសរកមេដឹកនាំប្រចាំកុលសម្ព័ន្ធខ្លួន ។ នៅឆ្នាំ ១៧៥០ កុលសម្ព័ន្ធប្រាំរបស់ពួក Iroquois បានរួបរួមគ្នាបង្កើតជាសម្ព័ន្ធមួយ ដើលមានឈ្មោះហៅថា សម្ព័ន្ធនៃប្រទេសទាំងប្រាំ ។ ប្រជារាស្ត្រទាំងអស់នៃសម្ព័ន្ធនេះនឹងត្រូវប្រើភាសាតែមួយ ឯទំនៀមទម្លាប់ក៏មានរបៀបដូចគ្នាដែរ ។

១.៣.២ ពួកកួង Pueblo ច្រើនតែរស់នៅតាមដំបន់ ដែលសព្វថ្ងៃមានឈ្មោះថា New Mexico និង Arizona ។ ពួកនេះជាអ្នកពូកែធ្វើស្រែចំការណាស់ ហើយកសិកម្ម ជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់នៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់គេ ។ ពួកនេះចេះធ្វើក្អម ឆ្នាំង ពាងដោយលាបពណ៌ពីលើ ហើយពួក Pueblos ថែមទាំងចេះធ្វើសំពត់អំបោះ ដោយប្រើកីសំរាប់ត្បាញ ព្រមទាំងមានសាសនារបស់គេទៀតផង ។ គេសង់ទីលំនៅនៅតាមច្រាំងចោត ឬ នៅតាមខ្ពង់រាប ហើយប្រជារាស្ត្រទូទៅ មានភាពស្មើៗទាំងអស់ដោយគ្មានវែកជាវណ្ណៈអ្វីឡើយ ។ ពួកនេះស្លូតរាក់ទាក់នឹងស្រឡាញ់សន្តិភាពណាស់ គេនឹងងើបប្រយុទ្ធតទល់ក្នុងការការពារខ្លួននឹងទីលំនៅប៉ុណ្ណោះ ។

១.៤ ការរកឃើញអាមេរិកដោយពួកអឺរ៉ុប

១.៤.១ នៅមុនឆ្នាំ ១៤៩២ ពួកអឺរ៉ុបស្គាល់តែផ្នែកអឺរ៉ុប អាហ្វ្រិកខាងជើង និង ផ្នែក

ខ្លះខាងទ្វីបអាស៊ីប៉ុណ្ណោះ ដូចជាស្រុកចិន និងឥណ្ឌៀ ។ ពួកគេមិនដែលបានដឹងពីពិភពខាងលិច និង ប្រជាជនដែលរស់នៅខាងទ្វីបនោះទេឡើយ ។ នៅខាងប្រទេសនៃ Scandinavia គេឃើញមានរឿងព្រេង ឬ រឿងនិទានជាច្រើនពី Vinland ដែលលោក Leif Ericson បានធ្វើទស្សនៈកិច្ចជាយូរពេលមកហើយ ។ លោក Ericson ជាអ្នកដែលមកពីប្រទេស Norway ហើយដែលធ្លាប់ធ្វើដំណើរជាច្រើនលើកច្រើនសារទៅកាន់ Greenland និង ឆ្នេរសមុទ្រដែលខាងកើតនៃប្រទេសកាណាដាសព្វថ្ងៃនេះ ។

១-៤-២ អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ដែលប្រជាជនខាងអឺរ៉ុបនឹកឃើញតែស្រុកចិន និង ឥណ្ឌៀប៉ុណ្ណោះ ដោយសារប្រទេសទាំងពីរនេះបានដឹកនាំចេញនូវគ្រឿងទេស ទឹកអប់ និង សូត្រទៅលក់ដូរខាងប្រទេសផ្នែកអឺរ៉ុប ។ របស់របរទាំងនេះត្រូវដឹកនាំយ៉ាងឆ្ងាយតាមផ្លូវជើងគោក ដូច្នេះទំរាំតែទៅដល់កន្លែងផ្សារសំរាប់លក់ដូរ នៃផ្នែកខាងអឺរ៉ុប របស់របរទាំងនេះនឹងត្រូវមានតម្លៃថ្លៃខ្លាំងពេក ។ ពួកអ្នកជំនួញទាំងនោះចង់រកវិធីដឹកនាំយ៉ាងខ្លី តាមផ្លូវសមុទ្រពីអាស៊ី ដើម្បីនឹងបន្ថយនូវតម្លៃរបស់របរ ។ លោក Christopher Columbus ជាមនុស្សមួយរូប ក្នុងចំណោមអ្នកដែលចង់រកផ្លូវដំណើរអោយបានយ៉ាងជិតឆ្ពោះទៅរកស្រុកចិន និង ឥណ្ឌៀនោះ ។

១-៤-៣ នៅឆ្នាំ ១៤៩២ លោក Christopher Columbus បានផ្ដើមធ្វើដំណើរតាមសមុទ្រពី Spain ។ លោកមានជំនឿថា ផែនដីមានរាងមូល ដូច្នេះបើសិនជាលោកធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅទិសខាងលិច លោកនឹងទៅដល់ស្រុកចិនជាមិនខាន ។ ស្តេចស្រី Isabella នៃប្រទេស Spain បានប្រគល់នាវាបីឈ្មោះ Nina, Pinta, និង Santa Maria ដល់លោក Columbus សំរាប់ធ្វើដំណើរកាត់សមុទ្រអាត្លង់ទិច ។ លោក Columbus ក៏បានចាប់ធ្វើដំណើរនៅខែសីហា ឆ្នាំ ១៤៩២ ។ បន្ទាប់ពីរយៈពេលប៉ុន្មានអាទិត្យនៅលើសមុទ្រមក លោកមិនបានជួបប្រទះនឹងផែនដីអ្វីសោះ ហើយមនុស្សទាំងប៉ុន្មាន ដែលធ្វើដំណើរជាមួយ ក៏ចាប់មានការមន្ទិលសង្ស័យទៀង ដោយគេចង់វិលត្រឡប់មកក្រោយវិញ ។ ប៉ុន្តែនៅទីបញ្ចប់ គឺនៅខែតុលា ឆ្នាំ ១៤៩២ គេក៏បានទៅចុះនៅលើកោះមួយ ដែលគេយល់ថាជាប្រទេសឥណ្ឌៀ ។ នៅពេល ដែលពួកគេឃើញមនុស្សលើកទីមួយនៅលើកោះ គេក៏បានហៅមនុស្សនោះថា Indian (ប្រជាជនឥណ្ឌៀ) ។ ប៉ុន្តែកោះនោះមិនមែនជាស្រុកឥណ្ឌៀទេ គឺជា ដីថ្មី ដែលយើងហៅថាអាមេរិកសព្វថ្ងៃនេះ ។

ការហាត់

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់ជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៤១ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនេះអាចរកឃើញ តាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និងបញ្ច្រាង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

A	N	L	O	N	O	A	G	R	I	C	U	L	T	U	R	E	L	S	M
T	E	A	S	S	P	I	C	E	C	P	L	A	T	E	A	U	O	A	E
L	Z	N	A	S	E	T	T	L	E	R	V	O	Y	A	G	E	N	I	R
A	P	G	G	O	M	O	O	L	A	N	D	B	R	I	D	G	E	L	C
N	E	U	C	C	S	L	E	A	G	U	E	L	O	N	B	P	G	I	H
T	R	A	O	I	T	S	H	E	E	T	R	S	A	G	A	E	A	S	A
I	C	G	M	E	N	V	I	R	O	N	M	E	N	T	M	R	L	A	N
C	E	E	A	T	B	E	R	I	N	G	S	E	A	R	B	F	L	B	T
O	S	C	N	Y	T	I	D	I	M	U	H	X	O	I	O	U	I	E	M
C	X	A	C	P	L	A	I	N	H	O	P	I	S	B	O	M	V	L	A
E	Y	C	H	P	U	E	B	L	O	S	C	O	T	E	P	E	E	L	R
A	C	R	E	E	K	S	M	E	X	I	C	A	N	C	H	I	N	A	K
N	C	O	L	U	M	B	U	S	X	I	M	A	N	D	A	N	S	Y	E
R	A	M	E	R	I	C	A	T	R	I	P	S	E	A	W	A	Y	V	T
E	E	X	P	O	R	T	A	T	I	O	N	J	O	U	R	N	E	Y	O
D	A	T	N	I	P	A	I	R	A	M	A	T	N	A	S	N	I	N	A

SETTLER
LEAGUE
VILLAGE
PLATEAU
CREEKS
JOURNEY
SEAWAT

SOCIETY
VOYAGE
BAMBOO
SPICE
MANDANS
CHINA
MARKET

SHEET
SAGA
LOOM
TRIBE
TEPEE
SAIL
LONG

MERCHANT
PERFUME
HUMIDITY
COMANCHE
MEXICAN
ISABELLA
AMERICA

LAND BRIDGE
ENVIRONMENT
ICE AGE
BERING SEA
NEZ PERCES
EXPORTATION
ATLANTIC OCEAN

SANTA
MARIA
PINTA
NINA
HOPIS

២. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយសរសេរដាក់អក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

______________ ១. ពួកមនុស្ស ដែលរស់នៅក្នុងស្រុកអាមេរិក គឺច្រើនតែមកពីអាស៊ីកាលពី ជំនាន់យុគទឹកកក ។

______________ ២. ប្រជាជនអាស៊ី ដែលចូលមកកាន់ស្រុកអាមេរិក បានសង់ជាស្ពានពីអាស៊ី ផ្នែកខាងកើតទៅដល់ ALASKA

______________ ៣. ពួកមនុស្សដែលរស់នៅតាមខ្ពង់រាប និង តំបន់ដែលមានភ្នំពាសពេញទៅ ដោយថ្ម បានពឹងផ្អែកទៅលើការបរបាញ់សត្វ ក្រាប់រុក្ខជាតិ និង ដំណាំក្នុងព្រៃ មកធ្វើជាម្ហូបអាហាររបស់ខ្លួន ។

______________ ៤. ពួក Pueblos ចេះសង់ទីលំនៅ ដែលមានជាន់ច្រើនជាន់ ច្រើនថ្នាក់ ព្រមទាំងជាពួកពូកែខាងរបរស្រែចំការទៀតផង ។

______________ ៥. ពួក Iroquois រស់នៅតាមភូមិ ហើយស្ត្រីជាអ្នកប្រកបមុខងារស្ទើរតែទាំងអស់ ។

______________ ៦. ប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងសម្ព័ន្ធនៃប្រទេសទាំងប្រាំនិយាយភាសាប្រាំខុសគ្នា ។

______________ ៧. ពួក Pueblos ថែមទាំងចេះរបៀបធ្វើកំណាត់សំពត់ ដោយប្រើកីក្នុងការតម្បាញផង ។

______________ ៨. នៅមុនឆ្នាំ ១៤៩២ ប្រជាជនខាងអឺរ៉ុបស្គាល់តែផ្នែកអឺរ៉ុប អាហ្វ្រិកខាងជើង និង ផ្នែកខ្លះនៃអាស៊ីប៉ុណ្ណោះ ។

______________ ៩. ចិន និង ឥណ្ឌៀ បានដឹកនាំចេញនូវគ្រឿងទេស ទឹកអប់ និង សូត្រ ទៅលក់ជូនខាងផ្សារអឺរ៉ុប ។

______________ ១០. លោក Christopher Columbus បានទៅដល់ប្រទេសឥណ្ឌៀ នៅឆ្នាំ ១៤៩២ ហើយលោកបានជួបប្រជាជនឥណ្ឌៀជាច្រើន ។

៣- ការប្រៀបធៀប

សូមប្រៀបធៀបពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្ដីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្ដាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ហើយសូមសរសេរដាក់ជាលេខនៅពីមុខសំនួរនិមួយៗផង ។

A	B
________ក- ការដឹកនាំចេញ	១- ជារបៀបអ្វីៗដែលតែងតែធ្វើទៀងដោយមនុស្ស ឬ ក្រុមមនុស្ស ។
________ខ- ទំនៀមទំលាប់	២- ជារបស់របរ ដែលនាំចេញពីប្រទេសមួយទៅសំរាប់លក់ដូរនៅប្រទេសមួយទៀត។
________គ- អ្នកតាំងទីលំនៅថ្មី	៣- ជាដំណើរដ៏វែងឆ្ងាយឆ្ពោះទៅកាន់ប្រទេសដទៃមួយទៀត ។
________ឃ- សំណើម	៤- ជាវត្ថុរាវដែលហួតហើរ ហើយដែលបិតចំរាញ់យកចេញពីផ្កា ។
________ង- ភូមិ	៥- ជាគ្រឿងក្រអូប ឬ ល្វីង ដែលសំរាប់យកទៅធ្វើអោយម្ហូបមានរសជាតិ ។
________ច- សម្ព័ន្ធ	៦- ជាប្រដាប់សំរាប់ត្បាញសំពត់ ។
________ឆ- កី	៧- ជាក្រុមរួមនៃប្រទេស ឬ រដ្ឋ ។
________ជ- គ្រឿងទេស	៨- ជាក្រុមផ្ទះតូចតាចដែលនៅតាមជនបទដាច់ឆ្ងាយ ។
________ឈ- ទឹកអប់	៩- អ្វីៗដែលមានជាតិទឹក
________ញ- ការធ្វើដំណើរតាមសមុទ្រ	១០- ជាមនុស្សម្នាក់ដែលផ្លាស់ចូលទៅរស់នៅក្នុងតំបន់ថ្មី ។

៤- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរៈ

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយសរសេរដាក់នៅកន្លែងទំនេរនូវពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យៗ ពាក្យទាំងនោះមាន : បរិយាកាស - ចំនួនលើស - ភូមិ - មេដឹកនាំកុលសម្ព័ន្ធ - ដឹកនាំចេញ - ធ្វើដំណើរតាមសមុទ្រ - ដីដែលភ្ជាប់គ្នាពីមួយទៅមួយ - ស្បែកសត្វ - យុគទឹកកក - បើកបរនាវា ។

១- មនុស្សដែលរស់នៅក្នុងស្រុកអាមេរិក គឺជាពួកដែលមកពីអាស៊ីកាលសម័យ ________________ ។

២- ក្ទុលពីជំនាន់នោះ មាន____________ថា ជាផ្នែកខាងជើង រវាងខាងកើតនៃទ្វីបអាស៊ី និង Alaska ។

៣- ____________មានអនុភាពយ៉ាងខ្លាំងទៅលើជីវភាពរបស់ពួកក្ទងនៃអាមេរិកខាងជើង ។

៤- ពួកក្ទងបានប្រើ___________ទៅសំរាប់ធ្វើសំលៀកបំពាក់ ។

៥- ម្ហូបអាហាររបស់ពួកក្ទង ដែលរស់នៅតាមឆ្នេរសមុទ្រនៃផ្នែកខាងលិចតែងតែមាន ____________ ពីសេចក្ដីត្រូវការ ។

៦- ពួក Iroquois រស់នៅតាម____________ ហើយស្ត្រីជាអ្នកប្រកបការងារលីងតែទាំងអស់ ។

៧- ស្ត្រីចាស់ពុំមានអំណាចនឹងជ្រើសរើសរក______________ របស់ខ្លួន ។

៨- ស្រុកចិន និង ឥណ្ឌាបាន __________នូវគ្រឿងទេស ទឹកអប់ និង សូត្រទៅលក់ដូរតាមផ្សារផ្នែកអឺរ៉ុប ។

៩- នៅឆ្នាំ ១៤៩២ លោក Christopher Columbus បានចាប់ផ្ដើម __________ ពី Spain ។

១០- លោកមានជំនឿថា ផែនដីរាងមូលហើយបើសិនជាលោក ________ ឆ្ពោះទៅទិសខាងលិច លោកនឹងទៅដល់ស្រុកឥណ្ឌាជាមិនខាន ។

Section 1: SETTLING IN AMERICAS

Packet 2: THE EUROPEANS SETTLED IN THE AMERICAS

NEW WORDS & USAGES ពាក្យថ្មី និង ការប្រើប្រាស់

seaway: ផ្លូវសមុទ្រ

The Europeans wanted to find a shorter seaway to Asia.

explorer: អ្នករុករក

Spanish explorer were looking for gold and silver.

colony: អាណានិគម - ស្រុកចំណុះ

Spain set up their colonies in South and Central America.

navigator: អ្នកបើកបរស្ទង់មើលទិសទីតាមនាវាចរណ៍ ឬ អាកាសចរណ៍

John Cabot was a famous navigator in the 15th century.

demarcation line: ខ្សែបន្ទាត់កំណត់ព្រំដែន

The colonies of Spain and Portugal were divided by a demarcation line.

conquer: ការច្បាំងដណ្តើមយកបាន

The Spanish armies invaded and conquered the Aztec Empire.

civilization: អារ្យធម៌

There was a very high civilization in ancient Egypt.

empire: ចក្រភព

Spanish explorers destroyed the Aztec Empire and the Inca Empire.

disease: រោគ - ជម្ងឺ

There are many diseases in the tropical countries.

priest: លោកសង្ឃ

The priests followed the explorers to teach the Christian faith to the Indians.

cruelty: ការសាហាវឃោរឃៅ

The priests in Christian missionaries wanted to stop the cruelty of the Spanish explorers.

attract: ទាក់ទាញ ចាប់ចិត្ត

The gold mines in California attracted many American from the East Coast.

discrimination: ការប្រកាន់សាសន៍ ភេទ ព័ណ៌សម្បុរ

prejudice: ការប្រកាន់សាសន៍

The Spaniards did not face any discrimination and prejudice of religions as those in England.

self government: រដ្ឋាភិបាលផ្ទាល់ខ្លួន

The British government allowed the colonists to set up self-government in the colonies.

take place: កើតមានឡើង

French exploration of the New World took place in the 15 century.

fur: រោមសត្វ

The French colonists found furs in North America.

obtain: ទទួល

France obtained a large area west of the Mississippi River.

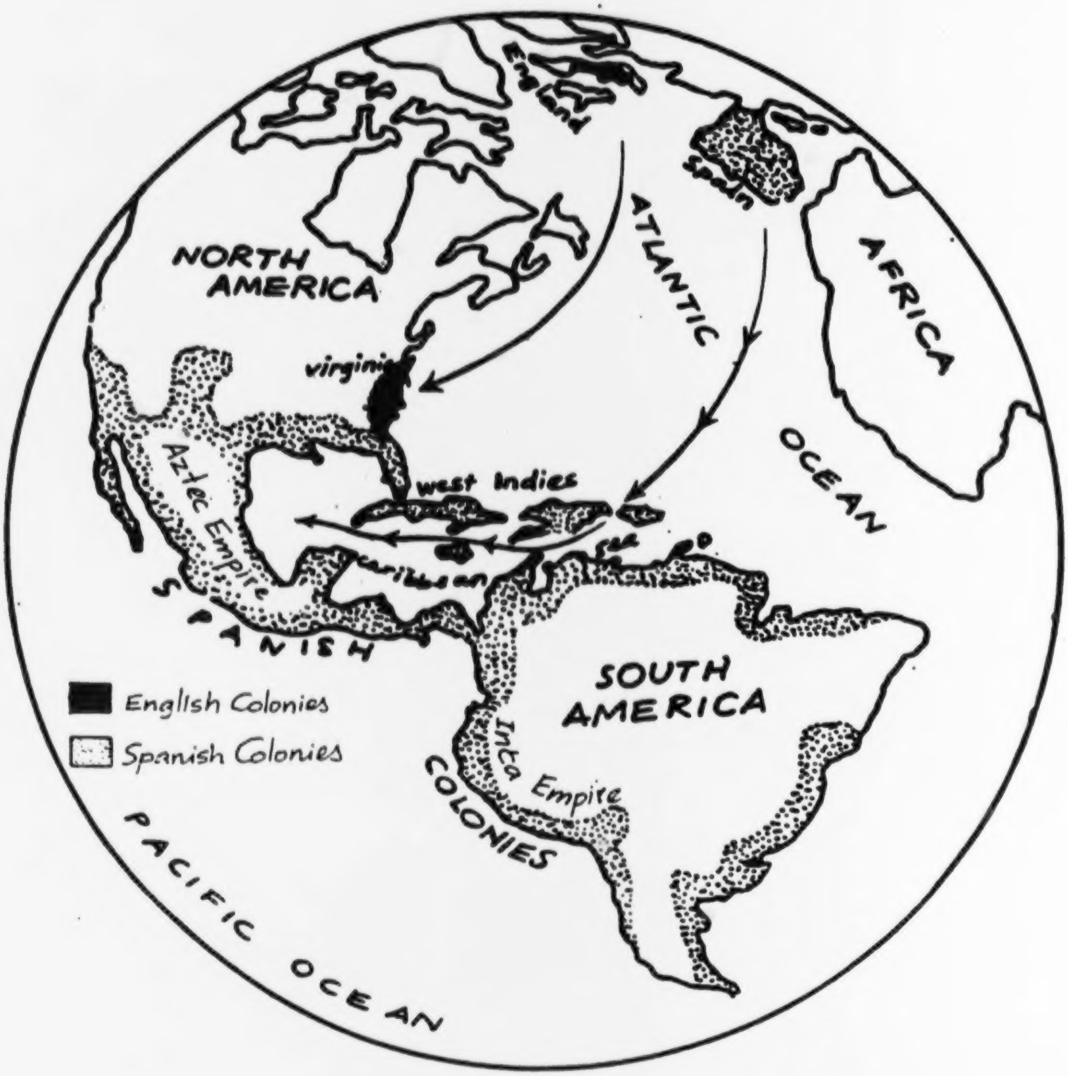
England
Spain
NORTH AMERICA
ATLANTIC
OCEAN
AFRICA
virginia
west Indies
Aztec Empire
caribbean sea
SPANISH
COLONIES
SOUTH AMERICA
Inca Empire
English Colonies
Spanish Colonies
PACIFIC OCEAN

Spanish and English Colonies
in North America

2.1. THE EUROPEANS IN THE AMERICAS

2.1.1. After Columbus' trip to the New World, many Europeans thought they had found not only a new and shorter **seaway** to Asia, but a new land full of riches. Spain, Portugal, England, and France began to send their **explorers** to the New World first, to chart the land and to find gold and silver and later, to establish **colonies**.

2.1.2. In 1497, England hired an Italian **navigator**, John Cabot, to find a new seaway to India. Cabot landed on the Labrador coast and claimed this land for England. Three years later, Pedro de Cabral of Portugal sailed west and landed in Brazil. He claimed this land for Portugal. At the end of the 15th century, there were many different explorations in both North and South America. However, it was not until after 1500 that Europeans began to come and live in the New World.

2.2. THE SPANIARDS IN THE AMERICAS

2.2.1. Spain and Portugal were the first two countries to establish their colonies in the Americas. In 1494 these two countries agreed that a **demarcation line** should divide the New World into two parts. Each country was to control one part.

2.2.2. The Spaniards established their colonies in Central America, South America, and California. The Spaniards were interested in these areas because they had found a lot of gold and silver there. Juan Ponce de Leon, a Spanish explorer, had visited Florida in 1513. At the same time, another Spanish explorer, Hernando Cortes, with his 500 well armed men **conquered** the Aztec Empire. They seized the treasures of the Aztecs, destroyed the Aztec **civilization**, and shipped the gold and silver back to Spain.

2.2.3. In South America, ten years later, Francisco Pizarro, landed in Peru and discovered the Inca **Empire**. Here Pizarro found and seized a lot of gold and silver. He also arrested the leaders and killed many Indian people. After that he sent Spaniards to settle there. The newly arrived Spaniards used Indians as slaves to work in the gold mines. Many Indians were killed by **diseases** and hard work. Many people disagreed with the policies of the colonists. Among them were the **priests** in the Christian missions.

2.2.4. During this time of exploration, Christian missionaries arrived in the New World from Spain and Portugal. They wanted to teach the Christian faith to the Indians. They followed the explorers and did a great deal to stop their cruelty to the Indians.

2.2.5. Although the Spanish colonies **attracted** many explorers, they did not attract many colonists. The Spaniards were not interested in the New World as a place to live. Unlike the English, the Spaniards did not face any religious **discrimination** or **prejudice** at home. Unlike the English

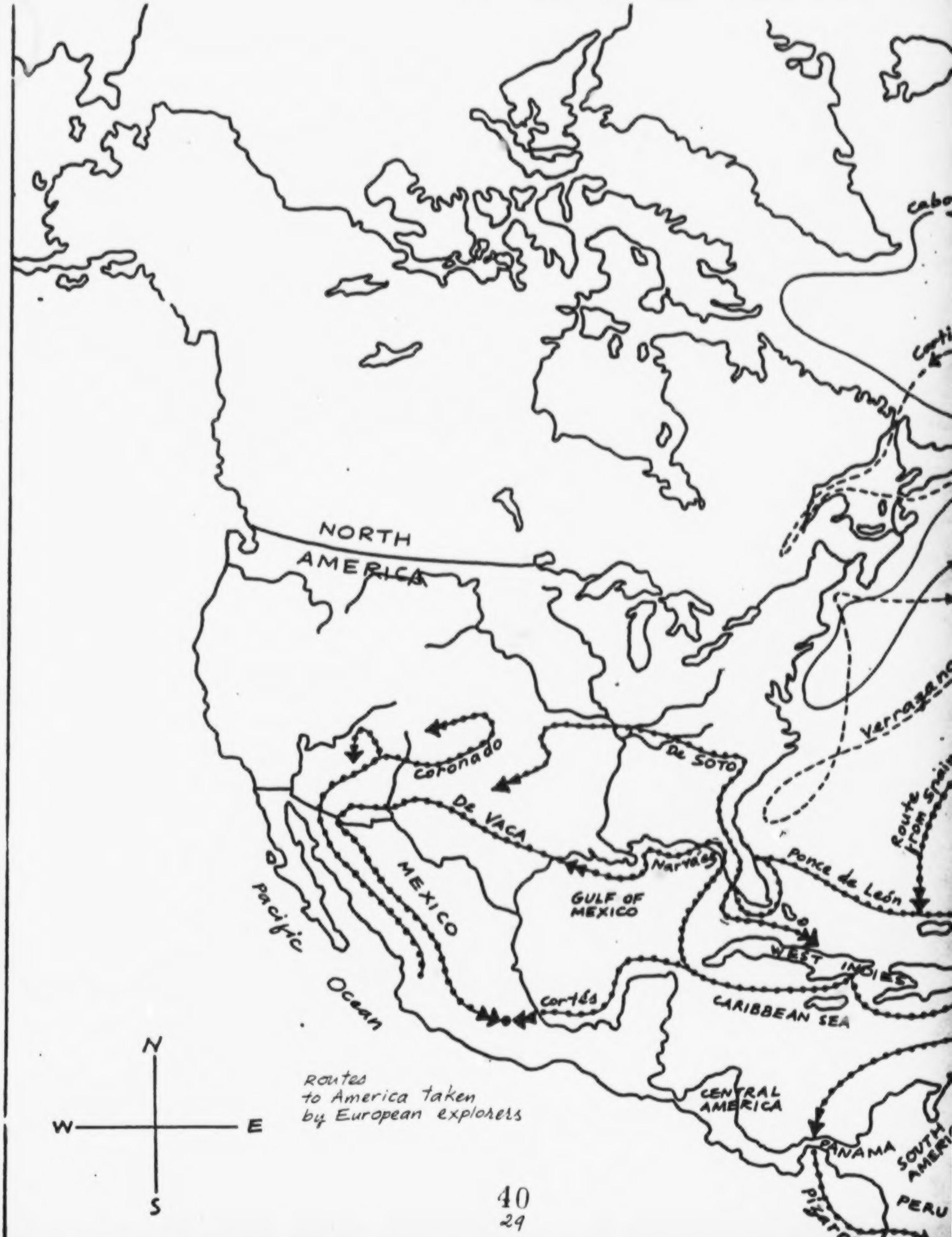
cabo
Carti
NORTH
AMERICA
Verrazano
Route from Spai
Coronado
De SOTO
De VACA
Narvaez
Ponce de León
Pacific Ocean
MEXICO
GULF OF MEXICO
WEST INDIES
CARIBBEAN SEA
cortés
CENTRAL AMERICA
PANAMA
SOUTH AMERI
PERU
Pizarro
N
W
E
S

Routes
to America taken
by European explorers

colonies, the Spanish colonies were not allowed to establish a form of self government. For these reasons, the population in the Spanish colonies was very low.

2.3. THE FRENCH IN THE AMERICAS

2.3.1. French explorations and settlements in the New World took place later than those of Spain, Portugal, and England. In 1524, France hired an Italian navigator, Giovanni da Verrazano, to find a seaway to Asia. He left Europe in 1524 and landed on the coast of North Carolina. From Carolina he sailed north along the seacoast of the Atlantic Ocean. He reached Newfoundland and then returned to France. He thought he had found the way to Asia. After this, many Frenchmen, such as Jacques Cartier and Samuel de Champlain, explored many different areas in North America. Jacques Cartier sailed the St. Lawrence River and made friends with the Indians in those areas. The Indians taught him how to trap wild animals to get furs. Samuel de Champlain explored the lands from Nova Scotia to Cape Cod. He also made treaties with the Hudson Indians and later, in 1608, he helped found the colony of Quebec.

2.3.2. Besides the colony at Quebec, France also obtained a large area west of the Mississippi River as a result of the explorations of Jacques Marquette, Louis Joliet and Robert de La Salle. These three adventurers explored the Great Lakes and the Mississippi River. In 1682, Robert de La Salle sailed

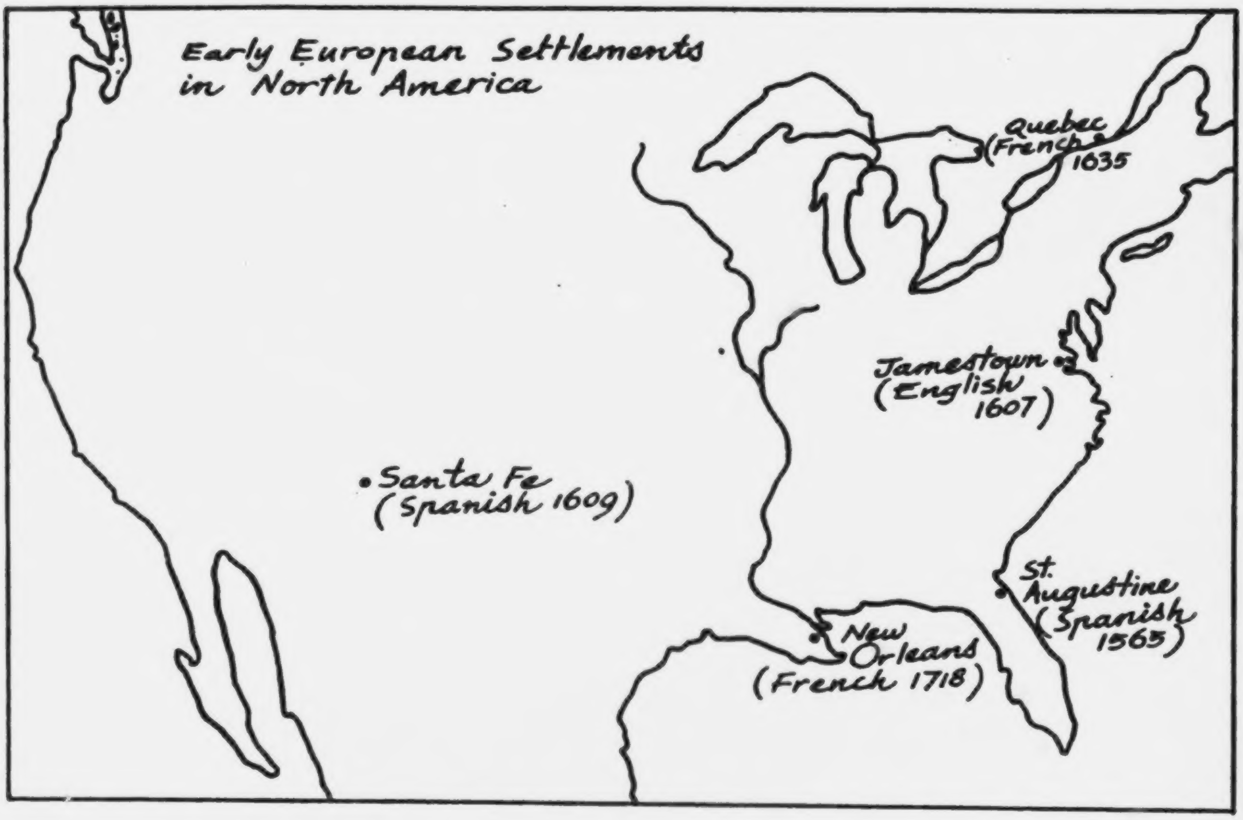
Early European Settlements in North America
Quebec (French 1635
Jamestown (English 1607)
Santa Fe (Spanish 1609)
St. Augustine (Spanish 1565)
New Orleans (French 1718)

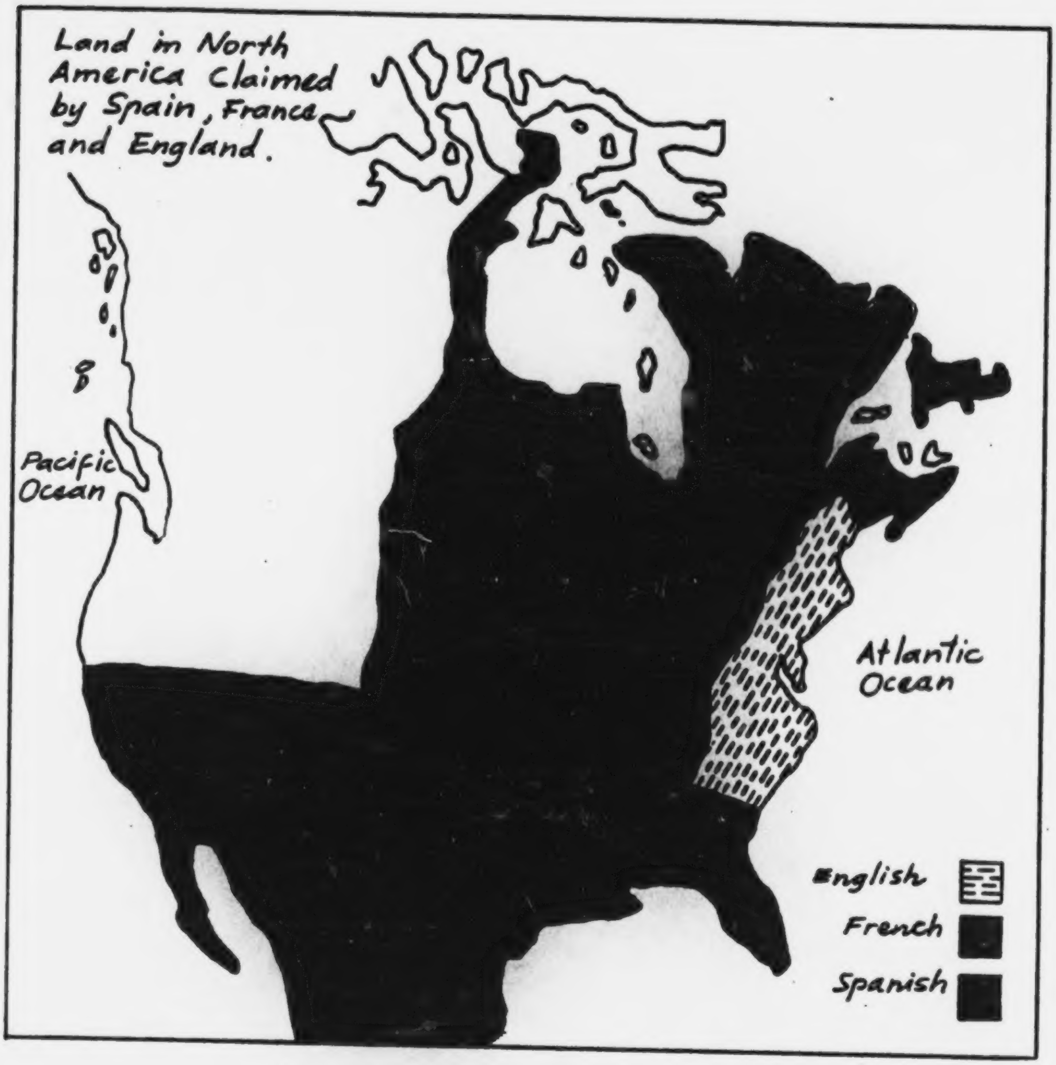
Land in North America Claimed by Spain, France and England.
Pacific Ocean
Atlantic Ocean
English
French
Spanish

south from the Illinois River to the Gulf of Mexico. He claimed this area for France and in honor of King Louis of France, he named it Louisiana.

2.3.3. Like the Spaniards, Frenchmen were not interested in settling in the New World. The French explorers only wanted to find treasures. They could not find any gold and silver but they had already found another treasure, furs. Exporting furs became one of the major economic activities of France in the colonies. The New World colonies did not attract many Frenchmen because the French government did not allow the colonists to set up a self government nor did it grant them freedom of religion. The population in the French colonies was small. In 1750, there were fewer than 100,000 settlers in the French colonies.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the words puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

SOUTH
GULF
EMPIRE
PRIEST
GRANT
FUR
SPAIN
LINE
COLONY
FAMOUS
SOIL

SEAWAY
COUNTRY
FRENCH
DISEASES
CRUELTY
GOVERN
NAVIGATOR
BRITISH
PREJUDICE
ATTACK
ARRESTED

INCA
AREA
GOLD
LAND
LIVE
AZTEC
BRAZIL
CLAIM
SAIL
DIVIDE
ASIA

SETTLE
PORTUGAL
CIVILIZATION
DISCRIMINATION
TAKE PLACE
EXPLORER
POPULATION
FREEDOM
DEMARCATION LINE
SAMUEL DE CHAMPLAIN

C H C N E R F D B R I T I S H D G P R
I S E A W A Y E X P L O R E R I R O O
V O N V F U R M A Z T E C M A V A P B
I I L I N E F A M O U S W P R I N U E
L L W G I V P R I E S T X I E D T L R
I S P A I N N C O N Q U E R A E O A T
Z A U T I N C A U V C R U E L T Y T D
A T S O U T H T A K E P L A C E F I E
T T O R P G D I S E A S E S O C R O L
I A S I A O C O L O N Y S A I L E N A
O C E V I L Q N P O R T U G A L E H S
N K L A N D R L C O U N T R Y C D C A
C P R E J U D I C E B R A Z I L O I L
O C L A I M S N S E T T L E C C M B L
N A R R E S T E D G O V E R N M E N E
D I S C R I M I N A T I O N G U L F O
S A M U E L D E C H A M P L A I N O N

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. fur	1. a person who travels into a country for the purpose of learning about it.
____ b. seaway	2. country or territory settled by migrants from mother country.
____ c. explorer	3. ocean route.
____ d. colony	4. groups of countries under a single supreme authority.
____ e. navigator	5. soft thick hair covering certain animals.
____ f. demarcation line	6. a region of the earth's surface.
____ g. empire	7. land or money from a government.
____ h. area	8. agreement made and signed between nations.
____ i. grant	9. a line to mark the boundaries.
____ j. treaty	10. a sailor with skill and experience who has taken part in many voyages.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. After Columbus's trip to the New York, the Europeans thought they had found a new and shorter seaway to Asia.

____ 2. In 1497, England hired an Italian navigator, John Cabot, to find a new seaway to India.

____ 3. Before 1500, many Europeans began to come and live in the New World.

____ 4. The Spaniards were interested in these two areas because they had found a lot of fish and furs in South America and Central America.

____ 5. The Spaniards preserved the Aztec civilization.

____ 6. Pizarro arrested the leaders and killed many Indian people.

____ 7. Following the time of exploration, the Christian missionaries came from Spain and Portugal.

____ 8. The priest did not want to teach the Christian faith to the Indians.

____ 9. Unlike the English, the Spaniards did not face any religious discrimination and prejudice at home.

____10. French exploration and settlements in the New World took place earlier than those of Spain, Portugal, and England.

IV. Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word in the blank: colonies, attract, furs, obtained, explored, settle, navigator, explorers, disease, Empire.

1. The population in the French __________ was small.
2. The colonies did not __________ many Frenchmen because the French government did not allow the colonists to set up their own government.
3. The French did not find any gold and silver but they found

another treasure, __________ .

4. Besides the colony at Quebec, France also ______________ a large area west of Mississippi River after the exploration of Jacques Marquette.

5. Samuel de Champlain __________ the lands from Nova Scotia to Cape Cod.

6. Frenchmen did not like to ___________ in the New World.

7. In 1524, France hired an Italian ____________ , Giovani da Verrazano, to find a seaway to Asia.

8. The Spanish colonies attracted the Spanish and Portugese kings and also the __________ .

9. Many Indians were killed by ___________ and hard work.

10. Francisco Pizarro landed in Peru and he found the Inca ______________ .

ការអាន

២.១ អ្នកអឺរ៉ុបនៅក្នុងអាមេរិក

២.១.១ បន្ទាប់ពីដំណើរទៅកាន់ពិភពថ្មីនៃលោក Columbus នោះមក ពួកអឺរ៉ុបយល់ឃើញថា គេអាចរកឃើញផ្លូវសមុទ្រថ្មី ដែលមានចម្ងាយយ៉ាងជិតឆ្ពោះទៅអាស៊ី ។ Spain, Portugal អង់គ្លេស និង បារាំង ក៏បានបញ្ជូនអ្នករុករករបស់គេ ឆ្ពោះទៅកាន់ពិភពថ្មីនោះ ដើម្បីនឹងចង់រកនូវមាស និង ប្រាក់ ព្រមទាំងចង់រកស្រុកចំណុះថែមទៀតផង ។

២.១.២ នៅឆ្នាំ ១៤៩៧ អង់គ្លេសបានជួលអ្នកបើកបរនាវា ជាតិអ៊ីតាលីម្នាក់ឈ្មោះ John Cabot ដើម្បីនឹងអោយផ្លូវសមុទ្រថ្មីឆ្ពោះទៅរកស្រុកពេណ្ឌៀ ។ លោក Cabot បានធ្វើដំណើរបុះទៅដល់ដំបន់ Labrador ហើយក៏បានអះអាងប្រកាសយកដំបន់នោះអោយអង់គ្លេសទៅ ។ បីឆ្នាំក្រោយមក លោក Pedro De Cabral នៃប្រទេស Portugal ក៏បានធ្វើដំណើរតាមសមុទ្រឆ្ពោះទៅទិសខាងលិច ហើយក៏បានទៅដល់ Brazil ។ លោកប្រកាសយក Brazil អោយ Portugal ដែរ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ មានការរុករកផ្សេងៗជាច្រើនថែមទៀត នៅតាមអាមេរិកខាងជើង និង ខាងត្បូង ។ បន្ទាប់ពីឆ្នាំ ១៥០០មក ពួកអឺរ៉ុបក៏បានចាប់ផ្ដើមធ្វើដំណើរចូលទៅរស់នៅក្នុងពិភពថ្មីជាបន្តបន្ទាប់គ្នា ។

២.២. ពួក Spain នៅក្នុងស្រុកអាមេរិក

២.២.១ ប្រទេស Spain និង Portugal ជាប្រទេសពីរដំបូង ដែលបានចាប់តាំងស្រុកអាណានិគមខ្លួនឯងនៅក្នុងអាមេរិក ។ នៅឆ្នាំ ១៤៩៤ ប្រទេសទាំងពីរនេះបានយល់ព្រមបែងចែកពិភពថ្មីនេះជាពីរចំណែក ។ គេបានប្រើនូវខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែន ដោយប្រទេសនិមួយត្រូវកាន់កាប់ផ្នែករបស់ខ្លួន ។

២.២.២ ពួក Spanish បានចាប់ផ្ដើមបង្កើតស្រុកចំណុះរបស់ខ្លួននៅខាងអាមេរិកប៉ែកកណ្ដាល អាមេរិកខាងត្បូង និង California ។ ពួកគេមានការចាប់អារម្មណ៍ទៅលើផ្នែកទាំងពីរ ដោយសារគេបានរកឃើញនូវមាស និង ប្រាក់ជាច្រើនទៅតាមដំបន់នោះ ។ លោក Juan Ponce de Leon ដែលជាអ្នករុករកពី Spain បានទៅដល់ Florida នៅឆ្នាំ ១៥១៣ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ អ្នករុករកពី Spain ម្នាក់ទៀតឈ្មោះលោក

Hernando Cortes ព្រមទាំងកងពលប្រដាប់អាវុធប្រាំរយនាក់របស់លោកបានវាយដណ្តើម និង កាន់កាប់ចក្រភព Aztec ។ ពួកនេះបានរឹបអូសយកនូវគ្រឿងកំណប់របស់ប្រជាជន Aztec ដោយដឹកនាំមាសប្រាក់យកទៅ Spain ។ ពួកគេថែមទាំងបានបំផ្លិចបំផ្លាញអារ្យធម៌របស់ប្រជាជននោះទៀតផង ។

២.២.៣ ដប់ឆ្នាំក្រោយមក នៅអាមេរិកខាងត្បូង លោក Frances Pizzaro បានទៅដល់ Peru ហើយថែមទាំងរកឃើញចក្រភពក្នុង Inca ផង ។ នៅទីនោះគេរកឃើញមាស និង ប្រាក់ជាច្រើន ។ ពួកនេះបានចាប់ឃុំឃាំងមេដឹកនាំរបស់ប្រជាជននោះ ព្រមទាំងបានសម្លាប់មនុស្សអស់ជាច្រើននាក់ទៀតផង ។ បន្ទាប់មកគេ ក៏បានបញ្ជូនប្រជាជនពី Spain អោយទៅតាំងទីលំនៅកន្លែងនោះ ដោយប្រើពួកទាសភាព Inca អោយធ្វើការនៅតាមកន្លែងជីករកមាស ។ ពួកក្នុង Inca ជាច្រើនត្រូវស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ដោយសារជម្ងឺ និង កិច្ចការដ៏ធ្ងន់ ។ នៅពេលនោះ មានការមិនយល់ព្រមតាមនយោបាយរបស់ពួកអ្នកគ្រប់គ្រងនេះ ពីក្រុមគណៈប្រតិភូលោកសង្ឃ ដែលកាន់សាសនាគ្រឹស្ត ។

២.២.៤ នៅក្នុងពេលដែលមានការរុករកនោះ មានគណៈប្រតិភូលោកសង្ឃ ខាងសាសនាគ្រឹស្តពីប្រទេស Spain និង Portugal បានទៅដល់ពាសពេញតាមតំបន់នោះដែរ ។ ពួកនេះចង់បង្ហាត់បង្រៀនពីគ្រឹស្តសាសនាដល់ពួកក្នុង ។ លុះដល់អំពើឃោរឃៅនេះកើតមានឡើង ពួកលោកសង្ឃ ក៏ចាប់ធ្វើដំណើរតាមអ្នករុករក ដើម្បីនឹងចង់បញ្ឈប់កុំអោយអំពើនេះកើតមានឡើងចំពោះពួកក្នុងទៀត ។

២.២.៥ ស្រុកដែលនៅក្រោមអាណានិគមរបស់ Spain មិនត្រឹមតែទាក់ទាញអារម្មណ៍ស្តេច Portuguese និង ស្តេច Spanish ប៉ុណ្ណោះទេ គឺបានទាក់ទាញពួកអ្នករុករកថែមទៀត ។ ពួកខាង Spain មិនជាជាប់ចិត្តនឹងទៅរស់នៅលើដែនដីថ្មីនោះទេ ពីព្រោះពួកគេមិនដែលបានជួបប្រទះនឹងការប្រកាន់សាសនា និង ការប្រកាន់ពូជសាសន៍នៅក្នុងស្រុក ដូចជានៅខាងប្រទេសអង់គ្លេសឡើយ ។ បន្ថែមពីលើនេះ ស្តេចរបស់ Spain ក៏មិនបានអនុញ្ញាតិអោយប្រទេសដែលនៅក្រោមចំណុះខ្លួននោះ ចាត់តាំងរដ្ឋាភិបាលផ្ទាល់ខ្លួនបានដូចជាខាងប្រទេស ដែលនៅក្រោមចំណុះរបស់អង់គ្លេសដែរ ។ ដោយសារហេតុនេះហើយ ទើបបានជាប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងស្រុកដែលនៅក្រោមអាណានិគមរបស់ Spain មានចំនួនស្តួចស្តើងណាស់ ។

២.៣ ពួកបារាំងនៅអាមេរិក

២.៣.១ ការរុករក និង ការតាំងទីលំនៅតាមដែនដីថ្មីដោយពួកបារាំង បានកើតមាន

ទៀងក្រោយពីពួក Spanish, Portugese និង ពួកអង់គ្លេសទៅទៀត ។ នៅឆ្នាំ ១៥២៤ ព្រះរាជាបារាំងបានជួលអ្នកបើកបររកទិសទីជាតិអ៊ីតាលីឈ្មោះ Giovani da Verrazano អោយរកផ្លូវសមុទ្រទៅភាគអាស៊ី ។ លោកនេះបានចាកចេញពីអឺរ៉ុបនៅឆ្នាំ ១៥២៤ ហើយបានមកដល់ឆ្នេរសមុទ្រ North Carolina ។ ពី CAROLINA លោកបានធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅទិសខាងជើងតាមបណ្តោយឆ្នេរសមុទ្រអាត្លង់ទិច ។ ពេលនោះលោកបានមកដល់ New foundland ហើយក៏បានវិលត្រឡប់ទៅស្រុកបារាំងវិញ ដោយនឹកឃើញថា លោករកផ្លូវទៅអាស៊ីឃើញហើយ ។ បន្ទាប់ពីការធ្វើដំណើរនេះមក ពួកបារាំងឯទៀតៗ ដូចជា Jacque Cartier និង Samuel de Champlain ក៏បានធ្វើដំណើររុករកដំបន់ផ្សេងៗទៀតនៅខាងអាមេរិកខាងជើងដែរ ។ Jacque Cartier បានបន្តដំណើរតាមទន្លេ St Lawrence ព្រមទាំងបានចងមិត្តភាពជាមួយពួកក្លង ដែលរស់នៅតាមតំបន់នោះជាច្រើន ។ ពួកក្លងបានបង្ហាត់បង្រៀនលោកអោយចេះដាក់អន្ទាក់សត្វ ដើម្បីសំលាប់យករោម ។ ឯ Samuel de Champlain វិញ បានរុករកដែនដីចាប់ពី Nova Scotia ទៅដល់ Cape Cod ។ លោកក៏បានធ្វើសិទ្ធិសញ្ញាជាមួយពួកក្លងនៅ Hudson ហើយដែលក្រោយមក គឺនៅឆ្នាំ ១៦០៨ លោកថែមទាំងបានជួយបង្កើតស្រុកអាណានិគមឈ្មោះ Quebec ផង ។

២.៣.២ ក្រៅពីរកនូវស្រុកអាណានិគម Quebec នេះ ជនជាតិបារាំងបីនាក់ទៀតឈ្មោះ Jaques Marquette, Louis Joliet និង Robert de la Salle ក៏បានរុករកឃើញនូវតំបន់ដ៏ធំមួយទៀត ដែលនៅខាងលិចនៃទន្លេ Mississippi ហើយថែមទាំងបានរុករកតាមតំបន់ឈ្មោះ the Great Lakes ទៀតផង ។ នៅឆ្នាំ ១៦៨២ Robert de La Salle ក៏បានធ្វើដំណើរចុះតាមទន្លេ Illinois ឆ្ពោះទៅកាត់ឈូងសមុទ្រ Mexico ។ លោកបានអះអាងយកតំបន់នេះអោយប្រទេសបារាំង។ ដើម្បីនឹងចង់លើកដល់កិត្តិយសស្តេច Louis នៃប្រទេសបារាំង លោកក៏បានអោយឈ្មោះដំបន់នេះថា Louisiana ។

២.៣.៣ ពួកបារាំងមិនបានចង់ទៅតាំងទីលំនៅតាមដែនដីថ្មីនោះទេ អ្នករុករកទាំងនេះគ្រាន់តែចង់ស្វែងរកទ្រព្យកំណប់ ដូចជាពួកពី Spain ដែរ ។ ក៏ប៉ុន្តែពួកគេមិនអាចរកឃើញនូវមាស និង ប្រាក់សោះ ផ្ទុយទៅវិញគេរកឃើញនូវកំណប់ម៉្យាងទៀត គឺរោមសត្វ ។ កាលពីជំនាន់នោះ រោមសត្វបានក្លាយទៅជាប្រភពយ៉ាងសំខាន់មួយប្រចាំសេដ្ឋកិច្ចបារាំង ក្នុងការលក់ដូរទៅអោយប្រទេស ដែលនៅក្រោមអាណានិគមរបស់ខ្លួន ។

ប្រជាជនបារាំងមិនសូវជាទាក់អារម្មណ៍ក្នុងការទៅរស់នៅតាមប្រទេសអាណានិគមរបស់ខ្លួនទេ ពីព្រោះរដ្ឋាភិបាលបារាំងមិនអនុញ្ញាត្តិអោយប្រទេសចំណុះខ្លួនទាំងនោះបង្កើតរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ព្រមទាំងមិនបើកច្បាប់អោយមានសេរីភាពខាងឃោសនាផង ។ ប្រជាពលរដ្ឋមានចំនួនតិចតួចណាស់ នៅក្នុងប្រទេសអាណានិគមទាំងនោះ ។ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៥០ អ្នកដែលទៅតាំងទីលំនៅថ្មីនៅតាមប្រទេសអាណានិគមបារាំងមានចំនួនតែដប់ម៉ឺននាក់ប៉ុណ្ណោះ ។

ការហាត់

១. ល្បែងរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៤៣ នៅក្នុងល្បែងរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និងបញ្ច្រាស ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនីមួយៗ សូមសរសេរដាក់លើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

SOUTH
GULF
EMPIRE
PRIEST
GRANT
FUR
SPAIN
LINE
COLONY
FAMOUS
SOIL
SEAWAY
COUNTRY
FRENCH
DISEASES
CRUELTY
GOVERN
NAVIGATOR
BRITISH
PREJUDICE
ATTACK
ARRESTED
INCA
AREA
GOLD
LAND
LIVE
AZTEC
BRAZIL
CLAIM
SAIL
DIVIDE
ASIA
SETTLE
PORTUGAL
CIVILIZATION
DISCRIMINATION
TAKE PLACE
EXPLORER
POPULATION
FREEDOM
DEMARCATION LINE
SAMUEL DE CHAMPLAIN

C	H	C	N	E	R	F	D	B	R	I	T	I	S	H	D	G	P	R
I	S	E	A	W	A	Y	E	X	P	L	O	R	E	R	I	R	O	O
V	O	N	V	F	U	R	M	A	Z	T	E	C	M	A	V	A	P	B
I	I	L	I	N	E	F	A	M	O	U	S	W	P	R	I	N	U	E
L	L	W	G	I	V	P	R	I	E	S	T	X	I	E	D	T	L	R
I	S	P	A	I	N	N	C	O	N	Q	U	E	R	A	E	O	A	T
Z	A	U	T	I	N	C	A	U	V	C	R	U	E	L	T	Y	T	D
A	T	S	O	U	T	H	T	A	K	E	P	L	A	C	E	F	I	E
T	T	O	R	P	G	D	I	S	E	A	S	E	S	O	C	R	O	L
I	A	S	I	A	O	C	O	L	O	N	Y	S	A	I	L	E	N	A
O	C	E	V	I	L	Q	N	P	O	R	T	U	G	A	L	E	H	S
N	K	L	A	N	D	R	L	C	O	U	N	T	R	Y	C	D	C	A
C	P	R	E	J	U	D	I	C	E	B	R	A	Z	I	L	O	I	L
O	C	L	A	I	M	S	N	S	E	T	T	L	E	C	C	M	B	L
N	A	R	R	E	S	T	E	D	G	O	V	E	R	N	M	E	N	E
D	I	S	C	R	I	M	I	N	A	T	I	O	N	G	U	L	F	O
S	A	M	U	E	L	D	E	C	H	A	M	P	L	A	I	N	O	N

២. ការប្រៀបផ្ទឹម៖

សូមប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេងក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្ដីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្ដាំក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយដាក់ចម្លើយជាលេខ នៅកន្លែងទំនេរពីខាងមុខនេះ ។

A	B
_______ក. ទេរាមល្ល	១. ជាមនុស្សដែលធ្វើដំណើរទៅក្នុងស្រុកណាមួយ ក្នុងគោលបំណងនឹងចង់ដឹងនឹងសិក្សាពីស្រុកនោះ
_______ខ. ផ្លូវសមុទ្រ	២. ជាដំបន់ ឬ ប្រទេសណាមួយ ដែលមានពួកប្រជាជនពីប្រទេសក្រៅចូលទៅរស់នៅ ។
_______គ. អ្នករុករក	៣. ជាផ្លូវសមុទ្រសំរាប់ទោយនាវាបើកបរ ។
_______ឃ. អាណានិគម	៤. ជាប្រទេសមួយក្រុមដែលនៅក្រោមការត្រួតត្រា តែកម្មាធរជាធំខ្ពស់ ។
_______ង. អ្នកបើកបរនាវា រកទិសទី	៥. ជាទេរាមយ៉ាងធំក្រាស់ ដែលគ្របដណ្ដប់លើគ្នា ។
_______ច. ព្រំដែន	៦. ជាផ្នែកដែលនៅលើផែនដី ។
_______ឆ. ចក្រភព	៧. ជាទីដំបន់ ឬ លុយកាក់ចាតមកពីរដ្ឋាភិបាល ។
_______ជ. តំបន់	៨. ជាសេចក្ដីព្រមព្រៀង ដែលបានយល់ស្របនឹងចុះហត្ថលេខា នៃរវាងប្រទេស ។
_______ឈ. ផ្គល់ទោរាយ	៩. ជាខ្សែបន្ទាត់សំរាប់កត់សំគាល់ទឹកដី ។
_______ញ. សន្ធិសញ្ញា	១០. ជាអ្នកដែលមានការពិសោធន៍ និង ជំនាញការក្នុងការធ្វើដំណើរតាមផ្លូវសមុទ្រ ។

៣. ពិត ឬ មិនពិត៖

សូមមើលឃ្លានីមួយៗ ដោយសរសេរដាក់អក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថា ពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថា មិនពិត ។

_______ ១. បន្ទាប់ពីការធ្វើដំណើររបស់លោក Columbus ទៅកាន់ពិភពថ្មីនោះមក ពួកអឺរ៉ុបយល់ឃើញថា ពួកគេបានរកឃើញផ្លូវសមុទ្រថ្មី ដែលមានចម្ងាយយ៉ាងជិតទៅកាន់ទ្វីបអាស៊ី ។

_______ ២. នៅឆ្នាំ ១៤៩៧ អង់គ្លេសបានជួលអ្នកបើកបរនាវា ជាតិអ៊ីតាលីម្នាក់ឈ្មោះ John Cabot ដើម្បីស្វែងរកផ្លូវសមុទ្រថ្មីនោះ ទៅកាន់ប្រទេសពែរ្ស ។

_______ ៣. នៅមុនឆ្នាំ ១៥០០ មានពួកអឺរ៉ុបជាច្រើនបានចាប់ផ្តើមចូលទៅរស់នៅតាមដែនដីថ្មីនោះ ។

_______ ៤. ពួកពី Spain មានការចាប់អារម្មណ៍ទៅលើទ្វីបទាំងពីរ គឺ អាមេរិកខាងត្បូង និង អាមេរិកកណ្តាល ដោយសារគេរកបានរោមសត្វ និងត្រីជាច្រើន ។

_______ ៥. ពួក Spanish បានថែរក្សាអារ្យធម៌របស់ពួកក្លួង Aztec ។

_______ ៦. Pizzaro បានចាប់ឃុំឃាំងមេដឹកនាំពួកក្លួង ព្រមទាំងបានសំលាប់មនុស្សអស់ជាច្រើននាក់ទៀតផង ។

_______ ៧. នៅក្នុងពេលដែលមានការរុករកនោះ មានគណៈប្រតិភូលោកសង្ឃខាងសាសនាគ្រឹស្តពី Spain និង Portugal បានមកដល់ទ្វីបថ្មីនោះដែរ ។

_______ ៨. ពួកលោកសង្ឃទាំងនោះមិនចង់បង្ហាត់បង្រៀនផ្លូវសាសនាគ្រឹស្តដល់ពួកក្លួងទេ។

_______ ៩. ពលរដ្ឋខាងប្រទេស Spain មិនដែលបានជួបប្រទះនឹងការប្រកាន់ពូជសាសន៍ ឬ ក៏ការប្រកាន់សាសនាក្នុងស្រុក ដូចជាខាងប្រទេសអង់គ្លេសទេឡើយ ។

១០. ការរុករក និង តាំងទីលំនៅ តាមដែនដីថ្មីរបស់ពួកបារាំងគឺមានកើតឡើងតាំងពីមុនពួក Spanish ពួក Portugese និងពួកអង់គ្លេសទៅទៀត ។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញឃ្លានីមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យទៅដាក់បំពេញនៅក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន ៖ ស្រុកចំណុះ - ទាក់ទាញចិត្ត - រោមសត្វ - រុករក - តាំងទីលំនៅ - អ្នកបើកបរនាវា - អ្នករុករក - ជម្ងឺ - ចក្រភព ។

១. ប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុង __________ របស់បារាំងមានចំនួនតិចតួចណាស់ ។

២. ស្រុកចំណុះទាំងនោះមិនបាន __________ ដល់ពួកបារាំងឡើយ ពីព្រោះរដ្ឋាភិបាលបារាំងមិនអនុញ្ញាតិអោយប្រទេសទាំងនោះចាត់តាំងរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួនបានឡើយ ។

៣. ពួកបារាំងមិនបានរកឃើញនូវកំណប់មាស ឬ ប្រាក់ទេ ផ្ទុយទៅវិញគេរកឃើញកំណប់មួយទៀតគឺ __________ ។

៤. ក្រោយពីរកឃើញនូវស្រុកចំណុះ Quebec លោក Jacques Manquette ព្រមទាំង __________ នូវតំបន់ដីធំមួយទៀត ដែលឋិតនៅខាងលិចនៃទន្លេ Mississippi ។

៥. លោក Samuel de Champlain បាន __________ តំបន់ចាប់តាំងពី Nova Scotia ទៅដល់ Cape Cod ។

៦. ពួកបារាំងចូលចិត្តទៅ __________ នៅតាមដែនដីថ្មីនោះឡើយ ។

៧. នៅឆ្នាំ ១៥២៤ បារាំងបានជួល __________ ជាតិអ៊ីតាលីម្នាក់ឈ្មោះ Giovani de Verrazanos អោយទៅរកផ្លូវសមុទ្រ ដែលឆ្ពោះទៅរកផ្នែកអាស៊ី ។

៨. ប្រទេសដែលនៅក្រោមចំណុះរបស់ Spain មិនត្រឹមតែទាក់ទាញពួក Spanish និង ស្តេច Portugese ប៉ុណ្ណោះទេ គឺថែមទាំងបានទាក់ទាញពួក __________ ថែមទៀត ។

៩. ពួកក្នុងជាច្រើននាក់បានត្រូវស្លាប់ដោយសារ _____ និងប្រកបកិច្ចការយ៉ាងធ្ងន់ ។

១០. France Pizarro បានទៅដល់ Peru ហើយព្រមទាំងបានរកឃើញនូវ __________ របស់ពួកក្នុង Inca ផង ។

Section 1: SETTLING IN THE AMERICAS

Packet 3: THE ENGLISH IN NORTH AMERICA

NEW WORDS & USAGES ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

religious freedom: សេរីភាពខាងសាសនា

Many English came to America to enjoy their religious freedom.

estuary: ពាម

Jamestown was set up on the estuary of the James River.

indenture: អ្នកធ្វើការដោយកិច្ចសន្យា

The first settlers in Virginia colony were indentures.

free citizen: ពលរដ្ឋសេរី

After completing their services for the boss, the indentures would become free citizens.

Pilgrims: អ្នកធម្មយាត្រា

Puritans: អ្នកបរិសុទ្ធនិយម

Faith: ជំនឿ

The Pilgrims and Puritans found America as a safe and free place to follow their own faith.

State religion: សាសនារបស់រដ្ឋ

King George ordered that the Church of England was the State religion of England.

custom: ទំនៀមទម្លាប់

When they lived in Holland, the English wanted to keep their custom and language.

Thanksgiving Day: ថ្ងៃបុណ្យសំដែងគុណ

One of the most important American holidays is Thankgiving Day.

Puritans:

The Pilgrims and Puritans found America to be a safe country where they were free to practice their own faith.

lumbering: ការរកស៊ីកាប់ឈើ

The colonists lived on farming, lumbering, and fishing.

charter: ធម្មនុញ្ញ

William Penn got the charter from the king of England to set up his own propriety colony.

plantation: ចំការធំៗ

There are many tea plantations in China and India.

READING

3.1. THE ENGLISH ESTABLISHED THE COLONIES

3.1.1. England began establishing **colonies** in America as early as 1585. Some English explorers, like the Spanish explorers, came to the New World to look for gold and silver. But most of the English colonists came to the New World for other reasons. Some came to America to seek religious or political freedom, while others hoped to find a better life. As more and more English colonists came to settle in America, the number of English colonies expanded radidly.

3.1.2. Over a period of about one hundred years, English colonies extended along the Atlantic Coast from the border of Florida to Canada. The first English colony was set up in

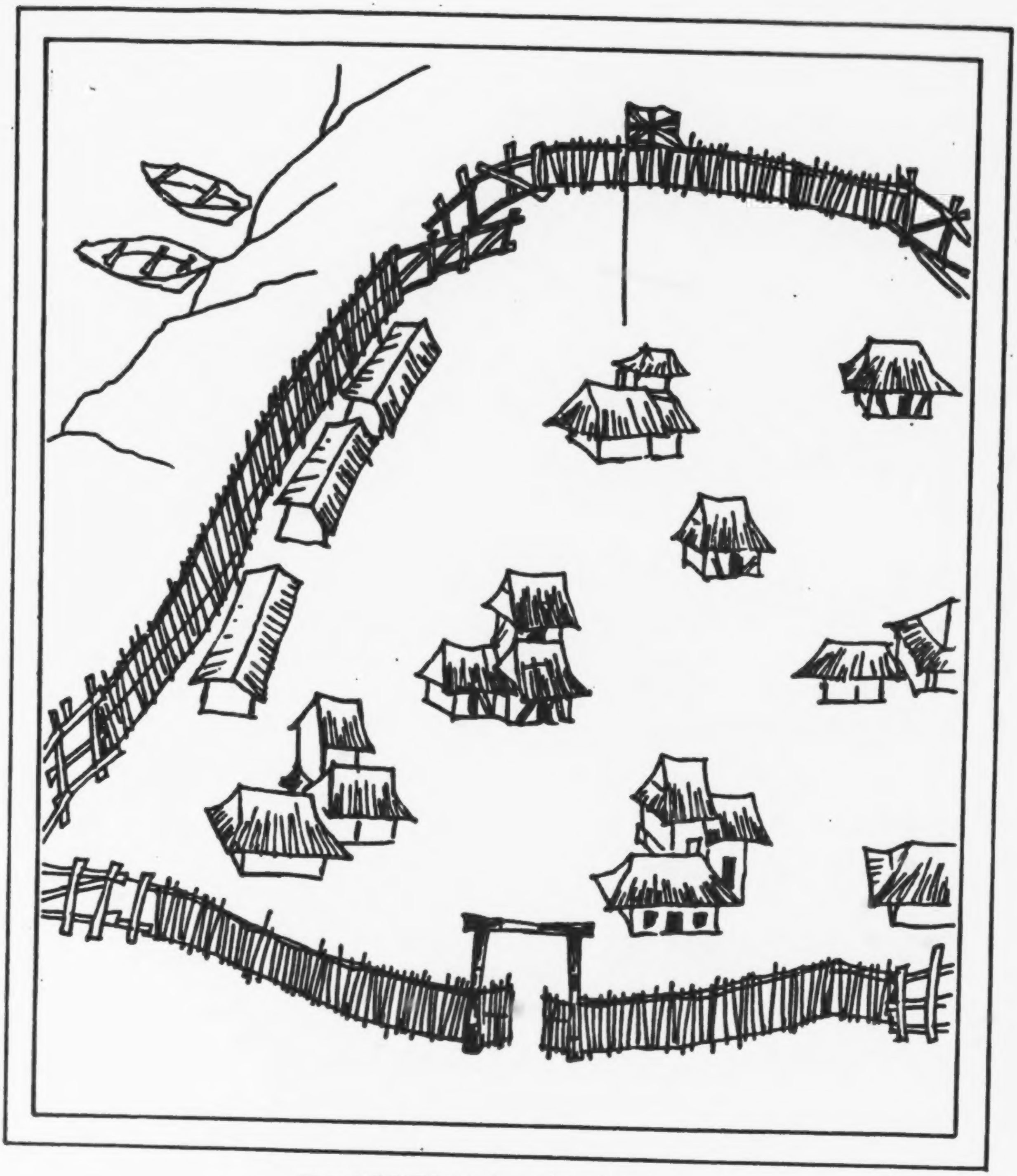

JAMESTOWN, VIRGINIA

48

VIRGINIA LAND GRANTS

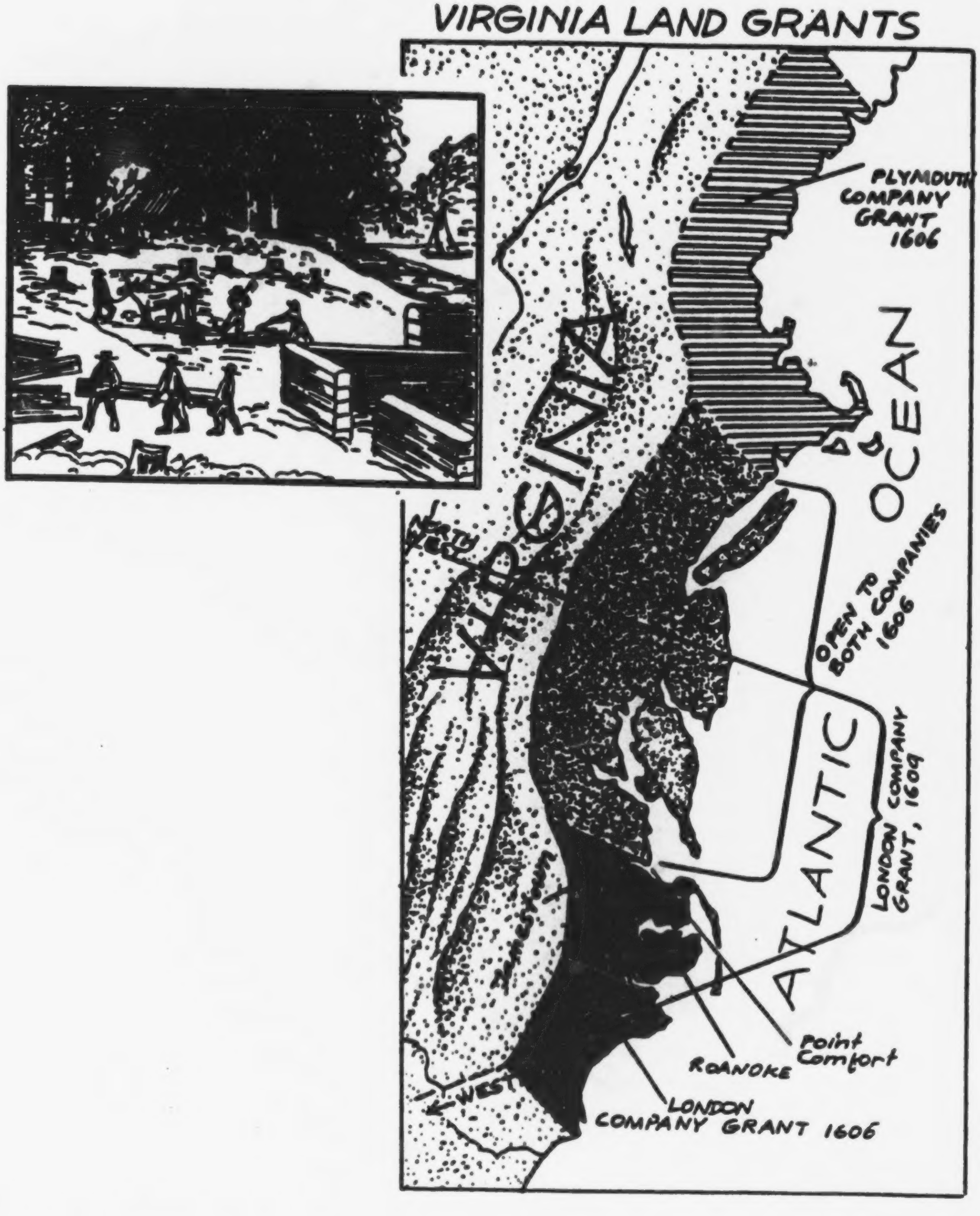
PLYMOUTH COMPANY GRANT 1606
VIRGINIA
ATLANTIC OCEAN
OPEN TO BOTH COMPANIES 1606
LONDON COMPANY GRANT, 1609
NORTH
WEST
Point Comfort
ROANOKE
LONDON COMPANY GRANT 1606

1607 in Jamestown, Virginia, by the London Company. The first settlers of Jamestown built their colony on land at the **estuary** of the James River in the Chesapeake Bay. During the first year, many of the original settlers died. The winter was severe and the shelters constructed by the colonists did not protect them from the cold. Most of the colonists were not farmers and they did not plant sufficient food to have enough to eat. Others became sick by drinking bad water. However, the colony survived with the help of the friendly Indians nearby. Indians taught the settlers how to grow tobacco, a product that was in great demand in England. By 1627, the Virginia colony exported 500,000 pounds of tobacco to England. This helped the colony to survive and flourish. Many new colonists came to Jamestown to start a new life. These new settlers were **indentured.** Indentured servants agreed to work as laborers to pay for their passage from England to America. Their length of service varied from 2 to 7 years. After completing their obligation, the indentured servants were able to become **free citizens.** In addition to the indentured servants, many religious groups also wanted to settle in America where they would be able to worship freely. The two most famous religious groups were the Pilgrims and the Puritans.

3.1.3. When the King of England decided to separate from the Roman Catholic Church, he established the Church of England as the **national religion.** Many religious groups disagreed with this order of the King. They wanted to find a safe place

NORTH AMERICA
IN 1755

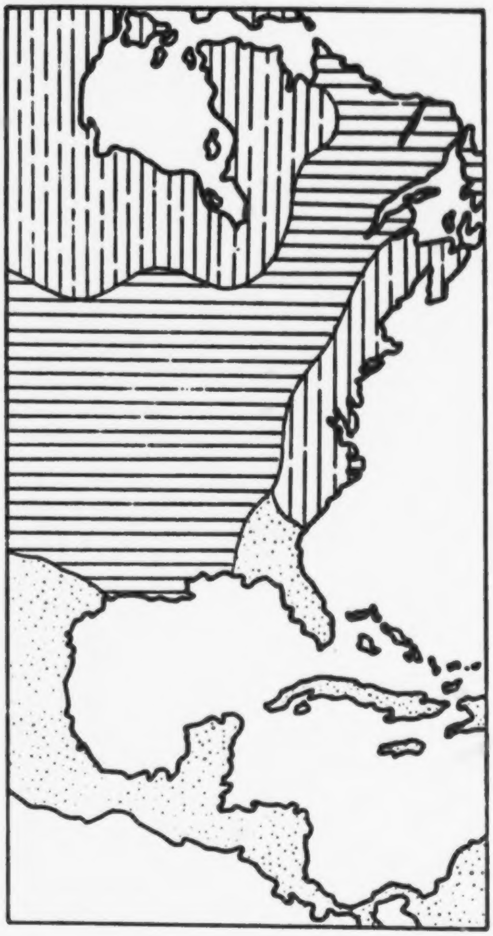

NORTH AMERICA
IN 1763

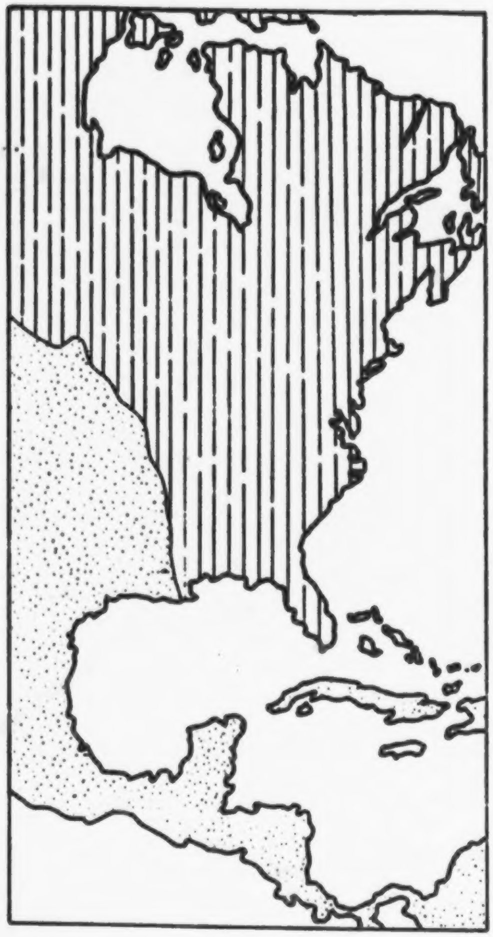

□ English ▤ French Spanish ░

where they would be free to follow their own **faith**. The Pilgrims left England and went to live in Holland, but here they faced another problem: their children forgot their own **customs** and language. Therefore, the Pilgrims left Holland and moved again to America in order to preserve their customs and language. They set up the colony of Plymouth in Massachusetts. The Indians in this area were friendly and taught them how to farm and fish. After one year, the Pilgrims had grown enough food to survive. They prepared a feast to thank God and the Indians who had helped them survive hardships. This feast was the first **Thanksgiving Day** celebrated in America.

3.1.4. Another religious group, the **Puritans**, also wanted to have a place to freely worship God. They asked King Charles I to give them a **charter** to settle in the New World. In 1629, the Puritans established the Massachusetts Bay Colony. In 1631, the Massuchusetts Bay and Plymouth Colonies joined together and became the colony of Massachusetts. The Puritans and Pilgrims were good farmers and hard workers. They survived by farming, **lumbering**, trading, and fishing.

3.2. OTHER COLONIES IN NORTH AMERICA

3.2.1. By 1733, England had already set up many other colonies along the eastern coast. From Holland, England obtained the colony of New Amsterdam. They called this colony New York. Another colony, Pennsylvania, was set up by William Penn in 1724. Pennsylvania prospered under the leadership of

Penn. He was friendly with the Indians in his area and allowed everybody, no matter what their religion, to settle in his colony. He wanted to build a special colony in the New World where all nationalities and religions could live together. Next to Pennsylvania was Maryland, which belonged to Lord Baltimore. He received the charter from the King of England to set up a refuge for the Catholics and other religious groups. Later, in the eighteen century, three more colonies were set up in the South. These were South Carolina, North Carolina, and Georgia.

3.2.2. South and North Carolina were established by groups of wealthy, noble Englishmen. They operated many large, prosperous **plantations** and their life was not unlike their life in England. Georgia, however, was different. It was a refuge for the prisoners from England. These prisoners could come to live in America instead of staying in English prisons. In the New World they would have many chances to get rich. As the years went by, the population in the British Colonies increased, and the colonists enjoyed a better life and more freedom than they had in England.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

P	R	T	H	A	N	K	S	G	I	V	I	N	G	D	A	Y
E	E	S	T	U	A	R	Y	L	A	B	O	R	I	O	U	S
N	L	S	T	A	T	E	R	E	L	I	G	I	O	N	X	J
N	I	N	D	E	N	T	U	R	E	C	O	L	O	N	Y	A
S	G	S	K	L	U	M	B	E	R	I	N	G	C	E	C	M
Y	I	I	E	C	O	N	F	C	H	A	R	T	E	R	H	E
L	O	L	E	C	P	L	A	N	T	A	T	I	O	N	E	S
V	U	V	P	P	O	L	I	T	I	C	A	L	H	I	A	T
A	S	E	Q	U	R	P	H	T	O	B	A	C	C	O	S	O
N	F	R	E	E	C	I	T	I	Z	E	N	S	A	F	E	W
I	R	F	N	X	P	L	P	U	R	I	T	A	N	S	P	N
A	E	L	G	P	O	G	A	M	E	R	I	C	A	N	E	W
N	E	O	L	A	U	R	L	A	N	G	U	A	G	E	A	I
E	D	R	A	N	N	I	T	R	A	D	I	N	G	M	K	N
W	O	I	N	D	D	M	F	A	R	M	I	N	G	W	E	T
O	M	D	D	O	S	S	T	F	I	S	H	I	N	G	A	E
R	C	A	N	A	D	A	N	E	W	Y	E	A	R	S	Y	R
L	E	A	D	E	R	S	H	I	P	N	E	W	Y	O	R	K
D	B	B	O	S	D	E	B	O	U	S	C	H	A	N	C	E

SAFE
POUND
EXPAND
CHANGE
CANADA
COLONY
TOBACCO
WINTER
ENGLAND
AMERICAN
NEW YORK
POLITICAL
FLORIDA
JAMESTOWN
PURITANS
LANGUAGE
TRADING
FARMING
FISHING
NEW YEAR
NEW WORLD
LEADERSHIP
SILVER
PENNSYLVANIA
THANKSGIVING DAY

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. charter	1. people who signed a contract which stipulated that in return for transportation to America they would work without wages for periods ranging from two to seven years.
____ b. frontier	2. official document granting certain rights, powers, or priviledges to a specific person or group.
____ c. indentured servants	3. the unsettled wilderness land just beyond the settled area.
____ d. John Smith	4. the right to worship in one's own way.
____ e. royal colony	5. leader of the Jamestown settlement.
____ f. national religion	6. a colony ruled by a king and his ministers.
____ g. religious freedom	7. government which sanctioned church, supported by taxes.

III. True or False:

Read the statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

____ 1. England began to set up colonies in America in 1600.

____ 2. As more and more English came to settle in America, the English Colonies expanded rapidly.

____ 3. The first English colony was set up in 1607, in Jamestown, Virginia, by the London Company.

____ 4. In the first year, the English faced a hard life because the winter was too cold and they did not have enough food to eat.

____ 5. The first settlers in Jamestown were slaves.

____ 6. When the King of England decided to separate from the Roman Catholic Church, he declared the Church of England to be the national religion.

____ 7. Many groups disagreed with the order of the King.

____ 8. The Pilgrims moved to Holland where they had a good life.

____ 9. The Puritans also wanted to have a place to practice their religion freely.

____10. The Puritans set up their colony in Massachusetts Bay in 1629.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statements by writing the correct word or group or words in the blanks: to farm and fish, indentures, wealthy and noble, refuge, prisoners, eastern coast, religions, plantations, colonists, leadership.

1. South Carolina and North Carolina were established by a

group of ____________ Englishmen.

2. They operated many large __________ and their lives were the same as they had been in England.
3. Georgia was set up as a _____________ for the prisoners in England.
4. In the New World, the __________ would have many chances to get rich.
5. As the years went by, the population in the British Colonies increased, and the __________ had a better life and more freedom than they had enjoyed in England.
6. By 1733, England had already set up many colonies along the __________ .
7. William Penn established Pennsylvania in 1724 and Pennsylvania became prosperous under the ___________ of Penn.
8. Penn wanted to build a special colony in the New World that allowed all nationalities and ________ live together.
9. The Indians in this area taught them how __________ .
10. The ____________ agreed to work as laborers to pay their passage from England to America.

ការអាន

៣.១ ជនជាតិអង់គ្លេសនិងបង្កើតដែនដីចំណុះ

៣.១.១ រដ្ឋអង់គ្លេសចាប់ផ្តើមបង្កើតដែនដីចំណុះនៅអាមេរិក នៅឆ្នាំ ១៥៨៥ ។ អ្នករុករកជាតិអង់គ្លេសចង់ធ្វើតាមជនជាតិអេស្បាញ៉ុល ក្នុងការរកមាស និង ប្រាក់ ។ ក៏ប៉ុន្តែជាតិអង់គ្លេសភាគច្រើនមកពិភពថ្មី ដោយហេតុផលផ្សេងទៀត ។ មានខ្លះមកអាមេរិក ដើម្បីរកសេរីភាព ។ ខាងសាសនា ។ មានខ្លះទៀតចង់រកការរស់នៅអោយបានប្រសើរជាងមុន និង រកសេរីភាពខាងនយោបាយ ។ ដោយសារជនជាតិអង់គ្លេសមកនៅអាមេរិកកាន់តែច្រើនឡើងៗ ដែនដីចំណុះអង់គ្លេសកាន់តែរីកធំឡើងៗ ។

៣.១.២ ក្នុងចំនួនប្រហែលមួយរយឆ្នាំ ដែនដីចំណុះអង់គ្លេសរីកតាមឆ្នេរសមុទ្រអាត្លង់ទិក ពីទល់ដែនផ្លរីដា ទៅកាណាដា ។ ដែនដីចំណុះអង់គ្លេសទីមួយកើតឡើងនៅ Jamestown រដ្ឋ Virginia ដោយ The London Company នៅឆ្នាំ ១៦០៧ ។ ពេលដែលជនជាតិអង់គ្លេសមកដល់ដីរាបនៅតាមមាត់របស់ James River នៅ Cheasapeak Bay គេក៏ជាប់ចិត្តរស់នៅកន្លែងនោះទៅ ។ នៅឆ្នាំទីមួយ ការរស់នៅពិបាកបំផុត ពីព្រោះសិសិររដូវត្រជាក់ពេក ហើយគេមិនទទួលម្ហូបអាហារគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ទទួលទាន ។ ជនភាគច្រើន មិនមែនជាអ្នកស្រែចំការ ហើយមិនចេះធ្វើចំការ ហើយដាំថ្នាំជក់ ។ នៅឆ្នាំ ១៦២៧ ដែនដីចំណុះបានដឹកថ្នាំជក់ចេញចំនួន ៥០០ ០០០ លីវ្រ៍ទៅស្រុកអង់គ្លេស ។ ដែនដីចំណុះ Jamestown ក៏ចេះតែរីកធំឡើងៗ ហើយគេក៏ស្នើរមនុស្សច្រើនអោយទៅរស់នៅកន្លែងនោះ ! ។ អ្នកទៅរស់នៅលើកទីមួយនៅ Jamestown ជាអ្នកធ្វើការដោយកិច្ចសន្យា ។ ពួកនោះសុខចិត្តធ្វើការ ដើម្បីសងថ្លៃដំណើរពីស្រុកអង់គ្លេសទៅអាមេរិក ។ ចំនួនពេលដែលអ្នកនេះត្រូវធ្វើការអោយគេគឺ មាន ២ ទៅ ៧ ឆ្នាំ ។ ក្រោយពេលធ្វើការចប់ហើយ អ្នកធ្វើការដោយកិច្ចសន្យា ក៏ទៅជាពលរដ្ឋសេរី ។ ក្រៅពីពួកនេះ មានក្រុមសាសនាឯទៀត ដែលចង់មករស់នៅស្រុកអាមេរិក ។ ក្រុមដែលល្បីឈ្មោះជាងគេគឺអ្នកធម្មយាត្រា និង អ្នកបរិសុទ្ធនិយម ។

៣.១.៣ នៅពេលដែលស្តេចស្រុកអង់គ្លេសសំរេចចិត្តបំបែកចេញពីវិហារកាតូលិកស្រុករ៉ូម ដើម្បីបង្កើតវិហារស្រុកអង់គ្លេស ព្រះអង្គបានបញ្ចេញជាច្បាប់ថា វិហារស្រុកអង់គ្លេសជា សាសនារបស់រដ្ឋ ។ ក្រុមច្រើនមិនយល់ព្រមតាមបញ្ជាពីស្តេចទេ ។ ហេតុដូច្នេះ គេក៏ចង់រកកន្លែង ដែលពុំមានគ្រោះថ្នាក់ និង មានសេរីភាពសំរាប់ធ្វើតាមជំនឿរបស់

គេ ។ អ្នកធម្មយាត្រាក៏ចេញទៅរស់នៅស្រុកហុលឡង់ តែនៅកន្លែងនោះ កូនចៅរបស់គេបានភ្លេចទំនៀមទម្លាប់ និង ភាសា ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ពួកអ្នកធម្មយាត្រាក៏ធ្វើដំណើរទៅអាមេរិក ដើម្បីថែរក្សាទំនៀមទម្លាប់ ។ គេក៏បង្កើតដែនដីចំណុះនៅ Plymouth ។ ពួកព្នងស្បែកក្រហម នៅតំបន់នោះបានជួយបង្រៀនពួកនេះអោយចេះធ្វើចំការ និង ចាប់ត្រី ។ មួយឆ្នាំក្រោយមក ពួកធម្មយាត្រា ក៏បានម្ហូបអាហារគ្រប់គ្រាន់ ហើយរស់នៅបានស្រួល ហេតុដូច្នេះហើយគេក៏បង្កើតថ្ងៃបុណ្យអំណរគុណជាលើកដំបូងនៅពិភពថ្មី ដើម្បីអរគុណព្រះ និង ព្នងស្បែកក្រហម ដែលបានជួយគេ នៅពេលគេពិបាកវេទនា ។

៣_ ១_ ៤ អ្នកបរិសុទ្ធនិយមចង់បានកន្លែងមានសេរីភាព ដើម្បីជំនឿរបស់គេ ។ គេក៏បានសុំពីស្តេច Charles I នូវធម្មនុញ្ញមួយសំរាប់ទៅរស់នៅពិភពថ្មី ។ ពួកបរិសុទ្ធនិយមក៏បង្កើតដែនដីចំណុះនៅ Massachusetts នៅឆ្នាំ ១៦២៨ ។ នៅឆ្នាំ ១៦៣១ Massachusetts and Plymouth ចូលគ្នា ដើម្បីទៅជាដែនដីចំណុះ Massachusetts ។ ពួកអ្នកបរិសុទ្ធនិយម និង ពួកអ្នកធម្មយាត្រា ជាអ្នកពូកែធ្វើចំការ ហើយជាអ្នកខំធ្វើការណាស់ ។ ពួកនេះរស់នៅរកស៊ីខាងធ្វើចំការ រកស៊ីកាប់ឈើ និង ចាប់ត្រី ។

៣_ ២ ដែនដីចំណុះឯទៀតនៅអាមេរិកខាងជើង

៣_ ២_ ១ នៅឆ្នាំ ១៧៣៣ ស្រុកអង់គ្លេសបានបង្កើតដែនដីចំណុះច្រើននៅតាមឆ្នេរសមុទ្រខាងកើត ។ ស្រុកអង់គ្លេសបានយក New Amsterdam ពីស្រុកហុលឡង់ ហើយប្តូរឈ្មោះទៅជា New York ។ លោក William Penn បានបង្កើតដែនដី Pennsylvania នៅឆ្នាំ ១៧២៤ ។ Pennsylvania ទៅជាដែនដីមួយមានសំបូរណ៍នៅក្រោមការដឹកនាំរបស់លោក Penn ។ លោក Penn មានមិត្តភាពជាមួយព្នងស្បែកក្រហមនៅតំបន់នេះ ហើយព្រមអោយគេមករស់នៅក្នុងដែនដីនេះ ។ លោកចង់បង្កើតដែនដីចំណុះពិសេសមួយនៅពិភពថ្មី ដែលមនុស្សគ្រប់ជាតិ និង សាសនាអាចរស់នៅជាមួយគ្នាបាន ។ នៅជាប់នឹង Pennsylvania មាន Maryland ដែលជាដែនដីរបស់ Lord Baltimore ។ លោកបានទទួលធម្មនុញ្ញពីស្តេចស្រុកអង់គ្លេស ដើម្បីបង្កើតដែនដីមួយសំរាប់ពួកកាតូលិក និង ក្រុមសាសនាឯទៀត ។ ក្រោយមកទៀត នៅក្នុងសតវត្សទី ១៨ ដែនដីចំណុះបីទៀតកើតមានឡើងនៅខាងត្បូង គឺ South Carolina North Carolina និង Georgia ។

៣-២-២ South Carolina និង North Carolina

នៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃរបស់ជនជាតិអង់គ្លេស ដែលមានហើយជាអភិជន ។ អ្នកទាំងអស់នេះកាន់កាប់ចំការធំៗច្រើន ហើយការរស់នៅរបស់គេ ដូចគ្នានៅស្រុកអង់គ្លេសដែរ ។ ដែនដីខុសពីគេបន្តិច ។ កន្លែងនេះជាកន្លែងរបស់ពួកអ្នកទោសពីស្រុកអង់គ្លេស ។ ពួកអ្នកទោសទាំងអស់នេះអាចមករស់នៅអាមេរិក ដើម្បីកុំនៅក្នុងគុកនៅស្រុកអង់គ្លេស ។ នៅពិភពថ្មីពួកទាំងអស់នេះអាចមានសំណាងទៅជាអ្នកមាន ។ យូរឆ្នាំក្រោយមក ប្រជាជននៅដែនដីចំណុះអង់គ្លេស ក៏កាន់តែច្រើនឡើង ហើយអ្នកនៅកន្លែងនេះ ក៏មានសេរីភាពជាងអ្នករស់នៅស្រុកអង់គ្លេស ។

ការហាត់

១. របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ ៖ សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញពាក្យទាំង ២៦ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះ អាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ឆៀងៗ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

SAFE
POUND
EXPAND
CHANGE
CANADA

COLONY
TOBACCO
WINTER
ENGLAND
AMERICAN

NEW YORK
POLITICAL
FLORIDA
JAMESTOWN
PURITANS

LANGUAGE
TRADING
FARMING
FISHING
NEW YEAR

NEW WORLD
LEADERSHIP
SILVER
PENNSYLVANIA
THANKSGIVING DAY

P R T H A N K S G I V I N G D A Y
E E S T U A R Y L A B O R I O U S
N L S T A T E R E L I G I O N X J
N I N D E N T U R E C O L O N Y A
S G S K L U M B E R I N G C E C M
Y I I E C O N F C H A R T E R H E
L O L E C P L A N T A T I O N E S
V U V P P O L I T I C A L H I A T
A S E Q U R P H T O B A C C O S O
N F R E E C I T I Z E N S A F E W
I R F N X P L P U R I T A N S P N
A E L G P O G A M E R I C A N E W
N E O L A U R L A N G U A G E A I
E D R A N N I T R A D I N G M K N
W O I N D D M F A R M I N G W E T
O M D D O S S T F I S H I N G A E
R C A N A D A N E W Y E A R S Y R
L E A D E R S H I P N E W Y O R K
D B B O S D E B O U S C H A N C E

២- ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលនូវឃ្លានិមួយៗ ព្រមទាំងដាក់អក្សរ T នៅមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវ និងអក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

______________១- ស្រុកអង់គ្លេសបានបង្កើតដែនដីចំណុះនៅអាមេរិកនៅឆ្នាំ ១៦០០ ។

______________២- ដោយសារតែជាតិអង់គ្លេសមករស់នៅអាមេរិកកាន់តែច្រើនឡើងៗ ដែនដីចំណុះអង់គ្លេសក៏រឹតតែរីករហ័សឡើងៗ ។

______________៣- ដែនដីចំណុះអង់គ្លេសទីមួយកើតឡើងនៅ Jamestown នៅ Virginia ដោយសារ The London Company នៅឆ្នាំ ១៦០៧ ។

______________៤- នៅឆ្នាំទីមួយ ពួកអង់គ្លេសជួបការលំបាកខ្លាំង ក្នុងការរស់នៅ ដោយសារសិលិររដូវត្រជាក់ពេក ហើយគេគ្មានម្ហូបអាហារគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីទទួលទាន ។

______________៥- អ្នករស់នៅមុនគេនៅ Jamestown ជាទាសជន ។

______________៦- ពេលដែលស្តេចស្រុកអង់គ្លេសសំរេចចិត្តបំបែកចេញពីវិហារកាតូលិកស្រុករ៉ូម ដើម្បីបង្កើតវិហារស្រុកអង់គ្លេស ព្រះអង្គបានបញ្ជាអោយវិហារស្រុកអង់គ្លេសទៅជាសាសនារបស់រដ្ឋ ។

______________៧- ក្រុមមិនយល់ស្របតាមបញ្ជារបស់ស្តេច ។

______________៨- អ្នកធម្មយាត្រាបានទៅនៅស្រុកហុលឡង់ ហើយគេក៏បានរស់នៅសប្បាយ ។

______________៩- អ្នកបរិសុទ្ធនិយមក៏ចង់បានកន្លែងមួយ ដែលមានសេរីភាពដែរ សំរាប់ហាត់ជំនឿរបស់គេ ។

______________១០- អ្នកបរិសុទ្ធនិយមបង្កើតដែនដីចំណុះរបស់គេនៅ Massachusetts នៅឆ្នាំ ១៦២៩ ។

៣- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបញ្ចប់នូវឃ្លានីមួយៗ ដោយបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរនូវពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : ធ្វើចំការ និង ចាប់ត្រី - ឧស្សាហកម្ម - អ្នកមាន និង អភិជន - កន្លែងពួន - អ្នកទោស - ឆ្នេរសមុទ្រខាងកើត - របស់សាសនា - ចំការ - អ្នករស់នៅដែនដីចំណុះ - ការដឹកនាំ ។

១- South Carolina និង North Carolina នៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃរបស់ក្រុម __________ ជាតិអង់គ្លេសមួយ ។

២- ពួកទាំងនោះកាន់កាប់ __________ ធំៗច្រើន ហើយជីវិតរស់នៅរបស់គេប្រហែលគ្នានឹងស្រុកអង់គ្លេសដែរ ។

៣- Georgia កើតឡើងសំរាប់ជា ____________ របស់អ្នកទោស ដែលគេបញ្ជូនមកពីស្រុកអង់គ្លេស ។

៤- នៅពិភពពួក __________ អាចមានសំណាង និងទៅជាអ្នកមាន ។

៥- យូរឆ្នាំក្រោយមក ប្រជាជននៅដែនដីចំណុះអង់គ្លេស និង __________ បានរស់នៅយ៉ាងទូលំទូលាយ ហើយមានសេរីភាពច្រើនជាងនៅស្រុកអង់គ្លេស ។

៦- នៅឆ្នាំ ១៧៣៣ ស្រុកអង់គ្លេស បានបង្កើតដែនដីចំណុះច្រើននៅតាម ______

៧- លោក William Penn បានបង្កើត Pennsylvania នៅឆ្នាំ ១៧២៤ ហើយ Pennsylvania ក៏ទៅជាដែនដីសំបូរណ៍ហូរហែរ នៅក្រោម __________ របស់លោក Penn ។

៨- លោក Penn ចង់បង្កើតដែនដីចំណុះពិសេសមួយនៅពិភពថ្មី ដែលជនគ្រប់ជាតិ និង ______ អាចរស់នៅជាមួយគ្នាបាន ។

៩- ពួកពួងស្បែកក្រហម នៅកន្លែងនេះបានបង្រៀនគេអោយចេះ ______ ។

១០- ពួក __________ បានយល់ព្រមធ្វើការអោយគេ ដើម្បីលងថ្លៃដំណើរពីស្រុកអង់គ្លេសមកអាមេរិក ។

Packet 4: THE THIRTEEN COLONIES IN NORTH AMERICA

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

pastor: បព្វជិត

Roger Williams was a pastor in Salem, Massachusetts.

separation: ការបែកចែក

The idea known as "Separation of Churches and State" says that the state and religion must be separated.

pebble: ក្រួស

Unfertile soil mixed with stone and pebbles made the work harder for the farmers.

natural resource: ធនធានធម្មជាតិ

Forests and herbs were two important natural resources for the colonists.

industry: ឧស្សាហកម្ម

textile: វាយនភណ្ឌ

tools: ប្រដាប់ប្រដារ

Textiles and tools were two important industries in New England.

assembly: សភា

The assembly deoided common policies such as tax collection and education system.

governor: អភិបាល

The King of England assigned a governor for each colony.

homogenous: សភាគ

The people in the Central Colonies were not homogenous because there were many nationalities that lived there.

descendant: បច្ឆាជន

The Dutch descendant were the majority in New York.

tax collection: ការប្រមូលពន្ធអាករ

The assembly decided common policies such as tax collection and the education system.

tidewater: ទឹកជំនោរ

The tidewater region is very near the ocean.

Backcountry: ស្រុកទីភ្នំ

The areas on the highlands or near the mountains were called Backcountries.

slave: ទាសជន

The Southerners imported many slaves from Africa.

property: ទ្រព្យសម្បត្តិ

Slaves were parts of the plantation owner's properties.

mansion: វិមាន

The plantation owners lived in their beautiful mansions.

tutor: អជ្ឈាបក

The Southerners hired private teachers to tutor their children.

illiterate: ដែលមិនចេះអក្សរ

The children of the poor whites and slaves were illiterate.

social class: វណ្ណៈ

There were four different social classes in the Southern Colonies.

sparsely: ដោយ[illegible]

The people in the Southern Colonies lived sparsely.

rough: គ្រោតគ្រាត

The mountaineers were rough people.

wilderness: ទីរហោស្ថាន

The mountaineers worked hard to control the wilderness.

READING

4.1. THE NEW ENGLAND COLONIES

4.1.1. Right after the Plymouth Colony was established by the Pilgrims, a group of Puritans started a new colony called the Massachusetts Bay Colony. Later, Plymouth and Massachusetts Bay joined together as one colony called Massachusetts. The leaders of the Puritan Church were also the leaders of the colony's government. The Puritans did not accept the presence of any other religions except the Puritan church. For this reason, many people left the colony of Massachusetts and went to other places to establish their own churches. One of these people was Roger Williams who was a pastor in Salem, Massachusetts. He disagreed with the leaders of the Puritan Church. Therefore, in 1634 he bought an area of land that belonged to the Indians and established his own colony named Rhode Island. In this colony, he gave all religions the right to exist. He also made a law saying that the state and religion must be separated. This idea was known as "Separation of Church and State". From that time on, this idea deeply influenced the colonists when they wanted to organize their government. In addition to the colonies of Massachusetts and Rhode Island, there were two other new colonies, called Connecticut and New Hampshire. These four colonies, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, and New Hampshire, were known as the New England Colonies.

4.1.2. In the New England Colonies, the colonists used to own small farms and they had to work very hard to have enough food. Unfertile soil mixed with stones and **pebbles** made the work difficult and cold weather made the growing season short. Fortunately, the colonists found two other **natural resources.** First, there were the forests with wood which was good for building ships. Second, there were many good harbors in this area. Therefore, the New England colonists were able to make much profit from shipbuilding and fishing. In addition to fishing and shipbuilding, there were many small industries, such as the **textile** and **tool industries.** Boston, Massachusetts became an important New England port.

4.1.3. In the colonies, the colonists organized their own governments. In small areas, there were town meetings where the people came and discussed their problems. People elected their own town leaders and representatives to serve in the colonial assembly. This assembly decided common policies such as **tax collection** and the education system. In America, the colonists discovered they had more freedom than when they had lived in England. The King of England was too far away to effectively control the colonies, so he assigned a **governor** to each colony. The governor was the head of the colonial government. He could veto any law passed by the colonial assembly.

4.2. THE CENTRAL COLONIES

4.2.1. The Central Colonies were between the New England Colonies and the Southern Colonies. The people in the Central Colonies were not **homogenous**; there were many different nationalities living in these areas. New York, known first as New Netherlands, was founded by the Dutch. When the English took it from the Dutch in 1664, they changed the name to New York. In this area, the majority of the population were **descendants** of the Dutch colonists who kept their own culture and style of building. Next to New York was Pennsylvania, founded by William Penn. He wanted to establish an ideal colony where colonists of all nationalities were welcome.

4.2.2. There were many long rivers and large fertile plains in the Central Colonies. Farming was prosperous. The climate in this area was not as cold as that of New England. Therefore, the growing season was longer. The two main crops in this area were wheat and corn. The farmers ground the corn and wheat into flour and exported them to other colonies and England. From the two largest ports, New York and Philadelphia, goods were shipped to Europe. Thanks to the prosperity of farming, the Central Colonies were known as the "bread basket" for all the colonies.

4.2.3. In the Central Colonies, local government meant county government. But in some areas, the counties were broken into townships. People who lived in the towns or counties elected their own leaders and their own representatives to the colonial **assembly**.

4.3. THE SOUTHERN COLONIES

4.3.1. The Southern Colonies had a very special geography. There were many large plains stretching from the western mountains to the east coast. In addition, there were many long rivers that helped to carry farm products to the seaside. Near the rivers, the soil was very fertile and the tides reached far inland. Thus, these areas were called **tidewater**. The western areas on the highlands and mountains were called **backcountry**. These areas were covered by thick forests and there were many wild animals. The mountaineers had to work hard to survive.

4.3.2. The economic system of **tidewater** was based on three main sources: rice, indigo, and tobacco. These three crops were called "cash crops" because they made much money. The

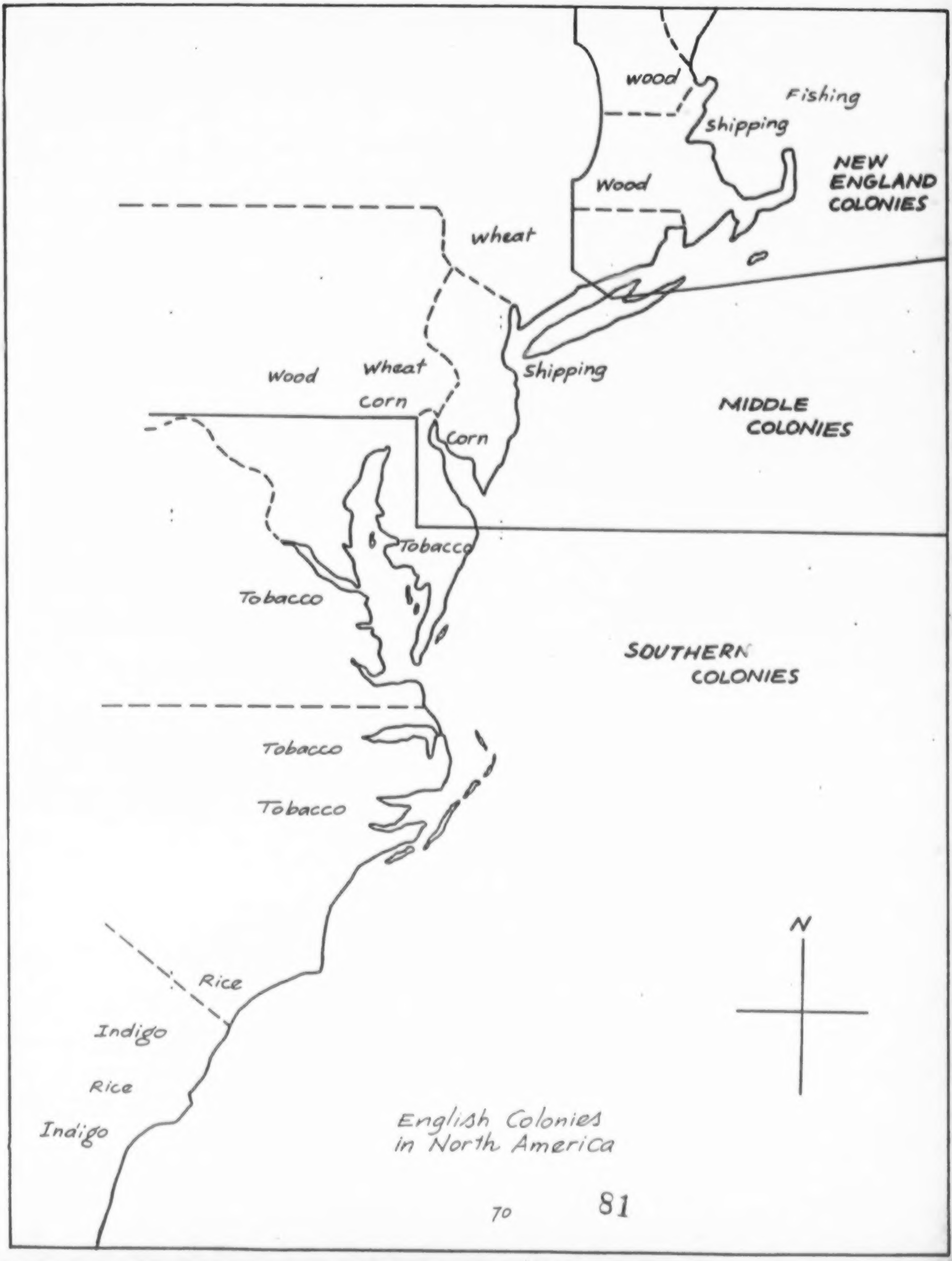
wood
Fishing
Shipping
NEW ENGLAND COLONIES
Wood
Wheat
Wood
Wheat
corn
Shipping
MIDDLE COLONIES
Corn
Tobacco
Tobacco
SOUTHERN COLONIES
Tobacco
Tobacco
N
Rice
Indigo
Rice
Indigo

English Colonies
in North America

European markets were good for these produces. The demand for these products increased day by day. The Southerners, who wanted to produce more, began importing **slaves** from Africa. These slaves were bought to work on large farms or plantations.

4.3.3. There were many plantations in the Carolinas. To cultivate these plantations, the owners needed a large number of laborers. It was very hard to hire white labor, so, many blacks were bought to work in the rice and tobacco fields. In 1700 there were about 25,000 slaves in the colonies, but in 1760 the number of slaves had reached half a million. The slaves became a part of the owner's **properties**. The owners could sell them as well as the slave's children. The slaves were poor and had no freedom or rights.

4.3.4. The social system in the South was very different. The wealthy people established their own societies. They lived in their beautiful **mansions** and spent most of their time hunting and gambling like the rich people in England. They sent their children to England for higher education. William and Mary College, founded in 1693, was the only one in the South. There were not many public schools in the Southern colonies because the people lived in sparsely populated areas and the children could not go to school easily. Some families hired private teachers to **tutor** their children at home. The children of the poor whites and slaves were **illiterate**. There were four **social classes** in the Southern Colonies: The rich people who controlled all activities in the areas; the farmers who had a satisfactory life but did not have as many advantages as the rich; the tenant farmers who were poor and had few privileges; and the slaves who had no rights or privileges.

4.3.5. Because the Southerners lived in **sparsely** populated areas on large farms and plantations, the local government had to control a larger area than in New England. The officials in the local government were appointed by the governor or the colonial assembly. They had the right to collect taxes and to set up all affairs in the colony. The local government took care of road building and social welfare. Local government was organized in the tidewater area, but in the backcountry there was almost no government. The backcountry people had an independent life and there were no social classes. They were very poor and they were **rough** people. They spent most of their time working in the forests and trying to tame the **wilderness.** It took almost 50 years to change the life in the backcountry. The successful farmers began to build their houses instead of log cabins and they also owned slaves. They grew potatoes and fruit. They also raised livestock and at the time of the Revolutionary War there were many trading centers in the backcountry such as Winchester in Virginia and Augusta in Georgia.

EXERCISES:

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

BREAD
SOIL
ROUGH
TUTOR
SHIP
TOOLS
SLAVE
PASTOR

PEBBLE
SEASON
CULTURE
COLONY
HARBOR
LEADER
FOREST
CENTRAL

NEW YORK
NATIONAL
TEXTILE
INDUSTRY
INDIANS
FERTILE
MANSION
GOVERNOR

SEPARATION
HOMOGENOUS
DESCENDANT
SPARSELY
EDUCATION
TIDEWATER
PROPERTY
MAJORITY

NATURAL RESOURCE
RHODE ISLAND
NEW HAMPSHIRE
NETHERLAND
PENNSYLVANIA
SOCIAL CLASSES
ADMINISTRATION
MASSACHUSETTS

A M P R H O D E I S L A N D C E N T R A L B
S E P A R A T I O N C O N N E C T I C U T R
F O R E S T N O I T A C U D E C O L O N Y E
P H D U P T E X T I L E N C S E A S O N M A
R O N R E V O G T U T O R H A R B O R W N D
O M T S B B I R D A Y U Y M A J O R I T Y B
P O I P B S L A V E O R R O U G H B I C H O
E G D A L S N H A S T M A N S I O N N Y C N
R E E R E I M D E S C E N D A N T A Y E N L
T N W S C L E R U S O C I A L C L A S S E S
Y O A E C K L D I N D I A N S F E R T I L E
S U T L M A N S I O N N E T H E R L A N D R
H S E Y R I B A C K C O U N T R Y B C E L E
I B R U A D M I N I S T R A T I V E K O N D
P O T O O L S N E W H A M S P H I R E T B A
M A S S A C H U S E T T S N E W Y O R K N E
N P E N N S Y L V A N I A C U L T U R E A L

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. assembly	1. a sparsely inhabited rural area in the Appalachian Mountains.
____ b. cash crop	2. an offspring, child, grandchild and greatgrandchild.
____ c. indigo	3. a crop grown to be sold rather than used by the farmer.
____ d. plantation	4. a blue dye obtained from indigo or other plants or produced synthetically.
____ e. tenant farmer	5. a big, beautiful house.
____ f. tidewater	6. a huge spread of land worked by laborers who lived on the estate.
____ g. tutor	7. a farmer who rented the land which he cultivated.
____ h. backcountry	8. low coastland along the Atlantic Ocean that was drained by tidal streams.
____ i. descendant	9. a private teacher.
____ j. mansion	10. a group of persons gathered together for a common purpose.

III. True or Fasle:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if if is false.

____ 1. Right after the Plymouth Colony was established by the Pilgrims, a group of Puritans started a new colony called Jamestown.

____ 2. The Puritans did not accept any other religion but the Puritan church.

____ 3. Roger Williams disagreed with the leaders of the Puritans; therefore, in 1634 he bought an area that belonged to the Indians and established his own colony, named Rhode Island.

____ 4. In the New England Colonies, the colonists used to own large farms and they had to work hard to have enough food.

____ 5. Boston, in Massachusetts, became an important port in New England.

____ 6. People in the colonies elected their leaders to become representatives in the English Parliament.

____ 7. New York was founded by the Dutch and it was first called New Netherlands.

____ 8. William Penn established an ideal colony for all nationalities.

____ 9. The main crops in the Central Colonies were tobacco, indigo, and rice.

____ 10. The Central Colonies were known as the "bread basket" for all colonies.

for all colonies.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: "cash crop", county government, collect taxes, plantations, fertile, mountaineers, freedom and rights, backcountry, mansions, tobacco, indigo, and rice.

1. In the Central Colonies, local government meant __________ .
2. Near the rivers, the soil was very __________ and the tides reached far inland. Thus, these areas were called tidewater.
3. The western areas on the highlands and mountains were called __________ .
4. The __________ had to work hard to survive.
5. Three crops helped the Southerners make much money; therefore, they were called __________ .
6. The Southerners wanted to produce more __________ and this led to the importation of slaves from Africa.
7. There were many __________ in the Carolinas.
8. The slaves were poor and had no ______________ .
9. The wealthy Southerners lived in the beautiful __________ and spent most of their time hunting and gambling.
10. The colonial assembly had the right to __________ and set up all affairs in the colony.

ការអាន

~~~

ជំពូកទី ៥ : ដែនដីចំណុះដំបូងនៅអាមេរិកខាងជើង

៥.១ ដែនដីចំណុះនៅស្រុកអង់គ្លេសថ្មី

៥.១.១ ក្រោយដែលពួកធម្មយាត្រា បានបង្កើតដែនដីចំណុះ Plymouth មានក្រុមអ្នកបរិសុទ្ធនិយមមួយបានចាប់បង្កើតដែនដីចំណុះឈ្មោះ Massachusetts Bay Colony ។ ដល់ក្រោយមក ដែនដី Plymouth និង Massachusetts Bay ក៏ចូលរួមគ្នាទៅជាដែនដីតែមួយឈ្មោះ Massachusetts ។ អ្នកដឹកនាំរបស់វិហារបរិសុទ្ធនិយម ជាមេដឹកនាំរបស់រដ្ឋការរបស់ដែនដីដែរ ។ ពួកបរិសុទ្ធនិយម ។ ហេតុដូច្នេះហើយ បានជាមានប្រជាជនច្រើនបានចេញពីដែនដីនេះ ដើម្បីទៅកន្លែងផ្សេងទៀតដើម្បីនឹងតម្លើងវិហារសំរាប់សាសនាខ្លួន ។ ក្នុងជំពូកមនុស្សនេះ មានលោក Roger Williams ដែលជាគង្វាលបការនៅ Salem ។ លោកមិនយល់ព្រមតាមអ្នកដឹកនាំរបស់វិហារបរិសុទ្ធនិយម ។ ហេតុដូច្នេះហើយ នៅឆ្នាំ ១៦៣៥ លោកបានទិញតំបន់មួយ ដែលជាទ្រព្យរបស់ពួកស្បែកក្រហម ហើយបង្កើតដែនដីចំណុះរបស់លោក ដែលមានឈ្មោះជា Rhode Island ។ នៅក្នុងដែនដីនេះ លោកបានអោយសិទ្ធិស្មើរគ្នាទៅសាសនាទាំងអស់ ក្នុងការគោរពជំនឿរបស់ខ្លួន ។ លោក បង្កើតច្បាប់មួយ ដែលបញ្ជាថា រដ្ឋ និង សាសនាត្រូវបែកចេញពីគ្នា ។ គំនិតនេះ គេស្គាល់ជា "ការបែកចែកចេញពីគ្នារវាង វិហារ និង រដ្ឋ" ។ ចាប់ពីពេលនោះមក គំនិតនេះមានអនុភាពយ៉ាងខ្លាំងលើជីវិតរស់នៅដែនដីចំណុះ នៅពេលដែលគេចង់រៀបចំបង្កើតរដ្ឋការរបស់គេ ។ ក្រៅពីដែនដីចំណុះនេះ មានដែនដីថ្មីទៀតជាច្រើន ដូចជា Connecticut និង New Hampshire ។ ដែនដីចំណុះ Massachusetts, Rhode Island, Connecticut និង New Hampshire មានឈ្មោះថា New England Colonies ។

៥.១.២ នៅ New England Colonies ជនរស់នៅធ្លាប់មានចំការតូចតូចរបស់ខ្លួន ហើយគេធ្វើការអោយខ្លាំង ដើម្បីអោយមានម្ហូបអាហារគ្រប់គ្រាន់ ។ ដីធ្លានដីលាយគ្នាជាមួយនឹងដុំថ្ម និង គ្រួស ធ្វើអោយការដាំតែពិបាកឡើង ហើយម្យ៉ាងវិញទៀត រដូវដាំដំណាំខ្លីពេក ។ តែមានវាលស្មៅ ជនទាំងនេះរកឃើញធនធានពីធម្មជាតិផ្សេងទៀត ។ ទីមួយគឺ ព្រៃ ដែលមានឈើសំរាប់ធ្វើកប៉ាល់ ។ ទីពីរគឺកន្លែងនេះមានកំពង់ផែល្អច្រើន ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ជននៅ New England បានចំណេញច្រើនពីការធ្វើកប៉ាល់ និង ការចាប់ត្រី ។ ក្រៅពីការចាប់ត្រី និង ការលក់កប៉ាល់
~~~

មានឧស្សាហកម្មតូចតាចឯទៀតជាច្រើន ។ Boston នៅ Massachusetts ក៏ទៅជាផែសំខាន់មួយនៅ New England ។

៤-១-៣ នៅដែនដីចំណុះ ជនរស់នៅតាមការរៀបចំរបស់រដ្ឋការរបស់ខ្លួន ។ នៅតំបន់តូចៗ មានការជំនុំនៅទីក្រុង ដើម្បីនឹងអោយពលរដ្ឋមកជជែកគ្នា លើបញ្ហារបស់ខ្លួន ។ ប្រជាពលរដ្ឋបោះឆ្នោតរើសយកអ្នកដឹកនាំទីក្រុង និង អ្នកតំណាងរបស់ខ្លួន នៅសភាដែនដី ។ សភានេះសំរេចលើច្បាប់ទូទៅ ដូចជាការទារពន្ធដារ និង ប្រព័ន្ធសិក្សា ។ ខុសគ្នាពីស្រុកអង់គ្លេស ជននៅដែនដី មានសេរីភាពច្រើនជាងជននៅស្រុកអង់គ្លេស ។ ស្តេចអង់គ្លេសនៅឆ្ងាយពេក ដើម្បីនឹងត្រួតត្រាដែនដីចំណុះ អោយបានម៉ត់ចត់ - អញ្ចឹង ព្រះអង្គចាត់អោយមានអភិបាលនៅដែនដីចំណុះនិមួយៗ ។ អភិបាល ជាមេរបស់រដ្ឋការដែនដីចំណុះ ។ លោកអាចប្រឆាំងច្បាប់អ្វីមួយរបស់សភាដែនដីចំណុះ ។

៤-២ ដែនដីចំណុះនៅកណ្តាល

៤-២-១ Central Colonies នៅពាក់កណ្តាល New England Colonies និង Southern Colonies ។ ជននៅ Central Colonies មិនសភាគទេ គឺមានជាតិខុសគ្នាច្រើន ដែលរស់នៅកន្លែងនោះ ។ ជនជាតិហុលឡង់បានបង្កើត New York ហើយអោយឈ្មោះ New Netherland ។ ពេលដែលអង់គ្លេសយកដីនេះពីពួកហុលឡង់នៅឆ្នាំ ១៦៦៤ គេក៏ប្តូរឈ្មោះទៅជា New York ទៅវិញ ។ បច្ចាជនហុលឡង់ ជាប្រជាជនភាគច្រើននៅតំបន់នេះ ហើយគេរក្សាការពារ វប្បធម៌របស់ខ្លួន ។ នៅជាប់នឹង New York គឺ Pennsylvania ដែលកើតឡើងដោយលោក William Penn ។ លោកចង់រៀបចំបង្កើតដែនដីចំណុះជាឧត្តមមួយសំរាប់ជាតិគ្រប់យ៉ាង ។

៤-២-២ នៅ Central Colonies មានទន្លេវែងច្រើន និង វាលមានដីធំៗច្រើន ។ ការធ្វើចំការ មានចំរើនច្រើន ។ អាកាសធាតុ នៅតំបន់នេះមិនសូវត្រជាក់ ដូចនៅ New England ទេ ។ ហេតុដូច្នេះរដូវដាំដុះវែងជាង ។ ដំណាំសំខាន់ពីរនៅ New England គឺស្រូវសាលី និង ពោត ។ អ្នកចំការកិនពោត និង ស្រូវសាលីទៅជាម្សៅ ហើយដឹកចេញទៅដែនដីឯទៀតៗ និង ស្រុកអង់គ្លេស ។ ផែសំខាន់ពីរសំរាប់ដែនដីនេះ គឺ New York និង Philadelphia ។ ពីផែទាំងពីរនេះគេដឹកផលិតកម្មទៅអឺរ៉ុប ។ ដោយសារវិបុលភាព ក្នុងការធ្វើចំការ Central Colonies មានឈ្មោះជា "កញ្ច្រែងនំបុ័ង" របស់ដែនដីឯទៀត ។

៤-២-៣ នៅ Central Colonies រដ្ឋការតំបន់ គឺរដ្ឋការស្រុក ។ តែនៅកន្លែងខ្លះ ស្រុកត្រូវចែកទៅជាឃុំ ។ ជនដែលរស់នៅក្នុងឃុំ ឬ ស្រុក បោះឆ្នោតជ្រើសយកអ្នកដឹកនាំរបស់ខ្លួន និង តំណាងរាស្ត្រសំរាប់សភាដែនដី ។

៤-៣ ដែនដីចំណុះខាងត្បូង

៤-៣-១ ដែនដីចំណុះខាងត្បូង ឬ Southern Colonies មានភូមិសាស្ត្រមួយពិសេសណាស់ ។ មានវាលធំៗច្រើន ចាប់តាំងពីភ្នំនៅខាងលិចទៅដល់ឆ្នេរសមុទ្រនៅខាងកើត ។ មានទន្លេវែងច្រើន ដែលអាចជួយនាំយកផលិតផលចំការទៅដល់សមុទ្រ ។ នៅជិតទន្លេ ដីមានជីណាស់ ហើយទឹកជំនោរក៏ឡើងទៅខាងលើដីឆ្ងាយ ។ ហេតុដូច្នេះ កន្លែងនេះមានឈ្មោះថា ទឹកជំនោរ ។ តំបន់ខាងលិច នៅលើដីខ្ពស់ និង ភ្នំ មានឈ្មោះថា ព្រៃភ្នំ ។ តំបន់នេះមានព្រៃក្រាស់ៗច្រើន ហើយសត្វព្រៃក៏ច្រើនដែរ ។ រាស្ត្រដែលរស់នៅតាមភ្នំ ត្រូវធ្វើការយ៉ាងខ្លាំងក្លា ដើម្បីនឹងរស់នៅបាន ។

៤-៣-២ ប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចរបស់តំបន់ទឹកជំនោរពឹងផ្អែកទៅលើប្រភពបីគឺ អង្ករ ខ្លះ និង ថ្នាំជក់ ។ មានដំណាំបីដែលជួយរាស្ត្រខាងត្បូងមានលុយកាក់ច្រើន ។ គេហៅដំណាំនេះ " Cash Crops " ។ ផ្សារនៅអឺរ៉ុបទិញយកដំណាំនេះច្រើនណាស់ ។ ការត្រូវការកាន់តែច្រើនឡើងៗរាល់ថ្ងៃ ។ រាស្ត្រខាងត្បូងចង់អោយមានផលដំណាំច្រើនទៀត។ នេះនាំអោយមានការបញ្ចូលទាសជនពីអាហ្វ្រិក ។ ទាសជនទាំងនេះត្រូវគេទិញដើម្បីទៅធ្វើការនៅចំការធំៗ ។

៤-៣-៣ មានចំការធំៗច្រើននៅរដ្ឋ Carolinas ទាំងពីរ ។ ដើម្បីធ្វើអោយចំការនេះមានផលិតផលល្អ ម្ចាស់ត្រូវការអ្នកធ្វើការច្រើន ។ ដូចអ្នកធ្វើការស្បែកស ពិបាកពេក ។ ហេតុដូច្នេះ គេក៏ទិញមនុស្សស្បែកខ្មៅ ដើម្បីយកទៅអោយធ្វើការនៅចំការស្រូវ និង ថ្នាំជក់ ។ នៅឆ្នាំ ១៧០០ មានទាសជនប្រហែល ២៥ ០០០ នៅដែនដីចំណុះ តែនៅឆ្នាំ ១៧៦០ ចំនួនទាសជនក៏ឡើងទៅជាកន្លះលាន ។ ទាសជនទៅជាផ្នែកមួយរបស់ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ម្ចាស់ចំការ ។ ម្ចាស់ចំការអាចលក់ទាសជននេះ ហើយនិងកូនចៅរបស់គេ ។ ទាសជនក្រ ហើយគ្មានសេរីភាព និង សិទ្ធិ ។

៤-៣-៤ ប្រព័ន្ធសង្គមនៅខាងត្បូងខុសពីនេះឆ្ងាយណាស់ ។ អ្នកមានបង្កើតសមាគមរបស់ខ្លួន ។ គេរស់នៅក្នុងវិមានស្អាតៗ ហើយចូលចិត្តបាញ់សត្វលេង និង លេងល្បែង ដូចនៅស្រុកអង់គ្លេសអញ្ចឹងដែរ ។ គេផ្ញើកូនគេទៅស្រុកអង់គ្លេស ដើម្បីទៅរៀនយកមុខវិជ្ជាខ្ពស់ៗ ។ នៅខាងត្បូងមានសាកលវិទ្យាល័យតែមួយគឺ William and Mary College នៅឆ្នាំ ១៦៩៣ ។ នៅ Southern Colonies មិនសូវមានសាលាសាធារណៈច្រើនទេ ពីព្រោះប្រជាជនច្រើនតែនៅឆ្ងាយៗពីគ្នា ហើយ

ក្មេងមានការពិបាក ដើម្បីទៅរៀន ។ គ្រួសារខ្លះជួលគ្រូអោយមកបង្រៀនកូននៅផ្ទះ ។ កូនរបស់ជនស្បែកស ណាដែលក្រ និង ទាសជនមិនចេះមើលអក្សរទេ ។ នៅ Southern Colonies មានថ្នាក់សង្គមបួន ។ អ្នកមានកាន់កាប់ត្រួតត្រាសកម្មភាពទាំងអស់ ។ អ្នកស្រែចំការ ដែលអាចរស់នៅគ្រប់គ្រាន់ តែគ្មានសិទ្ធិគ្រប់គ្រាន់ដូចអភិជន ។ អ្នកស្រែចំការ ដែលជួលដីច្រើនតែក្រ ហើយមានសិទ្ធិបន្តិចបន្តួច ។ ទាសជនគ្មានសិទ្ធិអ្វីទេ ។

៤.៣.៥ ជនទាំងឡាយរស់នៅឆ្ងាយៗពីគ្នា នៅក្នុងចំការធំៗ ។ ហេតុដូច្នេះរដ្ឋការតំបន់ត្រូវត្រួតត្រាតំបន់ធំជាងនៅ New England ។ ពលរដ្ឋជនផ្លូវការនៅក្នុងរដ្ឋការតំបន់ត្រូវជ្រើសរើស ដោយលោកអភិបាល ឬ សភាដែនដី ។ ពលរដ្ឋជននេះមានសិទ្ធិទារពន្ធ និង កាន់កាប់រឿងផ្សេងៗទាំងអស់នៅក្នុងដែនដី ។ រដ្ឋការតំបន់កាន់កាប់ទាំងការធ្វើច្បាប់ និង សុខុមាលភាពសង្គម ។ រដ្ឋការតំបន់មាននៅតែតំបន់ទឹកជំនោរទេ តែនៅតំបន់ព្រៃភ្នំ សឹងតែគ្មានរដ្ឋការសោះ ។ រាស្ត្រនៅតំបន់ព្រៃភ្នំមានការរស់នៅតែខ្លួនឯង ហើយគ្មានថ្នាក់សង្គមទេ ។ អ្នកនេះក្រណាស់ ហើយច្រើនតែជាមនុស្សកាច គ្មានទំនៀមទម្លាប់ ។ គេធ្វើការនៅក្នុងព្រៃ ដើម្បីត្រួតត្រាព្រៃ ។ ដើម្បីប្តូរជីវិតនៅតំបន់ព្រៃភ្នំបាន គេបានធ្វើការចំនួន ៥០ ឆ្នាំ ។ អ្នកចំការណាដែលមានជោគជ័យ ចាប់សង់ផ្ទះៗរបស់គេ គឺមិនមែនខ្ទម ហើយមានដល់ទៅទាសជនផង ។ គេដាំដំឡូង និង ផ្លែឈើ ។ គេចិញ្ចឹមបសុសត្វ ហើយនៅពេលចំបាំងបដិវត្តិមានកន្លែងទិញប្តូរផលិតផលច្រើន នៅតាមតំបន់ព្រៃភ្នំ ដូចជា Winchester នៅ Virginia និង Augusta នៅ Georgia ។

ការហាត់

~~~

១. ល្បែងរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ ៖ សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញពាក្យទាំង ៤២ នៅក្នុងល្បែងរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀប បញ្ឈរ ផ្តេក និង បញ្ច្រាស។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

BREAD
SOIL
ROUGH
TUTOR
SHIP
TOOLS
SLAVE
PASTOR
PEBBLE
SEASON
CULTURE
COLONY
HARBOR
LEADER
FOREST
CENTRAL
NEW YORK
NATIONAL
TEXTILE
INDUSTRY
INDIANS
FERTILE
MANSION
GOVERNOR
SEPARATION
HOMOGENOUS
DESCENDANT
SPARSELY
EDUCATION
TIDEWATER
PROPERTY
MAJORITY
NATURAL RESOURCE
RHODE ISLAND
NEW HAMPSHIRE
NETHERLAND
PENNSYLVANIA
SOCIAL CLASSES
ADMINISTRATION
MASSACHUSETTS

A	M	P	R	H	O	D	E	I	S	L	A	N	D	C	E	N	T	R	A	L	B
S	E	P	A	R	A	T	I	O	N	C	O	N	N	E	C	T	I	C	U	T	R
F	O	R	E	S	T	N	O	I	T	A	C	U	D	E	C	O	L	O	N	Y	E
P	H	D	U	P	T	E	X	T	I	L	E	N	C	S	E	A	S	O	N	M	A
R	O	N	R	E	V	O	G	T	U	T	O	R	H	A	R	B	O	R	W	N	D
O	M	T	S	B	B	I	R	D	A	Y	U	Y	M	A	J	O	R	I	T	Y	B
P	O	I	P	B	S	L	A	V	E	O	R	R	O	U	G	H	B	I	C	H	O
E	G	D	A	L	S	N	H	A	S	T	M	A	N	S	I	O	N	N	Y	C	N
R	E	E	R	E	I	M	D	E	S	C	E	N	D	A	N	T	A	Y	E	N	L
T	N	W	S	C	L	E	R	U	S	O	C	I	A	L	C	L	A	S	S	E	S
Y	O	A	E	C	K	L	D	I	N	D	I	A	N	S	F	E	R	T	I	L	E
S	U	T	L	M	A	N	S	I	O	N	N	E	T	H	E	R	L	A	N	D	R
H	S	E	Y	R	I	B	A	C	K	C	O	U	N	T	R	Y	B	C	E	L	E
I	B	R	U	A	D	M	I	N	I	S	T	R	A	T	I	V	E	K	O	N	D
P	O	T	O	O	L	S	N	E	W	H	A	M	S	P	H	I	R	E	T	B	A
M	A	S	S	A	C	H	U	S	E	T	T	S	N	E	W	Y	O	R	K	N	E
N	P	E	N	N	S	Y	L	V	A	N	I	A	C	U	L	T	U	R	E	A	L
~~~

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលនូវឃ្លានិមួយៗ ព្រមទាំងដាក់អក្សរ T នៅមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

_______ ១. ក្រោយពេលដែលអ្នកធម្មយាត្រាបង្កើត Plymouth Colony មានធម្មយាត្រាមួយក្រុមទៀតបង្កើតដែនដីចំណុះថ្មីមួយឈ្មោះ Jamestown

_______ ២. អ្នកបរិសុទ្ធនិយមមិនព្រមទទួលយកសាសនាឯទៀតក្រៅពីវិហារបរិសុទ្ធនិយម ។

_______ ៣. លោក Roger Williams មិនយល់ព្រមតាមមេដឹកនាំរបស់អ្នកបរិសុទ្ធនិយម។ អញ្ចឹងនៅឆ្នាំ ១៦៣៤ លោកទិញតំបន់មួយពីពួកស្បែកក្រហម ហើយបង្កើតដែនដីរបស់លោក ដើលមានឈ្មោះជា Rhode Island

_______ ៤. នៅ New England Colonies ដែនដីចំណុះមានចំការធំៗច្រើន ហើយគេត្រូវធ្វើការយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីអោយមានអាហារគ្រប់គ្រាន់។

_______ ៥. ទីក្រុង Boston នៅ Massachusetts ទៅជាកំពង់ផែមួយសំខាន់នៅ New England

_______ ៦. រាស្ត្រនៅដែនដីចំណុះបោះឆ្នោតរើសអ្នកដឹកនាំខ្លួន ដែលទៅជាតំណាងរាស្ត្រនៅក្នុងសភាអង់គ្លេស ។

_______ ៧. New York កើតដោយសារជនមកពីហុល្លង់ ហើយដើមដំបូងមានឈ្មោះ New Netherland

_______ ៨. William Penn បង្កើតដែនដីមួយសំរាប់ជនជាតិគ្រប់យ៉ាង ។

_______ ៩. ដំណាំដ៏សំខាន់បំផុតនៅ Central Colonies គឺ ថ្នាំជក់ ខ្លះ និង ស្រូវ ។

១០. គេស្គាល់ Central Colonies ជា " bread basket " សំរាប់ដែនដីចំណុះទាំងអស់ ។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបញ្ចប់នូវឃ្លានីមួយៗ ដោយបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរនូវពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : " Cash Crop " - រដ្ឋការតំបន់ - ទារពន្ធ - ចំការធំ - មានដី - មនុស្សព្រៃភ្នំ - សេរីភាព និង សិទ្ធិ - តំបន់ព្រៃភ្នំ - វិមាន - ថ្នាំជក់ - ខ្លះ និង ស្រូវ ។

១. នៅ Central Colonies រដ្ឋការតំបន់មានន័យជា __________

២. នៅជិតទន្លេ ដីមាន__________ណាស់ ហើយទឹកជំនោរឡើងទៅលើដីយ៉ាងឆ្ងាយ ។ គេហៅតំបន់នេះ តំបន់ទឹកជំនោរ ។

៣. តំបន់ខាងលិច នៅលើដីខ្ពស់ និង ភ្នំ មានឈ្មោះថា__________ ។

៤. ពួក __________ត្រូវធ្វើការយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីរស់នៅបាន ។

៥. មានដំណាំបី ដែលជួយភាគខាងត្បូង អោយមានលុយច្រើន ។ គេហៅដំណាំនេះ __________ ។

៦. ភាគខាងត្បូងចង់អោយបានផលិតផលច្រើនទៀតលើ__________ហើយ នេះនាំអោយមានការបញ្ចូលទាសជនពីអាហ្វ្រិក ។

៧. នៅដែនដី Carolinas ទាំងពីរ មាន__________ច្រើន។

៨. ទាសជនក្រ ហើយគ្មាន__________។

៩. ភាគខាងត្បូង ដែលមានរស់នៅក្នុង ________ យ៉ាងស្អាតល្អ និង ចូលចិត្ត ច្រៀងលេងនឹងលេងល្បែង ។

១០. សភាដែនដីមានសិទ្ធិ ដើម្បី __________និងការកាត់ក្ដីរឿងផ្សេងៗ គ្រប់យ៉ាងរបស់ដែនដីចំណុះ

Packet 5: THE AMERICAN REVOLUTION

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មី និង ការប្រើប្រាស់

constant: ពុំមា ឈប់ឈរ

defeat: ចាញ់ បរាជ័យ

The French armies defeated the British armies in the Ohio Valley.

cede: ប្រគល់អោយ

France had to cede Canada to England.

affairs: ការ កិច្ចការ

The colonists wanted to solve their affairs by themselves.

raw material: វត្ថុធាតុដើម

All raw materials had to be shipped to England to make them into goods to be sold in the colonies.

decline: ចុះអន់ថយ

British commercial policy caused business decline in the colonies.

Navigation Act: ច្បាប់សំរាប់បើកបរនាវាតាមសមុទ្រ

The Navigation Act said that only the ships of England and the colonies had the rights to carry goods.

repeal: លុបចោល - បដិសេធ

The English government repealed the Navigation Act and other acts because of the product of British Businessmen and the Colonists.

runaway slave: អ្នកទាសភាពដែលលួចរត់

Crispus Attuck was a runaway slave who was killed in the "Boston Massacre".

ammunition: គ្រាប់រំសេវ

patriot: អ្នកស្នេហាប្រទេស

The patriots found guns and ammunitions in Lexington, Massachusetts.

commander: មេបញ្ជាការ

General Thomas Gage was commander of the British armies in Boston.

ambassador: ឯកអគ្គរដ្ឋទូត

The Congress sent ambassadors to other countries to ask for help in fighting England.

Declaration of Independence: សេចក្ដីប្រកាសឯករាជ្យ

Thomas Jefferson helped to write the Declaration of Independence.

READING

5.1. THE FRENCH AND INDIAN WAR

5.1.1. From 1689 to 1763 England and France constantly struggled for world leadership. Wars between these two countries occurred in Europe, North America, and in some parts of Africa and Asia. In North America, the most important wars occurred in the Ohio Valley and in Canada from 1754 to 1763. These wars were referred to as the French and Indian War because the British army was fighting against both the French army and its allies, the Indians.

5.1.2. Both France and England claimed the lands in the Ohio Valley. In 1754, British forces and the Virginians, under the command of George Washington went, to the Ohio Valley to warn the French to leave this area. These forces were defeated by the French army. In 1755, General Braddock and George Washington came back with large forces, and once again, they were defeated badly by the French and the Indians. General Braddock was killed along with 1,000 British soldiers. In the same year, William Pitts was sent from England to the colonies to reorganize the armies and prepare for war with France. Pitts' forces attacked both Quebec and the Ohio Valley at the same time. The wars began in 1758 and ended in 1763. Finally, France was defeated and had to sign a peace treaty. According to this treaty, France had to cede Canada and the land east of the Mississippi River (except New Orleans) to England. The lands on the west of the Mississippi and New Orleans were ceded to Spain. And in exchange, Spain gave up Florida to Britain. After this war, France totally lost all of its influence in North America. The war with France also gave the colonists a feeling of

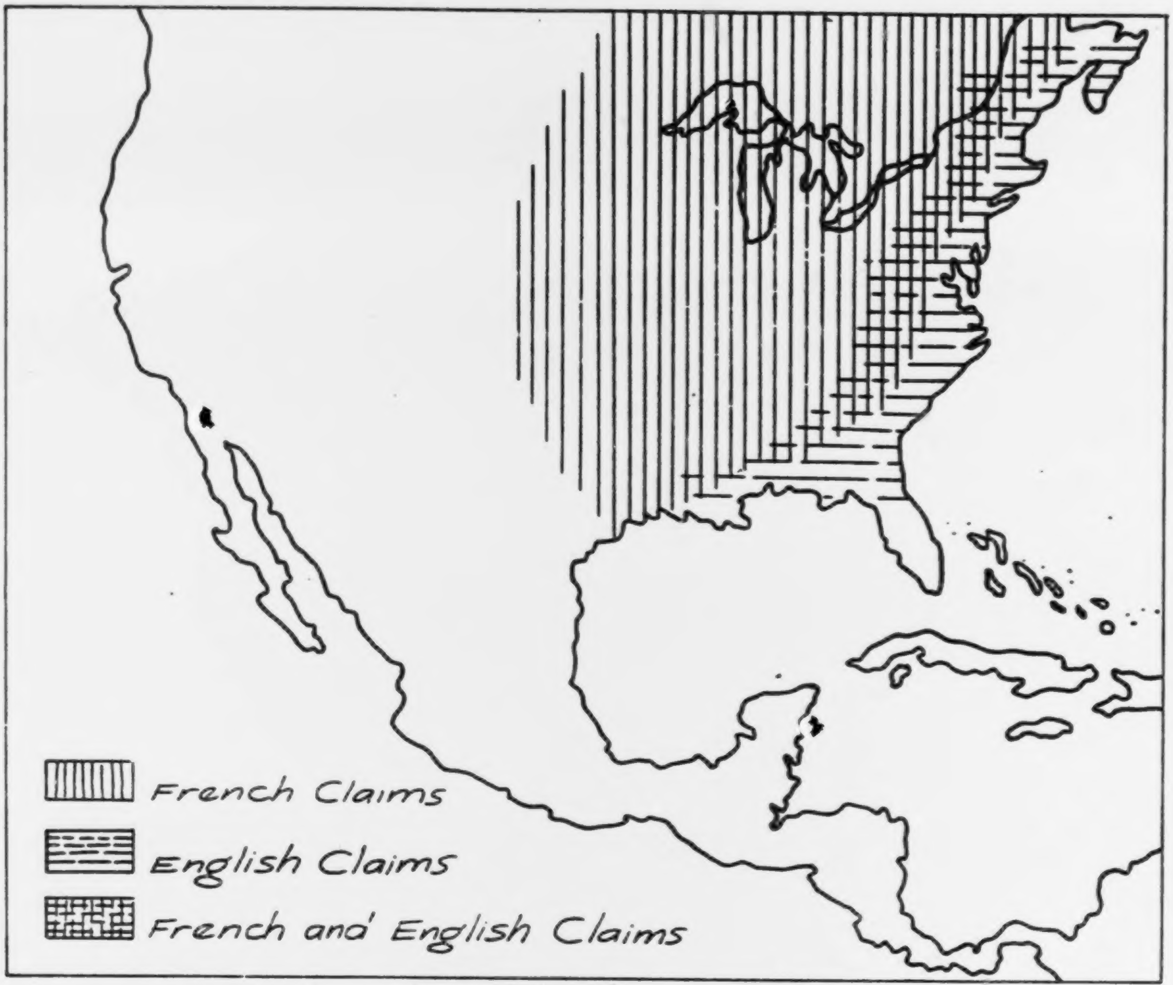
French Claims
English Claims
French and English Claims

French and English claims in the North America independence. The colonial forces had also gained military experience after many years of fighting.

5.2. THE CAUSES OF THE AMERICAN REVOLUTIONARY WAR

5.2.1. When the war with France and the Indians ended, the colonists felt secure. Because they did not have to concentrate on fighting a war, they had more time to devote to producing goods and making money. Up until the French and Indian War, England had not interfered in colonial affairs and the colonists were accustomed to handling their own **affairs** themselves. However, a conflict arose at the end of the war. England's treasury had been nearly depleted by the war. Because the British army had fought to protect the colonists, England felt that the colonies had to share a part of the expense. Therefore, the British Parliament passed many acts to collect taxes from the colonists and to control business in the colonies. They wanted the colonies to become a sure market for British products. All **raw materials** had to be shipped to England to be made into products; afterwards these products would be sold back to the colonies. This policy angered the colonists because it caused business **decline** in the colonies. Another law passed by the British Parliament was the **Navigation Act**. This act said that only British and colonial ships had the right to carry goods. The Navigation Act also listed many kinds of goods that had to be sold to England instead of to other countries.

5.2.2. In 1764, the British government added more taxes on goods that were sold in the colonies. They were the Sugar Act, the Currency Act, the Stamp Act, and the Quartering Act. Colonial business and the colonists protested against all of these acts and after a year all of them had been **repealed.**

The British government replaced these acts by many other taxes because they needed money. Because all these new taxes were passed under the government of Townsend, these acts were called the Townsend Acts.

Again, the colonists protested. They decided to boycott English goods. They refused to buy English products in Boston, New York, Philadelphia and other cities. In addition to the boycotting, the colonists also attacked tax collectors everywhere. In an effort to stop these attacks, the British government sent soldiers to patrol colonial cities. In Boston, violence increased when the British armies were sent to keep order.

5.2.3. The colonists realized that the British government was right when they wanted the colonists to share a part of the expense by paying taxes as Englishmen. The colonists were not against paying taxes but they were against the laws because there were no colonial representatives to voice an opinion in the British Parliament. They said "no taxation without representation".

5.2.4. In 1770, the British armies shot at a mob in the streets of Boston because this mob teased the armies. Five

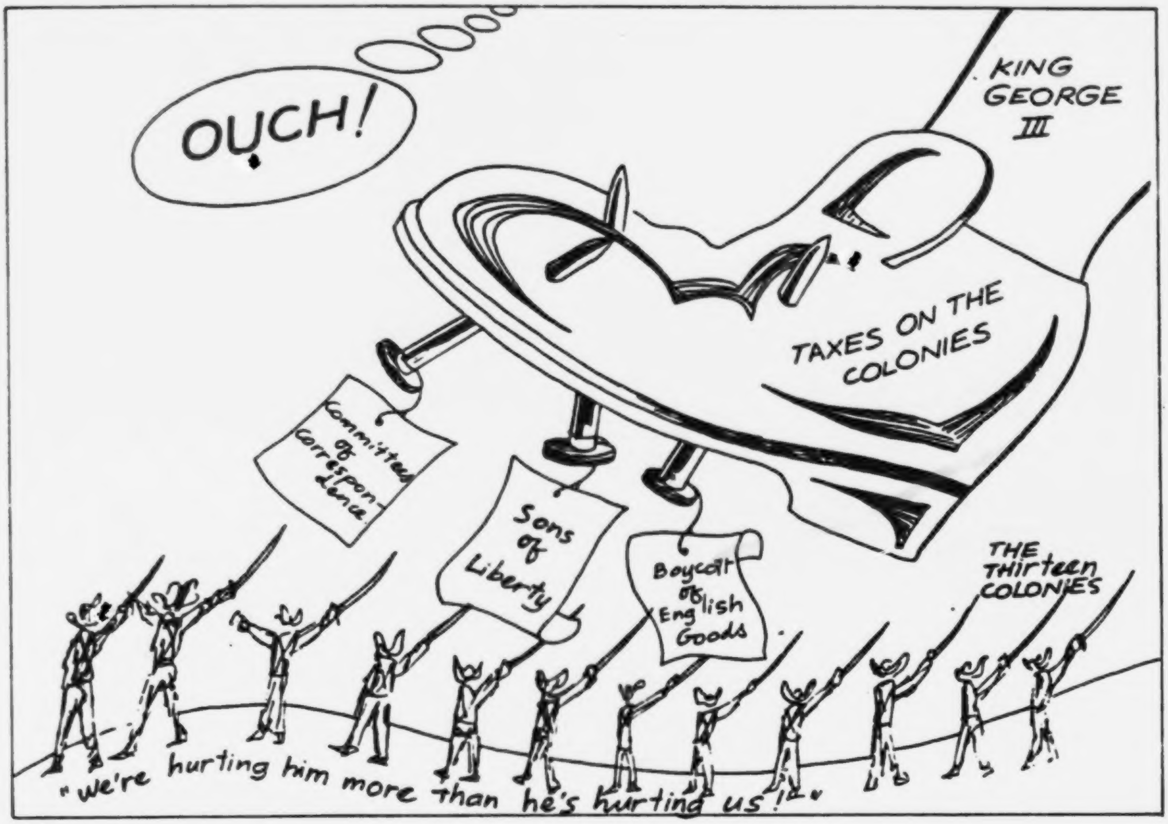
OUCH!
KING GEORGE III
TAXES ON THE COLONIES
Committee of Correspondence
Sons of Liberty
Boycott of English Goods
THE Thirteen COLONIES
"We're hurting him more than he's hurting us!"

colonists were killed. One of the victims was a **runaway slave**, Crispus Attuck. This attack became known as the "Boston Massacre". News of the "massacre" spread to all colonies and further angered the colonists.

5.2.5. After the "Boston Massacre", the British Parliament repealed all the Townsend Acts except the Tea Act. This act allowed the British East India Company to sell tea directly to the colonies. Since the company did not have to pay an export tax, it could sell tea cheaper than that smuggled into the colonies. In spite of this, the Act was hated. In Boston, some people dressed in Indian clothing, seized the tea on a British ship and threw it into the water as a protest. This incident was called the **Boston Tea Party**. The Bristish government was so angered by the "tea party" that King George ordered Boston Harbor closed and took away many colonial rights.

5.2.6. The colonial leaders were upset. They met in Philadelphia and formed the First Continental Congress. The Congress sent a message to the King protesting against his severe punishment. The colonies also organized a group of fighting men. These men were called "minutemen" because they were ready to fight on a minute's notice. The minutemen had guns and **ammunition** at home and hidden elsewhere around Boston.

5.3. THE REVOLUTIONARY WAR

5.3.1. In April 1775, the leader of the British army in

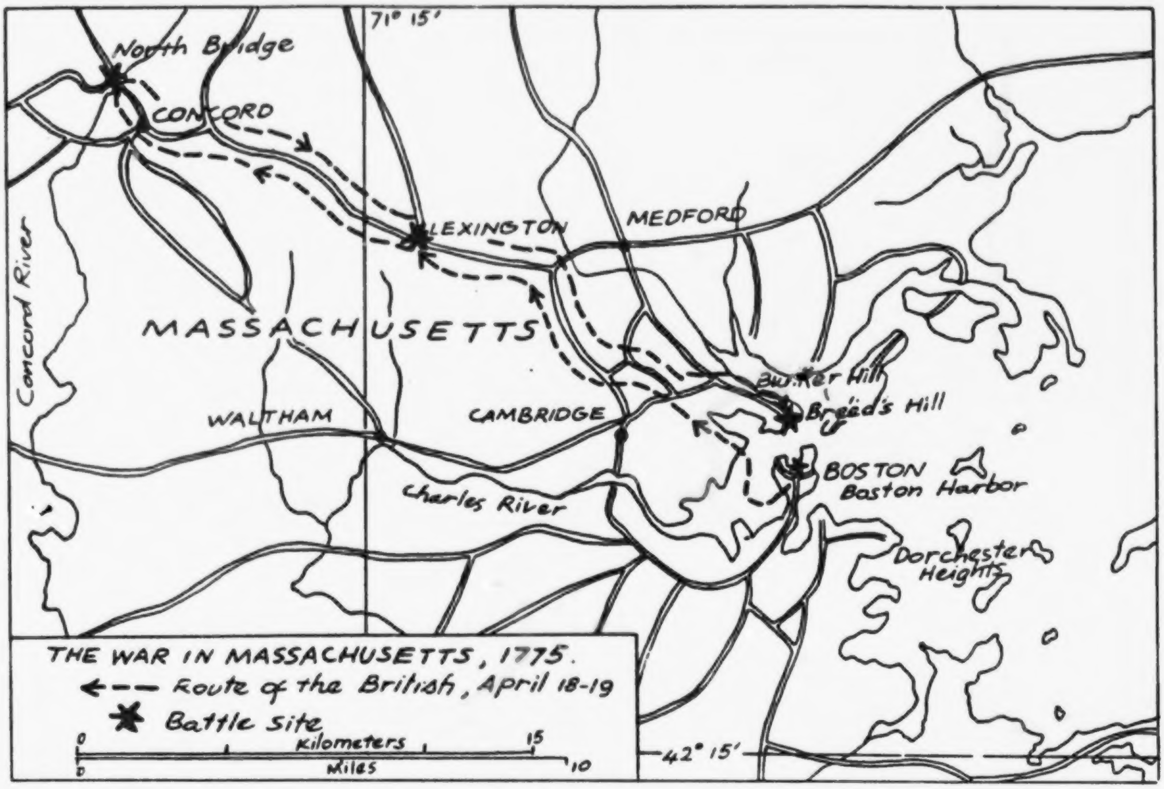

THE WAR IN MASSACHUSETTS, 1775.

North Bridge
CONCORD
LEXINGTON
MEDFORD
MASSACHUSETTS
Concord River
WALTHAM
CAMBRIDGE
Bunker Hill
Breed's Hill
BOSTON
Boston Harbor
Charles River
Dorchester Heights
71° 15'
42° 15'
←--- Route of the British, April 18-19
Battle site
0
Kilometers
15
0
Miles
10

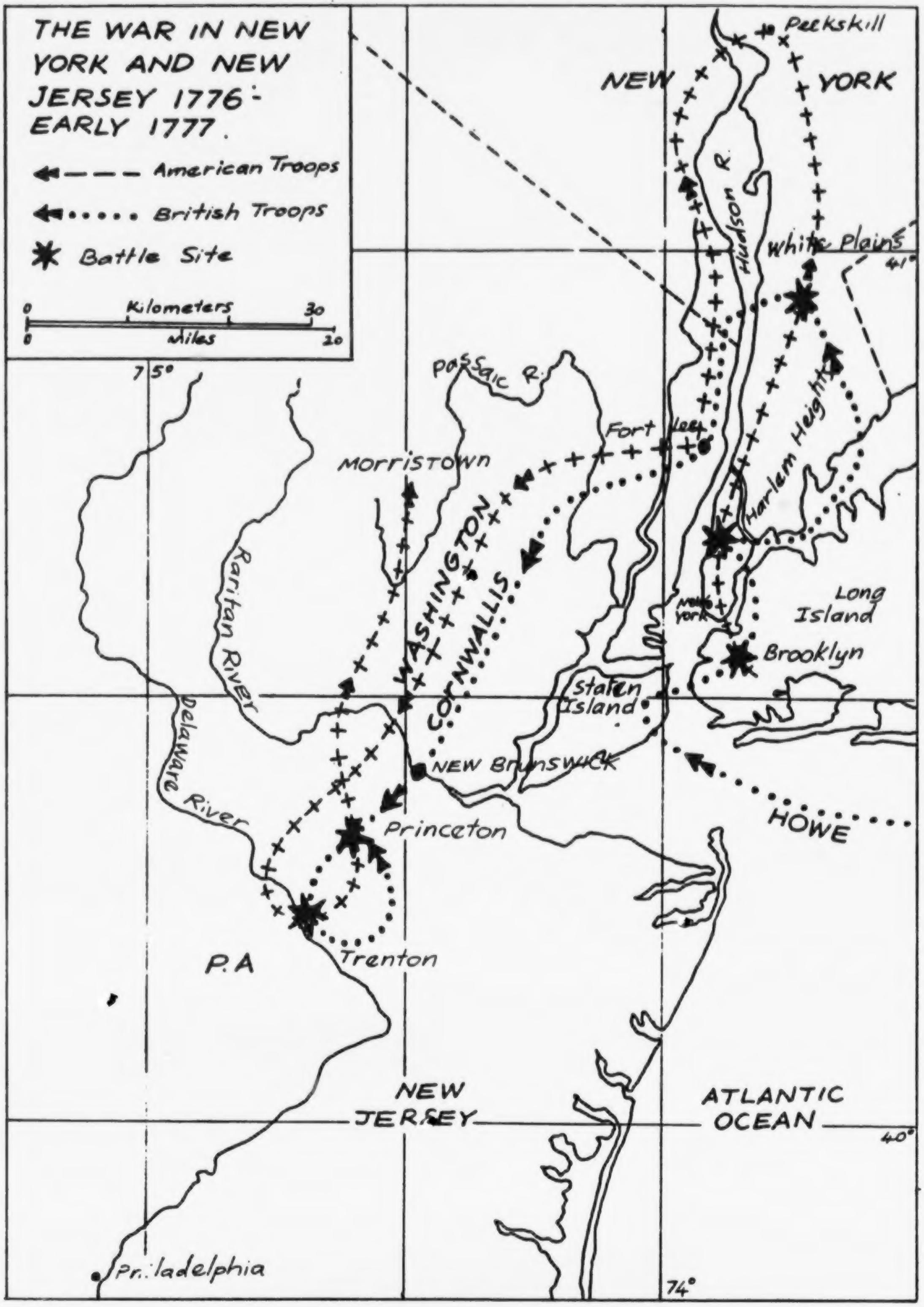
THE WAR IN NEW YORK AND NEW JERSEY 1776 - EARLY 1777.
American Troops
British Troops
Battle Site
Kilometers
0
30
Miles
0
20
75°
74°
41°
40°
NEW YORK
Peekskill
Hudson R.
White Plains
Harlem Heights
Fort Lee
Passaic R.
Morristown
WASHINGTON
CORNWALLIS
Raritan River
Delaware River
New York
Long Island
Brooklyn
Staten Island
NEW Brunswick
HOWE
Princeton
Trenton
P.A
NEW JERSEY
ATLANTIC OCEAN
Philadelphia

Boston, General Gage, heard that the colonial soldiers had guns and ammunition hidden at Concord, Massachusetts. General Gage sent his soldiers to find the guns and ammunition. A **patriot**, Paul Revere, rode from Boston to warn the colonists that the English were coming. The minutemen were ready to fight. They met the British at a park in Lexington on the morning of April 19, 1775. Someone, no one knows who, fired a shot that started the fighting between the colonists and the English. Eight colonists died. This was the beginning of the American Revolution.

5.3.2. In May 1775, the colonial leaders met at the Second Continental Congress in Philadelphia. The members of the Congress elected George Washington to be the **commander** of the army. They also sent **ambassadors** to other countries to ask for help in fighting England. In June, 1776, Congress asked Thomas Jefferson from Virginia to write a paper that explained why the colonies wanted to be free from England. That paper was called **the Declaration of Independence**. The members of Congress signed the paper on July 4, 1776. That is the day Americans celebrate as their Independence Day. The Declaration stated that all people were created equal and they had certain rights which could not be taken away. This document was a very daring statement at that time. It also declared the colonies to be the "United States of America".

5.3.3. The Revolutionary War was not easy for the Americans because England was a wealthy country with a strong army and

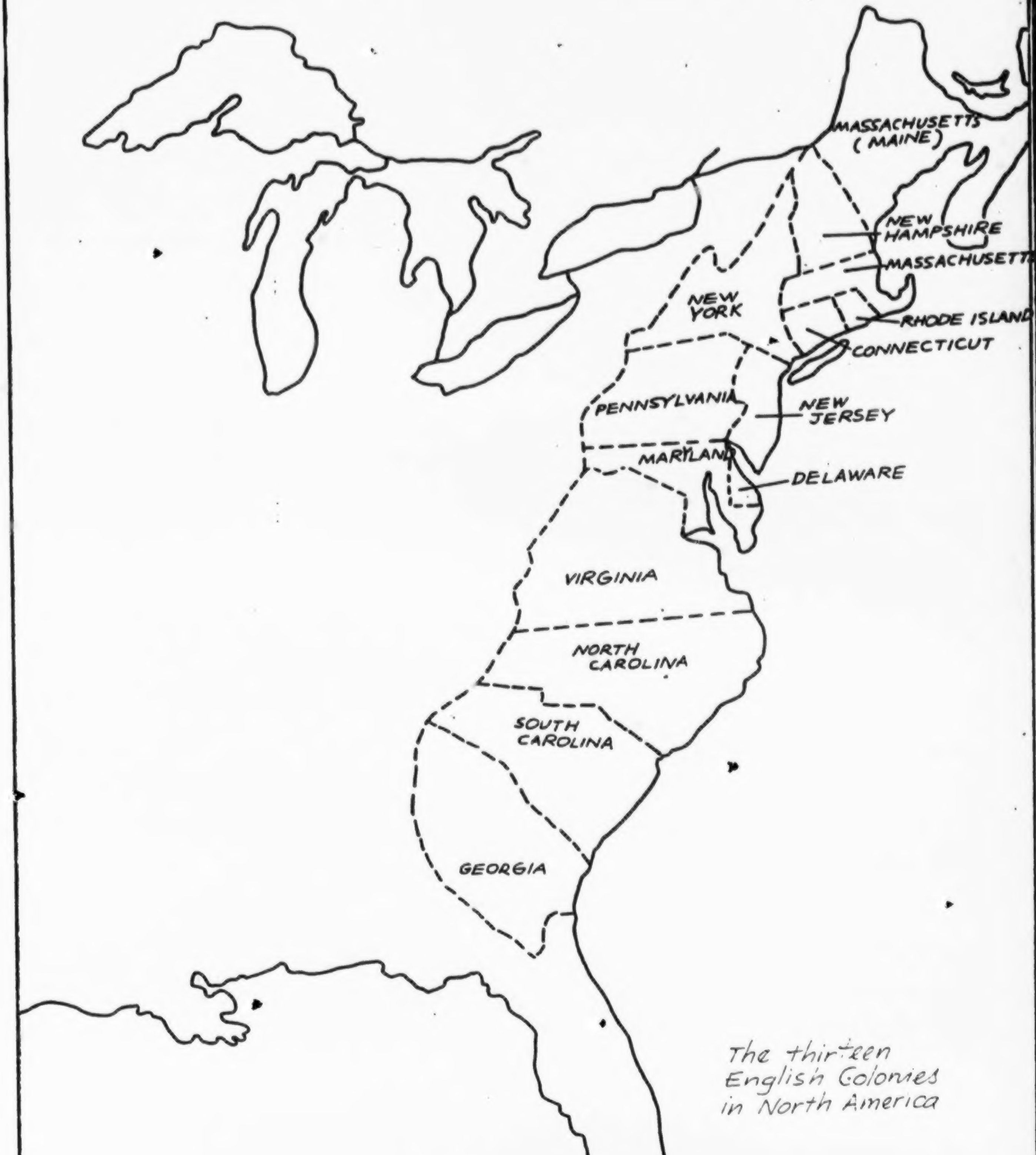
MASSACHUSETTS
(MAINE)
NEW
HAMPSHIRE
MASSACHUSETTS
NEW
YORK
RHODE ISLAND
CONNECTICUT
PENNSYLVANIA
NEW
JERSEY
MARYLAND
DELAWARE
VIRGINIA
NORTH
CAROLINA
SOUTH
CAROLINA
GEORGIA

The thirteen
English Colonies
in North America

navy. The American army was not strong and it did not have much money. However, there were many things that helped the Americans. They were fighting on their own land and for their independence. Freedom was important to them and the Americans fought with all their might. At first, the English won many battles; but they could not win the war. The Americans were able to win the last battle of the war because of the aid of France. In October 1781, France helped the Americans to defeat the English at Yorktown, Virginia. On October 19, 1781, General Cornwallis surrendered his armies to General Washington. At last, the Americans got their independence from England. A peace treaty was signed in Paris on January 20, 1783, between England and the United States of America. This treaty ended the war and gave independence to the colonists.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define.

CEDE
TEA
ARMY
LOUIS
PITTS
OHIO
SHIP
SPAIN
TEASE
MONEY

CONSTANT
DEFEAT
AFFAIRS
BRADDOCK
DECLINE
REPEAL
ENGLAND
SPIRIT
TREATY
FRANCE

COMMANDER
PATRIOT
AMBASSADOR
DECLARATION
INDEPENDENT
JEFFERSON
AMMUNITION
VALLEY
INDIANS
TREATY

GEORGE WASHINGTON
RUNAWAY SLAVE
BOSTON MASSACRE
REORGANIZE
NAVIGATION ACT
CONTINENTAL CONGRESS
NEW ORLEANS
EAST INDIES
REVOLUTIONARY WAR

O C E D E C L I N E J E F F E R S O N T A

N N O R U N A W A Y S L A V E T E A C R M

I D A N A M M U N I T I O N P I T T S E M

A A Y L S C O M M A N D E R T E A S E A U

P T B N E T R E P E A L E N G L A N D T N

S R I A F F A M B A S S A D O R N L E Y I

E I A R M Y C N A V I G A T I O N A C T T

A O F R A N C E T T N E D N E P E D N I I

S T D E C L A R A T I O N I N D I A N S O

T G E O R G E W A S H I N G T O N A Y E N

I L O U I S T B R A D D O C K P E A C E T

N S B H O A R E O R G A N I Z E O H I O I

D H I N E W O R L E A N S V A L L E Y D R

I I C F N A V I G A T I O N A C T B A E I

E P E B O S T O N M A S S A C R E K M D P

S D C O N T I N E N T A L C O N G R E S S

R E V O L U T I O N A R Y W A R M O N E Y

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

	A	B
____	a. boycott	1. a person who represents a government in a foreign nation.
____	b. navigation	2. a refusal to buy certain goods or products.
____	c. raw material	3. the document which declared the thirteen colonies free and independent.
____	d. ambassador	4. travel or traffic by vessels.
____	e. Declaration of Independence	5. a person who loves, supports, and defends his country.
____	f. Patriot	6. a person who runs away as a fugitive.
____	g. runaway	7. unprocessed natural products used in manufactures.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. From 1689 to 1763, England and France struggled for world leadership.

____ 2. Both France and England claimed the lands in the Ohio Valley.

____ 3. General Braddock, George Washington, and their armies were defeated badly by the French and the Indians.

____ 4. France had to cede Canada and the land east of the Mississippi River (except New Orleans) to England.

____ 5. As a result of the war with France, the colonists had gained military experience after many years of fighting.

____ 6. The colonists wanted the British government to take care of their affairs.

____ 7. In 1764, the British government added more taxes on goods that were sold in the colonies.

____ 8. In 1770, British soldiers shot at a mob in the streets of Boston because this mob had teased them. Five colonists were killed.

____ 9. Since the company did not have to pay export tax on tea, it coud sell tea cheaper than the tea that was smuggled into the colonies.

____10. In Boston, many Indians seized the tea on a British ship and threw it into the water as a protest.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: representatives, treaty, repeal, reorganize, Boston Tea Party, influence, Navigation Act, expense, Boston Massacre, First Continental Congress.

1. William Pitts was sent to the colonies to ____________ the armies and prepare for war with France.

2. In 1763, France was defeated and had to sign a peace ________ with England.

3. After this war, France totally lost all of its _____________in North America.

4. England decided that the colonies had to share a part of this _____________ . As a result, they passed many acts to collect taxes and control business in the colonies.

5. The ____________ said that only English and colonial ships had the right to carry goods.

6. The colonists were against the tax laws because there were no colonial _____________ in the British Parliament.

7. In 1770, the British soldiers shot at a mob in the streets of Boston. This killing was called __________ .

8. After the "Boston Massacre", the Bristish Parliament began to _____________ all the Townsend Acts except the Tea Act.

9. Many people dressed in Indian clothing, seized the tea on the ship and threw it into the water. This incident was called the ______________ .

10. The colonial leaders were upset and they met in Philadelphia and formed the ______________ .

ការអាន

៥.១ ពួកបារាំង . សង្គ្រាមជាមួយពួកព្នង

៥.១.១ អង់គ្លេស និង បារាំងបានខំប្រឹងប្រទាញប្រទង់ប្រណាំងប្រជែងគ្នា ពុំមានឈប់ឈរ ក្នុងការចង់ចេញមុខធ្វើជាមេដឹកនាំក្នុងពិភពលោក ។ សង្គ្រាមរវាងប្រទេសទាំងពីរនេះបានកើតមានឡើង ចាប់ពីឆ្នាំ ១៦៨៩ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៧៦៣ នៅផ្នែកអឺរ៉ុប អាមេរិកខាងជើង និង ផ្នែកខ្លះទៀតនៃប៉ែកអាហ្វ្រិក និង អាស៊ី ។ នៅអាមេរិកខាងជើង សង្គ្រាមដ៏សំខាន់ជាងគេ គឺកើតមានឡើងនៅ Ohio Valley និងនៅកាណាដា ចាប់ពីឆ្នាំ ១៧៥៤ ទៅទល់នឹងឆ្នាំ ១៧៦៣ រវាងកងទ័ពអង់គ្លេស និង ពួកបារាំង ព្រមទាំងបក្សសម្ព័ន្ធខ្លួន គឺពួកព្នង ។

៥.១.២ បារាំង និង អង់គ្លេសសុទ្ធតែបានអះអាងថា តំបន់ Ohio Valley នេះជាដែនដីរបស់គេ ។ នៅឆ្នាំ ១៧៥៤ កងទ័ពអង់គ្លេស និង ពួក Virginians ដែលនៅក្រោមបញ្ជាការរបស់លោក George Washington បានធ្វើដំណើរទៅ Ohio Valley ដើម្បីនឹងចង់ធ្វើការហាមប្រាមដល់ពួកបារាំង អោយដកថយចេញពីតំបន់នោះ ។ ក៏ប៉ុន្តែទ័ពទាំងពីរត្រូវបារាំងវាយបាក់បែកអស់ទៅ ។ ដល់ឆ្នាំ ១៧៥៥ លោកឧត្តមសេនីយ៍ Braddock និង George Washington ក៏បានវិលត្រឡប់មកវិញជាមួយទ័ពដ៏ច្រើនលើសពីពេលមុន ។ ម្តងនេះទៀត ទ័ពនេះក៏ត្រូវទទួលបរាជ័យយ៉ាងដំណំ ពីពួកបារាំង និង ពួកព្នងដែរ ដោយលោកឧត្តមសេនីយ៍ Braddock ព្រមទាំងទាហានមួយពាន់នាក់ បានត្រូវស្លាប់បាត់បង់ជីវិតផង ។ នៅក្នុងឆ្នាំដដែលនោះ លោក William Pitts បានត្រូវគេបញ្ជូនអោយទៅប្រទេសចំណុះទាំងប៉ុន្មាន ដើម្បីនឹងចាត់ការរៀបចំកងទ័ពសំរាប់ធ្វើសង្គ្រាមជាមួយបារាំង ។ បន្ទាប់មកលោក Pitts ក៏ចាប់វាយប្រហារទៅលើ Quebec និង Ohio Valley ក្នុងពេលជាមួយគ្នាតែម្តង ។ សង្គ្រាមបានចាប់ផ្តើម ពីឆ្នាំ ១៧៥៨ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៧៦៣ ។ ចុងបញ្ចប់ បារាំង ត្រូវចាញ់សង្គ្រាម ហើយត្រូវចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញាសន្តិភាព ។ ដោយយោងទៅលើសន្ធិសញ្ញានេះ បារាំងត្រូវប្រគល់កាណាដា និង តំបន់ដែលនៅខាងកើតទន្លេ Mississippi (លើកលែងតែ New Orleans ចេញ) អោយទៅអង់គ្លេស ។ ចំណែកឯតំបន់នៅប៉ែកខាងលិចទន្លេ Mississippi និង New Orleans វិញ ក៏ត្រូវប្រគល់អោយទៅ Spain ដែរដោយ Spain ត្រូវបោះបង់ Florida អោយទៅអង់គ្លេស ដើម្បីសំរាប់ជាការដូរគ្នា ។ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមនេះមក បារាំងក៏ត្រូវបាត់បង់ឥទ្ធិពលទាំងប៉ុន្មានរបស់ខ្លួននៅ

ផ្នែកអាមេរិកខាងជើងអស់រលីង ។ ដើម្បីនឹងចង់កាន់កាប់អោយបានជាប់លាប់នូវតំបន់ដែលគេដណ្តើមបានមកពីសង្គ្រាមនោះ អង់គ្លេសត្រូវតែធ្វើអោយរដ្ឋាភិបាលនៃស្រុកចំណុះទាំងប៉ុន្មានរបស់ខ្លួនមានភាពប្រសើរឡើង ។ សង្គ្រាមជាមួយបារាំង ក៏បានធ្វើអោយប្រទេសចំណុះទាំងរួចចេះស្គាល់ និង យល់អំពីន័យនៃភាពឯករាជ្យ ហើយពួកគេព្រមទាំងចេះដឹងមានការពិសោធន៍ក្នុងកិច្ចការសឹកសង្គ្រាមថែមទៀត ដោយសារការប្រយុទ្ធតតាំងគ្នាអស់រយៈពេលជាយូរឆ្នាំមក ។

៥.២ បុព្វហេតុដែលធ្វើអោយមានសង្គ្រាមបដិវត្តិអាមេរិកាំង

៥.២.១ នៅពេលដែលសង្គ្រាមជាមួយបារាំង និង ពួកឥណ្ឌាបានបញ្ចប់សព្វគ្រប់មក ជីវភាពរបស់ពួកអាណានិគមជន ក៏បានស្រួលបួលឡើងវិញ ។ ពួកគេរស់នៅដោយសុខសន្តិភាព ព្រមទាំងចង់អោយរដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសបើកអំណាច អោយពួកគេចាត់ចែងកិច្ចការក្នុងស្រុកដោយខ្លួនគេទៀតផង ។ ការរស់នៅមានភាពល្អប្រសើរណាស់ ពីព្រោះពួកគេមានពេលវេលាច្រើនសំរាប់ធ្វើការរកប្រាក់ចំណូល ។ បន្ទាប់ពីបានចំណាយលុយអស់យ៉ាងច្រើន ក្នុងការធ្វើសង្គ្រាមជាមួយបារាំង រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេស ត្រូវការលុយបន្ថែមសំរាប់ចំណាយការរបស់ខ្លួន ។ គេយល់ថា ស្រុកចំណុះទាំងនោះ ត្រូវតែជួយចេញសោហ៊ុយទៀងពុទ្ធល ចំពោះការចំណាយក្នុងសង្គ្រាម ដូច្នេះអង់គ្លេសក៏បានបង្កើតច្បាប់ជាច្រើនសំរាប់ប្រមូលយកពន្ធអាករ និង កាន់កាប់ត្រួតត្រាពិនិត្យទៅលើជំនួញ ទាំងប៉ុន្មានក្នុងស្រុកចំណុះរបស់ខ្លួនថែមទៀតផង ។ គេព្រមទាំងចង់អោយស្រុកចំណុះទាំងនោះ ក្លាយទៅជាផ្សារសំរាប់លក់ដូរនូវគ្រឿងរបស់របរពីអង់គ្លេសថែមទៀត ដោយដឹកនាំវត្ថុធាតុដើម ដែលមានក្នុងស្រុកយកទៅអង់គ្លេស ។ បន្ទាប់ពីប្រើវត្ថុធាតុដើមទៅធ្វើជាគ្រឿងរបស់របររួចហើយ ផលិតផលទាំងនោះនឹងយកទៅលក់អោយស្រុកចំណុះរបស់ខ្លួនវិញ ។ នយោបាយនេះបានធ្វើអោយពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុកចំណុះចុះអន់ថយជាខ្លាំង ។ ច្បាប់មួយទៀត ដែលមានឈ្មោះហៅថា ច្បាប់សំរាប់បើកបរនាវាតាមសមុទ្របានចែងថា មានតែនាវារបស់អង់គ្លេស និង ស្រុកចំណុះរបស់ខ្លួនទេ ដែលមានអំណាចនឹងធ្វើការដឹកនាំនូវគ្រឿងផលិតផលទាំងនោះបាន ។ ច្បាប់នេះព្រមទាំងបានរាយឈ្មោះរបស់របរយ៉ាងច្រើន ដែលសំរាប់លក់ទៅអោយអង់គ្លេសម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ គឺមិនអាចលក់ទៅអោយប្រទេសឯទៀតពុំបានឡើយ ។

៥.២.២ នៅឆ្នាំ ១៧៦៤ រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសបានបង្កើតច្បាប់សំរាប់តម្លើងពន្ធអាករទៅលើរបស់របរ ដែលសំរាប់លក់ដូរនៅក្នុងស្រុកចំណុះរបស់ខ្លួនថែមទៀត គឺទៅលើស្ករ រូបិយវត្ថុ តែមប្រែឈើយ និង កន្លែងរស់នៅ ។ ពួកពាណិជ្ជករអង់គ្លេស និងពាណិជ្ជករក្នុងស្រុកចំណុះ ក៏បានងើបតវ៉ាប្រឆាំងចំពោះច្បាប់ទាំងអស់នេះឡើង ។ មួយឆ្នាំក្រោយមក ច្បាប់ទាំងនេះក៏ត្រូវគេលុបចោលចេញទៅ ។

រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសបានយករបៀបដកហូតពន្ធអាករផ្សេងៗទៀតមកប្រើជំនួសច្បាប់ ដែលគេលុបចោលចេញនេះវិញ ពីព្រោះគេនៅតែត្រូវការលុយកាក់សំរាប់ថវិការដដែល ។ ច្បាប់សំរាប់ដកហូតពន្ធអាករថ្មីនេះ បានបង្កើតឡើង ដោយរដ្ឋាភិបាលរបស់លោក Townsend ដូច្នេះហើយបានជា ច្បាប់ទាំងនោះមានឈ្មោះហៅថាច្បាប់ Townsend ។

ម្តងនេះទៀត ពួកអាណានិគមជនក៏បានប្រឆាំងឡើង ដោយចាត់វិធានការធ្វើសំរាប់ផ្តាច់ផ្តាលវិញ ។ ពួកគេមិនព្រមទិញផលិតផលរបស់អង់គ្លេសនៅ Boston, New York, Philadelphia និងទីក្រុងឯទៀតៗជាច្រើន ។ បន្ថែមពីលើនេះ គេថែមទាំងបានវាយតប់ពួកអ្នកដើរប្រមូលពន្ធអាករនៅគ្រប់ទីកន្លែងទៀតផង ។ ដោយសារភាពរំជើបរំជួល រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសក៏បានបញ្ឈប់របៀបដកហូតពន្ធអាករនេះចោលចេញ ។ នៅ Boston អំពើឃោរឃៅកាន់តែរីកដុះដាលឡើង នៅពេលដែលអង់គ្លេសបញ្ជូនកងទ័ពខ្លួនអោយទៅចាត់ចែងមើលការខុសត្រូវនៅកន្លែងនោះ ។

៥-២-៣ រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសយល់ឃើញថា ការដែលគេចង់អោយពួកអាណានិគមជនជួយចេញសោហ៊ុយ ក្នុងការចំណាយទៅលើសង្គ្រាម ដោយពួកនោះបង់ជាពន្ធអាករ ក្នុងនាមខ្លួនជាជាតិសាសន៍អង់គ្លេស ជាការត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។ ក៏ប៉ុន្តែ ពួកអាណានិគមជនបានប្រឆាំងនឹងច្បាប់នេះ ដោយគេបានអះអាងថា នៅក្នុងសភាតំណាងរាស្ត្រអង់គ្លេសគ្មានអ្នកតំណាងម្នាក់ពីស្រុកអាណានិគមសោះឡើយ ដូច្នេះហើយគេក៏ចាប់ប្រកាសឡើងថា "បើគ្មានអ្នកតំណាងពីស្រុកអាណានិគមទេ គេក៏មិនត្រូវបង់ពន្ធអាករអោយដែរ" ។

៥-២-៤ នៅឆ្នាំ ១៧៧០ ទាហានអង់គ្លេសបានបាញ់ទៅលើហ្វូងមនុស្សនៅ Boston ដែលបណ្តាលអោយស្លាប់អស់ប្រាំនាក់ បន្ទាប់ពីពួកនោះបាននិយាយដៀលដាក់ពួកទាហានដែលនៅតាមក្រុង ។ ក្នុងចំណោមមនុស្ស ដែលស្លាប់នោះមានទាសភាពដែលលួចរត់ម្នាក់ឈ្មោះ Crispus Attuck ។ អំពើឃោរឃៅនេះមានឈ្មោះហៅថា "ការសម្លាប់រង្គាលនៅ Boston" ។ ដំណឹងអាក្រក់នេះបានលេចឮសុះសាយទៅគ្រប់ស្រុកអាណានិគមទាំងអស់ ហើយដែលធ្វើអោយពួកអាណានិគមជនមានការខឹងសម្បារទាំងអស់ ដោយពួកគេបានទាមទារអោយរដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសបញ្ឈប់កុំអោយអំពើឃោរឃៅនេះ កើតមាននៅថ្ងៃមុខទៀត ។

៥-២-៥ បន្ទាប់ពីមានការសម្លាប់នៅ Boston នោះមក សភាតំណាងរាស្ត្រអង់គ្លេស ក៏បានចាប់ផ្តើមបដិសេធចោលទាំងអស់នូវច្បាប់ Townsend លើកលែងតែច្បាប់មួយឈ្មោះ "ច្បាប់តែ" ។ ច្បាប់នេះបានអនុញ្ញាតិអោយក្រុមហ៊ុនតែមួយឈ្មោះ the British East India Company

អាចលក់តែទៅអោយស្រុកអាណានិគមផ្ទាល់តែម្តង ។ ដោយសារក្រុមហ៊ុននេះមិនបាច់បង់ពន្ធអាករទៅលើការនាំចេញ ដូច្នេះគេអាចលក់តែបានយ៉ាងថោកជាងការនាំចូលដោយវិធីបង់ពន្ធ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏ប្រជារាស្ត្រនៅតែមិនពេញចិត្តចំពោះច្បាប់នេះដដែល ។ នៅ Boston មានមនុស្សមួយចំនួនបានស្លៀកពាក់ធ្វើជាពួកក្លែង ឡើងទៅរឹបអូសយកតែពីនាវាអង់គ្លេស ហើយចោះចោលទៅក្នុងសមុទ្រ ដើម្បីសំរាប់ជាការប្រឆាំង ។ ហេតុការណ៍នេះមានឈ្មោះថា " Boston Tea Party "

- រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសមានកំហឹងយ៉ាងខ្លាំងចំពោះព្រឹត្តិការណ៍នេះ ដោយស្តេចអង់គ្លេសឈ្មោះ George បានបញ្ជាអោយបិទផែកំពង់នៅ Boston ព្រមទាំងដកយកសិទ្ធិជាច្រើនពីពួកអាណានិគមជនទៀតផង ។

៥-២-៦ មេដឹកនាំនៃស្រុកចំណុះទាំងនោះមិនសប្បាយចិត្តនឹងអំពើនេះសោះ ។ ពួកគេបានជួបជុំគ្នានៅ Philadelphia ហើយបានចាត់ចែងបង្កើតនូវសភាប្រជាពិភពជាលើកទីមួយឡើង ។ សភានេះបានផ្ញើរលិខិតទៅស្តេចអង់គ្លេស ដើម្បីតវ៉ាអំពីសេចក្តីសំរេចនៅ Boston ។ ស្រុកអាណានិគមថែមទាំងបានរៀបចំបង្កើតជាក្រុមមនុស្សសំរាប់ប្រយុទ្ធទៀតផង ។ ក្រុមនេះមានឈ្មោះថា " minutemen " ពីព្រោះពួកនេះនឹងអាចរៀបចំធ្វើការប្រយុទ្ធបានតែក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មាននាទី ដែលគេបញ្ជាមកប៉ុណ្ណោះ ។ ក្រុម minutemen នេះមានកាំភ្លើង និង គ្រាប់ លាក់ទុកនៅតាមកន្លែងជាច្រើនទៀតនៃក្រុង Boston ផង ។

៥-៣ សង្គ្រាមបដិវត្តន៍

៥-៣-១ នៅខែមេសា ឆ្នាំ ១៧៧៥ មេបញ្ជាការកងទ័ពអង់គ្លេសនៅ Boston ឈ្មោះឧត្តមសេនីយ Gage បានដឹងព័តមានពីកន្លែងរបស់កាំភ្លើង និង គ្រាប់រំសេវ ដែលពួកទាហានអាណានិគមមានលាក់ទុកនៅ Concord នៃរដ្ឋ Massachusettes

- ឧត្តមសេនីយ Gage ក៏បានបញ្ជូនទាហានអោយទៅរកនូវគ្រឿងអាវុធទាំងអស់នេះ ។ ពេលនោះ មានអ្នកស្នេហាជាតិម្នាក់ឈ្មោះ Paul Revere បានជិះសេះពី Boston ទៅតាមប្រាប់ដល់ពួកអាណានិគមជនថា ទាហានអង់គ្លេសនឹងជិតមកដល់ហើយ ។ ក្រុម minutemen ក៏ប្រុងខ្លួនធ្វើការប្រយុទ្ធភ្លាម ។ នៅព្រឹកថ្ងៃទី ១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៧៧៥ គេក៏បានជួបប្រទះនឹងទាហានអង់គ្លេសនៅ Lexington និង Concord ។ បន្ទាប់ពីមានជនណាម្នាក់ចាប់ផ្តើមបាញ់ ការប្រយុទ្ធក៏កើតមានឡើង ។ អាណានិគមជនប្រាំបីនាក់ត្រូវស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ព្រឹត្តិការណ៍នេះហើយ ដែលជាការចាប់ផ្តើមនូវបដិវត្តន៍របស់អាមេរិកាំង ។

៥-៣-២ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ ១៧៧៥ ពួកមេដឹកនាំនៃស្រុកអាណានិគមបានជួបជុំគ្នានៅ

ក្នុងសភាទីពីរនៅ Philadelphia ។ សមាជិករបស់សភាក៏បានជ្រើសរើសយកលោក George Washington អោយធ្វើជាមេបញ្ជាការទាងកងទ័ព ។ ពួកគេថែមទាំងបានបញ្ជូនឯកអគ្គរដ្ឋទូតអោយទៅប្រទេសឯទៀតៗ ដើម្បីនឹងសុំជំនួយសំរាប់ធ្វើការប្រយុទ្ធតទល់ជាមួយអង់គ្លេសទៀតផង ។ ដើម្បីនឹងចង់ជួយលើកទឹកចិត្តដល់ពួកអ្នកស្នេហាជាតិ និង ធ្វើអោយសតិអារម្មណ៍មនុស្សកាន់តែពុះកញ្ជ្រោលថែមឡើងទៀត ពីបញ្ហាឯករាជ្យភាពរបស់ស្រុក នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៧៧៦ សភាក៏បានសុំអោយលោក Thomas Jefferson ពី Virginia សរសេរក្នុងក្រដាសឯកសារ ដែលបានថែងថា ស្រុកអាណានិគមត្រូវបានរួចខ្លួនពីក្រោមចំណុះរបស់អង់គ្លេសហើយ ។ ក្រដាសឯកសារនេះជាសេចក្តីប្រកាសនូវឯករាជ្យភាពរបស់អាមេរិកាំង ហើយសមាជិករបស់សភាក៏បានចុះហត្ថលេខាលើឯកសារ នៅថ្ងៃទី ៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៧៧៦ ។ ថ្ងៃទី ៤ កក្កដានេះ ជាថ្ងៃដែលប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងប្រារព្ធធ្វើពិធីបុណ្យឯករាជ្យរបស់ខ្លួន ។ ឯកសារនៃសេចក្តីប្រកាសឯករាជ្យនេះ បានថែងថា មនុស្សម្នាក់ៗ ត្រូវមានភាពស្មើគ្នាទាំងអស់ ហើយដែលមានសិទ្ធិសេរីភាពខ្លះ គេមិនអាចដកហូតយកបានឡើយ ។ សេចក្តីប្រកាសនេះ គេចាត់ទុកថាជាការហ៊ានណាស់កាលពីជំនាន់មុននោះ ។ ឯកសារនេះព្រមទាំងបានប្រកាសថា ស្រុកអាណានិគម នឹងត្រូវមានឈ្មោះថា "សហរដ្ឋអាមេរិក" ទៀតផង ។

៥-៣-៣ សង្គ្រាមបដិវត្តន៍នេះមិនមែនជាការងាយស្រួលចំពោះពួកអាមេរិកាំងឡើយ ពីព្រោះអង់គ្លេសជាប្រទេសដ៏មានស្តុកស្តម្ភ មានទ័ពជើងគោក និង ជើងទឹកយ៉ាងខ្លាំងពូកែ ។ អាមេរិកាំង កាលពីជំនាន់នោះមិនសូវខ្លាំងពូកែទេ ហើយមិនសូវមានលុយកាក់ផង ។ ក៏ប៉ុន្តែមានកត្តាជាច្រើន ដែលជាជំនួយដល់ពួកអាមេរិកាំងគឺ គេប្រយុទ្ធនៅលើទឹកដីរបស់គេផ្ទាល់ ជាពិសេស ដើម្បីសំរាប់ទាមទារនូវឯករាជ្យរបស់គេតែម្តង ។ សេរីភាព ជារឿងសំខាន់ណាស់ចំពោះពួកគេ ដូច្នេះហើយទើបបានជាអាមេរិកាំងធ្វើការប្រយុទ្ធយ៉ាងពេញទំហឹងអោយអស់សមត្ថភាពរបស់ខ្លួនតែម្តង ។ ពេលដំបូងឡើង កងទ័ពអង់គ្លេសឈ្នះមានជោគជ័យនៅតាមសមរភូមិជាច្រើន ក៏ប៉ុន្តែគេមិនអាចយកជ័យជំនះទៅលើសង្គ្រាមនេះបានឡើយ ។ ពេលចុងក្រោយមក គឺនៅខែតុលា ឆ្នាំ ១៧៨១ ដោយសារមានជំនួយពីបារាំងផង អាមេរិកាំងក៏បានឈ្នះមានជោគជ័យនៅ Yorktown ខាង Virginia

- នៅថ្ងៃទី ១៩ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៧៨១ នោះ ឧត្តមសេនីយអង់គ្លេសឈ្មោះ Corn Wallis ព្រមទាំងកងទ័ពខ្លួន បានសុំចុះចាញ់ចូលជាមួយលោកឧត្តមសេនីយ George Washington
- នៅទីបញ្ចប់ អាមេរិកាំងក៏បានទទួលនូវឯករាជ្យពីអង់គ្លេសមកវិញ ។ សន្ធិសញ្ញាសន្តិភាពរវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និង អង់គ្លេស បានចុះហត្ថលេខានៅទីក្រុង Paris នៅថ្ងៃទី ២០ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៧៨៣ ។ សន្ធិសញ្ញានេះបានបញ្ចប់សង្គ្រាម ព្រមទាំងបានប្រគល់ឯករាជ្យអោយទៅស្រុកអាណានិគមវិញផង ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់ជុំវិញពាក្យទាំង ៤៦ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យនិមួយៗអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និងបញ្ច្រាស។ ពេលដែលរកឃើញពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

CEDE
TEA
ARMY
LOUIS
PITTS
OHIO
SHIP
SPAIN
TEASE
MONEY

CONSTANT
DEFEAT
AFFAIRS
BRADDOCK
DECLINE
REPEAL
ENGLAND
SPIRIT
TREATY
FRANCE

COMMANDER
PATRIOT
AMBASSADOR
DECLARATION
INDEPENDENT
JEFFERSON
AMMUNITION
VALLEY
INDIANS
TREATY

GEORGE WASHINGTON
RUNAWAY SLAVE
BOSTON MASSACRE
REORGANIZE
NAVIGATION ACT
CONTINENTAL CONGRESS
NEW ORLEANS
EAST INDIES
REVOLUTIONARY WAR

O C E D E C L I N E J E F F E R S O N T A
N N O R U N A W A Y S L A V E T E A C R M
I D A N A M M U N I T I O N P I T T S E M
A A Y L S C O M M A N D E R T E A S E A U
P T B N E T R E P E A L E N G L A N D T N
S R I A F F A M B A S S A D O R N L E Y I
E I A R M Y C N A V I G A T I O N A C T T
A O F R A N C E T T N E D N E P E D N I I
S T D E C L A R A T I O N I N D I A N S O
T G E O R G E W A S H I N G T O N A Y E N
I L O U I S T B R A D D O C K P E A C E T
N S B H O A R E O R G A N I Z E O H I O I
D H I N E W O R L E A N S V A L L E Y D R
I I C F N A V I G A T I O N A C T B A E I
E P E B O S T O N M A S S A C R E K M D P
S D C O N T I N E N T A L C O N G R E S S
R E V O L U T I O N A R Y W A R M O N E Y

២. ការប្រៀបផ្ទឹម

សូមប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ ក៏សេចក្ដីពន្យល់ដែលនៅខាងស្ដាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយសរសេរដាក់ចម្លើយ ជាលេខនៅពីខាងមុខផង ។

	A	B
____________	ក. អំពើផ្ដាច់ផ្ដាល	១. ជាអ្នកដំណាងរដ្ឋាភិបាលនៅខាងបរទេស ។
____________	ខ. បើកបរតាមសមុទ្រ	២. ជាការប្រកែកប្រឆាំងមិនព្រមទិញរបស់របរ ឬ ផលិតផលអ្វីមួយ ។
____________	គ. វត្ថុធាតុដើម	៣. ជាឯកសារសំរាប់ធ្វើការប្រកាសអោយរដ្ឋអាណានិគមទាំង ១៣ បានរួចខ្លួន និង បានឯករាជ្យផង ។
____________	ឃ. ឯកអគ្គរដ្ឋទូត	៤. ការធ្វើដំណើរ ឬ គឺចរាចរតាមនាវា ។
____________	ង. សេចក្ដីប្រកាសឯករាជ្យ	៥. ជាអ្នកដែលស្រឡាញ់ គាំទ្រ និង ប្រយុទ្ធ ដើម្បីការពារជាតិ គាំទ្រ និង ប្រយុទ្ធ ដើម្បីការពារជាតិ ។
____________	ច. អ្នកស្នេហាប្រទេស	៦. ជាមនុស្សដែលរត់ភៀសខ្លួនក្នុងនាមជាអ្នកក្បត់ ។
____________	ឆ. អ្នកក្បត់	៧. ជាធនធានធម្មជាតិមិនទាន់ស្លចំរាញ់នៅឡើយ ដែលគេប្រើនៅក្នុងរោងចក្រ។

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយដាក់ជាអក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីខាងមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

១. ចាប់ពីឆ្នាំ ១៦៨៩ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៧៦៣ អង់គ្លេស និង បារាំងបានប្រណាំងប្រជែងគ្នា ដើម្បីនឹងចង់ចេញមុខធ្វើជាមេដឹកនាំនៅក្នុងពិភពលោក ។

២. បារាំង និង អង់គ្លេស បានអះអាងប្រកាសយកដីបណ្ដាខាង Ohio Valley ទាំងអស់គ្នា ។

__________ ៣. លោកឧត្តមសេនីយ៍ Braddock និង George Washington ព្រមទាំងកងទ័ពរបស់ខ្លួន បានទទួលបរាជ័យយ៉ាងដំណំ ក្នុងការប្រយុទ្ធជាមួយបារាំង និង ពួកក្ហង៍ ។

__________ ៤. បារាំងត្រូវប្រគល់កាណាដា ព្រមទាំងតំបន់ខាងកើតនៃទន្លេ Mississippi លើកលែងតែ New Orleans ចេញ អោយទៅអង់គ្លេស ។

__________ ៥. ផលប្រយោជន៍ដែលពួកអាណានិគមជន បានមកពីការធ្វើសង្គ្រាមជាមួយបារាំង គឺគេបានទទួលនូវការពិសោធន៍ ក្នុងរឿងសឹកសង្គ្រាម បន្ទាប់ពីមានការប្រយុទ្ធគ្នាអស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំមក ។

__________ ៦. ពួកអាណានិគមចង់អោយរដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសកាត់ការប៉ះដោះស្រាយបញ្ហាទាំងប៉ុន្មានដោយខ្លួនឯង ។

__________ ៧. នៅឆ្នាំ ១៧៦៤ រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសបានបង្កើតពន្ធអាករទៅលើរបស់របរសំរាប់លក់ដូរទាំងប៉ុន្មាននៅក្នុងស្រុកអាណានិគមរបស់ខ្លួនថែមទៀត។

__________ ៨. នៅឆ្នាំ ១៧៧០ ទាហានអង់គ្លេសបានបាញ់ទៅលើមនុស្សនៅ Boston បន្ទាប់ពីពួកនោះបាននិយាយជេរអោយក្រុមទាហាន ។ អាណានិគមជនប្រាំនាក់ បានត្រូវស្លាប់បាត់បង់ជីវិតផង ។

__________ ៩. ដោយសារក្រុមហ៊ុននោះមិនបាច់បង់ពន្ធអាករទៅលើ តែ ដែលគេដឹកនាំចេញ ដូច្នេះគេអាចលក់តែនោះបានថោកជាង តែ ដែលលួចរត់ពន្ធចូលទៅក្នុងស្រុកអាណានិគម ។

__________ ១០. នៅ Boston ពួកក្លងជាច្រើននាក់បានទៅរឹបអូសយក តែ ដែលនៅលើកប៉ាល់របស់អង់គ្លេស ហើយបានបោះចោលទៅក្នុងទឹកសមុទ្រផង ។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ:

សូមបំពេញនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយជ្រើសរើសនូវពាក្យអោយបានសមរម្យសំរាប់ដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : - អ្នកតំណាង - សន្ធិសញ្ញា - លុបចោល - រៀបចំឡើងវិញ - Boston Tea Party - ឥទ្ធិពល - ច្បាប់បើកបរតាវា - ចំណាយ - "ការសម្លាប់រង្គាលនៅ Boston" - សភាប្រចាំពិភពលើកទីមួយ ។

១. William Pitts បានត្រូវអង់គ្លេសបញ្ជូនអោយទៅស្រុកអាណានិគម ដើម្បីសំរាប់ ________ នូវកងទ័ព ហើយនឹងរៀបចំធ្វើសង្គ្រាមជាមួយបារាំង ផង ។

២. នៅឆ្នាំ ១៧៦៣ បារាំងត្រូវទទួលបរាជ័យ ដោយបានចុះហត្ថលេខាលើ ________ សន្តិភាពផង ។

៣. បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមនោះមក បារាំងក៏ត្រូវអស់ ____________ លើងនៅអាមេរិកផ្នែកខាងជើង ។

៤. អង់គ្លេសបានសំរេចថា ស្រុកអាណានិគមត្រូវតែជួយចេញសោហ៊ុយក្នុងការ ________ ដូច្នេះហើយបានជាគេបង្កើតច្បាប់ជាច្រើន សំរាប់ទាមទារពន្ធអាករ និង ការកាត់កាប់ទៅលើជំនួញទាំងឡាយ ដែលនៅក្នុងស្រុកចំណុះផង។

៥. ____________ បានថ្លែងថា មានតែតំណាងរបស់អង់គ្លេស និង តំណាង ពីស្រុកចំណុះរបស់ខ្លួនទេ ដែលមានអំណាចនឹងដាក់ពន្ធ នូវគ្រឿងសម្ភារៈបាន ។

៦. ពួកអាណានិគមជនបានប្រឆាំងនឹងច្បាប់ទាំងនោះ ដោយគេបានអះអាងថា នៅក្នុងសភាតំណាងរាស្ត្រអង់គ្លេសគ្មាន ________ ណា ដែលមកពីស្រុកអាណានិគមឡើយ ។

៧. នៅឆ្នាំ ១៧៧០ ទាហានអង់គ្លេសបានបាញ់ទៅលើហ្វូងមនុស្សនៅ Boston - ព្រឹត្តិការណ៍នេះមានឈ្មោះថា ____________

៨. បន្ទាប់ពីការសម្លាប់នៅ Boston នេះមក សភាតំណាងរាស្ត្រអង់គ្លេសក៏ចាប់ផ្ដើម ________ នូវច្បាប់ឈ្មោះ Townsend នេះទាំងអស់លើកលែងតែច្បាប់ តែ ចេញ ។

៩- ពួកមនុស្សបានស្លៀកពាក់ធ្វើជាភ្នង ឡើងទៅរឹបអូសយក តែ នៅលើនាវា
ហើយបោះចោលទៅក្នុងទឹកផង ។ ព្រឹត្តិការណ៍នេះ មានឈ្មោះថា "____________"

១០- ពួកមេដឹកនាំនៃស្រុកអាណានិគម មិនសប្បាយចិត្តនឹងអំពើរបស់ស្តេចអង់គ្លេស
នោះ ។ ពួកគេបានជួបជុំនៅ Philadelphia
ហើយបានបង្កើតជា ____________ឡើង ។

Section II
Establishing A New Nation

Packet 6: A NATION ARISES

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

The Articles of Confederation: ច្បាប់បញ្ញត្តិសហភាព

The Articles of Confederation formed the foundation of the nation's political system.

document: ឯកសារ

This document provided a government in each state and a national government for the whole country.

execute: ប្រតិបត្តិ

The president executes the laws.

general convention: សន្និបាតជាទូទៅ

The general convention wanted to revised the Articles of Confederation.

compromise: សំរបសំរួល

The delegates made many compromises concerning the Constitution.

balance: ភាពស្មើ

The delegates wanted to have a balance of power between the central government and the state governments.

centralism: អ្នកនិយមភាពកណ្តាល

Many persons in the convention favored centralism.

federalism: សហព័ន្ធ ឬ សហរដ្ឋនិយម

Federalism is the idea of dividing up the power of government between local and central levels.

separation of powers: ការបំបែក ឬ វែកញែកអំណាច

The separation of powers keeps all branches of the government equal.

executive: និតិប្រតិបត្តិ

legislative: និតិបញ្ញត្តិ

judicial: ផ្នែកខាងតុលាការ

The three main branches in the U.S. government are the legislative, executive, and judicial branches.

interpret: បកស្រាយ

The Judicial branch judges and interprets the laws.

bitter: យ៉ាងខ្លាំង - យ៉ាងជូរចត់

There were bitter disagreements at the general convention.

bitter: យ៉ាងខ្លាំង - យ៉ាងជូរចត់ ✓

There were bitter disagreements at the general convention.

political system: របៀបគ្រប់គ្រងខាងផ្នែកនយោបាយ

They got the idea from the British political system.

ratify: អោយសច្ចានុមតិ

The Federalists worked hard to get the Constitution to guarantee many rights for all Americans.

Bill of Rights: ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្ស

The bill of Rights was added to the Constitution to guarantee many rights for all Americans.

READING

6.1. PROBLEMS OF THE NEW NATION

6.1.1. After the Revolutionary War, the colonies received their independence from England. The leaders of all states realized that it was very important to unite all the thirteen states into one country. They wrote the Articles of Confederation that became the foundation of the nation's political system. This document provided a government in each state and a national government for the whole country. The national government had a Congress, and each state elected its own representatives to the Congress. The young nation had had many problems. The central government was very weak because there was not a president to execute the laws that were made by Congress. The central government could not collect taxes from states to pay the nation's debt. The most critical matter was that the central government did not have the power to settle arguments between the states.

6.1.2. In September 1786, delegates from five states met at Annapolis, Maryland, to discuss two problems that had occurred under the Articles of Confederation: the problem of commerce and the problem of traffic in the Chesapeake Bay. All the delegates argued that Congress needed to call a general convention to revise and strengthen the Articles of Confederation. On May 25, 1787, the Constitutional Convention began meeting in Philadelphia, Pennsylvania, with 55 delegates from almost all the states. All of them were young and rich. They had many debates and made many compromises.

6.2. THE GREAT COMPROMISE

6.2.1. One of the most critical problems discussed in Philadelphia was the problem of **balancing** power between the central government and local governments while maintaining a balance between freedom and order. The most important decision was to create a government strong enough to govern and maintain order, yet not so strong as to threaten the liberty of the citizens. Instead of changing and modifying the **Articles of Confederation**, the delegates decided to write a new Constitution. The new Constitution would assure **centralism** and order. The delegates wanted the central government to have the power to tax so that it would no longer need to ask the states for money. They wanted the central government to have the power to regulate trade among the states to prevent quarrels among them. They wanted to give the central government the right to raise national armies and establish a court system. The delegates also agreed that the new Constitution must be superior to state laws.

6.2.2. Although the delegates all favored a strong central government, they also created three protections against a centralized government becoming too powerful. First, they created the idea of **federalism**, or dividing up the powers of government between local and central levels. Second, they set a clear limit on government power by spelling out in the Constitution certain things the central government could not do. Third, they provided for a **separation of powers** by creating three independent branches of government-- the legislative, the executive, and the judicial. Congress, or the legislative branch, was to make the laws. The President, or head of the executive branch, was to carry out and enforce the laws. The federal courts, or judicial branch, were to judge and interpret the laws. The Constitution also provided ways in which each branch might check and balance the others.

6.2.3. Although the delegates agreed on the role of the central government, there were bitter disagreements on other issues. Delegates threatened many times to walk out of the convention, and it appeared as if the whole effort might fail. But, in the end, compromises saved the convention.

One major disagreement related to the isssue of representation in Congress. Two ideas were discussed. Virginia wanted to base representation in Congress on population. This means a state with twice as many people as another would have twice as many seats. The small states were against the Virginia Plan. They wanted all states to have the same voice in Congress. This issue almost destroyed the convention. Finally, Roger Sherman of Connecticut, proposed a plan that would please both large and small states. It was known as the Great Compromise. Under this plan, there would be two houses of Congress. In the upper house, or Senate, each state would have equal representation. In the lower house, or House of Representatives, representation would be based upon population. Such a lawmaking body made up of two houses is known as a bicameral legislature.

6.3. UNDERSTANDING THE CONSTITUTION

6.3.1. The delegates to the Constitutional Convention did an outstanding job. The Constitution set up a government which has served the United States well. The Constitution has been a model for constitutions in many other nations. Its framers did not write a whole new plan of government. They borrowed ideas from many places, from the British political system, from the colonial system, and from the experiences of the states.

6.3.2. The Constitution was written and sent to the Congress. Then it was sent to the states to ratify, or approve, it. In the meantime, the people started to talk about the good points and bad points of the Constitution. Those who favored the Constitution were called Federalists. The Anti-Federalists were against it. Most Americans were Anti-Federalists because they were afraid that the new government would have too much power. But the Federalists were well organized and worked hard to get the Constitution ratified. By January of 1788, five states had ratified it. By June, four more states had accepted the Constitution. Now it could go into effect. But two large states, New York and Virginia had not yet decided. Alexander Hamilton led the fight for the ratification in New York. He worked hard with John Jay and James Madison in writing newspaper articles explaining the meaning of the Constitution. The articles won votes in New York and in July of 1788, New York ratified the Constitution. In Virginia, Patrick Henry opposed the Constitution because it had no bill of rights. But George Washington strongly supported the Federalists, and Virginia voted to ratify the Constitution on the same day that New York did. The last two states, Rhode Island and North Carolina, did not ratify it until after the new government had started to operate. The only question remaining had to do with the lack of a bill of rights. Some states asked that a bill of rights be added to the Constitution, and the First Congress took care of this matter.

EXERCISE

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

ARTICLES
BALANCE
DOCUMENT
FEDERALISM
EXECUTIVE
FEDERALIST
ARGUMENT
DELEGATE
REPRESENTATION
ROGER
IDEAL
ACCEPT
NATION
MODEL
BITTER
RATIFY
WEAK
COMPROMISE
CONFEDERATION
CENTRALISM
GENERAL CONVENTION
NATIONAL GOVERNMENT
CONSTITUTIONAL
BILL OF RIGHTS
POLITICAL SYSTEM
JUDICIAL
INTERPRET
LEGISLATIVE
COMMERCE
STATES
FRAMER
VIRGINIA
EXPERIENCE

A G E N E R A L C O N V E N T I O N C V
E R C O M P R O M I S E B I T T E R O I
X W T B A L A N C E J U D I C I A L N R
E E L I C E N T R A L I S M B U A A S G
C A C E C O N F E D E R A T I O N R T I
U K D C B L F E D E R A L I S M Y G I N
T D O C U M E N T R A T I F Y L B U T I
I N A T I O N S I N T E R P R E T M U A
V P O L I T I C A L S Y S T E M N E T A
E L E G I S L A T I V E S E A T S T O C
B I L L O F R I G H T S T A T E S N I C
N A T I O N A L G O V E R N M E N T N E
C O M M E R C E C H E A S A P E A K A P
D E L E G A T E R O G E R M O D E L L T
R E P R E S E N T A T I O N I D E A L L
F R A M E R E X P E R I E N C E O M N B
F E D E R A L I S T R A T I F Y B O A Y

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. Bicameral legislative	1. To approve or accept.
____ b. The Articles of Confederation	2. The First Ten Amendments to the Constitution which guarantee

	the rights of individuals.
____ c. delegate	3. A Congress that is composed of two legislative chambers.
____ d. judicial department	4. The agreement of 1781 under which the thirteen original states formed a loose union.
____ e. centralism	5. The doctrine or system of federal government.
____ f. executive department	6. The branch of government that interprets and applies the laws through a system of courts.
____ g. federalism	7. The branch of government that carries out the laws.
____ h. compromise	8. a person authorized to act as representative for another.
____ i. ratify	9. The assignment of power and authority to a central leadership in an organization or in a political system.
____ j. Bill of Rights	10. A settlement of a dispute, reached by each party giving up part of its demands.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. After the Revolutionary War, all states realized that it was very important to unite all the thirteen states into one country.

____ 2. The young nation did not have many problems.

____ 3. The central government could not collect taxes from states to pay the nation's debt.

____ 4. All representatives did not want to write a new Constitution.

____ 5. The three independent branches of government were the legislative, the executive, and the judicial.

____ 6. The Constitution did not provide ways in which each branch might check and balance the others.

____ 7. One major disagreement related to the issue of representation in Congress.

____ 8. The small states were not against the Virginia plan.

____ 9. In the upper house, or Senate, each state would have equal representation.

____10. Those who favored the Constitution were called Anti-Federalists.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blank: interpret, ratification, bill of rights, regulate, the Articles of Confederation, Federalists, bicameral legislature, federalism, representation, execute.

1. Some states asked that a ____________ be added to the Constitution and the First Congress took care of this matter.

2. Alexander Hamilton led the fight for __________ in New

York.

3. Those who favored the Constitution were called the ____________ .
4. A Congress made up of two houses is known as a __________ .
5. Virginia wanted to base _______ in Congress on population.
6. The federal courts or the judicial branch were to judge and ___________ the laws.
7. The first protection against too much centralism was the idea of ____________ ,or dividing up the power of government between the local and central levels.
8. They wanted the central government to have the power to ___________ trade among the states to prevent quarrels among them.
9. Under __________ there was a government in each state and a national government for the whole country.
10. The central government under the Articles of Confederation was very weak because there was not a president to _________ the law.

ការអាន

៦.១ បញ្ហារបស់ប្រទេសថ្មី

៦.១.១ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមបដិវត្តន៍មក ស្រុកអាណានិគមក៏បានទទួលឯករាជ្យរបស់ខ្លួនពីអង់គ្លេសមកវិញ ។ មេដឹកនាំរបស់រដ្ឋទាំងអស់បានយល់ឃើញថា ការរួបរួមគ្នារវាងរដ្ឋទាំង ១៣ មកចូលគ្នាធ្វើជាប្រទេសតែមួយ ជាការសំខាន់ណាស់ ។ ពួកគេបានសរសេរច្បាប់សំរាប់បង្កើតនូវសហភាព ហើយដែលបានក្លាយទៅជាគ្រឹះយ៉ាងសំខាន់ សំរាប់របៀបអនុវត្តនូវផ្នែកនយោបាយរបស់ប្រទេស ។ ឯកសារនេះបានបង្កើតអោយមានរដ្ឋាភិបាលប្រចាំរដ្ឋនិមួយៗ និង រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលសំរាប់ប្រទេសទាំងមូលផង ។ រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលនឹងត្រូវមានសភាតំណាងរាស្ត្រ ឯចំណែករដ្ឋនិមួយៗវិញ ត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមនុស្ស ដើម្បីសំរាប់ជាអ្នកតំណាងនៅក្នុងសភាតំណាងរាស្ត្រ ។ ប្រទេសដ៏ថ្មីថ្មោងនេះបានជួបប្រទះនឹងបញ្ហាជាច្រើនយ៉ាង ។ រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលនៅមានអំណាចខ្សោយណាស់ ពីព្រោះនៅពេលនោះគ្មានប្រធានាធិបតីសំរាប់ប្រតិបត្តិតាមច្បាប់ ដែលបានបង្កើតឡើង ដោយរដ្ឋសភាទេ ។ រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលមិនអាចដកពន្ធ និង ប្រមូលនូវពន្ធអាករពីរដ្ឋនិមួយៗ ដើម្បីសំរាប់យកទៅសងបំណុលគេទាំងប៉ុន្មាន ដែលខ្លួននៅជំពាក់ ។ រឿងមួយដែលសំខាន់ និង ធ្ងន់ជាងគេ គឺរឿងដែលរដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលគ្មានអំណាចនឹងដោះស្រាយការឈ្លោះប្រកែកគ្នារវាងរដ្ឋបានឡើយ ។

៦.១.២ នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៧៨៦ គណៈប្រតិភូពីរដ្ឋប្រាំជួបជុំគ្នានៅអាណាប៉ូលីស នៃរដ្ឋម៉ារីឡែន ដើម្បីនឹងធ្វើការពិភាក្សាពីបញ្ហាពីរ ដែលបានកើតឡើង ដោយសារច្បាប់បង្កើតសហភាព ។ បញ្ហាទាំងពីរនេះគឺ : បញ្ហាពាណិជ្ជកម្ម និង បញ្ហាចរាចរនៅ Cheasapeale Bay ។ គណៈប្រតិភូទាំងនេះបានតវ៉ាសុំអោយរដ្ឋសភាកោះប្រជុំធ្វើសន្និបាតជាទូទៅមួយសំរាប់កែប្រែខ្លះបន្ថែម និងធ្វើអោយកាន់តែមានភាពរឹងប៉ឹងឡើងថែមទៀតនូវច្បាប់បង្កើតសហភាព ។ នៅថ្ងៃទី ២៥ ខែឧសភាឆ្នាំ ១៧៨៧ សន្និបាតនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ បានបើកធ្វើឡើងនៅ Philadelphia នៃរដ្ឋ Pennsylvania - ពេលនោះមានគណៈប្រតិភូចំនួន ៥៥ ដែលមកពីរដ្ឋសឹងតែទាំងអស់បានចូលរួមផង ។ ពួកគេសុទ្ធតែនៅវ័យក្មេង និង ជាពួកអ្នកមាន ។ គេបានជជែកវែកញែក និង ធ្វើការសំរបសំរួលនូវបញ្ហាជាច្រើនរបស់ប្រទេស ។

៦.២ ការសំរបសំរួលយ៉ាងសំខាន់

៦-២.១ បញ្ហាមួយដ៏សំខាន់ជាងគេ ដែលបានយកមកពិភាក្សានៅ Philadelphia នោះគឺបញ្ហាដែលចង់ធ្វើអោយមានភាពប្រហាក់ប្រហែល និង ស្មើគ្នានូវអំណាចរបស់រដ្ឋាភិបាលប្រចាំរដ្ឋ ដោយនៅក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ គេចង់ថែទាំរក្សាទុកនូវភាពស្មើគ្នារវាង សេរីភាព និង សណ្តាប់ធ្នាប់ផងដែរ ។ សេចក្តីសំរេចចិត្តដ៏សំខាន់មួយ គឺត្រូវបង្កើតរដ្ឋាភិបាលអោយមានខ្លាំងមាំមួន សំរាប់អោយធ្វើការគ្រប់គ្រងប្រទេស និង ចាត់ចែងអោយមានរបៀបរៀបរយឡើងវិញ ។ ក៏ប៉ុន្តែគេមិនចង់អោយរដ្ឋាភិបាលនេះមានអំណាចខ្លាំងពេកដែរ គឺព្រោះវាអាចបណ្តាលអោយមានការគំរាមកំហែងដល់សេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ គណៈប្រតិភូនេះមិនព្រមកែប្រែ ផ្លាស់ប្តូរនូវច្បាប់បង្កើតសហភាពទេ គឺគេសំរេចសរសេរជារដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មីសំរាប់យកមកជំនួសវិញ ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មីនេះនឹងបញ្ជាក់អះអាងពីការនិយមនូវភាពកណ្តាល និង ពីសណ្តាប់ធ្នាប់របស់ខ្លួនផង ។ គណៈប្រតិភូចង់អោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលមានអំណាច និង ដកហូតនូវពន្ធអាករបានទៅទៀត ។ គេចង់អោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលនេះមានអំណាច និង ដាក់កំហិតដល់ជំនួញទូទៅរវាងរដ្ឋទាំងអស់ ដើម្បីកុំអោយមានការឈ្លោះប្រកែកគ្នាតទៅទៀត ។ រដ្ឋាភិបាលនេះនឹងត្រូវគេបើកអំណាចអោយពង្រីកនូវកងទ័ពជាតិបន្ថែម និង ចាត់តាំងអោយមានជាតុលាការផង ។ គណៈប្រតិភូព្រមទាំងបានយល់ស្របគ្នាថា រដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មីនេះនឹងត្រូវមានឥទ្ធិពលខ្លាំងជាង និង ប្រសើរជាងច្បាប់របស់រដ្ឋឯទៀតៗទាំងអស់ ។

៦-២-២ ថ្វីបើគណៈប្រតិភូទាំងអស់មានការសំរេចទៅលើរដ្ឋាភិបាល ដែលមានភាពរឹងប៉ឹងមាំមួនក៏ដោយ ក៏គេបានបង្កើតជារបៀបសំរាប់ការពារបីយ៉ាង ដើម្បីជួយទប់ទល់កុំអោយរដ្ឋាភិបាលនេះមានអំណាចខ្លាំងក្លាហួសហេតុពេកដែរ ។ ទីមួយគេត្រូវបង្កើតនូវគតិនីតិសហរដ្ឋនិយម ឬ ការបែងចែកអំណាចគ្នារវាងរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល និង រដ្ឋាភិបាលប្រចាំរដ្ឋ ។ ទីពីរគេត្រូវដាក់កំហិតអោយបានច្បាស់លាស់នូវអំណាចរបស់រដ្ឋាភិបាល ដោយចែងនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញអំពីកិច្ចការអ្វីមួយ ដែលរដ្ឋាភិបាលមិនអាចធ្វើបាន ។ ទីបី គេចង់ធ្វើការបែងចែកអំណាចដោយបង្កើតអោយមានជាផ្នែកបីទៀត នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ដោយមិនជាប់ទាក់ទងគ្នា ហើយដែលមិនពឹងផ្អែកទៅលើគ្នាទេ គឺ : ផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិ នីតិប្រតិបត្តិ និង ផ្នែកតុលាការ ។ រដ្ឋសភា ឬ ផ្នែកខាងនីតិបញ្ញត្តិ ជាអ្នកសំរាប់ធ្វើច្បាប់ ប្រធានាធិបតី ឬ ជាមេប្រមុខខាងផ្នែកនីតិប្រតិបត្តិ ជាអ្នកសំរាប់ដាក់អោយអនុវត្ត និង អោយប្រតិបត្តិតាមច្បាប់ទាំងនោះ ។ ឯចំណែកសាលាកាត់សេចក្តីវិញ ដែលជាផ្នែកតុលាការ គឺ ជាអ្នកសំរាប់កាត់សេចក្តី និង បកស្រាយពីច្បាប់ ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញថែមទាំងបានផ្តល់ផ្តង់ជាវិធីសំរាប់អោយផ្នែកនីមួយៗ អាចធ្វើការពិនិត្យមើលគ្នាទៅវិញទៅមក និង ធ្វើអោយមានភាពស្មើគ្នាផង ។

៦-២-៣ ទោះជាគណៈប្រតិភូបានយល់ស្របគ្នាពីមុខងាររបស់រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលក៏ដោយ

ក៏គេនៅតែមានការខ្វែងយោបល់គ្នាយ៉ាងខ្លាំងពីរឿងផ្សេងៗទៀតដែរ ។ នៅពេលប្រជុំគ្នានោះ មានគណៈប្រតិភូខ្លះ បានដើរចេញជាច្រើនដង ដោយសារការទាស់ទែងខ្វែងយោបល់គ្នា ហើយដែលបានធ្វើការពិភាក្សាគ្នានេះ ហាក់ដូចជាក្លាយទៅជារបស់ឥតបានការ ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅទីបញ្ចប់ ដោយសារសំរបសំរួលគ្នា ទើបសន្និបាតនេះបានស្រួលបួលឡើងវិញ ។

ការខ្វែងយោបល់គ្នាដ៏ធំមួយ គឺ ជាប់ទាក់ទងទៅនឹងរឿងអ្នកតំណាងនៅក្នុងរដ្ឋសភា ។ គំនិតពីរបានយកមកសំរាប់ធ្វើការពិភាក្សាគ្នា ។ វើជីនីយ៉ា ចង់យកចំនួនប្រជាជនមកធ្វើជាមូលដ្ឋានសំរាប់ ចាត់តាំងអ្នកតំណាងនៅក្នុងរដ្ឋសភា ។ ដោយហេតុរដ្ឋនេះមានចំនួនប្រជាជនពីរដងច្រើនជាងរដ្ឋឯទៀតៗ ។ ដូច្នេះគេក៏សុំអោយមានកន្លែងពីរសំរាប់តំណាងរាស្ត្រគេនៅក្នុងរដ្ឋសភាដែរ ។ រដ្ឋតូចៗឯទៀត បានប្រឆាំងនឹងគំនិតរបស់ Virginia នេះ ដោយពួកគេចង់បានសំលេងស្មើគ្នា នៅក្នុងរដ្ឋសភា ។ បញ្ហានេះស្ទើរតែធ្វើអោយសន្និបាតបាក់បែករលត់រលាយ ក៏ប៉ុន្តែនៅទីបញ្ចប់លោក Roger Sherman : ពី Connecticut ដែលជារដ្ឋតូចមួយ បានស្នើសុំអោយមានផែនការមួយ ដែលអាចធ្វើអោយរដ្ឋធំ និង តូចអាចស្រុះស្រួលគ្នាឡើងវិញ ។ ផែនការនេះមានឈ្មោះថា ការសំរបសំរួលដ៏សំខាន់ ។ ក្រោមគំរោងការនេះ គឺត្រូវមានផ្នែកពីរនៅក្នុងរដ្ឋសភា គឺផ្នែកខាងលើ ដែលមានឈ្មោះហៅថា ព្រឹទ្ធសភា ដែលរដ្ឋនីមួយៗអាចមានចំនួនអ្នកតំណាងរាស្ត្រស្មើគ្នាបាន ។ ផ្នែកខាងក្រោម ដែលមានឈ្មោះហៅថា សភា គឺគេត្រូវយកចំនួនប្រជាជនមកធ្វើជាមូលដ្ឋានដើម្បីសំរាប់ចាត់តាំងចំនួនអ្នកតំណាងរាស្ត្រពីរដ្ឋនីមួយៗ ។ អង្គណៈសំរាប់ធ្វើច្បាប់ ដែលរួមបង្កើតឡើង ដោយផ្នែកសភាទាំងពីរ និង ត្រូវមានឈ្មោះថា អង្គនីតិបញ្ញត្តិនៃសភាទាំងពីរ ។

៦.៣ ការដឹងយល់ពីរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

៦.៣.១ គណៈប្រតិភូដែលបានចូលរួបរួមក្នុងសន្និបាត នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ បានបំពេញកិច្ចការគួរអោយពេញចិត្ត ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះហើយ ដែលបង្កើតអោយមានរដ្ឋាភិបាលសំរាប់បំរើសហរដ្ឋអាមេរិក បានយ៉ាងល្អប្រសើរ ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះជាគំរូដល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃប្រទេសឯទៀតៗ ក្នុងពិភពលោក ។ អ្នកដែលបានរៀបចំសរសេររដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ មិនបានរិះរកនូវគំរោងការថ្មីស្រឡាងសំរាប់បង្កើតរដ្ឋាភិបាលនោះទេ គឺគេបានទទួលគំនិតពីទីកន្លែងជាច្រើន មាន : ពីរបៀបអនុវត្តការនយោបាយរបស់អង់គ្លេស ពីរបៀបគ្រប់គ្រងកាលពីជំនាន់អាណានិគម និង ពីការពិសោធន៍របស់រដ្ឋទាំងអស់ផង ។

៦.៣.២ នៅពេលដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានសរសេរចប់សព្វគ្រប់ គេក៏បានបញ្ជូនទៅអោយរដ្ឋសភា បន្ទាប់មកត្រូវបញ្ជូនទៅអោយរដ្ឋទាំងអស់សំរាប់ធ្វើសច្ចានុមតិយល់ព្រមទៀត ។ នៅបន្ទាប់ពេលនោះ ប្រជារាស្ត្រក៏បានចាប់ផ្តើមនិយាយជជែកវែកញែកពីចំណុចល្អ

និងចំណុចអាក្រក់របស់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ។ ពួកដែលលំអៀងទៅលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញមានឈ្មោះថា ពួកសហរដ្ឋនិយម ឯអ្នកដែលមានជំទាស់ជាមួយពួកសហរដ្ឋនិយម ជាអ្នកដែលប្រឆាំងនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងភាគច្រើន ជាអ្នកប្រឆាំងនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ពីព្រោះគេខ្លាចក្រែងរដ្ឋាភិបាលថ្មីនេះ មានអំណាចខ្លាំងហួសហេតុពេក ។ ក៏ប៉ុន្តែពួកសហរដ្ឋនិយមចេះចាត់ចែងរៀបចំគណៈបក្សគេស្រួលបួលណាស់ ពួកនេះបានខំប្រឹងប្រែងធ្វើការពេញទំហឹង ដើម្បីនឹងចង់អោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញទទួលនូវសច្ចានុមតិយល់ព្រមពីរដ្ឋឯទៀតៗ ។ នៅខែមករា ឆ្នាំ ១៧៨៨ មានរដ្ឋប្រាំ ហើយដែលបានអោយសច្ចានុមតិ លុះដល់ខែមិថុនា រដ្ឋបួនទៀត ក៏សុខចិត្តទទួលយល់ព្រមគាំទ្រដល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញដែរ ។ ដូច្នេះពេលនេះរដ្ឋធម្មនុញ្ញនឹងអាចចាប់ដាក់អោយអនុវត្តបានហើយ ក៏ប៉ុន្តែមានរដ្ឋធំៗពីរគឺ New York និង Virginia នៅមិនទាន់ធ្វើការសំរេចចិត្តរបស់ខ្លួននៅឡើយ ។ លោក Alexander Hamilton បានដឹកនាំការពុះពារ ដើម្បីនឹងអោយបានទទួលសច្ចានុមតិពីខាង New York ។ លោកបានខំធ្វើការយ៉ាងខ្លាំងជាមួយនឹងលោក John Jay និងលោក James Madison ក្នុងការសរសេរអត្ថបទនៅក្នុងសារព័ត៌មាន ដើម្បីនឹងបកពន្យល់ពីន័យ និង គោលបំណងរបស់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ អត្ថបទនេះបានធ្វើអោយឈ្នះសំលេងឆ្នោតនៅ New York ហើយនៅខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៧៨៨ រដ្ឋនេះក៏អោយសច្ចានុមតិដល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញទៅ ។ នៅខាង Virginia វិញ លោក Patrick Henry ជាអ្នកប្រឆាំងនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដោយលោកបានអះអាងថាគ្មានច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សចែងនៅក្នុងនោះសោះ ។ ក៏ប៉ុន្តែលោក George Washington បានគាំទ្រពេញទំហឹង ចំពោះពួកសហរដ្ឋនិយម ដូច្នេះ Virginia ក៏បានបោះឆ្នោតគាំទ្រទទួលស្គាល់នូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៅថ្ងៃជាមួយគ្នានឹង New York ដែរ ។ រដ្ឋពីរចុងក្រោយគឺ Rhode Island និង North Carolina មិនទាន់បានអោយសច្ចានុមតិរបស់ខ្លួន រហូតទាល់តែបន្ទាប់ពីពេល ដែលរដ្ឋាភិបាលថ្មីចាប់ធ្វើការឡើង ។ បញ្ហាមួយដែលនៅសល់ គឺពីរឿងខ្វះខាតនូវច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សប៉ុណ្ណោះ ។ រដ្ឋខ្លះបានសុំអោយច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សនេះ ដាក់បញ្ចូលថែមទៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញទៀត ហើយដែលពេលក្រោយមកត្រូវបានអង្គប្រជុំលើកទីមួយរបស់រដ្ឋសភាចាត់ចែងដាក់បំពេញតាមសំណូមពរនោះទៅ ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ ៖ សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញពាក្យទាំង ៣៥ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ឆៀងៗ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ដោយអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

ARTICLES
BALANCE
DOCUMENT
FEDERALISM
EXECUTIVE
FEDERALIST
ARGUMENT
DELEGATE
REPRESENTATION

ROGER
IDEAL
ACCEPT
NATION
MODEL
BITTER
RATIFY
WEAK

COMPROMISE
CONFEDERATION
CENTRALISM
GENERAL CONVENTION
NATIONAL GOVERNMENT
CONSTITUTIONAL
BILL OF RIGHTS
POLITICAL SYSTEM

JUDICIAL
INTERPRET
LEGISLATIVE
COMMERCE
STATES
FRAMER
VIRGINIA
EXPERIENCE

A G E N E R A L C O N V E N T I O N C V
E R C O M P R O M I S E B I T T E R O I
X W T B A L A N C E J U D I C I A L N R
E E L I C E N T R A L I S M B U A A S G
C A C E C O N F E D E R A T I O N R T I
U K D C B L F E D E R A L I S M Y G I N
T D O C U M E N T R A T I F Y L B U T I
I N A T I O N S I N T E R P R E T M U A
V P O L I T I C A L S Y S T E M N E T A
E L E G I S L A T I V E S E A T S T O C
B I L L O F R I G H T S T A T E S N I C
N A T I O N A L G O V E R N M E N T N E
C O M M E R C E C H E A S A P E A K A P
D E L E G A T E R O G E R M O D E L L T
R E P R E S E N T A T I O N I D E A L L
F R A M E R E X P E R I E N C E O M N B
F E D E R A L I S T R A T I F Y B O A Y

២. ការប្រៀបផ្ទឹម៖

សូមប្រៀបផ្ទឹមពាក្យដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬសេចក្ដីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្ដាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយដាក់ចម្លើយជាលេខនៅពីខាងមុខផង ។

A

__________ក. អង្គនីតិបញ្ញត្តិនៃសភាទាំងពីរ

__________ខ. ច្បាប់បង្កើតសហភាព

__________គ. គណៈប្រតិភូ

__________ឃ. ផ្នែកតុលាការ

__________ង. អ្នកនិយមភាពកណ្ដាល

__________ច. និតិប្រតិបត្តិ

__________ឆ. សហព័ន្ធ

__________ជ. ការសំរបសំរួល

__________ឈ. អោយសច្ចានុមតិ

__________ញ. ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្ស

B

១. ការសុខចិត្តទទួលឬយល់ព្រម ។

២. សេចក្ដីកែប្រែច្បាប់ដប់ដំបូងនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលបានធានារ៉ាប់រងដល់សិទ្ធិរបស់មនុស្ស ។

៣. ជាអង្គគណៈសំរាប់ធ្វើច្បាប់ដែលរួមបង្កើតឡើងដោយសារសភាទាំងពីរ ។

៤. ជាសេចក្ដីព្រមព្រៀងនៃឆ្នាំ ១៧៨១ ដែលរដ្ឋទាំង ១៣ ដំបូងរួមគ្នាបង្កើតជាសហភាព ។

៥. ជារបៀប និង ច្បាប់សំរាប់គ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋាភិបាលសហព័ន្ធ ។

៦. ជាផ្នែកមួយរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលសំរាប់បកស្រាយ និង អនុវត្តនូវច្បាប់ក្នុងការកាត់សេចក្ដី ។

៧. ជាផ្នែកមួយរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលសំរាប់ដាក់ច្បាប់អោយអនុវត្តតាម ។

៨. ជាមនុស្សដែលមានច្បាប់សំរាប់ឈរឈ្មោះជាដំណាងអ្នកណាមួយ ។

៩. ការប្រគល់នូវច្បាប់ និង អំណាចអោយដល់អ្នកដឹកនាំនៃផ្នែកអង្គការលើ ឬ ក៏ផ្នែកនយោបាយណាមួយ ។

១០. ការព្រមព្រៀងឈប់ទាស់ទែងគ្នាដោយផ្នែកទាំងសងខាងសុខចិត្តបោះបង់ចោលនូវការទាមទាររបស់ខ្លួនបន្តិចម្នាក់ៗ ។

៣- ពិត ឬ មិនពិតៈ

សូមមើលនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថា ពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណាដែលយល់ថា មិនពិត ។

__________ ១- បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមបដិវត្តន៍មក រដ្ឋទាំងអស់បានយល់ឃើញថា ជាការសំខាន់ណាស់ ដែលគេត្រូវតែបង្រួបបង្រួមរដ្ឋទាំង ១៣ អោយទៅជាប្រទេសតែមួយវិញ ។

__________ ២- ប្រទេសដ៏ថ្មីនេះ គ្មានបានជួបប្រទះនឹងបញ្ហាអ្វីទាំងអស់ ។

__________ ៣- រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលមិនអាចនឹងប្រមូលនូវពន្ធអាករពីរដ្ឋឯទៀតៗ ដើម្បីសំរាប់យកទៅសងបំណុលរបស់ប្រទេសបានទេ ។

__________ ៤- ពួកអ្នកតំណាងទាំងនោះមិនបានសរសេរបង្កើតនូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មីទេ ។

__________ ៥- ផ្នែកទាំងបីរបស់រដ្ឋាភិបាលមាន : និតិបញ្ញត្តិ - និតិប្រតិបត្តិ និង ផ្នែកខាងតុលាការ ។

__________ ៦- រដ្ឋធម្មនុញ្ញមិនបានផ្ដត់ផ្ដង់ជាវិធី ដើម្បីសំរាប់អោយផ្នែកនិមួយៗអាចធ្វើការពិនិត្យមើលគ្នាទៅវិញទៅមក និងធ្វើអោយមានភាពស្មើគ្នាទេ ។

__________ ៧- ការមិនចុះសំរុងគ្នាដ៏ធំមួយ គឺទាក់ទងទៅនឹងរបៀបអ្នកតំណាងរាស្ត្រនៅក្នុងរដ្ឋសភា ។

__________ ៨- រដ្ឋតូចៗមិនបានប្រឆាំងនឹងគំរោងការណ៍របស់រដ្ឋ Virginia ទេ។

__________ ៩- នៅផ្នែកខាងលើ ឬ ព្រឹទ្ធសភា រដ្ឋនិមួយៗនឹងអាចមានចំនួនអ្នកតំណាងរាស្ត្រស្មើគ្នាបាន ។

__________ ១០- ពួកដែលបានលំអៀងទៅលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញ មានឈ្មោះហៅថា ពួកអ្នកប្រឆាំងនឹងលទ្ធិរដ្ឋនិយម ។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យអោយបានត្រឹមត្រូវ សំរាប់ដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន ៖ បកស្រាយ - សច្ចានុមតិ - ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្ស - ដាក់កំរិត - ច្បាប់បង្កើតសហភាព - អង្គនិតិបញ្ញត្តិនៃសភាទាំងពីរ - សហរដ្ឋនិយម - អ្នកដំណាង - ប្រតិបត្តិ - ពួកសហរដ្ឋ ។

១. មានរដ្ឋខ្លះបានសុំអោយ ________ ដាក់បញ្ចូលថែមទៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញទៀត ហើយដែលត្រូវបានអង្គប្រជុំលើកទីមួយរបស់រដ្ឋសភាចាត់ចែងដាក់បំពេញអោយ នៅពេលក្រោយមក ។

២. លោក Alexander Hamilton បានដឹកនាំការពុះពារ ដើម្បីនឹងបជ់ជ្ញាន ______ ពី New York ។

៣. ពួកដែលលំអៀងទៅលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញមានឈ្មោះហៅថា ពួក ________

៤. រដ្ឋសភាដែលរួមបង្កើតឡើងដោយផ្នែកសភាទាំងពីរ មានឈ្មោះហៅថា ____________

៥. Virginia ចង់តែងតាំង ________ ក្នុងរដ្ឋសភាដោយពឹងផ្អែកទៅលើចំនួនប្រជាជនរបស់រដ្ឋ ។

៦. ផ្នែកតុលាការ ជាអ្នកកាត់សេចក្តី និង _____ តាមច្បាប់ ។

៧. ការការពារការលើកដំបូងបង្អស់ ដើម្បីសំរាប់ទប់ទល់កុំអោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល មានអំណាចខ្លាំងហួសហេតុពេក ជាគំនិតរបស់ __________ ដោយធ្វើការបែងចែកអំណាចរវាងរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល និង រដ្ឋាភិបាលប្រចាំរដ្ឋទូទៅ ។

៨. ពួកគេចង់អោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលមានអំណាចក្នុងការ __________ ដល់ជំនួញរវាងរដ្ឋ ដើម្បីចៀសវាងកុំអោយមានការឈ្លោះប្រកែកគ្នាបាន ។

៩. នៅក្រោម __________ គឺរដ្ឋនីមួយៗ ត្រូវមានរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួនឯងផ្ទាល់ ហើយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលជារដ្ឋាភិបាលរបស់ប្រទេសទាំងមូល ។

១០. រដ្ឋាភិបាលកណ្តាល ដែលបានកើតឡើងដោយសារច្បាប់បង្កើតសហភាពនោះ មានភាពទន់ខ្សោយណាស់ ពីព្រោះគ្មានប្រធានាធិបតីសំរាប់ _______ តាមច្បាប់ ។

Packet 7: THE NATION TAKES SHAPES

NEW WORDS & USAGES ពាក្យថ្មី និង ការប្រើប្រាស់

Constitution: រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

The U.S. Constitution is the supreme law of the land.

federal supremacy: ច្បាប់សហរដ្ឋដែលមានភាពខ្លាំង និងខ្ពស់ជាងច្បាប់របស់រដ្ឋឯទៀតៗ

Federal supremacy means that a state can't make a law that conflicts with a national law.

state rights: ច្បាប់របស់រដ្ឋ

State rights means that the national government may not act in a way that conflicts with the power of the states.

Congressman: សមាជិករបស់សភា - តំណាងរាស្ត្រ

Senator: ព្រឹទ្ធសភា

The members of Congress are called Congressmen, Congresswomen, and Senators.

ambassador: ឯកអគ្គរដ្ឋទូត

The president chooses ambassadors with the approval of the Senate.

Supreme Court: តុលាការជាន់ខ្ពស់

The Supreme Court is the highest court in the country.

amendment: ច្បាប់ដែលត្រូវបានកែប្រែហើយ

The first ten amendments were called the Bill of Rights.

free speech: សេរីភាពខាងការនិយាយ

free press: សេរីភាពខាងការសែត ឬ សារព័ត៌មាន

free religion: សេរីភាពខាងសាសនា

free assembly: សេរីភាពខាងការប្រជុំ

free from unreasonable searches: ការរួចផុតពីការឆែកឆេរដោយ
ឥតមូលហេតុសមផល

public trial: ការកាត់សេចក្តីដោយចំហត្រឹមត្រូវ

The Bill of Rights gave the citizens many important rights such as the rights of free speech and free press, free religion, free assembly, freedom from unreasonable searches, and the right to have a public trial with a jury.

external problems: បញ្ហាខាងក្រៅ

The new nation faced many external problems.

neutral policy: នយោបាយអព្យាក្រឹត

The United States wanted to pursue a neutral policy and stay out of international conflicts.

West Indies: តំបន់ Indies ផ្នែកខាងលិច

France opened many ports in the West Indies.

impressment: ការចាប់យកទៅទាំងបង្ខំដើម្បីធ្វើជាទាហានជើងទឹក

Through a policy of impressment, the British seized American ships and forced their sailors into the British Navy.

frontiersman: អ្នកដែលរស់នៅតាមតំបន់ដែលមិនទាន់មានមនុស្សទៅដល់

The treaty with Spain pleased the farmers and frontiersmen because it gave them the right to use the Mississippi River to carry their farm products to New Orleans.

READING

7.1. THE NEW GOVERNMENT AND ITS THREE BRANCHES

7.1.1. The **Constitution** was nothing more than a plan for government. The actual government was considered formed only when the Constitution was put into practice in the 1790's. There are two very important ideas concerning the federal system described in the Constitution. One is called "**federal supremacy**". Federal supremacy means that a state cannot make a law that conflicts with a national law or the United States Constitution. The other important idea included in the federal system is called "**states' rights**". State rights mean that the national government may not act in a way that conflicts with the power of the states listed in the Constitution. These two important ideas require that the states and national government respect each other's power.

7.1.2. People who talk about the government of the United States frequently use the term federal government. In the federal system of government, there are two levels of government serving the same people.

7.1.3. The national government has the power to make laws for the whole country. After the laws are passed by the Congress, they are sent to the executive branch to be enforced. The Congress is also given the powers to make laws in order to collect taxes, control trade between the states and with other countries, declare war, and establish courts below the Supreme Court. The members in Congress are called **Congressmen, Congresswomen,** and **Senators.** Congressmen or Congresswomen are elected to the House of Representatives for a two-year term. Two senators are elected from each state for a six-year term. Today there are 436 representatives in the House of Representatives and 100 Senators in the Senate. The House of Representatives makes laws and the Senate approves the laws. The Senate also has the power to approve the treaties that the U.S. makes with other countries and approve the people whom the President chooses for special jobs, such as **ambassadors,** or high officials in the federal government.

7.1.4. The second branch in the federal government is the executive branch. This branch was created to enforce the laws. In the executive branch, power is in the hands of the President. He can veto or stop a law. The President serves a term of four years. The Vice-President and the cabinet help him run the government.

7.1.5. The third branch in the federal government is the judicial branch. The judicial branch includes the Supreme Court and many lower level courts. The main job of the court system is to explain the laws of the United States. The **Supreme Court** is the highest court in the federal system, and it can inform the Congress or the states, if they make laws in violation of the Constitution.

7.2. THE BILL OF RIGHTS

7.2.1. When the Constitution was ratified, many people in the states liked what the Constitution said, but many others thought the Constitution did not do enough to protect the people's rights. To make the citizens believe in the Constitution, the new Congress wrote ten amendments to the Constitution. The first ten amendments were called the "Bill of Rights". They gave people living in the United States very important rights, such as the right of free speech and free press, free religion, free assembly, freedom from unreasonable searches, and the right to have public trial with a jury.

7.2.2. It is important to remember that these rights are meant to help the people. A person many not use these rights if they go against the rights of other people. It is the job of the courts to decide if someone is using one of these rights to hurt other people 's rights.

7.3. THE NEW NATION FACED NEW EXTERNAL PROBLEMS

7.3.1. In the 1790's, the United States had European neighbors on the North American continent. The British Empire was in the North and Northwest areas. The Spanish Empire was in the South and the West. The new American government had its own policy that it was not to become involved in international problems. It was called the "neutral policy". This policy guided the United States in its external relations for almost 20 years.

7.3.2. After the Revolutionary War, there were bad feelings between Great Britain and the United States. They became worse in 1793 when France opened their ports in the **West Indies** to trade with neutral countries. American merchants quickly increased trading with the West Indies. Soon, they were doing a booming business. At that time, war was still going on between Britain and France; therefore, the British government ordered its navy to seize all ships carrying goods to or from France or French colonies. Hundreds of American ships and their cargoes were captured by the British. In many cases, American sailors were forced into the British navy. This practice was called **impressment**. The United States government tried to solve this problem by negotiation. John Jay was sent to England to settle the differences between the two countries. Jay signed a treaty with Britain. Under this treaty, Britain agreed to remove its troops from the Northwest region and Americans were allowed to trade with the British West Indies. In return, the United States was to pay the Revolutionary War debts not yet collected by Britain.

7.3.3. The Jay Treaty also led to a settlement of disagreements between Spain and the United States. Spain believed that the United States might cause trouble for the Spanish Empire in America, now that its conflict with England was over. So, late in 1795, Spain signed a treaty with the United States. This treaty settled the boundaries between the

U.S. and West Florida. It also gave Americans shipping rights on the Mississippi River and the right to use the port of New Orleans. The treaty pleased the farmers and the frontiersmen because they could use the Mississippi River to carry their farm products to the sea ports. Finally, after signing these treaties with Britain and Spain, the American people could live in peace and prepare for their future.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it down and define it.

CONGRESSMEN
CONGRESSWOMEN
SENATOR
TRADE
SUPREME COURT
FRONTIERSMAN
POWERS
VIOLATE

AMENDMENT
STATE RIGHTS
AMBASSADOR
FREE SPEECH
NEUTRAL POLICY
NAVY
BOOM
FREE PRESS

WEST INDIES
IMPRESSMENT
MISSISSIPPI RIVER
DECLARE WAR
MERCHANT
PUBLIC TRIAL
SUPREMACY
FREE ASSEMBLY

C O N G R E S S W O M E N S E N A T O R
O T R A D E S U P R E M E C O U R T N M
N F P F X W U A M E N D M E N T O P A E
G R U R O R P F R E E S P E E C H C V R
R E B O N P R A M B A S S A D O R W Y C
E E L N F R E E A S S E M B L Y M E X H
S P I T X X M W E S T I N D I E S R O A
S R C I S T A T E R I G H T R S T S W N
M E T E E N C F R E E R E L I G I O N T
E S R R M C Y I M P R E S S M E N T O O
N S I M N E U T R A L P O L I C Y O N O
T O A A M I S S I S S I P P I R I V E R
D O L N S T A T E R I G H T S B O O M P
D E C L A R E W A R V I O L A T E O X O

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. boundary	1. a formal agreement between two or more states.
____ b. frontiersman	2. the highest federal court in the U.S. consisting of nine justices and having jurisdiction over all other courts in the nation.

____ c. jury	3. a policy of favoring neither one side nor the other in a dispute, conflict, or war.
____ d. cabinet	4. a body of persons sworn to judge and give a verdict on a given matter.
____ e. impressment	5. one who lived in the western edge of the settled territory.
____ f. neutrality	6. the system of fundamental laws and principles that prescribes the nature, functions, and limits of a government.
____ g. Constitution	7. a body of persons appointed by a chief of state or a prime minister to head the executive departments of the government.
____ h. Supreme Court	8. something that indicates a border or limit.
____ i. amendment	9. a change, addition, or correction in a constitution.
____ j. Treaty	10. a British practice exercised before the war of 1812, of taking men from American ships, forcing them to serve in the British Navy.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. Federal supremacy means that a state cannot make a law that conflicts with a national law or the United States Constitution.

____ 2. The national government has the power to make laws for the whole country.

____ 3. The members in Congress are called Congressmen, Congresswomen, and Senators.

____ 4. The President of the United States serves a term of six years.

____ 5. The Supreme Court is the highest court in the state.

____ 6. After the Revolutionary War, there had been good feelings between Great Britain and the United States.

____ 7. The British government ordered its navy to seize all ships carrying goods to or from France.

____ 8. American sailors were forced into the French navy. This practice was called impressment.

____ 9. John Jay was sent to England to settle the differences between the two countries.

____10. In 1795, Spain signed a treaty with the U.S. This treaty settled the boundaries between the U.S. and West Florida.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: trading, Bill of Rights, Supreme Court, international, supremacy, federal government, executive branch, captured, treaty, amendments.

1. Federal __________ means that a state cannot make laws that conflict with a national law.
2. People who talk about the government of the United States frequently use the term ______________ .
3. After the laws are passed by the Congress, they are sent to the __________ to be enforced.
4. The judicial branch in the federal government is the ____________ and many low level courts.
5. The new Congress wrote ten ____________ to the Constitution.
6. The first ten amendments were called the ___________ .
7. The new American government had their own policy that was not to get involved in ____________ problems.
8. American merchants quickly increased __________ with the West Indies.
9. Hundreds of American ships and a lot of cargoes were ___________ by the British.
10. The ___________ with Spain pleased the farmers and frontiersmen because they could use the Mississippi River to carry farm products to the sea ports.

ការអាន

៧-១ រដ្ឋាភិបាលថ្មី និង ផ្នែកទាំងបីរបស់ខ្លួន

៧-១-១ រដ្ឋធម្មនុញ្ញគ្មានអ្វីក្រៅតែពីគំរោងការដើម្បីសំរាប់បង្កើតរដ្ឋាភិបាលប៉ុណ្ណោះទេឡើយ ។ រដ្ឋាភិបាលពិតប្រាកដ ដែលគេបង្កើតឡើង គឺនៅពេលដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានត្រូវគេចាប់ដាក់អោយប្រតិបត្តិឡើងនៅរយៈឆ្នាំ ១៧៨០ដែរ ។ មានគំនិតដ៏សំខាន់ៗពីរដែលបានស្តីអំពីរឿងរបៀបគ្រប់គ្រងប្រទេស នៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនោះ ។ មួយដែលមានឈ្មោះថា "ភាពខ្លាំងជាងគេរបស់សហរដ្ឋ" គឺមានន័យថា រដ្ឋនិមួយក្នុងសហរដ្ឋមិនអាចបង្កើតច្បាប់ណា ដែលមានការប្រឆាំងគ្នាជាមួយច្បាប់របស់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃ ស-រ-អា ទេឡើយ ។ គំនិតដ៏សំខាន់មួយទៀត ដែលរួមបញ្ចូលទៅនឹងរបៀបគ្រប់គ្រងរបស់សហរដ្ឋ មានឈ្មោះហៅថា "ច្បាប់របស់រដ្ឋ" ។ ច្បាប់រដ្ឋនេះមានន័យថា រដ្ឋាភិបាលរបស់សហរដ្ឋ ឬ រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលមិនអាចប្រព្រឹត្តអំពើណាមួយ ដែលធ្វើអោយមានការប្រឆាំងជាមួយនឹងច្បាប់របស់រដ្ឋឯទៀតៗ ដូចបានចែងនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញរួចមកហើយ។ គំនិតដ៏សំខាន់ទាំងពីរនេះបានតំរូវអោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល និង រដ្ឋឯទៀតៗ ដែលនៅក្នុងសហរដ្ឋ មានការគោរពសិទ្ធិ និង អំណាចរបស់គ្នាទៅវិញទៅមក ។

៧-១-២ ប្រជាពលរដ្ឋដែលបាននិយាយអំពីរដ្ឋាភិបាលរបស់ ស-រ-អា តែងតែយកពាក្យរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលមកប្រើជារឿយៗ ។ នៅក្នុងរបៀបគ្រប់គ្រងចាត់ចែងរបស់រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលពីរថ្នាក់ ដែលធ្វើការបំរើប្រជាពលរដ្ឋតែមួយ ។

៧-១-៣ រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលមានអំណាច និង ធ្វើច្បាប់សំរាប់ប្រទេសទាំងមូល ។ បន្ទាប់ពីច្បាប់ទាំងនេះទទួលការអនុម័តពីរដ្ឋសភារួចហើយ គេត្រូវបញ្ជូនអោយទៅផ្នែកខាងនីតិប្រតិបត្តិ - ប្រធានាធិបតី - ដើម្បីសំរាប់ដាក់អោយប្រតិបត្តិតាម ។ រដ្ឋសភាក៏ត្រូវបានទទួលអំណាចបន្ថែមទៀត ក្នុងការរៀបចំបង្កើតច្បាប់សំរាប់ដកហូតពន្ធអាករ ត្រួតត្រាទៅលើជំនួញរវាងរដ្ឋ និង រវាងប្រទេសក្រៅ ធ្វើការប្រកាសសង្គ្រាម និង បង្កើតតុលាការដែលនៅក្រោមតុលាការជាន់ខ្ពស់ ។ សមាជិកប្រុស ឬ ស្រី របស់រដ្ឋសភា មានឈ្មោះហៅថា ពួកសភា ឬ តំណាងរាស្ត្រ (Congressmen, Congresswomen) និងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា (Senators) ។ ពួកសភាត្រូវបានគេជ្រើសតាំងអោយនៅក្នុងសភាតំណាងរាស្ត្រ (House of Representatives) តាមរយៈ - មានពីរឆ្នាំក្នុងរយៈ - ឯចំណែកព្រឹទ្ធសភាវិញ គឺមានពីររូបពីរដ្ឋនិមួយៗ ហើយដែលរយៈរបស់ខ្លួនមានចំនួន ៦ ឆ្នាំ ។ ក្នុងពេលសព្វថ្ងៃនេះ មានពួកតំណាងរាស្ត្រចំនួន

៤៣២ នាក់ នៅក្នុងសភាជំណាងរាស្ត្រ និង មានសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួន ១០០ នាក់ នៅក្នុងព្រឹទ្ធសភា ។ សភាជំណាងរាស្ត្រ ជាអ្នកតែងច្បាប់ ហើយព្រឹទ្ធសភា ជាអ្នកអោយសច្ចានុមតិ យល់ព្រមចំពោះច្បាប់ទាំងនោះ ។ ព្រឹទ្ធសភា ព្រមទាំងមានអំណាច ក្នុងការសំរេចយល់ព្រមចំពោះសន្ធិសញ្ញា ដែល ស-រ-អា បានធ្វើឡើងជាមួយនឹងប្រទេសឯទៀតៗ និង សំរាប់អោយសច្ចានុមតិដល់មនុស្ស ដែលលោកប្រធានាធិបតី បានជ្រើសរើសអោយកាន់កាប់កិច្ចការពិសេសណាមួយ ដូចជា ឯកអគ្គរដ្ឋទូត និង មន្ត្រីរដ្ឋការជាន់ខ្ពស់ផង ។

៨-១-៤ ផ្នែកទីពីររបស់រដ្ឋាភិបាល គឺ ផ្នែកខាងនីតិប្រតិបត្តិ ។ ផ្នែកនេះបង្កើតឡើងសំរាប់ដាក់អោយប្រតិបត្តិ នូវច្បាប់ទាំងប៉ុន្មាន ដែលរដ្ឋសភាបានតែងរួចមកហើយ ។ នៅក្នុងផ្នែកនីតិប្រតិបត្តិនេះ អំណាចទាំងប៉ុន្មានត្រូវនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់ប្រធានាធិបតីទាំងអស់ ។ ប្រធានាធិបតីអាចធ្វើការបដិសេធ និង បញ្ឈប់នូវច្បាប់ ដែលលោកមិនពេញចិត្ត ។ ប្រធានាធិបតីកាន់ដំណែងរបស់ខ្លួនតាមរយៈ ដែលមានបួនឆ្នាំក្នុងមួយរយៈ ហើយលោក : មានអនុប្រធានាធិបតី និង គណៈរដ្ឋមន្ត្រីសំរាប់ជួយកាន់កាប់កិច្ចការនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ។

៨-១-៥ ផ្នែកទីបីរបស់រដ្ឋាភិបាល គឺ ផ្នែកខាងតុលាការ ។ ផ្នែកនេះមានតុលាការជាន់ខ្ពស់ និង តុលាការបន្ទាប់បន្សំឯទៀតជាច្រើន ។ មុខងារដ៏សំខាន់របស់ផ្នែកខាងតុលាការនេះ គឺ ដើម្បីសំរាប់ពន្យល់បកស្រាយពីច្បាប់របស់ ស-រ អា ។ តុលាការជាន់ខ្ពស់ គឺជាតុលាការថ្នាក់ខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងរបៀបគ្រប់គ្រងប្រទេស ហើយដែលមានអំណាចប្រាប់ទៅដល់រដ្ឋសភា ឬ ក៏រដ្ឋណាមួយ ដែលបានបង្កើតច្បាប់ខុសបំពានទៅនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញប្រទេស ។

៨-២- ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្ស

៨-២-១ នៅពេលដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានទទួលសច្ចានុមតិបង្កើតឡើង មនុស្សជាច្រើនមានការពេញចិត្តយ៉ាងខ្លាំងចំពោះច្បាប់ទាំងប៉ុន្មាន ដែលនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនោះ ។

ក៏ប៉ុន្តែមានមនុស្សជាច្រើននាក់ទៀត ដែលយល់ឃើញថា រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះមិនបានជួយការពារសិទ្ធិមនុស្សអោយបានគ្រប់គ្រាន់ទេឡើយ ។ ដើម្បីនឹងចង់ធ្វើអោយប្រជាពលរដ្ឋមានជំនឿទាំងស្រុងទៅលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញ រដ្ឋសភាថ្មីក៏បានចាប់ធ្វើសេចក្តីកែប្រែនូវច្បាប់ ១០ សំរាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ ការកែប្រែនូវច្បាប់ ១០ ដំបូងនេះមានឈ្មោះហៅថា " ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្ស " ។ ច្បាប់នេះបានប្រគល់អោយដល់ប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុង ស-រ-អា នូវសិទ្ធិសេរីភាពយ៉ាងសំខាន់ៗ ដូចជា សេរីភាពខាងការនិយាយ សេរីភាពខាងការសរសេរកាសែត ឬ សារពតមាន សេរីភាពខាងការប្រជុំគ្នា ការរួចផុតពីការឆែកឆេរ ដោយពុំសមហេតុសមផល និង សិទ្ធិសេរីភាពខាងការកាត់សេចក្តីអោយបានសមរម្យ ដោយពួកគណៈវិនិច្ឆ័យ ។

៨-២-២ នេះជាការសំខាន់ណាស់ដែលគេត្រូវចងចាំថា ច្បាប់ទាំងនេះបានបង្កើត

ឡើងក្នុងគោលបំណងនឹងចង់ជួយដល់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ ។ បើមនុស្សណាបានប្រព្រឹត្តល្មើសឈ្លានពានទៅលើសិទ្ធិសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ មនុស្សនោះក៏មិនអាចយកសិទ្ធិសេរីភាពទាំងនោះ មកប្រើសំរាប់ខ្លួនឯងដែរ ។ តុលាការមានករណីយកិច្ចនឹងធ្វើការសំរេច បើសិនជាមានមនុស្សណាបានយកសិទ្ធិសេរីភាពនេះទៅប្រព្រឹត្តល្មើសលើសិទ្ធិសេរីភាពរបស់មនុស្សដទៃទៀត ។

៧.៣ ប្រទេសថ្មីត្រូវជួបប្រទះនឹងបញ្ហាផ្នែកក្រៅថ្មីទៀត

៧.៣.១ នៅជំនាន់រយៈឆ្នាំ ១៧៩០ ស.រ.អ មានអ្នករស់នៅជិតខាងពីផ្នែកអ៊ឺរ៉ុប ដែលស្ថិតនៅលើទ្វីបអាមេរិកខាងជើងដែរ ។ ចក្រភពអង់គ្លេស ស្ថិតនៅផ្នែកខាងជើង និង ផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងលិច ។ ចក្រភពអេស្ប៉ាញស្ថិតនៅផ្នែកខាងត្បូង និងខាងលិច ។ រដ្ឋាភិបាលថ្មីរបស់អាមេរិកាំង មានច្បាប់របស់ខ្លួនមួយ ដែលថាមិនត្រូវលូកដៃចូលក្នុងបញ្ហាអន្តរជាតិឡើយ ។ នយោបាយនេះមានឈ្មោះហៅថា "នយោបាយអព្យាក្រឹត" ។ នយោបាយនេះបានដឹកនាំ ស.រ.អ បានយ៉ាងសុខស្រួលអស់ជិតរយៈពេល ២០ ឆ្នាំ ក្នុងការទាក់ទងជាមួយប្រទេសក្រៅ ។

៧.៣.២ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមបដិវត្តន៍មក ស.រ.អ និង អង់គ្លេស ក៏ចាប់មានគំនិតមិនសូវស្រួលនឹងគ្នា ។ ស្ថានការណ៍នេះរិតតែមានភាពធ្ងន់ធ្ងរឡើងនៅឆ្នាំ ១៧៩៣ គឺនៅពេលដែលប្រទេសបារាំង បានចាប់ផ្ដើមបើកកំពង់ផែខ្លួនជាច្រើននៅផ្នែកខាង West Indies ដើម្បីសំរាប់ធ្វើជំនួញជាមួយប្រទេសអព្យាក្រឹត ។ នៅពេលនោះ ពួកអ្នកជំនួញអាមេរិកាំងក៏បានចាប់ផ្ដើមជំនួញរបស់ខ្លួន ជាមួយនឹង West Indies ដែរ ។ អស់រយៈពេលយ៉ាងខ្លីក្រោយមក ជំនួញរបស់គេក៏បានរីកដុះដាលយ៉ាងខ្លាំង ។ នៅពេលនោះសង្គ្រាមរវាងអង់គ្លេស និង បារាំង មិនទាន់បានចប់នៅឡើយ ហេតុដូច្នេះហើយបានជារដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសបញ្ជាអោយកងនាវាចររបស់ខ្លួនចាប់ឃុំទុកនូវកប៉ាល់ណា ដែលដឹកនាំគ្រឿងសម្ភារៈទៅនឹងមកពីប្រទេសបារាំង និង ប្រទេសចំណុះបារាំង ។ នៅពេលនោះកប៉ាល់អាមេរិកាំងជាច្រើនរយ ព្រមទាំងគ្រឿងរបស់របរផងបានត្រូវអង់គ្លេសចាប់ទុកដែរ ហើយដែលមានកម្មករនាវាជាច្រើននាក់បានត្រូវអង់គ្លេសចាប់យកអោយចូលទៅធ្វើការក្នុងកងនាវាចរអង់គ្លេសទៀតផង ។ អំពើនេះមានឈ្មោះហៅថា ការចាប់ចងយកមនុស្សអោយទៅធ្វើការទាំងបង្ខំ ។ រដ្ឋាភិបាល ស.រ.អ ចង់ធ្វើការដោះស្រាយរឿងនេះដោយការចរចាគ្នា ។ គេបានបញ្ជូនលោក John Jay អោយទៅប្រទេសអង់គ្លេស ដើម្បីនឹងដោះស្រាយពីរឿងនេះ ។ លោក Jay បានចុះសន្ធិសញ្ញាជាមួយអង់គ្លេស ដែលបានចែងថា អង់គ្លេសសុខចិត្តដកទ័ពរបស់ខ្លួនចេញពីផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងលិចនៃទ្វីបអាមេរិកខាងជើង ហើយគេបានអនុញ្ញាតអោយអាមេរិកាំងធ្វើជំនួញជាមួយផ្នែកខាង

West Indies របស់អង់គ្លេសទៀតផង ។ ដើម្បីនឹងតបស្នងទៅវិញ ស-រ-អា ត្រូវចេញសងសំណូវបំណុលទាំងប៉ុន្មាន កាលពីជំនាន់សង្គ្រាមបដិវត្តន៍អោយទៅអង់គ្លេសវិញទាំងអស់ ។

៧-៣-២ សន្ធិសញ្ញាលោក Jay នេះព្រមទាំងបានណែនាំធ្វើអោយមានការព្រមព្រៀងឈប់ឈ្លោះប្រកែកគ្នារវាង ស-រ-អា និង អេស្ប៉ាញទៀតផង ។ អេស្ប៉ាញមានជំនឿថា ប្រហែលជា ស-រ-អា នេះហើយដែលជាអ្នកបង្កបង្កើតអោយមានជារឿងហេតុដល់ខ្លួននៅទ្វីបអាមេរិក ។ ក៏ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីទាស់ទែងគ្នារវាង ស-រ-អា និង អង់គ្លេសបានបញ្ចប់មក នៅចុងឆ្នាំ ១៧៩៥ អេស្ប៉ាញក៏ចុះសន្ធិសញ្ញាជាមួយ ស-រ-អា ដែរ ។ សន្ធិសញ្ញានេះបានដោះស្រាយអោយបានរួចស្រឡះពីបញ្ហាព្រំដែនរវាង ស-រ-អា និង តំបន់ Florida ផ្នែកខាងលិច ហើយព្រមទាំងបានបើកសិទ្ធិអោយនាវាដឹកនាំអាមេរិកាំងបើកបរតាមទន្លេ Mississippi និង ប្រើប្រាស់ផែកំពង់នៅ New Orleans ទៀតផង ។ ពួកកសិករ និង ពួកដែលរស់នៅតាមកន្លែងឆ្ងាយៗ មានការពេញចិត្តជាខ្លាំងចំពោះសន្ធិសញ្ញានេះ ពីព្រោះគេអាចប្រើប្រាស់ទន្លេ Mississippi ដើម្បីសំរាប់ដឹកនាំជូនគ្រឿងផលិតផលកសិកម្មរបស់គេទៅកាន់ផែសមុទ្រធំៗ បានងាយស្រួល ។ បន្ទាប់ពីបានចុះសន្ធិសញ្ញាជាមួយអង់គ្លេស និង អេស្ប៉ាញមក ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងអាចរស់នៅបានសុខសន្តិភាព និង អាចរៀបចំខ្លួនទៅក្នុងពេលអនាគតផង ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ២៤ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និងបញ្ច្រាង ៗ នៅពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាសព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

CONGRESSMEN
CONGRESSWOMEN
SENATOR
TRADE
SUPREME COURT
FRONTIERSMAN
POWERS
VIOLATE

AMENDMENT
STATE RIGHTS
AMBASSADOR
FREE SPEECH
NEUTRAL POLICY
NAVY
BOOM
FREE PRESS

WEST INDIES
IMPRESSMENT
MISSISSIPPI RIVER
DECLARE WAR
MERCHANT
PUBLIC TRIAL
SUPREMACY
FREE ASSEMBLY

C O N G R E S S W O M E N S E N A T O R
O T R A D E S U P R E M E C O U R T N M
N F P F X W U A M E N D M E N T O P A E
G R U R O R P F R E E S P E E C H C V R
R E B O N P R A M B A S S A D O R W Y C
E E L N F R E E A S S E M B L Y M E X H
S P I T X X M W E S T I N D I E S R O A
S R C I S T A T E R I G H T R S T S W N
M E T E E N C F R E E R E L I G I O N T
E S R R M C Y I M P R E S S M E N T O O
N S I M N E U T R A L P O L I C Y O N O
T O A A M I S S I S S I P P I R I V E R
D O L N S T A T E R I G H T S B O O M P
D E C L A R E W A R V I O L A T E O X O

146

២. របៀបប្រៀបផ្ទឹម

សូមប្រៀបធៀបពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្ដីពន្យល់ដែលនៅខាងស្ដាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយសរសេរចម្លើយជាលេខ នៅក្នុងកន្លែងទំនេរពីខាងមុខផង ។

	A	B
____________	ក. ព្រំប្រទល់	១. ជាកិច្ចព្រមព្រៀងជាផ្លូវការរវាងប្រទេសពីរ ឬលើសពីពីរ
____________	ខ. អ្នករស់នៅតាមកន្លែងដាច់ឆ្ងាយដែលមិនទាន់មានមនុស្សទៅដល់	២. ជាតុលាការជាន់ខ្ពស់បំផុតនៅក្នុង ស.រ.អា ដែលមានចៅក្រម ៩ នាក់ហើយ ដែលអាចត្រួតត្រាទៅលើតុលាការទាំងប៉ុន្មានក្នុងប្រទេសផង ។
____________	គ. គណៈវិនិច្ឆ័យ	៣. ជានយោបាយមិនលំអៀងទៅខាងបក្សណាមួយ ក្នុងពេលដែលមានការឈ្លោះប្រកែក ឬ ក៏ច្បាំងគ្នា ។
____________	ឃ. គណៈរដ្ឋមន្ត្រី	៤. ជាមនុស្សមួយក្រុម ដែលតុលាការជ្រើសរើសឡើងសំរាប់អោយធ្វើសេចក្ដីសំរេចក្នុងការកាត់សេចក្ដីអ្វីមួយ ។
____________	ង. ការចាប់អោយធ្វើការអ្វីមួយដោយបង្ខំ	៥. ជាអ្នករស់នៅតាមផ្នែកខាងលិចដែលជាតំបន់ទើបតែផ្សះផ្សាស្អារួចហើយ ។
____________	ច. អព្យាក្រឹត	៦. ជាគ្រឹះ ឬ មូលដ្ឋាននៃច្បាប់ដែលយកមកធ្វើជាគោលការណ៍សំរាប់ដាក់ជាបញ្ញត្តិកំណត់នូវរបៀបធ្វើការក្នុងរដ្ឋាភិបាល ។
____________	ឆ. រដ្ឋធម្មនុញ្ញ	៧. ជាមនុស្សមួយក្រុម ដែលបានជ្រើសតាំងឡើងដោយប្រមុខរដ្ឋ ឬ រដ្ឋមន្ត្រីទីមួយ ដើម្បីសំរាប់អោយដឹកនាំនូវក្រសួងធំៗក្នុងរដ្ឋាភិបាល

__________ ជ. តុលាការជាន់ខ្ពស់	៨. ជាអ្វីៗដែលសំរាប់គូសបំណាច់ថាជាព្រំដែនរបស់ខ្លួន ។
__________ ឈ. សេចក្ដីកែប្រែច្បាប់	៩. ការប្ដូរ បូកបន្ថែម ឬ ក៏កែកអោយបានត្រឹមត្រូវនូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។
__________ ញ. សិទ្ធិសញ្ញា	១០. ជារបៀបអនុវត្តដោយពួកអង់គ្លេសនៅមុនសង្គ្រាមនៃឆ្នាំ ១៨១២ គឺចាប់បង្ខំយកមនុស្សពីកប៉ាល់អាមេរិកាំងអោយចូលទៅធ្វើការក្នុងនាវាចរអង់គ្លេស ។

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ហើយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណាដែលមិនពិត ។

__________ ១. ភាពខ្លាំងជាងគេរបស់សហរដ្ឋ បានសំដៅថា រដ្ឋនិមួយៗមិនអាចនឹងធ្វើច្បាប់ណាដែលនាំអោយមានការប្រឆាំងប្រទាំងនឹងច្បាប់របស់សហរដ្ឋ ឬ ក៏រដ្ឋធម្មនុញ្ញ របស់ ស-រ-អា ទៀត ។

__________ ២. រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលមានអំណាច និង បង្កើតច្បាប់អោយប្រទេសទាំងមូលបាន ។

__________ ៣. សមាជិករបស់រដ្ឋសភាមានឈ្មោះហៅថា ពួកតំណាងរាស្ត្រ និង ពួកព្រឹទ្ធសភា ។

__________ ៤. តំណែងរបស់ប្រធានាធិបតីនៃ ស-រ-អា មានចំនួន ៦ ឆ្នាំ ក្នុងមួយរយៈ ។

__________ ៥. តុលាការជាន់ខ្ពស់ ជាតុលាការថ្នាក់ខ្ពស់នៅក្នុង ស-រ-អា ។

__________ ៦. បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមបដិវត្តន៍មក ស-រ-អា និង អង់គ្លេស ក៏ចាប់មានជិតស្និតស្រុះស្រួលជាមួយគ្នាទៀត ។

__________ ៧. រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសបានបញ្ជាលអោយកងនាវាចររបស់ខ្លួនចាប់ទុកនូវកប៉ាល់ដឹកនាំទំនិញទាំងប៉ុន្មាន ដែលធ្វើដំណើរចេញចូលទៅប្រទេសបារាំង ។

__________ ៨. កម្មករនាវាអាមេរិកាំងបានត្រូវគេចាប់បញ្ជូនអោយទៅធ្វើការក្នុងកងនាវាចរបារាំង ។ របៀបអនុវត្តនេះមានឈ្មោះហៅថាការចាប់មនុស្សយកទៅទាំងបង្ខំដើម្បីសំរាប់អោយធ្វើការអ្វីមួយ ។

__________ ៩. លោក John Jay បានត្រូវរដ្ឋាភិបាលអាមេរិកាំងបញ្ជូនអោយទៅប្រទេសអង់គ្លេស ដើម្បីសំរាប់អោយជជែកដោះស្រាយពីបញ្ហារវាងប្រទេសទាំងពីរ ។

__________ ១០. នៅឆ្នាំ ១៧៩៥ អេស្ប៉ាញបានចុះសន្ធិសញ្ញាជាមួយ ស.រ.អា ។ សន្ធិសញ្ញានេះបានជួយដោះស្រាយអោយបានរួចស្រេចនូវរឿងព្រំប្រទល់រវាង ស.រ.អា និង តំបន់ Florida ផ្នែកខាងលិច ។

១០. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរៈ

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យ ដែលឃើញថាសមត្រឹមត្រូវ ដើម្បីដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន ៖ ដំណួញ - ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្ស - តុលាការជាន់ខ្ពស់ - អន្តរជាតិ - ភាពខ្លាំងជាងគេ - រដ្ឋាភិបាលកណ្តាល - និតិប្រតិបត្តិ - ចាប់ទុក - សន្ធិសញ្ញា - និង - សេចក្តីកែប្រែច្បាប់ ។

១. __________ របស់សហរដ្ឋ មានន័យថា រដ្ឋនីមួយៗមិនអាចបង្កើតច្បាប់ណាដែលធ្វើអោយមានការប្រឆាំងប្រទាំងជាមួយនឹងច្បាប់ប្រទេសទៀយ ។

២. ប្រជាពលរដ្ឋដែលបាននិយាយអំពីរដ្ឋាភិបាលរបស់ ស.រ.អា តែងតែយកពាក្យ __________ មកប្រើជារឿយៗ ។

៣. បន្ទាប់ពីច្បាប់ទាំងនោះបានទទួលការអនុម័តលើរដ្ឋសភារួចហើយ គេក៏ត្រូវបញ្ជូនអោយទៅខាងផ្នែក __________ ដើម្បីសំរាប់អោយដាក់អនុវត្តតាម ។

៤. ផ្នែកខាងតុលាការនៃរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល គឺមាន __________ និង តុលាការបន្ទាប់បន្សំជាច្រើនថែមទៀត ។

៥. រដ្ឋសភាថ្មីបានធ្វើ __________ ដាក់សំរាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។

៦. សេចក្តីកែប្រែច្បាប់ ១០ ដំបូងនេះឈ្មោះហៅថា __________

៧. រដ្ឋាភិបាលថ្មីរបស់ ស.រ.អា មាននយោបាយរបស់ខ្លួនមួយ គឺមិនលូកដៃចូលរឿង __________ ។

៨. ពាណិជ្ជករអាមេរិកាំងបានបង្កើន __________ ខ្លួនយ៉ាងរហ័សជាមួយខាងផ្នែក West Indies

៩. កប៉ាល់អាមេរិកាំងរាប់រយ ព្រមទាំងគ្រឿងសម្ភារៈរបស់ខ្លួនបានត្រូវ
កងនាវាចរអង់គ្លេស _________ ។

១០. ___________ជាមួយអេស្បាញ បានធ្វើអោយ កសិករ និង
ពួកដែលរស់នៅតាមកន្លែងឆ្ងាយៗ មានការពេញចិត្តជាខ្លាំង ពីព្រោះ
ពួកគេអាចប្រើប្រាស់ទន្លេ Mississippi
ដើម្បីសំរាប់ដឹកនាំផលិតផលកសិកម្មនោះទៅកាន់ផែសមុទ្របានយ៉ាង
ស្រួល ។

Packet 8: THE FIRST UNITED STATES GOVERNMENT

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

individual: មនុស្សម្នាក់ៗ

The Bill of Rights protects the rights of individuals as well as those of the states.

electoral college: សភាឆ្នោតប្រជារាស្ត្រ

The electoral college chose George Washington as the first President of the United States.

judiciary act: សេចក្តីសំរេចខាងផ្នែកតុលាការ

Congress passed the first judiciary act in 1789 to set up the Supreme Court.

associate justice: ពួកចៅក្រមឯទៀតដែលធ្វើការជាមួយចៅក្រមជាន់ខ្ពស់

chief justice: ចៅក្រមជាន់ខ្ពស់ - ថ្នាក់បំផុត

There are eight associate justices and one chief justice in the U.S. Supreme Court.

precedent: អ្វីៗដែលមានខ ឬ ធ្វើឯដើម្បីសំរាប់ជាគំរូដល់ពួកក្រោយ

President Washington set up many precedents during his first term.

cabinet: គណៈរដ្ឋមន្ត្រី

The heads of all the government departments formed a cabinet.

provision: ខ ឬ ការផ្តល់ដែលមានចែង

The Constitution did not make any provision for a cabinet.

measure: វិធានការណ៍

Most Americans were against Hamilton's measures.

READING

8.1. THE FIRST PRESIDENT: GEORGE WASHINGTON

8.1.1. The Constitution needed to be ratified by nine states in order to go into effect. As a result of the debates over ratification, ten amendments were added to the Constitution to protect both the rights of **individuals** and those of the states. Under this new Constitution, one of the first things to be done was the election of a president. The Constitution said that the voters were to choose members of the **electoral college** who then would select the president. The electoral college chose George Washington as the first President of the United States.

8.1.2. President Washington took office in April 1789, in the temporary capital, New York City. By that time, a Congress, made up of a Senate and a House, had also been elected. In 1789, the Congress passed the first **judiciary act** that provided for a Supreme Court of six judges and a system of lower federal courts. President Washington named five **associate justices** of the Supreme Court and appointed John Jay as **chief justice**. The new Senate approved the President's nomination. The country now had a legislative, an executive, and a judicial branch. The new government was ready to work.

8.2. THE PRESIDENT AND THE CONSTITUTION

8.2.1. President Washington served as President for two terms or eight years. During those eight years, he established many precedents for future presidents. As the head of the executive branch, he knew that he could not do his job alone; he set up different governmental departments and appointed people to head these departments. Together, these people were called the cabinet. To his first cabinet, Washington named Thomas Jefferson as Secretary of State, Henry Knox as Secretary of War, and Alexander Hamilton became as the Secretary of the Treasury. These cabinet members also served as advisors to the President. The Constitution did not make any provision for a cabinet, but President Washington set the precedent, and his actions became a political custom to be followed by future presidents.

8.2.2. The new nation and the new government faced many problems. One of the most serious problems related to money and finance. When President Washington took office, the United States had a debt of millions of dollars and the United States treasury was almost empty. There was no system of taxation to bring in the money to pay these debts and to cover government expenses. The Secretary of the Treasury, Alexander Hamilton, wanted to take strong actions to save the new government from debt and ruin. He proposed a program which included the following points:

1. The new government agreed to pay all debts.

2. The federal government took over the debts of the states. Many of these debts were the results of expenses that states had during the Revolution.
3. The government was to raise funds through taxes. Hamilton also wanted to levy a tax on liquor produced within the country and raise the tariffs on imported goods. These tariffs were also meant to encourage American manufacturing.
4. The government chartered a national bank. The Bank of the United States would provide credit to the new federal government. It would also help to provide a strong currency for the country.

Hamilton's program was met with strong opposition. Northern states with heavy unpaid debts favored the program but Southern states did not like it because they had already arranged to pay their debts. The Southerners did not want to be taxed to pay northern debts.

8.2.3. There was also disagreement over the establishment of Bank of the United States. Thomas Jefferson and his followers argued that the Constitution did not mention this kind of power. Hamilton said that the power went along with the financial powers the Constitution gave to Congress. People began to take sides on this and other issues. This dispute led to something new in this young nation ---the formation of political parties.

8.3. THE FORMATION OF POLITICAL PARTIES

8.3.1. The program of the new government had helped bring good times to the United States but many Americans were against Hamilton's program. Hamilton's measures had caused divisions in the nation. They had divided the North from the South and the rich from the poor people. Many people had loaned money to Congress during the Revolution and had received notes stating that the government promised to pay back the money. But as the time went on, people began to doubt that the government would ever pay these notes in full. Therefore, many people sold their notes for less than they were worth. The buyers of the notes were often rich people who had knowledge of Hamilton's program. The losers were soldiers, farmers, and shopkeepers. They were very angry with Hamilton's measures, and they grouped together to oppose it.

8.3.2. The group supporting Hamilton was called the Federalists. They wanted the Constitution to be the supreme law of the land and they also wanted a strong central government. The Federalists also favored a loose interpretation of the Constitution that would give much power to the federal government. The Federalists were the wealthier Americans, such as landowners, merchants, lawyers, and bankers. They lived in New England and in the Middle states. They believed that the upper class should run the government, and they hoped to keep political power out of the hands of the common people. The Federalists were opposed by the Republican Party.

8.3.3. The two political parties had their first chance to test their strength in the presidential election in 1796. John Adams was chosen as the Federalist candidate for President and Thomas Pinckney was to run as Vice-President. Thomas Jefferson and Aaron Burr were the Republicans' choices. The electoral college vote in the 1796 election showed a weakness in the Constitution. The Constitution did not allow for two parties, each choosing separate candidates for president and vice-president. The Constitution stated that each member of the electoral college would vote for two candidates. Members did not indicate a choice of president or vice-president. The person who received the most votes would be president, and the person who received the next highest number of votes would be vice-president. Under this system, Adams, a Federalist, was elected president. However, Jefferson, a Republican, was elected Vice-President. The Federalists also won most of the seats in Congress; therefore, the Federalists were in power. From that time, political parties and their activities deeply influenced the life of Americans.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

APRIL
LIQUOR
DEBT
CITY
WAR
TAX
RAISE

INDIVIDUAL
ELECTORAL COLLEGE
JUDICIARY ACT
ASSOCIATE JUSTICE
CHIEF JUSTICE
RATIFICATION
NOMINATION
CONSTITUTION

FUTURE
CABINET
SUPREME
MEASURE
JUDICIAL
APPOINT
PROBLEMS
PRODUCE

PRECEDENT
WASHINGTON
PROVISION
EXECUTIVE
LEGISLATIVE
DEPARTMENT
FUTURE

I	E	L	E	C	T	O	R	A	L	C	O	L	L	E	G	E	N	D
N	J	C	H	I	E	F	J	U	S	T	I	C	E	X	W	P	O	E
D	U	C	A	B	I	N	E	T	M	E	A	S	U	R	E	R	M	R
I	D	A	P	R	I	L	P	R	O	V	I	S	I	O	N	E	I	A
V	I	R	A	T	I	F	I	C	A	T	I	O	N	O	X	C	N	R
I	C	O	N	S	T	I	T	U	T	I	O	N	W	A	R	E	A	T
D	I	A	P	P	O	I	N	T	S	U	P	R	E	M	E	D	T	M
U	A	S	S	O	C	I	A	T	E	J	U	S	T	I	C	E	I	E
A	R	W	A	S	H	I	N	G	T	O	N	C	I	T	Y	N	O	N
L	Y	E	X	E	C	U	T	I	V	E	R	U	T	U	F	T	N	T
Y	A	V	O	L	E	G	I	S	L	A	T	I	V	E	T	A	X	O
E	C	B	I	C	H	O	J	U	D	I	C	I	A	L	D	E	B	T
U	T	A	P	P	O	I	N	T	P	R	O	B	L	E	M	S	O	X
L	I	Q	U	O	R	P	R	O	D	U	C	E	R	A	I	S	E	D

II. Matching: Match each word in column A with the

explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. tariff	1. a person who seeks or is nominated for an office, prize, or honor.
____ b. candidate	2. a body of electors chosen to elect the President and Vice-President of the United States.
____ c. Chief Justice	3. an alcoholic beverage made by distillation rather than by fermentation.
____ d. individual	4. tax or duty imposed by a government on imported or exported goods.
____ e. precedent	5. a place where treasure is kept stored.
____ f. treasury	6. an act or instance that may be used as an example in dealing with subsequent similar cases.
____ g. electoral college	7. relating to a single human being, by or for one person.
____ h. liquor	8. the presiding judge of a high court having several judges, especially the U.S. Supreme Court.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. Under this new Constitution, one of the first things to be done was the election of a president.

____ 2. The electoral college chose George Washington as the first President of the United States.

____ 3. The Constitution had a provision for a cabinet.

____ 4. One of the most serious problems of the new government related to money and finance.

____ 5. There was no system of taxation to bring in the money to pay the national debts.

____ 6. Hamilton's program was met with strong opposition.

____ 7. There was also disagreement over the establishment of the Bank of the United States.

____ 8. Hamilton's measures had caused divisions in the nation.

____ 9. The Federalists were wealthier Americans.

____10. The political parties and their activities deeply influenced the life of Americans.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: interpretation, temporary, advisors, Treasury, electoral college, political parties, precedents, associate judge, executive branch, terms.

1. The Constitution said that the voters were to choose

members of the _________ who then would elect the president.

2. President Washington took office in April, 1789 in the __________ capital, New York City.
3. President Washington served as President for two ________, or eight years.
4. The two _________ had their first chance to test their strength in the presidential election of 1796.
5. The Federalists favored a loose ____________ of the Constitution that gave much power to the federal government.
6. President Washington set up many ____________ during his first term.
7. President Washington named five ___________ of the Supreme Court.
8. The U.S. ___________ was almost empty when President Washington took office.
9. The cabinet members also served as ___________ to the President.
10. As the head of the ___________ , President Washington knew that he could not do his job alone.

ការអាន

៨.១ ប្រធានាធិបតីលើកទីមួយ : លោក George Washington

៨.១.១ រដ្ឋធម្មនុញ្ញត្រូវទទួលសច្ចានុមតិយល់ព្រមពីរដ្ឋ ៩ សិន ដើម្បីមុននឹងអាចចាប់ដាក់អោយអនុវត្តបាន ។ លទ្ធផលដែលបានមកពីការជជែកពិភាក្សាពីរឿងអោយសច្ចានុមតិនេះ គឺគេត្រូវដាក់បន្ថែមសេចក្តីកែប្រែបញ្ជាប់ ១០ ទៀតទៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដើម្បីសំរាប់ការពារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ ព្រមទាំងសិទ្ធិរបស់រដ្ឋទៀតផង ។ នៅក្រោមរដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មីនេះ រឿងដំបូងបំផុត ដែលគេត្រូវចាត់ចែងឡើង គឺការជ្រើសរើសរកប្រធានាធិបតី ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញបានចែងថា អ្នកបោះឆ្នោត ត្រូវរើសរកសមាជិកនៃសភាឆ្នោតប្រជារាស្ត្រ ជាអ្នកតំណាងខ្លួន ដើម្បីអោយសភានោះធ្វើការជ្រើសរើសប្រធានាធិបតីបន្តទៅទៀត ។ សភាឆ្នោតប្រជារាស្ត្រក៏បានជ្រើសតាំងលោក George Washington អោយធ្វើជាប្រធានាធិបតីលើកទីមួយនៅក្នុង ស.រ.អា ។

៨.១.២ លោកប្រធានាធិបតី George Washington បានឡើងកាន់កាប់តំណែងនៅខែ មេសា ឆ្នាំ ១៧៨៩ នៅក្នុងរដ្ឋធានីបណ្តោះអាសន្នគឺ New York City - នៅពេលនោះ រដ្ឋសភា ដែលមានព្រឹទ្ធសភា និង សភាតំណាងរាស្ត្រ ជាផ្នែករបស់ខ្លួន ក៏បានជ្រើសតាំងឡើងដែរ ។ នៅឆ្នាំ ១៧៨៩ រដ្ឋសភា បានអនុម័តនូវសំរេច ខាងផ្នែកតុលាការលើកទីមួយ ដោយចាត់តាំងអោយមានចៅក្រមមួយនាក់ នៅខាងផ្នែកតុលាការជាន់ខ្ពស់ និង មានផ្នែកតុលាការបន្ទាប់បន្សំជាច្រើនទៀត ។ លោកប្រធានាធិបតី Washington បានចាត់តាំងចៅក្រម ៥ នាក់ទៀត ដើម្បីសំរាប់ធ្វើការជាមួយតុលាការជាន់ខ្ពស់ ហើយលោកក៏បានជ្រើសរើសយកលោក John Jay អោយធ្វើជាចៅក្រមជាន់ខ្ពស់ទៀតផង ។ រដ្ឋសភាថ្មី បានអនុម័តយល់ព្រមចំពោះការតែងតាំងទាំងប៉ុន្មាននេះរបស់លោកប្រធានាធិបតីដែរ ។ ដូច្នេះពេលនោះប្រទេសក៏ចាប់ផ្តើមមានខាងផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិ នីតិប្រតិបត្តិ និង ផ្នែកខាងតុលាការឡើង ហើយរដ្ឋាភិបាលរដ្ឋាភិបាលថ្មីក៏បានប្រុងប្រៀបខ្លួន ហើយជាស្រេច ដើម្បីនឹងចាប់ផ្តើមកិច្ចការរបស់ខ្លួនដែរ ។

៨.២ លោកប្រធានាធិបតី និង រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

៨.២.១ លោកប្រធានាធិបតី Washington បានកាន់កាប់ដំណែងអស់ពេលពីររយៈ - ៨ឆ្នាំ - ។ ក្នុងរយៈពេល ៨ ឆ្នាំនោះ លោកបានចាត់ចែងបង្កើត

អោយមានជារបៀបជាច្រើន ដើម្បីសំរាប់អោយជាគំរូដល់ប្រធានាធិបតីឯទៀតៗនៅក្នុងពេលអនាគត ។ ក្នុងនាមលោកជាមេប្រមុខខាងផ្នែកនីតិប្រតិបត្តិ លោកបានជ្រាបច្បាស់ថា លោកមិនអាចនឹងប្រកបកិច្ចការនេះតែម្នាក់ឯងបានទេ ។ ដូច្នេះលោកក៏បានបង្កើតអោយមានជាក្រសួងរដ្ឋាភិបាលផ្សេងៗគ្នាឡើង ហើយព្រមទាំងបានជ្រើសតាំងដាក់មនុស្សអោយដឹកនាំក្រសួងទាំងនោះផង ។ មនុស្សទាំងអស់នេះរួមគ្នាមក គេហៅថាគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ។ លោក George Washington បានតែងតាំងលោក Thomas Jefferson អោយធ្វើជារដ្ឋលេខាធិការទីមួយ លោក Henry Knox ជាលេខាធិការខាងក្រសួងសឹកសង្គ្រាម និង លោក Alexander Hamilton ជាលេខាធិការខាងក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ ។ សមាជិកនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនេះ ក៏ជាក្រុមប្រឹក្សារបស់ប្រធានាធិបតីដែរ ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញមិនបានចែង ឬ ផ្តល់ជាខដល់គណៈរដ្ឋមន្ត្រីឡើយ ក៏ប៉ុន្តែលោកប្រធានាធិបតី Washington បានចាត់ចែងជារបៀប ដើម្បីសំរាប់ជាគំរូ និង ឧទាហរណ៍ដល់ពួកជំនាន់ក្រោយ ។ វិធានការណ៍របស់លោកនេះ បានក្លាយទៅជាទំនៀមទម្លាប់ខាងនយោបាយ ដែលសំរាប់អោយប្រធានាធិបតីទាំងឡាយ ក្នុងពេលអនាគតយកមកប្រព្រឹត្តិតាមគ្រប់គ្នា ។

៨-២-២ ប្រទេសថ្មី ព្រមទាំងរដ្ឋាភិបាលថ្មីបានជួបប្រទះនឹងបញ្ហាជាច្រើន ។ បញ្ហាមួយដែលធ្ងន់ជាងគេ គឺបញ្ហាដែលទាក់ទងទៅនឹងរឿងលុយកាក់ និង ហិរញ្ញវត្ថុ ។ នៅពេលដែលលោក Washington ឡើងកាន់កាប់អំណាច ស-រ-អា នៅជាប់ជំពាក់បំណុលរាប់រយលានដុល្លារ ហើយលុយកាក់នៅក្នុងរតនាគារ មានចំនួនស្តួចស្តើងណាស់ ។ ជំនាន់នោះ ប្រទេសមិនទាន់មានរបៀបដកហូតពន្ធអាករ ដើម្បីសំរាប់យកលុយទៅសងបំណុលគេ និង ដើម្បីសំរាប់ធ្វើការចំណាយនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលនៅឡើយ ។ លោកលេខាធិការខាងក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ Alexander Hamilton ចង់ចាត់វិធានការណ៍អោយបានតឹងរ៉ឹង ដើម្បីសំរាប់ជួយដល់រដ្ឋាភិបាលថ្មីនេះ អោយរួចពីការជំពាក់លុយគេ និង ពីភាពហិនហោចនេះផង ។ លោកបានស្នើសុំអោយមានជាកម្មវិធីដូចតទៅ :

១- រដ្ឋាភិបាលថ្មីនឹងសុខចិត្តសងបំណុលដែលនៅជំពាក់គេទាំងអស់ ។

២- រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលនឹងសុខចិត្តសងបំណុលជំនួសរដ្ឋឯទៀតៗ ។ បំណុលភាគច្រើនជាលទ្ធផលនៃការចាយវាយរបស់រដ្ឋទាំងនោះ កាលពីជំនាន់សង្គ្រាមបដិវត្តន៍ ។

៣- រដ្ឋាភិបាលនឹងចាប់ផ្តើមរកលុយកាក់ចូល ដោយការហូតពន្ធអាករ ។ លោក Hamilton ព្រមទាំងចង់ហូតពន្ធអាករពីស្រា ដែលធ្វើនៅក្នុងប្រទេស ព្រមទាំងចង់បង្កើនពន្ធថែមទៀតដល់គ្រឿងរបស់របរដែលដឹកនាំមកពីបរទេស ។ គោលបំណងនៃពន្ធអាករនេះ គឺដើម្បីចង់លើកទឹកចិត្តដល់

គ្រឿងផលិតផលរបស់អាមេរិកាំងក្នុងស្រុក ។

៥- រដ្ឋាភិបាលនឹងគាំទ្រការបង្កើតធនាគារ ហើយធនាគាររបស់ ស-រ-អា នេះ នឹងផ្គត់ផ្គង់អោយតម្លៃទឹកលុយក្នុងប្រទេសមានភាពរឹងប៉ុងឡើងវិញ ។

កម្មវិធីរបស់លោក Hamilton នេះបានជួបប្រទះនឹងការប្រឆាំងយ៉ាងខ្លាំង ។ រដ្ឋផ្នែកខាងជើង ដែលនៅជាប់ជំពាក់បំណុលគេយ៉ាងសន្ធឹកនោះ សុខចិត្តយល់ព្រមតាមកម្មវិធីនេះ ក៏ប៉ុន្តែរដ្ឋផ្នែកខាងត្បូងមិនសុខចិត្តតាមទេ ពីព្រោះពួកគេបានធ្វើការសំរួល ក្នុងរឿងសងបំណុលរួចមកហើយ ។ ពួកខាងត្បូងមិនចង់អោយរដ្ឋាភិបាលដកហូតពន្ធអាករពីរដ្ឋខ្លួន ដើម្បីសំរាប់យកទៅដោះបំណុលអោយពួករដ្ឋខាងជើងទៀត ។

៨-២-៣ ក្រៅពីនេះនៅមានការខ្វែងយោបល់គ្នា ពីរឿងបង្កើតធនាគាររបស់ ស-រ-អា ថែមទៀត ។ លោក Thomas Jefferson និងពួកអ្នកស្រុះស្រួលតាមលោកបានជជែកប្រកែកឡើងថា រដ្ឋធម្មនុញ្ញមិនបាននិយាយពីរឿងអំណាចរបៀបនេះសោះ ។ លោកព្រមទាំងបានបន្ថែមទៀតថា អំណាចនេះត្រូវទៅតាមអំណាចខាងរឿងលុយកាក់ ដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានប្រគល់អោយដល់រដ្ឋសភា ។ នៅពេលនោះ ប្រជាពលរដ្ឋក៏បានលំអៀងការគាំទ្រទៅលើរឿងនេះ និង រឿងទៀតៗផង ។ ការទាស់ទែងគ្នានេះថែមទាំងបានបណ្តាលអោយកើតមានជារឿងថ្មីមួយទៀតដល់ប្រទេស គឺការកកើតឡើងនូវក្រុម ឬ គណៈបក្សនយោបាយ ។

៨-៣ ការបង្កបង្កើតនូវគណៈបក្សនយោបាយ

៨-៣-១ កម្មវិធីរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្មីនេះ បានជួយបង្កើតអោយមានភាពសប្បាយរុងរឿងដល់ប្រទេស ក៏ប៉ុន្តែប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងជាច្រើននៅតែមានការប្រឆាំងនឹងកម្មវិធីលោក Hamilton ដដែល ។ វិធានការណ៍របស់លោកនេះ បានធ្វើអោយមានការបែងចែកនៅក្នុងប្រទេស ដោយធ្វើអោយផ្នែកខាងជើងបែកចេញពីផ្នែកខាងត្បូង និងបែងចែកពួកអ្នកមាន និង ពួកអ្នកក្រ ។ កាលពីជំនាន់បដិវត្តន៍ មានមនុស្សជាច្រើនបានអោយរដ្ឋសភាខ្ចីលុយខ្លួន ហើយដែលបានទទួលប័ណ្ណសន្យាពីរដ្ឋាភិបាលថា គេនឹងសងលុយមកវិញ ។ ប៉ុន្តែដល់ពេលក្រោយមក ពួកទាំងនោះ ក៏ចាប់មានការសង្ស័យថា រដ្ឋាភិបាលប្រហែលជានឹងមិនសងលុយនោះមកវិញទេ ដូច្នេះគេក៏ចាប់លក់ប័ណ្ណរបស់ខ្លួនចេញ ដោយសុខចិត្តទទួលយកតំលៃទាបផង ។ ពួកដែលទិញប័ណ្ណនោះគឺ ច្រើនតែជាពួកអ្នកមានដែលមានជំនេះដឹងយល់ពីកម្មវិធីរបស់លោក Hamilton ទាំងអស់ ។ ពួកអ្នកចាញ់បង់ខាត គឺច្រើនតែទាហាន កសិករ និង ម្ចាស់ហាងតូចតាច ។ ពួកនេះមានការខឹងសម្បារយ៉ាងខ្លាំងចំពោះវិធានការណ៍របស់លោក Hamilton នេះ ហើយពួកគេ

ព្រមទាំងបានរួបរួមគ្នា ធ្វើការប្រឆាំងទៀតផង ។

៨.៣.២ ក្រុមដែលគាំទ្រលោក Hamilton មានឈ្មោះហៅថា ពួកសហរដ្ឋ ។ ពួកនេះចង់យករដ្ឋធម្មនុញ្ញមកធ្វើជាច្បាប់ជាន់ខ្ពស់សំរាប់ប្រទេសទាំងមូល ហើយពួកគេចង់បង្កើតអោយមានរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលដែលមានភាពរឹងប៉ឹងមាំមួនផង ។ ពួកសហរដ្ឋថែមទាំងបានលំអៀងទៅលើភាពបត់បែននៃការបកស្រាយច្បាប់ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញទៀតផង ពីព្រោះវិធានការនេះអាចធ្វើអោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលពិតតែមានអំណាចខ្លាំងថែមទៀត ។ ពួកសហរដ្ឋនេះច្រើនតែជាពួកអ្នកមានធំៗ ដូចជាពួកម្ចាស់ដី ពាណិជ្ជករ មេធាវី និង ពួកធនាគារិក ហើយច្រើនតែរស់នៅតាមផ្នែក New England និងរដ្ឋផ្នែកកណ្តាល ។ ពួកគេមានជំនឿថា ពួកវណ្ណៈជាន់ខ្ពស់ត្រូវការកាន់កាប់គ្រប់គ្រងកិច្ចការនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ហើយថែមទាំងមានសេចក្តីសង្ឃឹមថា នឹងយកអំណាចក្នុងនយោបាយមកដាក់អោយឆ្ងាយពីកណ្តាប់ដៃពួករាស្ត្រសាមញ្ញទៀតផង ។ បក្សសហរដ្ឋនេះត្រូវបានប្រឆាំងទៀងពីខាងគណៈបក្សសាធារណរដ្ឋ ។

៨.៣.៤ គណៈបក្សនយោបាយទាំងពីរនេះ មានឱកាសនឹងបញ្ចេញសាកល្បងមើលនូវកំលាំងរបស់ខ្លួនជាលើកដំបូង នៅក្នុងពេលបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៃឆ្នាំ ១៧៩៦ ។ ពេលនោះ លោក John Adams បានត្រូវគេជ្រើសរើសតាំងអោយឈរឈ្មោះដំណាងគណៈបក្សសហរដ្ឋ ដែលមានលោក Thomas Pinckney ឈរឈ្មោះជាអនុប្រធានាធិបតីផង ។ ចំណែកខាងគណៈបក្សសាធារណរដ្ឋវិញ មានលោក Thomas Jefferson និង លោក Aaron Burr ឈរឈ្មោះជាបេក្ខជន ។ សភាឆ្នោតប្រជារាស្ត្រដែលធ្វើការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៃឆ្នាំ ១៧៩៦ បានបង្ហាញអោយឃើញនូវភាពទន់ខ្សោយរបស់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ ពីព្រោះរដ្ឋធម្មនុញ្ញមិនបានអនុញ្ញាតិអោយមានគណៈបក្សពីរដែលគណៈបក្សនិមួយៗជ្រើសរើសយកបេក្ខជនពីរខុសគ្នា សំរាប់អោយឈរឈ្មោះធ្វើប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតីទេឡើយ ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ បានចែងថា សមាជិករបស់សភាឆ្នោតប្រជារាស្ត្រម្នាក់ៗ មានអំណាចនឹងបោះឆ្នោតអោយបេក្ខជនពីររូប ប៉ុន្តែសមាជិកនោះមិនបានបង្ហាញពីការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួនថា តើអ្នកណាជាប្រធានាធិបតី និង អ្នកណាទៀតជាអនុប្រធានាធិបតីទេឡើយ ។ ដូច្នេះអ្នកណាដែលបានទទួលសំលេងឆ្នោតច្រើនជាងគេ អ្នកនោះនឹងបានជាប់ធ្វើជាប្រធានាធិបតី ចំណែកឯអ្នកណា ដែលបានទទួលសំលេងឆ្នោតច្រើនបន្ទាប់នឹងត្រូវឡើងធ្វើអនុប្រធានាធិបតី ។ នៅក្រោមវិធានការនេះ លោក Adams ខាងគណៈបក្សសហរដ្ឋត្រូវបានជាប់ឆ្នោតធ្វើប្រធានាធិបតី ចំណែកលោក Jefferson វិញ ដែលជាបេក្ខជនខាងគណៈបក្សសាធារណរដ្ឋត្រូវជាប់ជាអនុប្រធានាធិបតី ។ គណៈបក្សសហរដ្ឋព្រមទាំងបានឈ្នះកន្លែងជាច្រើននៅក្នុងរដ្ឋសភាទៀតផង ដូច្នេះពេលនោះ ពួកសហរដ្ឋគឺ

ត្រូវបានគេឡើងកាន់កាប់អំណាចក្នុងប្រទេស ។ ចាប់ពីពេលនោះមក គណៈបក្សនយោបាយ ព្រមទាំងសកម្មភាពរបស់ខ្លួនរឹតតែមានឥទ្ធិពលខ្លាំងឡើងៗ ចំពោះជីវិតរស់នៅរបស់អាមេរិកាំងទាំងអស់ ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់ជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣០ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀប បញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ច្រាង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

APRIL
LIQUOR
DEBT
CITY
WAR
TAX
RAISE

INDIVIDUAL
ELECTORAL COLLEGE
JUDICIARY ACT
ASSOCIATE JUSTICE
CHIEF JUSTICE
RATIFICATION
NOMINATION
CONSTITUTION

FUTURE
CABINET
SUPREME
MEASURE
JUDICIAL
APPOINT
PROBLEMS
PRODUCE

PRECEDENT
WASHINGTON
PROVISION
EXECUTIVE
LEGISLATIVE
DEPARTMENT
FUTURE

I	E	L	E	C	T	O	R	A	L	C	O	L	L	E	G	E	N	D
N	J	C	H	I	E	F	J	U	S	T	I	C	E	X	W	P	O	E
D	U	C	A	B	I	N	E	T	M	E	A	S	U	R	E	R	M	R
I	D	A	P	R	I	L	P	R	O	V	I	S	I	O	N	E	I	A
V	I	R	A	T	I	F	I	C	A	T	I	O	N	O	X	C	N	R
I	C	O	N	S	T	I	T	U	T	I	O	N	W	A	R	E	A	T
D	I	A	P	P	O	I	N	T	S	U	P	R	E	M	E	D	T	M
U	A	S	S	O	C	I	A	T	E	J	U	S	T	I	C	E	I	E
A	R	W	A	S	H	I	N	G	T	O	N	C	I	T	Y	N	O	N
L	Y	E	X	E	C	U	T	I	V	E	R	U	T	U	F	T	N	T
Y	A	V	O	L	E	G	I	S	L	A	T	I	V	E	T	A	X	O
E	C	B	I	C	H	O	J	U	D	I	C	I	A	L	D	E	B	T
U	T	A	P	P	O	I	N	T	P	R	O	B	L	E	M	S	O	X
L	I	Q	U	O	R	P	R	O	D	U	C	E	R	A	I	S	E	D

ខ- របៀបប្រៀបផ្ទឹម

សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹង អត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយសរសេរ ចម្លើយជាលេខនៅក្នុងកន្លែងទំនេរពីខាងមុខផង ។

	A	B
________	ក- ពន្ធអាករ	១- ជាអ្នកដែលចំរែងឯក ឬ ក៏អ្នកដែលគេចាត់ជ្រើសរើសដោយឈ្មោះ ដើម្បីសំរាប់កាន់កាប់កិច្ចការ ឈ្នះរង្វាន់ ឬ ក៏ទទួលកិត្តិយសអ្វីមួយ ។
________	ខ- បេក្ខជន	២- ជាក្រុមដែលគេជ្រើសរើសឡើងសំរាប់ ដោយធ្វើការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតីប្រចាំ ស.រ.អា ។
________	គ- ចៅក្រមជាន់ខ្ពស់	៣- ជាជាតិសុរា ដែលបានធ្វើឡើងដោយប្រើមេស្រា តែមិនបិទតាមរបៀបត្រឹមត្រូវទេ ។
________	ឃ- មនុស្សម្នាក់ៗ	៤- ជាពន្ធដារ ឬ ពន្ធគយដែលរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ហូតទៅលើរបស់របរដែលដឹកនាំចេញ ឬចូល។
________	ង- អ្វីៗដែលបង្កើតឡើងសំរាប់ជាគំរូ	៥- ជាកន្លែងដែលសំរាប់ដាក់ទុកលុយកាក់ ។
________	ច- រតនាគារ	៦- ជាអំពើ ឬ អ្វីដែលកើតមានរួចមកហើយដែលអាចយកមកធ្វើជាឧទាហរណ៍សំរាប់ប្រកបកិច្ចការ
________	ឆ- ពួកដែលមានអំណាចបោះឆ្នោត	៧- ជាអ្វីៗដែលទាក់ទងទៅនឹងមនុស្សលោកម្នាក់ៗ ។
________	ជ- ស្រា	៨- ជាចៅក្រមដែលកាន់កាប់កិច្ចការខាងផ្នែកតុលាការជាន់ខ្ពស់ ហើយដែលមានចៅក្រមឯទៀតធ្វើការជាមួយផង ជាពិសេសតុលាការជាន់ខ្ពស់របស់ ស.រ.អា ។

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលមិនពិត ។

__________ ១. នៅក្រោមរដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មី រឿងដំបូងដែលត្រូវចាត់ចែងឡើង គឺធ្វើការជ្រើសរើសរកប្រធានាធិបតី ។

__________ ២. សភាតំណាងប្រជារាស្ត្រ បានជ្រើសយកលោក George Washington អោយធ្វើជាប្រធានាធិបតីលើកទីមួយប្រចាំ ស.រ.អា ។

__________ ៣. រដ្ឋធម្មនុញ្ញមានចែង និង ផ្តល់ជា ១ ចំពោះគណៈរដ្ឋមន្ត្រីផង ។

__________ ៤. បញ្ហាដែលសំខាន់ និង ខ្លាំងបំផុតរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្មី គឺជាប់ទាក់ទងនឹងរឿងលុយកាក់ និង ហិរញ្ញវត្ថុ ។

__________ ៥. កាលពីជំនាន់នោះ គឺនៅមិនទាន់មានរបៀបសំរាប់ដកហូតយកនូវពន្ធអាករ ដើម្បីសំរាប់យកលុយទៅសងបំណុលគេនៅឡើយ ។

__________ ៦. កម្មវិធីរបស់លោក Hamilton ត្រូវបានជួបប្រទះនឹងការប្រឆាំងយ៉ាងខ្លាំង ។

__________ ៧. រឿងមួយទៀត ដែលបណ្តាលអោយមានការខ្វែងយោបល់គ្នា គឺរឿងបង្កើតអោយមានធនាគាររបស់ ស.រ.អា ។

__________ ៨. គំរោងការរបស់លោក Hamilton បានបណ្តាលអោយមានការបែងចែកនៅក្នុងប្រទេសទាំងមូល ។

__________ ៩. ពួកសហរដ្ឋ គឺ ច្រើនតែជាពួកអ្នកមានធំៗ ។

__________ ១០. គណៈបក្សនយោបាយព្រមទាំងលក្ខភាពរបស់ខ្លួនបានធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលកាន់តែខ្លាំងឡើង ចំពោះជីវិតរស់នៅរបស់អាមេរិកាំង ។

៤- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យ ដែលយល់ថាសមត្រឹមត្រូវ សំរាប់ដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន :
ការបកស្រាយ- បណ្ដោះអាសន្ន- ក្រុមប្រឹក្សា - រតនាគារ- សភាតំណាង- ប្រជារាស្ត្រ - គណៈបក្សនយោបាយ - អ្វីៗដែលមាន ឬ ធ្វើឡើងសំរាប់ជាគំរូ - ទៅក្រុមសំរាប់ធ្វើការជាមួយ - និតិប្រតិបត្តិ- រយៈ ។

១- រដ្ឋធម្មនុញ្ញបានចែងថា អ្នកបោះឆ្នោតត្រូវធ្វើការជ្រើសរើសរកសមាជិក ________ របស់ខ្លួន ហើយក្រុមនោះនឹងបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងប្រធានាធិបតីបន្តទៅទៀត ។

២- លោកប្រធានាធិបតី Washington បានឡើងកាន់កាប់អំណាចនៅខែមេសា ឆ្នាំ ១៧៨៩ នៅ New York City ដែលជារដ្ឋធានី______ ។

៣- លោកប្រធានាធិបតី Washington បានឡើងកាន់កាប់អំណាចអស់ពេលពីរ________ឬ ប្រាំបីឆ្នាំ ។

៤________ទាំងពីរមានឱកាសនឹងបញ្ចេញសាកល្បងមើលកំលាំងរបស់ខ្លួនជាលើកដំបូង នៅក្នុងពេលបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៃឆ្នាំ ១៧៩២ ។

៥- ពួកលោករដ្ឋបាលសំអៀងទៅលើភាពបន្ធូរបន្ថយនៃ ____________ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដើម្បីចង់ធ្វើអោយរដ្ឋាភិបាលរិតតែមានអំណាចខ្លាំងថែមទៀត ។

៦- លោកប្រធានាធិបតី Washington បានចាត់ចែងបង្កើតនូវ ________ ដល់ពួកជំនាន់ក្រោយផង ។

៧- លោកប្រធានាធិបតី Washington បានចាត់តាំង________ តុលាការជាន់ខ្ពស់ចំនួនប្រាំនាក់ថែមទៀត ។

៨-__________ របស់ ស-រ-អា មានលុយកាក់ស្ដួចស្ដើងណាស់ នៅពេលដែល លោកប្រធានាធិបតី Washington បានឡើងកាន់កាប់អំណាច ។

៩- គណៈរដ្ឋមន្ត្រី ក៏មានមុខងារជា________របស់លោកប្រធានាធិបតីដែរ ។

១០- ក្នុងនាមលោកជាមេប្រមុខខាង______លោកប្រធានាធិបតី Washington បានប្រាប់ច្បាស់ថា លោកមិនអាចនឹងប្រកបកិច្ចការនេះតែម្នាក់ឯងបានទេ ។

Section III
Progress Of The New Nation

Section III: Progress of the new nation

Packet 9: THE JEFFERSON ERA

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

political party: គណៈបក្សនយោបាយ

There are two major political parties in the U.S. today.

presidential candidate: បេក្ខជនដែលឈរឈ្មោះសំរាប់បោះឆ្នោតជ្រើសប្រធានាធិបតី

The Democratic Party chose Walter Mondale as its presidential candidate.

interpretation: ការបកស្រាយ

Thomas Jefferson wanted a strict interpretation of the Constitution.

revolutionary: បដិវត្តន៍

Jefferson believed that his victory in the 1800 election was revolutionary.

purchase: ការទិញ

The Louisiana Purchase in 1803 doubled the size of the United States.

neutrality: អព្យាក្រឹតភាព

The United States adopted a policy of neutrality with regard to European conflict.

invade: លុកលុយឈ្លានពាន

An American unit invaded Canada but was defeated by the British army.

9.1. JEFFERSON IN POWER

9.1.1. During the terms of President Washington, a conflict developed between Thomas Jefferson and Alexander Hamilton. Hamilton favored a strong central government, but Jefferson wanted the states to have most of the power. Jefferson also favored more democracy than Hamilton. Disputes also arose between the followers of these two leaders. They formed two different **political parties**. Hamilton was the leader of the Federalist party and Jefferson was the leader of the Anti-Federalists or Democratic-Republican Party. These were the first American political parties. Each party chose its candidate for the presidential election. They were called **presidential candidates**.

9.1.2. In the presidential election of 1800, the Federalists chose John Adams and Charles C. Pinckney as their candidates, while the Democratic-Republicans nominated Jefferson with Aaron Burr as his running mate. John Adams got 65 electoral votes, Charles C. Pickney got 64, Jefferson and Aaron Burr both got 73 electoral votes. At that time, electors voted for two candidates without distinguishing between President and Vice-President. When Jefferson and Burr got the same number of electoral votes, the House of Representatives had to decide which candidate should become President. The House gave the majority of their votes to Jefferson, and he became President, while Burr became Vice-

President. To avoid this situation again, the Twelfth Amendment was added to the Constitution in 1804.

9.1.3. Jefferson had often said that a simple government was the best government. He favored states' rights and he wanted a strict interpretation of the Constitution. Some Federalists were afraid that the new administration, guided by Jefferson's political ideas would destroy many of the Federalists' programs. But as it turned out, the new administration built its program upon the foundations of government that had been set up by the Federalists.

9.1.4. President Jefferson's financial policies were much more popular than those of Hamilton. There was a national bank that funded the national debt, and the federal government took responsibility for paying the state debts. Other Republican policies also gave the Federal Government an important role in guiding the nation.

9.1.5. Jefferson believed that his victory in the 1800 election was **revolutionary**. There were many changes under his administration. He appointed a new Secretary of the Treasury, Albert Gallatin. Gallatin tried to reduce the amount of the federal debt. The size of the army became smaller under Republican rule, and a new Judiciary Act was passed. This act cut down the number of federal judges. The federal courts, thus, were made less important than the

Federalists had anticipated.

In other areas, Jefferson's policies were much less revolutionary. Many of his actions were in keeping with Federalist policy. One of these actions dealt with the Louisiana **Purchase**.

9.2. THE LOUISIANA PURCHASE

9.2.1. As the young nation was maturing in North America, the war between Britain and France still continued in Europe. Many Americans wanted the United States to side with Britain. Others wanted the United States to join in the war and help France. Three Presidents, Washington, Adams, and Jefferson, decided to keep the United States out of war under a policy of **neutrality**.

9.2.2. In the meantime, Napoleon succeeded in conquering much of Europe and only the British navy kept Napoleon from a final victory. The war in Europe was becoming a danger to the United States because both British and French warships began to seize American ships on the seas to prevent them from trading with the other side. To stay out of war, President Jefferson put an embargo on American goods being shipped to Europe. This nearly ruined the American merchants. It was a very hard time for the new American nation. However, one good thing came out of the war in Europe. By a secret treaty in 1800, Spain agreed to cede New Orleans and the Louisiana

Territory to France. President Jefferson found out about that treaty in 1801. He was afraid of the French influence in the west of his country, because if France could control the Mississippi River and close the port of New Orleans, it could ruin many American farmers in the West. Jefferson decided to buy New Orleans from France to keep the city open for use by ships from inlands.

9.2.3. The United States only asked to buy New Orleans, but France wanted to sell the whole Louisiana Territory along with New Orleans. The price was only 15 million dollars. At first, President Jefferson worried whether he had the right to make such a purchase. At last he decided to buy the land, and Congress approved the purchase in 1803. The Louisiana Purchase doubled the size of the United States.

9.3. THE WAR OF 1812 AND THE TREATY OF GHENT

9.3.1. The war between France and Britain in Europe affected politics in the United States. The Federalists usually favored Britain, but France was generally favored by Republicans. However, most Americans wanted to keep the United States out of wars in Europe. British and French warships often seized American ships on the sea, but most of the ships were seized by the British navy. They also took sailors off American ships and forced them to become British sailors. This action angered many Americans and they called openly for war against Britain. Britain tried to prevent war and ordered its navy to stop seizing American ships. But Britain's order came too late. It took weeks for the news to reach the United States. Before that time, on June 18, 1812, Congress had already declared war on Britain.

9.3.2. Americans were not united during the war. The New England states did not want war because New Englanders depended upon trade and shipping, and a war with Britain could ruin New England. The Southern and Western states favored the war. To them it was a "second war of independence" from Britain. They also hoped to seize Canada, defeat the Western Indians, and get more lands.

9.3.3. The War of 1812 went badly for the United States. An American unit **invaded** Canada and was defeated by British forces. In 1814, British forces captured Washington D.C. and burned the United States capital including the White House. The United States navy fought bravely. The most famous warship, the Constitution, won many victories over British ships.

9.3.4. In 1814, Napoleon was defeated in Europe. Britain decided to end the war with the United States. A peace treaty was signed in Ghent on Christmas Eve, 1814, but the news took two weeks to reach the United States. During these two weeks, the American and British soldiers continued to fight the battle of New Orleans. The United States won a decisive victory and General Andrew Jackson became a great American hero.

9.3.5. The war had few direct results. Almost everything returned to the way it had been before the war. The British no longer had reason to seize American ships and they stopped giving arms to the Indians in the West. There were no boundary changes and many Americans thought that the War of 1812 seemed to have been a "needless war".

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

POLITICAL
JOHN ADAMS
NEUTRALITY
INTERPRETATION
LOUISIANA
PURCHASE
INVADE
JEFFERSON
DEMOCRACY
DECISIVE
POWER
ELECT
PARTY
HOUSE
DECIDE
NATION
STRICT
IDEAS
RULE
RIGHT
AMENDMENT
ADMINISTRATION
FOUNDATION
STATE
FEDERALIST
DEBT
AREA
NAPOLEON
BRITAIN
VICTORY
NEW ORLEANS
INLANDS
SAILOR
INDEPENDENCE
BOUNDARY
NEEDLESS WAR
ARMS
WARSHIP

D E M O C R A C Y F E D E R A L I S T
J O H N A D A M S O Y N A T I O N O N
D E C I D E E M O T A M E N D M E N T
T S T A T E S R I G H T S D E B T O N
C S T R I C T L L P A R T Y R U L E M
E I D E A S A A F O U N D A T I O N C
L O V E B R C P U R C H A S E A R E A
E Y E U T I N T E R P R E T A T I O N
R X Y U T L C O I N A P O L E O N O N
E M E I A Y E H J E F F E R S O N E M
W N L E O I N V A D E B R I T A I N X
O O L O U I S I A N A V I C T O R Y S
P A D M I N I S T R A T I O N B C I H
H N E W O R L E A N S I N L A N D S X
O S A I L O R I N D E P E N D E N C E
U B O U N D A R Y W A R S H I P E M O
S N E E D L E S S W A R A R M S X M N
E D E C I S I V E V I C T O R Y W A N

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. invade	1. kept within narrow and specific limits.
____ b. sailor	2. the activities of a

____ c. strict

____ d. revolution

____ e. purchase

____ f. political

____ g. majority

____ h. capital

____ i. Louisiana Purchase

sovereign state in the exercise of its powers or duties.

3. a town or a city that is the official seat of government in a state or nation.

4. to enter by force in order to conquer.

5. the purchase by the U.S. from France in 1803 of an area lying between the Mississippi River and the Rocky Mountains and between Canada and the Gulf of Mexico.

6. a number more than half of the total number of a given group.

7. to obtain in exchange for money or its equivalent.

8. a sudden political overthrow or seizure of power brought about from within a given system.

9. one who serves in a navy or works on a ship.

III. True or False:

Read each statement. Put a T to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. During the terms of President Washington, a conflict developed between Thomas Jefferson and Alexander Hamilton.

____ 2. Hamilton was the leader of the Federalist party and Jefferson was the leader of the Anti-Federalists or Democratic-Republican party.

____ 3. The House gave a majority of votes to Burr, and he became President, Jefferson became Vice-President.

____ 4. Jefferson had often said that a simple government was the worst government.

____ 5. Three Presidents, Washington, Adams, and Jefferson, decided to keep the United States out of war under a policy of neutrality.

____ 6. The United States only asked to buy New Orleans, but France wanted to sell the whole Louisiana Territory along with New Orleans.

____ 7. Americans were united during the war of 1812.

____ 8. In 1814, British forces captured Washington D.C. and burned the United States capital including the White House.

____ 9. A peace treaty was signed in Ghent on Christmas Eve, 1814, but the news took two weeks to reach the United States.

____10. There were no boundary changes and many Americans thought that the War of 1812 seemed to have been a "needless war".

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: financial policies, neutrality, secret treaty, a purchase, invaded, boundary, political parties, electoral votes, strict interpretation, democracy.

1. Hamilton favored a strong central government, but Jefferson wanted the states to have most of the power. Jefferson also favored more ________ than Hamilton.
2. Hamilton was the leader of the Federalist Party and Jefferson was the leader of the Anti-Federalists or Democratic-Republican Party. These were the first American __________ .
3. Jefferson and Burr got the same number of __________ . The House of Representatives had to decide which candidate should become President.
4. Jefferson had often said that a simple government was the best government. He favored states' rights and he wanted a __________ of the Constitution.
5. President Jefferson's ______________ were much more popular than those of Hamilton. There was a national bank that funded the national debt, and the federal government took responsibility for paying the state debts.
6. Three Presidents, Washington, Adams, and Jefferson, decided

to keep the United States out of war under a policy of

__________ .

7. By a ______________ in 1800, Spain agreed to cede New Orleans and the Louisiana Territory to France.

8. President Jefferson worried whether he had the right to make such __________ .

9. The war of 1812 went badly for the United States. An American unit ______________ Canada and was defeated by British forces.

10. There were no __________ changes and many Americans thought that the War of 1812 seemed to have been a "needless war".

៩-១ លោក Jefferson ឡើងកាន់កាប់អំណាច

៩-១-១ កាលពីជំនាន់រយៈឆ្នាំ ដែលលោក George Washington ឡើងធ្វើជាប្រធានាធិបតីនោះ ការប៉ះទង្គិចប្រឆាំងគ្នា បានកើតមានឡើងរវាង លោក Thomas Jefferson និង លោក Alexander Hamilton ។ លោក Hamilton បានលំអៀងទៅលើរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល ដែលមានភាពខ្លាំងម៉ាំទាំ ចំណែកខាងលោក Jefferson វិញមានបំណងចង់អោយរដ្ឋនីមួយៗមានអំណាចផ្ទាល់ខ្លួន សឹងតែទាំងអស់ ។ លោក Jefferson ដែលមានទាំងមានការលំអៀងទៅលើប្រជាធិបតេយ្យ ខ្លាំងជាងលោក Hamilton ផង ។ ការឈ្លោះប្រកែកគ្នា ក៏កើតមានឡើង រវាងពួកអ្នកដើរតាមនយោបាយរបស់លោកទាំងពីរនេះដែរ ។ ពួកគេរួមបង្កើតអោយមានជាគណៈបក្សនយោបាយផ្សេងគ្នា ដោយមានលោក Hamilton ជាមេដឹកនាំខាងគណៈបក្ស
ហើយលោក Jefferson [illegible]
សហរដ្ឋ ឬ ក៏ជាគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ-សាធារណៈ ។ បក្សទាំងពីរនេះជាគណៈបក្សនយោបាយអាមេរិកាំងលើកដំបូងបង្អស់ក្នុងប្រទេស ហើយដែលបក្សនីមួយៗបានជ្រើសតាំងបេក្ខជនរបស់ខ្លួន ដើម្បីសំរាប់អោយឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតី ។ អ្នកដែលគេរួមជ្រើសតាំងនេះ មានឈ្មោះហៅថា បេក្ខជនប្រធានាធិបតី ។

៩-១-២ កាលពីជំនាន់ពេលបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៅឆ្នាំ ១៨០០ គណៈបក្សសហរដ្ឋ បានជ្រើសរើសយកលោក John Adams និង លោក Charles C. Pinckley ធ្វើជាបេក្ខជនរបស់ខ្លួន - ប្រធានាធិបតី និង អនុប្រធានាធិបតី ។ នៅពេលនោះគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ-សាធារណរដ្ឋ ក៏បានជ្រើសតាំងលោក Jefferson និងលោក Aaron Burr ដែរ ។ លោក John Adams បានទទួលសំលេងសភាឆ្នោតប្រជារាស្ត្រចំនួន ៦៥ លោក Charles C. Pinckley បានទទួល ៦៤ ។ ចំណែកឯខាងលោក Jefferson និងលោក Aaron Burr វិញបានទទួលចំនួន ៧៣សំលេងម្នាក់ ។

នៅពេលនោះ សភាឆ្នោតប្រជារាស្ត្រម្នាក់ៗ អាចធ្វើការបោះឆ្នោតអោយបេក្ខជនពីរនាក់បាន ដោយមិនបាច់គិតគូរពីឋានៈថា តើនរណាជាប្រធានាធិបតី និង នរណាជាអនុប្រធានាធិបតីឡើយ ។ ដូច្នេះ នៅពេលដែលលោក Jefferson និង លោក Burr បានទទួលសំលេងឆ្នោតស្មើគ្នាយ៉ាងនេះ សភាតំណាងរាស្ត្រត្រូវធ្វើការសំរេចឡើងថា តើបេក្ខជនណា ដែលនឹងត្រូវមានសិទ្ធិឡើងធ្វើប្រធានាធិបតី ។ បន្ទាប់ពីបានជជែកវែកញែកមក សមាជិកសភាភាគច្រើន ក៏បានបោះឆ្នោតអោយលោក Jefferson ធ្វើជាប្រធានាធិបតី និង លោក Burr ជាអនុប្រធានាធិបតី ។ ដើម្បីនឹងចង់ជៀសវាងពីស្ថានការណ៍បែបនេះនៅថ្ងៃមុខ សេចក្តីកែប្រែច្បាប់ទី ១២ ក៏បានដាក់បញ្ចូលថែមទៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញទៀតនៅឆ្នាំ ១៨០៤ ។

៤.១.៣ លោក Jefferson តែងតែបាននិយាយថា រដ្ឋាភិបាលដ៏សាមញ្ញ គឺជារដ្ឋាភិបាលដ៏ល្អប្រសើរជាងគេ ។ លោកបានលំអៀងទៅលើសិទ្ធិសេរីភាពរបស់រដ្ឋនិមួយៗ ហើយលោកប្រឆាំងចំពោះការពង្រឹង ក្នុងការបកស្រាយច្បាប់ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញទៀតផង ។ ពួកសហរដ្ឋខ្លះមានការព្រួយបារម្ភថា រដ្ឋាភិបាលថ្មី ដែលនៅក្រោមការដឹកនាំនៃគំនិតលោក Jefferson នេះ មុខជានឹងបំផ្លិចបំផ្លាញនូវកម្មវិធីរបស់គណៈបក្សសហរដ្ឋជាមិនខាន ។ ផ្ទុយទៅវិញ រដ្ឋាភិបាលថ្មីបានចាប់ផ្តើមកសាងកម្មវិធីរបស់ខ្លួន ដោយបានយករបៀបខាងគណៈបក្សសហរដ្ឋ មកធ្វើជាមូលដ្ឋានទៅវិញ ។

៤.១.៤ នយោបាយខាងហិរញ្ញវត្ថុរបស់លោក Jefferson មានប្រៀបជាប្រឆាំងភាពជាងខាងលោក Hamilton ដោយពេលនោះគេបានបាត់អោយធនាគារជាតិ ជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់នូវលុយកាក់សំរាប់សងបំណុលរបស់ប្រទេស ឯរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលជាអ្នករ៉ាប់រងសងបំណុលរបស់រដ្ឋ។ នយោបាយឯទៀតៗរបស់គណៈបក្សសាធារណៈ ថែមទាំងបានផ្តល់អោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលនូវមុខងារយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការដឹកនាំប្រទេសទៀតផង ។

៤.១.៥ លោក Jefferson មានជំនឿថា ជោគជ័យក្នុងការបោះឆ្នោតរបស់លោកនៅឆ្នាំ ១៨០០ នោះ គឺជាការបដិវត្តន៍របស់ប្រទេស ។ នៅក្រោមរដ្ឋាភិបាលរបស់លោក គេឃើញមានការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើន ។ លោកបានជ្រើសតាំងលេខាធិការហិរញ្ញវត្ថុថ្មីឈ្មោះលោក Albert Gallatin ។ លោក Gallatin នេះបានខំប្រឹងប្រែងលុបបំបាត់ចំនួនលុយ ដែលរដ្ឋាភិបាលនៅជំពាក់បំណុលគេ ។ នៅក្រោមរដ្ឋាភិបាលរបស់គណៈបក្សសាធារណៈ ទំហំកងទ័ពក៏ត្រូវបន្ថយចុះដែរ ធ្វើសេចក្តីសំរេចខាងផ្នែកតុលាការ ក៏បានបង្កើតទៅថ្មីទៀត ។ ច្បាប់នេះបានបញ្ចុះចំនួនចៅក្រមរបស់សហព័ន្ធ ដែលធ្វើអោយគេមើលទៅឃើញថា តុលាការហាក់ដូចជាមិនសូវមានប្រយោជន៍អ្វីទាំងអស់ ហើយដែលធ្វើអោយខុសពីសេចក្តីសង្ឃឹមរបស់គណៈបក្សសហរដ្ឋផង ។

នៅតាមផ្នែកឯទៀតៗ នយោបាយរបស់លោក Jefferson គឺមិនសូវជាភាពបដិវត្តន៍ប៉ុន្មានទេ ពីព្រោះវិធានការរបស់លោកសឹងតែទាំងអស់ បានវិលវល់ត្រឹមតែម្តុំនយោបាយសហព័ន្ធប៉ុណ្ណោះ ។ វិធានការមួយ ក្នុងចំណោមនោះ គឺការទិញចូលនូវផ្នែក Louisiana ។

៤.២ ការទិញនូវផ្នែក Louisiana

៤.២.១ នៅពេលដែលប្រទេសដ៏ក្មេងខ្ចីនេះកំពុងតែចាប់លូតលាស់ឡើង នៅផ្នែកខាងអាមេរិកខាងជើង សង្គ្រាមរវាងអង់គ្លេស និងបារាំងនៅតែមានបន្តទៅទៀតនៅខាងផ្នែកអឺរ៉ុបដែរ ។ អាមេរិកាំងភាគច្រើនមានចំណងចង់អោយ ស.រ.អា ចូលរួបរួម

ជាមួយអង់គ្លេស ហើយមានខ្លះទៀតចង់អោយ ស.រ.អា ចូលរួមធ្វើសង្គ្រាមជួយខាងបារាំង។ ប្រធានាធិបតីបីហើយ គឺ Washington , Adams និង Jefferson តែងតែបានសំរេចថា នឹងមិនដាក់ ស.រ.អា អោយចូលប្រទាក់ក្នុងសង្គ្រាមនោះឡើយ ដោយគេអនុវត្តទៅតាមនយោបាយអព្យាក្រឹតភាពរបស់ប្រទេស ។

៩-២-២ នៅពេលនោះ Napoleon មានជោគជ័យក្នុងការវាយចូលកាន់កាប់ផ្នែកអឺរ៉ុបសឹងតែទាំងអស់ គឺមានតែកងនាវាចររបស់អង់គ្លេសប៉ុណ្ណោះទេ ដែលនៅវាយទប់ទល់មិនអោយ Napoleon បានទទួលជោគជ័យដាច់ស្រេចបាន ។ សង្គ្រាមនៅខាងផ្នែកអឺរ៉ុបនេះបានបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ ស.រ.អា ដែរ ពីព្រោះនាវាចំបាំងរបស់បារាំង ព្រមទាំងអង់គ្លេសបានចាប់ផ្តើមចាប់ឃុំទុកនូវកប៉ាល់របស់អាមេរិកាំងទាំងប៉ុន្មាន ដែលធ្វើដំណើរតាមសមុទ្រ ។ ដើម្បីនឹងបញ្ចៀសវាងពីសង្គ្រាម លោកប្រធានាធិបតី Jefferson បានដាក់បំរាមហាមឃាត់មិនអោយកប៉ាល់អាមេរិកាំងដឹកទំនិញទៅខាងផ្នែកអឺរ៉ុបទៀត ។ វិធានការនេះបានធ្វើអោយពួកអ្នកជំនួញអាមេរិកាំងខាតបង់លិចលង់ទាំងអស់ ។ ពេលនោះប្រទេសថ្មីនេះបានត្រូវជួបប្រទះនឹងគ្រោះដ៏លំបាកបំផុត ក៏ប៉ុន្តែរឿងដ៏ល្អមួយបានលេចចេញឡើងពីសង្គ្រាមនៅខាងផ្នែកអឺរ៉ុបនេះ ។ នៅក្រោមសន្ធិសញ្ញាយ៉ាងសំងាត់មួយ កាលពីឆ្នាំ ១៨០០ អេស្ប៉ាញបានយល់ព្រមប្រគល់ New Orleans និងតំបន់ Louisiana អោយទៅបារាំង ។ លោកប្រធានាធិបតី Jefferson បានជ្រាបអំពីសន្ធិសញ្ញានេះនៅឆ្នាំ ១៨០១ ។ លោកមានការព្រួយបារម្ភពីឥទ្ធិពលរបស់បារាំងទៅលើផ្នែកខាងលិចនៃ ស.រ.អា ពីព្រោះបើសិនណាជាបារាំងកាន់កាប់ទន្លេ Mississippi បាន ព្រមទាំងបិទកំពង់ផែនៅ New Orleans ទៀត នោះបានសេចក្តីថា កសិករអាមេរិកាំងភាគច្រើននៅតាមផ្នែកខាងលិចនោះមុខជាត្រូវវិនាសអន្តរាយជាមិនខាន ។ ដូច្នេះលោកក៏បានសំរេចថា នឹងទិញយកតំបន់ Louisiana នេះពីបារាំង ដើម្បីនឹងចង់ទុកកំពង់ផែ New Orleans បើកចំហ សំរាប់អោយកប៉ាល់ទាំងឡាយពីភូមិភាគខាងក្នុងប្រទេសប្រើប្រាស់បានតទៅទៀត ។

៩-២-៤ ស.រ.អា បានសុំទិញតែក្រុង New Orleans ទេ ក៏ប៉ុន្តែបារាំងចង់លក់ចេញនូវតំបន់ Louisiana ទាំងមូលព្រមទាំង New Orleans ថែមទៀត ដោយយកតំលៃតែ ១៥ លានដុល្លារប៉ុណ្ណោះ ។ ដំបូងឡើងលោកប្រធានាធិបតី Jefferson មានការកង្វល់ ថាតើលោកមានច្បាប់នឹងចាត់ចែងទិញ New Orleans ឬទេ ។ ចុងបញ្ចប់លោកក៏សំរេចចិត្តទិញនៅឆ្នាំ ១៨០៣ ។ ការទិញតំបន់ Louisiana នេះបានធ្វើអោយ ស.រ.អា មានទំហំជាងពីមុនពីរដង ។

៩-៣ សង្គ្រាមនៃឆ្នាំ ១៨១២ និង សន្ធិសញ្ញានៅ Ghent

៩-៣-១ សង្គ្រាមរវាងបារាំង និង អង់គ្លេសនៅអឺរ៉ុបបានបណ្តាលអោយមានអគតិភាពទៅលើនយោបាយក្នុង ស.រ.អា ។ គណៈបក្សសហរដ្ឋនិយម ជាអ្នកលំអៀងទៅខាងអង់គ្លេស ឯគណៈបក្សសាធារណរដ្ឋវិញ ជាពួកលំអៀងទៅលើបារាំង ក៏ប៉ុន្តែប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងភាគច្រើនមិនចង់អោយ ស.រ.អា ល្អក់ដៃចូលក្នុងសង្គ្រាមអឺរ៉ុបនោះទេឡើយ ។ កងនាវាចរអង់គ្លេស ព្រមទាំងកងនាវាចរបារាំងដែរ តែងតែចាប់ឃុំទុកនូវកប៉ាល់ទំនិញអាមេរិកាំង ដែលធ្វើដំណើរតាមសមុទ្រ ប៉ុន្តែអង់គ្លេស ជាអ្នកប្រព្រឹត្តអំពើនេះច្រើនជាងបារាំង ។ អង់គ្លេសថែមទាំងបានចាប់បង្ខំយកកម្មករពីកប៉ាល់អាមេរិកាំង ដើម្បីសំរាប់ដាក់បញ្ចូលអោយធ្វើការ ក្នុងកងនាវាចររបស់ខ្លួនផង ។ អំពើនេះ បានធ្វើអោយអាមេរិកាំងខឹងសម្បារយ៉ាងខ្លាំង ប្រជារាស្ត្រក៏បានទាមទារអោយប្រទេសចាប់ផ្តើមធ្វើសង្គ្រាមជាមួយអង់គ្លេសភ្លាម ។ អង់គ្លេសបានខំប្រឹងវាងមិនអោយសង្គ្រាមកើតមានឡើងជាមួយ ស.រ.អា ដូច្នេះគេក៏បានបញ្ជាអោយមន្ត្រីចំបាំងអង់គ្លេសឈប់ធ្វើការចាប់ឃុំទុកនូវកប៉ាល់របស់អាមេរិកាំងទៀត ។ ក៏ប៉ុន្តែបញ្ជារបស់រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសនេះ ទំរាំតែលេចឮមកដល់ ស.រ.អា គឺត្រូវប្រើពេលអស់រាប់អាទិត្យ ដូច្នេះវាយឺតពេលទៅហើយ ដោយនៅថ្ងៃទី ១៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៨១២ រដ្ឋសភាអាមេរិកាំងបានប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយអង់គ្លេសរួចទៅហើយ ។

៩-៣-២ អាមេរិកាំងគ្មានការរួបរួមគ្នាសោះ 'កាលពីជំនាន់មានសង្គ្រាមនោះ ។ រដ្ឋខាងជើង New England មិនចង់អោយមានសង្គ្រាមសោះ ដោយសារពួកគេពឹងពាក់ទៅលើជំនួញតាមកប៉ាល់សមុទ្រ ដូច្នេះសង្គ្រាមជាមួយអង់គ្លេស អាចធ្វើអោយផ្នែកខាងនោះវិនាសហិនហោចជាមិនខាន ។ រដ្ឋផ្នែកខាងត្បូង និង ខាងលិច បានសំដែងសេចក្តីយល់ព្រមចំពោះសង្គ្រាម ពីព្រោះចំពោះពួកគេ សង្គ្រាមនេះហាក់ដូចជា ' សង្គ្រាមសំរាប់ទាមទារឯករាជ្យ ជាលើកទីពីរ ' ពីអង់គ្លេសផងដែរ ។ ពួកគេថែមទាំងសង្ឃឹមថានឹង ដណ្តើមយកកាណាដា វាយអោយឈ្នះពួកក្លងនៅផ្នែកខាងលិច និង អាចរកដីកបន្ថែមទៀត ។

៩-៣-៣ សង្គ្រាមនៃឆ្នាំ ១៨១២ មានដំណើរមិនបានប្រសើរសោះ ចំពោះ ស.រ.អា ។ កងទ័ពអាមេរិកាំងមួយចំនួន ដែលបានវាយលុកចូលទៅខាងកាណាដា ត្រូវអង់គ្លេសវាយបាក់បែកខ្ចាត់ខ្ចាយអស់ ។ នៅឆ្នាំ ១៨១៤ កងទ័ពអង់គ្លេសវាយយកបាន Washington, D.C. ដោយបានដុតកំទេចរដ្ឋធានី និង សេតវិមានផង ។ ពេលនោះកងនាវាចរអាមេរិកាំងបានធ្វើការប្រយុទ្ធយ៉ាងអង់អាចក្លាហាន ។ នាវាចរចំបាំងដែលមានឈ្មោះល្បីជាងគេគឺ the Constitution - នាវានេះបានច្បាំងឈ្នះមានជោគជ័យជាច្រើនទៅលើនាវាចំបាំងរបស់អង់គ្លេស ។

៩-៣-៤ នៅឆ្នាំ ១៨១៤ Napoleon បានត្រូវទទួលបរាជ័យនៅផ្នែកអឺរ៉ុប ពេល

នោះអង់គ្លេសក៏សំរេចថាចង់បញ្ចប់សង្គ្រាមជា ស.រ.អា ដែរ ។ ការចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញាសន្តិភាពបានធ្វើឡើងនៅ Ghent នៅពេលយប់ថ្ងៃបុណ្យកំណើតព្រះយេស៊ូ (Christman Eve) នៃឆ្នាំ ១៨១៤ ។ ក៏ប៉ុន្តែដំណឹងបញ្ចប់សង្គ្រាមនេះ ទំរាំនឹងបានមកដល់ ស.រ.អា ត្រូវអស់ពេលពីរអាទិត្យ ។ ក្នុងរយៈពេលពីរអាទិត្យនោះ កងទ័ពអាមេរិកាំង និង អង់គ្លេសនៅតែធ្វើការប្រយុទ្ធគ្នាបន្តទៅទៀត ដើម្បីនឹងចង់ដណ្តើមយក New Orleans ។ ជាចុងបញ្ចប់ កងទ័ពអាមេរិកាំងក៏បានវាយឈ្នះអង់គ្លេស ហើយលោកឧត្តមសេនីយ Andrew Jackson ក៏បានក្លាយទៅជាវីរបុរសដ៏ល្បីមួយ ។

៩.៣.៥ លទ្ធផលដែលបានមកពីសង្គ្រាមនេះ គឺគ្មានអ្វីគួរអោយសំខាន់សោះ ។ ស្ថានភាពបានក្លាយទៅដូចដើមវិញ ហើយអង់គ្លេសក៏គ្មានចេតនាណាអ្វី ដើម្បីនឹងចាប់ឃុំឃាំងនូវកប៉ាល់អាមេរិកាំងទៀតដែរ គេថែមទាំងបានបញ្ឈប់ផ្តល់គ្រឿងអាវុធទៅពួកក្នុងដែនផ្នែកខាងលិចផង ។ ព្រំដែនប្រទេសនៅតែដដែល គ្មានអ្វីផ្លាស់ប្តូរសោះ ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងជាច្រើនបានយល់ឃើញថា សង្គ្រាមនៃឆ្នាំ ១៨១២ នោះ ជា 'សង្គ្រាមឥតបានការ' ។

ការហាត់

របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរកនិងគូសជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣៨ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀប បញ្ឈរ ផ្តេក និងបញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យរបស់ពាក្យនោះផង ។

POLITICAL
JOHN ADAMS
NEUTRALITY
INTERPRETATION
LOUISIANA
PURCHASE
INVADE
JEFFERSON
DEMOCRACY
DECISIVE

POWER
ELECT
PARTY
HOUSE
DECIDE
NATION
STRICT
IDEAS
RULE
RIGHT

AMENDMENT
ADMINISTRATION
FOUNDATION
STATE
FEDERALIST
DEBT
AREA
NAPOLEON
BRITAIN

VICTORY
NEW ORLEANS
INLANDS
SAILOR
INDEPENDENCE
BOUNDARY
NEEDLESS WAR
ARMS
WARSHIP

D E M O C R A C Y F E D E R A L I S T
J O H N A D A M S O Y N A T I O N O N
D E C I D E E M O T A M E N D M E N T
T S T A T E S R I G H T S D E B T O N
C S T R I C T L L P A R T Y R U L E M
E I D E A S A A F O U N D A T I O N C
L O V E B R C P U R C H A S E A R E A
E Y E U T I N T E R P R E T A T I O N
R X Y U T L C O I N A P O L E O N O N
E M E I A Y E H J E F F E R S O N E M
W N L E O I N V A D E B R I T A I N X
O O L O U I S I A N A V I C T O R Y S
P A D M I N I S T R A T I O N B C I H
H N E W O R L E A N S I N L A N D S X
O S A I L O R I N D E P E N D E N C E
U B O U N D A R Y W A R S H I P E M O
S N E E D L E S S W A R A R M S X M N
E D E C I S I V E V I C T O R Y W A N

២- រៀបប្រៀបធៀប

សូមធ្វើការរៀបធៀបពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬសេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយសរសេរចម្លើយជាលេខ នៅក្នុងកន្លែងទំនេរពីខាងមុខផង ។

	A	B
________	ក- លុកលុយ	១- ធ្វើអោយបានមាំមួន តាមកំណត់
________	ខ- ពួកជើងទឹក	២- សកម្មភាពក្នុងការត្រួតត្រាដោយប្រើនូវអំណាច ឬ ក៏ដោយសារករណីយកិច្ច
________	គ- តឹងរឹង	៣- ជាស្រុក ឬ ក្រុង ដែលគេចាត់តាំងរដ្ឋាភិបាលជាផ្លូវការរបស់ប្រទេស
________	ឃ- បដិវត្ត	៤- ការបញ្ចូលមកានដោយកំលាំងទ័ពដើម្បីនឹងចង់កាន់កាប់
________	ង- ទិញ	៥- ការទិញពីបារាំងនៅឆ្នាំ ១៨០៣ ដោយ ស.រ.អា នូវតំបន់ដែលស្ថិតនៅចន្លោះទន្លេ Mississippi និង Rocky Mountain និងចន្លោះកាណាដា និង ឈូងសមុទ្រ Mexico
________	ច- ខាងផ្នែកនយោបាយ	៦- ចំនួនដែលច្រើនជាងពាក់កណ្តាលនៃចំនួនទាំងអស់
________	ឆ- ភាគច្រើន	៧- ការរកមកបានដោយយកលុយទៅ ប្តូរអោយស្មើនឹងតំលៃរបស់នោះ
________	ជ- រដ្ឋធានី	៨- ការរំលំរបបខាងផ្នែកនយោបាយ ឬ ក៏ការដណ្តើមអំណាចដោយពួកក្នុងស្រុក
________	ឈ- ការទិញតំបន់ Louisiana	៩- ជាអ្នកដែលធ្វើការក្នុងកងនាវាចរ ឬ ក៏ជាកម្មករកប៉ាល់

៣. ពិត ឬ មិនពិត៖

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លាណា ដែលពោលថា ពិតត្រឹមត្រូវ និង ដាក់អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាដែលមិនពិត ។

__________ ១. កាលពីជំនាន់ដែលលោកប្រធានាធិបតី Washington ឡើង កាន់អំណាច ការឈ្លោះប្រកាន់គ្នារវាងលោក Thomas Jefferson និង Alexander Hamilton បានកើតមានឡើង ។

__________ ២. លោក Hamilton ជាមេដឹកនាំខាងគណៈបក្សសហរដ្ឋ និង លោក Jefferson ជាមេដឹកនាំរបស់គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ - សាធារណៈរដ្ឋ ។

__________ ៣. សភាបានអោយសំលេងឆ្នោតភាគច្រើនទៅលោក Burr ដើម្បីធ្វើជាប្រធានាធិបតី ឯលោក Jefferson ជាអនុប្រធានាធិបតី ។

__________ ៤. លោក Jefferson តែងតែត្រូវនិយាយថា រដ្ឋាភិបាលដ៏សាមញ្ញ គឺជារដ្ឋាភិបាលដែលល្អបំផុត ។

__________ ៥. ប្រធានាធិបតីបីរូប គឺលោក Washington លោក Adams និងលោក Jefferson តែងតែបានសំរេចថា នឹងមិនដាក់អោយ ស.រ.អា ចូលប្រលូកក្នុងសង្គ្រាមឡើយ ដោយគេអនុវត្តតាមនយោបាយអព្យាក្រឹតភាព ។

__________ ៦. ស.រ.អា បានសុំទិញតែ New Orleans ទេ ក៏ប៉ុន្តែបារាំងបានលក់ដីទាំង Louisiana ទាំងមូលព្រមទាំង New Orleans ផង ។

__________ ៧. អាមេរិកាំងបានរួបរួមសាមគ្គីគ្នាកាលពីសង្គ្រាមនៃឆ្នាំ ១៨១២ ។

__________ ៨. នៅឆ្នាំ ១៨១៥ កងទ័ពអង់គ្លេសបានវាយយកក្រុង Washington, D.C. ព្រមទាំងដុតបំផ្លាញរដ្ឋធានីអាមេរិកាំង ដែលមានសេតវិមានផង ។

__________ ៩. សន្ធិសញ្ញាសន្តិភាពបានចុះហត្ថលេខានៅ Ghent នៅយប់ថ្ងៃបុណ្យកំណើតព្រះយេស៊ូនៃឆ្នាំ ១៨១៤ ។ ក៏ប៉ុន្តែដំណឹងនេះទំរាំតែទៅដល់ ស.រ.អា គឺអស់ពេលពីរអាទិត្យទៅហើយ ។

__________ ១០. ព្រំដែនគ្មានការផ្លាស់ប្តូរសោះ ហើយប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងភាគច្រើន បានយល់ឃើញថា សង្គ្រាមនៃឆ្នាំ ១៨១២ នោះ ជាសង្គ្រាមអត់បានការ ។

៤. ការបំពេញឃ្លាដែលខ្វះ

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យ ដែលយល់ថាសមត្រឹមត្រូវ មកសំរាប់ដាក់បំពេញឃ្លាដែលខ្វះនេះ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន៖
នយោបាយហិរញ្ញវត្ថុ - អព្យាក្រឹតភាព - សន្ធិសញ្ញាសំងាត់ - ទិញ ចូលលុកលុយ - ព្រំដែន - គណៈបក្សនយោបាយ - សភាតំណាងប្រជារាស្ត្រ - ការបកប្រែយ៉ាងតឹងរ៉ឹង - ប្រជាធិបតេយ្យ ។

១. លោក Hamilton ចង់សំអាងទៅលើរដ្ឋាភិបាល ដែលខ្លាំងមាំមួន ក៏ប៉ុន្តែ លោក Jefferson ចង់អោយរដ្ឋនីមួយៗមានសិទ្ធិអំណាចលើផ្នែកទាំងអស់ ។ លោក ព្រមទាំងសំអាងទៅលើ ________ ខ្លាំងជាងលោក Hamilton ដែរ ។

២. លោក Hamilton ជាមេដឹកនាំរបស់គណៈបក្សសហរដ្ឋ ឯលោក Jefferson វិញ ជាមេដឹកនាំខាងគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ - សាធារណៈរដ្ឋ ។ គណៈបក្សទាំងពីរនេះជា ________ ដំបូងបង្អស់របស់អាមេរិកាំង ។

៣. លោក Jefferson និង លោក Burr បានទទួលសំលេង ________ ស្មើគ្នា ដូច្នេះសភាដំណាងរាស្ត្រត្រូវធ្វើការសំរេចថា តើនរណាត្រូវឡើងធ្វើជាប្រធានាធិបតី ។

៤. លោក Jefferson តែងតែនិយាយថា រដ្ឋាភិបាលដ៏សាមញ្ញ គឺជារដ្ឋាភិបាលដែលល្អជាងគេ ។ លោកក៏សំអាងទៅលើសិទ្ធិសេរីភាពរបស់រដ្ឋ ហើយលោកព្រមទាំងចង់អោយមាន ________ ចំពោះរដ្ឋធម្មនុញ្ញផង ។

៥. ________ របស់លោក Jefferson មានប្រជាប្រិយភាពជាងខាងលោក Hamilton ពីព្រោះលោកបានចាត់ចែងអោយមាននូវធនាគារជាតិ ដែលជាភ្នាក់ងារផ្គត់ផ្គង់លុយសំរាប់សងបំណុលរបស់ប្រទេស ហើយរដ្ឋាភិបាលកណ្ដាល ជាអ្នកចេញលុយសងបំណុលដើមរបស់រដ្ឋទាំងអស់ ។

៦. ប្រធានាធិបតីបីរូប គឺលោក Washington លោក Adams និង លោក Jefferson តែងតែបានសំរេចថា នឹងមិនដាក់ ស.រ.អា អោយចូលប្រឡូកក្នុងសង្គ្រាមទៀយ ដោយគេយកនយោបាយ ________ មកអនុវត្តតាម ។

៧. ដោយសារ ________ នៃឆ្នាំ ១៨០០ អេស្ប៉ាញបានយល់ព្រមប្រគល់ New Orleans និងតំបន់ Louisiana អោយទៅបារាំង ។

៨- លោកប្រធានាធិបតី Jefferson មានកង្វល់ ដោយមិនដឹងថា លោកមាន ច្បាប់ដើម្បីធ្វើការ_____ទិញឬទេ ។

៩- សង្គ្រាមនៃឆ្នាំ ១៨១២ មានដំណើរមិនបានប្រសើរសោះចំពោះអាមេរិកាំង ដោយយកឯទ័ពខ្លួនមួយចំនួនដែល _______ ការណ៍ថា បានត្រូវវាយចំបែក វាយធ្លាក់ប៉ៃបក៏អស់ ។

១០- __________គ្មានការផ្លាស់ប្តូរនោះ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងខ្លះ យល់ឃើញថា សង្គ្រាមនៃឆ្នាំ ១៨១២ នោះជា "សង្គ្រាមពុំមានបានការ" ។

Packet 10: THE WESTWARD MOVEMENT

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

expedition: បេសកកម្ម

Lewis and Clark led the first expedition in the Lousiana Territory.

direction: ទិសដៅ

The Shoshone Chief gave Lewis and Clark horses and also helped them with directions.

mountain men: អ្នករស់នៅភ្នំព្រៃ

The mountain men love the peace and freedom of nature and hated the busy life of the cities.

natural resources: ធនធានធម្មជាតិ

There were many natural resources in the Louisiana Territory.

ranch: វាលចិញ្ចឹមសត្វ

The Mexican government let Americans start cattle ranches in Texas and made that part of Mexico wealthy.

annex: ការដាក់បញ្ចូលជាសហព័ន្ធ

In 1845, Congress agreed to annex Texas as a part of the United States.

READING

10.1. THE LEWIS AND CLARK EXPEDITION

10.1.1. At the time that the United States purchased the Louisiana Territory, little was known about the area west of the Mississippi River. Since the United States now owned the territory, it seemed expedient to begin exploration of the vast region from the Mississippi River westward. President Jefferson arranged for federal funds to be set up to finance an expedition.

10.1.2. It was the first scientific expedition conducted in the United States. The expedition was led by Meriwether Lewis and William Clark. They left St. Louis in May, 1804, and began a difficult journey that was to last over two years. First, they sailed up the Missouri River to what is now Montana. They spent the first winter in what is now North Dakota. They lived among the Mandan Indians. While there, they met an Indian woman named Sacajawea and her husband, who was a French fur trapper. Both agreed to help Lewis and Clark. They went west and met the Shoshone Indians. The Shoshone chief gave Lewis and Clark horses and also helped them find a route along the Columbia River to the Pacific

Ocean. After two years, Lewis and Clark returned to St. Louis. Their reports about the new lands spread quickly. Americans now knew that the Louisiana Territory was rich in furs and that the land was fertile. This knowledge encouraged many people to move west.

10.2. THE MOUNTAIN MEN AND THE WEST

10.2.1. The news of Lewis and Clark's expedition interested many people. The people who went west and lived in the Louisiana Territory were called **mountain men**. Mountain men were people who loved the peace and freedom of nature and hated the busy life in the cities. Many of them liked to live with the Indians in the west and they learned many things from the Indian's way of life.

10.2.2. The mountain men had an important impact on the growth of the United States. Because of their experiences, it was easier for people in the East to learn about ways to find the **natural resources** in the west such as animal furs, gold and silver. The Indians showed the mountain men the best routes through the mountains. This knowledge was helpful to people who were moving from the East to California and to the Southwest areas.

10.3. TEXAS AND THE MEXICAN WAR

10.3.1. Next to the Southwest part of the Louisiana Territory was Texas. Texas was a part of Mexico. In 1821, Mexico won its independence from Spain and encouraged Americans to move into Texas to start cattle ranches and made that part of Mexico wealthy. Mexico also expected Americans in Texas to become Mexican citizens. However, the majority of them did not like the Mexican government and considered themselves American citizens. In 1835, the Texans revolted. Although they lost a major battle in Alamo, they finally won the war, and in 1836, Texas became an independent country.

10.3.2. After Texas won its independence, it asked Congress to accept it as a state. Since many people in Texas were slave-owners, the North was against the admission of Texas because it feared that making Texas a state would add to the political strength of the South. As a result, Congress delayed the annexation of Texas for nine years. In 1845, Congress finally voted to annex Texas. Soon, border disputes between the United States and Mexico led to war between the two countries in 1846. Battles wer fought in Mexico as well as in California, a land belonging to Mexico. In June 1846, a small group of Americans seized control of part of California and set up a "Republic of California". Three weeks later, American warships conquered the land and California was declared part of the United States. American troops finally captured Mexico City in September, 1847. Mexico lost the war and had to sign a peace treaty with the United States in February 1848. Under this treaty, Mexico agreed to the following things:

1. The Rio Grande would be the border between the two

countries.

2. The areas of California and New Mexico were ceded to the United States. The United States agreed to pay 15 million dollars for this land, known as the Mexican Cession. The Mexican Cession included large areas of what is known today as New Mexico, Arizona, Utah, Nevada, and parts of Colorado and Wyoming.

After the Mexican war, the size of the United States was three times bigger than it had been during the Revolutionary War.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

ANNEX
FUNDS
PATH
INDIAN
PEACE
CITIES
TROOPS
COMMAND
JOURNEY
FERTILE
FREEDOM
NATURAL
COUNTRY
MEXICO
EXPEDITION
DIRECTION
MONTANA
BOUNDARY
RANCHES
TERRITORY
LEWIS CLARK
NATURAL RESOURCE
NORTH DAKOTA
LOUISIANA TERRITORY
DETERMINATION
SLAVE OWNERS
MOUNTAIN MEN
MEXICAN CESSION
COLUMBIA
EXPERIENCE
ANNEXATION
CALIFORNIA
VERA CRUZ
MAJORITY
INDEPENDENCE

E	X	P	E	D	I	T	I	O	N	D	I	R	E	C	T	I	O	N	N	H
M	R	A	N	C	H	E	S	B	O	U	N	D	A	R	Y	P	A	T	H	G
O	C	O	M	M	A	N	D	A	N	N	E	X	V	E	R	A	C	R	U	Z
U	D	E	T	E	R	M	I	N	A	T	I	O	N	C	I	T	I	E	S	C
N	A	T	U	R	A	L	R	E	S	O	U	R	C	E	F	U	N	D	S	O
T	E	R	R	I	T	O	R	Y	L	E	W	I	S	C	L	A	R	K	F	L
A	J	O	U	R	N	E	Y	N	O	R	T	H	D	A	K	O	T	A	E	U
I	L	O	U	I	S	I	A	N	A	T	E	R	R	I	T	O	R	Y	R	M
N	M	O	U	N	T	A	I	N	M	E	N	I	N	D	I	A	N	T	I	B
M	O	N	T	A	N	A	F	R	E	E	D	O	M	P	E	A	C	E	I	I
E	X	P	E	R	I	E	N	C	E	N	A	T	U	R	A	L	O	O	L	A
N	A	N	N	E	X	A	T	I	O	N	M	E	X	I	C	O	T	N	E	R
C	O	U	N	T	R	Y	A	N	E	C	N	E	D	N	E	P	E	D	N	I
S	L	A	V	E	O	W	N	E	R	S	T	R	O	O	P	S	S	O	B	V
M	A	J	O	R	I	T	Y	C	A	L	I	F	O	R	N	I	A	I	E	E
M	E	X	I	C	A	N	C	E	S	S	I	O	N	N	O	N	S	C	H	R

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. trapper	1. the river in the South of Texas that marks the boundary between the U.S. and Mexico.
____ b. annex	2. one who is highest in rank in an Indian tribe.

____ c. delay	3. to add or to join to a large area or a region.
____ d. chief	4. to postpone until a later time.
____ e. expedition	5. rich in material needed to sustain plant growth.
____ f. fertile	6. a sum of money or other resources set aside for a specific purpose.
____ g. fund	7. a journey undertaken by an organized group of people with a definite objective.
____ h. Mexican Cession	8. the western lands, including the territories of California and New Mexico, ceded to the U.S. by Mexico as a result of the Mexican War.
____ i. Rio Grande	9. one whose occupation is trapping animals for their furs
____ j. ranch	10. an extensive farm, especially in the Western region, on which large herds of cattle, sheep, or horse are raised.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

____ 1. At the time that the United States purchased the Louisiana Territory, little was known about the area west of the Mississippi River.

____ 2. Lewis and Clark spent the first summer in what is now North Dakota.

____ 3. The Shoshone chief gave Lewis and Clark horses and also helped them find a route along the Columbia River to the Pacific Ocean.

____ 4. The news of Lewis and Clark's expedition did not interest many people.

____ 5. The mountain men had an important impact on the growth of the United States.

____ 6. Next to the Southwest part of the Louisiana Territory was Florida.

____ 7. Mexico also expected Americans in Texas to become Mexican citizens.

____ 8. After Texas won its independence, it asked Congress to accept it as a state.

____ 9. The border dispute between the United States and Mexico led to war between the two countries in 1846.

____10. American troops did not win any battles and did not capture Mexico City in September 1847.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: Shoshone chief, Louisiana Territory, trapper, natural resources, revolted, expedition, mountain men, admission, Mexican citizens.

1. President Jefferson arranged for federal funds to be set up to finance this ______________ .

2. Lewis and Clark met an Indian woman name Sacajawea and her husband, who was a French fur ____________ .

3. The ____________ gave Lewis and Clark horses and also helped them find a route along the Columbia River to the Pacific Ocean.

4. The people who went west and lived in the Louisiana Territory were called __________ .

5. The mountain men had an important impact on the growth of the United States. Because of their experiences, it was easier for people in the East to learn about ways to find the __________ in the west, such as animal furs, gold, and silver.

6. Next to the Southwest part of the ____________ was Texas.

7. In 1821, Mexico won its independence from Spain and encouraged Americans in Texas to become ___________ .

8. In 1835, the Texans ________________ . Although they lost a major battle at the Alamo, they finally won the war, and in 1836, Texas became an independent country.

9. Since many people in Texas were slave-owners, the North was against the ____________ of Texas because if feared that making Texas a state would add to the political strength of the South.

ការអាន

១០-១ បេសកម្មរបស់លោក Lewis និង លោក Clark

១០-១-១ នៅពេលដែល ស.រ.អា បានទិញយកតំបន់ទាំង Louisiana ពីបារាំងនោះ គេមិនសូវបានដឹងណាស់ពីតំបន់ខាងលិចនៃទន្លេ Mississippi នោះឡើយ ។ ដោយហេតុថាអាមេរិកាំងជាម្ចាស់របស់ទឹកដីខាងផ្នែកនោះទៅហើយ ដូច្នេះគេនឹងស្រួលចាត់ចែងធ្វើការរុករកដំបន់ដ៏ធំធេងនោះ ចាប់ពីទន្លេ Mississippi ឡើងឆ្ពោះទៅទិសខាងលិច ។ លោកប្រធានាធិបតី Jefferson បានចាត់ចែងដាក់លុយរដ្ឋការមួយចំនួន ទុកសំរាប់ចំណាយលើការធ្វើដំណើររុករកនេះ ។

១០-១-២ ការធ្វើដំណើរនេះជាបេសកកម្មវិទ្យាសាស្ត្រលើកដំបូង ដែល ស.រ.អា បានចាប់ធ្វើឡើងនៅក្នុងស្រុក ហើយដែលដឹកនាំដោយលោក Meriweather Lewis និង លោក William Clark ។ គេបានចាកចេញពី St Louis នៅខែឧសភា ឆ្នាំ ១៨០៤ ដើម្បីនឹងចាប់ធ្វើដំណើរដ៏លំបាកនេះ ដែលត្រូវប្រើពេលអស់ជាងពីរឆ្នាំ ។ ដំបូងគេត្រូវជិះទូកឡើងតាមបណ្ដោយទន្លេ Mississippi ឆ្ពោះទៅកាន់តំបន់ឈ្មោះ Montana ក្នុងពេលសព្វថ្ងៃនេះ ។ ក្នុងពេលរដូវត្រជាក់ដំបូង ពួកគេបានទៅដល់តំបន់ ដែលមានឈ្មោះថា North Dakota ក្នុងពេលសព្វថ្ងៃនេះ ហើយបានរស់នៅជាមួយពួកក្លងឈ្មោះ Mandan ។ នៅកន្លែងនោះ ពួកអ្នករុករក បានជួបនឹងស្រីក្លងម្នាក់ឈ្មោះ Sacajawea និងប្តីជាតិបារាំង ដែលជាអ្នករកស៊ីដាក់អន្ទាក់យករោមសត្វៗ អ្នកទាំងពីរនេះបានយល់ព្រមជួយលោក Lewis និង លោក Clark ។ បន្ទាប់មកគេក៏បន្តដំណើរឆ្ពោះទៅទិសខាងលិច ដែលនៅតាមផ្លូវ គេបានជួបនឹងក្លងមួយក្រុមទៀតឈ្មោះ Shoshone ។ មេក្លងនេះបានជួយផ្ដល់ជាសេះ និង ជួយរកផ្លូវទៅតាមបណ្ដោយទន្លេ Columbia ដើម្បីអោយពួកអ្នករុករកធ្វើដំណើរតំរង់ទៅកាន់មហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិក ។ ពីរឆ្នាំក្រោយមក លោក Lewis និង លោក Clark ក៏បានវិលត្រឡប់មកកាន់ St Louis វិញ ។ សេចក្ដីរាយការណ៍របស់លោកទាំងពីរ អំពីតំបន់ថ្មីនេះ បានលេចឮសុះសាយយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំង ឥលូវបានដឹងថា តំបន់ Louisiana នោះសំបូរណ៍ទៅដោយរោមសត្វ ហើយដីក៏មានជីជាតិទៀត ។ ដំណឹងនេះបានជួយជំរុញចិត្តមនុស្សជាច្រើនអោយទៅរស់នៅតាមតំបន់ខាងលិចនោះ ។

១០-២ តំបន់ខាងលិច និង ពួករស់នៅក្នុងព្រៃភ្នំ

១០-២-១ ដំណឹងអំពីបេសកកម្មរបស់លោក Lewis និង លោក Clark បានធ្វើ

អោយមនុស្សជាច្រើនមានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង ។ ពួកមនុស្ស ដែលធ្វើដំណើរទៅកាន់ទិសខាងលិច ហើយដែលបានរស់នៅក្នុងដំបន់ Louisiana នោះ មានឈ្មោះហៅថា ពួករស់នៅក្នុងព្រៃភ្នំ ។ ពួកនេះជាពួក ដែលស្រលាញ់ចូលចិត្តសេចក្តីស្ងប់ស្ងៀម និង សេរីភាពរបស់ធម្មជាតិ ដោយមិនសូវចូលចិត្តជីវភាពដ៏រវល់ញឹកញាប់នៅក្នុងទីក្រុងទេឡើយ ។ ពួកនេះភាគច្រើនចូលចិត្តរស់នៅជាប់ព្រំដែនផ្នែកខាងលិច ហើយគេថែមទាំងបានបោះជើងពីកិច្ចការដ៏ច្រើនរបស់ពួកគេផង ។

១០.២.២ ពួកអ្នករស់នៅក្នុងព្រៃភ្នំ បានធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលយ៉ាងសំខាន់ទៅលើការរីកដុះដាលរបស់ ស.រ.អា ផងដែរ ។ ដោយសារការតស៊ូដ៏យ៉ាងគ្រប់គ្រាន់របស់ពួកទាំងនោះ អ្នកដែលរស់តាមផ្នែកខាងកើត ក៏មានការងាយស្រួល និង រៀនអំពីរបៀបរកធនធានរបស់ធម្មជាតិនៅផ្នែកខាងលិចដែរ ដូចជា រោមសត្វ មាស និង ប្រាក់ ។ ពួកក្នុងបានបង្ហាញណែនាំអ្នករស់នៅក្នុងព្រៃភ្នំអោយស្គាល់ ពីផ្លូវយ៉ាងសំខាន់ៗសំរាប់ធ្វើដំណើរកាត់តាមព្រៃ ហើយកិច្ចការនេះមានប្រយោជន៍ណាស់ ចំពោះអ្នកដែលធ្វើដំណើរពីដំបន់ខាងកើតទៅកាន់ California និង តំបន់ខាងត្បូងឆៀងខាងលិច ។

១០.៣ Texas និង សង្គ្រាម Mexican

១០.៣.១ ជាប់ទៅនឹងផ្នែកខាងត្បូងឆៀងខាងលិចនៃដំបន់ Louisiana គឺ Texas ។ កាលពីដំណាន់នោះ Texas ជាផ្នែករបស់ Mexico ។ នៅឆ្នាំ ១៨២១ Mexico បានទទួលឯករាជ្យរបស់ខ្លួនពីអេស្ប៉ាញ ហើយក៏បាននិយាយណែនាំលើកទឹកចិត្តពួកអាមេរិកាំងអោយចូលទៅនៅក្នុង Texas ដើម្បីនឹងចាប់ផ្តើមធ្វើវាលចិញ្ចឹមសត្វ ដែលអាចធ្វើអោយកន្លែងនេះក្លាយទៅជាកន្លែងសំបូររុងរឿងឡើង ។ Mexico ព្រមទាំងមានបំណងចង់អោយពួកអាមេរិកាំងភាគច្រើននៅ Texas ចូលជាជាតិ Mexican ទៀតផង ។ ក៏ប៉ុន្តែអាមេរិកាំងភាគច្រើនមិនសូវចូលចិត្តនឹងរដ្ឋាភិបាល Mexican សោះ គេនៅតែចាត់ទុកខ្លួនគេថាជាអាមេរិកាំងដដែល ។ នៅឆ្នាំ ១៨៣៥ ពួក Texas ក៏បានបះបោរឡើង ។ ទោះជាពួកគេបានច្បាំងចាញ់នៅ Alamo ក៏ដោយ ក៏នៅទីបញ្ចប់គេឈ្នះសង្គ្រាមពី Mexican ដែរ ហើយនៅឆ្នាំ ១៨៣៦ Texas ក៏បានក្លាយទៅជាប្រទេសឯករាជ្យឡើង ។

១០.៣.២ បន្ទាប់ពី Texas ឈ្នះបានឯករាជ្យរបស់ខ្លួនមក គេក៏បានស្នើសុំអោយរដ្ឋាភិបាលអាមេរិកាំងទទួលដាក់គេចូលជារដ្ឋមួយដែរ ។ ដោយសារមនុស្សភាគច្រើននៅ Texas ជាម្ចាស់របស់ពួកខ្ញុំកញ្ជះគេ រដ្ឋនៃផ្នែកខាងជើង ក៏បានប្រឆាំងចំពោះការសុំចូលនេះ ។ ពួកខាងជើងភ័យខ្លាចក្រែង ថាបើសិនណាជា Texas បានចូលរួមជារដ្ឋ ពួករដ្ឋខាងត្បូងនឹងរឹតតែមានកំលាំងនយោបាយកាន់តែខ្លាំងឡើងថែមទៀតដែរ ។ហេតុនេះហើយ

បានជារដ្ឋសភា ពន្យារពេលអស់ ៩ ឆ្នាំ ក្នុងការដាក់ Texas អោយចូលជារដ្ឋ ។ រយៈពេលយ៉ាងខ្លីក្រោយមក ការទាស់ទែងគ្នាពីរឿងព្រំដែនរវាង ស.រ.អា និង Mexico ក៏បានបណ្តាលអោយមានជាសង្គ្រាមឡើងនៅឆ្នាំ ១៨៤៦ ។ ការប្រយុទ្ធគ្នាបានកើតមានឡើងនៅ Mexico និង California ដែលជាទឹកដីរបស់ Mexico ។ នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៨៤៦ អាមេរិកាំងមួយក្រុមតូចបានចូលទៅកាន់កាប់ផ្នែកមួយនៅ California ហើយដែលបានចាត់តាំងបង្កើតជា " សាធារណៈរដ្ឋ California " ឡើង ។ បីអាទិត្យក្រោយមក កងពលទ័ពជើងអាមេរិកាំង ក៏ច្បាំងដណ្តើមយកបានតំបន់នោះ ហើយ California ក៏ត្រូវ ស.រ.អា ប្រកាសដាក់ចូលជាផ្នែករបស់ខ្លួនឡើង ។ នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៨៤៧ កងទ័ពអាមេរិកាំងបានវាយយកបាន Mexico City ទៀត ។ Mexico ត្រូវចាញ់សង្គ្រាម ហើយត្រូវចុះសន្ធិសញ្ញាសន្តិភាពជាមួយ ស.រ.អា នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៨៤៨ ផង ។ នៅក្រោមសន្ធិសញ្ញានោះ Mexico បានយល់ព្រមធ្វើដូចតទៅ :

១. ដាក់ទន្លេ Rio Grande ជាព្រំដែនរបស់ប្រទេសទាំងពីរ ។

២. ត្រូវប្រគល់ Calfornia និង New Mexico អោយទៅ ស.រ.អា ដោយអាមេរិកាំងសុខចិត្តបង់ថ្លៃចំនួន ១៥ លានដុល្លារ អោយដំបន់ទាំងពីរនេះ ។ កិច្ចការនេះមានឈ្មោះហៅថា ការប្រគល់ដីពី Mexico ។ ការប្រគល់ដីនេះមានដោយទាំងផ្នែកយ៉ាងធំមួយ ដែលសព្វថ្ងៃមានឈ្មោះថា New Mexico, Arizona,Utah, Nevada និង ផ្នែកខ្លះទៀតរបស់ Colorado និង Wyoming ផង ។

បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមជាមួយ Mexico បានចប់មក ទំហំដីរបស់ ស.រ.អា បានត្រូវរីកធំឡើងបីដង បើប្រៀបទៅនឹងដី ដែលមានកាលពីជំនាន់សង្គ្រាមបដិវត្តន៍ ។

ការងារ

~~~

១- ល្បែងរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់ព័ទ្ធជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣៥ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្តេក និង បញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស់ ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យរបស់ពាក្យនោះផង ។

ANNEX
FUNDS
PATH
INDIAN
PEACE
CITIES
TROOPS

COMMAND
JOURNEY
FERTILE
FREEDOM
NATURAL
COUNTRY
MEXICO

EXPEDITION
DIRECTION
MONTANA
BOUNDARY
RANCHES
TERRITORY
LEWIS CLARK

NATURAL RESOURCE
NORTH DAKOTA
LOUISIANA TERRITORY
DETERMINATION
SLAVE OWNERS
MOUNTAIN MEN
MEXICAN CESSION

COLUMBIA
EXPERIENCE
ANNEXATION
CALIFORNIA
VERA CRUZ
MAJORITY
INDEPENDENCE

E X P E D I T I O N D I R E C T I O N N H
M R A N C H E S B O U N D A R Y P A T H G
O C O M M A N D A N N E X V E R A C R U Z
U D E T E R M I N A T I O N C I T I E S C
N A T U R A L R E S O U R C E F U N D S O
T E R R I T O R Y L E W I S C L A R K F L
A J O U R N E Y N O R T H D A K O T A E U
I L O U I S I A N A T E R R I T O R Y R M
N M O U N T A I N M E N I N D I A N T I B
M O N T A N A F R E E D O M P E A C E I I
E X P E R I E N C E N A T U R A L O O L A
N A N N E X A T I O N M E X I C O T N E R
C O U N T R Y A N E C N E D N E P E D N I
S L A V E O W N E R S T R O O P S S O B V
M A J O R I T Y C A L I F O R N I A I E E
M E X I C A N C E S S I O N N O N S C H R
~~~

២. របៀបប្រៀបផ្ទឹម

សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹម ពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹង អត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយសរសេរចម្លើយ ជាលេខនៅក្នុងកន្លែងទំនេរពីខាងមុខផង ។

A	B
________ក. អ្នកអង្គប់សត្វ	១. ជាទន្លេនៅខាងត្បូង Texas ដែលសំរាប់សំគាល់ខ្សែព្រំដែនរវាង ស.រ.អា និង Mexico ។
________ខ. ដាក់បញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធ	២. ជាអ្នកដែលមានឋានៈខ្ពស់ជាងគេនៅក្នុងកុលសម្ព័ន្ធ ។
________គ. ពន្យារពេល	៣. ជាការដាក់បន្ថែម ឬ អោយចូលជាមួយ ដែនដីធំណាមួយ ។
________ឃ. មេធំ	៤. ការលើកពេលទៅថ្ងៃក្រោយវិញ ។
________ង. បេសកកម្ម	៥. ភាពសំបូរណ៍ទៅដោយជាតិដែលអាចធ្វើអោយរុក្ខជាតិដុះលូតលាស់បាន ។
________ច. ដែលមានជីជាតិ	៦. ជាចំនួនលុយដែលបានមកពីប្រភពផ្សេងៗ ដាក់ទុកសំរាប់ចំណាយទៅលើកិច្ចការអ្វីមួយ ។
________ឆ. ថវិកាពិសេស	៧. ជាការធ្វើដំណើរដែលបានរៀបចំឡើងដោយក្រុមមនុស្សក្នុងគោលបំណងនឹងបំពេញកិច្ចការអ្វីមួយ ។
________ជ. ការប្រគល់ដីពី Mexico	៨. ជាតំបន់នៃផ្នែកខាងលិច មាន California និង New Mexico ដែល Mexico បានប្រគល់ទៅអោយ ស.រ.អា បន្ទាប់ពីសង្គ្រាម
________ឈ. ទន្លេ Rio Grande	៩. ជាអ្នកដែលប្រកបរបរចាប់សត្វយករោម ។
________ញ. វាលចិញ្ចឹមសត្វ	១០. ជាវាលស្រែដ៏ធំធេងជាពិសេសនៅតំបន់ខាងលិចដែលគេសំរាប់ចិញ្ចឹមគោ សេះ ឬ ចៀម

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានីមួយៗ ដោយសរសេរជាអក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង ដាក់អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណាដែលមិនពិត ។

__________ ១. នៅពេលដែល ស.រ.អា បានទិញយកតំបន់ Louisiana នោះ ប្រជារាស្ត្រមិនសូវបានដឹងពីតំបន់ ដែលនៅខាងលិចទន្លេ Mississippi នោះទេ ។

__________ ២. កាលពីរដូវក្តៅដំបូង ពួកអ្នករុករកទាំងនោះ បានទៅដល់នៅតំបន់ ដែលមានឈ្មោះថា North Dakota ក្នុងពេលសព្វថ្ងៃនេះ ។

__________ ៣. មេក្លាង Shoshone បានប្រគល់សេះដល់លោក Lewis និងលោក Clark ព្រមទាំងបានជួយរកផ្លូវធ្វើដំណើរតាមបណ្តោយទន្លេ Columbia ឆ្ពោះទៅកាន់មហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិកផង ។

__________ ៤. ដំណឹងពីដំណើរបេសកកម្មរបស់លោក Lewis និង លោក Clark មិនបានធ្វើឲ្យប្រជារាស្ត្រចាប់អារម្មណ៍ទេឡើយ ។

__________ ៥. ពួកអ្នករស់នៅក្នុងព្រៃភ្នំ បានធ្វើឲ្យមានឥទ្ធិពលយ៉ាងសំខាន់ទៅលើការរីកដុះដាលរបស់ ស.រ.អា ផងដែរ ។

__________ ៦. ជាប់ទៅនឹងផ្នែកខាងត្បូងឆៀងខាងលិចនៃតំបន់ គឺ Florida ។

__________ ៧. Mexico ព្រមទាំងលើកលែងបង់ឲ្យពួកអាមេរិកាំងនៅ Texas ចូលជាជាតិ Mexican ទៀតផង ។

__________ ៨. បន្ទាប់ពី Texas ឈ្នះបានឯករាជ្យហើយមក គេក៏បានស្នើសុំឲ្យរដ្ឋសភាអាមេរិកាំងទទួលយកគេធ្វើជារដ្ឋមួយដែរ ។

__________ ៩. ការទាស់ទែងគ្នាពីរឿងព្រំដែន បានបណ្តាលឲ្យមានសង្គ្រាមរវាង ស.រ.អា និង Mexico នៅឆ្នាំ ១៨៤៦ ។

__________ ១០. កងទ័ពអាមេរិកាំងមិនបានវាយឈ្នះនៅកន្លែងណាទេ ហើយក៏មិនបានវាយដណ្តើមយកបាននូវ Mexico City កាលពីឆ្នាំ ១៨៤៧ នោះដែរ ។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យ ដែលយល់ថាសមត្រឹមត្រូវសំរាប់យកទៅដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : មេក្តង Shoshone - តំបន់ Louisiana - អ្នកដាក់អន្ទាក់សត្វ - ធនធានរបស់ធម្មជាតិ - បះបោរ - បេណកម្ម - អ្នករស់នៅក្នុងព្រៃភ្នំ - ការអនុញ្ញាត្តិ - ជាតិ Mexican ។

១. លោកប្រធានាធិបតី Jefferson បានចាត់ចែងដាក់ទុកលុយមួយចំនួន ដើម្បីចាយវាយទៅលើ_____នេះ ។

២. លោក Lewis និង លោក Clark បានទៅជួបនឹងស្រីម្នាក់ឈ្មោះ Sacajawea ដែលមានប្តីជាតិបារាំងជា ________ យករោម ។

៣. _________បានផ្តល់សេះអោយដល់លោក Lewis និង លោក Clark ហើយព្រមទាំងបានជួយរកផ្លូវតាមបណ្តោយទន្លេ Columbia ដើម្បីឆ្ពោះទៅកាន់មហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិកផង ។

៤. មនុស្សដែលធ្វើដំណើរទៅផ្នែកខាងលិច ហើយ ដើររស់នៅក្នុងតំបន់ Louisiana មានឈ្មោះហៅថា__________។

៥. ពួកអ្នករស់នៅក្នុងព្រៃភ្នំ បានធ្វើអោយមានពត៌មានដល់ការរីកចំរើនរបស់ ស-រ-អា ផងដែរ ។ ដោយសារការពិសោធន៍របស់ពួកនោះ អ្នកដែលរស់នៅតំបន់ខាងកើត ក៏មានការងាយស្រួល និង រៀនអំពីរបៀបរក _________ នៅផ្នែកខាងលិច ដូចជារោមសត្វ មាស និង ប្រាក់។

៦. ជាប់ទៅនឹងផ្នែកខាងត្បូងខាងលិចនៃ __________ គឺ Texas ។

៧. នៅឆ្នាំ ១៨២១ Mexico បានទទួលឯករាជ្យរបស់ខ្លួនពីអេស្ប៉ាញ ហើយបាននិយាយថែមទាំងលើកទឹកចិត្តពួកអាមេរិកាំងនៅ Texas អោយចូល ________ផង ។

៨. នៅឆ្នាំ ១៨៣៥ ពួក Texas បាន______ឡើង ។ គេបានច្បាំងចាញ់នៅ Alamo ក៏ប៉ុន្តែក្រោយមកគេក៏ឈ្នះសង្គ្រាមជាមួយ Mexico ហើយនៅឆ្នាំ ១៨៣៦ Texas បានក្លាយទៅជារដ្ឋឯករាជ្យឡើង ។

៥- ដោយសារមនុស្សភាគច្រើននៅ Texas ជាម្ចាស់របស់ពួកខ្ញុំកញ្ជះ គេ ពួករដ្ឋខាងជើង ក៏បានប្រឆាំងនឹង____អោយចូលជារដ្ឋ ។ ពីព្រោះពួកខាងជើងភ័យព្រួយខ្លាចក្រែងពួករដ្ឋខាងត្បូងរិតតែមានកំលាំងនយោបាយខ្លាំងថែមទៀត ។

Packet 11: THE AGE OF JACKSON

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

Industrial Revolution: ការផ្លាស់ប្តូរ ឬ ការវិវត្តន៍ខាងផ្នែកឧស្សាហកម្ម

The Industrial Revolution began in England.

interchangeable សំរាប់ផ្លាស់ប្តូរ

assemble: ផ្គុំ - តំឡើង

A machine was able to make parts exactly alike. They were interchangeable and easy to assemble.

mass production: ផលិតផលបង្កើតចេញយ៉ាងច្រើនលើសលុប

The invention of the machine enabled industry to use mass production.

industrial area: តំបន់ឧស្សាហកម្ម

The Northeast became the major industrial area of the country.

cotton gin: ម៉ាស៊ីនសំរាប់ប្រទៀះយកគ្រាប់កប្បាសចេញ

Eli Whitney invented the Cotton Gin in 1793.

sectionalism: ទស្សនៈបែងចែកនិយម

Sectionalism was a problem that would eventually cause a war between the North and the South.

protective tariff: ការតម្លើងពន្ធការពារទំនិញនាំចូលពីបរទេស ដើម្បីសំរាប់ការពារ ការលក់ផលិតផលក្នុងប្រទេស

The Congress passed a protective tariff to protect American factories.

secede: ការបែកចេញ ឬ ដកចេញពីសហព័ន្ធ

South Carolina threatened to secede from the United States.

READING

11.1. THE INDUSTRIAL REVOLUTION:

11.1.1. The United States grew stronger in the years after the War of 1812. American foreign policy kept the nation away from European problems. As a result, the American people were free to develop their own society. As the population increased, the cities grew larger. Manufacturing became a basic part of the nation's economy. All of these changes affected the way people lived.

11.1.2. In 1790, the population of the young nation was a little less than 4 million. But by 1860, it was over 31 million because the size of the American family had become larger and the number of immigrants had increased. During the 1860's, about 2,300,000 immigrants arrived in the United States. Most of these immigrants were Irish, Germans, or Scandinavians. They came to this country in search of a better life. Many of them had suffered from poverty and hunger in Europe. They made a major contribution to the growth of the United States as a labor force and as consumers.

11.1.3. Before the middle of the eighteenth century, most work in textile industries had been done by hand but in the 1760's, machines were used to make thread and yarn in England. Soon machines were used to replace human labor. These changes marked the beginning of the Industrial Revolution.

11.1.4. The Industrial Revolution did not appear in the United States until the early 1800's. It was greatly helped by Eli Whitney. In 1796, he started manufacturing guns in a new way. Before that time, guns were made by hand and it took a long time to make a gun this way. But in Eli Whitney's factory, he used machines to make guns. Each gun had just ten parts and they were all made by machine. Because the machine made parts exactly alike they were interchangeable and easy to assemble. This was the beginning of **mass production**. Using mass production, things could be made cheaply and quickly.

11.1.5. The New England area was soon dotted with factories. The Northeastern economy was no longer dependent on agriculture. Eastern farmers found it hard to compete with the rich farmers in the Northwest. They turned to work in the factories. By 1840, the Northeast had become the major industrial area of the United States.

11.2. KING COTTON:

11.2.1. While the Northeast became the major industrial section of the Unitd States, the South developed differently. The Southern economy was based on cotton production. Cotton was a new crop for the South. During the colonial time, not much cotton had been raised because it was hard to separate the seeds from the cotton fibers. So, the South raised tobacco, rice, and indigo. Then in 1793, Eli Whitney invented the cotton gin - a machine that helped the plantation workers to separate the cotton from the seed easily. After the cotton gin was invented, cotton became the chief crop of the South. In 1850, the South exported over 2,000,000 bales of cotton to England. Many people invested their money in cotton plantations and used many slaves to work for them.

11.2.2. Slavery grew rapidly in the South after the invention of the cotton gin. Many Southerners believed that the cotton gin made slavery profitable. As cotton became the chief crop of the Southern economy, the number and value of slaves also increased.

11.3. SECTIONALISM

11.3.1. As mentioned above, the Northern states and the Southern states were very different. The people in these two areas made their money in different ways. Each of these two areas of the country wanted the national government to do things that would help them. The people in each area felt their own needs were more important than the needs of the whole country. This was called **sectionalism**. Sectionalism was a problem that would eventually cause a war between the North and the South.

11.3.2. The Northern states' economy was based on manufacturing as well as trade with foreign countries. Because European factories could produce goods at lower price than American factories, English goods were cheaper than American goods. The Northern states asked Congress to pass a tariff on products from Europe which would raise the cost of European produces and thereby make American products less expensive than European. This tariff was called **protective tariff** because it protected American factories.

11.3.3. Southerners were against these tariffs because they made imported goods too expensive. The South Carolina legislature threatened to secede from the United States, if the tariff was not stopped. John C. Calhoun from South Carolina argued that the tariff did not help most of the people in the country. He also said that any state had the right to nullify, or reject, any federal law that hurt the citizens of a state. In 1824, Congress was ready to pass the Tariff Act. The South was unified in its opposition to any further enactment of protective tariffs. The election of 1824 showed the nation that **sectionalism** was one of the main problems it faced.

11.4. THE AGE OF JACKSON:

11.4.1. In the election of 1824, sectional differences broke into the open. Four Republican candidates were nominated to run for the presidency. John Quincy Adams represented the North; William H. Crawford represented the South; Henry Clay and Andrew Jackson both represented the West. In the election of 1824, Andrew Jackson received more popular votes than any other candidate. However, he did not win a majority of electoral college. Therefore, the House of Representatives had to choose among the three leading contenders. Clay shifted his support to Adams and Adams was elected. This election split the Republican party. Adams and his followers formed the Whig party based on the principles of the old Federalists. Jackson and his followers formed the Democratic party based on the principles of the old Republican party.

11.4.2. In 1828, Jackson defeated Adams for the presidency. Andrew Jackson became known as a representative of the common people. His two terms in office are often called the era of Jacksonian Democracy. This name was based on the idea that Jackson served the interests of the average people. He made many changes during his two terms. The office of the president was made stronger; Jackson often opposed the Congress and the Supreme Court and won. The "spoils" system was used more often in politics. Jackson replaced many former federal officials by the party followers who were loyal to him. Many movements for reform grew up during the Jackson era, such as the development of labor unions and the struggle for women rights. Effort to end slavery also became stronger. There was greater democracy in politics. Many states ended the property requirement for voters.

The Age of Jackson did not always bring greater democracy and freedom to everybody. Jackson was a slaveowner and did not favor an end to slavery. Also, Jackson was not friendly to the Indians. During his two terms in office, the rights of Indians were greatly weakened.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

S	Y	E	M	L	A	M	M	S	E	C	T	I	O	N	A	D	A	M	N	P
C	M	A	C	H	I	N	E	A	N	U	L	L	I	F	Y	N	N	O	A	L
A	N	G	E	R	M	A	N	A	S	S	E	M	B	L	E	N	I	K	G	A
N	A	C	F	A	C	T	O	R	Y	S	E	E	D	A	R	T	N	W	R	N
D	I	O	G	I	D	N	I	C	O	M	P	E	T	E	U	C	V	A	I	T
I	M	N	Y	E	N	G	L	A	N	D	O	R	C	L	Y	E	E	N	C	A
N	M	T	T	S	L	A	V	E	R	Y	R	A	O	V	E	J	N	O	R	T
A	I	R	R	E	T	A	R	I	F	F	U	V	T	D	N	E	T	G	L	I
V	G	I	E	A	R	B	H	U	N	G	E	R	T	T	U	R	K	I	T	O
I	R	B	U	R	Y	C	E	R	A	R	L	E	O	R	Y	C	H	D	U	N
A	A	U	O	C	A	E	H	I	L	O	P	S	N	U	E	O	T	N	R	K
N	T	T	P	O	P	U	L	A	T	I	O	N	C	H	N	T	B	I	E	I
B	I	I	R	I	C	E	I	E	N	I	H	C	A	M	T	T	E	C	O	G
A	O	O	N	A	N	R	C	Y	K	G	C	R	O	P	I	O	T	T	T	N
M	N	N	N	I	T	H	R	E	A	D	E	W	A	N	H	N	A	C	A	I
H	B	U	A	S	S	E	M	B	L	E	Y	A	R	N	W	G	R	U	R	K
S	G	C	U	N	A	N	C	Y	K	W	A	N	B	O	I	I	A	D	A	I
I	H	D	E	V	E	L	O	P	S	P	O	I	L	L	L	N	P	O	P	C
R	N	P	R	O	T	E	C	T	I	V	E	S	E	C	E	D	E	R	E	B
I	N	D	U	S	T	R	I	A	L	S	E	C	T	I	O	N	S	P	S	H

THREAD
HURT
GUN
KING
CROP
RICE
YARN
IRISH
SPOIL
TRADE
SECEDE

PRODUCT
ENGLAND
TARIFF
EUROPE
REJECT
HUNGER
COTTON
INDIGO
INVENT
SECTION
POVERTY
MACHINE

SEPARATE
NULLIFY
SLAVERY
ASSEMBLE
FACTORY
COMPETE
GERMANS
POPULATION
SEPARATE
PROTECTIVE
DEVELOP

INDUSTRIAL REVOLUTION
INDUSTRIAL SECTION
INTERCHANGEABLE
MASS PRODUCTION
COTTON GIN
IMMIGRATION
CONTRIBUTION
ELI WHITNEY
SCANDINAVIAN
AGRICULTURE
PLANTATION

II. Matching:

Match each word in column A with the explanation or definition in column A. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. cotton gin	1. a building or group of buildings in which goods are manufactured.
____ b. yarn	2. a machine that separates the seeds, seed hulls, and other small objects from the fibers of cotton.
____ c. trade	3. a person from one country who settles in another.
____ d. sectionalism	4. the making of large numbers of goods by use of machinery.
____ e. secede	5. a continuous strand of twisted threads of natural or synthetic material such as

wool or nylon, used in weaving or knitting.

____ f. nullify

____ g. interchangeable

____ h. mass production

____ i. immigrant

____ j. factory

6. the business of buying and selling commodities, commerce.
7. excessive devotion to local interests and customs.
8. to withdraw formally from membership in an organization, association or alliance.
9. to make worthless in law; the act by which a state sets aside a federal law and prevents its enforcements within its boundaries.
10. duplicates of the same part of a manufactured article.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Pur an F in that space if it is false.

____ 1. The United States grew stronger in the years after the War of 1812.

____ 2. Before the middle of the eighteen century, most work in textile industries was done by hand, but in the 1760's, machines were used to make thread and yarn in England.

____ 3. The Industrial Revolution did not appear in the United States until the early 1900's.

____ 4. In Eli Whitney's factory, he used machines to make cars.

____ 5. The New England area was soon dotted with factories. The Northeastern economy was no longer dependent on agriculture.

____ 6. The Southern economy was based on cotton production.

____ 7. Then in 1793, Eli Whitney invented the cotton gin - a machine that helped plantation workers to separate the seed from the cotton easily.

____ 8. Slavery grew rapidly in the South before the invention of the cotton gin.

____ 9. The Northern states asked Congress to pass a tariff on products from Europe to protect the American products.

____10. Southerners favored these tariffs because they made imported goods too expensive.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: poverty and hunger, interchangeable, invested, sectionalism, nation's economy, Industrial Revolution, immigrants, industrial section, nullify, profitable.

1. Manufacturing became a basic part of the ____________ . All of these changes affected the way people lived.

2. In 1860, the population of the United States was over 31

million because the size of the American family had become larger and the number of ___________ had increased.

3. Many of the immigrants had suffered from ___________ in Europe.

4. Soon machines were used to replace human labor. These changes marked the beginning of the ___________ .

5. Each gun had just ten parts and they were all made by machines. Because the machine made parts exactly alike they were ___________ and easy to assemble.

6. By 1840, the Northeast had become the ______________ of the United States.

7. Many people ____________ their money in cotton plantations and used many slaves to work for them.

8. Many Southerners believed that the cotton gin made slavery ______________ .

9. The people in each area felt their own needs were more important than the needs of the whole country. This was called _____________ .

10. John C. Calhoun from South Carolina argued that the tariff did not help most of the people in the country. He also said that any state had the right to ___________ , or reject, any federal law that hurt the citizens of a state.

ការអាន

១១-១ ការវិវត្តន៍ខាងផ្នែកឧស្សាហកម្ម

១១-១-១ ស-រ-អា កាន់តែរីកដុះដាលខ្លាំងឡើងបន្ទាប់ពីសង្គ្រាមនៃឆ្នាំ ១៨១២ មក ។ នយោបាយក្រៅប្រទេសអាមេរិកាំងបានដាក់អោយប្រទេសឋិតនៅឆ្ងាយពីបញ្ហាខាងផ្នែកអឺរ៉ុប ។ វិធានការនេះ បានធ្វើអោយប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំង បានផុតស្រឡះពីបញ្ហាឯទៀតៗ ដែលស្រួលអោយគេធ្វើការចាត់ចែងកិច្ចការក្នុងរបស់ខ្លួនឡើងវិញផង ។ នៅពេលដែលចំនួនប្រជាជនកាន់តែកើនឡើង ទីក្រុងក៏កាន់តែរីកធំឡើងដែរ ហើយផលិតផលទាំងប៉ុន្មានក្នុងប្រទេស ក៏បានក្លាយទៅជាផ្នែកយ៉ាងសំខាន់របស់សេដ្ឋកិច្ច ។ ការផ្លាស់ប្តូរទាំងអស់នេះហើយ ដែលបានធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលទៅលើរបៀបរស់នៅរបស់ប្រជារាស្ត្រ ។

១១-១-២ នៅឆ្នាំ ១៧៩០ ប្រជាពលរដ្ឋរបស់ ស-រ-អា មានចំនួនមិនដល់ ៤ លាននាក់ផង ។ ក៏ប៉ុន្តែដល់ឆ្នាំ ១៨៦០ ចំនួននេះបានកើនឡើងលើសពី ៣១ លាននាក់ ពីព្រោះព្រំដែនអាមេរិកាំងកាន់តែមានទំហំធំឡើង ហើយ ចំនួនពួកអន្តោប្រវេសន៍ ដែលបានចូលមករស់នៅក្នុងប្រទេសក៏កាន់តែកើនចំនួនថែមទៀតដែរ ។ នៅជំនាន់រយៈឆ្នាំ ១៨៦០ ពួកអន្តោប្រវេសន៍ប្រហែល ២ ៣០០ ០០០ នាក់បានចូលមកដល់ ស-រ-អា ។ ក្នុងចំណោមនេះភាគច្រើនជាពួក Irish, Germans និង Scandinavians ។ គេបាននាំគ្នាចូលមករស់នៅក្នុង ស-រ-អា ដើម្បីនឹងចង់ស្វែងរកជីវភាពអោយបានប្រសើរឡើង ។ ពួកនេះភាគច្រើនសុទ្ធតែជាអ្នកទីទាល់ក្រ និង ធ្លាប់បានទទួលរងគ្រោះ ក្នុងការអត់ឃ្លាននៅផ្នែកអឺរ៉ុបផង ។ ពួកនេះក៏ជាវិភាគទានយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការធ្វើ ស-រ-អា បានលូតលាស់ដែរ ដោយគេបានចូលរួមជាកំលាំង ក្នុងការប្រកបការងារ និង ជាអ្នកទិញរបស់ប្រើប្រាស់ទៀតផង ។

១១-១-៣ នៅមុនពេលពាក់កណ្តាលសតវត្សទី ១៩ កិច្ចការភាគច្រើន នៅក្នុងឧស្សាហកម្មខាងវាយនភណ្ឌ គឺត្រូវធ្វើឡើងដោយដៃ ។ ក៏ប៉ុន្តែដល់រយៈឆ្នាំ ១៧៦០ នៅអង់គ្លេស គេក៏បានចាប់ប្រើម៉ាស៊ីនសំរាប់ធ្វើខ្សែ និង សរសៃអំបោះ ។ ម៉ាស៊ីនខ្លះបានដាក់អោយធ្វើការជំនួសមនុស្ស ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះ ជាសញ្ញានៃការចាប់ផ្តើមនូវការវិវត្តន៍ខាងផ្នែកឧស្សាហកម្ម ។

១១-១-៤ ការវិវត្តន៍ខាងផ្នែកឧស្សាហកម្មនេះមិនបានកើតមាន

នៅក្នុង ស-រ-អា រហូតទាល់តែដល់ពេលដំបូងនៃរយៈឆ្នាំ ១៨០០ ។ លោក Eli Whitney

ជាអ្នកជួយឲ្យឯផ្ដើមខ្លាំងជាងគេ ពីព្រោះលោកបានចាប់ផ្ដើមធ្វើកាំភ្លើងតាមរបៀបថ្មី ដោយប្រើគ្រឿងម៉ាស៊ីន ។ កាលពីដើមកាំភ្លើងត្រូវធ្វើឡើងដោយដៃ ដូច្នេះបើសិនជាគេចង់ធ្វើតាមរបៀបលោក Whitney នេះ គឺគេត្រូវចំណាយអស់ពេលយូរណាស់ ។ កាំភ្លើងដែលធ្វើឡើង ដោយរោងចក្រ លោក Whitney មានផ្នែកទាំងអស់តែ ១០ ប៉ុណ្ណោះ ហើយផ្នែកនីមួយៗ សុទ្ធតែធ្វើឡើងដោយម៉ាស៊ីន ។ ដោយសារម៉ាស៊ីនធ្វើផ្នែកបានដូចគ្នា ដូច្នេះគេអាចធ្វើការតំឡើង និង ផ្លាស់ប្ដូរផ្នែកបានយ៉ាងស្រួលបំផុត ។ នេះជាការចាប់ផ្ដើមនូវរបៀបបង្កើតផលិតផលអោយបានយ៉ាងច្រើនលើសលុប ។ ដោយប្រើនូវវិធីនេះ របស់របរនឹងអាចបង្កើតឡើងបានយ៉ាងឆាប់ និង អស់សោហ៊ុយថោកផង ។

១១.១.៥ New England ជាផ្នែកដែលមានរោងចក្រកើតឡើងកាលដំបូងក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីប៉ុណ្ណោះ ។ សេដ្ឋកិច្ចរបស់រដ្ឋផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងកើតមិនបានពឹងពាក់ទៅលើកសិកម្មទៀតទេ ។ ពួកកសិករផ្នែកខាងកើតបានយល់ឃើញថា គេពិបាកនឹងប្រកួតប្រជែងជាមួយនឹងពួកកសិករដីមានគុ នៃផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងលិចណាស់ ដូច្នេះគេក៏បានបោះបង់ចោលស្រែចំការ ដើម្បីទៅរកការងារធ្វើនៅក្នុងរោងចក្រវិញ ។ ដល់ឆ្នាំ ១៨៥០ ផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងកើត ក៏បានក្លាយទៅជាតំបន់ឧស្សាហកម្ម ដ៏ធំមួយនៅក្នុង ស.រ.អា ។

១១.២ ដំណាំកប្បាស

១១.២.២ នៅពេលដែលផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងកើតបានក្លាយទៅជាតំបន់ឧស្សាហកម្មយ៉ាងធំនៅក្នុង ស.រ.អា មក សេដ្ឋកិច្ចនៃផ្នែកខាងត្បូងក៏បានចាប់ផ្ដើមលូតលាស់ឡើងដែរ ប៉ុន្តែទៅតាមរបៀបផ្សេងទៅវិញ ។ សេដ្ឋកិច្ចនៃរដ្ឋផ្នែកខាងត្បូង គឺពឹងផ្អែកទៅលើផលិតផលខាងដំណាំកប្បាស ។ កប្បាសនេះជាដំណាំថ្មីចំពោះពួកខាងត្បូង ។ កាលពីសម័យអាណានិគម កប្បាសមិនសូវមានតំលៃទេ ពីព្រោះពិបាកនឹងប្រទេះគ្រាប់យកចេញ ។ ដូច្នេះពួកខាងត្បូងក៏បានបែរទៅរកដំណាំផ្សេងវិញ ដូចជាថ្នាំជក់ ស្រូវ និង ខ្លះ ។ ក្រោយតែនៅឆ្នាំ ១៧៩៣ លោក Eli Whitney បានរិះរកឃើញពីរបៀបធ្វើម៉ាស៊ីនប្រទេះគ្រាប់កប្បាសឡើង ។ ម៉ាស៊ីននេះសំរាប់ជួយពួកកម្មករ ក្នុងការប្រទេះយកគ្រាប់កប្បាសបានយ៉ាងស្រួល ។ បន្ទាប់ពីម៉ាស៊ីននេះបានកើតមានឡើងកប្បាសក៏ក្លាយទៅជាដំណាំយ៉ាងសំខាន់នៅផ្នែកខាងត្បូង ។ នៅឆ្នាំ ១៨៥០ ផ្នែកខាងត្បូង បាននាំចេញនូវកប្បាសចំនួនជាងពីរលានបាវទៅខាងអង់គ្លេស ។ មនុស្សជាច្រើន បានដាក់លុយចូលទៅរកស៊ីក្នុងដំណាំកប្បាសនេះ ហើយដែលមានពួកទាសករជាច្រើនសំរាប់ធ្វើការអោយគេផង ។

១១.២.២ ទាសភាព បានកើនចំនួនឡើងយ៉ាងរហ័ស ទៅផ្នែកខាងត្បូង បន្ទាប់ពីម៉ាស៊ីនប្រឡះគ្រាប់កប្បាសបានចាប់ផ្តើមអោយប្រើមក ។ ពួកខាងត្បូងជាច្រើននាក់មានជំនឿថា ម៉ាស៊ីនប្រឡះគ្រាប់កប្បាសនេះ ហើយ ដែលបានធ្វើអោយរបរខាងទាសភាព ជារបរ ដែលអាចធ្វើអោយបានចំណេញយ៉ាងខ្លាំង ។ នៅពេលដែលកប្បាស បានក្លាយទៅជាដំណាំលេខមួយខាងសេដ្ឋកិច្ចរបស់រដ្ឋផ្នែកខាងត្បូង ចំនួននិងតម្លៃពួកទាសភាព ក៏បានកើនឡើងទៅតាមនោះដែរ ។

១១.៣ ទស្សនៈបែងចែកនិយម

១១.៣.១ ដូចបានរៀបរាប់ពីដើមមកហើយថា រដ្ឋផ្នែកខាងជើង និង រដ្ឋផ្នែកខាងត្បូង មានភាពផ្ទុយស្រឡះពីគ្នា ។ ប្រជាពលរដ្ឋនៃផ្នែកទាំងពីរនេះប្រកបមុខរបរ តាមរបៀបខុសគ្នា ហើយផ្នែកនិមួយៗនេះសុទ្ធតែមានបំណងចង់អោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលចាត់ចែងធ្វើការណា ដែលអាចជួយដល់ពួកគេរៀងៗខ្លួនផង ។ ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងផ្នែកនិមួយៗនេះ សុទ្ធតែបានយល់ថា សេចក្តីត្រូវការរបស់គេម្នាក់ៗ ជាបញ្ហាដ៏ធំសំខាន់ជាងបញ្ហាឯទៀតក្នុងប្រ ប្រទេស ។ ទស្សនៈរបៀបនេះមានឈ្មោះហៅថា ទស្សនៈបែងចែកនិយម ។ ទស្សនៈបែងចែកនិយមនេះ ជាបញ្ហា ដែលបានដឹកនាំបង្កើតអោយមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុករវាងផ្នែកខាងជើង និង ផ្នែកខាងត្បូងនៅពេលក្រោយមក ។

១១.៣.២ សេដ្ឋកិច្ចរបស់ផ្នែកខាងជើង គឺពឹងពាក់ទៅលើការធ្វើរបស់របរ និង ការធ្វើជំនួញជាមួយបរទេស ។ ដោយសាររោងចក្រខាងអឺរ៉ុបអាចធ្វើអោយបានថោកជាងរោងចក្រអាមេរិកាំង ដូច្នេះ គ្រឿងរបស់របរនោះ ក៏មានតម្លៃថោកជាងអីវ៉ាន់អាមេរិកាំងដែរ ។ រដ្ឋផ្នែកខាងជើងបានស្នើសុំអោយរដ្ឋសភាបង្កើតជាច្បាប់រាំប់ដកហូតពន្ធអាករទៅលើរបស់ពីខាងអឺរ៉ុប ដែលអាចធ្វើអោយតំលៃសំរាប់បង្កើតរបស់ទាំងនោះឡើងថ្លៃថែមទៀត ដូច្នេះពេលនោះរបស់របរអាមេរិកាំងនឹងមានតំលៃថោកជាងពីខាងអឺរ៉ុបជាមិនខានឡើយ ។ ពន្ធនេះមានឈ្មោះហៅថា ពន្ធអាករសំរាប់ការពារដល់របស់ក្នុងប្រទេស ។

១១.៣.៣ ពួកខាងត្បូងបានប្រឆាំងតវ៉ាចំពោះវិធានការណ៍នេះ ពីព្រោះវាធ្វើអោយរបស់របរពីបរទេសមានតម្លៃថ្លៃខ្លាំងពេក ។ រដ្ឋ South Carolina បានធ្វើការគំរាមកំហែងថា គេ នឹងបែកចេញពីសហរដ្ឋ បើកាលណារដ្ឋសភាមិនលុបចោលនូវច្បាប់ពន្ធអាករនោះទេ ។ លោក John Calhoun នៃរដ្ឋ South Carolina បាននិយាយប្រឆាំងឡើងថា ពន្ធអាករនេះមិនអាចជួយដល់ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងភាគច្រើនឡើយ ។ លោកព្រមទាំងបានបន្ថែមទៀតថា រដ្ឋនិមួយៗ មានអំណាចនឹងបដិសេធ

ចាត់ទុកជាមោឃៈនូវច្បាប់សហរដ្ឋណា ដែលធ្វើអោយខូចដល់ប្រយោជន៍ប្រជារាស្ត្ររបស់ខ្លួន ។ នៅឆ្នាំ ១៨២៤ រដ្ឋសភាក៏បានរៀបចំបោះឆ្នោតបង្កើតច្បាប់ពន្ធអាករនោះ ។ ពួកខាងត្បូងក៏បានរួបរួមគ្នាប្រឆាំងកាន់តែខ្លាំងឡើងទៀតចំពោះការអនុវត្តបង្កើតច្បាប់នេះ ហើយការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៅឆ្នាំ ១៨២៤ ក៏បានបង្ហាញអោយគេឃើញថា ទស្សនៈនិយមបែងចែកនិយមជាបញ្ហាដ៏ធំមួយដែលប្រទេសត្រូវជួបប្រទះទៅថ្ងៃមុខទៀត ។

១១.៤ សម័យដំនាន់លោក Jackson

១១.៤.១ ក្នុងពេលបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៅឆ្នាំ ១៨២៤ ភាពទីទៃពីគ្នានៃទស្សនៈបែងចែកនិយមនេះ ក៏បានលេចចេញកាន់តែខ្លាំងឡើង ។ បេក្ខជនដំណាងគណៈបក្សសាធារណរដ្ឋបួននាក់ត្រូវគេជ្រើសរើសឡើងសំរាប់ឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតី៖ លោក John Quincy Adams ជាអ្នកដំណាងរដ្ឋខាងជើង លោក William H Crawford ជាអ្នកដំណាងរដ្ឋខាងត្បូង លោក Henry Clay និង លោក Andrew Jackson ជាអ្នកដំណាងរដ្ឋខាងលិច ។ នៅពេលនោះលោក Andrew Jackson បានទទួលសំលេងឆ្នោតប្រជាប្រិយច្រើនជាងបេក្ខជនឯទៀតៗ ក៏ប៉ុន្តែលោកមិនបានទទួលសំលេងឆ្នោតភាគច្រើនខាងសភាឆ្នោតប្រជារាស្ត្រទេឡើយ ។ ដូច្នេះសភាដំណាងរាស្ត្រត្រូវធ្វើការជ្រើសរើសយកតែម្នាក់ក្នុងចំណោមបេក្ខជនទាំងបី ។ លោក Clay នៅពេលនោះក៏បានប្តូរការគាំទ្ររបស់ខ្លួនទៅខាងលោក Adams វិញ ហើយលោក Adams ក៏បានជាប់ឆ្នោតធ្វើប្រធានាធិបតីឡើង ។ ការបោះឆ្នោតនេះ បានធ្វើអោយមានការបែងចែករវាងគណៈបក្សសាធារណរដ្ឋ ។ លោក Adams ព្រមទាំងពួកដែលគាំទ្រលោក បានបង្កើតជាគណៈបក្សឈ្មោះ Whig - គណៈបក្សនេះមានគោលការណ៍របស់ខ្លួន សំអាងទៅលើមូលដ្ឋានរបស់គណៈបក្សសហរដ្ឋបាលពីមុន ។ លោក Jackson និងបក្សពួកខ្លួនបានបង្កើតជាគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យឡើងដែរ ដោយសំអាងទៅលើមូលដ្ឋានរបស់គណៈបក្សសាធារណរដ្ឋបាល ។

១១.៤.២ នៅឆ្នាំ ១៨២៨ លោក Jackson បានមានជ័យជំនះទៅលើលោក Adams ក្នុងការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតី ។ នៅពេលនោះ លោក Jackson បានមានឈ្មោះល្បីថាជាអ្នកដំណាងប្រជារាស្ត្រសាមញ្ញទូទៅ ។ ក្នុងពេលពីរយៈ ដែលលោកបានកាន់កាប់អំណាចនោះគេតែងតែហៅថា សម័យដំនាន់ប្រជាធិបតេយ្យរបស់លោក Jackson ឈ្មោះនេះបានបង្កើតឡើង ដោយសំអាងទៅលើគំនិត និង នយោបាយរបស់លោក ក្នុងការបំរើប្រយោជន៍របស់រាស្ត្រទូទៅ ។ កាលពីដំនាន់នោះ លោកបានធ្វើការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើន ។ លោកបានធ្វើអោយដំណែងរបស់ប្រធានាធិបតី មានភាពខ្លាំងរឹងប៉ឹងឡើង

ហើយលោកតែងតែបានប្រឆាំងជាមួយរដ្ឋសភា និង តុលាការជាន់ខ្ពស់ ដោយត្រូវទទួលនូវជ័យជំនះជានិច្ច ។ របប Spoils System ការដាក់មនុស្សខាងគណៈបក្សខ្លួនដែលមានមិត្រភក្តិជាដើមអោយចូលធ្វើការក្នុងរដ្ឋាភិបាល ដោយដេញមនុស្សដែលមិនមែនបក្សពួកខ្លួនចេញ តែងតែកើតមានឡើងជារឿយៗនៅក្នុងនយោបាយ ។ លោក Jackson បានដាក់មនុស្ស ដែលគាំទ្រ និង ស្មោះត្រង់ នឹងលោកអោយឡើងកាន់កាប់កិច្ចការក្នុងរដ្ឋាភិបាលជំនួសពួកចាស់ៗពីមុនវិញ ។ ចលនាសំរាប់កែប្រែប្រទេសបានកើតមានឡើងជាច្រើន កាលពីសម័យលោក Jackson នេះ ដូចជាការបង្កើតនូវអង្គការសហភាពរបស់ពួកកម្មករ និង ការទាមទារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ស្ត្រី ។ ការប្រឹងប្រែង ដើម្បីនឹងចង់បញ្ឈប់កុំអោយមានទាសភាព ក៏កាន់តែមានភាពខ្លាំងឡើង ហើយការអនុវត្តនូវភាពប្រជាធិបតេយ្យ ក៏កាន់តែផុះដាលខ្លាំងឡើងដែរ នៅក្នុងនយោបាយ ។ រដ្ឋជាច្រើនបានលប់ចោលចេញនូវច្បាប់ ដែលតម្រូវអោយមានសម្បត្តិទ្រព្យចំពោះអ្នកបោះឆ្នោតទាំងអស់ ។

សម័យជំនាន់លោក Jackson នោះ មិនតែងតែបាននាំមកនូវភាពប្រជាធិបតេយ្យ និង សេរីភាពចំពោះមនុស្សទាំងអស់គ្នានោះទេ ពីព្រោះលោក Jackson នេះជាម្ចាស់របស់ពួកទាសភាពដែរ ។ លោកបានប្រឆាំងចំពោះការចង់បញ្ឈប់មិនអោយមានទាសភាព ហើយលោកជាអ្នកមិនសូវជារាក់ទាក់ជាមួយនឹងពួកក្នុងស្បែកក្រហម ថែមទៀត - ក្នុងពេលពីរយៈដែលលោកបានកាន់កាប់អំណាចនោះ សិទ្ធិសេរីភាពរបស់ពួកក្លងកំទិតតែបានចុះអន់ថ ចុះអន់ថយឡើង

ការហាត់

១. ល្បែងរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ ៖ សូមរក និង គូសជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៤៥ ដែលនៅក្នុងល្បែងរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ច្រាស ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស់ ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យរបស់ពាក្យនោះផង ។

INDUSTRIAL REVOLUTION
INDUSTRIAL SECTION
INTERCHANGEABLE
MASS PRODUCTION
COTTON GIN

IMMIGRATION
CONTRIBUTION
ELI WHITNEY
SCANDINAVIAN
AGRICULTURE
PLANTATION

S	Y	E	M	L	A	M	M	S	E	C	T	I	O	N	A	D	A	M	N	P
C	M	A	C	H	I	N	E	A	N	U	L	L	I	F	Y	N	N	O	A	L
A	N	G	E	R	M	A	N	A	S	S	E	M	B	L	E	N	I	K	G	A
N	A	C	F	A	C	T	O	R	Y	S	E	E	D	A	R	T	N	W	R	N
D	I	O	G	I	D	N	I	C	O	M	P	E	T	E	U	C	V	A	I	T
I	M	N	Y	E	N	G	L	A	N	D	O	R	C	L	Y	E	E	N	C	A
N	M	T	T	S	L	A	V	E	R	Y	R	A	O	V	E	J	N	O	R	T
A	I	R	R	E	T	A	R	I	F	F	U	V	T	D	N	E	T	G	L	I
V	G	I	E	A	R	B	H	U	N	G	E	R	T	T	U	R	K	I	T	O
I	R	B	U	R	Y	C	E	R	A	R	L	E	O	R	Y	C	H	D	U	N
A	A	U	O	C	A	E	H	I	L	O	P	S	N	U	E	O	T	N	R	K
N	T	T	P	O	P	U	L	A	T	I	O	N	C	H	N	T	B	I	E	I
B	I	I	R	I	C	E	I	E	N	I	H	C	A	M	T	T	E	C	O	G
A	O	O	N	A	N	R	C	Y	K	G	C	R	O	P	I	O	T	T	T	N
M	N	N	N	I	T	H	R	E	A	D	E	W	A	N	H	N	A	C	A	I
H	B	U	A	S	S	E	M	B	L	E	Y	A	R	N	W	G	R	U	R	K
S	G	C	U	N	A	N	C	Y	K	W	A	N	B	O	I	I	A	D	A	I
I	H	D	E	V	E	L	O	P	S	P	O	I	L	L	L	N	P	O	P	C
R	N	P	R	O	T	E	C	T	I	V	E	S	E	C	E	D	E	R	E	B
I	N	D	U	S	T	R	I	A	L	S	E	C	T	I	O	N	S	P	S	H

PRODUCT
ENGLAND
TARIFF
EUROPE
REJECT
HUNGER
COTTON
INDIGO
INVENT
SECTION
POVERTY
MACHINE

THREAD
HURT
GUN
KING
CROP
RICE
YARN
IRISH
SPOIL
TRADE
SECEDE

SEPARATE
NULLIFY
SLAVERY
ASSEMBLE
FACTORY
COMPETE
GERMANS
POPULATION
SEPARATE
PROTECTIVE
DEVELOP

២- របៀបប្រៀបធៀប

សូមធ្វើការប្រៀបធៀប ពាក្យនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យឬសេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយដាក់ចម្លើយជាលេខនៅក្នុងកន្លែងទំនេរពីមុខវា ។

	A	B
________	ក- ម៉ាស៊ីនប្រទៀះគ្រាប់កប្បាស	១- ជាអាគារ ដែលរបស់របរធ្វើឡើងនៅកន្លែងនោះ
________	ខ- ពុងអំបោះ	២- ជាម៉ាស៊ីនដែលសំរាប់បំបែកចេញពីគ្នានូវគ្រាប់និង កំទេចតូចពុងទៀតចេញពីសាច់កប្បាស ។
________	គ- ជំនួញ	៣- ជាអ្នកមកពីប្រទេសណាមួយដែលបានចូលទៅរស់នៅក្នុងប្រទេសមួយទៀត ។
________	ឃ- ទស្សនៈបែងចែកនិយម	៤- ជាការធ្វើគ្រឿងរបស់របរយ៉ាងច្រើន ដោយប្រើម៉ាស៊ីន ។
________	ង- បែកចេញ	៥- ជាខ្សែអំបោះធម្មតា អំបោះនីឡុង ឬ អំបោះរោមសត្វយ៉ាងវែងដែលបានរុំឡើងជារមូធំៗ សំរាប់ដាក់ត្បាញ ឬ សំរាប់ចាក់អាវ ។
________	ច- ចាត់ទុកជាមោឃៈ	៦- ជាមុខរបរសំរាប់ទិញ និង លក់ដូរនូវគ្រឿងរបស់របរផ្សេងៗ ។
________	ឆ- ដែលផ្លាស់ប្តូរបាន	៧- ការដាក់ខ្លួនចូលយ៉ាងលិប់ក្នុងការរកប្រយោជន៍ និង ថែរក្សានូវទំនៀមទំលាប់អោយតំបន់ ឬ ស្រុកណាមួយ ។
________	ជ- ផលិតផលដែលបង្កើតចេញឡើងយ៉ាងច្រើនលើសលុប	៨- ជាការដកខ្លួនចេញពីសមាជិកនៃអង្គការ ឬ បក្សសម្ព័ន្ធណាមួយ ។
________	ឈ- អន្តោប្រវេសន៍	៩- ការធ្វើអោយច្បាប់ក្លាយទៅជាពុំបានការ ដោយរដ្ឋបដិសេធចោលមិនព្រមទទួលស្គាល់នូវច្បាប់សហរដ្ឋ

_________ញ- រោងចក្រ　　　១៩- ជាគ្រឿង ឬ ផ្នែកបន្លាស់ដែលបានធ្វើឡើងដូចគ្នា ។

៣- ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាដែលមិនពិត ។

_________១- ស-រ-អា បានរីកដុះដាលខ្លាំងឡើង បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមឆ្នាំ ១៨១២មក ។

_________២- នៅមុនពេលពាក់កណ្ដាលសតវត្សទី ១៨ កិច្ចការភាគច្រើន ដែលបានប្រកបឡើងនៅខាងឧស្សាហកម្មវាយនភណ្ឌ គឺត្រូវធ្វើឡើងដោយដៃ ។ ក៏ប៉ុន្តែដល់រយៈឆ្នាំ ១៧៦០ គ្រឿងម៉ាស៊ីនក៏បានចាប់ប្រើឡើងនៅអង់គ្លេស ។

_________៣- ការវិវត្តខាងផ្នែកឧស្សាហកម្មមិនបានកើតមាននៅ ស-រ-អា រហូតទាល់តែដល់រយៈឆ្នាំ ១៩០០ ។

_________៤- នៅក្នុងរោងចក្ររបស់លោក Eli Whitney លោកបានប្រើគ្រឿងម៉ាស៊ីនសំរាប់ធ្វើរថយន្ត ។

_________៥- រោងចក្រក៏បានចាប់កើតមានឡើងពាសពេញនៅខាងផ្នែក New England - សេដ្ឋកិច្ចរបស់រដ្ឋខាងជើងឆៀងខាងកើតលែងត្រូវការពឹងផ្អែកទៅលើកសិកម្មទៀតហើយ ។

_________៦- សេដ្ឋកិច្ចរបស់ពួករដ្ឋខាងត្បូង គឺពឹងផ្អែកទៅលើផលិតផលខាងដំណាំកប្បាស ។

_________៧- នៅឆ្នាំ ១៧៩៣ លោក Eli Whitney បានបង្កើតម៉ាស៊ីនប្រឡេះគ្រាប់កប្បាសឡើង ។ ម៉ាស៊ីននេះអាចជួយដល់ពួកកម្មករក្នុងការប្រឡេះយកគ្រាប់កប្បាសចេញ ។

_________៨- នៅមុនពេលដែលរកឃើញនូវម៉ាស៊ីនប្រឡេះគ្រាប់កប្បាសនេះ ទាសភាពបានកើនឡើងយ៉ាងរហ័សនៅផ្នែកខាងត្បូង ។

_________៩- រដ្ឋផ្នែកខាងជើងបានសុំអោយរដ្ឋសភាបង្កើតនូវច្បាប់សំរាប់ដាក់ពន្ធយកពន្ធអាករទៅលើរបស់ពីអឺរ៉ុប ដើម្បីជាវិធីសំរាប់ការពារដល់ផលិតផលអាមេរិកាំង ។

__________ ១០. ពួករដ្ឋខាងត្បូងមានការពេញចិត្តនឹងច្បាប់យកពន្ធអាករនេះ ពីព្រោះវានឹងអាចធ្វើអោយរបស់របរពីបរទេសឡើងថ្លៃថែមទៀត។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមពាក្យ ដែលយល់ថាសមត្រឹមត្រូវ ទៅសំរាប់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន ។

ភាពក្រីក្រ - ការអត់ឃ្លាន - អាចផ្លាស់ប្តូរបាន - ដាក់លុយចូលរកស៊ី - ទស្សនៈបែងចែកនិយម - សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស - ការវិវត្តខាងផ្នែកឧស្សាហកម្ម - អន្តោប្រវេសន៍ - តំបន់ខាងឧស្សាហកម្ម - ទុកជាមោឃៈ - ចំណេញ ។

១. ការធ្វើគ្រឿងរបស់របរ ក៏បានក្លាយទៅជាផ្នែកនៃ__________
- គ្រឿងទាំងនេះហើយ ដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើរបៀបរស់នៅរបស់ប្រជារាស្ត្រ ។

២. នៅឆ្នាំ ១៨៦១ ប្រជាពលរដ្ឋ ស.រ.អា មានចំនួនជាង ៣១ លាននាក់ ដោយព្រោះអាមេរិកាំងមានទំហំដីកាន់តែធំឡើង ហើយចំនួនពួក______ ក៏កាន់តែកើនឡើងថែមទៀតដែរ ។

៣. ពួកអន្តោប្រវេសន៍ភាគច្រើន សុទ្ធតែបានទទួលរងគ្រោះ ដោយសារ______

៤. រយៈពេលយ៉ាងខ្លីក្រោយមក គ្រឿងម៉ាស៊ីនបានត្រូវគេដាក់អោយប្រើប្រាស់ ជំនួសកិច្ចការមនុស្សវិញ ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះជាសញ្ញានៃការចាប់ផ្តើម នូវ__________។

៥. កាំភ្លើងនិមួយៗ មានផ្នែកតែ ១០ ប៉ុណ្ណោះ ហើយផ្នែកនិមួយៗសុទ្ធតែបានធ្វើឡើង ដោយម៉ាស៊ីន ។ ដោយសារម៉ាស៊ីនធ្វើផ្នែកៗដូចគ្នា ផ្នែកទាំងនោះ __________និង ផ្គុំបានយ៉ាងស្រួលដែរ ។

៦. ដល់ឆ្នាំ ១៨៤០ ផ្នែកខាងជើងឈៀងខាងកើត ក៏បានក្លាយទៅជា __________ នៅក្នុង ស.រ.អា ។

៧. មនុស្សជាច្រើនបាន______ក្នុងរបរដំណាំកប្បាស ដោយបានប្រើពួកទាសភាពអោយធ្វើការអោយគេផង ។

៨. ពួកខាងត្បូងជាច្រើនមានជំនឿថា ដោយសារម៉ាស៊ីនប្រឡេះគ្រាប់កប្បាស

នេះហើយ ដែលបានធ្វើអោយរបរទាសភាព ជារបរអាចធ្វើអោយមាន
________ យ៉ាងខ្លាំង ។

៩- ប្រជារាស្ត្រប្រចាំតំបន់និមួយ សុទ្ធតែបានយល់ថា សេចក្តីត្រូវការរបស់គេម្នាក់ៗ ជាបញ្ហាសំខាន់ជាងបញ្ហាឯទៀតក្នុងប្រទេស ។ ទស្សនៈរបៀបនេះមានឈ្មោះទៅថា ___________

១០- លោក John Calhoun ពីរដ្ឋ South Carolina បាននិយាយប្រកែកទៀតថា ច្បាប់ដាក់ពន្ធអាករនេះ មិនអាចជួយដល់ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងភាគច្រើនទេឡើយ ។ លោកព្រមទាំងបានបន្ថែមទៀតថា រដ្ឋនិមួយៗ មានសិទ្ធិ និងបដិសេធបាត់________នូវច្បាប់សហរដ្ឋ ដែលបានធ្វើអោយខូចដល់ប្រយោជន៍ប្រជារាស្ត្រ ។

Packet 12: SLAVERY AND THE ANTI SLAVERY MOVEMENT

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

slavery: ទាសភាព

Slavery existed in America in colonial times.

servant: អ្នកបំរើ

Some slaves worked hard in the cotton fields but others worked as house servants.

master: ចៅហ្វាយ

The lives of the slaves depended upon their masters.

punishment: ការធ្វើទោស. ការដាក់ទណ្ឌកម្ម

Whipping was a common form of punishment.

Abolitionist Movement: ចលនារំដោះពួកទាសភាព

Many Americans joined the Abolitionist Movement.

secret organization: អង្គការសំងាត់

Underground Railroad: ជាអង្គការសំងាត់សំរាប់ជួយពង្រត់ពួកទាសភាព

"Underground Railroad" was a secret organization that helped slaves to run away, and escape to the North.

revolt: បះបោរ

There were many slave revolts in the history of the United States.

arsenal: កន្លែងធ្វើអាវុធ ឬ ឃ្លាំងអាវុធ

John Brown and his followers attacked a federal arsenal in Harpers Ferry.

READING

12.1. SLAVERY IN THE UNITED STATES

12.1.1. Slavery had existed in America in colonial times. Black people were seized in Africa and brought to America as slaves. Most black slaves worked in the fields in the South. However, there were slaves in nearly all the colonies. Many merchants in the North got rich on profits from the slave trade. At first, most slaves worked in the tobacco and rice fields. Before 1800, tobacco and rice were the main crops of the South. Cotton was also grown, but the cotton seed had to be separated from the cotton fibers by hand. This made it expensive to produce cotton. In 1793, Eli Whitney invented the cotton gin to separate the cotton seeds from the cotton fibers. After the invention of the cotton gin, cotton became cheaper to produce.

12.1.2. With the invention of the cotton gin, the raising of cotton spread rapidly throughout the South and by 1815, cotton had become the main crop of the Southern states. In order to grow cotton, the South needed a supply a cheap labor to work in the cotton fields. Black slaves were the source of cheap labor. As cotton became more widespread, slavery grew in importance.

12.1.3. In 1790 there were about 700,000 black slaves in the United States, but in 1860 there were about 4 million. Nearly all the slaves lived in the South. Land and money were the sources of wealth in the North and West. Land and slaves were the sources of wealth in the South.

12.2. LIFE AS A SLAVE

12.2.1. In general, slaves worked long hours in the fields. But they also worked in factories and mines and as house servants. Whether they were treated well or poorly depended upon their masters. In many cases, slaves received poor food and poor housing. Slaves owners were allowed to punish slaves. Whipping was a common form of punishment. Slaves were not treated as people, but as property. They could not testify in court. They were not allowed to learn to read and write, and they could be bought and sold. Husband, wife, and children could be sold to different owners. Families might be separated and would never see each other again. This terrible situation angered many Americans who wanted to end slavery.

12.3. THE ABOLITIONIST MOVEMENT

12.3.1. Many people were against slavery. The people who worked against slavery were called abolitionists. They wanted to abolish slavery, or stop it completely in the United States. There were many abolitionist groups. One of the most important groups was a religious group called the Society of Friends, or the Quakers. Abolitionists did many things to try to stop slavery. Some people printed newspapers and booklets against slavery. For 35 years, a man named William Lloyd

Garrison published a newspaper called the Liberator. The main purpose of the Liberator was to print stories that told about the evils of slavery. A former slave named Frederick Douglas also printed an abolitionist newspaper called the North Star, and he was also an excellent speaker and gave many speeches against slavery.

12.3.2. Another important way of showing opposition to slavery was the work of a secret organization of people who helped slaves escape to freedom. This organization was called the "Underground Railroad". It was not really a railroad, but was a group of people who helped slaves run away. The most famous person in the Underground Railroad was Harriet Tubman. Between the years of 1850 and 1860, about 10,000 slaves who escaped through this system to the North and Canada.

12.4. SLAVE REBELLIONS

12.4.1. Abolitionists fought against slavery with books, newspapers, and speeches. Many slaves fought against slavery by running away on their own or through the Underground Railroad. However, some slaves and abolitionists did not think that these methods were effective enough. They believed that slaves would only be free if they fought for their freedom.

12.4.2. There were many slave revolts in the history of the United States, but three stood out as the most important. In 1782, a former slave name Denmark Vesey organized a slave revolt in Charleston, South Carolina. His plans were discovered just before the revolt was to start. Vesey and his followers were arrested and put to death. The second revolt, which actually began and lasted for several months in 1831, was led by Nat Turner, a slave on a farm in Virginia. In this revolt 60 whites were killed, but once again the leaders were arrested and put to death. The third revolt was led by a white abolitionist named John Brown. His group attacked and captured a federal arsenal in Harpers Ferry, Virginia, in 1859. Their plan was to take the guns from the arsenal and give them to the slaves to start a rebellion. Most of his group were killed. The rest were captured and put to death.

12.4.3. The people who led slave revolts tried to help slaves get their freedom. Instead of helping the slaves, though, the revolts usually hurt the slaves. They made southern support of slavery even stronger and made Southerners work harder to deter anyone who was trying to end slavery in the United States.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

D	E	N	M	A	R	K	V	E	S	E	Y	A	R	S	E	N	A	L
C	O	T	T	O	N	S	E	E	D	S	E	R	V	A	N	T	H	R
O	P	U	N	I	S	H	M	E	N	T	L	E	V	I	L	S	A	E
T	S	E	C	R	E	T	A	W	A	Y	I	V	O	M	F	V	R	B
T	E	S	O	S	H	P	S	T	R	P	B	O	P	D	R	I	P	E
O	P	L	L	O	U	A	T	R	S	U	E	L	P	O	E	R	E	L
N	R	A	O	U	S	P	E	E	E	R	R	T	O	R	E	G	R	L
F	A	V	N	R	B	E	R	A	N	P	A	E	S	T	D	I	S	I
I	T	E	I	C	A	R	S	T	A	O	T	S	I	A	O	N	F	O
B	E	R	E	E	N	S	E	E	L	S	O	C	T	N	M	I	E	N
E	X	Y	S	S	D	O	E	N	O	E	R	A	I	T	O	A	R	H
R	A	I	L	R	O	A	D	D	X	W	V	P	O	N	O	N	R	E
A	B	O	L	I	T	I	O	N	I	S	T	E	N	H	U	R	Y	L
F	O	L	L	O	W	E	R	C	H	A	R	L	E	S	T	O	N	P
S	O	U	T	H	E	R	N	E	R	S	B	L	O	C	K	Y	E	S

HURT
HELP
TREAT
BLOCK
SEE
REVOLT
MASTER
SECRET
EVILS

END
SERVANT
SEPARATE
RAILROAD
SLAVERY
SOURCES
HUSBAND
ARSENAL
PAPERS

AWAY
COLONIES
COTTON SEED
COTTON FIBER
LIBERATOR
PURPOSE
OPPOSTION
IMPORTANT
FREEDOM

ABOLITIONIST
FOLLOWER
CHARLESTON
HARPERS FERRY
DENMARK VESEY
PUNISHMENT
SOUTHERNER
VIRGINIA

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A B

A	B
____ a. master	1. the ending of something, often of slavery.
____ b. mine	2. a place where military equipments is made and stored.
____ c. property	3. a small bound book or pamphlet, usually with paper covers.
____ d. revolt	4. a person having control over the action of another or others.
____ e. servant	5. an excavation in the earth from which ore or minerals can be extracted.
____ f. Underground Railroad	6. a possession, ownership.
____ g. booklet	7. an attempt to overthrow the authority of the state; rebel.
____ h. arsenal	8. one who is privately employed to perform domestic services.
____ i. abolition	9. a system which helped runaway slaves escape from the South into the North or into Canada.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. Slavery existed in America in colonial times.

____ 2. With the invention of the cotton gin, the raising of cotton spread rapidly throughout the South and by 1815, cotton had become the main crop of the Southern states.

____ 3. In 1790, there were about 700,000 black slaves in the United States, but by 1860 there were about 4 million. Nearly all the slaves lived in the North.

____ 4. In general, slaves worked long hours in the field. But they also worked in factories and mines and as house servants.

____ 5. Slaveowners were not allowed to punish slaves.

____ 6. The slaves were allowed to learn to read and write, and they could not be bought and sold.

____ 7. Many people were against slavery. The people who worked against slavery were called abolitionists.

____ 8. The most famous person in the Underground Railroad was Harriet Tubman.

____ 9. Abolitionists fought against slavery with television, radio, and speeches.

____10. There were many slave revolts in the history of the United States.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct work or group of words in the blanks: sources of wealth, Underground

Railroad, abolitionists, cotton seeds, revolt, slaves, running away, whipping, cotton gin, arsenal.

1. Black people were seized in Africa and brought to America as ____________ .

2. Cotton was also grown but the ____________ had to be separated from the cotton fibers by hand.

3. In 1793, Eli Whitney invented the ____________ to separate the cotton seeds from the cotton fibers.

4. Land and money were the ____________ in the North and West.

5. Slaveowners were allowed to punish slaves. ____________ was a common form of punishment.

6. Many people were against slavery. The people who worked against slavery were called ____________ .

7. Another important way of showing opposition to slavery was the work of a secret organization of people who helped slaves escape to freedom. This organisation was called the ____________ .

8. Many slaves fought against slavery by ____________ on their own or through the Underground Railroad.

9. In 1782, a former slave named Denmark Vesey organized a slave ____________ in Charleston, South Carolina.

10. The third slave revolt was led by a white abolitionist named John Brown. His group attack and captured a federal ____________ in Harpers Ferry, Virginia, in 1859.

ការអាន

១២.១ ទាសភាពនៅក្នុង ស.រ.អា

១២.១.១ ទាសភាពបានកើតមានឡើងក្នុងស្រុកអាមេរិក កាលពីសម័យអាណានិគម ។ មនុស្សស្បែកខ្មៅបានត្រូវគេចាប់ពីអាហ្វ្រិក ដើម្បីនឹងយកចូលមកក្នុងស្រុកអាមេរិក ក្នុងនាមជាពួកទាសភាព ។ ពួកទាសភាពស្បែកខ្មៅនេះ ច្រើនតែធ្វើការក្នុងស្រែចំការ នៅតាមរដ្ឋផ្នែកខាងត្បូង ក៏ប៉ុន្តែរដ្ឋអាណានិគមភាគច្រើនសុទ្ធតែមានពួកទាសភាពនេះដែរ ។ ពួកធ្វើជំនួញនៅផ្នែកខាងជើងជាច្រើននាក់បានក្លាយទៅជាអ្នកមានដោយសារលុយចំណេញបានមកពីការលក់ដូរពួកទាសភាពទាំងនោះ ។ ពេលដំបូងឡើង ពួកទាសភាពភាគច្រើនសុទ្ធតែធ្វើការនៅក្នុងចំការថ្នាំជក់ និង ស្រែដាំស្រូវ ពីព្រោះនៅមុនឆ្នាំ ១៨០០ ស្រូវ និង ថ្នាំជក់ នេះជាដំណាំយ៉ាងសំខាន់របស់រដ្ឋផ្នែកខាងត្បូង ។ កប្បាសក៏មានគេដាំដែរ ក៏ប៉ុន្តែគេត្រូវការចំណាយលុយអស់យ៉ាងច្រើន ដោយសារតែប្រើមនុស្សសំរាប់ប្រទៀះយកគ្រាប់កប្បាស់ចេញ ។ នៅឆ្នាំ ១៧៩៣ លោក Eli Whitney បានរកឃើញនូវម៉ាស៊ីនប្រទៀះយកគ្រាប់ចេញពីសាច់កប្បាស់ ។ បន្ទាប់ពីការរកឃើញនេះមក អ្នកប្រកបរបរខាងដំណាំកប្បាស់ ក៏អាចធ្វើការចំណាយប្រាក់យ៉ាងថោកផងដែរ ។

១២.១.២ ដោយសារការរកឃើញនូវម៉ាស៊ីនប្រទៀះគ្រាប់នេះ ដំណាំកប្បាស់ក៏បានរីកដុះដាលយ៉ាងឆាប់រហ័សនៅតាមតំបន់ផ្នែកខាងត្បូង ហើយដល់ឆ្នាំ ១៦១៥ ដំណាំនេះក៏ក្លាយទៅជាដំណាំលេខមួយប្រចាំរដ្ឋខាងត្បូងទាំងមូល ។ ដើម្បីនឹងចាប់ដាំដំណាំនេះ គេត្រូវការគ្រឿងសម្ភារៈ និង អ្នកប្រកការងារដែលយកថ្លៃយ៉ាងថោកបំផុត ។ ពួកទាសភាពស្បែកខ្មៅជាប្រភពនៃការងារដ៏ថោកនេះ ហើយនៅពេលដែលដំណាំកប្បាសកាន់តែរីកដុះដាលខ្លាំងឡើង ទាសភាពក៏បានកើនឡើងទៅតាមនោះដែរ ។

១២.១.៣ នៅឆ្នាំ ១៧៩០ ពួកទាសភាពស្បែកខ្មៅមានចំនួនប្រហែល ៧០ ម៉ឺននាក់ នៅក្នុង ស.រ.អា ហើយនៅក្នុងឆ្នាំ ១៨៦០ ចំនួននេះក៏បានកើនឡើងទៅដល់ប្រហែល ៤ លាននាក់ ។ ពួកទាសភាពស្ទើងតែទាំងអស់បានរស់នៅតំបន់ខាងត្បូង ។ ដីនិងលុយកាក់ជាប្រភពនៃភោគទ្រព្យរបស់ពួករដ្ឋខាងជើង និង ខាងលិច ចំណែកផ្នែកខាងត្បូងវិញ ភោគទ្រព្យរបស់គេគឺ ដី និង ទាសភាព ។

១២.២ ជីវិតរបស់ពួកទាសភាព

១២.២.១ ជាទូទៅ ពួកទាសភាពត្រូវធ្វើការយ៉ាងយូរម៉ោង នៅក្នុងស្រែចំការ ក៏ប៉ុន្តែគេក៏ឃើញមានពួកនេះធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រ អណ្តូងរ៉ែ និង ជាឈ្នួលសំរាប់

បំរើគេដែរ ។ ការព្យាបាល ការល្អត្រឹមត្រូវ ឬ មិនបានល្អ គឺស្រេចតែទៅលើពួកចៅហ្វាយនាយទាំងអស់នោះ ។ ជារឿយៗ ពួកនេះតែងតែបានទទួលចំណីអាហារមិនគ្រប់គ្រាន់ និង មានទីលំនៅមិនសមរម្យផង ។ ពួកចៅហ្វាយនាយមានច្បាប់នឹងធ្វើទោស ឬ ដាក់ទណ្ឌកម្មដល់ពួកទាសភាព ដែលធម្មតា គេច្រើនតែប្រើរំពាត់សំរាប់វាយ ។ ពួកទាសភាពមិនសូវដែលបានទទួលការព្យាបាលអោយដូចជាមនុស្សធម្មតាទេ ដោយគេទុកពួកនេះថាជា របស់ជាប់ថ្លៃរបស់គេ ។ ពួកទាសភាពទាំងនេះមិនអាចឡើងនិយាយធ្វើជាសាក្សី នៅក្នុងតុលាការបានឡើយ ហើយថែមទាំងមិនអនុញ្ញាតិអោយរៀនសូត្រទៀតផង ។ គេអាចលក់ ឬ ទិញពួកទាសភាពបាន ដោយមានពេលខ្លះ ប្តី ប្រពន្ធ ឬ កូន ត្រូវគេលក់ទៅអោយម្ចាស់ខុសគ្នា ដែលជាហេតុបណ្តាលអោយគ្រួសារពួកនោះបែកខ្ញែកគ្នាអស់ ថែមទាំងមិនអាចនឹងវិលត្រឡប់មកជួបជុំគ្នាបានវិញផង ។ ស្ថានភាពដ៏ខ្លោចផ្សានេះ បានធ្វើអោយប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងជាច្រើននាក់ ដែលចង់បញ្ឈប់មិនអោយមានទាសភាពតទៅទៀត មានការខឹងសម្បារយ៉ាងខ្លាំង ។

១២-៣ ចលនារំដោះពួកទាសភាព

១២-៣-១ មនុស្សជាច្រើនបានប្រឆាំងនឹង បញ្ហាទាសភាពនេះ ។ អ្នកដែលធ្វើការតវ៉ាប្រឆាំង មានឈ្មោះហៅថា អ្នករំដោះទាសភាព ។ ពួកនេះចង់បិទ និង ចង់បញ្ឈប់មិនអោយមានទាសភាពនៅក្នុងស-រ-អា តទៅទៀត ។ នៅជំនាន់នោះ គេឃើញមានក្រុមរំដោះពួកទាសភាពជាច្រើន ប៉ុន្តែក្រុមមួយដែលសំខាន់ជាងគេ គឺក្រុមសាសនាមួយឈ្មោះ The Society of Friends ឬគឺ the Quakers - ពួកអ្នកចង់ជួយរំដោះនេះ បានចាត់ចែងវិធានការយ៉ាងច្រើន ដូចជា បោះពុម្ពកាសែត និង កូនសៀវភៅតូចៗ សំរាប់ឃោសនាប្រឆាំង ។ នៅពេលនោះមានមនុស្សម្នាក់ឈ្មោះ William Lloyd Garrison បានបោះពុម្ពកាសែតមួយ ដែលមានឈ្មោះថា The Liberator (អ្នករំដោះ) អស់រយៈពេល ៣៥ ឆ្នាំ ។ គោលបំណងរបស់កាសែតនេះ គឺដើម្បីសំរាប់បោះពុម្ពផ្សាយ អំពីរឿងអាក្រក់ទាំងប៉ុន្មានដែលបានកើតឡើងចំពោះពួកទាសភាព ។ ខ្ញុំកញ្ជះគេពីដើមម្នាក់ឈ្មោះ Frederick Douglas ក៏បានសរសេរកាសែតក្នុងចលនារំដោះមួយទៀតឈ្មោះ the North Star ដែរ ។ លោកនេះ ជាអ្នកប៉ិនប្រសប់ខាងនិយាយថែមទៀត ដោយលោកបានថ្លែងសុន្ទរកថាប្រឆាំង នឹងទាសភាពជាច្រើនលើកច្រើនសារផង ។

១២-៣-២ វិធានការដ៏សំខាន់មួយទៀត ដែលបានធ្វើឡើង ដើម្បីសំរាប់បង្ហាញពីការប្រឆាំងនេះដែរ គឺកិច្ចការរបស់អង្គការសំងាត់មួយ ដើលបានជួយរំដោះពួកទាសភាពអោយបានរួចខ្លួន មានសេរីភាពឡើងវិញ ។ អង្គការសំងាត់នេះមានឈ្មោះហៅថា

" Underground Railroad" - សូមមើលអត្ថន័យនៅពីខាងមុខ ។ ឈ្មោះនេះមិនមែនជាផ្លូវរទេះភ្លើងអ្វីនោះទេ ប៉ុន្តែគឺជាមនុស្សមួយក្រុម ដែលចង់ជួយពង្រត់រំដោះពួកទាសភាពប៉ុណ្ណោះ ។ មនុស្សម្នាក់ដែលមានឈ្មោះល្បីជាងគេ ក្នុង អង្គការនោះគឺលោក Harriet Tubman ។ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៨៥០ និង ឆ្នាំ ១៨៦០ មានពួកទាសភាព ចំនួន ១ម៉ឺននាក់បានរត់រួចទៅផ្នែកខាងជើង និង កាណាដា ដោយសារបានទទួលជំនួយពី អង្គការសំងាត់នេះ ។

១២-៥ ការបះបោររបស់ពួកទាសភាព

១២-៥-១ ពួកអ្នកចង់រំដោះពួកទាសភាព បានធ្វើការប្រយុទ្ធតតាំងចំពោះបញ្ហានេះ ដោយប្រើសៀវភៅ កាសែត និង សុន្ទរកថា ។ ពួកទាសភាពជាច្រើននាក់ទៀត ក៏បាន ប្រឆាំងឡើង ដោយរត់ចេញដោយខ្លួនឯង ឬ ក៏មានជំនួយពីខាងអង្គការសំងាត់ ។ ក៏ ប៉ុន្តែមានទាសភាព និង អ្នកជួយរំដោះខ្លះទៀត ដែលបានយល់ថា វិធានការណ៍អស់ទាំង នេះមិនសូវមានប្រសិទ្ធភាពទេ ។ ពួកនេះមានជំនឿថា បើសិនជាចង់អោយពួកទាស ភាពទាំងនោះបានរួចខ្លួនជាអ្នកជាឡើងវិញ ទាល់តែគេងើបប្រយុទ្ធទាមទារសេរីភាព ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់តែម្តង ។

១២-៥-២ ការបះបោរប្រឆាំងរបស់ពួកទាសភាពមានកើតឡើងជាច្រើននៅក្នុងប្រវត្តិ សាស្ត្រ ស-រ-អា ក៏ប៉ុន្តែមានព្រឹត្តិការណ៍បី ដែលបានលេចចេញឡើងខ្លាំងជាងគេ ។ នៅ ឆ្នាំ ១៧៨២ មានមនុស្សខ្ញុំកញ្ជះគេ ពីដើមម្នាក់ឈ្មោះ Denmark Vesey បានរៀបចំបង្កើតអោយមានការបះបោររបស់ពួកទាសភាពនៅ Charleston នៃ រដ្ឋ South Carolina ។ វិធានការណ៍នេះបានត្រូវគេរកឃើញនៅមុន ពេលដែល ការបះបោរនេះប្រុងនឹងចាប់ផ្តើមឡើង ។ Vesey និងអ្នកគាំទ្រគាត់ទាំងប៉ុន្មានបាន ត្រូវគេសំលាប់ចោលទាំងអស់ ។ ការបះបោរលើកទីពីរ បានកើតឡើងនៅឆ្នាំ ១៨៣១ អស់រយៈពេលបីបួនខែ ដែលបានដឹកនាំទាសភាពខាង Virginia ម្នាក់ឈ្មោះ Nat Turner ។ ការបះបោរនេះបានបណ្តាលអោយជនស្បែកសចំនួន៦០ នាក់ស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ក៏ប៉ុន្តែលើកនេះទៀត ពួកអ្នកដឹកនាំនៃការបះបោរក៏ត្រូវគេបានសម្លាប់ចោលដែរ ។ ព្រឹត្តិការណ៍ទីបី ជាការបះបោរដឹកនាំ ដោយអ្នករំដោះទាសភាពស្បែកសម្នាក់ឈ្មោះ John Brown ។ ក្រុមលោកនេះបានវាយលុក និង យកបានឃ្លាំងអាវុធរបស់រដ្ឋការ សហរដ្ឋនៅ Harpers Ferry នៃរដ្ឋ Virginia នៅឆ្នាំ ១៨៥៩ ។ គំរោងការណ៍របស់គេ គឺដើម្បីដណ្តើមយកកាំភ្លើងពីឃ្លាំងទៅចែកអោយពួកទាសភាពសំរាប់ ធ្វើការប្រយុទ្ធ។ មនុស្សភាគច្រើននៃក្រុមនេះ បានត្រូវស្លាប់ ក្នុងការប្រយុទ្ធគ្នា ឯចំណែកពួកនៅសល់ទាំងប៉ុន្មាន បានត្រូវគេចាប់ប្រហារជីវិតចោលទាំងអស់ ។

១២-៤-៣ ពួកអ្នកដែលដឹកនាំពួកទាសភាពអោយធ្វើការបះបោរទៀតទាំងបំផ្លាញ គឺដើម្បីជួយរកសេរីភាពអោយពួកគេប៉ុណ្ណោះ ក៏ប៉ុន្តែអំពើនេះតែងតែបានបណ្តាលអោយពួកទាសភាពត្រូវទទួលរងគ្រោះទៅវិញ ។ ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងអស់នេះ បានធ្វើអោយការគាំទ្រ ចង់រក្សាទុកនូវទាសភាព នៅផ្នែកខាងត្បូងកាន់តែមានសភាពខ្លាំងឡើងទៀត ហើយពួកខាងត្បូងក៏បានខិតខំធ្វើការរឹតតែកាន់ខ្លាំងឡើង ក្នុងការប្រឆាំងនិងគំរាម អោយបានរួញរ៉ា ត្រូវជាឈ្នះ ដែលចង់បំបាត់ទាសភាពនេះចេញពី ស-រ-អា ។

ការហាត់

~~~

១. របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ ៖ សូមរកនិងគូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣៥ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោមនេះ ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ឆ្រាង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យរបស់ពាក្យនោះផង ។

D E N M A R K V E S E Y A R S E N A L
C O T T O N S E E D S E R V A N T H R
O P U N I S H M E N T L E V I L S A E
T S E C R E T A W A Y I V O M F V R B
T E S O S H P S T R P B O P D R I P E
O P L L O U A T R S U E L P O E R E L
N R A O U S P E E E R R T O R E G R L
F A V N R B E R A N P A E S T D I S I
I T E I C A R S T A O T S I A O N F O
B E R E E N S E E L S O C T N M I E N
E X Y S S D O E N O E R A I T O A R H
R A I L R O A D D X W V P O N O N R E
A B O L I T I O N I S T E N H U R Y L
F O L L O W E R C H A R L E S T O N P
S O U T H E R N E R S B L O C K Y E S

HURT
HELP
TREAT
BLOCK
SEE
REVOLT
MASTER
SECRET
EVILS

END
SERVANT
SEPARATE
RAILROAD
SLAVERY
SOURCES
HUSBAND
ARSENAL
PAPERS

AWAY
COLONIES
COTTON SEED
COTTON FIBER
LIBERATOR
PURPOSE
OPPOSTION
IMPORTANT
FREEDOM

ABOLITIONIST
FOLLOWER
CHARLESTON
HARPERS FERRY
DENMARK VESEY
PUNISHMENT
SOUTHERNER
VIRGINIA
~~~

២- របៀបប្រៀបផ្ទឹម

សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមពាក្យដែលនៅខាងឆ្វេងក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យសេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយដាក់ចម្លើយជាលេខនៅពីខាងមុខខ្ទង់ ។

A	B
________ក- ចៅហ្វាយ	១- រឿងអ្វីមួយដែលបញ្ឈប់លែងអោយមានតទៅទៀត ដូចជារឿងទាសភាពជាដើម ។
________ខ- អណ្តូងរ៉ែ	២- ជាកន្លែងដែលសំរាប់ធ្វើនិងទុកដាក់នូវគ្រឿងសម្ភារៈទាហាន ។
________គ- ទ្រព្យសម្បត្តិ	៣- ជាកូនសៀវភៅ ឬ លិខិតខ្លីពុំដែលបានចងក្រងទៀងដោយមានក្របរឹង ។
________ឃ- ការបះបោរ	៤- ជាអ្នកដែលមានសិទ្ធិ និង អំណាចចាត់ចែងត្រួតត្រាទៅលើមនុស្សម្នាក់ទៀត ។
________ង- ឈ្នួលបំរើ	៥- ការកាប់កកាយនៅក្នុងដី ដើម្បីសំរាប់រកវត្ថុធាតុដើម ។
________ច- Undergroun Railroad	៦- ជាអ្វីៗដែលមាននិងជារបស់ខ្លួនឯង ។
________ឆ- សៀវភៅតូច	៧- ជាការប៉ុនប៉ងធ្វើការរំលំពួកអាជ្ញាធរក្នុងស្រុក ។
________ជ- ឃ្លាំងអាវុធ	៨- ជាអ្នកដែលគេបានជួលអោយធ្វើការក្នុងផ្ទះ ។
________ឈ- ការបំបិទចោល	៩- ជាអង្គការសំរាប់ជួយពង្រត់ពួកទាសភាពពីផ្នែកខាងត្បូងអោយរត់ទៅនៅផ្នែកខាងជើង និង កាណាដាវិញ ។

៣- ពិត ឬ មិនពិត៖

សូមមើលនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណាដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលមិនពិត ។

__________ ១- បញ្ហាទាសភាពបានកើតមានឡើងនៅក្នុង ស-រ-អា តាំងពីសម័យអាណានិគមម្ល៉េះ ។

__________ ២- ដោយសារការរកឃើញនូវម៉ាស៊ីនប្រទៀះគ្រាប់កប្បាសនេះ ដំណាំកប្បាសក៏បានរីកដុះដាលយ៉ាងឆាប់រហ័សពាសពេញ ផ្នែកខាងត្បូង ហើយដល់ឆ្នាំ ១៨១៥ កប្បាសក៏ក្លាយទៅជាដំណាំលេខមួយប្រចាំរដ្ឋខាងត្បូងផង ។

__________ ៣- នៅឆ្នាំ ១៧៩០ ពួកទាសភាពស្បែកខ្មៅនៅក្នុង ស-រ-អា មានចំនួនតែ ៧០ ម៉ឺននាក់ប៉ុណ្ណោះ តែដល់ឆ្នាំ ១៨៦០ ចំនួននេះបានកើនឡើងទៅដល់ប្រហែល ៤ លាននាក់ ។ ពួកទាសភាពភាគច្រើនពុំរស់នៅក្នុងរដ្ឋផ្នែកខាងជើង ។

__________ ៤- ជាទូ ពួកទាសភាពទាំងនេះត្រូវធ្វើការយ៉ាងជួរមាំងនៅក្នុងស្រែចំការ ប៉ុន្តែពួកនេះក៏មានធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រ អណ្តូងរ៉ែ និង ជាឈ្នួលបំរើគេដែរ ។

__________ ៥- ពួកម្ចាស់ចៅហ្វាយមិនអនុញ្ញាតិអោយធ្វើទោស ឬ ដាក់ទណ្ឌកម្មដល់ពួកទាសភាពឡើយ ។

__________ ៦- ពួកទាសភាព និង អនុញ្ញាតិអោយរៀនសូត្របាន ហើយ គេមិនអាចនឹងធ្វើការលក់ដូរពួកនេះបានផង ។

__________ ៧- មនុស្សជាច្រើនបានប្រឆាំងនឹងបញ្ហាទាសភាពនេះ ។ ពួកដែលធ្វើការតវ៉ាប្រឆាំងមានឈ្មោះទៅថា ពួកអ្នកជួយរំដោះ ទាសភាព ។

__________ ៨- មនុស្សម្នាក់ដែលមានឈ្មោះល្បីជាងគេនៅក្នុងអង្គការ Underground Railroad គឺលោក Harriet Tubman

__________ ៩- ពួកអ្នករំដោះទាសភាព បានប្រយុទ្ធប្រឆាំង និង បញ្ហានេះដោយប្រើនូវទូរទស្សន៍ វិទ្យុ និង សុន្ទរកថា ។

__________ ១០- នៅជំនាន់នោះ គេឃើញមានការបះបោររបស់ពួកទាសភាពបានកើត

មានទៀតនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រអាមេរិកាំង ។

៤- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមពាក្យដែលយល់ថាសមត្រឹមត្រូវទៅដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : ប្រភពនៃភាពទ្រព្យ - Underground Railroad - ពួកអ្នកនាំដោះទាសភាព - គ្រាប់កប្បាស - បះបោរ - ទាសភាព - រត់ចេញ - វានឹងរំពាត់ - ម៉ាស៊ីនប្រទេះគ្រាប់កប្បាស - ឃ្លាំងអាវុធ ។

១- ពួកស្បែកខ្មៅត្រូវបានគេចាប់យកមកពីទ្វីបអាហ្វ្រិក ដើម្បីសំរាប់ដឹកនាំយកមកចូលក្នុង ស-រ-អា ក្នុងនាមជាពួក________ ។

២- កប្បាសគឺមានដាំទៀងដែរ ក៏ប៉ុន្តែ________ត្រូវប្រទេះយកចេញដោយប្រើដៃមនុស្ស ។

៣- នៅឆ្នាំ ១៧៩៣ លោក Eli Whitney បានរកឃើញ_____ ដើម្បីសំរាប់បំបែកគ្រាប់កប្បាសចេញពីសាច់សំឡី ។

៤- ដី និង លុយកាក់ជា__________របស់រដ្ឋផ្នែកខាងជើងនិងខាងលិច ។

៥- ពួកចៅហ្វាយនាយមានអំណាច និង ធ្វើទោសដាក់ទណ្ឌកម្មដល់ពួកទាសភាព ការ___________ជាវិធីធម្មតា ដែលគេច្រើនតែធ្វើទៀង ។

៦- មនុស្សជាច្រើនបានប្រឆាំងនឹងបញ្ហាទាសភាព ពួកទាំងនេះមានឈ្មោះថា

____

៧- វិធានការណ៍ដ៏សំខាន់មួយទៀត ដែលគេធ្វើទៀង ដើម្បីនឹងបង្ហាញពីការជំទាស់ប្រឆាំងនឹងបញ្ហាទាសភាពនេះដែរ គឺជាកិច្ចការរបស់អង្គការសំងាត់មួយ ដែលបានជួយនាំដោះពួកអ្នកទាសភាពជាច្រើននាក់ ។ អង្គការនេះមានឈ្មោះហៅថា___________

៨- មានពួកទាសភាពជាច្រើន បានប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងបញ្ហានេះ ដោយបាន__________ដោយខ្លួនឯង ឬ គឺមានជំនួយពីខាងអង្គការ Underground Railroad ផង ។

៩- នៅឆ្នាំ ១៧៨២ មានខ្ញុំកញ្ជះគេពីដើមម្នាក់ឈ្មោះ Denmark Vesey

បានរៀបចំបន្ទាក់ក្រោយមានជាការ _ _ _ _ _ _ _ _ របស់ពួកទាសភាព
ទៀងនៅ Charleston នៃរដ្ឋ South Carolina ។

១០. ការបះបោរទីបីដែលបានដឹកនាំដោយអ្នករំដោះទាសភាពក្លៀវក្លាម្នាក់
ឈ្មោះ John Brown ។ ក្រុមនេះបានវាយលុកយកក្ទះនគួរ _ _ _ _ _ _
នៅ Harpers Ferry នៃរដ្ឋ Virginia នៅឆ្នាំ ១៨៥៩ ។

249

Section IV
Conflict And Reunion

SECTION IV: CONFLICT AND REUNION

Packet 13: FROM THE SLAVERY DISPUTE TO THE CIVIL WAR

ពាក្យថ្មីៗ

compromise: សម្របសម្រួល

Henry Clay suggested a compromise.

Petition: ការប្ដឹងសុំ

Missouri petitioned Congress for admission.

admission: ការអនុញ្ញាតិអោយចូល

amendment: ការកែប្រែបញ្ជាប់ ឬ មាត្រា

Representative Tallmadge introduded an amendment to the bill for admission of Missouri.

economic conditions: ស្ថានភាពរបស់សេដ្ឋកិច្ច

The South said that Congress could not add economic conditions to a bill.

the Northwest Ordinance: បញ្ញត្តិនៃផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងលិច

The Northwest Ordinance had forbidden slavery in the territories.

forbid: ហាមឃាត់

balance: ភាពស្មើរគ្នា ភាពនឹងនរ

The balance of free and slave states ended when California entered the Union.

solution: ផ្លូវដោះស្រាយ

Henry Clay found a solution that satisfied everyone.

fugitive: អ្នកលួចរត់

A new Fugitive Slave Act was passed that would lead to the reduction of the numbers of runaway slaves.

repeal: លប់ចោល បដិសេធ

The Kansas-Nebraska Act repealed part of the Missouri Compromise.

parallel: ស្រប ដែលស្របគ្នា

The 36 30' parallel divided the free and slave states.

secede: បែកចេញ

Secessionists urged the Southern states to secede from the Union and form their own country.

READING

13.1. THE MISSOURI COMPROMISE:

13.1.1. In 1820 there were 11 slave states in the South and 11 free states in the North of the United States. This meant that the North and the South had an equal number of votes in the Senate. (North 22; South 22). But, because more people lived in the North, it had more votes in the House of Representatives than the South. (North 105; South 81). At this time 2 states petitioned Congress for admission. These requests would make the North and South fight over the balance of political power.

13.1.2. Maine asked to join the Union as a free state. This made the South angry. If Maine was added to the free states the North would have more votes than the South in the Senate as well as the House of Representatives. When Missouri, a part of the Northwest Territory, asked to join the Union as a slave state, the South was happy but the North was angry. The Northwest Ordinance had forbidden slavery in the territories and the North was afraid that other slave states would be formed out of the Northwest Territory and it would lose some of its power. To try to limit the power of the slave states, a northern representative, Representative Tallmadge, introduced an amendment to the bill for the admission of Missouri. The Tallmadge Amendment said 2 things:

1. No more slaves could enter Missouri.
2. Any slave who had been born in Missouri would become free on his 25th birthday.

The South said that Congress had the right to accept or refuse admission to a state, but it could not add social and economic conditions.

13.1.3. Finally a Congressman from Kentucky named Henry Clay suggested a compromise to the argument. He suggested that Maine enter the Union as a free state and Missouri enter the Union as a slave state. This would keep the number of free and slave states equal. He also suggested that a line be drawn across the Louisiana Territory (36° 30' parallel). North of the line slavery would not be allowed, except for Missouri. South of the line, slavery would be allowed.

Congress accepted this compromise. It is called the Missouri Compromise of 1820. Look at the map to see how the Missouri Compromise affected the United States.

MISSOURI COMPROMISE - 1820

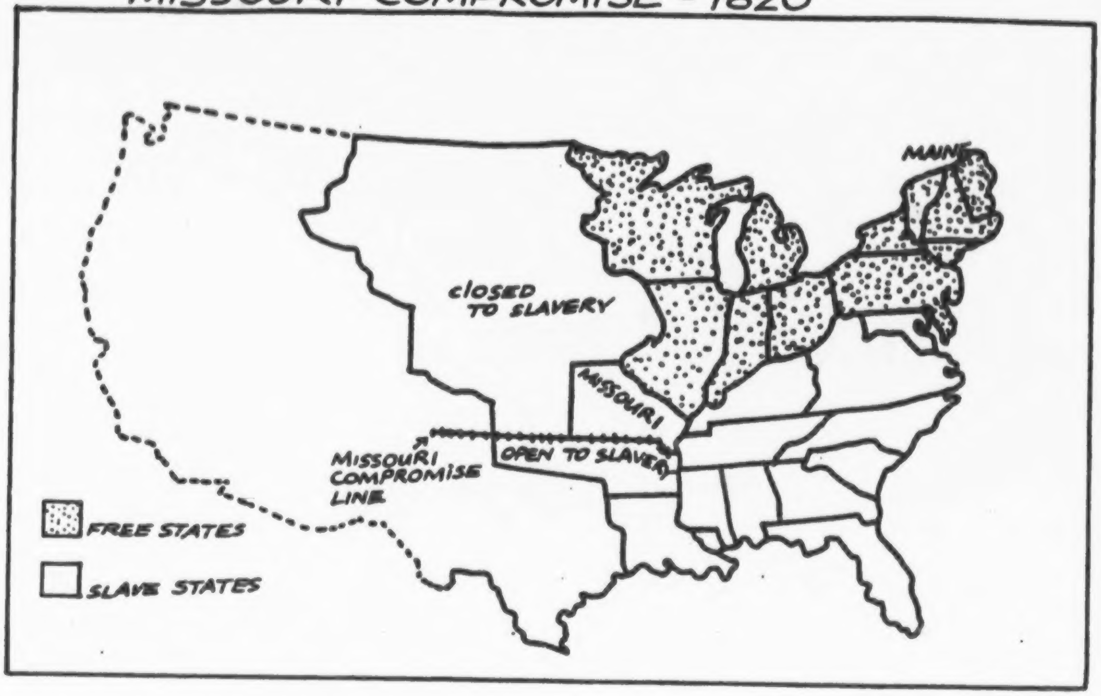
MAINE
CLOSED TO SLAVERY
MISSOURI
MISSOURI COMPROMISE LINE
OPEN TO SLAVERY
FREE STATES
SLAVE STATES

13.2. THE COMPROMISE OF 1850

13.2.1. Slavery became an issue again after the Mexican War. The Mexican Cession, which was added because of the war, gave the United States a lot of new land. Deciding if this land should be slave or free added new problems for the United States in 1850.

13.2.2. In 1850 California wanted to join the Union as a free state. Southerners were against this because the free states would have controlled the Senate.

Once again, Henry Clay, found a solution that satisfied everyone. There was no way to avoid giving the North additional Senate votes. So he proposed that other favors be given to the South in his Compromise of 1850:

1. California would be admitted as a free state.

2. The new lands of the Southwest would be divided into the territories of New Mexico and Utah. The settlers of these territories would decide the issue of slavery for themselves. This idea is called "popular sovereignty".
3. Buying and selling of slaves in the nation's capital, Washington, D.C., must stop, but people could still own slaves there.
4. A new Fugitive Slave Law gave slave owners greater power to get runaway slaves.

13.2.3. The Compromise of 1850 did not decrease the tension between the sections. The South was upset because the balance of free and slave states had been broken by adding a free state and no slave state. The North was upset by the stricter Fugitive Slave Law.

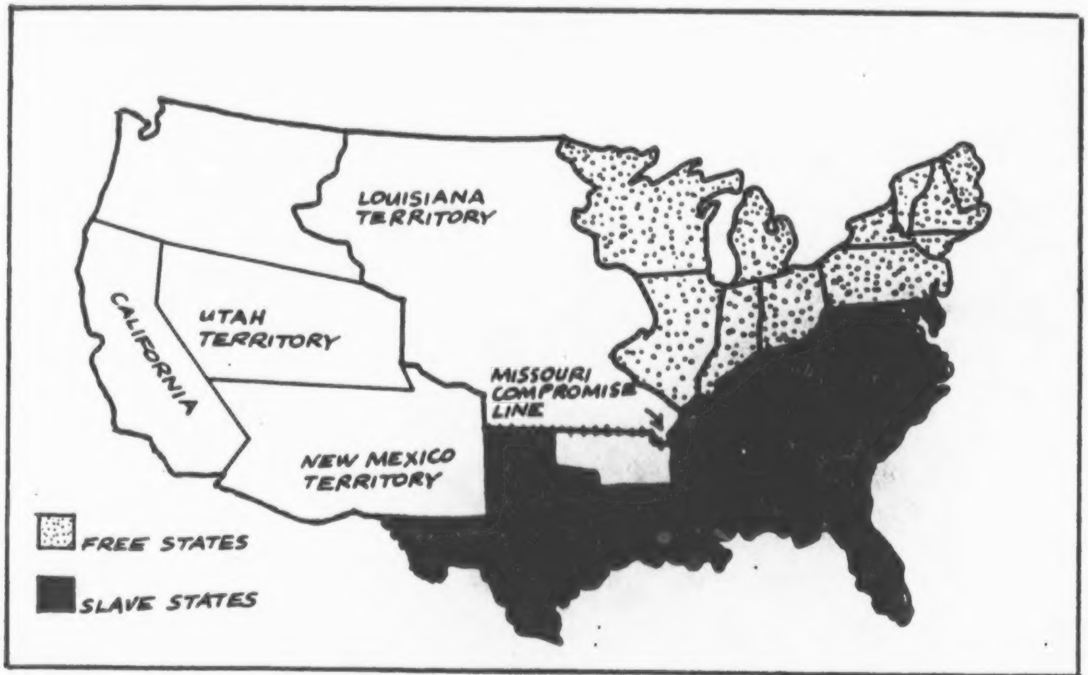
LOUISIANA TERRITORY
UTAH TERRITORY
CALIFORNIA
NEW MEXICO TERRITORY
MISSOURI COMPROMISE LINE
FREE STATES
SLAVE STATES

13.3. THE KANSAS-NEBRASKA ACT OF 1854

13.3.1. Many people in Congress liked the idea of popular sovereignty. Stephen Douglas, a Senator from Illinois, suggested it should be used for all the territories the United States owned. When Congress started to organize the parts of the Louisiana Territory called Kansas and Nebraska, they debated this idea.

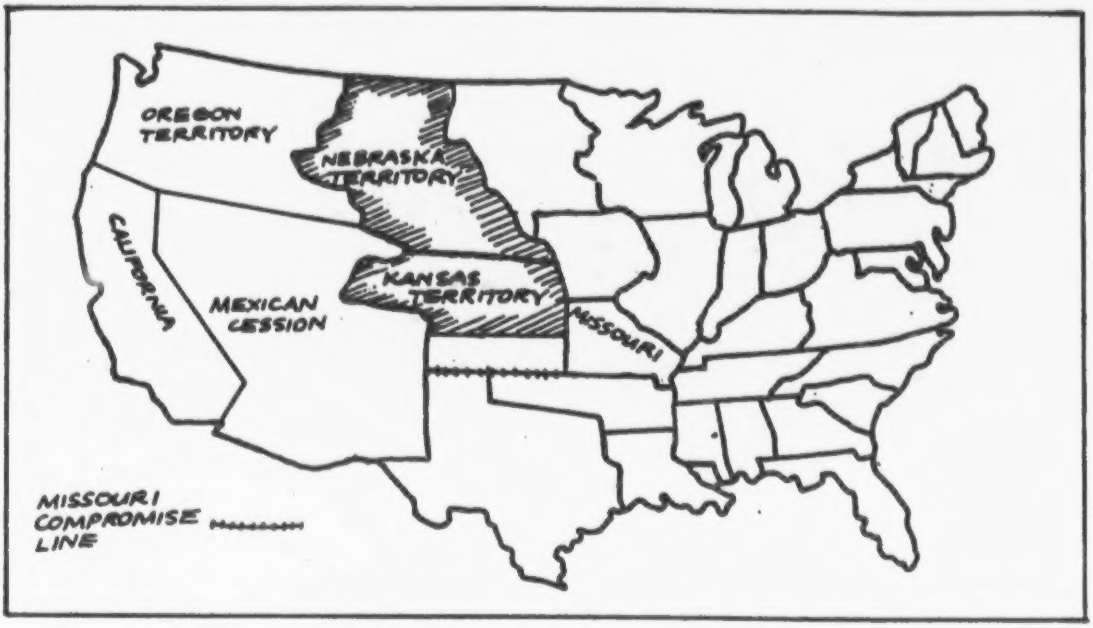
OREGON TERRITORY
NEBRASKA TERRITORY
CALIFORNIA
MEXICAN CESSION
KANSAS TERRITORY
MISSOURI
MISSOURI COMPROMISE LINE

13.3.2. In 1854 Congress approved the idea of popular sovereignty and passed the Kansas-Nebraska Act. This law repealed part of the Missouri Compromise. It said that there was no longer a line at 36° 30' paralled between slave and free areas in the Louisiana Territory. Also, the people in Kansas and Nebraska could decide for themselves if they wanted slavery. Congress no longer had to keep a balance between slave and free states.

13.3.3. As soon as the Kansas-Nebraska Act was passed, people rushed into Kansas to settle the territory. Slave owners and abolitionists began fighting to get control of the area. The fighting was a small civil war and Kansas became known as "bleeding Kansas". Peaceful compromise now seemed impossible.

13.4. THE ELECTION OF 1860

13.4.1. In 1860 the nation had to elect a new president. For that election there were four political parties. Each had a different opinion about slavery. The Republican Party nominated Abraham Lincoln who was against the spread of slavery into the territories. The Democrats split between the Northern and Southern Democrats. Stephen Douglas was the candidate of the Northern Democrats. The Southern Democrats chose John Breckenridge. They were not against any new slave states if the people in those states wanted slavery. A fourth candidate, John Bell, represented a new political party that avoided saying anything about slavery. The split in the Democratic Party could help Lincoln. But some Southerners threatened secession if Lincoln were elected.

13.4.2. In November, 1860, Abraham Lincoln was elected President of the United States. He did not win the majority of popular votes. But he received 60% of the electoral vote by winning in 18 free states which had large populations and many electoral votes.

13.4.3. Lincoln's victory was bad news for the Southerners. People who were against slavery were now in charge of the national government. On December 20, 1860, South Carolina seceded from the Union. Within the next six weeks, six other Southern states left the Union. Later, four other states joined them. In all these states there were people who were against leaving the Union, but moderates in the North and South failed to prevent secession.

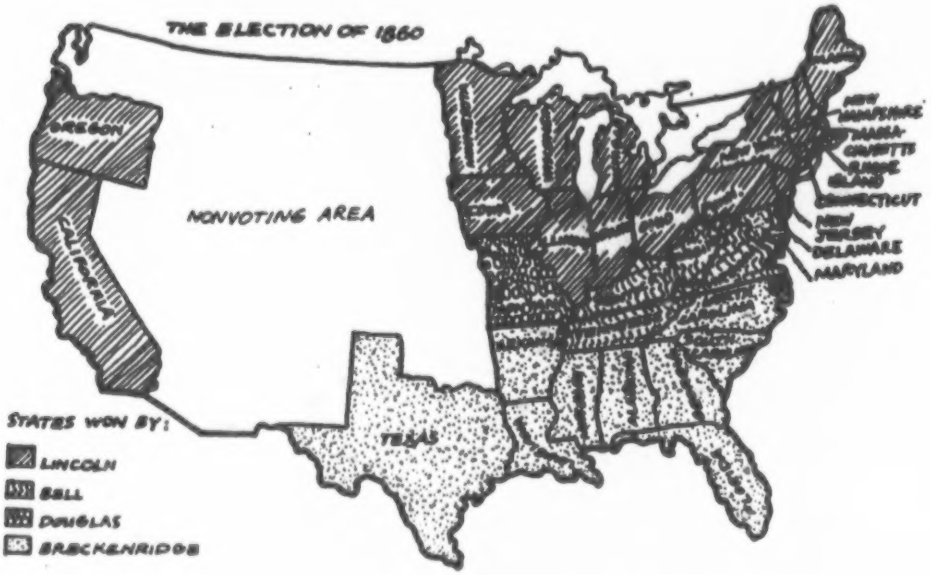
THE ELECTION OF 1860
OREGON
CALIFORNIA
NONVOTING AREA
TEXAS
NEW HAMPSHIRE
MASSACHUSETTS
RHODE ISLAND
CONNECTICUT
NEW JERSEY
DELAWARE
MARYLAND
STATES WON BY:
LINCOLN
BELL
DOUGLAS
BRECKENRIDGE

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

ECONOMIC
FUGITIVE
REPEAL
SECEDE
SOUTH
POPULAR
ELECTION
PETITION
ACT
UNION
CRISIS
LINCOLN
BLEEDING
CONGRESS
BALANCE
SLAVE
NUMBER
MISSOURI
VOTE
BELL
KANSAS
SOLUTION
ORDINANCE
PARALLEL
DEBATE
FREE
PARTY
TENSION
COMPROMISE (twice)
AMENDMENT
FORBIDDEN
SOVEREIGNTY
LOUISIANA
NEBRASKA
ILLINOIS

N	U	M	B	E	R	U	N	I	O	N	D	P	B	C	S	N
E	V	A	L	S	F	F	O	T	E	M	E	O	L	O	O	E
C	O	M	P	R	O	M	I	S	E	I	B	P	E	M	V	B
O	R	E	E	S	R	O	T	U	V	S	A	U	E	P	E	R
N	D	N	T	E	B	O	U	M	I	S	T	L	D	R	R	A
O	I	D	I	C	I	R	L	O	T	O	E	A	I	O	E	S
M	N	M	T	E	D	D	O	L	I	U	S	R	N	M	I	K
I	A	E	I	D	D	I	S	A	G	R	O	O	G	I	G	A
C	N	N	O	E	E	N	O	E	U	I	U	F	B	S	N	T
A	C	T	N	O	N	A	O	P	F	Q	T	R	E	E	T	E
C	E	B	A	L	A	N	C	E	S	R	H	E	L	O	Y	N
T	S	I	S	I	R	C	O	R	V	O	T	E	L	P	C	S
P	A	R	A	L	L	E	L	L	I	N	C	O	L	N	O	I
E	L	E	C	T	I	O	N	P	A	R	T	Y	L	O	N	O
I	L	L	I	N	O	I	S	S	S	E	R	G	N	O	C	N
L	O	U	I	S	I	A	N	A	K	A	N	S	A	S	O	X

II. True or false:

In the blank write T if the statement is true or F if the statement is false.

_____ 1. Lincoln was against slavery.

_____ 2. In 1861, South Carolina withdrew from the Union.

_____ 3. California would be admitted as a free state.

_____ 4. Northern states, which had no slavery, welcomed free blacks and allowed them the full rights of citizens.

_____ 5. Black people did not support the abolition movement.

_____ 6. A new Fugitive Slave Law gave slave owners greater power to get runaway slaves.

_____ 7. The admission of California as a state would tip the balance in Congress in favor of the South.

_____ 8. Until 1850, slaves had been bought and sold in Washington D.C.

_____ 9. The Kansas-Nebraska Act was strongly supported in both the North and the West.

_____ 10. Kansas finally entered the Union as a slave state.

III. Multiple choice:

Select the letter preceding the word or expression that best completes each statement or answers each questions.

1. The Compromise of 1850: (a) outlawed slavery in the South (b) provided for two Presidents (c) slavery would remain legal in Washington D.C., but the trading of slaves would be prohibited (d) ended the question of slavery once and for all.

2. The Republican party in 1860: (a) was the party of the North (b) encouraged railroad building and high tariffs on

imports (c) nominated Abraham Lincoln to be President (d) ended the question of slavery once and for all.

3. The Democratic party in 1860: (a) represented the interests of people in the North (b) had split into two parties with two candidates for President (c) ignored the issue of slavery (d) all of the above.
4. If the territory had popular sovereignty: (a) the government did not allow slavery (b) the government allowed slavery (c) the people could decide whether or not to allow slavery (d) all of the above.
5. One of the provisions of the Compromise of 1850 was that (a) California could enter the Union as a slave state (b) a more fugitive slave law could be passed. (c) the slave trade would be abolished in the District of Columbia.

IV. Reading the Pie Chart

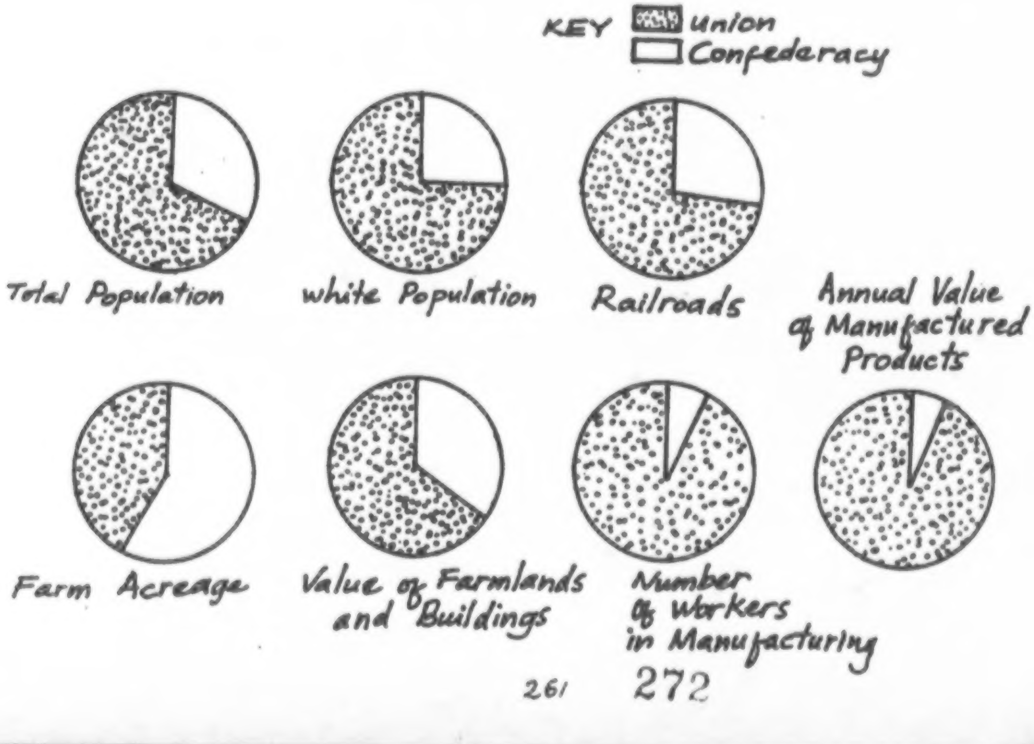

Directions: When South Carolina seceded from the Union and brought with it other states to form the Confederacy, there were several differences in the resources that each side had. These differences would make a big difference in the Civil War. Use the pie chart to answer these questions:

1. What color is used to represent the Confederacy in these pie chart?
2. About what percentage of the white population lived in the Union?
3. About what percentage of the value of manufactured products was produced in the North?
4. Which side had the largest amount of farmland?
5. Whose farmland was worth the most?
6. Which side had the most extensive railroads?
7. Which side had the advantage?

V. Map work: On the map below, color the state of South Carolina and Virginia. Color two Pacific Coast States.

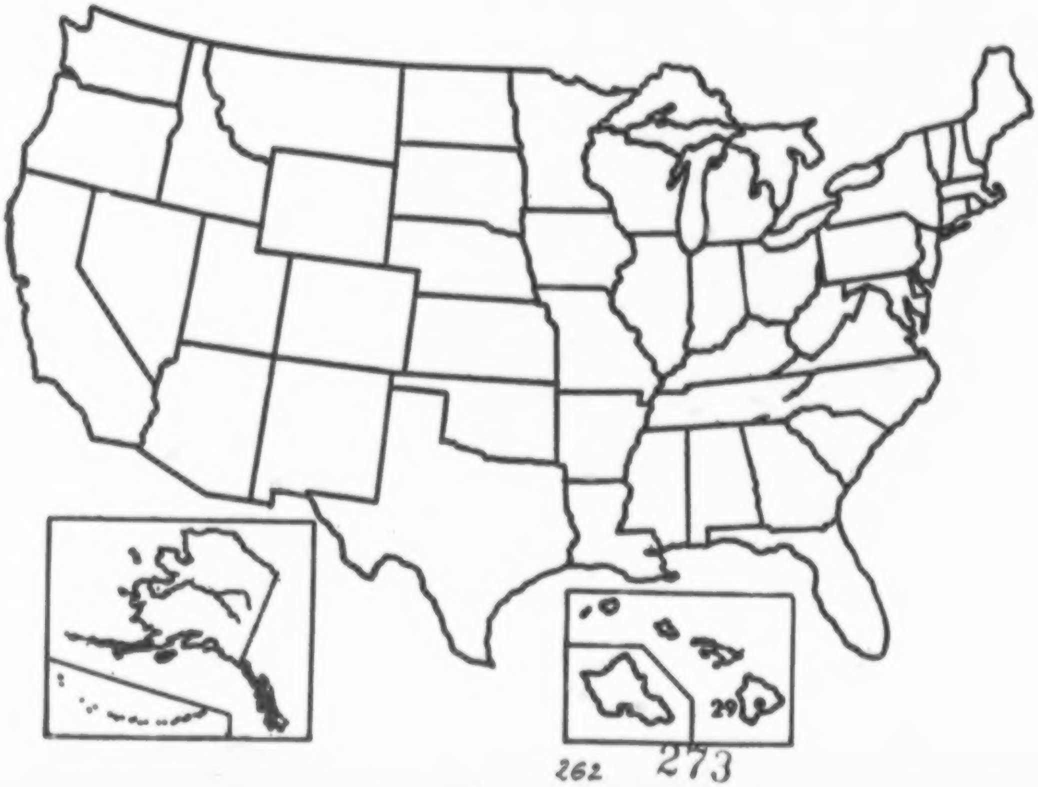

ការទាស់

១៣.១ ការសំរបសំរួលនៃ Missouri

១៣.១.១ កាលពីឆ្នាំ ១៨២០ នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក មានរដ្ឋទាសភាពចំនួន ១១ នៅផ្នែកខាងត្បូង និងរដ្ឋសេរីចំនួន ១១ ទៀតនៅផ្នែកខាងជើង ។ គេឃើញសេចក្ដីថា ផ្នែកខាងជើង និងផ្នែកខាងត្បូងមានសំលេងសំរាប់បោះឆ្នោតចំនួនស្មើគ្នា នៅក្នុងព្រឹទ្ធសភា (ខាងជើងមាន ២២ - ខាងត្បូងមាន ២២) ។ ប៉ុន្តែដោយសារផ្នែកខាងជើងមានចំនួនមនុស្សរស់នៅច្រើនជាង ដូច្នេះគេក៏មានតំណាងច្រើនជាងនៅក្នុងសភាដែរ (ខាងជើងមាន ១០៥ ខាងត្បូងមានតែ ៨១) ។ នៅពេលនោះមានរដ្ឋពីរទៀតបានប្ដឹងសុំ ដើម្បីនឹងអោយបានសេចក្ដីអនុញ្ញាតិចូលរួមក្នុងរដ្ឋសភាដែរ ។ សេចក្ដីសុំនេះអាចបណ្ដាលអោយផ្នែកខាងជើង និងផ្នែកខាងត្បូងមានការឈ្លោះប្រកែកគ្នា ដើម្បីនឹងដណ្ដើមយកតួនាទីនាំមុខរៀងៗខ្លួន ។

១៣.១.២ Maine បានសុំចូលក្នុងនាមជារដ្ឋសេរី ដូច្នេះក៏បានបណ្ដាលពួកខាងត្បូងមិនសប្បាយទៀង ។ បើសិនជា Maine បានត្រូវគេបញ្ចូលអោយទៅក្នុងចំណោមរដ្ឋសេរី ផ្នែកខាងជើងនឹងត្រូវមានសំលេងសំរាប់បោះឆ្នោតក្នុងព្រឹទ្ធសភាច្រើនជាងពួកខាងត្បូង ។ ចំណែកខាងសភាគេក៏មានតំណាងបន្ថែមទៀតដែរ ។ នៅពេលដែល Missouri ជាផ្នែកមួយនៃតំបន់ខាងជើងឆៀងខាងលិច បានសុំចូលរួមក្នុងសហភាព ក្នុងនាមជារដ្ឋទាសភាព ពួកខាងត្បូងក៏មានការរីករាយជាខ្លាំង ប៉ុន្តែពួកខាងជើងមិនសប្បាយចិត្តនឹងរឿងនេះសោះ ។ បញ្ញត្តិនៃផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងលិច បានហាមឃាត់មិនអោយមានទាសភាពនៅក្នុងតំបន់នេះទៀយ ហើយពួកខាងជើងក៏មានការភ័យខ្លាចក្រែងមានរដ្ឋទាសភាពថ្មីៗកើតឡើងទៀតពីតំបន់ខាងជើងឆៀងខាងលិចនេះ ដែលនឹងអាចធ្វើអោយអំណាចរបស់គេចុះអន់ថយបន្តិចម្ដងៗក្នុងពិភពនយោបាយ ។ ដើម្បីនឹងបង្អាក់វិតនូវអំណាចរបស់រដ្ឋទាសភាពទាំងនោះ ភ្នាក់ងារតំណាងនៃផ្នែកខាងជើងម្នាក់ឈ្មោះលោក Tallmadge ក៏បានសុំអោយបន្ថែមមាត្រាមួយ សំរាប់នឹងអោយ Missouri អាចមានសិទ្ធចូលរួមបាន ។ មាត្រាលោក Tallmadge បានចែងជាពីរប្រការ គឺ :

១. ហាមឃាត់មិនអោយមានពួកទាសភាពបន្ថែមទៅនៅក្នុង Missouri ទៀត។

២. ពួកទាសភាពណាដែលកើតនៅ Missouri អាចនឹងមានសេរីភាពឡើងវិញ នៅពេលដែលមានអាយុ ២៥ ឆ្នាំ ។

ពួកផ្នែកខាងត្បូងបានតវ៉ាទៀតថា រដ្ឋសភាមានសិទ្ធិត្រឹមតែធ្វើការយល់ព្រម ឬ មិនយល់ព្រម ដើម្បីនឹងអោយរដ្ឋចូលរួបរួមប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែមិនអាចយកលក្ខខ័ណ្ឌដែលបង្ខំ ឬ សេដ្ឋកិច្ចមកបន្ថែមទៀតឡើយ ។

១៣. ១. ៣ នៅទីបញ្ចប់អ្នកតំណាងរាស្ត្រពី Kentucky ឈ្មោះលោក Henry Clay បានបញ្ចេញយោបល់របស់លោក ដោយអោយធ្វើការសំរបសំរួលរវាងផ្នែកទាំងពីរ ដើម្បីសំរាប់ដោះស្រាយរឿងឈ្លោះប្រកែកគ្នានេះ ។ លោកបានស្នើរថា អោយ Maine ចូលរួបរួមក្នុងនាមជារដ្ឋសេរី ហើយ Missouri ចូលក្នុងនាមជារដ្ឋទាសភាពដើម្បីនឹងអោយផ្នែកទាំងពីរមានចំនួនស្មើគ្នា ។ លោកក៏បានស្នើសុំបន្ថែមទៀតថា អោយគូសខ្សែកាត់តំបន់ Louisiana (ខ្សែស្រប ៣៦ ៣០) ។ តំបន់ណាដែលនៅផ្នែកខាងជើងខ្សែនេះ នឹងហាមឃាត់មិនអោយមានទាសភាពឡើយ លើកលែងតែ Missouri ចេញ ។ ឯតំបន់ណាដែលនៅផ្នែកខាងត្បូងខ្សែនេះវិញ នឹងអាចមានទាសភាពបាន ។ ពេលនោះ រដ្ឋសភាក៏បានយល់ស្របតាមការសំរបសំរួលនេះ ហើយនៅឆ្នាំ ១៨២០ គេក៏បានអោយឈ្មោះថា ការសំរបសំរួលនៃ Missouri ។ សូមមើលផែនទី ដើម្បីអោយបានដឹងពីឥទ្ធិពលនៃការសំរបសំរួលនៃ Missouri នេះ ទៅលើសហរដ្ឋអាមេរិក ។

១៣. ២ ការសម្របសម្រួលនៅឆ្នាំ ១៨៥០

១៣. ២. ១ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមជាមួយ Mexican មក បញ្ហាទាសភាពក៏បានក្លាយទៅជារឿងសំខាន់ម្តងទៀត ។ សហរដ្ឋអាមេរិកបានទទួលទឹកដីថ្មីៗជាច្រើនពី Mexican ក្រោយពីសង្គ្រាម ។ នៅឆ្នាំ ១៨៥០ សហរដ្ឋអាមេរិក ត្រូវបានជួបប្រទះនឹងបញ្ហាជាច្រើនទៀត ពីរឿងទឹកដីថ្មីៗនេះ ដោយគេមិនដឹងថា តើត្រូវដាក់ទឹកដីនោះនៅតំបន់ទាសភាព ឬ តំបន់សេរី ។

១៣. ២. ២ នៅឆ្នាំ ១៨៥០ ដដែលនោះ California ក៏ប៉ងចូលរួបរួមជាមួយសហភាព ក្នុងនាមជា រដ្ឋសេរី ។ ពួកផ្នែកខាងត្បូង ក៏បានប្រឆាំងនឹងអំពើនេះ ព្រោះគេខ្លាចរដ្ឋសេរី ធ្វើការកាន់កាប់នៅក្នុងរដ្ឋសភា ។ ម្តងនេះទៀត ក៏លោកHenry Clay បានរកឃើញផ្លូវដោះស្រាយ ដែលបានធ្វើអោយផ្នែកទាំងពីរមានការពេញចិត្តរៀងៗខ្លួន ។ លោកបានយល់ថា គឺគ្មានការជៀសវាងបានពីអោយផ្នែកខាងជើងមានសម្លេងច្រើនលើសពីបន្ថែមទៀតនៅក្នុងរដ្ឋសភា ។ ដូច្នេះលោកក៏បានស្នើសុំមានការអនុគ្រោះ និង យោគយល់ដល់ពួកផ្នែកខាងត្បូង ដែលមានចែងនៅក្នុងការសំរបសំរួលរបស់នៃឆ្នាំ ១៨៥០ គឺ :

១. California នឹងត្រូវបានអនុញ្ញាតិអោយចូលរួបរួមក្នុងនាមជារដ្ឋសេរី ។

២. ទឹកដីថ្មីៗនៃប៉ែកខាងត្បូងឈៀងខាងលិច នឹងត្រូវបែងចែកចេញជាតំបន់ខាង New-Mexico និងតំបន់ខាង Utah ។ ប្រជាជនដែលតាំងទីលំនៅ នៅតំបន់ទាំងពីរនេះនឹងត្រូវធ្វើការសំរេចចិត្តពីរឿងទាសភាពដោយខ្លួនឯង ។ គំនិតនេះមានឈ្មោះហៅថា អធិបតេយ្យភាពប្រជាប្រិយ ។

៣. ការលក់ ឬ ទិញនូវមនុស្សខ្ញុំគេ នៅក្នុងរដ្ឋធានីសហរដ្ឋអាមេរិកគឺ Washington, D.C ត្រូវបញ្ឈប់មិនអោយមានទៀត ប៉ុន្តែប្រជារាស្ត្រអាចនៅមានសិទ្ធិជាម្ចាស់របស់ខ្ញុំគេណាដែលមានរួចមកហើយ ។

៤. ច្បាប់ថ្មីសំរាប់អោយម្ចាស់ពួកមនុស្សខ្ញុំគេទាំងនោះ មានសិទ្ធិចូលរួមជួយក្នុងការចាប់ពួកនោះមកវិញ នៅពេលណា ដែលទាសភាពលួចរត់ ។

១៣.២.៣ ការសំរបសំរួលនៃឆ្នាំ ១៨៥០ នោះមិនបានធ្វើអោយស្ថានភាពតានតឹងរវាង ២ ផ្នែកទាំងពីរបានចុះអន់ថយឡើយ ។ ពួកខាងត្បូងមានការអាក់អន់ចិត្តពីរឿង ដែលគេបន្ថែមអោយមានរដ្ឋមួយទៀត នៅខាងផ្នែករដ្ឋសេរី ។ ពីព្រោះបង្កើតអោយមានភាពមិនស្មើរគ្នារវាងរដ្ឋសេរី និង រដ្ឋទាសភាព ។ ឯពួកខាងជើងវិញ ក៏មិនពេញចិត្តចំពោះច្បាប់ដ៏តឹងតែងនៃពួកទាសភាពដែរ ។

១៣.៣ ច្បាប់ Kansas-Nebraska នៃឆ្នាំ ១៨៥៤

១៣.៣.១ មនុស្សភាគច្រើននៅក្នុងរដ្ឋសភា មានការពេញចិត្តនឹងគំនិតអធិបតេយ្យភាពប្រជាប្រិយនេះ ។ លោក Stephen Douglas ដែលជាព្រឹទ្ធសភាពី Illinois បានស្នើរសុំអោយប្រើគំនិតនេះនៅគ្រប់ទីតំបន់ថ្មីក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។ នៅពេលដែលរដ្ឋសភាបានចាប់ផ្តើមរៀបចំតំបន់ខាង Louisiana ដែលមានឈ្មោះហៅថា Kansas និង Nebraska គេក៏បានជជែកវែកញែកពីគំនិតនេះឡើង។

១៣.៣.២ នៅឆ្នាំ ១៨៥៤ រដ្ឋសភាក៏បានយល់ព្រម នឹងគំនិតអធិបតេយ្យភាពប្រជាប្រិយនេះ ហើយព្រមទាំងបានបង្កើតជាច្បាប់ឈ្មោះ Kansas-Nebraska ឡើង ។ ច្បាប់នេះបានបដិសេធចោលនូវចំណែកខ្លះនៃការសំរបសំរួលនៃ Missouri ដោយបានចែងថា នឹងលប់មិនអោយមានទៀតនូវគំនូសខ្សែ ដែលគូសនៅតាមខ្សែស្រប ៣៦ ៣០ សំរាប់ចែកភូមិភាគទាសភាព និង ភូមិភាគសេរីនៅខាងតំបន់ Louisiana ។ បន្ថែមពីលើនេះ ប្រជាពលរដ្ឋនៃ Kansas និង Nebraska អាចធ្វើការសំរេចចិត្តដោយខ្លួនឯងពីរឿងទាសភាពនេះ ។ ដូច្នេះពេលនោះ រដ្ឋសភាក៏បានឈប់ត្រួតពិនិត្យមើល ពីការធ្វើអោយស្មើរគ្នារវាងរដ្ឋសេរី និង រដ្ឋទាសភាពទៀត ។

១៣.៣.៣ នៅពេលដែលច្បាប់ Kansas-Nebraska បានបង្កើតឡើងភ្លាម

ប្រជាពលរដ្ឋបាននាំគ្នាប្រញាប់ប្រញាល់ចូលទៅនៅតំបន់ Kansas នោះ ។ ពួកម្ចាស់មនុស្សខ្ញុំគេ និង ពួកដែលចង់បំបាត់មិនអោយមានទាសភាព បានឈ្លោះប្រយុទ្ធគ្នា ដើម្បីពឹងចង់កាន់កាប់នៅតំបន់នោះ ។ ការប្រយុទ្ធគ្នានេះបានបង្កើតអោយមានសង្គ្រាមរវាងគ្នាឯងនៅក្នុងរដ្ឋនោះ ហើយដែលមានឈ្មោះហៅថា "ការបង្ហូរឈាមនៅ Kansas" ការសម្របសម្រួលនៅពេលនោះតែមិនអាចធ្វើអោយមានជោគជ័យ ។

១៣-៤ ការបោះឆ្នោតនៃឆ្នាំ ១៨៦០

១៣-៤-១ ក្នុងឆ្នាំ ១៨៦០ ប្រទេសត្រូវធ្វើការបោះឆ្នោតរកប្រធានាធិបតីថ្មីទៀត ។ នៅពេលបោះឆ្នោតនោះ មានគណៈបក្សនយោបាយ ៤ ដែលបានចូលរួមប្រកួត ។ គណៈបក្សនីមួយៗមានគំនិតខុសប្លែកពីគ្នា ពីរឿងទាសភាព ។ បក្សសាធារណៈរដ្ឋ បានជ្រើសរើសលោក Abraham Lincoln ដែលជាអ្នកប្រឆាំងនឹងការរីកដុះដាលនៃទាសភាពនៅក្នុងតំបន់ថ្មីៗអោយធ្វើជាបេក្ខជន ។ គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ ដែលមានការបែងចែករវាងសមាជិករបស់ខ្លួន នៅខាងផ្នែកខាងជើង និង ផ្នែកខាងត្បូង បានជ្រើសរើសលោក Stephen Douglas អោយធ្វើជាបេក្ខជនប្រចាំផ្នែកខាងជើង និង លោក John -Breckenridge ជាបេក្ខជនប្រចាំផ្នែកខាងត្បូង ។ លោកទាំងពីរមិនមែនជាអ្នកប្រឆាំងនឹងរដ្ឋទាសភាពថ្មីៗថែមទៀតទេ. បើសិនជាប្រជាពលរដ្ឋនៃរដ្ឋនោះបានជ្រើសរើសយកទាសភាពធ្វើជារដ្ឋរបស់ខ្លួន ។ បេក្ខជនទីបួនឈ្មោះលោក John Bell ដែលជាតំណាងគណៈបក្សនយោបាយថ្មីមួយទៀត ។ បក្សនេះបានជៀសវាងមិនព្រមអោយគំនិតយោបល់របស់ខ្លួនពីបញ្ហាទាសភាពទេឡើយ ។ ការបែងចែករបស់គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ អាចធ្វើអោយលោក Lincoln មានប្រៀបជាងអ្នកឯទៀត ក៏ប៉ុន្តែរដ្ឋផ្នែកខាងត្បូងខ្លះបានធ្វើការគំរាមកំហែងថា នឹងបែកចេញពីសហភាព បើសិនណាលោក Lincoln បានឡើងធ្វើជាប្រធានាធិបតី ។

១៣-៤-២ នៅខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ ១៨៦០ លោក Abraham Lincoln ក៏បានជាប់ឆ្នោតធ្វើជាប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិក ។ លោកមិនបានឈ្នះ ដោយចំនួនភាគច្រើននៃសម្លេងឆ្នោតប្រជាប្រិយទេ ក៏ប៉ុន្តែលោកបានទទួលសំលេងចំនួន ៦០ ភាគរយពីអ្នកបោះឆ្នោតទាំងអស់ ក្នុងចំណោមនោះមានរដ្ឋសេរី ១៨ ដែលមានចំនួនមនុស្សរស់នៅជាច្រើន ។

១៣-៤-៣ ជោគជ័យរបស់លោក Lincoln នេះជាដំណឹងអាក្រក់ដល់ពួកខាងត្បូង ។ អ្នកដែលបានប្រឆាំងនឹងទាសភាពបានឡើងកាន់កាប់កិច្ចការនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលជាតិ ។ នៅថ្ងៃទី ២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៨៦០ រដ្ឋ South Carolina ក៏បានបែកចេញពីសហភាព ។ ក្នុងរយៈពេល ៦ អាទិត្យបន្ទាប់ពីនោះ រដ្ឋបួនទៀត ក៏បានបែកចេញដែរដោយ

ការហាត់

១. របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ១៧ នៅក្នុងរបៀបរកខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនោះអាចរកឃើញតាមរបៀបអក្សរបញ្ឈរ ផ្តេក និង បញ្ឈៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

ECONOMIC
FUGITIVE
REPEAL
SECEDE
SOUTH
POPULAR
ELECTION
PETITION
ACT
UNION
CRISIS
LINCOLN
BLEEDING
CONGRESS
BALANCE
SLAVE
NUMBER
MISSOURI
VOTE
BELL
KANSAS
SOLUTION
ORDINANCE
PARALLEL
DEBATE
FREE
PARTY
TENSION
COMPROMISE (twice)
AMENDMENT
FORBIDDEN
SOVEREIGNTY
LOUISIANA
NEBRASKA
ILLINOIS

N U M B E R U N I O N D P B C S N

E V A L S F F O T E M E O L O O E

C O M P R O M I S E I B P E M V B

O R E E S R O T U V S A U E P E R

N D N T E B O U M I S T L D R R A

O I D I C I R L O T O E A I O E S

M N M T E D D O L I U S R N M I K

I A E I D D I S A G R O O G I G A

C N N O E E N O E U I U F B S N T

A C T N O N A O P F Q T R E E T E

C E B A L A N C E S R H E L O Y N

T S I S I R C O R V O T E L P C S

P A R A L L E L L I N C O L N O I

E L E C T I O N P A R T Y L O N O

I L L I N O I S S S E R G N O C N

L O U I S I A N A K A N S A S O X

ពួកនៅកណ្តាលនៃផ្នែកខាងជើង និង ផ្នែកខាងត្បូង មិនមានជោគជ័យ ក្នុងការសម្របសម្រួលរវាងផ្នែកទាំងពីរបានឡើយ ។

២. ពិត ឬ មិនពិត

សូមសរសេរដាក់អក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថា ពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

______ ១. លោក Lincoln ជាអ្នកប្រឆាំងនឹងទាសភាព ។

______ ២. ក្នុងឆ្នាំ ១៨៦១ រដ្ឋ South Carolina បានដកខ្លួនចេញពីសហភាព ។

______ ៣. California នឹងត្រូវបានអនុញ្ញាតិអោយចូលរួបរួមក្នុងនាមជារដ្ឋសេរី ។

______ ៤. រដ្ឋផ្នែកខាងជើង ដែលគ្មានទាសភាព បានទទួលស្គាល់តាមនីតិនូវពួកមនុស្សស្បែកខ្មៅទាំងប៉ុន្មាន ដែលមានសេរីភាព ព្រមទាំងអនុញ្ញាតិអោយពួកនោះមានច្បាប់ពេញលេញ ជាពលរដ្ឋផង ។

______ ៥. ពួកមនុស្សស្បែកខ្មៅមិនបានគាំទ្រចំពោះការបំបាត់ចោលនូវទាសភាពទេ ។

______ ៦. ពួកម្ចាស់ចំការធំៗ នៃផ្នែកខាងត្បូង ជាអ្នកមានឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់បំផុតក្នុងសង្គម ។

______ ៧. ការអនុញ្ញាតិអោយ California បានចូលជារដ្ឋអាចបណ្តាលអោយមានផ្អៀងទៅលើផ្នែកខាងត្បូង នៅក្នុងរដ្ឋសភា ។

______ ៨. គេអាចទិញ ឬ លក់មនុស្សខ្ញុំគេបាននៅក្នុងរដ្ឋធានី Washington,D.C រហូតដល់ឆ្នាំ ១៨៥០ ។

______ ៩. ច្បាប់ Kansas-Nebraska បានទទួលការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងពីពួកផ្នែកខាងជើង និង ពួកផ្នែកខាងត្បូង ។

______ ១០. Kansas ពេលចុងបញ្ចប់ ក៏បានចូលរួបរួមក្នុងសហភាព ក្នុងនាមជារដ្ឋទាសភាព

៣. ការជ្រើសរើស

សូមរើសយកអក្សរណាមួយ ដែលនៅពីមុខឃ្លាទាំងបួន ដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវ ឬក៏ជាចម្លើយរបស់សំនួរ ។

១. ការសំរបសំរួលនៃឆ្នាំ ១៨៥០ :

ក. បានធ្វើអោយទាសភាព ជាភាពខុសច្បាប់នៅផ្នែកខាងត្បូង ។

ខ. បានផ្តល់អោយប្រធានាធិបតីទាំងពីរ ។

គ. ទាសភាពនៅ Washington,D.C មានច្បាប់ត្រឹមត្រូវ ប៉ុន្តែគេមិនអាចធ្វើការលក់ដូរបាន ។

ឃ. បានបញ្ឈប់បញ្ហាទាសភាពអោយបានចប់សព្វគ្រប់តែម្តង ។

២. គណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋនៃឆ្នាំ ១៨៦០ :

ក. ជាគណៈបក្សរបស់ពួកផ្នែកខាងជើង ។

ខ. បានខំជួយលើកទឹកចិត្ត ក្នុងការសង់ផ្លូវរទេះភ្លើង និង បង់ពន្ធអាករថ្លៃចំពោះគ្រឿងនាំចូលពីបរទេស ។

គ. បានជ្រើសរើសលោក Abraham Lincoln អោយធ្វើជាប្រធានាធិបតី ។

ឃ. បានបញ្ឈប់បញ្ហាទាសភាពអោយបានចប់សព្វគ្រប់តែម្តង ។

៣. គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យនៃឆ្នាំ ១៨៦០ :

ក. ជាអ្នកដំណាងផលប្រយោជន៍របស់ពលរដ្ឋផ្នែកខាងជើង ។

ខ. បានបែងចែកជាពីរបក្ស ដោយមានបេក្ខជនពីរឈ្មោះសំរាប់បោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីផង ។

គ. ធ្វើមិនដឹងមិនឮចំពោះបញ្ហាទាសភាព ។

ឃ. អ្វីៗទាំងប៉ុន្មានខាងលើ ។

៤. បើសិនជាដំបន់ថ្មីៗនឹងត្រូវមានអធិបតេយ្យភាពប្រជាប្រិយ :

ក. រដ្ឋាភិបាលនឹងមិនអនុញ្ញាតិអោយមានទាសភាពទៀតឡើយ ។

ខ. រដ្ឋាភិបាលនឹងអនុញ្ញាតិអោយមានទាសភាព ។

គ. ប្រជាពលរដ្ឋជាអ្នកសំរេចចិត្ត តើអោយមានទាសភាព ឬ គ្មាន ។

ឃ. អ្វីៗទាំងប៉ុន្មានខាងលើ ។

៨- មាត្រាមួយនៅក្នុងការសំរបសំរួលនៃឆ្នាំ ១៨៥០ បានចែងថា :

ក- California អាចចូលរួបរួមបានក្នុងនាមជារដ្ឋទាសភាព ។

ខ- ច្បាប់សំរាប់មនុស្សរត់គេ ដែលលួចរត់នឹងត្រូវបង្កើតថែមទៀត ។

គ- ការលក់ដូរពួកទាសភាពនៅក្នុង Washington,D.C
នឹងត្រូវបំបាត់ចោល មិនអោយមានតទៅទៀត ។

៩- របៀបមើលរង្វង់តំនួរតារាង

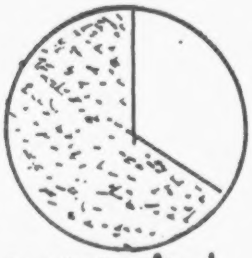

ចំនួនប្រជាជនទាំងអស់

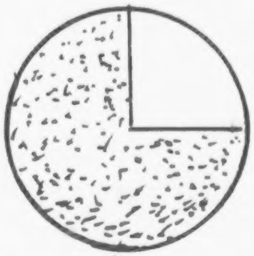

ប្រជាជនស្បែកស

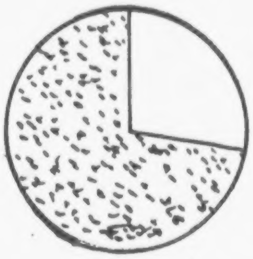

ផ្លូវរទេះភ្លើង

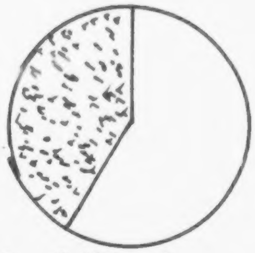

ទំហំដីសំរាប់ធ្វើស្រែចំការ

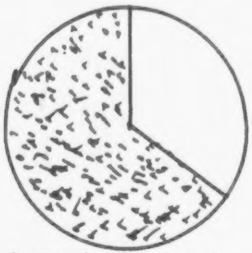

តំម្លៃដីចំការនិងសំណង់

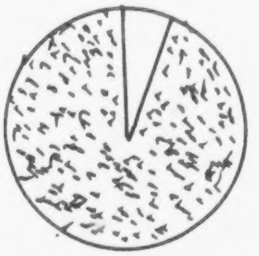

ចំនួនមនុស្សដែលធ្វើការក្នុងរោងចក្រ

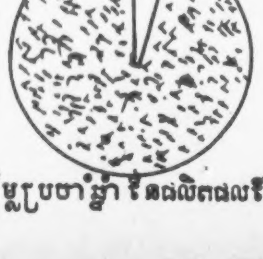

តំម្លៃប្រចាំឆ្នាំនៃផលិតផលដែលបានបង្កើត

KEY

▨	សហភាព
☐	សហព័ន្ធ

__សេចក្ដីណែនាំ__ : ពេលដែល South Carolina បានបែកចេញពីសហភាព ហើយបានណែនាំរដ្ឋឯទៀតពុអោយបង្កើតជាសហព័ន្ធ ។ ផ្នែកទាំងពីរមានភាពទីទៃពីគ្នាជាច្រើន ។ ភាពទីទៃទាំងប៉ុន្មាននេះហើយ ដែលបានធ្វើអោយមានការខុសគ្នាជាខ្លាំងចំពោះ សង្គ្រាមក្នុងស្រុក ។ សូមប្រើតារាងគំនូរ ដើម្បីនឹងឆ្លើយនូវសំនួរខាងក្រោម ។

១- តើប្រើពណ៌អ្វី ដើម្បីជាតំណាងបក្សសហព័ន្ធនៅក្នុងគំនូរតារាង?

២- តើប្រជាជនស្បែកស មានចំនួនប្រហែលប៉ុន្មានភាគរយនៅក្នុងសហភាព?

៣- តើតម្លៃនៃផលិតផល ដែលបានបង្កើតឡើងនៅផ្នែកខាងជើងមានចំនួនប៉ុន្មានភាគរយ?

៤- តើផ្នែកខាងណា ដែលមានទំហំដីសំរាប់ធ្វើស្រែចំការធំជាង?

៥- តើផ្នែកខាងណា ដែលមានដីសំរាប់ធ្វើស្រែចំការថ្លៃជាងគេ?

៦- តើផ្នែកខាងណា ដែលមានផ្លូវរទេះភ្លើងដ៏ច្រើនលើសលុប?

៧- តើផ្នែកខាងណា ដែលមានប្រៀបជាងគេ?

----

៥. ការខ្ចាត់ទៅលើដែនដី : ទៅលើដែនដីខាងក្រោម លួចដាច់ពីរដ្ឋ South Carolina និង Virginia ព្រមទាំងរដ្ឋពីរទៀត ដែលនៅតាមឆ្នេរសមុទ្រ Pacific ។

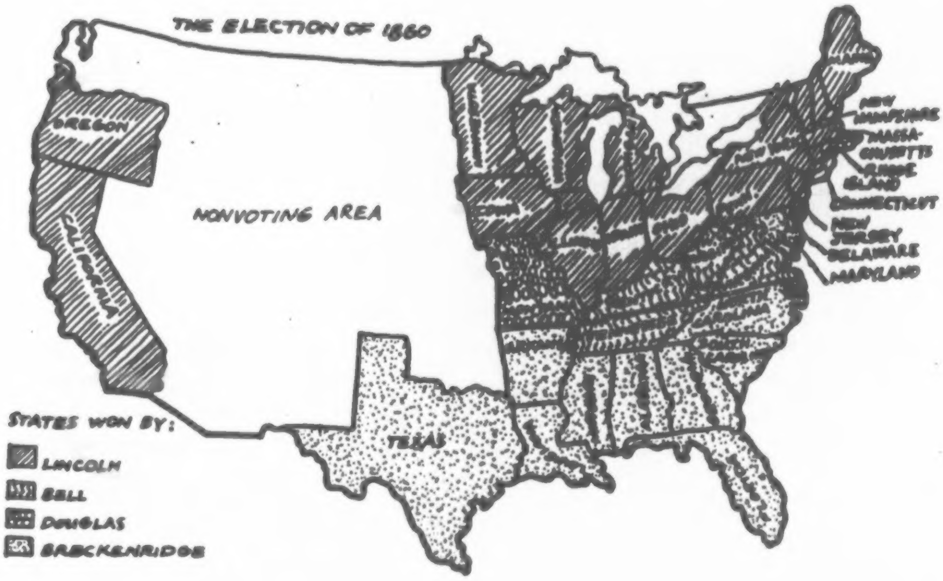
THE ELECTION OF 1860
OREGON
CALIFORNIA
NONVOTING AREA
TEXAS
NEW HAMPSHIRE
MASSACHUSETTS
RHODE ISLAND
CONNECTICUT
NEW JERSEY
DELAWARE
MARYLAND
STATES WON BY:
LINCOLN
BELL
DOUGLAS
BRECKENRIDGE

Section IV CONFLICT AND REUNION

Packtet 14. A NATION DIVIDED

NEW WORDS ពាក្យថ្មីៗ

political: នយោបាយ

economic: សេដ្ឋកិច្ច

social: សង្គម

Political, economic and social differences between the North and the South helped cause the Civil War.

develop: បង្កើត

People in the North and the South developed different ways of life.

agriculture: កសិកម្ម

The South made a living from agriculture.

industry: ឧស្សាហកម្ម

The North made a living from industry.

railroad: ផ្លូវរទេះភ្លើង

The railroads were' built in the North to transport its products.

tariff: ពន្ធអាករ

The North wanted tariffs to protect its manufactured goods.

product: ផលិតផល

interpretation: ការបកស្រាយ

The North and the South wanted different interpretations of the Constitution.

inaugurate: ពិធីសម្ពោធន៍

Abraham Lincoln was inaugurated in March, 1861.

Confederate States of America: រដ្ឋសម្ព័ន្ធរួមនៃសហរដ្ឋអាមេរិក

The Southern States which seceded formed the Confederate States of America.

War Department: ក្រសួងទាហានសឹកសង្គ្រាម

The U.S. War Department sent a steamer full of supplies to help Ft. Sumter.

steamer: នាវាផ្ទុកស្បៀង

retreat: ការដកថយ

The steamer retreat.

surrender: ការចុះចាញ់ ចុះចូល

After 34 hours of fighting, soldiers at Ft. Sumter surrendered.

READING:

14.1. THE CAUSES OF THE CIVIL WAR

14.1.1. Differences between the North and the South had existed since colonial times. With different land conditions and climate, people in each section developed different economies and ways of life. Different political views developed to protect economic and social needs. The people in each part of the country felt their own needs were more important than the needs of the whole country. This is called sectionalism. Sectionalism was a problem that would eventually cause a war between the North and the South.

14.1.2. Economic differences were a major cause of sectionalism. The Industrial Revolution brought many changes to the North. People were building many factories there. The North needed roads, rairoads and ships to transport raw materials to the factories and products away from the factories. The Insdustrial Revolution caused the Northern cities to become very large. The South did not have an Industrial Revolution. It had good soil, a long growing season and many rivers to transport its products. The people from the South continued to make their living from farming. There were very few cities in the South.

14.1.3. Social differences also contributed to sectionalism. Because of the Insdustrial Revolution, many Northern farmers left their farms to live in the city and to become wage earners in the many factories there. Southern plantation owners continued to grow cotton, sugar, rice, tobacco and indigo. Because the care of these crops required many workers, southerners continued to use free slave labor.

14.1.4. Political differences further divided the North and the South. The North favored high tariffs to protect its manufactured goods. The South opposed them. Tariffs made imported goods more expensive for plantation owners. With low tariffs, the South could trade its cotton for cheaper foreign goods. The free labor system of the North was opposed to the slave economy of the South. The North needed many wage earners to buy its products. If the slaves were freed, there would be many more people to buy northern goods. Interpretation of the constitution also differed. Most Northerners favored a loose interpretation which would permit strong ties between government and business. Southerners favored a strict interpretation which would prevent the federal government from controlling slavery.

All of these economic, social and political issues helped to create sectional differences between the North and the South. This sectionalism led to the secession of the southern states.

14.2. THE SECESSION FROM THE UNION

14.2.1. Abraham Lincoln was elected president in November, 1860. He was not inaugurated until March, 1861. There were four months between Lincoln's election and his inauguration. During that time, Southern States moved toward secession.

14.2.2. South Carolina was the first state to secede. Six other states followed. In February 1861, leaders of the seceding states met in Alabama and formed the Confederate States of America. They elected Jefferson Davis, a former Senator from Mississippi, President of the Confederacy.

14.3. THE CIVIL WAR BEGINS

14.3.1. Soon after the Confederacy was formed, the Confederate Army began to take over Union forts. By the Spring of 1861 there was only one fort which remained under control of the United States government. This fort, called Fort Sumter, was located on an island near Charleston, South Carolina. Fort Sumter became the center of dispute between the North and the South.

14.3.2. The commander of the fort, Major Robert Anderson, hoped to avoid a Confederate attack. But by the end of 1860, Fort Sumter needed more food and supplies. The U.S. War Department sent a steamer loaded with men and supplies to help Anderson's army. Southern troops fired on the steamer when it neared the fort. The steamer retreated.

14.3.3. Soon after President Lincoln was inaugurated, he made plans to send more supply ships south to help Ft. Sumter. The Southern leaders learned about Lincoln's plans. They decided to act. At 4:30 in the morning of April 2, 1861, General Pierre Beauregard, the commander of the Confederate Army in Charleston, gave orders to attack the fort. After 34 hours of fighting, the federal forces surrendered. This attack started the Civil War.

EXERCISES

I. Building Vocabulary

Use the words listed below to complete the following statements: control, Jefferson Davis, steamer, Confederacy, supply ship.

1. Fort Sumter was the only fort remaining under the ________ of the U.S. Government.

2. In February, 1861, seven southern states formed the ________ .

3. The President of the Confederacy was ____________ .

4. The U.S. government sent a __________ loaded with men and supplies to help its armies in the South.

5. President Lincoln made a plan to send _________ South to help the fort.

II. True or False.

______ 1. Both the North and the Northwest were interested in building roads and railroads.

______ 2. With low tariffs, the South could trade its cotton for cheaper foreign goods.

______ 3. Abraham Lincoln was elected president in March, 1861.

______ 4. South Carolina was the third state to secede.

______ 5. In February, 1861, secessionist leaders met in Alabama and formed the Confederate States of America.

______ 6. The President of the Confederate States of America was Jefferson Davis.

______ 7. After a week, the federal forces in Fort Sumter surrendered.

III. Map work

Color the map below with four different colors.

a. Red for the Union

b. Yellow for the Confederate States

c. Green for the Border States

d. Blue for the territories.

BEST COPY AVAILABLE

Union: California, Oregon, Kansas, Minnesota, Iowa, Wisconsin, Illinois, Indiana, Michigan, Ohio, Pennsyvania, New York, Vermont, New Hampshire, Maine, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, New Jersey.

Border States: Delaware, Maryland, West Virginia, Kentucky, Missouri.

Confederate States: Virginia, North Carolina, Tennessee, Arkansas, Texas, Louisiana, Missouri, Alabama, Georgia, Florida, South Carolina.

Territories: Washington Territory, Dakota Territory, Utah Territory, Nevada Territory, New Mexico Territory, Colorado Territory, Nebraska Territory, Indian Territory.

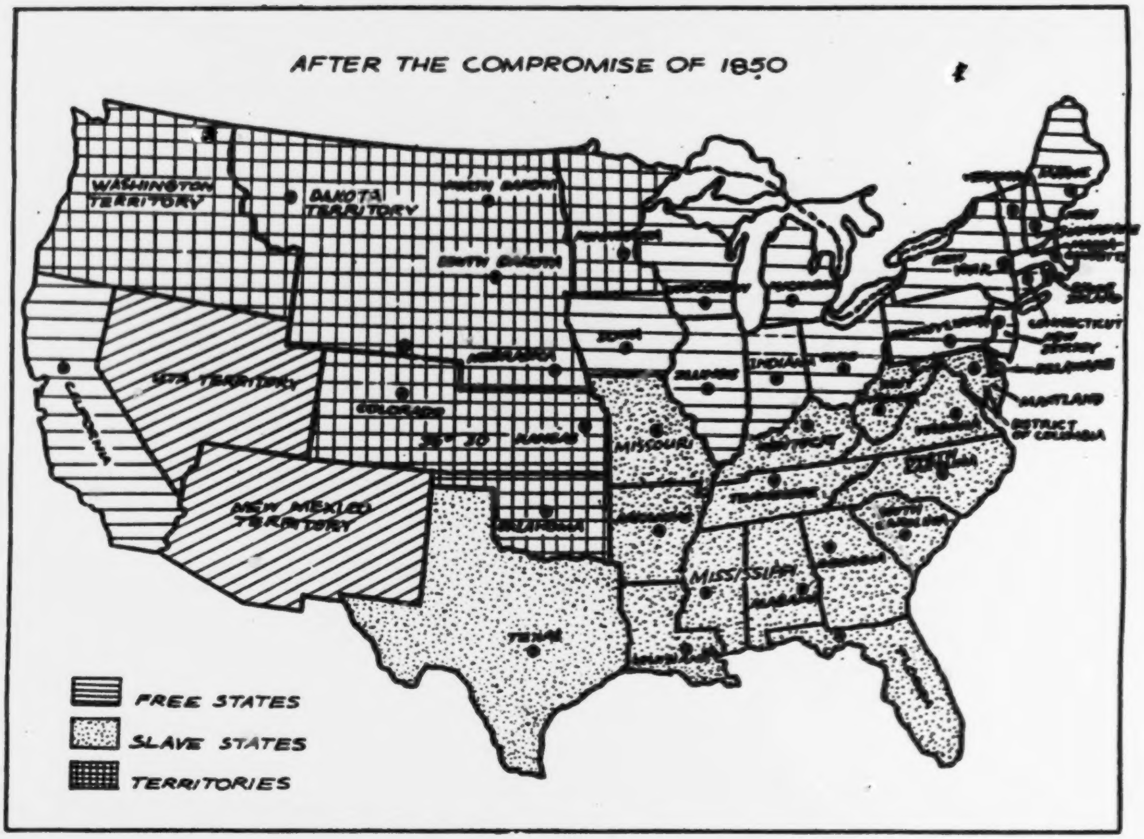
AFTER THE COMPROMISE OF 1850

WASHINGTON TERRITORY
DAKOTA TERRITORY
UTAH TERRITORY
NEW MEXICO TERRITORY
MISSOURI
MISSISSIPPI
TEXAS
36° 30'
CONNECTICUT
NEW JERSEY
DELAWARE
MARYLAND
DISTRICT OF COLUMBIA
▤ FREE STATES
▒ SLAVE STATES
▦ TERRITORIES

IV. Word Search.

Direction: Find and circle 14 words in the word search puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and digonally. When you find a words, write it down and then define it.

ROAD
COMMANDER
LINCOLN
RAILROAD
ECONOMICS

SECESSION
COURT
RURAL
TARIFF
INDUSTRY

POLITICS
ORDERS
INVENT
CONVICTION

A B C D E F G H E K F N L S C O P O R S

B C O N V I C T I O N S E C E S S I O N

P O L I T I C S F N F I C O U R T R A S

A M I S I N O O K F U S O M O R D E R S

H M N O C D O I I L L R L M I U D O R S

U A C W T U I R N A L Q E S O C I A L R

M N O A A S A P G R S R V S M O N V I S

C D L M C T H U I U N O E O I N V E N T

O E N E S R A I L R O A D S C A N S W S

P R O A D Y O R L V N S O U S B T O U R

O R S E C O N O M I C S T U V N M N P O

ការអាន

១៥-១ បុព្វហេតុដែលបង្កើតអោយមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក

១៥-១-១ ភាពទីទៃពីគ្នា និង ការទាស់គំនិតគ្នា រវាងផ្នែកខាងជើង និង ផ្នែកខាងត្បូងមានកើតឡើងតាំងពីជំនាន់អាណានិគមម្ល៉េះ ។ ដោយសារទឹកដី ធាតុអាកាស ជាតិសាសន៍ប្រជាពលរដ្ឋនៃផ្នែកទាំងពីរមានរបៀបខុសគ្នា ដូច្នេះពលរដ្ឋទាំងនោះក៏បានបង្កើតអោយមានការខុសគ្នា ក្នុងជីវភាពរស់នៅ ព្រមទាំងខាងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួនផងដែរ ។ ថែមពីលើនេះ មតិយោបល់នៃនយោបាយរបស់គេ ក៏ត្រូវបង្កើតឡើង ដើម្បីសំរាប់នឹងជួយការពារដល់សេចក្តីត្រូវការខាងសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមរបស់ខ្លួនទៀត ។ ប្រជាពលរដ្ឋនៃផ្នែកនិមួយៗ មានយោបល់ថា សេចក្តីត្រូវការរបស់គេម្នាក់ៗ គឺសំខាន់ជាងសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រទេសទាំងមូលទៅទៀត ។ អំពើនេះមានឈ្មោះហៅថា អ្នកប្រកាន់ទីកន្លែង និង ទឹកដីនិយម ។ ពួកនេះហើយដែលបង្កើតអោយមានបញ្ហាក្នុងស្រុកបន្តិចម្តងៗរហូតក្លាយទៅជាមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុករវាងពួកផ្នែកខាងជើង និង ផ្នែកខាងត្បូងឡើង ។

១៥-១-២ ភាពខុសគ្នាខាងសេដ្ឋកិច្ចនៃផ្នែកទាំងពីរបានធ្វើអោយមានកើតជារឿងធំៗហើយដែលបណ្តាលអោយមានអ្នកប្រកាន់ទីកន្លែងនិយមនេះ ។ ការរីកចំរើនខាងឧស្សាហកម្មបានធ្វើអោយផ្នែកខាងជើងមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំង ។ ប្រជារាស្ត្រខាងផ្នែកនោះបានលង់រោងចក្រជាច្រើន ហើយពួកគេក៏ត្រូវការផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវរទេះភ្លើង និង នាវាថែមទៀតដែរ ក្នុងការដឹកនាំវត្ថុធាតុដើមទៅរោងចក្រ និង ដឹកនាំផលិតផលចេញពីរោងចក្រមកវិញ ។ ការផ្លាស់ប្តូររីកចំរើននៃឧស្សាហកម្មនេះហើយ ដែលបានធ្វើអោយទីក្រុងទាំងឡាយនៃផ្នែកខាងជើង កាន់តែរីកធំឡើង ។ ផ្នែកខាងត្បូងមិនមានការផ្លាស់ប្តូរខាងសេដ្ឋកិច្ចសោះ ប៉ុន្តែគេមានដីដែលមានជីជាតិ រដូវដាំដំណាំមានរយៈពេលយូរជាង ហើយថែមទាំងមានស្ទឹងតូចកាត់ខ្វាត់ខ្វែងជាច្រើន ដែលស្រួលអោយពួកគេដឹកនាំផលិតផលចេញចូលយ៉ាងស្រួល ។ ប្រជាពលរដ្ឋនៃផ្នែកខាងត្បូងនេះ នៅតែប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតខាងកសិកម្ម និង ស្រែចំការដដែលហើយ ទីក្រុងមានតិចណាស់នៅផ្នែកខាងនោះ ។

១៥-១-៣ ភាពខុសគ្នាក្នុងសង្គមទាំងពីរ ក៏ជាហេតុធ្វើអោយមាន អ្នកប្រកាន់ទីកន្លែងនិយមដែរ ។ ដោយសារការផ្លាស់ប្តូរនៃសេដ្ឋកិច្ចបានកើតមានឡើង ពួកកសិករជាច្រើនផ្នែកខាងជើង បានបោះបង់ចោលស្រែចំការរបស់ខ្លួន ដើម្បីនឹងទៅរកការងារធ្វើនៅក្នុងរោងចក្រ ព្រមទាំងចង់រស់នៅក្នុងទីក្រុងផង ។ ម្ចាស់ចំការនៃផ្នែកខាងត្បូង នៅតែបន្តកិច្ចការរបស់ខ្លួនខាងដំណាំ កប្បាស ស្ករ ស្រូវ ថ្នាំជក់ និង ធ្លះ ។ ដោយសារគេត្រូវការមនុស្សជាច្រើន

ដាក់ក្នុងរបបនេះ ដូច្នេះពួកខាងត្បូងនៅតែមានប្រើពួកទាសភាពអោយធ្វើការទទេអោយខ្លួនបានផលដែរ ។

១៥.១.៤ ភាពខុសគ្នាខាងនយោបាយ ក៏រិតតែធ្វើអោយផ្នែកទាំងពីរបែកចេញពីគ្នាកាន់តែខ្លាំងឡើងទៀត ។ ផ្នែកខាងជើងបានលំអៀងទៅលើការយកពន្ធអាករយ៉ាងច្រើន ដើម្បីនឹងបង្ការការដល់ផលិតផលរបស់ខ្លួន ។ ប៉ុន្តែត្រូវពួកខាងត្បូងប្រឆាំងឡើង ពីព្រោះពន្ធអាករថ្លៃនេះ អាចធ្វើអោយរបស់របរ និង គ្រឿងសម្ភារៈពីបរទេសមានតម្លៃខ្ពស់ពេកចំពោះម្ចាស់ចំការទាំងអស់នោះ ។ បើសិនជាពន្ធអាករថោកវិញ ពួកខាងត្បូងអាចលក់ដូរកប្បាសរបស់គេ ជាមួយរបស់របរយ៉ាងថោកពីខាងក្រៅ ។ ពួកខាងជើង ដែលមានសេរីភាពក្នុងកិច្ចការងាររបស់ខ្លួន បានប្រឆាំងនឹងសេដ្ឋកិច្ច ដោយប្រើទាសភាពរបស់ពួកខាងត្បូង។ ពួកខាងជើងយល់ឃើញថា "គេត្រូវការមនុស្សដែលមានប្រាក់ខែជាច្រើននាក់ ដើម្បីសំរាប់អោយទិញរបស់របរពួកគេ ដូច្នេះបើសិនជាពួកទាសភាពនៃរដ្ឋផ្នែកខាងត្បូង ត្រូវដោះលែងអោយមានសេរីភាព ផលិតផលនៃផ្នែកខាងជើងនឹងត្រូវលក់ដាច់យ៉ាងច្រើនថែមទៀតមិនខានឡើយ ។ ផ្នែកទាំងពីរមានមតិយោបល់ខុសគ្នា ពីការបកស្រាយនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញថែមទៀត។ ពួកខាងជើងចង់អោយមានរបៀបដូរស្រាល ដែលអាចធ្វើអោយមានការទាក់ទងគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធរវាងរដ្ឋាភិបាល និង ពួកជំនួញ ។ ឯពួកខាងត្បូងវិញ បានលំអៀងទៅលើភាពតឹងរ៉ឹង ដែលមិនអាចអោយរដ្ឋាភិបាលធ្វើការត្រួតត្រាពិនិត្យគ្រប់គ្រងទៅលើទាសភាពបាន ។

ភាពរបស់សង្គម សេដ្ឋកិច្ច និង នយោបាយទាំងអស់នេះហើយ ដែលរិតតែជួយធ្វើអោយភាពទទឹងពីគ្នា និង ការទាស់គំនិតគ្នារបស់ពួកប្រកាន់ទឹកខ្លែងទឹកដីទាំងអស់នេះ កាន់តែមានកំរិតខ្លាំងឡើងថែមទៀត ។ អ្នកប្រកាន់ទឹកខ្លែងនិយម ជាបុព្វហេតុសំខាន់ ដែលបានធ្វើអោយរដ្ឋផ្នែកខាងត្បូងទាំងប៉ុន្មានបែកចេញពីសហភាព ។

១៥.២ ការបែកចេញពីសហភាព

១៥.២.១ លោក Abraham Lincoln បានត្រូវជាប់ឆ្នោតធ្វើជាប្រធានាធិបតីនៅខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ ១៨៦០ ប៉ុន្តែពិធីសម្ពោធនឹងធ្វើការតែងតាំងមិនបានធ្វើ ទាល់តែដល់ខែមិនាឆ្នាំ ១៨៦១ ។ ដូច្នេះរយៈពេលមានបួនខែ រវាងការជាប់ឆ្នោត និង ការសម្ពោធន៍ ។ នៅពេលនោះហើយ ដែលរដ្ឋផ្នែកខាងត្បូងទាំងប៉ុន្មានបានធ្វើវិធានការណើយាប់បែកចេញពីសហភាព ។

១៥.២.២ South Carolina ជារដ្ឋដំបូងបង្អស់ ដែលបានបែកចេញបន្ទាប់មករដ្ឋប្រាំមួយទៀតក៏បានធ្វើតាម ។ នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៨៦១ មេដឹកនាំនៃរដ្ឋទាំងអស់ដែលបែកចេញបានជួបគ្នាធ្វើកិច្ចប្រជុំមួយនៅ Alabama ហើយបន្ទាប់មកក៏បានបង្កើតជារដ្ឋសម្ព័ន្ធរួមនៃសហរដ្ឋ

អាមេរិក ។ គេបានជ្រើសរើសលោក Jefferson Davis ដែលជាអតីតព្រឹទ្ធសភាពី Mississippi អោយធ្វើជាប្រធានាធិបតីនៃរដ្ឋសម្ព័ន្ធរួមនោះ ។

១៤-៣ សង្គ្រាមក្នុងស្រុកបានចាប់ផ្តើមឡើង

១៤-៣-១ បន្ទាប់ពីបក្សសម្ព័ន្ធបានបង្កើតរួចមក កងទ័ពរបស់គេ ក៏បានចាប់ផ្តើមវាយដណ្តើមយកបន្ទាយបក្សសហភាពមួយម្តងៗ ។ ដល់និទាឃរដូវនៃឆ្នាំ១៨៦១ មានបន្ទាយតែមួយគត់ដែលនៅសល់ នៅក្រោមការការពាររបស់រដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិក ។ បន្ទាយនេះមានឈ្មោះហៅថាបន្ទាយ Sumter ដែលនៅលើកោះជិត Charleston នៃរដ្ឋ South Carolina ។ បន្ទាយនេះបានក្លាយទៅជាចំណុចនៃការឈ្លោះប្រកែកគ្នារវាងផ្នែកខាងជើង និង ផ្នែកខាងត្បូង ។

១៤-៣-២ មេបញ្ជាការរបស់បន្ទាយនេះ គឺលោកវរសេនីយ៍ត្រី Robert Anderson ដែលបានទំនៀសថា កុំអោយមានការវាយលុកពីបក្សសម្ព័ន្ធ ។ ប៉ុន្តែដល់ចុងឆ្នាំ ១៨៦០ បន្ទាយនេះត្រូវការគ្រឿងសម្ភារៈ និង ស្បៀងអាហារថែមទៀត ។ ពេលនោះ ក្រសួងសឹកសង្គ្រាមនៃសហរដ្ឋអាមេរិក ក៏បានបញ្ជានាវាដឹកជញ្ជូនមួយ ដែលដឹកសុទ្ធតែសម្ភារៈ និង ទាហានបន្ថែមទៅធ្វើជាជំនួញដល់លោក Anderson ។ ពេលដែលនាវានេះ ធ្វើដំណើរជិតទៅដល់បន្ទាយ Sumter ទ័ពខាងត្បូងក៏បានស្ទាក់បាញ់ ធ្វើអោយនាវានេះដកថយមកវិញ ។

១៤-៣-៣ បន្ទាប់ពីលោកប្រធានាធិបតី Lincoln បានសម្ពោធន៍ឡើងកាន់អំណាចមក លោកក៏បានធ្វើគំរោងការណ៍ ដើម្បីនឹងបញ្ជូនគ្រឿងសម្ភារៈតាមកប៉ាល់ទៅជួយដល់បន្ទាយ Sumter ។ ពេលនោះមេដឹកនាំផ្នែកខាងត្បូង ក៏បានដឹងពីគំរោងការណ៍នេះ គេក៏សំរេចថានឹងចាប់ធ្វើចលនាប្រឆាំង ។ នៅវេលាម៉ោងបួនកន្លះភ្លឺ នៃថ្ងៃទី ២ ខែមេសាឆ្នាំ ១៨៦១ លោកឧត្តមសេនីយ៍ Pierre Beauregard ដែលជាមេបញ្ជាការកងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធនៅ Charleston ក៏បានអោយបញ្ជាទៅវាយលុកបន្ទាយ Sumter ។ បន្ទាប់ពីបានប្រយុទ្ធគ្នាអស់រយៈពេល ៣៤ ម៉ោងមក កងទ័ពសហភាពក៏បានសុំចុះចាញ់ ។ ការវាយលុកបន្ទាយនេះហើយ ដែលបានធ្វើអោយសង្គ្រាមក្នុងស្រុកចាប់ផ្ទុះឡើង ។

ការហាត់

១. របៀបប្រើពាក្យ : សូមប្រើពាក្យ ដែលនៅខាងក្រោម ដើម្បីសំរាប់បំពេញ ចន្លោះនិមួយៗ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : ការកាន់កាប់, រដ្ឋដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់គ្នា លោក Jefferson Davis, កប៉ាល់ដឹកស្បៀង, សម្ព័ន្ធរួម, កប៉ាល់ដឹកសម្ភារៈ ។

១. បន្ទាយ Sumter ជាបន្ទាយតែមួយ ដែលសល់នៅក្រោម__________ របស់រដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិក ។

២. នៅខែកុម្ភៈឆ្នាំ ១៨៦១ រដ្ឋទាំងប្រាំពីរ នៃផ្នែកខាងជើង ក៏បានបង្កើតជា បក្ស ________________ ។

៣. ប្រធានាធិបតីនៃបក្សសម្ព័ន្ធរួមឈ្មោះលោក ______________ ។

៤. រដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកបានបញ្ជូន __________ មួយដែលពេញទៅដោយ ទាហានបន្ថែម និង គ្រឿងសម្ភារៈ ដើម្បីជាជំនួយដល់កងទ័ពរបស់ខ្លួននៅប៉ែកខាងត្បូង ។

៥. លោកប្រធានាធិបតី Lincoln បានធ្វើគំរោងការណ៍ ដើម្បីនឹងបញ្ជូន ______________ ទៅប៉ែកខាងត្បូងសំរាប់ជួយដល់បន្ទាយ Sumter ។

២. ពិត ឬ មិនពិត

សូមសរសេរអក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

______ ១. ផ្នែកខាងជើង និង ខាងជើងឆៀងខាងលិច ជាផ្នែកដែលបានខិតខំក្នុងការសង់ថ្នល់ និង ផ្លូវរទេះភ្លើង ។

______ ២. បើសិនជាពន្ធអាករថោក ផ្នែកខាងត្បូងអាចនឹងធ្វើការលក់ដូរកប្បាសរបស់ខ្លួនជាមួយ នឹងរបស់របរនាំចូលថោកពីបរទេស ។

______ ៣. លោក Abraham Lincoln បានជាប់ឆ្នោតធ្វើជាប្រធានាធិបតី នៅខែមីនាឆ្នាំ ១៨៦១ ។

______ ៤. រដ្ឋ South Carolina ជារដ្ឋទីបី ដែលបានបែកចេញ ។

______ ៥. នៅខែកុម្ភៈឆ្នាំ ១៨៦១ មេដឹកនាំទាំងប៉ុន្មាននៃរដ្ឋដែលបានបែកចេញ បានជួបជុំធ្វើកិច្ចប្រជុំមួយនៅ Alabama ហើយដែលបាននាំគ្នាបង្កើតជារដ្ឋសម្ព័ន្ធរួមនៃសហរដ្ឋអាមេរិក ។

_______ ៦. លោកប្រធានាធិបតីនៃរដ្ឋសម្ព័ន្ធរួមនៃសហរដ្ឋអាមេរិកគឺលោក Jefferson Davis

_______ ៧. បន្ទាប់ពីអស់រយៈពេលមួយអាទិត្យមក កងទ័ពសហភាពនៅបន្ទាយ Sumter ក៏ព្រមចុះចាញ់ ។

៣. ការងារនៅលើផែនទី

សូមដាក់ពណ៌បួនខុសពីគ្នានៅលើផែនទីខាងក្រោម ។

ក. ពណ៌ក្រហមសំរាប់សហភាព ។

ខ. ពណ៌លឿងសំរាប់រដ្ឋសម្ព័ន្ធរួម ។

គ. ពណ៌បៃតងសំរាប់រដ្ឋ ដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់គ្នា ។

ឃ. ពណ៌ខៀវសំរាប់ដីបន្ថែមទៀត ។

សហភាព : California, Oregon, Kansas, Minnesota, Iowa, Wisconsin, Illinois, Indiana, Michigan, Ohio, Pennsylvania, New York, Vermont, New Hampshire, Maine, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut New Jersey. ។

រដ្ឋដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់គ្នា : Deleware, Maryland, West Virginia, Kentucky, Missouri. ។

រដ្ឋសម្ព័ន្ធរួម : Virginia, North Carolina, Tennessee, Arkansas, Texas, Louisiana, Missouri, Alabama, Georgia, Florida, South Carolina, ។

ដំបន់ថ្មីដទៃទៀតៗ : ដំបន់ Washington ដំបន់ Dakota
ដំបន់ Utah ដំបន់ Nevada ដំបន់ New Mexico
ដំបន់ Colorado ដំបន់ Nebraska
និងដំបន់ពួកក្ដង ៗ

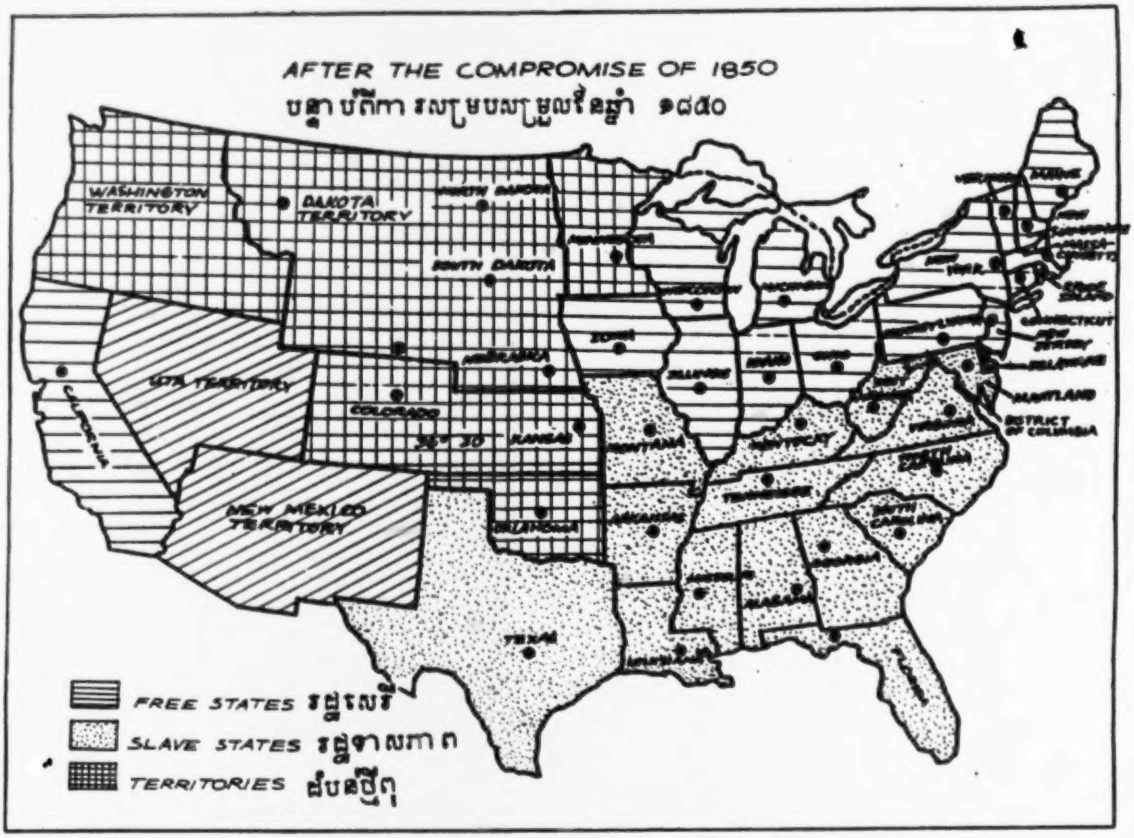
AFTER THE COMPROMISE OF 1850
បន្ទាប់ពីការសម្របសម្រួលនៃឆ្នាំ ១៨៥០

WASHINGTON TERRITORY
DAKOTA TERRITORY
NORTH DAKOTA
SOUTH DAKOTA
MINNESOTA
WISCONSIN
MICHIGAN
NEW YORK
VERMONT
MAINE
NEW HAMPSHIRE
MASSACHUSETTS
RHODE ISLAND
CONNECTICUT
NEW JERSEY
DELAWARE
MARYLAND
DISTRICT OF COLUMBIA
PENNSYLVANIA
IOWA
NEBRASKA
ILLINOIS
INDIANA
OHIO
UTAH TERRITORY
CALIFORNIA
COLORADO
KANSAS
36° 30'
MISSOURI
KENTUCKY
VIRGINIA
NORTH CAROLINA
TENNESSEE
ARKANSAS
OKLAHOMA
NEW MEXICO TERRITORY
TEXAS
SOUTH CAROLINA
MISSISSIPPI
ALABAMA
GEORGIA
LOUISIANA
FLORIDA
FREE STATES រដ្ឋសេរី
SLAVE STATES រដ្ឋទាសភាព
TERRITORIES ដំបន់ថ្មីៗ

៥. ល្បែងរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ ៖ សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ១៤ នៅក្នុងល្បែងរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាសព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

ROAD
COMMANDER
LINCOLN
RAILROAD
ECONOMICS

SECESSION
COURT
RURAL
TARIFF
INDUSTRY

POLITICS
ORDERS
INVENT
CONVICTION

A B C D E F G H E K F N L S C O P O R S

B C O N V I C T I O N S E C E S S I O N

P O L I T I C S F N F I C O U R T R A S

A M I S I N O O K F U S O M O R D E R S

H M N O C D O I I L L R L M I U D O R S

U A C W T U I R N A L Q E S O C I A L R

M N O A A S A P G R S R V S M O N V I S

C D L M C T H U I U N O E O I N V E N T

O E N E S R A I L R O A D S C A N S W S

P R O A D Y O R L V N S O U S B T O U R

O R S E C O N O M I C S T U V N M N P O

Section IV CONFLICT AND REUNION

Packet 15: A NATION REUNITED

NEW WORDS ពាក្យថ្មី

Emancipation Proclamation: ការប្រកាសដោយឲ្យរួចខ្លួនជាអ្នកងារ

Lincoln's Emancipation Proclamation freed the slaves in Confederate States.

restore: ការរៀបចំការណ៍ឡើងវិញ

The North was fightint to restore the Union

address: ការថ្លែងសុន្ទរកថា

Lincoln's Gettysburg address is considered to be one of the best speeches of all time.

forces: កងកំលាំង

There were many battles between Union and Confederate forces.

battle: ប្រយុទ្ធ

advance: វាយរុញទៅមុខ

Sherman's army advanced across Georgia.

turning point: ពេលដែលមានការផ្លាស់ប្តូរ

1863 was the turning point in the Civil War.

honor: ធ្វើការគោរព

People gathered in Gettysburg to honor the soldiers who had died there.

conclusion: ទីបញ្ចប់ សេចក្តីសំរេច

At the conclusion of the Gettysburg address, Lincoln reaffirmed the American commitment to freedom for all people.

reaffirm: អះអាងបន្ថែម

goal: ទីដៅ គោលបំណង

One of Lincoln's goals was to save the Union __dare__: ហ៊ាន

Because of all his victories, General Lee dared to invade the Union State of Pennsylvania.

__disquietude__: ភាពមិនស្ងាត់ស្ងៀម

The war disquietude in the South about the loss of Vicksburg. Lee want to offset the worry by invading Pennsylvania.

__invade__: ឈ្លានពាន

__control__: ការត្រួតត្រា

Because the Union controlled the Mississppi River and the Atlantic Ocean, it could invade the South from the East and the West.

__valiant__: ក្លាហាន

The South fought with a valiant effort.

__blockade__: ការបិទមិនអោយចេញចូល

The Union Navy controlled the ocean with a blockade.

__pursuit__: ដេញតាម

Lee's escape routes were blocked by Grant who was in pursuit.

__ratify__: អោយសច្ចានុមតិ

The 13th Amendment was ratified by 3/4 of the States.

__reconstruction__: ការកសាងឡើងវិញ

The rebuilding of the South after the Civil War is known as Reconstruction.

__loyalty__: ការស្មោះត្រង់

States would be readmitted to the Union after a certain percentage of voters had signed a loyalty oath.

__oath__: សំបថ ស្បថ

__eligible__: អាចទទួល មានសិទ្ធិនឹង

At the end of 1865, President Johnson said that all States were eligible for readmission.

15.1. THE EMANCIPATION PROCLAMATION.

15.1.1. Between April 1861 and April 1865, the United States was divided and torn apart by the Civil War. The Confederacy was fighting to keep slavery and to win its independence from the North. At first, the Union was fighting only to reunite the country. Later, the North also sought to free the slaves. President Lincoln wanted to change the war policies to shorten the war. He hoped to save lives both in the North and the South. The **Emancipation Proclamation** was one of many factors that helped the North to win.

15.1.2. On January 1, 1863 President Lincoln signed the Emancipation Proclamation. It was an order that would declare free most of the slaves in the Confederate States. (It did not free the slaves in five border states - Delaware, Maryland, Kentucky, Missouri, and West Virginia). Many of the free slaves joined the Union Army and fought against the Confederacy .

15.2. THE GETTYSBURG ADDRESS.

15.2.1. Early in the Civil War, the Confederacy seemed to be winning. Southern forces won many battles during the first two years. However, in 1862, Union forces stopped the Confederate advance at Antietam, Maryland, and killed many soldiers from the South. 1863 was the turning point of the war. Confederate General Robert E. Lee's advancing army was stopped at Gettysburg, Pennsylvania. In only three days of fighting, both sides had lost over 50,000 brave soldiers. This was the bloodiest battle in the Civil War. After the battle, Confederate forces retreated to Virginia.

15.2.2. On November 19, 1863, a little over four months after the horrible Battle of Gettysburg, people gathered at this site to honor the soldiers who had died there and to dedicate a national cemetery. President Lincoln gave a short speech, but this speech is considered to be one of the greatest speeches of all time. At the conclusion of the speech, President Lincoln reaffirmed that "this nation, under God, shall have a new birth of freedom, and that government of the people, by the people, for the people, shall not perish from the earth." President Lincoln's goal was to save the Union and free the American people.

15.3. VICTORY AND DEFEAT

15.3.1. Until the battle of Gettysburg, it had seemed as though no Union general could defeat General Lee. In fact, Lee's many victories helped to explain why he dared to invade the Union state of Pennsylvania. He was trying to get a victory in the North that would offset the expected Union victory at Vicksburg, Mississippi.

15.3.2. After the Confederate armies had withdrawn to the South, Union forces began invading the South from the West and by sea. The Union had control of the Mississsppi River from St. Louis to New Orleans. In February, 1862 General Grant won two more victories by seizing Fort Henry on the Tennessee River and Fort Donelson on the Cumberland River. Another Union General, General Sherman, began a long march through Georgia to Savannah on the seacoast, destroying everything along the way. Then, his army pushed northward. At the same time, General Grant was driving southward toward Richmond, Confederate forces were now caught between these two armies. Also, the sea blockade by the Union Navy was causing serious problems for the South.

15.3.3. The darkest day of all for the Confededacy came in April, 1865. After nine months of siege by Grant, Petersburg, twenty miles from Richmond, fell to the Union Army. Lee's forces moved out of Richmond and some of Grant's forces moved in. Two Generals, Grant and Sheridan, pursued Lee from different directions. With his escape routes blocked, Lee surrendered on April 9, 1865, at a farmhouse in the village of Appomatox Court House.

15.4. THIRTEENTH AMENDEMENT

15.4.1. With the Civil War over, there were many tasks to be accomplished by the Union as well as by President Lincoln. One of these tasks was the liberation of the slaves in the South.

15.4.2. When President Lincoln issued his Emancipation Proclamation in 1863 he only wanted to free slaves in the rebellious states. When the Civil War ended in 1865, Congress wanted to settle the slavery question once and for all. In this year, the U.S. Congress approved an amendment to the Constitution, freeing slaves everywhere in the United States and its Territories. This, the Thirteen Amendment, was finally ratified by the necessary three fourths of the states eight months after the war ended.

15.5. THE RECONSTRUCTION IN THE SOUTH AND THE STATUS OF THE BLACKS

15.5.1. The Civil War brought economic changes in both the North and the South. While the North became more industrialized and prospered, the South was ruined. Farms, cities, industries, and transportation had been seriously damaged. Reconstruction, or rebuilding the South, was discussed even while the Civil War was being fought. President Lincoln proposed a lenient plan for readmitting the Southern states to the Union. His plan suggested that when 10% of a state's voters had signed a loyalty oath to the Union, the state would be readmitted. The Radical Republicans, who considered the South a conquered territory, wanted to punish and reorganize it. They passed the Wade-Davis Bill in 1864. This bill required loyalty oath from a majority of a state's voters before readmission. President Lincoln vetoed this bill.

15.5.2. In April 1865, President Lincoln was assassinated. The new President, Andrew Johnson, at first favored the Radicals' approach. But he soon accepted Lincoln's ideas. By

The United States during the Civil War

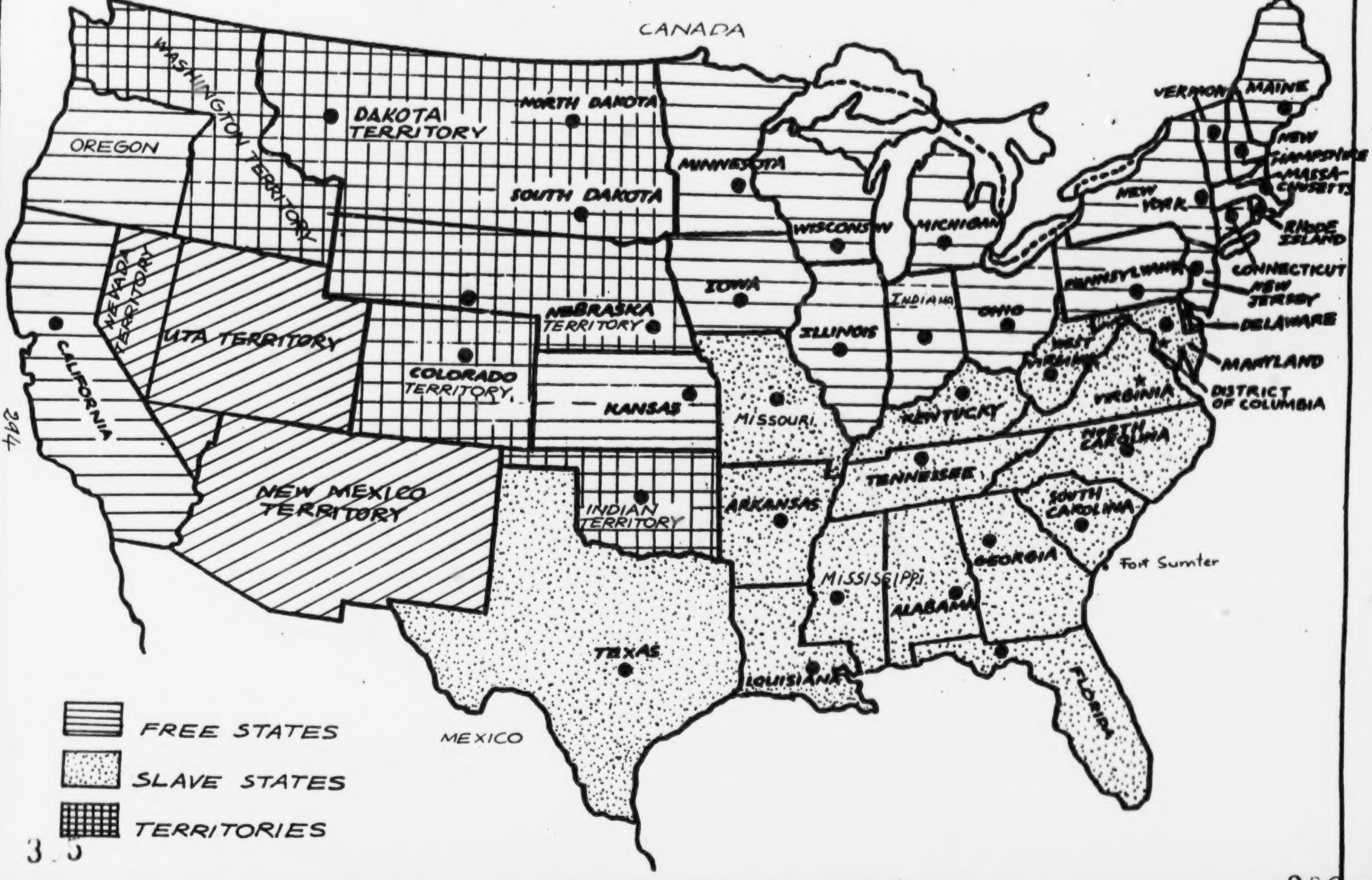
CANADA
WASHINGTON TERRITORY
DAKOTA TERRITORY
NORTH DAKOTA
SOUTH DAKOTA
OREGON
MINNESOTA
WISCONSIN
MICHIGAN
VERMONT
MAINE
NEW HAMPSHIRE
MASSACHUSETTS
NEW YORK
RHODE ISLAND
CONNECTICUT
NEW JERSEY
PENNSYLVANIA
DELAWARE
MARYLAND
DISTRICT OF COLUMBIA
NEVADA TERRITORY
UTA TERRITORY
IOWA
NEBRASKA TERRITORY
ILLINOIS
INDIANA
OHIO
WEST VIRGINIA
VIRGINIA
CALIFORNIA
COLORADO TERRITORY
KANSAS
MISSOURI
KENTUCKY
NORTH CAROLINA
TENNESSEE
NEW MEXICO TERRITORY
INDIAN TERRITORY
ARKANSAS
SOUTH CAROLINA
Fort Sumter
MISSISSIPPI
ALABAMA
GEORGIA
TEXAS
LOUISIANA
FLORIDA
MEXICO
FREE STATES
SLAVE STATES
TERRITORIES

294

the end of 1865, he announced that all Southern States were eligible for readmission. The Radicals immediately attacked President Johnson. In 1866 the Radical Republicans gained control of Congress and passed a series of Reconstruction Acts. These acts set two conditions for readmission of the Southern States:

a. Each Southern State was to hold a constitutional convention. Election to this convention was to be open to black as well as white voters.

b. Each Southern State was to ratify the Fourteenth Amendment. The purpose of the 14th Amendment was to give citizenship to blacks. It also punished certain ex-Confederates by barring them from voting and holding office in the Federal Government or state governments.

15.5.3. Reconstruction under these acts began in 1867. The entire Confederate area was divided into five military districts. Federal troops were kept in the South until 1877 to protect the blacks and to enforce federal laws.

15.5.4. The Thirteenth and Fourteenth Amendments and the Reconstruction Acts gave the blacks political power in the South. Black voters were important to the Reconstruction Plans. Since most whites were not allowed to vote, black voters were the majority in many areas. For the first time, black people voted and held offices. Hundreds of ex-slaves were elected to the House of Representatives and Senate of the United States.

EXERCISES

I. Word search puzzle.

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

P	T	U	R	N	I	N	G	P	O	I	N	T	H	O	N	O	R
R	E	A	F	F	I	R	M	B	L	O	C	K	A	D	E	B	C
O	R	E	C	O	N	S	T	R	U	C	T	I	O	N	H	I	O
C	O	N	C	L	U	S	I	O	N	R	A	T	I	F	Y	C	N
L	P	U	R	S	U	I	T	W	O	C	N	S	L	A	V	E	C
A	D	D	R	E	S	S	L	A	A	O	A	T	H	P	R	U	L
M	B	A	T	T	L	E	O	R	I	N	C	S	A	P	I	N	U
A	F	O	R	C	E	S	Y	T	E	T	O	H	M	O	C	I	S
T	I	N	V	A	D	E	A	E	L	R	N	E	E	M	H	O	I
I	G	O	A	L	O	P	L	Y	I	O	F	R	N	A	M	N	O
O	D	A	R	E	I	Y	T	M	G	L	E	M	D	T	O	A	N
N	E	A	H	C	A	B	Y	R	I	T	D	A	M	O	N	R	L
M	W	C	N	E	L	T	T	A	B	N	E	N	E	X	D	M	G
K	I	A	P	A	R	T	C	B	L	A	R	O	N	A	B	I	N
B	M	A	R	Y	L	A	N	D	E	R	A	O	T	Y	O	E	U
E	G	E	T	T	Y	S	B	U	R	G	T	B	B	E	A	S	H
S	H	E	R	I	D	A	N	V	A	N	E	L	A	N	N	H	I

WAR
LEE
OATH
GOAL
DARE
SLAVE
ARMY

FORCES
PART
BATTLE
HONOR
INVADE
RATIFY
GRANT

ADDRESS
REAFFIRM
ELIGIBLE
CONTROL
SHERIDAN
PURSUIT
RICHMOND

CONCLUSION
AMENDMENT
LOYALTY
BLOCKADE
MARYLAND
CONFEDERATE
SHERMAN

EMANCIPATION
RECONSTRUCTION
PROCLAMATION
GETTYSBURG
TURNING POINT
APPOMATOX
UNION ARMIES

II. Scrambled Words.

Direction: Complete the sentences by unscrambling the letters to spell out the appropriated words.

1. **offernjes sivda** was president of the Confederacy.
2. **collnin** was president of the United States during the Civil War and issued the Emancipation Proclamation freeing the slaves.
3. **oretrb ele** was the commander of Confederate forces.
4. **beturystgg** was the place where President Lincoln gave a speech calling for the preservation of the Union.
5. **anhesmer** was a Union general who led the long march to the sea through the South.
6. **onemitanciap** was issued by President Lincoln and it freed all the slaves in the Confederate States.
7. **xppmaatoo uestchorou** was the place in Virginia where General Lee surrendered to General Grant, ending the Civil War.

III. Multiple Choice

Select the letter preceding the word or expression that best completes each statement or answer each question.

_____ 1. The immediate cause of the Civil War was the (a) attack on Fort Sumter (b) the assassination of President Lincoln (c) the Thirteenth Amendment (d) the Gettysburg Battle.

______ 2. The major purpose of the blockade during the Civil War was to prevent (a) English volunteers from going to the South (b) exporting of cotton to Europe (c) the Russian fleet from visiting the South.

______ 3. The Emancipation Proclamation was (a) a law passed by Congress (b) an amendment to the Constitution (c) a Presidential Order (d) a joint resolution of Congress.

______ 4. The purpose of General Sherman's famous march to the sea was to (a) trap General Lee (b) come to Grant's aid (c) split the Confederacy (d) capture valuable cotton land for the North.

______ 5. An important result of the Civil War was it (a) ended the states' rights issue (b) strengthened our tie with Great Britain (c) helped to make industry rather than agriculture the basis of our economy (d) established equality for the Negro in the South.

ការអាន

១៥.១ ការប្រកាសអោយបានរួចខ្លួនជាអ្នកជា

១៥.១.១ នៅចន្លោះខែមេសា ឆ្នាំ ១៨៦១ និង មេសា ១៨៦៥ សហរដ្ឋអាមេរិកបាន ត្រូវខូចខាតខ្ទិចខ្ទី និង ត្រូវបានបែងចែកជាពីរផង ។ បក្សសម្ព័ន្ធបានធ្វើការប្រយុទ្ធ ដើម្បីនឹង ចង់រក្សាទុកនូវទាសភាព ហើយនិង ចង់បានឯករាជ្យរបស់ខ្លួនពីផ្នែកខាងជើងផង ។ ដំបូងឡើង សហភាពខំប្រឹងតស៊ូ ដើម្បីគ្រាន់តែចង់អោយប្រទេសបានរួបរួមគ្នាឡើងវិញប៉ុណ្ណោះ ។ តែក្រោយ មក ពួកផ្នែកខាងជើង ថែមទាំងបានខ្នះខ្នែងតស៊ូ ដើម្បីអោយពួកទាសភាពមានសេរីភាពឡើង វិញផង ។ លោកប្រធានាធិបតី Lincoln មានបំណងចង់ប្តូរនយោបាយសង្គ្រាមនៅពេលនោះ ព្រោះលោកចង់អោយសង្គ្រាមបានចប់យ៉ាងឆាប់ ដើម្បីនឹងអាចជួយស្រោចស្រង់ជីវិតមនុស្ស ទាំងសងខាង ។ ការប្រកាសអោយបានរួចខ្លួនជាអ្នកជា ជាកត្តាមួយយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងចំណោម កត្តាឯទៀតជាច្រើន ដែលបានធ្វើអោយពួកផ្នែកខាងជើងមានជ័យជំនះ ។

១៥.១.២ នៅថ្ងៃទីមួយ ខែមករាឆ្នាំ ១៨៦៣ លោកប្រធានាធិបតី Lincoln បានចុះហត្ថលេខា ដើម្បីប្រកាសអោយបានរួចខ្លួនជាអ្នកជា ។ នេះគឺជាសេចក្តីបញ្ជា ដែលបានប្រកាសអោយពួកទាសភាពទាំងប៉ុន្មាន ដែលនៅក្នុងបក្សសម្ព័ន្ធ បានរួចខ្លួនជាអ្នកជា - ប៉ុន្តែមិនបាន ជួយដល់ពួកទាសភាពឯទៀត ដែលនៅក្នុងរដ្ឋ៥ទៀត ដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់គ្នាឡើយគឺ៖

Delaware , Maryland , Kentucky , Missouri និង West Virginia ។ បន្ទាប់ពីបានរួចខ្លួនមក ពួកទាសភាពពីមុនជាច្រើនបាននាំគ្នាចូលធ្វើ ទាហានខាងសហភាព ដើម្បីនឹងប្រយុទ្ធតទល់ជាមួយបក្សសម្ព័ន្ធ ។

១៥.២ ការថ្លែងសុន្ទរកថានៅ Gettysburg

ពេលដែលសង្គ្រាមចាប់ផ្តើមឡើងភ្លាម បក្សសម្ព័ន្ធហាក់ដូចជាត្រូវបានឈ្នះ ពីព្រោះពីរ ឆ្នាំដំបូង កងទ័ពរបស់ពួកគេបានមានជោគជ័យសឹងតែនៅគ្រប់ទីសមរភូមិទាំងអស់ ។ ប៉ុន្តែនៅឆ្នាំ ១៨៦២ ទ័ពសហភាពមានជ័យជំនះ ដោយបានបញ្ឈប់នូវការវាយប្រហារលុកទៅមុខនៃទ័ពសម្ព័ន្ធ នៅ Antietam នៃរដ្ឋ Maryland ហើយព្រមទាំងបានសម្លាប់ទាហានខាងត្បូងជាច្រើន នាក់ផង ។ ឆ្នាំ១៨៦៣ ជាឆ្នាំ ដែលសង្គ្រាមបានផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំង ។ កងទ័ពថ្មើរជើងរបស់ ឧត្តមសេនីRobert E. Leeនៃបក្សសម្ព័ន្ធ បានត្រូវសហភាពវាយបញ្ឈប់នៅ Gettysburg នៃរដ្ឋ Pennsylvania ។ ក្នុងការប្រយុទ្ធគ្នាអស់រយៈពេលបីថ្ងៃ កងទ័ពទាំងសងខាងបានត្រូវ បាត់បង់ជីវិតទាហានចំនួនជាង ៥ ម៉ឺននាក់ ។ នេះជាការប្រយុទ្ធយ៉ាងសាហាវឃោរឃៅបំផុត នៃសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ។ បន្ទាប់ពីនោះ កងទ័ពសម្ព័ន្ធក៏បានដកថយទៅ Virginia វិញ ។

១៥-២-២ នៅថ្ងៃទី ១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៨៦៣ រយៈពេលជាងបួនខែ បន្ទាប់ពីការប្រយុទ្ធគ្នាយ៉ាងសាហាវនៅ Gettysburg នោះមក ប្រជារាស្ត្រក៏បានជួបជុំគ្នានៅកន្លែងទីលានប្រយុទ្ធនោះ ដើម្បីនឹងគោរពដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធទាហានទាំងប៉ុន្មាន ដែលបានបាត់បង់ជីវិតទៅ ព្រមទាំងបានចាត់ទុកកន្លែងនោះជាទីលានរបស់ជាតិផង ។ ពេលនោះលោកប្រធានាធិបតី Lincoln ក៏បានធ្វើសុន្ទរកថាយ៉ាងខ្លីមួយ ដែលគេចាត់ទុកថាជាសុន្ទរកថាដ៏សំខាន់លើសលុប ។ នៅចុងបញ្ចប់ លោកក៏បានធ្វើការអះអាងថា "ក្រោមការដឹកនាំរបស់ព្រះ ប្រទេសនេះនឹងមានកំណើតសេរីភាពជាថ្មីម្តងទៀត ដែលមានរដ្ឋាភិបាលជារបស់ប្រជារាស្ត្រ ដោយសារប្រជារាស្ត្រ សំរាប់ប្រជារាស្ត្រ នឹងមិនរលត់រលាយបាត់ពីផែនដីនេះឡើយ ។ គោលបំណងរបស់លោក Lincoln គឺដើម្បីស្រោចស្រង់សហភាព និង ដោះលែងប្រជាពលរដ្ឋអោយមានសេរីភាពឡើងវិញ ។

១៥-៣' ជ័យជំនះ និង បរាជ័យ

១៥-៣-១ រហូតទាល់តែមកដល់ការប្រយុទ្ធនៅ Gettysburg នោះ គឺហាក់ដូចជាគ្រានៃមេទ័ពខាងសហភាព ដែលអាចយកជ័យជំនះពីលោកឧត្តមសេនីយ Lee បានទៀតៗ តាមការពិត ជ័យជំនះរបស់លោកជាច្រើន អាចធ្វើអោយគេឃើញថា ហេតុអ្វីបានជាលោកហ៊ានចូលរាតត្បាតដល់ Pennsylvania ដែលជារដ្ឋរបស់សហភាព ។ លោក Lee បានខំប្រឹងប្រែងធ្វើអោយមានជ័យជំនះនៅផ្នែកខាងជើង ពីព្រោះដើម្បីនឹងបង្ខំទូវទាក់ទាញអោយរួចពីការ ដែលទ័ពសហភាពមានជ័យនៅ Vicksburg នៃរដ្ឋ Mississippi ។

១៥-៣-២ បន្ទាប់ពីកងទ័ពសម្ព័ន្ធ បានដកថយទៅផ្នែកខាងត្បូង ទ័ពសហភាពក៏បានចូលលុកលុយឈ្លានពានផ្នែកខាងត្បូង ដោយបានវាយលុកពីទិសខាងលិច និង តាមសមុទ្រ ។ ទ័ពសហភាពបានកាន់កាប់ទន្លេ Mississippi ចាប់ពី St.Louis រហូតដល់ New Orleans នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៨៦២ លោកឧត្តមសេនីយ Grant នៃសហភាព បានមានជ័យពីរទៀត គឺវាយយកបានបន្ទាយ Henry ដែលនៅតាមទន្លេ Tennessee និងបន្ទាយ Donelson ដែលនៅតាមទន្លេ Cumberland ។ ឧត្តមសេនីយសហភាពម្នាក់ទៀតឈ្មោះលោក Sherman ក៏បានចាប់វាយលុកតាមផ្លូវយ៉ាងវែង ដោយកាត់តាម Georgia ទៅ Savanah ដែលនៅតាមឆ្នេរសមុទ្រ ។ ទ័ពលោកបានបំផ្លាញអ្វីៗទាំងអស់ ដែលនៅតាមផ្លូវ បន្ទាប់មកក៏បានវាយលុកឡើងទៅទិសខាងជើងវិញ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ ទ័ពលោកឧត្តមសេនីយ Grant ក៏បានវាយឡើងទៅទិសខាងត្បូង តំរង់ទៅរក Richmond ទៀត ដូច្នេះពេលនោះ កងទ័ពសម្ព័ន្ធ ក៏ត្រូវនៅជាប់កណ្តាលចន្លោះកងទ័ពរបស់ឧត្តមសេនីយទាំងពីរនេះ ។ ថែមពីលើនេះ កងនាវាចរសហភាព ក៏បានបិទផ្លូវសមុទ្រមិនអោយចេញចូលទៀត ដែលធ្វើអោយមានបញ្ហាដឹកជញ្ជូនដល់ពួកខាងត្បូង ។

១៥.៣.៣ ភាពចុងផ្លូវនៃកងទ័ពសម្ព័ន្ធបានមកដល់នៅខែមេសា ឆ្នាំ ១៨៦៥ ។ បន្ទាប់ពីជាប់អន្ទាក់របស់ឧត្តមសេនីយ Grant អស់រយៈពេលប្រាំបួនខែមក ស្រុក Petersburg ដែលមានចម្ងាយ ២០ ម៉ាល៍ពី Richmond បានត្រូវធ្លាក់ក្នុងកណ្តាប់ដៃកងទ័ពសហភាព ។ លោក Lee ក៏បានដកទ័ពថយចេញពី Richmond ហើយពេលនោះ ពលទាហានខ្លះរបស់លោក Grant ក៏បានចូលទៅនៅ ។ ទ័ពរបស់ឧត្តមសេនីយពីរនាក់ គឺលោក Grant និងលោក Sheridan បានដេញតាមលោក Lee ពីទិសពីរផ្សេងគ្នា ។ ដោយផ្លូវសំរាប់រំដោះខ្លួនទាំងប៉ុន្មានត្រូវគេបិទជិត លោក Lee ក៏បានសុំចុះចាញ់នៅថ្ងៃទី ៩ មេសា ឆ្នាំ ១៨៦៥ នៅក្នុងផ្ទះស្រែមួយ នៃភូមិឈ្មោះ Appomatox Court House ។

១៥.៤ សេចក្តីកែតម្រូវច្បាប់ទី ១៣

១៥.៤.១ ពេលដែលសង្គ្រាមក្នុងស្រុកបានចប់សព្វគ្រប់មក ផ្នែកសហភាព ព្រមទាំងលោកប្រធានាធិបតី Lincoln ត្រូវមានកិច្ចការ ដែលនឹងត្រូវបំពេញជាច្រើន ។ ក្នុងចំណោមនោះគឺ ការរំដោះផ្នែកត្បូង ។

១៥.៤.២ នៅពេលដែលលោកប្រធានាធិបតី Lincoln បានប្រកាសពីការអោយបានរួចខ្លួនជាអ្នកជា គឺលោកគ្រាន់តែចង់រំដោះពួកទាសភាព ដែលនៅក្នុងរដ្ឋ ដែលបះបោរទាំងប៉ុន្មានតែនោះប៉ុណ្ណោះ ។ ប៉ុន្តែពេលដែលសង្គ្រាមក្នុងស្រុកបានចប់នៅឆ្នាំ ១៨៦៥ រដ្ឋសភាចង់ធ្វើការដោះស្រាយបញ្ហាទាសភាពនេះអោយបានចប់សព្វគ្រប់តែម្តងថែមទៀត ។ ក្នុងឆ្នាំដដែលនោះ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតជាច្បាប់មួយសំរាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ គឺត្រូវអោយដោះលែងពួកទាសភាពទាំងអស់ក្នុងសហអាមេរិក ព្រមទាំងដំបន់ថ្មីៗទៀតផង ។ នេះគឺសេចក្តីកែតម្រូវច្បាប់ទី ១៣ ដែលបានទទួលសច្ចានុមតិពីរដ្ឋសភាចំនួនបីភាគបួន ប្រាំបីខែបន្ទាប់ពីសង្គ្រាមបានចប់ ។

១៥.៥ ការចាប់កសាងឡើងវិញនៅផ្នែកខាងត្បូង និង ស្ថានភាពនៃមនុស្សស្បែកខ្មៅ

១៥.៥.១ សង្គ្រាមក្នុងស្រុកបានធ្វើអោយសេដ្ឋកិច្ចមានការផ្លាស់ប្តូរទាំងផ្នែកខាងត្បូង និងផ្នែកខាងជើង ។ នៅពេលដែលឧស្សាហកម្មនៃផ្នែកខាងជើងបានរីកចំរើនផុះដាលខ្លាំងឡើង ផ្នែកខាងត្បូងបានត្រូវវិនាសអន្តរាយហិនហោចដោយសារសង្គ្រាម ។ ស្រែចំការ ឧស្សាហកម្ម ការដឹកនាំ និង ទីក្រុងទាំងប៉ុន្មានបានត្រូវខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ ។ ទោះជានៅពេលដែលសង្គ្រាមក្នុងស្រុកកំពុងតែបានរាលដាលក៏ដោយ ក៏នៅតែមានការពិភាក្សាពីរឿងចាប់កសាងផ្នែកខាងត្បូងនេះឡើងវិញដែរ ។ លោកប្រធានាធិបតី Lincoln បានស្នើសុំអោយមានការបន្ធូរបន្ថយ ដើម្បីសំរាប់អោយរដ្ឋផ្នែកខាងត្បូងទាំងប៉ុន្មាន បានចូលរួបរួមជាមួយសហភាពឡើងវិញ ។ គំរោងការរបស់លោក បានផ្តល់ជាយោបល់ថា បើសិនជារដ្ឋណាដែលមានអ្នកបោះឆ្នោតចំនួន ១០ ភាគរយរបស់ខ្លួនបានចុះហត្ថលេខា ដើម្បីស្បថថាមានការស្មោះត្រង់ចំពោះសហភាព

រដ្ឋនោះនឹងត្រូវអនុញ្ញាតិអោយចូលរួបរួមឡើងវិញ ។ ពួកមូលវិវដ្តនិយមនៃគណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋ ដែលបានចាត់ទុកផ្នែកខាងត្បូងថា ជាផ្នែកដែលដណ្ដើមយកបានពីការឈ្នះសង្គ្រាម ចង់ប្រើអំណាច ដើម្បីនឹងរៀបចំផ្នែកនោះឡើងវិញ ដើម្បីជាទណ្ឌកម្មដល់ពួកខាងត្បូង ។ ពួកមូលវិវដ្តនិយមនេះ ក៏បានបង្កើតច្បាប់មួយនៅឆ្នាំ ១៨៦៤ ឈ្មោះច្បាប់ Wade-Davis - ច្បាប់នេះបានដាក់កំរិតអោយពួកអ្នកបោះឆ្នោតភាគច្រើនពីរដ្ឋនិមួយៗ ត្រូវចុះហត្ថលេខាស្បថសិន មុននឹងអនុញ្ញាតិអោយចូលរួបរួមឡើងវិញ ប៉ុន្តែលោក Lincoln បានបដិសេធចោលនូវច្បាប់នេះ ។

១៥-៥-២ នៅខែមេសា ឆ្នាំ ១៨៦៥ លោកប្រធានាធិបតី Lincoln ត្រូវបានគេលួចបាញ់សំឡាប់ ។ ប្រធានាធិបតីថ្មី គឺលោក Andrew Johnson ដែលដំបូងឡើងមានការសំអៀងទៅលើគំនិតពួកមូលវិវដ្តនិយម ប៉ុន្តែដល់ពេលក្រោយមក ក៏បានយល់ព្រមនឹងគំនិតលោក Lincoln ទៅវិញ ។ នៅចុងឆ្នាំ ១៨៦៥ លោកក៏បានប្រកាសថា រដ្ឋផ្នែកខាងត្បូងទាំងប៉ុន្មាននឹងអាចមានច្បាប់ចូលរួបរួមជាមួយសហភាពវិញ ។ ពេលនោះ ពួកមូលវិវដ្តនិយមខាងបក្សសាធារណៈរដ្ឋ ក៏បានប្រឆាំងតវ៉ាឡើង ។ នៅឆ្នាំ ១៨៦៦ ពួកមូលវិវដ្តនិយមនេះបានកើនកំលាំងខ្លាំងឡើងនៅក្នុងរដ្ឋសភា នៅពេលនោះ គេក៏បានបង្កើតអោយមានច្បាប់ជាច្រើន ក្នុងការកសាងឡើងវិញនូវផ្នែកខាងត្បូង ។ ច្បាប់ទាំងនោះ បានដាក់លក្ខខ័ណ្ឌពីរសំរាប់រដ្ឋផ្នែកខាងត្បូង បើសិនជាចង់ចូលមករួបរួមឡើងវិញ ។

ក. រដ្ឋខាងត្បូងនិមួយៗ ត្រូវធ្វើសន្និបាតអំពីរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ការបោះឆ្នោតសំរាប់សន្និបាតនេះត្រូវបើកសិទ្ធិអោយពួកស្បែកខ្មៅចូលរួបរួមបាន ដូចជាពួកស្បែកសដែរ ។

ខ. រដ្ឋខាងត្បូងនិមួយៗ ត្រូវធ្វើសច្ចានុមតិអំពីសេចក្ដីកែតម្រូវនៃច្បាប់ទី ១៣ ។ គោលបំណងរបស់ច្បាប់នេះ គឺសំរាប់អោយសិទ្ធិសេរីភាពមានឈ្មោះជាពលរដ្ឋពេញលេញដល់ពួកស្បែកខ្មៅទាំងអស់ ។ បន្ថែមពីលើនេះ គឺត្រូវធ្វើទណ្ឌកម្មដល់ពួកសម្ព័ន្ធពីមុនខ្លះ ដោយខាយ៉ាំងមិនអោយពួកនេះមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ព្រមទាំងមិនអោយធ្វើការក្នុងរដ្ឋាភិបាលសហភាព ឬ រដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋណាមួយឡើយ ។

១៥-៥-៣ ការកសាងឡើងវិញនៅក្រោមច្បាប់របស់ពួកមូលវិវដ្ត បានចាប់ផ្ដើមឡើងនៅឆ្នាំ ១៨៦៧ ។ ភូមិភាគរបស់ពួកសម្ព័ន្ធទាំងប៉ុន្មាន បានត្រូវគេចែកចេញជា ៥ មណ្ឌលសឹក ។ កងទ័ពរដ្ឋាភិបាលបានឋិតនៅផ្នែកខាងត្បូងនោះ រហូតដល់ឆ្នាំ ១៨៧៧ ដើម្បីសំរាប់ការពារដល់ពួកស្បែកខ្មៅ និង មើលការខុសត្រូវឯទៀតៗអោយស្របទៅតាមច្បាប់រដ្ឋាភិបាលសហភាព ។

១៥-៥-៤- សេចក្ដីកែតម្រូវច្បាប់ទី ១៣ ទី ១៤ និង ច្បាប់ឯទៀតៗសំរាប់ការ

១- ល្បែងរកពាក្យ

__សេចក្ដីណែនាំ__ ៖ សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣៥ នៅក្នុងល្បែងរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ច្រាស។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាសព្រមទាំងឲ្យអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

P	T	U	R	N	I	N	G	P	O	I	N	T	H	O	N	O	R
R	E	A	F	F	I	R	M	B	L	O	C	K	A	D	E	B	C
O	R	E	C	O	N	S	T	R	U	C	T	I	O	N	H	I	O
C	O	N	C	L	U	S	I	O	N	R	A	T	I	F	Y	C	N
L	P	U	R	S	U	I	T	W	O	C	N	S	L	A	V	E	C
A	D	D	R	E	S	S	L	A	A	O	A	T	H	P	R	U	L
M	B	A	T	T	L	E	O	R	I	N	C	S	A	P	I	N	U
A	F	O	R	C	E	S	Y	T	E	T	O	H	M	O	C	I	S
T	I	N	V	A	D	E	A	E	L	R	N	E	E	M	H	O	I
I	G	O	A	L	O	P	L	Y	I	O	F	R	N	A	M	N	O
O	D	A	R	E	I	Y	T	M	G	L	E	M	D	T	O	A	N
N	E	A	H	C	A	B	Y	R	I	T	D	A	M	O	N	R	L
M	W	C	N	E	L	T	T	A	B	N	E	N	E	X	D	M	G
K	I	A	P	A	R	T	C	B	L	A	R	O	N	A	B	I	N
B	M	A	R	Y	L	A	N	D	E	R	A	O	T	Y	O	E	U
E	G	E	T	T	Y	S	B	U	R	G	T	B	B	E	A	S	H
S	H	E	R	I	D	A	N	V	A	N	E	L	A	N	N	H	I

WAR
LEE
OATH
GOAL
DARE
SLAVE
ARMY
FORCES
PART
BATTLE
HONOR
INVADE
RATIFY
GRANT
ADDRESS
REAFFIRM
ELIGIBLE
CONTROL
SHERIDAN
PURSUIT
RICHMOND
CONCLUSION
AMENDMENT
LOYALTY
BLOCKADE
MARYLAND
CONFEDERATE
SHERMAN
EMANCIPATION
RECONSTRUCTION
PROCLAMATION
GETTYSBURG
TURNING POINT
APPOMATOX
UNION ARMIES

303

២- ពាក្យច្របល់គ្នា

សេចក្តីណែនាំ ៖ សូមធ្វើអោយឃ្លានិមួយៗបានត្រឹមត្រូវ តាមរបៀបដោយជ្រើសរើសយកអក្សរដែលនៅច្របូកច្របល់គ្នាមករៀបចំឡើងវិញ ។

១- offernjes sivdaជាប្រធានាធិបតីនៃបក្សសម្ព័ន្ធ

២- collnin ជាប្រធានាធិបតីនៃសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងពេលដែលមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ហើយដែលបានធ្វើសេចក្តីប្រកាសអោយបានរួចខ្លួនជាអ្នកជានូវពួកទាសភាពទាំងអស់

៣- oretrb ele ជាមេបញ្ជាការនៃកងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធ

៤- beturystgg ជាកន្លែងដែលលោកប្រធានាធិបតី Lincoln បានធ្វើសុន្ទរកថា ក្នុងការអំពាវនាវអោយប្រជាពលរដ្ឋជួយថែរក្សានូវសហភាពអោយបានគង់វង់

៥- anhesmr ជាឧត្តមសេនីយខាងបក្សសហភាព ដែលបានធ្វើការវាយលុកយ៉ាងវែងមួយតម្រង់ទៅរកសមុទ្រ ដោយកាត់តាមផ្នែកខាងត្បូង

៦- onemitanciap ជាសេចក្តីប្រកាសរបស់លោកប្រធានាធិបតី Lincoln ដើម្បីនឹងអោយដោះលែងនូវពួកទាសភាព ដែលនៅក្នុងរដ្ឋសម្ព័ន្ធ

៧- xppmaatoo uestchiou ជាភូមិមួយនៅ Virginia ដែលលោកឧត្តមសេនីយ Lee បានសុំចុះចូលជាមួយលោកឧត្តមសេនីយ Grant ហើយដែលបានបញ្ចប់សង្គ្រាមក្នុងស្រុក

៣- ការជ្រើសរើស

សូមជ្រើសរើសយកអក្សរណាមួយនៅពីមុខឃ្លា ដែលយល់ថា ពិតត្រឹមត្រូវ ឬ ជាចម្លើយរបស់សំនួរ ។

________ ១- បុព្វហេតុសំខាន់ៗ ដែលធ្វើអោយមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ៖

ក- ការវាយលុកនៅបន្ទាយ Sumter
ខ- ឃាតកម្មនៃលោក Lincoln
គ- សេចក្តីកែសំរួលច្បាប់ទី ១៣
ឃ- ការប្រយុទ្ធនៅ Gettysburg

________ ២- គោលបំណងធំក្នុងការបិទផ្លូវសមុទ្រកាលជំនាន់មានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក គឺដើម្បីធ្វើការជៀសវាងកុំអោយមាន ៖

ក. អ្នកស្ម័គ្រចិត្តជាតិអង់គ្លេសចូលទៅផ្នែកខាងត្បូង
ខ. ការដឹកនាំកប៉ាលទៅផ្នែកអឺរ៉ុប
គ. កងនាវាចររុស្ស៊ីចូលទៅធ្វើទស្សនកិច្ចនៅផ្នែកខាងត្បូង

__________ ៣. សេចក្តីប្រកាសអោយបានរួចខ្លួនជាអ្នកជា   ជា :

ក. ច្បាប់ដែលបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋសភា
ខ. សេចក្តីកែប្រែច្បាប់នៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ
គ. បញ្ជាពីលោកប្រធានាធិបតី
ឃ. ការដោះស្រាយរួមរបស់រដ្ឋសភា

__________ ៤. គោលបំណងរបស់លោកឧត្តមសេនីយ Sherman ក្នុងការវាយលុកឆ្ពោះទៅរកសមុទ្រ គឺដើម្បី :

ក. ដាប់អង្គប់លោកឧត្តមសេនីយ Lee
ខ. ជាជំនួយដល់ឧត្តមសេនីយ Grant
គ. វាយបំបែកពីគ្នានូវពួកសម្ព័ន្ធ
ឃ. វាយដណ្តើមយកអោយបាននូវចំការកប្បាសទាំងប៉ុន្មានសំរាប់ពួកខាងជើង

__________ ៥. លទ្ធផលសំខាន់ដែលបានមកពីសង្គ្រាមក្នុងស្រុកគឺ :

ក. បញ្ឈប់កុំអោយមានរឿងសិទ្ធិសេរីភាពរបស់រដ្ឋ
ខ. ដើម្បីនឹងពង្រឹងការទាក់ទងជាមួយស្រុកអង់គ្លេស
គ. ជាជំនួយដល់ការជ្រើសរើសយកឧស្សាហកម្មទៅលើកសិកម្មមកធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស
ឃ. ដើម្បីចាត់តាំងអោយពួកស្បែកខ្មៅនៃផ្នែកខាងត្បូងមានសិទ្ធិសេរីភាពដូចគេឯងវិញ

Section IV: CONFLICT AND REUNION

Packet 16: The Election of 1876

NEW WORDS: ពាក្យថ្មីៗ

remove: យកចេញ ដកចេញ

Congress tried to remove Johnson from the Presidency.

unconstitutional: ដែលមិនត្រូវតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

Johnson thought the Tenure of Office Act was unconstitutional

approval: ការយល់ព្រម

Johnson did not get the approval of Congress when he removed Stanton from office.

charge: ចោទ

The House of Representatives tried to impeach Johnson with 11 charges.

guilty: ខុស ដែលធ្វើខុស

The Senate said Johnson was "not guilty".

impeach: ការចោទដេញដោលដើម្បីរកកំហុសមន្ត្រីនយោបាយណាមួយ

majority: ភាគច្រើន

Neither Tilden nor Hayes won the majority of electoral votes in 1876.

Scalawag: មនុស្សខូច

Many Scalawags were condidered to be traitors by the Southerners.

Carpetbagger: មនុស្សផ្នែកខាងជើងដែលបានចូលទៅផ្នែកត្បូងដើម្បីធ្វើការកេងប្រវ័ញ្ច

Southerners also thought the Carpetbaggers were intruders and the blacks were collaborators.

traitor: ជនក្បត់

intruder: អ្នករំលោភ ឈ្លានពាន

collaborator: អ្នករួមគំនិតចូលដៃ

corruption: អំពើពុករលួយ

There was a lot of corruption during the Reconstruction years.

supremacy: ភាពខ្លាំងជាងគេ បរមានុភាព

White supremacy was re-established when the federal troops were taken out of the South.

advantage: មានប្រៀបជាង

The white southerners took advantage of the withdrawal of federal troops to get back their former positions.

deadlock: ទល់ ដោះស្រាយមិនរួចដោយភាពតុល្យា

The vote ended in a deadlock. No one won.

internal: ផ្ទៃក្នុង

The many groups in the South caused internal problems for that section.

improvement: ការធ្វើអោយប្រសើរឡើង

withdrawal: ដកថយ

READING:

16.1. RECONSTRUCTION AND THE ELECTION OF 1876:

16.1.1. The Civil War ended in 1865. The years between 1865 and 1876 are known as the Reconstruction years. During this time American Presidents and the United States Congress attempted to rebuild and reunite the country which had been damaged and divided by the Civil War. However, there were many problems which occured during the Reconstruction years.

16.1.2. The first problem was the conflict between the Presidents and the United States Congress. After Abraham Lincoln was assassinated, Vice President Johnson became the President of the United States. He became President at a time when the Congress was determined to limit the power of the

President. In an effort to limit the President's power, Congress passed the **Tenure of Office Act**. This law said that the President could not remove a federal official without the approval of the Congress. Johnson thought that the law was unconstitutional and ignored it when he dismissed Edwin M. Stanton, the Secretary of War, without the consent of Congress. The Congress tried to "impeach" Johnson. They tried to stop him from being President. The effort failed, but Republicans no longer trusted Johnson. They did not want him to be the President again in 1868. The Republicans chose Ulysses S. Grant, the former Civil War General, to run for President in 1868. He won the election and was President for two terms. But Grant, like Johnson, was not able to control Congress.

16.1.3. Because neither Johnson nor Grant could control Congress' Reconstruction Plan, a second problem occured. Many different groups of people appeared in the South. Instead of helping the South become part of the nation again, these groups continued to anger the Southerners. Congress sent many soldiers to the South to try to restore order and to protect the newly-won rights of the blacks. The Southerners did not like having the soldiers on their land. Also, many Northerners came to the South to get rich. The Southerners called these intruders "**Carpetbaggers**". The newly-freed blacks now had a new life. Many of them took jobs that were once held by whites in the federal and state governments. This angered whites so much that many of them organized secret hate societies against the blacks. Two of the groups, the Ku Klux Klan and the Knights of the White Magnolia, killed or terrorized many blacks. They also terrorized white Southerners known as "Scalawags." Scalawags are ex-Confederates who cooperated with the Reconstruction government. All the different groups, the soldiers, the Carpetbaggers, the ex-slaves, the Scalawags, the Ku Klux Klan, and the Knights of the White Magnolia, helped keep Southern anger against the North alive. They did not help to reunite the two sections.

16.1.4. The third problem which occurred during Reconstruction years related to money. There were two types of money problems: corruption and depression. Boss Tweed in New York City and the "Whiskey Ring" in St. Louis were just two examples of corruption that could be found throughout the nation. The economy was not stable. Railroads were developing so fast that the country's credit was weakened. World demand for American farm products had grown smaller. In 1873 one of the country's biggest banks - Jay Cook and Company - failed. Hundreds of businesses had to close; many people lost their jobs. The panic of 1873 started a terrible depression which President Grant could not lessen or change.

16.2. THE ELECTION OF 1876: A COMPROMISE BETWEEN REPUBLICANS AND DEMOCRATS

16.2.1. The problems of the Reconstruction years -- the conflict between the President and Congress, the appearance of different groups in the South which further divided the nation and the problems of corruption and depression -- were all issues in the election of 1876 between the Republican, Rutherford Hayes, and the Democrat, Samuel Tilden. Although Tilden won the popular vote, neither candidate received the clear majority of electoral votes (185) needed to win the Presidency. Tilden had received 184 electoral votes and Hayes had received 165. A dispute centered around four Southern states which had sent in two different sets of 20 votes. Whoever won these 20 votes would have the required 185 and would become the winner. Both Republicans and Democrats said they had won these votes. The House of Representatives created a special Commission of 15 members to decide these votes. The Commission voted 8-7 that Hayes had won the votes. Rutherford Hayes became the new President. However, to avoid making the Southerners angry, the Commission forced Hayes to accept two conditions that would please the South:

1. Federal troops must be withdrawn from the South and
2. White Southerners were allowed to organize their own civil governments.

16.2.2. President Hayes began his job by removing the federal troops from Louisiana and South Carolina. After federal troops left, white southerners quickly got back their former positions. Soon the whites controlled all political and social activities in the South. By compromising with the Southern Democrats, Northern Republicans had given up their efforts to protect the rights of the blacks. After 10 years, the Reconstruction Plan had failed to change the social relationship between the whites and the blacks.

EXERCISES

I. Word Search Puzzle.

Direction: Find and circle the words in the word search puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word, write it down and then define it.

O R S T V Y S U P R E M E T O N S C

A S O N T P R E M O V E P S T O R O

B T U L R S T R A I T O R M N O Q R

C S I N O Q C R I N T E R N A L M R

D U N C O N S T I T U T I O N A L U

G P O H A T B E T R A Y N O J P P P

E E T A S R O E R U I N O O K P Q T

F M U R T O P P S D O O R M T R R I

G E U G C T N S O E O I O B O O K O

I M P E A C H E D R T I L I K U S N

H E R S R O P S O Y P R Q U T E T S

O C S R N O C O L L A B O R A T O R

S Y W I T H D R A W I N G N O T Q R

- GUILTY
- REMOVE
- TRAITOR
- CORRUPTION
- WITHDRAWING
- COLLABORATOR
- IMPEACH
- SUPREME
- UNCONSTITUTIONAL
- MAJORITY
- BOOK
- BETRAY
- INTRUDER
- CHARGES

II. Matching

Match the term in the left column with a description in the right column.

	A	B
____	a. remove	1. the act of approving.
____	b. impeach	2. the offering and accepting bribes.
____	c. scalawag	3. to move from a position occupied.
____	d. corruption	4. to charge with malfeasance in office before a proper tribunal.
____	e. approval	5. to bring back into existence or use.
____	f. intruder	6. to coerce by intimidation or fear.
____	g. majority	7. a sudden terror, often affecting many people at once.
____	h. panic	8. one who enters as an improper or unwanted element.
____	i. terrorize	9. number of votes for one side which exceed those for the other side.
____	h. restore	10. a southerner who worked with the Reconstruction government.

III. Time-line study

Put each event at the appropriate time on the time-line below

1. The Civil War started.
2. Ulyssess Grant was nominated as the Republican Presidential candidate.
3. The Emancipation Proclamation was declared by President Lincoln.
4. The end of the Civil War.
5. The last federal troops withdrew from the South.
6. The presidential election between Samuel Tilden and Rutherford Hayes.
7. The first economic depression occurred in the U.S.A.

8. The Congress adopted the Tenure of Office Act.

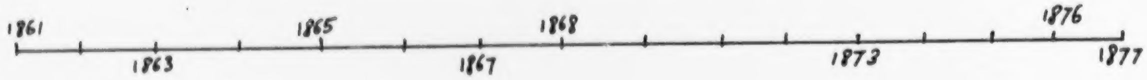

IV. Multiple Choice.

Select the number preceding the word or expression that best completes each statement.

1. Hayes' opponent in the Presidential election of 1876 was (a)General Sherman (b)Samuel Tilden (c)William Richardson.

2. During President Grant's administration a notorious and corrupt local political machine was (a) the Knights of the White Camelia (b) Tweed Ring (c) Ku Klux Klan.

3. In order to carry out their programs, the Radical Republicans tried to (a) reduce the power of the President (b) enlarge the size of the army (c) keep blacks from voting.

4. Carpetbaggers were generally (a) welcomed in the South (b) regarded by Southerners as intruders (c) opposed to the Reconstruction Plan of the Government.

5. President Johnson and Congress argued about (a) freeing the slaves (b) who had the power to plan and to carry out Reconstruction policies (c) the presidential election in 1868.

ការសាង

១៦-១ ការរៀបចំកសាងឡើងវិញ និង ការបោះឆ្នោតនៃឆ្នាំ ១៨៧៦

១៦-១-១ សង្គ្រាមក្នុងស្រុកបានចប់សព្វគ្រប់នៅឆ្នាំ ១៨៦៥ ។ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ១៨៦៥ និង ឆ្នាំ១៨៧៦ ជារយៈពេលដែលមានឈ្មោះហៅថា ឆ្នាំកសាងឡើងវិញ ។ នៅពេលនោះ ប្រធានាធិបតី ព្រមទាំងរដ្ឋសភាអាមេរិកាំង បានខំប្រឹងប្រែងដើម្បីនឹងធ្វើការកសាង និង បង្រួបបង្រួមស្រុកឡើងវិញ ពីព្រោះពេលនោះស្រុកត្រូវខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ ព្រមទាំងបានបែកចេញពីគ្នា ដោយសារសង្គ្រាមក្នុងស្រុកទៀតផង ។ ប៉ុន្តែកិច្ចការជំនាន់ការកសាងនោះបានត្រូវជួបឧបសគ្គជាច្រើន ។

១៦-១-២ បញ្ហាទីមួយគឺ បញ្ហាទាស់គំនិតគ្នារវាងប្រធានាធិបតី និងរដ្ឋសភាអាមេរិកាំង ។ បន្ទាប់ពីមានឃាតកម្មលើលោក Abraham Lincoln មក លោកអនុប្រធានាធិបតី Johnson ក៏បានឡើងកាន់កាប់ដំណែងជំនួស ។ ពេលដែលលោកឡើងកាន់អំណាចនេះ គឺជាពេលដែលរដ្ឋសភាចង់ធ្វើការកំរិតនូវអំណាចនៃប្រធានាធិបតីតែម្តង ។ ចំពោះការប្រឹងប្រែងនេះ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតច្បាប់មួយឈ្មោះ ច្បាប់សំរាប់កាន់កាប់មុខដំណែង។ ច្បាប់នេះបានចែងថា ប្រធានាធិបតីត្រូវមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋសភាសិន មុននឹងអាចដកដំណែងចេញពីបុគ្គលិករដ្ឋការណាមួយ ។ រដ្ឋសភាចង់ដេញដោលរកកំហុសលោក Johnson ដោយមិនចង់អោយលោកធ្វើប្រធានាធិបតី ។ ប៉ុន្តែអំពើនេះមិនមានជោគជ័យឡើយហើយ ពេលនោះបក្សសាធារណៈរដ្ឋ ក៏លែងមានការទុកចិត្តលើលោកទៀត ។ ពួកគេមិនចង់អោយលោក Johnson នេះជាប់ឆ្នោតធ្វើជាប្រធានាធិបតីលើកទីពីរទៀតនៅឆ្នាំ ១៨៦៨ ដូច្នេះពេលនោះគេក៏បានជ្រើសរើសយកលោក Ulysses S. Grant ដែលជាអតីតឧត្តមសេនីយ កាលជំនាន់សង្គ្រាមក្នុងស្រុកអោយឈរឈ្មោះដំណាងបក្សគេ ក្នុងការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៅឆ្នាំ ១៨៦៨នោះ ។ លោក Grant ក៏បានជាប់ឆ្នោតធ្វើប្រធានាធិបតីអស់ពីររយៈ ។ ក្នុងពេល ៨ ឆ្នាំនោះ លោក Grant ក៏ដូចលោក Johnson ដែរគឺមិនអាចធ្វើការត្រួតត្រាទៅលើរដ្ឋសភាបានឡើយ ។

១៦-១-៣ ដោយសារលោក Grant និងលោក Johnson នេះមិនអាចត្រួតត្រាទៅលើផែនការណ៍នៃការកសាងរបស់រដ្ឋសភាបាន ពេលនោះបញ្ហាទីពីរក៏កើតមានឡើងទៀត ។ នៅពេលនោះមានក្រុមមនុស្សប្លែកពួកគ្នាជាច្រើន បានកើតមានឡើងនៅផ្នែកខាងត្បូង ។ ពួកនេះមិនបានធ្វើការបង្រួបបង្រួមប្រទេសឡើងវិញទេ គឺរិតតែធ្វើអោយពួកខាងត្បូងខឹងសម្បារខ្លាំងថែមទៀត ។ រដ្ឋសភាបានបញ្ជូនទាហានជាច្រើនទៅ

ផ្នែកខាងត្បូង ដើម្បីនឹងជួយធ្វើអោយមានភាពត្រឹមត្រូវឡើងវិញ ព្រមទាំងសំរាប់ការពារដល់ពួកស្បែកខ្មៅ ដែលទើបនឹងបានសេរីភាពថ្មីៗផង ។ ពួកផ្នែកខាងត្បូងមិនសប្បាយចិត្តនឹងឃើញទាហាននៅលើទឹកដីខ្លួនឡើយ ថែមពីលើនេះ ពួកខាងជើងដែលចូលមកផ្នែកខាងត្បូង គឺដើម្បីសំរាប់តែចង់មានទ្រព្យប៉ុណ្ណោះ ។ ពួកខាងត្បូងហៅឈ្មោះ ពួកឈ្លានពាននេះថា "Carpetbaggers" ។ពួកស្បែកខ្មៅ ដែលបានទទួលសិទ្ធិសេរីភាពថ្មីៗ ក៏បានចាប់ផ្ដើមជីវភាពរស់នៅជាថ្មីម្ដងទៀត ។ ពួកនេះបានទទួលកិច្ចការជាច្រើននៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលរដ្ឋ និង រដ្ឋាភិបាលរួម ដែលពីមុនមានសុទ្ធតែពួកស្បែកសកាន់កាប់ប៉ុណ្ណោះ ។ ព្រឹត្តិការណ៍នេះបានធ្វើអោយពួកស្បែកសផ្នែកខាងត្បូងខឹងនឹងអាក់អន់ចិត្តជាខ្លាំង ដែលបណ្ដាលអោយពួកខ្លះចាប់ផ្ដើមបង្កើតជាក្រុមសំងាត់ឡើង ដើម្បីសំរាប់ប្រឆាំងនឹងពួកស្បែកខ្មៅ ។ ក្រុមពីរគឺក្រុម Ku Klux Klan និងក្រុម Knights of the White Magnolia បានបង្កើតអោយមានការចលាចលក្នុងចំណោមពួកស្បែកខ្មៅ និង បានសម្លាប់ពួកនោះអស់ជាច្រើននាក់ផង ។ ក្រុមទាំងពីរនេះ ព្រមទាំងប្រព្រឹត្តអំពើឃោរឃៅរបស់ខ្លួនទៅលើពួកស្បែកសខ្លះនៃផ្នែកខាងត្បូង ដែលគេចាត់ទុកថាជាពួកមនុស្សខូច "Scalawags" ។ ពួកScalawags ជាពួកសម្ព័ន្ធពីដើម ហើយដែលបានធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការរៀបចំកសាងឡើងវិញ ។ បក្សពួកផ្សេងៗគ្នាទាំងអស់នេះហើយ គឺ ពួកទាហាន ពួក Carpetbaggers ពួកទាសភាពពីមុន ពួក Scalawags ពួក Ku Klux Klan និងពួក Knights of the White Magnolia រិតតែបានធ្វើអោយពួកផ្នែកខាងត្បូងមានការខឹងសម្បារជាមួយពួកផ្នែកខាងជើងខ្លាំងថែមទៀត ។ ពួកនោះមិនបានជួយប្រឹងប្រែងអោយផ្នែកទាំងពីរបានស្រុះស្រួលគ្នាវិញឡើយ ។

១៦-១-៤ បញ្ហាទីបីដែលកើតឡើងកាលជំនាន់នោះ គឺទាក់ទងទៅនឹងរឿងលុយកាក់ៗ រឿងលុយកាក់មានពីរយ៉ាងគឺ : អំពើពុករលួយ និង ស្ថានភាពនៃសេដ្ឋកិច្ច ដែលធ្លាក់ចុះដុនដាបជាខ្លាំង ។ ពួក Boss Tweed នៅ New York និងពួក Whiskey Ring នៅ St.Louis ជាឧទាហរណ៍នៃអំពើពុករលួយពីរ ដែលគេបានឃើញមាននៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងប្រទេស ។ នៅពេលនោះ ដំណើរសេដ្ឋកិច្ចមិនទាន់មានភាពរឹងប៉ឹងនៅឡើយ ផ្លូវរទេះភ្លើងបានកើតឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដែលបណ្ដាលអោយថវិការមានការតឹងតែងជាខ្លាំង ។ បន្ថែមពីលើនេះ ផលិតផលស្រែចំការរបស់អាមេរិកាំងនៅផ្សារបរទេសក៏បានចុះថយជាខ្លាំងដែរ ដោយគេមិនសូវត្រូវការ ។ នៅឆ្នាំ ១៨៧៣ ធនាគារមួយយ៉ាងធំនៅក្នុងក្រុមឈ្មោះ Jay Cook & Company បានត្រូវរលំបិទទ្វារ ពេលនោះជំនួញរាប់រយកន្លែងទៀតក៏បានបិទទ្វារដែរ ដែលបានធ្វើអោយមនុស្សជាច្រើននាក់អត់ការធ្វើ ។ ភាពរំជើបរំជួលនៅឆ្នាំ ១៨៧៣នោះ បានធ្វើអោយសេដ្ឋកិច្ចចុះដុនដាបយ៉ាងខ្លាំង ដែលលោកប្រធានាធិបតី Grant មិនអាចធ្វើអោយធូរស្រាល ឬក៏អាចផ្លាស់ប្ដូរស្ថានភាពបានឡើយ ។

១៦-២ ការបោះឆ្នោតនៃឆ្នាំ ១៨៧៦ ៖ ការសំរបសំរួលរវាងបក្សសាធារណរដ្ឋ និង បក្សប្រជាធិបតេយ្យ

១៦-២-១ បញ្ហានៃការកសាងឡើងវិញ ការទាស់គំនិតគ្នារវាងប្រធានាធិបតី និងរដ្ឋសភា ការកើតឡើងនៃបក្សពួកផ្សេងគ្នា នៅផ្នែកខាងត្បូង ដែលពិតជាបានធ្វើអោយប្រទេសកាន់តែបែកចេញពីគ្នាខ្លាំងឡើង អំពើពុករលួយ និង បញ្ហាចុះដុនដាបជាខ្លាំងនៃសេដ្ឋកិច្ច គឺជារឿងសំខាន់ៗ ដែលបានចោទឡើងនៅពេលបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៃឆ្នាំ ១៨៧៦ រវាងលោក Rutherford Hayes នៃគណៈបក្សសាធារណរដ្ឋ និងលោក Samual Tilden នៃគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ ។ បេក្ខជនទាំងពីរនេះគ្មាននរណាមួយ ដែលបានទទួលសំលេងសភាឆ្នោតប្រជារាស្ត្រអោយឃើញថាពិតជាឈ្នះឡើយ (- គឺត្រូវទទួល ១៨៥ សម្លេង ដើម្បីនឹងអាចឈ្នះធ្វើប្រធានាធិបតីបាន -) ។ លោក Tilden បានទទួល ១៨៤ សម្លេង ហើយលោក Hayes បាន ១៦៥ ។ ពេលនោះការទាស់ទែងគ្នាក៏បានកើតមានឡើង ក្នុងរឿងដែលរដ្ឋផ្នែកខាងត្បូង ៤ បានផ្ញើរសេចក្តីបោះឆ្នោតចំនួន ២០ ដែលមានពីរពុម្ពខុសគ្នា ។ ដូច្នេះបើបេក្ខជនណាបានទទួលសម្លេង ២០ នេះបន្ថែមទៀត គេនឹងបានគ្រប់ចំនួន ១៨៥ តែម្តង ហើយគេក៏បានជាប់ឆ្នោតធ្វើជាប្រធានាធិបតីដែរ ។ បក្សសាធារណរដ្ឋ ក៏ដូចជាបក្សប្រជាធិបតេយ្យដែរ សុទ្ធតែបានប្រកាសថាខ្លួនឈ្នះ ដូច្នេះពេលនោះ សភាក៏បានបង្កើតអោយមានគណៈកម្មការពិសេសមួយ ដែលមានសមាជិក ១៥ នាក់សំរាប់អោយសំរេចពីការបោះឆ្នោតនោះ ។ គណៈកម្មការនេះបានសំរេចចិត្ត ៨ សម្លេងទល់នឹង ៧ សម្លេងអោយលោក Hayes បានជាប់ធ្វើជាប្រធានាធិបតី ប៉ុន្តែដើម្បីជៀសវាងកុំអោយពួកផ្នែកខាងត្បូងខឹង គណៈកម្មការនេះក៏បានបង្ខំអោយលោក Hayes ទទួលយល់ព្រមនឹងលក្ខ័ណ្ឌពីរ ដែលអាចធ្វើអោយពួកផ្នែកខាងត្បូងសប្បាយចិត្តបាន គឺ ៖

១- កងទ័ពសហភាពត្រូវដកចេញពីផ្នែកខាងត្បូង

២- ពួកស្បែកសនៃផ្នែកខាងត្បូង នឹងអនុញ្ញាតិអោយរៀបចំរដ្ឋាភិបាលក្នុងរដ្ឋនិមួយៗបាន ។

១៦-២-២ លោកប្រធានាធិបតី Hayes ចាប់ផ្តើមកាន់អំណាចដោយដកកងទ័ពសហភាពចេញពីរដ្ឋ Louisiana និងរដ្ឋ South Carolina ។ បន្ទាប់ពីកងទ័ពចេញផុតពីផ្នែកខាងត្បូងមក ពួកស្បែកសក៏បានវិលមកកាន់កាប់អំណាចខ្លួនពីមុនវិញ ។ អស់ពេលយ៉ាងខ្លីក្រោយមក ពួកស្បែកសក៏បានកាន់កាប់គ្រប់គ្រងនៅគ្រប់សកម្មភាពនៃនយោបាយ និង សង្គមទាំងអស់ ។ ដោយសារការសំរបសំរួលជាមួយពួកប្រជាធិបតេយ្យនៃផ្នែកខាងត្បូង ពួកសាធារណៈនៃផ្នែកខាងជើងក៏បានបោះបង់ចោលនូវការខិតខំរបស់ខ្លួន ក្នុងការការពារសិទ្ធិសេរីភាពពួកខ្មៅតែម្តង ។ អស់រយៈពេល ១០ឆ្នាំកន្លងមក វិធានការថ្មីនៃការកសាងឡើងវិញមិនបានមានជោគជ័យក្នុងការរៀបផ្លាស់ប្តូរនូវការទាក់ទងរវាងសង្គមពួកស និង សង្គមពួកខ្មៅឡើយ ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់ជុំវិញនូវពាក្យទាំង ១៤ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនោះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និងបញ្ច្រាស ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនីមួយៗ សូមគូសខ្សែដាក់នៅពីក្រោម ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

O R S T V Y S U P R E M E T O N S C

A S O N T P R E M O V E P S T O R O

B T U L R S T R A I T O R M N O Q R

C S I N O Q C R I N T E R N A L M R

D U N C O N S T I T U T I O N A L U

G P O H A T B E T R A Y N O J P P P

E E T A S R O E R U I N O O K P Q T

F M U R T O P P S D O O R M T R R I

G E U G C T N S O E O I O B O O K O

I M P E A C H E D R T I L I K U S N

H E R S R O P S O Y P R Q U T E T S

O C S R N O C O L L A B O R A T O R

S Y W I T H D R A W I N G N O T Q R

GUILTY
REMOVE
TRAITOR
CORRUPTION
WITHDRAWING
COLLABORATOR
IMPEACH
SUPREME
UNCONSTITUTIONAL
MAJORITY
BOOK
BETRAY
INTRUDER
CHARGES
INTERNAL

២. ការប្រៀបផ្ទឹម : សូមប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ឬ ឃ្លា ដែលនៅខាងឆ្វេង ទៅនឹងអត្ថន័យដែលនៅខាងស្តាំ ។

១.	quilty	:	ក. ភាពដែលប្រសើរជាង ឬ ធំជាង
២.	impeach	:	ខ. ផ្ទៃក្នុង បញ្ហាក្នុងស្រុក
៣.	majority	:	គ. ទាល់ផ្លូវ ដោយមិនអាចដោះស្រាយបាន
៤.	Scalawag	:	ឃ. ធ្វើកំហុស
៥.	traitor	:	ង. ការស្លូក ឬ ទទួលសំណូក
៦.	corruption	:	ច. ប្តឹងចោទដើម្បីរកកំហុសនូវមន្ត្រីនយោបាយណាមួយ
៧.	supremacy	:	ឆ. ចំនួនឆ្នោតខាងផ្នែកណាមួយដែលមានចំនួនច្រើនជាងផ្នែកមួយទៀត
៨.	advantage	:	ជ. ជនផ្នែកខាងត្បូងដែលបានធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយរដ្ឋាភិបាលសហព័ន្ធ កសាងឡើងវិញ
៩.	deadlock	:	ឈ. មនុស្សណាមួយដែលមានចិត្តមិនស្មោះត្រង់ជាមួយមិត្តភក្តិ
១០.	internal	:	ញ. អាជ្ញាធរផ្នែកលើ ដែលមានអំណាចខ្លាំងបំផុត

៣. ការសិក្សាពីពេលវេលា

សូមដាក់ពេលវេលាអោយបានត្រឹមត្រូវ ទៅនឹងព្រឹត្តិការណ៍និមួយៗ ដែលបានរៀបរាប់ខាងក្រោមនេះ ។

១. សង្គ្រាមក្នុងស្រុកបានចាប់ផ្តើមឡើងនៅឆ្នាំ ______________

២. លោក Ulysses S. Grant បានត្រូវជ្រើសតាំងអោយធ្វើបេក្ខជនតំណាងបក្សសាធារណៈរដ្ឋ ក្នុងការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៅឆ្នាំ ------

៣. សេចក្តីប្រកាសអោយបានរួចខ្លួនជាអ្នកជា ដោយលោកប្រធានាធិបតី Lincoln បានធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ ----------

៤. សង្គ្រាមក្នុងស្រុកបានបញ្ចប់សព្វគ្រប់នៅឆ្នាំ ----------

៥. កងទ័ពសហភាព បានដកចេញពីផ្នែកខាងត្បូងនៅឆ្នាំ ----------

៦. ការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីរវាងលោក Samuel Tilden និងលោក Rutherford Hayes បានធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ------

៧. ជាលើកដំបូង ដែលសេដ្ឋកិច្ចសហរដ្ឋអាមេរិកបានចុះដុនដាបយ៉ាងខ្លាំង គឺនៅឆ្នាំ ----------

៨. រដ្ឋសភា ដែលបានបង្កើតច្បាប់សំរាប់ការកាន់កាប់ដីថែងនៅឆ្នាំ-------

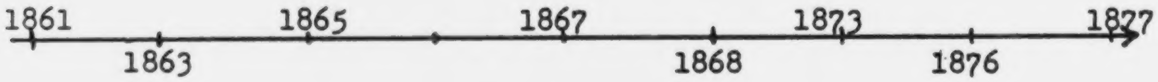

៥. ការជ្រើសរើសយក : សូមជ្រើសរើសយកអក្សរណាមួយ ដែលនៅក្នុងចំណោមអក្សរទាំងបី ដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវសំរាប់សំនួរនោះៗ

១. អ្នកឈរឈ្មោះប្រកួតនឹងលោក Hayes ក្នុងការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៃឆ្នាំ ១៨៧៦ គឺ :

ក. លោកឧត្ដមសេនីយ៍ Sherman
ខ. លោក Samuel Tilden
គ. លោក William Richardson

២. កាលជំនាន់រដ្ឋាភិបាលលោកប្រធានាធិបតី Grant បក្សពួកនយោបាយក្នុងស្រុកដែលបានល្បីឈ្មោះដោយសារអំពើពុករលួយ គឺ :

ក. ពួក the Knights of White Magnolia
ខ. ពួក Boss Tweed
គ. ពួក Ku Klux Klan

៣. ដើម្បីនឹងចង់ធ្វើកិច្ចការអោយស្របទៅតាមសេចក្ដីតម្រូវនៃកម្មវិធីរបស់ខ្លួន ពួកមូលវិវដ្ដនិយមនៃគណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋក៏បានគិតចំធ្វើអោយមាន :

ក. ការបន្ថយអំណាចរបស់ប្រធានាធិបតី
ខ. ការពង្រីកកំលាំងកងទ័ពអោយបានរិតតែខ្លាំងឡើងថែមទៀត
គ. ការជៀសវាងមិនអោយពួកស្បែកខ្មៅអាចបោះឆ្នោតបាន

៤- ពួក Carpetbeggers ច្រើនតែជាពួក :

- ក- ដែលគេទទួលស្គាល់តាមនឹងនៅផ្នែកខាងត្បូង
- ខ- ដែលមនុស្សផ្នែកខាងត្បូងច្បាស់ថា ចាត់ទុកថា ជាអ្នកចូលលុកលុយទាំងពាក្យពេព្រុកតេ
- គ- ដែលបានប្រឆាំងនឹងគំរោងការរៀបចំការកសាងរបស់រដ្ឋាភិបាល

៥- លោកប្រធានាធិបតី Johnson និង សភា បានទាស់ទែងគ្នាពីរឿង :

- ក- ដោះលែងពួកទាសភាព
- ខ- តើនរណាដែលមានអំណាចក្នុងការចាត់ការនូវគំរោងការរៀបចំការកសាងឡើងវិញ
- គ- បោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៃឆ្នាំ ១៨៦៨

Section V
The Transformation Of A Nation

Section V: THE TRANSFORMATION OF A NATION

Packet 17. THE AGE OF INDUSTRIALIZATION

NEW WORDS ពាក្យថ្មីៗ

industrialization: ឧស្សាហូបនីយកម្ម

Before the Civil War industrialization had taken place in the North.

mining: ការជីករកត្បូងរ៉ែ

The industries of mining and cattle raising developed in the West.

cattle raising: ការចិញ្ចឹមគោ

gold rush: សម័យដែលមនុស្សផ្លាស់រកជីកមាសនៅផ្នែកខាងលិច

During the gold rush, many miners moved to California.

ghost town: ភូមិគ្មានមនុស្សនៅ ព្រោះគេបោះបង់ចោល

When the miners moved to a new area, the towns they left behind were ghost town.

nutrition: ចំណីអាហារចាំបាច់សំរាប់ចិញ្ចឹមជីវិត

Beef was a source of nutritions for Southern Armies during the Civil War.

rancher: អ្នករកស៊ីចិញ្ចឹមសត្វ គោ សេះ ។ល។

Rangers moved their cattle to the railroad terminals in the mid-west.

railroad terminal: ស្ថានីយរថភ្លើង

long drive: ការធ្វើដំណើរជាមួយហ្វូងគោឆ្ពោះទៅរកស្ថានីយរថភ្លើងដោយអស់ពេលយ៉ាងយូរ

Walking the cattle from Texas to market was called the long drive.

barbed wire: ខ្សែលួសបន្លា

New inventions, such as barbed wire, irrigation and crop rotation helped farmers become richer.

irrigation: ចំណប់ទឹក

croprotation: ការដាំដំណាំបង្វិលឆ្លាស់គ្នា

bonanza farmer: អ្នកធ្វើស្រែដែលមានទ្រព្យដោយបំរើលើកខ្លួនឯង

The farmers who became wealthy were called bananza farmers.

sharecrop farmer: អ្នកស្រែឈ្នួលដែលខ្វះលុយពីម្ចាស់ដីដើម្បីទិញពូជ ឬ ឧបករណ៍ ហើយដែល ត្រូវសងទៅម្ចាស់ដីគេវិញនូវផលិតផលមួយចំណែកបន្ទាប់ពីពេលច្រូតកាត់រួច
Farmers who could not afford to buy seed of tools became share-crop or crop-lien farmers.

crop-lien farmer: អ្នកស្រែឈ្នួលដែលបានខ្ចីលុយពីម្ចាស់ដីឬអ្នកជំនួញដើម្បីទិញពូជ ឬ គ្រឿងឧបករណ៍ ធ្វើស្រែ ហើយដែលត្រូវសងទៅគេវិញនូវផលិតផលខ្លួនស្ទើរតែទាំងអស់

transcontinental lines: ក្រុមហ៊ុនរថភ្លើងដែលធ្វើដំណើរកាត់ប្រទេសពីចុងម្ខាងទៅចុងម្ខាង
The railroad companies built four transcontinental lines across the United States.

vertical organization: ជាវិធានការណ៍នៃក្រុមហ៊ុនណាមួយសំរាប់ធ្វើការត្រួតត្រា ការងារបង្កើតកិច្ចប្រតិបត្តិការដោយខ្លួនឯង
Andrew Carnegie used the vertical organization method of development to increase the size of his industry.

meat packing: ការខ្ចប់សាច់ដាក់ប្រអប់

The ment packing industry grew in the Chicago, Illinois area.

union: សហជីព អង្គការសហភាពនៃកម្មករ

The labor unions were organized by workers in an effort to get better working conditions.

trust: ពាណិជ្ជកម្ម ឬ ក្រុមពាណិជ្ជកម្មណាដែលកាន់កាប់ការគ្រប់គ្រងនៃឧស្សាហកម្ម ឬ ផលិតផល ជាច្រើនណាមួយ ដែលគេហៅថាកិរិតកម្មផ្តាច់
Wealthy industrialist such as Rockefeller and Carnegie used trusts to create a monopoly in the oil and steel industries.

monopoly: ការផ្តាច់មុខ

lockout: ក្រុមហ៊ុនណាមួយដែលមិនព្រមជួលអ្នកធ្វើការ ក្នុងពេលបំណងនឹងរំលំសហជីព

blacklist: បញ្ជីឈ្មោះមនុស្សណាដែលជាសមាជិកនៃសហជីព ដើម្បីស្រួលរកឲ្យ
ម្ចាស់ការ ចុះបញ្ជីឈ្មោះមនុស្សនោះ មិនឲ្យធ្វើការ ។

The labor bosses tried to stop workers' strikes in three ways. the lockout, the blacklist, and the yellow dog contract.

the yellow dog contract: សេចក្តីព្រមព្រៀងរវាង អ្នកធ្វើការនឹងម្ចាស់ការ ដែលកម្មករនោះយល់ព្រមថា នឹងមិនចូលរួមជាមួយសហជីពទេ ។

violence: ភាពសាហាវ ឃោរឃៅ

There was often violence between striking workers and the management.

concern: កង្វល់ ធ្វើអោយខ្វល់

The Meat Inspection Act was created after consumers indicated concern over the quality of meat being sold at the markets.

consumer: អ្នកប្រើប្រាស់របស់របរ

READING:

17.1. NEW ECONOMIC DEVELOPMENTS:

17.1.1. The years between 1875 and 1900 were a time of great growth for American industry. The New England and Northern States, already industrial areas, continued to attract new factories and businesses. In addition, industry began to develop in the primarily rural areas of the South and the West.

17.1.2. The mining, cattle raising and farming industries which had dominated the West for almost a hundred years began to develop rapidly. Because of the California gold rush in 1849, many miners had moved to the West. The rich miners formed mining companies,which bought equipments, hired workers and helped established many small towns. When the mining companies and the miners moved West, businessmen followed them in pursuit of trade. Many new roads and railroads were built in the Far West to transport raw materials and goods to both the miners and the businessmen.

17.1.3. The cattle raising industry began to develop during the Civil War when beef from Texas was used to feed the Southern Armies. After the war, the industry flourished when the ranchers found that cattle could be raised cheaply in Texas and sold for high prices in the North and the East. Since the railroads reached only to Omaha, Nebraska, the ranchers had to move the herds from Texas to the railroad terminals in the Midwest. This moving of the herds was called the long drive.

17.1.4. In addition to mining and cattle raising, farming also became a vital industry on the Great Plains. At first, farming in the West was not easy as cattle raising. The soil was poor and dry. But farmers invented new methods, such as scientific machinery, irrigation and crop rotation, to cultivate this land. Some farmers, most particulary those who grew wheat in North and South Dakota, became sucessful and rich. They became known as the "bonanza farmers".

17.1.5. While mining, cattle raising and farming industries were developing in the West, the textile, steel and petroleum industries were begining to flourish in the South. Before the Civil War the South was a rural area which produced tobacco, rice, cotton and indigo. The South did not have an Industrial Revolution like the North. But the Civil War destroyed almost everything in the South. So, from 1870 to 1900, many things changed. The South, rich in resources such as coal and iron ore, began to develop these resources. The poor whites and the freed blacks made up a large labor force to work in the newly constructed textile, steel and petrolium factories. Birmingham in Alabama become the second largest steel city in the United States.

17.2. THE ORGANIZATION OF INDUSTRY AND LABOR

17.2.1. American industry grew very fast after the Civil War. In 1859 industrial profits were 2 million dollars, but by 1900 industry had made about 13 billion dollars and American factories were producing more goods than factories in any other country in the world.

17.2.2. Rich natural resources, large work forces, and high tariffs helped American industries to grow. Rapid transportation was needed to transport new material and goods to and from the factories. As a result, the railroad industry became one of the most rapidly growing industries. Four transcontinental lines crossed the country. The Federal

Government gave the railroad companies public land for the tracks. Steel was badly needed to make the rails.

17.2.3. As factories were built and industries grew, many industrial leaders became very wealthy. Andrew Carnegie, the founder of the U.S. Steel Corporation, became very rich. Carnegie used the **vertical organization** method to expand his corporation. By 1900 his company was producing one-fourth of the total world steel product. Another wealthy industrialist was John D. Rockefeller, the king of the oil industry. He was the leader of the Standard Oil Company. Like Carnegie, he used the vertical organizaton method to build up his industry. The Standard Oil Company grossed over two million dollars by selling oil in 1900. The same vertical growth was found in the food industry. The expanding cattle industry helped the **meat packing** industry to grow. Chicago and Kansas City became important **meat-packing** centers.

17.2.4. These industries continued to grow and their leaders continued to become wealthier because they formed the **trusts** to protect their businesses. Industrialists like Carnergie and Rockefeller bought up all the small companies which could not compete with their bigger ones. Buying up the small companies allowed the industries to create **monopolies**. A monopoly meant that a product was controlled by just one company or group. Standard Oil Company was one of these monopolies. It controlled the prices of oil and became so powerful that it could make demands in the U.S. Congress.

17.2.5. All of these industries needed large work forces to grow. But leaders took advantage of workers and did not treat them fairly. Workers worked long hours in poor conditions for little pay. In an effort to improve their situation, workers organized **unions**. The unions helped the workers to get better working conditions, shorter working hours, and better pay. From 1866 to 1890 there were three famous unions -- the National Labor Union (NLU), the Knights of Labor, and the American Federation of Labor (AFL). All of these unions helped the workers and their families improve their lives.

17.3. THE RESPONSE TO UNIONIZATION

17.3.1. When the unions were organized, the leaders of the industries wanted to stop them. They used **lockouts**, the **blacklist**, and **yellow-dog contracts** (see glossary) to break up the unions. These methods angered union workers so much that they often fought with factory guards or policemen. This violence, which caused so much bloodshed and so many deaths, attracted the attention of the government. In 1913 Congress set up the Department of Labor, which passed many laws to help the workers and to protect children who worked in factories.

17.3.2. The federal government also passed laws to protect the **consumer**. In 1887 the Interstate Commerce Commission Act was adopted. The Commission stopped all unfair railroad practices. The U.S. Congress passed the Meat Inspection Act and Pure Food and Drug Act. These two acts controlled the quality and the purity of the food and drugs that were produced by the factories.

EXERCISES

I. Word search:

Direction: Find and circle the words in the word search puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word, write it down and then define it.

I N D U S T R I A L I Z A T I O N

R B X G O L D R U S H P M T V R A

R O X H U X X X M X R A O E E G B

I N L O N G D R I V E C N R R A C

G A X S I O X X N M M K O M T N D

A N P T O L X X I E R I P I I I E

T Z O T N D X X N A A N O N C Z F

I A R O T A T E G T F G L A A E G

O X C W O R L D W I D E Y L L X H

N X X N U T R I T I O N O S X X J

GOLDRUSH
GHOSTTOWN
LONG DRIVE
NUTRITION
MINING
WORLDWIDE
TERMINALS
IRRIGATION
VERTICAL
Industrialization

ROTATE
GOLD
FARMER
UNION
CROP
MONOPOLY
PACKING
MEAT
ORGANIZE

II. MATCHING: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
a. gold rush	1. the founder of the Standard Oil Company.
b. long drive	2. an agreement between employer and employee in which the worker states that he will not join the union.
c. bonanza farmers	3. the founder of the U.S. Steel Company.

____ d. lockout

____ e. blacklist

____ f. yellow dog contract

____ g. Andrew Carnegie

____ h. John D. Rockefeller

4. the most successful farmer on the frontier.

5. the large movement of the miners into California, Colorado, and Arizona to get rich.

6. a term used to refer to the moving of herds from Texas to the railroad terminals in the North.

7. the refusal of an employer to give jobs to workers.

8. a list of known union members which is used by anti-union businessmen.

III. Map Work

Color the map below and put the name of the South, New England, the Great Plains, and the Dakotas.

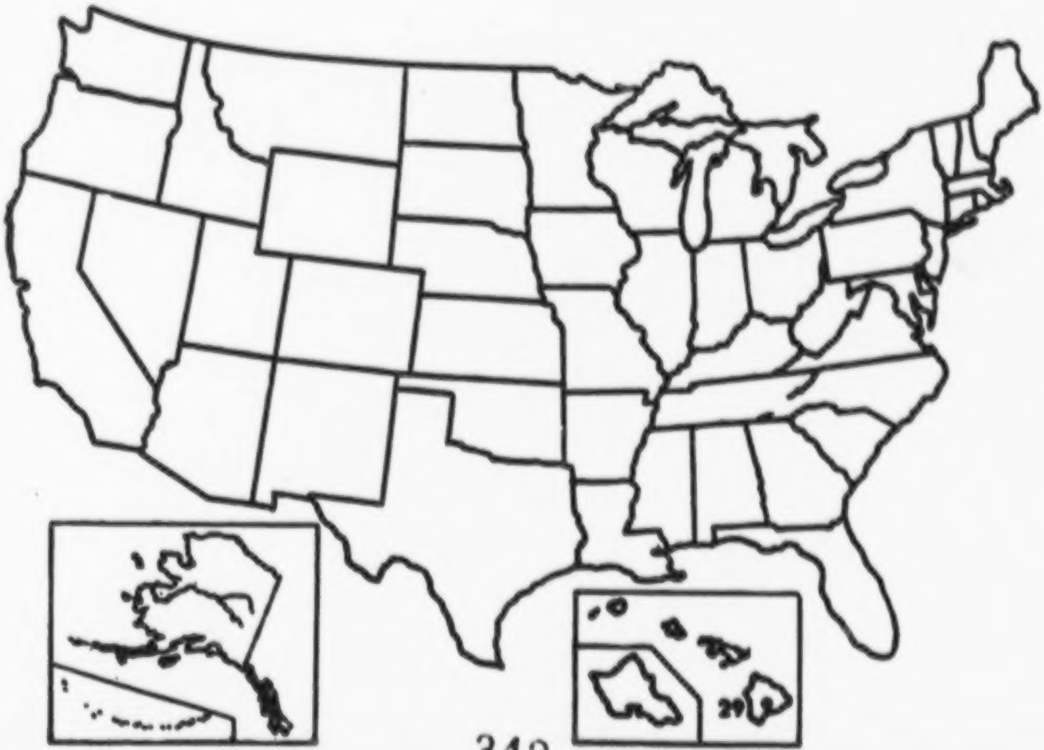

IV. True or False

_____ 1. Mining, farming, and cattle raising were in New England.

_____ 2. The Gold Rush was in the Appalachian Mountains.

_____ 3. A bonanza farmer is one who works with the long drive.

_____ 4. Wheat was the most profitable crop in the Dakotas.

_____ 5. Barbed wire helped to protect the land.

_____ 6. Birmingham is a steel city in Alabama.

_____ 7. There were 4 transcontinental lines which across the country at the end of the 19th century.

_____ 8. The workers organized unions to protect the employers.

_____ 9. The employers used the blacklist, the lockout, and the yellow-dog contract to help the workers.

ការសាន

១៧-១ របៀបជឿនលឿនថ្មីរបស់សេដ្ឋកិច្ច

១៧-១-១ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៨៧៥ និងឆ្នាំ ១៩០០ ជារយៈពេលដែលឧស្សាហកម្មបានរីកចំរើនយ៉ាងខ្លាំង ។ ផ្នែកខាង New England និង រដ្ឋទាំងប៉ុន្មាននៃផ្នែកខាងជើង ដែលជាផ្នែកល្អលើសគេខាងឧស្សាហកម្មស្រាប់មកហើយ ក៏ចេះតែទាក់ទាញអ្នកជំនួញ និងរោងចក្រថ្មីៗបន្ថែមទៀតជាច្រើន ។ ថែមពីលើនេះនៅតាមភូមិភាគសំខាន់ៗ ដែលនៅដាច់ឆ្ងាយនៃផ្នែកខាងត្បូង និង ខាងលិច ឧស្សាហកម្មក៏បានចាប់ផ្តើមរីកចំរើនបន្តិចម្តងៗដែរ ។

១៧-១-២ ការជីករកអណ្តូងរ៉ែ ការចិញ្ចឹមសត្វ និង កសិកម្ម ដែលជារបរយ៉ាងសំខាន់នៅផ្នែកខាងលិចអស់ជិតរយៈពេលមួយរយឆ្នាំ ក៏បានចាប់រីកចំរើនយ៉ាងខ្លាំងឡើង ។ ដោយសារការរត់រកជីកមាសនៅ California នៅឆ្នាំ ១៨៤៩ កម្មកររណ្តៅរ៉ែជាច្រើននាក់ក៏បានរើកន្លែងមកនៅផ្នែកខាងលិចដែរ ។ ពួកអ្នកមានៗ ក៏បានបង្កើតជាក្រុមហ៊ុនអណ្តូងរ៉ែ ដោយបានទិញគ្រឿងសម្ភារៈ ជួលកម្មករ ជាពិសេសបានរៀបចំអោយមានភូមិតូចៗជាច្រើនផង ។ នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនអណ្តូងរ៉ែ ព្រមទាំងកម្មករភាគច្រើនបានរើកន្លែងទៅនៅផ្នែកខាងលិច ពួកអ្នកជំនួញក៏រើទៅតាមដែរ ។ ផ្លូវថ្នល់ និង រទេះភ្លើងជាច្រើន ក៏បានលេចឡើងនៅផ្នែកនោះ ដើម្បីសំរាប់ប្រើក្នុងការដឹកនាំរបស់របរគ្រឿងសម្ភារៈ និង វត្ថុធាតុដើម ។

១៧-១-៣ ការចិញ្ចឹមគោ ជារបរដែលចាប់រីកចំរើនតាំងពីជំនាន់មានសង្គ្រាមក្នុងស្រុកម្ល៉េះ ព្រោះសាច់គោបានដឹកនាំពី Texas ទៅសំរាប់ចិញ្ចឹមកងទ័ពនៃផ្នែកខាងត្បូងនៅពេលនោះ ។ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមបានចប់មក ឧស្សាហកម្មខាងគោនេះ ក៏បានរិតតែបានរីកចំរើនឡើង ពីព្រោះអ្នកចិញ្ចឹមគោត្រូវចំណាយលុយយ៉ាងតិច ក្នុងការចិញ្ចឹមនៅ Texas ដែលលក់សាច់បានយ៉ាងថ្លៃនៅផ្នែកខាងជើង និង ខាងកើត ។ ដោយសារពេលនោះ ផ្លូវរទេះភ្លើងមានទៅដល់ត្រឹមតែ Omaha នៃរដ្ឋ Nebraska ដូច្នេះពួកអ្នកចិញ្ចឹមគោទាំងនោះត្រូវធ្វើដំណើរជាមួយហ្វូងគោខ្លួនពី Texas ឆ្ពោះទៅរកស្ថានីយរថភ្លើងនៅផ្នែកកណ្តាលនៃភាគខាងលិច ។ កិច្ចការនេះមានឈ្មោះថា ការធ្វើដំណើរយ៉ាងវែងឆ្ងាយ ។

១៧-១-៤ បន្ថែមពីលើការជីករកអណ្តូងរ៉ែ និង ចិញ្ចឹមគោ កសិកម្មក៏ជាឧស្សាហកម្មយ៉ាងសំខាន់ដែរនៅខាងផ្នែក Great Plains ។ ចាប់ដំបូងឡើងរបរកសិកម្មនៃផ្នែកខាងលិច មិនមែនជាកិច្ចការស្រួលដូចការចិញ្ចឹមគោឡើយ ពីព្រោះដីគ្មានជីជាតិ និង ស្ងួតពេក ។ ដល់ពេលក្រោយមក ពួកកសិករទាំងនោះបានរិះរកឃើញនូវមធ្យោបាយថ្មីៗ ដូចជាគ្រឿងម៉ាស៊ីន តាមរបៀបវិទ្យាសាស្ត្រ ទំនប់ទឹក និង ការដាំដំណាំបង្វិលផ្លាស់គ្នា ។

ពួកអ្នកស្រែមួយភាគខ្លះ ជាពិសេស អ្នកដែលដាំស្រូវសាលី នៅភាគខាងត្បូង និង ខាងជើងនៃរដ្ឋ Dakota បានមានជោគជ័យនឹងដំណាំនេះយ៉ាងខ្លាំង ព្រមទាំងបានក្លាយទៅជាមហាសេដ្ឋីគ្រប់ៗគ្នា ។ ពួកនេះមានឈ្មោះថា អ្នកបះលើកខ្លួនល្អ "Bonanza farmers" ៕

១៧-១-៥ នៅពេលដែលឧស្សាហកម្មខាងអណ្តូងរ៉ែ ចិញ្ចឹមគោ និង កសិកម្មបានរីកចំរើនយ៉ាងខ្លាំងនៅផ្នែកខាងលិច ឧស្សាហកម្មខាងវាយនភណ្ឌ ដែកថែប និង ប្រេងកាត ក៏បានចាប់ដុះដាលឡើងដែរនៅផ្នែកខាងត្បូង ។ នៅមុនពេលដែលមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ផ្នែកខាងត្បូងជាផ្នែកដែលសម្បូរណ៍ទៅដោយស្រែចំការ ហើយមុខរបររបស់ពួកកសិករអស់នោះច្រើនតែខាងដំណាំ ថ្នាំជក់ ស្រូវ កប្បាស និង ធ្លូះ ។ ផ្នែកខាងត្បូងមិនមានការផ្លាស់ប្តូរខាងឧស្សាហកម្មខ្លាំង ដូចផ្នែកខាងជើងឡើយ ។ ដោយសារហេតុនេះផ្នែកខាងត្បូងបានត្រូវខូចខាតខ្ទិចខ្ទីសឹងតែទាំងអស់ ក្នុងពេលដែលមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ផ្នែកខាងនោះក៏ចាប់ផ្តើមមានការផ្លាស់ប្តូររបស់ខ្លួនដែរ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៨៧០ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៩០០ ។ ផ្នែកខាងត្បូងសម្បូរណ៍ខាងវត្ថុធាតុដើម ដូចជាធ្យូងថ្ម ដែក និង រ៉ែ ដែលក្រោយមកគេចាប់ចេះបង្កើតហើយមានជាផលិតផលឡើង ។ ពួកកម្មករភាគច្រើន ដែលធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រថ្មីៗ ដូចជារោងចក្រវាយនភណ្ឌ ដែកថែប និង ប្រេងកាត គឺច្រើនតែពួកស្បែកសក្រៗ និង ពួកស្បែកខ្មៅដែលទើបតែបានទទួលសេរីភាពថ្មីៗ ។ ពេលនោះ Birmingham នៃរដ្ឋ Alabama ក៏បានក្លាយទៅជា ក្រុងធំទីពីរខាងដែកថែបនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។

១៣-២ របៀបរៀបចំខាងអង្គការឧស្សាហកម្ម និង ការងារ

១៧-២-១ បន្ទាប់ពីមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ឧស្សាហកម្មអាមេរិកាំង បានត្រូវរីកដុះដាលយ៉ាងខ្លាំង ។ នៅឆ្នាំ ១៨៥៩ លុយដែលចំណេញពីឧស្សាហកម្មនោះ មានចំនួន ២ លានដុល្លារ លុះដល់ឆ្នាំ ១៩០០ លុយចំណូលមានចំនួនទៅដល់ ១៣០០០ លានដុល្លារ ។ ផលិតផលនៃរោងចក្រទាំងប៉ុន្មានក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក មានចំនួនច្រើនជាងផលិតផលនៃស្រុកឯទៀតៗក្នុងពិភពលោក ។

១៧-២-២ ឧស្សាហកម្មរបស់អាមេរិកាំង ដែលបានជឿនលឿនលូតលាស់ខ្លាំង គឺដោយសារស្រុកសម្បូរណ៍ទៅដោយវត្ថុធាតុដើម មនុស្សធ្វើការមានចំនួនច្រើន និង ពន្ធអាករថ្លៃ ។ គេត្រូវការវិធីដឹកនាំគ្រឿងសម្ភារៈថ្មីៗ និង របស់របរឯទៀតៗ ទៅរោងចក្រ និង ចេញមកវិញអោយបានយ៉ាងលឿន ហេតុដូច្នេះហើយបានជាផ្លូវរទេះភ្លើងបានដុះដាលឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ ក្រុមហ៊ុនរថភ្លើងបួនបានធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់ប្រទេសពីចុងម្ខាងទៅចុងម្ខាង ដោយសារដីដែលរដ្ឋាភិបាលបានប្រគល់អោយគេ សំរាប់សង់ផ្លូវរទេះភ្លើង ។ នៅពេលនោះ គេត្រូវការដែកថែបយ៉ាងខ្លាំង ក្នុងការធ្វើផ្លូវរទេះភ្លើងនេះ ។

១៧-២-៣ នៅពេលដែលរោងចក្រថ្មីៗចាប់សង់ឡើង ដោយសារការរីកចំរើនខាងឧស្សាហកម្មនេះ មេពាណិជ្ជកម្មធំៗ ក៏បានក្លាយទៅជាមហាសេដ្ឋីមានៗ ដូចជាលោកAndrew Carnegie

ដែលជាអ្នករកឃើញ និង បង្កើតនូវក្រុមហ៊ុនដែកថែប នៃសហរដ្ឋអាមេរិក ។ លោក Carnegie នេះបានប្រើរបៀប vertical organization (វិធានការណ៍សំរាប់កាន់កាប់កិច្ចការដោយខ្លួនឯង) ដើម្បីសំរាប់ពង្រីកពង្រឹងក្រុមហ៊ុនរបស់ខ្លួនថែមទៀត ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩០០ ផលិតផលដែលចេញពីក្រុមហ៊ុនលោក មានចំនួន ១ ភាគ ៤ នៃផលិតផលដែកថែបទាំងអស់នៅក្នុងពិភពលោក ។ ឧស្សាហករដ៏មានម្នាក់ទៀត គឺលោក John D.Rockefeller ដែលជាស្តេចខាងឧស្សាហកម្មប្រេងកាត ។ លោកជាមេដឹកនាំខាងក្រុមហ៊ុន Standard Oil Company ។ ដូចជាលោក Carnegie ដែរ លោក Rockefeller បានប្រើរបៀប vertical organization នេះដើម្បីសំរាប់ពង្រីកក្រុមហ៊ុនរបស់គេ ។ ក្រុមហ៊ុន Standard Oil Company បានចំណេញជាង ២ លានដុល្លារពីការលក់ប្រេងនៅឆ្នាំ ១៩០០ ។ បន្ទាប់មកឧស្សាហកម្មខាងម្ហូបអាហារ ក៏បានចាប់ប្រើរបៀប vertical នេះដែរ ។ ការពង្រីកខាងរបបចិញ្ចឹមគោ ក៏បានធ្វើអោយឧស្សាហកម្មខាងខ្ចប់សាច់ដាក់ប្រអប់ បានរីកចំរើនថែមទៀត ។ Chicago និង Kansas City ជាកន្លែងសំខាន់សំរាប់រោងចក្រខ្ចប់សាច់ដាក់ប្រអប់ ។

១៧ - ២ - ៤ ឧស្សាហកម្មទាំងអស់នោះ ក៏ចេះតែរីកដុះដាលឡើង ហើយមេដឹកនាំរបស់គេ ក៏រិតតែមានបានថែមទៀត ដោយសារគេបានរួមគ្នាបង្កើតអោយមានជា trust (សូមមើលអត្ថន័យខាងមុខ) - សំរាប់ការពារមុខជំនួញរបស់គេ ។ ឧស្សាហករដូចជាលោក Carnegie និងលោក Rockefeller បានទិញចូលនូវពួកជំនួញតូចតាច ដែលមិនអាចប្រកួតនឹងក្រុមហ៊ុនធំៗបាន ។ ការទិញនូវជំនួញតូចតាចនេះហើយ ដែលអាចអោយពួកគេបង្កើតជាការផ្តាច់មុខបាន ។ ការផ្តាច់មុខនេះ បានន័យថា ពួកក្រុមហ៊ុន ឬ ក្រុមហ៊ុនណាមួយអាចធ្វើការកាន់កាប់ត្រួតត្រាទៅលើផលិតផលអ្វីដែលសំខាន់ៗ ឧទាហរណ៍ ក្រុមហ៊ុន Standard Oil Co. ជាក្រុមហ៊ុនមួយ ដែលបង្កើតអោយមានការផ្តាច់មុខនេះ ។ គេបានកាន់កាប់តម្លៃប្រេងដោយខ្លួនឯង ពេលក្រោយមកបានក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុន ដែលមានអំណាចយ៉ាងខ្លាំង ហើយដែលគេអាចធ្វើការទាមទារនៅក្នុងរដ្ឋសភាបានផង ។

១៧ - ២ - ៥ ឧស្សាហកម្មទាំងប៉ុន្មាននោះត្រូវការកម្មករយ៉ាងច្រើន ដើម្បីសំរាប់ធ្វើការ និងអាចធ្វើអោយបានលុយណាស់ថែមទៀតផង ប៉ុន្តែពួកម្ចាស់ហាង បានខ្សៀតយកប្រយោជន៍ពីអ្នកធ្វើការ ដោយមិនបានយកចិត្តទុកដាក់នឹងពួកនោះឡើយ ។ ពួកកម្មករត្រូវប្រកបការងារអស់ម៉ោងពេលយ៉ាងយូរ នៅក្នុងភាពយ៉ាងលំបាកវេទនា ព្រមទាំងបានទទួលកំរៃយ៉ាងតិចផង ។ ក្នុងការខិតខំដើម្បីធ្វើអោយមានភាពធូរស្រាល អ្នកធ្វើការទាំងនោះ ក៏ចាប់បង្កើតជាសហជីពនៃកម្មករឡើង ។ សហជីពនេះបានជួយធ្វើអោយមានភាពធូរស្រួលក្នុងការងារ បញ្ចុះម៉ោងពេលសំរាប់ធ្វើការ និង អោយបានប្រាក់កំរៃច្រើនផង ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៨៦៦ ទៅដល់ឆ្នាំ១៨៩០

គេឃើញមានសហជីពដ៏ល្បីៗបី គឺ : the National Labor Union(NLU),the Knights of Labor និង the American Federation of Labor(AFL) ។ ក្រុមសហជីពទាំងបីនេះ បានជួយធ្វើអោយពួកកម្មករ និងគ្រួសាររបស់គេ មានជីវភាពធូរស្រាលឡើងវិញ ។

១៧-៣ ការតបទៅនឹងក្រុមសហជីព

១៧-៣-១ នៅពេលដែលក្រុមសហជីពបានកើតឡើង ពួកមេដឹកនាំខាងឧស្សាហកម្មទាំងនោះចង់បំបាត់ក្រុមនេះចោល ដោយបានប្រើមធ្យោបាយ Lockouts,blacklist និង yellow dogs contract (- សូមមើលអត្ថន័យ) ។ មធ្យោបាយទាំងអស់នេះ បានធ្វើអោយកម្មករនៃពួកសហជីពនឹងលំបាកយ៉ាងខ្លាំង ដែលបណ្តាលអោយមានការប្រយុទ្ធគ្នាជាមួយនឹងអ្នកយាមរោងចក្រ និង ពួកប៉ូលិសផង ។ អំពើឃោរឃៅនេះ បានបង្កើតអោយមានការបង្ហូរឈាម និង ស្លាប់បាត់បង់ជីវិតអស់ជាច្រើននាក់ ដែលធ្វើអោយរដ្ឋាភិបាល មានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង ។ នៅឆ្នាំ ១៩១៣ រដ្ឋសភា ក៏បានបើកអោយមានក្រសួងការងារ ក្នុងការមើលការខុសត្រូវ និង បង្កើតច្បាប់ជាច្រើនទៀតសំរាប់ជួយដល់ពួកកម្មករ និងការពារដល់ក្មេងៗ ដែលធ្វើការក្នុងរោងចក្រផង ។

១៧-៣-២ រដ្ឋាភិបាលរួម ថែមទាំងបានបង្កើតច្បាប់សំរាប់ការពារដល់អ្នកប្រើប្រាស់របស់របរទៀត ។ នៅឆ្នាំ ១៨៨៧ គណៈកម្មការនៃការធ្វើជំនួញរវាងរដ្ឋ (ICC) បានបង្កើតឡើង ។ គណៈកម្មការនេះបានបញ្ឈប់មិនអោយមានការល្មើសច្បាប់នៃក្រុមហ៊ុនរថភ្លើងទាំងឡាយក្នុងស្រុក ។ នៅពេលនោះរដ្ឋសភា ក៏បានបង្កើតច្បាប់សំរាប់ត្រួតពិនិត្យមើលសាច់ និង ច្បាប់សំរាប់ម្ហូបអាហារ និងឱសថថែមទៀត ។ ច្បាប់ទាំងពីរដែលបានបង្កើតឡើងនេះ គឺក្នុងគោលបំណងសំរាប់ត្រួតពិនិត្យមើលនូវគុណភាព និង ភាពបរិសុទ្ធនៃសាច់ម្ហូបអាហារ និង ឱសថទាំងប៉ុន្មាន ដែលបានបញ្ចេញពីរោងចក្រមក ។

ការហាត់ :

១. របៀបរកពាក្យ : សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង១៩ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញ តាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស់ ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

I N D U S T R I A L I Z A T I O N

R B X G O L D R U S H P M T V R A

R O X H U X X X M X R A O E E G B

I N L O N G D R I V E C N R R A C

G A X S I O X X N M M K O M T N D

A N P T O L X X I E R I P I I I E

T Z O T N D X X N A A N O N C Z F

I A R O T A T E G T F G L A A E G

O X C W O R L D W I D E Y L L X H

N X X N U T R I T I O N O S X X J

GOLDRUSH
GHOSTTOWN
LONG DRIVE
NUTRITION
MINING
WORLDWIDE
TERMINALS
IRRIGATION
VERTICAL
INDUSTRIALIZATION

ROTATE
GOLD
FARMER
UNION
CROP
MONOPOLY
PACKING
MEAT
ORGANIZE

២- របៀបប្រៀបផ្ទឹម : សូមប្រៀបផ្ទឹមពាក្យទាំងប៉ុន្មាន ដែលនៅខាងឆ្វេងក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ។ សូមសរសេរជាលេខនៅពីខាងមុខសំនួរនិមួយៗ ។

A	B
______ ក- gold rush	១- ជាអ្នករកឃើញ និង បង្កើតក្រុមហ៊ុន Standard Oil Company
	២- ជាសេចក្តីព្រមព្រៀងរវាងម្ចាស់រោងចក្រនិងកម្មករ ដែលបានចែងថា កម្មករនោះនឹងមិនចូលរួមជាមួយសហជីពទេ ។
______ - long drive	៣- ជាអ្នកបង្កើតក្រុមហ៊ុនដែកថែបនៃសហរដ្ឋអាមេរិក ។
______ - bonanza farmers	៤- ជាអ្នកស្រែចំការដែលរកស៊ីមានបាននៅតាមដំបន់ថ្មីៗ
______ - lockout	
______ - black list	៥- ជាចលនាយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់នៃពួកអណ្តូងរ៉ែឆ្ពោះទៅ California និង Colorado ដើម្បីចង់មានបាន។
______ - yellow dog contract	៦- ជាពាក្យសំរាប់ប្រើក្នុងការធ្វើដំណើរជាមួយហ្វូងគោឆ្ពោះទៅរកស្ថានីយរថភ្លើងដែលផ្ទុកទាំងដឹង
______ - Andrew Carnegie	
______ - John D.Rockefeller	៨- ជាការបដិសេធរបស់ម្ចាស់ហាងដោយមិនអោយការងារដល់ពួកកម្មករធ្វើ
	៩- ជាបញ្ជីឈ្មោះនៃពួកសមាជិកសហជីពសំរាប់ប្រើដោយម្ចាស់ហាងដែលបានជំទាស់ប្រឆាំងនឹងក្រុមសហជីព

៣. ការហាត់ទៅលើផែនទី : សូមផាត់ពណ៌ទៅលើផែនទីខាងក្រោម ព្រមទាំងដាក់ឈ្មោះ ខ្លួនរដ្ឋកទាងត្រៀង New England, Great Plains និង Dakotas ទាំងពីរភាគផង ។

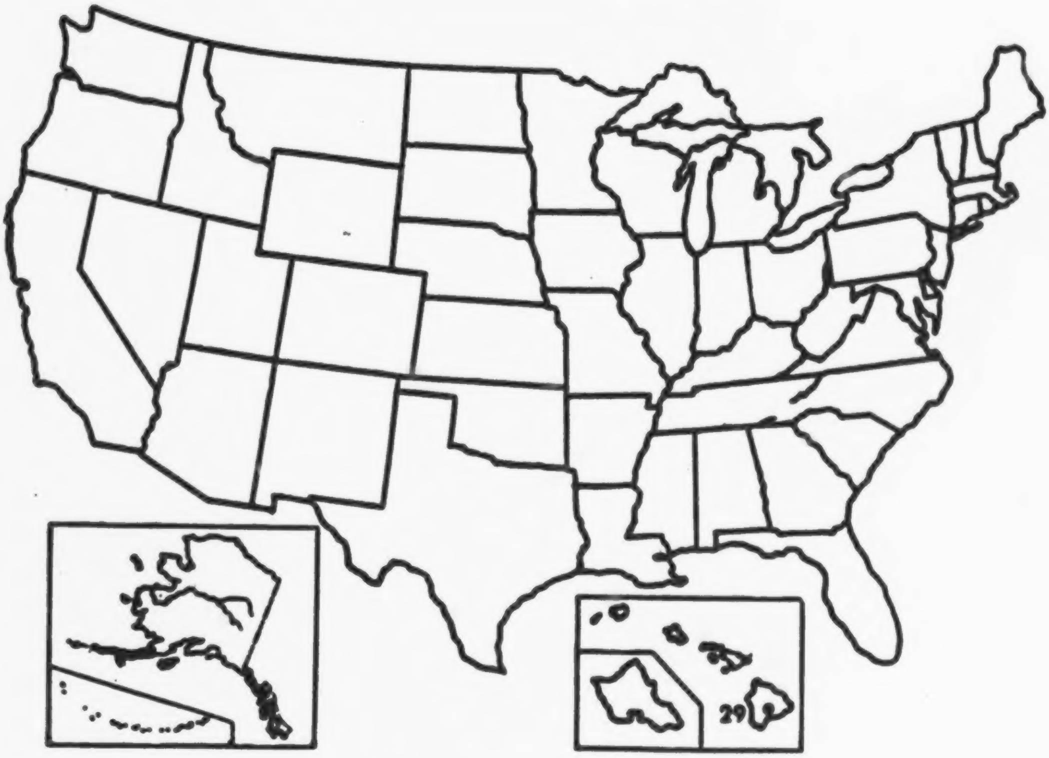

៤. ពិត ឬ មិនពិត : សូមដាក់អក្សរ T ពីខាងមុខសំនួរណា ដែលយល់ថា ពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F ពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថា មិនពិត ។

________ ១. ការជីករកអណ្ដូងរ៉ែ ស្រែចំការ និង ចិញ្ចឹមសត្វ ជារបរដែលមាននៅផ្នែក New England ។

________ ២. ជួរភ្នំ Appalachians ជាកន្លែងដែលមនុស្សផ្លើសទៅរកដីកមាល ។

________ ៣. ភូមិដែលគេបានបោះបង់ចោល គឺជាភូមិដែលមានហាងជាច្រើន ហើយដែលកម្មករអណ្ដូងរ៉ែរស់នៅជាមួយគ្នា ។

________ ៤. ពួកអ្នកស្រែចំការដែលមានជោគជ័យរកស៊ីមានបាន គឺជាពួកដែលធ្វើដំណើរជាមួយហ្វូងគោ ឆ្ពោះទៅរកស្ថានីយរថភ្លើង ។

________ ៥. ស្រូវសាលីជាដំណាំ ដែលអោយកំរៃយ៉ាងខ្លាំង នៅខាងផ្នែក Dakotas ។

________ ៦. គេបានប្រើខ្សែលួសបន្លាសំរាប់ការពារគោទឹកដី ។

________ ៧. Birmingham ជាទីក្រុងខាងដែកថែបនៃរដ្ឋ Alabama ។

________ ៨. នៅចុងសតវត្សទី ១៩ ក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក មានក្រុមហ៊ុនរថភ្លើងបួនដែលធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់ប្រទេសពីចុងម្ខាងទៅចុងម្ខាង ។

________ ៩. ពួកកម្មករបានបង្កើតអោយមានជាក្រុមសហជីព ដើម្បីសំរាប់ការពារដល់ពួកម្ចាស់ហាង ។

________ ១០. ពួកម្ចាស់ហាងបានប្រើរបៀប the black list,the lock out និង the yellow dog contract ដើម្បីសំរាប់ការពារដល់ពួកកម្មករ ។

Section V: THE TRANSFORMATION OF A NATION

Packet 18: THE EMERGENCE OF MODERN AMERICA

ពាក្យថ្មីៗ

competition: ការប្រកួតប្រជែង

There was increasing competition between the Republican and Democratic parties.

alliance: សម្ព័ន្ធភាព

The Republican Party was an alliance of industrialists from the Northeast and wealthy farmers from the Mid-West.

industrialist: អ្នកធ្វើជំនួញ ពាណិជ្ជករ

integrity: សេចក្តីសុចរិត

Republicans were concerned about the integrity of the Union.

exploit: ជញ្ជក់ផលប្រយោជន៍ពីអ្នកដទៃ

Poor factory workers and immigrants were often exploited by the rich.

spoils system: វិធានការលើសរាប់អ្នកចេញភ្នាក់ងាររដ្ឋការមិនមែនបក្សខ្លួន

The spoils system appeared during Grant's administration.

inefficient: ដែលគ្មានសមត្ថភាព

The spoils system caused both inefficient and irresponsible government.

irresponsible: ប្រព្រឹត្តមិនគិតមុខគិតក្រោយ

merit system: ធ្វើការជ្រើសរើសរកមន្ត្រីធ្វើការ ដោយពឹងផ្អែកទៅលើគុណសម្បត្តិ

The merit system said a civil servant should selected because of his ability, regardless of his political views.

regardless: ដោយពុំគិតអំពី គ្មានគិតដល់

The journalist and scholars became reformers and worked to replace the spoils system with a merit system.

scholar: អ្នកមានចំណេះជ្រៅជ្រះ

reformer: អ្នកកែប្រែ កែទម្រង់

monetary standard: មូលដ្ឋាននៃរូបិយវត្ថុ

The major issue of the 1890's was the battle over the monetary standard.

unemployment: ការគ្មានការធ្វើ

High tariff would help ease unemployment.

manipulate: របៀបនិយាយប្រើដឹកនាំមនុស្សយ៉ាងប៉ិនប្រសប់

Rich bankers used their money and power to manipulate Congressmen.

banker: ធនាគារិក

currency circulation: ប្រាក់កាសសំរាប់ចាយវាយនៅក្នុងស្រុក

Workers favored great currency circulation.

debtor: អ្នកជំពាក់លុយគេ

Debtors wanted cheap money to pay their debts.

gold standard: មាសជាមូលដ្ឋាន

Industrialists and businessmen favored the gold standard.

world power: មហាអំណាចក្នុងពិភពលោក

By 1900 the U.S. had become a world power.

target: ទីដៅ

The Hawaiin Islands became a target of the U.S. Navy in order to open a seaway.

seaway: ផ្លូវសមុទ្រ

the open door policy: នយោបាយបើកទ្វារចំហ

Expansionist favored an open door policy for trade with China.

expansionist: អ្នកដែលពង្រីកពង្រឹងខាងវប្បធម៌ នយោបាយ ឬ ផ្លូវយោធាទៅខាងប្រទេសក្រៅ អោយបានទូលំទូលាយ

READING

18.1. THE PERIOD OF POLITICAL COMPETITION AND CORRUPTION

18.1.1. Between the Civil War and 1900, the United States of America changed from an agricultural into an industrial nation. As the economy grew and prospered, competition increased between the two major political parties: the Republican Party and the Democratic Party.

18.1.2. The Republican Party was basically an alliance between two groups: the industrialists in the Northeast and the wealthy farmers in the Midwest. Because the Republicans were concerned about the integrity of the Union and the freedom of the slaves, they had the support of many Northerners and the freedmen in the South.

18.1.3. Like the Republican Party, the Democratic Party was an alliance of two diverse groups: the wealthy Southerners who were against the abolition of slavery and the poor factory workers and immigrants who lived in the Northeast. The large number of workers received no benefits from the Republican Party which favored the wealthy industrialists, so they looked to the Democratic Party and organized labor unions for help.

18.1.4. After the Civil War, the Republicans controlled the U.S. Congress and the presidency while the Democrats controlled the governments of many states. Under President Grant's administration, corruption spread nationwide and a spoils system appeared. Many unqualified persons who had been faithful party supporters were placed in government jobs. This resulted in a government that was quickly becoming inefficient, irresponsible, and corrupt.

18.1.5. However, there were many honest Democrats and Republicans who opposed the spoils system and wanted to replace it with a merit system. In a merit system, officials selected for government jobs must be the best qualified people, regardless of their political views or party services. Of all the people who favored the merit system, the journalists and scholars were the most outspoken. They became the reformers and used newspapers and magazines to criticize the evils of the spoils system and to obtain support from honest people. They demanded action from Congress. In 1883, Congress passed the Pendleton Act. This act set up a Civil Service Commission which organized an examination to test the fitness of applicants for public service. Under this act only 14,000 of the 100,000 government workers were given civil service positions.

18.2. THE PROGRESSIVE MOVEMENTS

18.2.1. Besides working to eliminate the spoils system, these two parties also addressed many economic issues. The most important issues were the tariff, business regulation, and the monetary standard.

18.2.2. The Democrats and the Republicans took opposite stands on the tariff issue. Most of the active Democrats lived in the South and were farmers. They favored low tariffs which would enable them to buy cheaper goods and tools from foreign countries for their farms and plantations. The Republicans, many of whom were industrialists, wanted to levy high tariffs on imported goods. A high tariff was the most effective means to stop foreign goods from flooding the country, to ease **unemployment**, and to keep the economy growing.

18.2.3. Members of both parties were becoming increasingly concerned about the issue of business regulation. The Constitution had given Congress the power to regulate commerce among states. However, it was a very difficult task to regulate many of the interstate business activities. The railroad companies, for example,were owned and run by the strongest and wealthiest groups in the country. These powerful groups were able to **manipulate** Senators and, thereby, gain support in Congress. The small businessmen became worried that trusts and monopolies would never be eliminated. They urged the reformers in Congress to pass laws to regulate commerce between the states. In 1877, Congress responded by passing the Interstate Commerce Act (ICA). This act set up an Interstate Commerce Commission (ICC) to regulate business operations, services and rates of interstate carriers. In the beginning, the commission was not very powerful and people still felt that the government was not doing enough to stop the growth of trusts and monopolies. So, in 1890, Congress passed the Sherman Antitrust Act. Although the act was designed to stop the rise of monopolies, it was so unclear that it had little effect and the monopolies continued to grow.

18.2.4. Another issue in the 1890's was the battle over the monetary standard. Every group had its own idea of what the monetary standard should be. The industrialists, bankers, and businessmen favored the gold system. They wanted to limit currency circulation and thereby protect the prices of their products and the interests of their loans. The workers favored both gold and silver as the monetary standard. They demanded that the government increase the amount of currency circulation based on silver and gold. The farmers and the other debtors wanted "cheap money" with which to pay their debts. By cheap money, they meant paper money that was not backed by gold and silver. Industrialists, bankers and businessmen used their money and power to defeat the supporters of the poor farmers and debtors in Congress and in the 1896 presidential election, William McKinley, who was regarded as the leader of those groups who favored the gold standard, was elected President, and in 1897 gold was officially adopted as the standard of currency.

18.3. THE NATION BECOMES A WORLD POWER

18.3.1. As American industry continued to grow, the United States found that it needed foreign markets in which to sell its products. Both businessmen and military leaders supported territorial expansion by seeking new markets and looking for places to build new naval bases. America quickly began to gain new lands. In 1878, the U.S. built a naval base in Pago Pago, Samoa Islands. The British and German governments protested. They sent battle ships to the area, but Great Britain soon withdrew. The United States and Germany divided the islands between them.

18.3.2. The Hawaiian Islands were another **target** of the U.S. Navy Department and American businessmen. If the U.S. Navy controlled these islands, it could easily open a new **seaway** to China and the Far East. In addition, American businessmen had invested heavily in the sugar plantations in Hawaii during 1880's. In 1890, Queen LiLiuokalani became ruler of the islands. She wanted to decrease the power of Americans in the islands. To protect their interests, American residents planned a revolution. In 1898, the Hawaiian Islands were annexed to the U.S. after a successful revolution against the Queen was carried out by American residents with the support of the U.S. minister to Hawaii.

18.3.3. The next target was China. For years, China had been forced to sign treaties with European nations to give them trading rights in China. American businessmen also wanted to have a share of the Chinese market. The U.S. government proposed the "**open door policy**". This policy provided equal trading rights in China to all nations.

18.3.4. The American **expansionists** were worried about the presence of Spain in Cuba and in the Caribbean Islands. For many years, the Cubans had been fighting against Spain for their independence. President McKinley did not want to interfere in Cuban affairs but there were many Americans living in Havana at that time and, to protect their lives, the U.S. Government sent the battleship, Maine, to Havana. The ship was blown up in the harbor and 260 American sailors were killed. President McKinley was under heavy public pressure to act. He asked Congress to declare war on Spain and Congress agreed. The war between the U.S. and Spain did not take place only in the Caribbean Sea but also in the Philippine Islands. The war lasted only a few months. Spain lost the war and had to cede Puerto Rico, Guam Island, and the Philippine Islands to the United States. Cuba became an independent nation. By 1900 the United States had become a major world power. The growth of industry and the expansion of commerce had caused the nation, which had previously favored a policy of isolation and neutrality, to seek the acquisition of overseas land and territories as markets for its manufactured products.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Direction: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

COMPETITION
CORRUPT
EXPANSIONIST
RAILROAD
SEAWAY
WORLD POWER
MERIT SYSTEM
STANDARD

JOURNALIST
MONETARY
EXPLOIT
CONGRESS
OPEN DOOR
INTEGRITY
BANKER
FACTORY

FARMER
DEMOCRATS
REFORMER
EVIL
CURRENCY
SCHOLAR
GOLD
TARGET

C O M P E T I T I O N T A R G E T W

J D O S X M O T C F A R M E R O W O

O E N T P C O R R U P T O F C P O R

U M E A A C O N G R E S S O O E R L

R O T N N F A C T O R Y N R N N O D

N C A D S E X P L O I T I M G D W P

A R R A I R O A D E V I L E R O O O

L A Y R O L S E A W A Y U R E O R W

I T O D N C U R R E N C Y O S R T E

S S N B I N T E G R I T Y R S U H R

T E O M S C H O L A R T G O L D S A

M E R I T S Y S T E M B A N K E R T

II. Matching Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

	A	B
_____	a. monopoly	1. a policy first suggested by U.S. in 1889 which declared that all nations should have equal trading rights in China.
_____	b. civil service	2. the practice of giving government jobs in return for political support.
_____	c. reformer	3. having to do with improvement, moving forward.
_____	d. immigrant	4. public jobs in federal, state, and local governments awarded on the basis of merit.
_____	e. open door policy	5. a person from one country who enters another country to become a permanent resident.
_____	f. spoils system	6. one who wants to improve conditions.
_____	g. progressive	7. control of an industry or the supply of an item by one group or company.

III. True or False

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

____ 1. The two main U.S. political parties are the Republican Party and the Democratic Party.

____ 2. The Democratic Party was very strong in the South and in certain areas in the Northeast.

____ 3. Under President Grant's administration, corruption did not spread.

____ 4. The reformers were the people who favored the spoils system.

____ 5. The Democrats favored high tariffs to protect their farms and plantation products.

____ 6. There was a big fight between the U.S. Navy and the British Navy in the Samoa Islands.

____ 7. In 1890, Queen LiLiuokalani became an industrialist in Hawaii.

____ 8. The open door policy limits Chinese immigration to the U.S. each year.

____ 9. Cuba was annexed to the U.S. at a meeting between the U.S. Congress and the President of Cuba.

____ 10. Puerto Rico was colony of Japan during 1889.

IV. Fill in the blanks. Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: political life, economic life, integrity, spoils system, merit system, eliminate, manipulate, monopolies, currency circulation, cheap money, the open door policy.

1. There were many changes in the ________ as well as ________ of the nation.
2. The Republicans were concerned about the ________ of the Union and the freedom of the slaves.
3. Under President Grant's administration a corrupt system expanded nationwide and a ____________ appeared.
4. Many honest Democrats and Republicans opposed the spoils system and wanted to replace it with a __________ .
5. Besides working to __________ the spoils system, these two parties also had many economic plans.
6. These groups could ________________ Senators and get

support from Congress.

7. In 1890, Congress passed the Sherman Antitrust Act to stop the rise of __________ .

8. The industrialists and the bankers wanted to limit the __________ and protect the prices of their products.

9. The farmers and the other debtors wanted ____________ with which to pay their debts.

10. The U.S. government proposed ____________ to provide equal rights to all nations to trade with China.

ការអាន

១៨.១ រយៈពេលដែលមានការប្រណាំងប្រជែងគ្នាក្នុងនយោបាយ និង អំពើពុករលួយ

១៨.១.១ ក្នុងចន្លោះពេល ដែលមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុកនឹងឆ្នាំ ១៩០០ សហរដ្ឋអាមេរិកបានផ្លាស់ប្តូរពីប្រទេស ដែលរីកចំរើនខាងកសិកម្ម ទៅជាប្រទេស ដែលលូតលាស់ខាងឧស្សាហកម្មវិញ ។ នៅពេលដែលសេដ្ឋកិច្ចបានរីកចំរើន ដុះដាលខ្លាំងឡើង ការប្រកួតប្រជែងគ្នារវាងគណៈបក្សធំៗពីរ គឺគណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋ និង គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ ក៏កាន់តែមានកំរិតខ្លាំងឡើងដែរ ។

១៨.១.២ គណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋ គឺជាបក្សដែលមានសមាជិកភាពរវាងក្រុមពីរ : គឺពួកពាណិជ្ជករនៃប៉ែកខាងជើងឈៀងខាងកើត និង ពួកអ្នកស្រែដ៏មានធុ នៅភាគកណ្ដាលនៃប៉ែកខាងលិច ។ ដោយសារពួកសាធារណៈរដ្ឋមានការកង្វល់ទៅលើភាពសុចរិតរបស់អង្គការ សហភាពរបស់កម្មករ និងសេរីភាពរបស់ពួកខ្ញុំគេ ក្រុមនេះក៏បានទទួលការគាំទ្រយ៉ាងច្រើនពីពួកផ្នែកខាងជើង និង ពីពួកដែលមានសេរីភាពនៅប៉ែកខាងត្បូង ។

១៨.១.៣ គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ ក៏ដូចជាគណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋដែរ ។ បក្សនេះមានសមាជិកភាពជាមួយក្រុមពីរផ្សេងគ្នា : គឺពួកអ្នកមាននៃផ្នែកខាងត្បូង ដែលបានប្រឆាំងនឹងការលុបបំបាត់មិនអោយមានពួកខ្ញុំគេ និង ពួកកម្មករក្រីក្រ ដែលធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រ ព្រមទាំងពួកអន្តោប្រវេសន៍ដែលរស់នៅផ្នែកខាងជើងឈៀងខាងកើតផង ។ កម្មករភាគច្រើនមិនដែលបានទទួលប្រយោជន៍ពីគណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋសោះឡើយ ពីព្រោះបក្សនេះមានការលំអៀងទៅលើពួកពាណិជ្ជករដែលមានធុ ដូច្នេះពេលនោះពួកកម្មករក៏បានបែរទៅរកជំនួយពីគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យវិញ ។

១៨.១.៤ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមក្នុងស្រុកមក គណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋបានធ្វើការកាន់កាប់នៅក្នុងរដ្ឋសភា ព្រមទាំងខាងប្រធានាធិបតី ។ ចំណែកគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យវិញបានកាន់កាប់ខាងរដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋជាច្រើន ។ នៅក្រោមដំណែងលោកប្រធានាធិបតី Grant អំពើពុករលួយបានរីកដុះដាលនៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងស្រុក ។ ពេលនោះរបៀប spoil system (សូមមើលអត្ថន័យនៅខាងមុខ) ក៏បានកើតមានឡើង ។ មនុស្សដែលគ្មានសមត្ថភាព ប៉ុន្តែជាអ្នកគាំទ្រ និង ស្មោះត្រង់ចំពោះគណៈបក្ស បានត្រូវគេដាក់អោយកាន់កាប់កិច្ចការក្នុងរដ្ឋាភិបាល ។ អំពើទាំងនេះហើយ ដែលបានធ្វើអោយរដ្ឋាភិបាលចុះអន់ថយយ៉ាងឆាប់ ព្រមទាំងគ្មានសមត្ថភាព ធ្វើការខ្ជះខ្ជាយ ជាពិសេសបានបង្កើតអោយមានអំពើពុករលួយផង ។

១៨-១-៥ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នៅតែមានសមាជិកដ៏ស្មោះត្រង់ជាច្រើន ទាំងខាងគណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋ ព្រមទាំងគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ បានងើបតវ៉ាប្រឆាំងចំពោះរបៀប spoil system នេះ ដោយសុំអោយយករបៀប merit system មកជំនួសវិញ ។ នៅក្នុងរបៀប merit system នេះភ្នាក់ងាររដ្ឋការនិមួយៗ ដែលត្រូវគេជ្រើសរើសអោយទទួលការងារកាន់កាប់កិច្ចការ គឺជាមនុស្សដែលមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ដោយមិនគិតពីបក្សពួក ឬ ក្រុមនយោបាយណាមួយឡើយ ។ ក្នុងចំណោមមនុស្ស ដែលមានការលំអៀងទៅលើ merit system នេះ ពួកសារព័ត៌មាន និង ពួកដែលមានចំណេះវិជ្ជាជ្រៅជ្រះ ច្រើនតែជាអ្នកនិយាយអោយលំអៀងខ្លាំងជាងគេ ហើយដែលក្រោយមក ពួកនេះបានក្លាយទៅជាអ្នកកែប្រែស្រុកទេស ។ ពួកគេបានប្រើសារព័ត៌មាន និង ទស្សនាវដ្ដីសំរាប់ធ្វើការទិទៀន និង រិះគន់ចំពោះអំពើអាក្រក់នៃរបៀប spoil system ព្រមទាំងសំរាប់ទទួលសេចក្ដីគាំទ្រពីសំណាក់អ្នកដែលមានគំនិតត្រឹមត្រូវទៀងត្រង់ផង ។ គេបានសុំអោយរដ្ឋសភាធ្វើការសំរេចក្នុងរឿងនេះទៀត ។ នៅឆ្នាំ ១៨៨៣ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតច្បាប់ឈ្មោះ Pendleton Act ឡើង ។ ច្បាប់នេះសំរាប់បង្កើតអោយមាននូវគណៈ កម្មការនៃរដ្ឋាភិបាល ដែលត្រូវធ្វើការត្រួតពិនិត្យជ្រើសរើស និង ធ្វើការសាកល្បងមើលនូវអ្នកដាក់ពាក្យសុំធ្វើការក្នុងរដ្ឋការ ។ ដោយសារច្បាប់នេះ គេជ្រើសរើសរកបានតែមនុស្សចំនួន ១៤០០០ នាក់ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងចំណោមមនុស្ស ១០ ម៉ឺននាក់ ដែលធ្វើការក្នុងរដ្ឋការនៅពេលនោះ ។

១៨-២ ចលនាឆ្ពោះទៅរកវឌ្ឍនភាព

១៨-២-១ ក្រៅពីធ្វើការ ដើម្បីបំបាត់របៀប spoil system នេះ គណៈបក្សទាំងពីរបានប្រឈមតទល់នឹងបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចឯទៀតជាច្រើន ។ បញ្ហាដែលសំខាន់ជាងគេ គឺរឿងពន្ធអាករ បទបញ្ញាសំរាប់ធ្វើជំនួញអោយបានត្រឹមត្រូវ ហើយនឹងមូលដ្ឋាននៃរូបិយវត្ថុ ។

១៨-២-២ ក្នុងរឿងពន្ធអាករ គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ និង គណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋ មាននយោបាយខុសផ្សេងពីគ្នា ។ ពួកប្រជាធិបតេយ្យ ដែលមានសកម្មភាពជាងគេច្រើនតែជាពួកកសិករ ដែលរស់នៅផ្នែកខាងត្បូង ។ ពួកនេះមានការលំអៀងទៅច្បាប់អោយបង់ពន្ធអាករថោក ដើម្បីនឹងស្រួលអោយពួកគេទិញគ្រឿងសម្ភារៈ និង របស់របរឯទៀតពុំបានយ៉ាងថោកពីបរទេស សំរាប់ប្រកបមុខរបររបស់ខ្លួន ។ ចំណែកពួកសាធារណៈរដ្ឋវិញ ដែលមានភាគច្រើន សុទ្ធតែអ្នកធ្វើជំនួញ ចង់អោយរដ្ឋាភិបាលតំឡើងពន្ធយ៉ាងខ្ពស់ទៅលើគ្រឿងរបស់ ដែលដឹកនាំចូលប្រទេស ។ គេយល់ថា ពន្ធអាករខ្ពស់ ជាមធ្យោបាយដ៏មានប្រសិទ្ធិភាពសំ

រាប់បញ្ឈប់កុំអោយមានរបស់របរពីបរទេសហូរចូលមកប្រទេសទៀត ហើយដែលអាចធ្វើអោយបានធូរស្រាល ចំពោះបញ្ហាអត់ការធ្វើ ព្រមទាំងអាចអោយសេដ្ឋកិច្ចរីកចំរើនបាន ៨៦ ។

១៨.២.៣ សមាជិករបស់គណៈបក្សទាំងពីរ កាន់តែមានការកង្វល់ចំពោះរឿងបទបញ្ញាសំរាប់ធ្វើជំនួញ ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញបានបើកអំណាចអោយរដ្ឋសភាបង្កើតបទបញ្ញាសំរាប់ជំនួញរវាងរដ្ឋទាំងអស់ ។ ប៉ុន្តែនេះជារឿងពិបាក ក្នុងការត្រួតត្រាមើល និង ដាក់បទបញ្ញាដល់ចលនាពាណិជ្ជកម្ម ដែលឆ្លងកាត់ពីរដ្ឋមួយទៅរដ្ឋមួយ ។ ឧទាហរណ៍ ក្រុមហ៊ុនរថភ្លើងទាំងប៉ុន្មានក្នុងស្រុក ជាក្រុមហ៊ុនរបស់ពួកមហាសេដ្ឋី ដែលមានឋាមពលខ្លាំងក្លា ។ ពួកទាំងនេះអាចដឹកនាំ និង ប្រើប្រាស់សភាបានយ៉ាងប៉ិនប្រសប់ ព្រមទាំងអាចបានទទួលការគាំទ្រពីរដ្ឋសភាផង ។ អ្នកជំនួញតូចៗ មានការព្រួយបារម្ភ និង ខ្លាចក្រែងគេមិនអាចបំបាត់ចោលបាននូវរបៀបកាន់កាប់ផ្តាច់មុខរបស់ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មដល់ឧស្សាហកម្ម ឬ ផលិតផលចាំបាច់ណាមួយ ដែលគេអាចកំណត់តំលៃបាន ។ ដូច្នេះពួកគេបានសុំ ពួកអ្នកកែប្រែនៅក្នុងរដ្ឋសភាអោយបង្កើតជាច្បាប់សំរាប់ដាក់បទបញ្ញាដល់ជំនួញរវាងរដ្ឋទាំងអស់ ។ នៅឆ្នាំ ១៨៨៧ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតអោយមានច្បាប់សំរាប់ជំនួញរវាងរដ្ឋនេះទៀងឈ្មោះ Interstate Commerce Commerce (ICA) ដោយបានចាត់តាំងអោយមានគណៈកម្មការនៃពាណិជ្ជកម្មរវាងរដ្ឋ Interstate Commerce Commission (ICC) សំរាប់ធ្វើការដាក់បទបញ្ញាដល់មុខជំនួញទូទៅ ព្រមទាំងមើលនូវរបៀបបំរើ និងតំលៃនៃការដឹកនាំរវាងរដ្ឋផង ។ ចាប់ផ្តើមឡើង គណៈកម្មការនេះ មិនសូវមានអំណាចអោយបានខ្លាំងក្លាទេឡើយ ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងស្រុកយល់ថា រដ្ឋាភិបាលមិនបានធ្វើការអោយបានម៉ឺងម៉ាត់ក្នុងការបញ្ឈប់កុំអោយមានរបៀបកាន់កាប់ផ្តាច់មុខរបស់ក្រុមពាណិជ្ជកម្ម ។ ដូច្នេះនៅឆ្នាំ ១៨៩០ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតច្បាប់មួយទៀតឈ្មោះ Sherman Antitrust Act ក្នុងគោលបំណងសំរាប់បំបាត់ចោលកុំអោយមានរបៀបកាន់កាប់ផ្តាច់មុខនេះទៀត ។ ក៏ប៉ុន្តែច្បាប់នេះមិនបានចែងអោយបានច្បាស់លាស់ទេ ៖ ដែលបានបណ្តាលអោយគ្មានអនុភាពអ្វីឡើយ។ ពេលនោះរបៀបកាន់កាប់ផ្តាច់មុខក៏ចេះតែរីកដុះដាលថែមទៀត ។

១៨.២.៤ នៅឆ្នាំ ១៨៩០ មានបញ្ហាមួយទៀត គឺការទាស់ទែងគ្នា ពីរឿងមូលដ្ឋាននៃរូបិយវត្ថុ ។ ក្រុមនីមួយៗ មានគំនិតផ្ទាល់ខ្លួនពីរឿងនេះ ។ ពួកឧស្សាហករ ធនាគារិក ព្រមទាំងពួកពាណិជ្ជករ បានយល់ព្រមថា ត្រូវយកមាសមកធ្វើជាមូលដ្ឋាន ។ ពួកគេចង់អោយរដ្ឋាភិបាលដាក់កំរិតនូវលុយកាក់សំរាប់ចាយវាយនៅក្នុងស្រុក ដែលសំរាប់ជាការការពារដល់តំលៃរបស់របរខ្លួន ព្រមទាំងតំលៃនៃការប្រាក់សំរាប់អោយខ្ពស់ផង ។ ពួកកម្មករបានសំរៀងទៅលើការយកមាសព្រមទាំងប្រាក់មកធ្វើជាមូលដ្ឋាន ។ ពួកគេបានតវ៉ាសុំអោយរដ្ឋាភិបាលបង្កើននូវចំនួនលុយសំរាប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងស្រុក ដោយយោងទៅលើមាស និង ប្រាក់ដែលមាន ។

ពួកកសិករ ព្រមទាំងអ្នក ដែលជំពាក់លុយគេ ចង់បានលុយដែលមានឈ្មោះហៅថា "លុយថោក" ទៅសងបំណុលគេ ។ "លុយថោក" បានន័យថា លុយដែលបោះពុម្ពចេញ ដោយមិនបាច់យកមាស ឬ ប្រាក់មកធ្វើជាមូលដ្ឋានទេឡើយ ។ ពួកឧស្សាហករ ពាណិជ្ជករ និង ធនាគារិក បានប្រឆាំងលុយ និង អំណាចរបស់គេ ដើម្បីនឹងធ្វើអោយបានឈ្នះទៅលើក្រុមខ្លះក្នុងរដ្ឋសភាដែលបានគាំទ្រដល់ពួកកសិករក្រីក្រ ព្រមទាំងពួកដែលជំពាក់លុយគេនោះ ។ នៅពេលបោះឆ្នោតជ្រើសប្រធានាធិបតីប្រចាំឆ្នាំ ១៨៩៦ លោក Willim Mckinkey ដែលគេចាត់ទុកជាមេដឹកនាំនៃក្រុម ដែលយល់ព្រមយកមាសមកធ្វើជាមូលដ្ឋាននោះ បានជាប់ឆ្នោតធ្វើជាប្រធានាធិបតី ហើយនៅឆ្នាំ ១៨៩៧ រដ្ឋាភិបាលរបស់លោក ក៏បានសំរេចជាផ្លូវការ គឺយកមាសមកធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃរូបិយវត្ថុ ។

១៨-៣ ប្រទេសបានក្លាយទៅជាមហាអំណាចក្នុងពិភពលោក

១៨-៣-១ ដោយសារឧស្សាហកម្មការតែបានជឿនលឿនល្អពេកណាស់ សហរដ្ឋអាមេរិកយល់ឃើញថា គេចង់បានផ្សារនៅបរទេស ដើម្បីលក់ដូរផលិតផលរបស់ខ្លួនថែមទៀត ។ អ្នកជំនួញ ក៏ដូចជាមេកងទ័ពជើងទឹកដែរ គឺខំប្រឹងប្រែងរកផ្សារថ្មីៗ និង រកកន្លែងសំរាប់សង់មូលដ្ឋាននាវា ។ ពេលនោះសហរដ្ឋអាមេរិកក៏បានរកទឹកដីថ្មីៗបន្ថែមយ៉ាងរហ័ស ។ នៅឆ្នាំ ១៨៧៨ សហរដ្ឋអាមេរិកបានសង់មូលដ្ឋាននាវានៅ Pago Pago នៃកោះ Samoa ពេលនោះរដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេស និង អាល្លឺម៉ង់បានធ្វើការតវ៉ាឡើង ថែមទាំងបានបញ្ជូននាវាចំបាំងទៅកន្លែងនោះផង ។ តែរយៈពេលយ៉ាងខ្លីក្រោយមក អង់គ្លេសក៏បានដកថយចេញវិញ ។ សហរដ្ឋអាមេរិក និង អាល្លឺម៉ង់ក៏បានចែកបាយទឹកដីគ្នាសំរាប់កាន់កាប់នៅលើកោះនោះទៅ ។

១៨-៣-២ កោះទាំងប៉ុន្មានរបស់ Hawaii ក៏បានក្លាយទៅជាគោលដៅមួយទៀតរបស់កងនាវាចរ ព្រមទាំងពួកពាណិជ្ជករនៃសហរដ្ឋអាមេរិក ។ បើសិនជាគេបានកាន់កាប់កោះទាំងនោះ គេនឹងអាចបង្កើតអោយមានជាផ្លូវសមុទ្រឆ្ពោះទៅកាន់ស្រុកចិន និង អាស៊ីភាគខាងកើតបានយ៉ាងស្រួល ។ បន្ថែមពីលើនេះ កាលរយៈឆ្នាំ ១៨៨០នោះ ពួកជំនួញអាមេរិកាំងជាច្រើន បានចំណាយលុយជាច្រើនក្នុងរបរដំណាំស្ករនៅលើកោះ Hawaii ទៀត ។ នៅឆ្នាំ ១៨៩០ ស្តេចស្រីឈ្មោះ Liliuokalani ក៏បានឡើងកាន់កាប់ត្រួតត្រានៅកោះ Hawaii ។ ស្តេចនេះចង់បន្ថយអំណាចពួកអាមេរិកាំងទាំងអស់នៅលើកោះ ។ ដើម្បីនឹងចង់ការពារផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ជនជាតិអាមេរិកាំងទាំងនោះ ក៏បានចាត់គំរោងការសំរាប់ធ្វើបដិវត្តន៍ ។ នៅឆ្នាំ ១៨៩៤ កោះ Hawaii ក៏ត្រូវបានសហរដ្ឋអាមេរិកដាក់បញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធរបស់ខ្លួន បន្ទាប់ពីការបដិវត្តន៍របស់ពួកអាមេរិកាំងមានជោគជ័យ ដោយមានជំនួយពីមន្ត្រីអាមេរិកាំងនៅលើកោះនោះផង ។

១៨.៣.៣ គោលដៅបន្ទាប់មក គឺស្រុកចិន ។ អស់រយៈជាច្រើនឆ្នាំ ស្រុកចិនត្រូវប្រទេសអឺរ៉ុបបង្ខំអោយចុះសន្ធិសញ្ញាជាមួយគេ ដើម្បីអោយប្រទេសទាំងនោះមានច្បាប់ធ្វើជំនួញជាមួយ ។ ពួកជំនួញអាមេរិកាំងក៏ចង់បានចំណែកពីស្រុកចិននោះដែរ ដូច្នេះរដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិក ក៏បានស្នើសុំអោយមាន " នយោបាយបើកទ្វារចំហ " ។ នយោបាយនេះអាចផ្តល់សិទ្ធិស្មើគ្នាដល់ប្រទេសទូទៅ ដែលចង់ធ្វើជំនួញជាមួយស្រុកចិន ។

១៨.៣.៤ ពួកអ្នកពង្រីក និង ពង្រឹងនិយមអាមេរិកាំង មានការខ្វល់ខ្វាយយ៉ាងខ្លាំងចំពោះវត្តមាននៃពួកអេស្ប៉ាញ (Spain) នៅក្នុងស្រុក Cuba ព្រមទាំងកោះទាំងឡាយនៅ Caribbean ផង ។ អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ដែលប្រជារាស្ត្រ Cuba បានវាយតយុទ្ធជាមួយនឹងអេស្ប៉ាញ ដើម្បីនឹងចង់ដណ្តើមយកឯករាជ្យរបស់ខ្លួនមកវិញ ។ នៅពេលនោះ លោកប្រធានាធិបតី Mckinley មិនចង់ជ្រៀតជ្រែកលូកដៃចូលក្នុងរឿង Cuba នោះទេ ប៉ុន្តែដោយសារមានពលរដ្ឋអាមេរិកាំងជាច្រើនបានរស់នៅក្នុងស្រុក Cuba ហើយដើម្បីនឹងចង់ការពារជីវិតពួកទាំងនោះ លោកក៏បានបញ្ជូននាវាចំបាំងឈ្មោះ Maine ទៅ Havana ។ នាវាចំបាំងនេះបានត្រូវគេលួចបំផ្លាញផ្ទុះខ្ទេចខ្ទីអស់នៅកន្លែងដែកចាល់ ព្រមទាំងមានបាត់បង់ជីវិតពលទាហានជើងទឹកអាមេរិកាំងអស់ចំនួន ២៦០ នាក់ផង ។ លោក Mckinley ត្រូវមានការបង្ខិតបង្ខំខាងផ្លូវចិត្តយ៉ាងខ្លាំងពីមតិសាធារណៈ ដើម្បីចង់អោយលោកចាត់វិធានការអ្វី ។ លោកក៏បានសុំអោយរដ្ឋសភាបើកប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយអេស្ប៉ាញ ហើយដែលរដ្ឋសភាសុខចិត្តតាម ។ សង្គ្រាមរវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និង អេស្ប៉ាញមិនមែនមានតែនៅឈូងសមុទ្រ Caribbean នោះទេ គឺមាននៅលើកោះPhillpine ថែមទៀត ។ សង្គ្រាមនេះមានរយៈពេលតែប៉ុន្មានខែប៉ុណ្ណោះ អេស្ប៉ាញបានត្រូវចាញ់សង្គ្រាម ព្រមទាំងបានប្រគល់ Puerto Rico កោះGuam និង Phillipine មកអោយសហរដ្ឋអាមេរិកផង ។ បន្ទាប់ពីនោះ Cuba ក៏មានឯករាជ្យទៀងវិញ ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩០០ សហរដ្ឋអាមេរិកបានក្លាយទៅជាមហាអំណាចធំក្នុងពិភពលោក ។ ការរីកចំរើនខាងឧស្សាហកម្ម និង ការពង្រីកខាងជំនួញ បានធ្វើអោយប្រទេសនេះ ដែលពីមុនមានការសំអៀងទៅលើនយោបាយដាច់ឆ្ងាយពីគេ និង អព្យាក្រិតភាព ងាកទិសរក ទីកដី និង តំបន់ថ្មីនៅតាមបរទេស ដើម្បីធ្វើជាផ្សារសំរាប់លក់ដូរផលិតផលរបស់ខ្លួន ។

លំហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : ស្វែងរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញតួពាក្យទាំង ២៤ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះ អាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្តេក និង បញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញតួពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងរកអត្ថន័យនៃពាក្យទាំងនោះផង ។

COMPETITION
CORRUPT
EXPANSIONIST
RAILROAD
SEAWAY
WORLD POWER
MERIT SYSTEM
STANDARD

JOURNALIST
MONETARY
EXPLOIT
CONGRESS
OPEN DOOR
INTEGRITY
BANKER
FACTORY

FARMER
DEMOCRATS
REFORMER
EVIL
CURRENCY
SCHOLAR
GOLD
TARGET

C	O	M	P	E	T	I	T	I	O	N	T	A	R	G	E	T	W
J	D	O	S	X	M	O	T	C	F	A	R	M	E	R	O	W	O
O	E	N	T	P	C	O	R	R	U	P	T	O	F	C	P	O	R
U	M	E	A	A	C	O	N	G	R	E	S	S	O	O	E	R	L
R	O	T	N	N	F	A	C	T	O	R	Y	N	R	N	N	O	D
N	C	A	D	S	E	X	P	L	O	I	T	I	M	G	D	W	P
A	R	R	A	I	R	O	A	D	E	V	I	L	E	R	O	O	O
L	A	Y	R	O	L	S	E	A	W	A	Y	U	R	E	O	R	W
I	T	O	D	N	C	U	R	R	E	N	C	Y	O	S	R	T	E
S	S	N	B	I	N	T	E	G	R	I	T	Y	R	S	U	H	R
T	E	O	M	S	C	H	O	L	A	R	T	G	O	L	D	S	A
M	E	R	I	T	S	Y	S	T	E	M	B	A	N	K	E	R	T

២. របៀបប្រៀបផ្ទឹម : សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមនូវពាក្យនិមួយៗ ដែលនៅក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ ក៏សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B សូមសរសេរជាលេខនៅពីមុខសំនួរនិមួយៗ ។

________	ក. ការផ្តាច់មុខ	១. ជាច្បាប់លើកដំបូងដែលសហរដ្ឋអាមេរិក បានផ្តើមអោយយោបល់ក្នុងឆ្នាំ ១៨៨៩ ដោយបានប្រកាសថាប្រទេសទាំងអស់ត្រូវ មានច្បាប់ស្មើរក្នុងការធ្វើជំនួញជាមួយ ស្រុកចិន ។
________	ខ. អ្នករដ្ឋការ	២. ការអនុវត្តនឹងដោយអោយការងារក្នុងរដ្ឋាភិបាល ដល់មនុស្សណាមួយ ដើម្បីនឹងបានទទួលនូវការគាំទ្រខាងនយោបាយពីអ្នកនោះវិញ ។
________	គ. អ្នកកែប្រែ	៣. ការអ្វីដែលទាក់ទងទៅនឹងការជឿនលឿន នឹងដើរទៅមុខ ។
________	ឃ. អន្តោប្រវេសន៍	៤. ជាការងារនៅក្នុងរដ្ឋ ឬ រដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ដែលបានប្រគល់អោយអ្នកដែលមានសមត្ថភាព ។
________	ង. នយោបាយបើកទ្វារចំហរ	៥. ជាមនុស្សផ្សេងពីប្រទេសណាមួយដែលបានចូលទៅរស់នៅប្រទេសមួយទៀត ។
________	ច.	៦. ការដែលធ្វើអោយបានរីកចំរើនដើរទៅមុខ ។
________	ឆ. វឌ្ឍនភាព	៧. ការកាន់កាប់ទាំងឧស្សាហកម្ម ឬ ផលិតផលណាមួយដោយពួកមួយក្រុម ឬ ដោយក្រុមហ៊ុន

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយដាក់អក្សរ T នៅពីមុខ បើសិនជាយល់ថាឃ្លានោះត្រូវ ហើយនឹងដាក់អក្សរ F បើសិនជាឃ្លានោះខុស ។

______ ១. គណៈបក្សសំខាន់ពីរនៃសហរដ្ឋអាមេរិក គឺ បក្សសាធារណៈ និង បក្សប្រជាធិបតេយ្យ ។

______ ២. បក្សប្រជាធិបតេយ្យ ជាបក្សដែលមានជំហរយ៉ាងរឹងប៉ឹងនៅផ្នែកខាងត្បូង និង ភាគខ្លះនៃផ្នែកខាងជើងឆៀងខាងកើត ។

______ ៣. នៅក្រោមរដ្ឋាភិបាលរបស់លោក Grant របៀបគ្រប់គ្រងក្នុងស្រុកមានភាពដ៏ល្អប្រសើរគ្រប់ទីកន្លែង ។

______ ៤. ក្រុមអ្នកកែប្រែ គឺជាក្រុមដែលចូលចិត្តនឹងលំអៀងទៅលើរបៀប spoils system

______ ៥. ពួកប្រជាធិបតេយ្យ បានយល់ស្របចំពោះការបង់ពន្ធអាករយ៉ាងថ្លៃ ដើម្បីនឹងចង់ការពារនូវផលិតផលនៃស្រែចំការរបស់ខ្លួន ។

______ ៦. នៅកោះ Samoa មានការប្រយុទ្ធគ្នាយ៉ាងខ្លាំងរវាងកងនាវាចរនៃសហរដ្ឋអាមេរិកជាមួយកងនាវានៃស្រុកអង់គ្លេស ។

______ ៧. នៅឆ្នាំ ១៨៩០ នៅកោះ Hawaii ស្តេចស្រីឈ្មោះ Liliuokalani បានក្លាយខ្លួនទៅជាអ្នកពាណិជ្ជករ ។

______ ៨. នយោបាយបើកទ្វារចំហ គឺសំរាប់ធ្វើការកំណត់នូវប្រជាជនចិនដែលបានចូលមកសហរដ្ឋអាមេរិករាល់ឆ្នាំ ។

______ ៩. សហរដ្ឋអាមេរិកបានយកកោះ Cuba បញ្ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធដោយគ្រាន់តែមានការប្រជុំគ្នារវាងរដ្ឋសភានៃសហរដ្ឋអាមេរិក និង ប្រធានាធិបតីនៃស្រុក Cuba

______ ១០. Puerto Rico ជាស្រុកដែលនៅក្រោមអាណានិគមរបស់ជប៉ុនក្នុងជំនាន់ឆ្នាំ ១៨៨៩ ។

៤. ការបំពេញកន្លែងទំនេររបស់ឃ្លា

សូមបំពេញឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់នូវពាក្យ និង ក្រុមនៃពាក្យខ្លះអោយបានត្រឹមត្រូវនៅកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : ព្រឹត្តិការណ៍នយោបាយ - ព្រឹត្តិការណ៍សេដ្ឋកិច្ច - សេចក្តីសុចរិត - និយាយប្រើដឹកនាំមនុស្សយ៉ាងប៉ិនប្រសប់រកមនុស្សអោយធ្វើការដោយផ្អែកទៅលើគុណសម្បត្តិ (merit system) ដាក់មនុស្សដែលគ្មានសមត្ថភាពអោយកាន់កិច្ចការ ដើម្បីនឹងបានការគាំទ្រពីអ្នកនោះ :

ចំពោះគណៈបក្សនយោបាយរបស់ខ្លួន(spoil system) បំបាត់ចេញ - ការផ្ដាច់មុខ - ប្រាក់កាសសំរាប់ចាយវាយក្នុងស្រុក - លុយថោក - នយោបាយបើកទ្វារចំហ ។

១- មានការរីកប្រែជាច្រើននូវ ____________ និង ________________ ________________ នៅក្នុងស្រុក ។

២- ពួកសាធារណៈមានកង្វល់ចំពោះ ____________ ដែលពួកសហភាពព្រមទាំងសេរីភាពដែលពួកខ្ញុំគេផង ។

៣- នៅក្រោមរដ្ឋាភិបាលរបស់លោក _____ អំពើពុករលួយបានរីកដាលពេញក្នុងស្រុក ពេលនោះរបៀប ______________________ បានចាប់កើតឡើង ។

៤- ពួកអ្នកទៀងត្រង់នៃគណៈបក្សសាធារណរដ្ឋ ព្រមទាំងប្រជាធិបតេយ្យបានធ្វើការប្រឆាំងចំពោះរបៀប ______________ នេះហើយដែលបង្កអោយមាន ----- ---------------- ជំនួសវិញ ។

៥- ក្រៅពីធ្វើការ ដើម្បី ___________ នូវរបៀប ________________ នេះ គណៈបក្សទាំងពីរមានគំរោងការណ៍ជាច្រើនទៀតសំរាប់សេដ្ឋកិច្ច ។

៦- ពួកទាំងនោះអាច __________ នូវពួកព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីនឹងបានទទួលការគាំទ្រពីរដ្ឋសភាផង ។

៧- ក្នុងឆ្នាំ ១៨៩០ រដ្ឋសភាបានបង្កើតជាច្បាប់ឈ្មោះ ____________________ ដើម្បីនឹងបញ្ឈប់កុំអោយមានដុះដាលទៀតនូវ ____________________ ។

៨- ពួកពាណិជ្ជករ ព្រមទាំងពួកធនាគារិកបង្កអោយមានការកំរិតដល់ __________ ដើម្បីនឹងបង្ការពារដល់តម្លៃនៃផលិតផលរបស់ខ្លួន ។

៩- ពួកអ្នកធ្វើស្រែចំការ ព្រមទាំងពួកដែលជំពាក់លុយគេចង់បាន ______________ ដើម្បីសំរាប់សងបំណុលគេ ។

១០- រដ្ឋាភិបាលនៃសហរដ្ឋអាមេរិកបានស្នើសុំអោយមាន ____________________ ដើម្បីនឹងអោយប្រទេសឯទៀតៗ មានច្បាប់នឹងធ្វើជំនួញជាមួយស្រុកចិន ។

Section V: THE TRANSFORMATION OF A NATION

Packet 19: A CHANGING SOCIAL ORDER

NEW WORDS ពាក្យថ្មី

rural: ជនបទដែលដាច់ឆ្ងាយ

In 1900, 60% of all Americans lived in rural areas.

urban: នៃទីក្រុង

Between 1860-1900, urban population increased six times.

industrialization: ឧស្សាហូបនីយកម្ម

The growth of industrialization led to the growth of cities in the United States.

contrast: មានភាពផ្ទុយគ្នា ភាពខុសគ្នា

There was a contrast in the way of life for the rich people and the poor people in the cities.

mansion: វិមាន

Many rich people lived in big mansion.

slum: តំបន់ដែលមនុស្សក្រីក្ររស់នៅ

Poor immigrants lived in the slums.

resentment: ការតូចចិត្តនឹង មិនសប្បាយចិត្តនឹង

The poor people began to feel resentment against the rich,

sincere: ស្មោះ ស្មោះចំពោះ

Some politicians were sincere about wanting to improve city life.

electric-powered trolley: រថយន្តដឹកនាំមនុស្សដោយកំលាំងអគ្គិសនី

The electric-powered trolleys and elevated cars improved transportation in the cities.

elevated car: រថភ្លើងដឹកនាំមនុស្សនៅក្នុងទីក្រុង ដែលប្រើផ្លូវយ៉ាងខ្ពស់ផុត
ពីលើផ្លូវធម្មតា

waste-disposal system: របៀបកំចាត់ចោលសំរាម

Another improvement in the city life is a waste-disposal system.

settlement house: កន្លែងសំរាប់តាំងទីលំនៅ

Settlement houses provided social and recreational activities to residents in poor sections of the city.

coolie: គូលី

The Chinese unskilled workers who helped build the railroads were called coolies.

sweatshop: កន្លែងជំនាញ ឬ រោងចក្រ ដែលកម្មករត្រូវធ្វើការយ៉ាងលំបាកវេទនា
នឹងបានទទួលកំរៃយ៉ាងតិចតួច

Many immigrants worked in sweatshops doing handwork.

quota system: ជារបៀបសំរាប់ដាក់កំរិតចំនួនពួកបរទេសដែលចូលមករស់នៅក្នុងស្រុក
អាមេរិករាល់ឆ្នាំ

Aquota system was established to limit immigrants to the U.S.

reservation: ដីមួយផ្នែកដែលសំរាប់ទុកអោយពួកក្នងនៅ

Indians were forced to live on reservations.

literacy test: ការល្បង ឬ ប្រល្បងមើលខ្លួនការសរសេរនិងការនិយាយ

Southern States forced blacks to pass a literacy test to be able to vote.

advertisement: ការផ្សាយ ឃោសនា

Businessmen placed advertisements for their products in newspapers and magazines.

skyscraper: អាគារដ៏ខ្ពស់ៗ

As cities grow in size, skyscrapers and suspension bridges were built with newly created materials, like steel.

suspension bridge: ស្ពានស្រយ៉ុង

There are many suspension bridges in New York city.

READING

19.1. THE RISE OF THE CITY

19.1.1. After the Civil War, the growth of the cities was one of the most important developments in the United States. From 1860 to 1890, the urban population increased six times. In 1860 about 19% of the population lived in the cities; in 1900 about 40% Americans lived in the cities and towns. Three important developments contributed to the increase of the urban population and the growth of the cities: the increased number of new factories, the movement of rural people to the cities, and the large number of immigrants entering the United States.

19.1.2. During the Age of Industrialization, many new factories had been built in the cities. These factories provided many jobs and thousands of people came to the cities seeking work. Among those who came looking for jobs were many farmers. Life in the rural areas had become very difficult.

Farmers worked long hours for little pay. Others who came to find jobs were immigrants from the poor countries in Europe, Asia, and Latin America. They came to the cities hoping to find work and a better way of life.

19.1.3. As the cities grew in size and as the urban population increased, two new problems appeared. First, city life presented a **contrast** between the way of life for the rich and the poor. The rich lived in many beautiful **mansions** in one area while the poor workers and immigrants lived in **slums** or run-down buildings in another area. This contrast in the life style of the rich and the poor caused **resentment** and created new problems for urban dwellers.

19.1.4. Second, people new to the urban areas knew little about how to govern a city. An unorganized city could hardly cope with the problems caused by thousands of people moving into the area. In the 1870's, many cities were governed by corrupt and inefficient leaders. Many problems occurred and officials of the city government sat idle.

However, many Americans tried to solve these new problems. **Sincere** politicians, from both parties, fought against the corruption and disorganization. These leaders won the support of the people and were gradually elected to replace the inefficient city officials.

19.1.5. The new city leaders worked hard to provide services and to make the city livable. City transportation was improved by **electric-powered trolleys** and **elevated cars**. In the early 1890's, most city streets were lighted by electric lamps. There was also clean water to drink. A **waste-disposal system** was developed to keep the city clean. The police and fire departments grew in size and helped to prevent many crimes and fires in the big cities.

19.1.6. City reformers further attempted to fight crime by setting up centers called **settlement houses**. In these centers, people could find recreation facilities. A famous reformer named Jane Addams established a Settlement House in Chicago called the Hull House. The Hull House provided many social and cultural activities and served as a model for other settlements in the United States.

19.2. PATTERNS OF PREJUDICE AND DISCRIMINATION

19.2.1. Between 1877 and 1914, hundreds of thousands of immigrants came to this country seeking jobs, a better life, and a more promising future. Most of the immigrants who had arrived before the end of the 1870's had come from Western and Northern Europe. Their culture, languages, and customs related easily to American customs and these early immigrants were quickly assimilated. However, after the 1880's, most of the immigrants were coming from different areas such as Eastern, Southern, and Central Europe. These new immigrants brought cultures, religions, and social customs that were very different from those found in America. For this reason the newer immigrants experienced prejudice and discrimination in the new land.

19.2.2. Immigrants also came from other parts of the world. Thousands of Mexicans came to the U.S. to search for jobs and a better way of life. When we built the transcontinental railroads, thousands of Chinese --unskilled workers called "coolies" --were brought to the western coast states to work.

19.2.3. As well as experiencing prejudice and discrimination, immigrants faced many other problems. It was not easy for most immigrants to find jobs because they were unskilled workers. They were forced to work long hours for low wages in the **sweatshops** (the sweatshop was a small business where people did handwork. Many Americans blamed immigrants when too many people entered this country and cities became crowded. The American workers feared that the immigrants would take their jobs for lower wages. The businessmen claimed the immigrants caused violence; thus, they formed the American Protective Association. The association asked Congress to set up a **quota system** which would limit the number of immigrants allowed to enter the country each year. In 1882, the Chinese Exclusion Act was passed and this law stopped all Chinese immigration for ten years.

19.3. THE INDIANS AND THE BLACKS

19.3.1. Two other groups, the Indians and the Blacks, were also victims of prejudice and unfair treatment. After the Civil War, many Americans moved to the West. As they moved West they pushed the Indians out of their lands. The Indians wanted to stay on their lands, so they fought back for almost 30 years. In an effort to end the fighting, the government set aside land for them called **reservations** and forced the Indians to live on the reservations under military guard. Here, the Indians had to depend on the government and they gradually gave up their tribal way of life. Finally, in 1887, Congress passed the Dawes Act which began breaking up Indian reservations and tribes.

19.3.2. The black Americans were also treated as second class citizens. Although the blacks had been protected by the Thirteenth, Fourteenth, and Fifteenth Amendments, in reality, they were not regarded as equal to the whites. Several measures were adopted to prevent the blacks from voting. Some states, especially in the South, passed a Poll Tax Law where person had to pay a tax to vote. The poor and uneducated blacks had to pass a **literacy test**. The grandfather law stated that an individual could not vote unless his grandfather had voted prior to 1865. In 1865, most of the blacks had been slaves and only a few of them had the right to vote.

19.3.3. Among the black people, there were some famous leaders who fought for equal rights and equal opportunities for black citizens. One of the most famous leaders in the early times was Booker T. Washington. Washington tried to give blacks equal rights through educational opportunities. He founded Tuskegee College for blacks in Tuskegee, Alabama. In 1914, nearly 3,000 blacks earned college degrees and about one million black children were in schools.

19.4. THE CULTURE OF A DYNAMIC NATION

19.4.1. As industrialization increased and cities grew, American culture was also developing rapidly. By 1900, there were many public schools in the United States. Between 1870 and 1900, the number of students rose from 6 million to 15 million. John Dewey, a leader of educational reform, proposed the idea of pragmatism. The goal of Dewey's pragmatism was to prepare students to live in a modern society. Wealthy businessmen helped the growth of education by donating the money to build schools, libraries, and laboratories.

19.4.2. As more Americans were becoming educated large numbers of people read newspapers and magazines for enjoyment. By 1900, there were more than 2,500 newspapers and magazines in the United States. The popularity of newspapers led to the rise of the **advertisement** industry. Businessmen placed advertisements in newspapers to promote their products.

19.4.3. As urban areas increased in size many improvements and inventions were introduced. The architecture in the big cities was remarkable. Architects used many new materials in construction. They used steel to make the framework to supported very tall buildings and bridges. In 1883, the first **suspension bridge** was built in New York City. Many **skyscrapers** replaced the old buildings in Chicago and New York. Electric elevators helped to take people to the top of the tall buildings.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Direction: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

RURAL AREA
POLITICS
ASPECT
CULTURE
LANGUAGE
INDUSTRY
PREJUDICES
LIVABLE

CONTRAST
MANSION
MAN
CRIME
WASTE.
QUOTA
STRANGE

DISCRIMINATE
URBAN, CUSTOM
SLUM
ELECTRIC
TRANSCONTINENTAL
RESENTMENT
FRAMEWORK STEEL

A R U R A L A R E A C D E W R I P A

B D R C O N T R A S T F G A E N R D

B I B H I P O L I T I C S S S D E C

C S A M A N S I O N M N O T E U J B

E C N A K L L V P Q R S S E N S U A

A R C N T U U A S P E C T Q T T D S

D I U V X Y M B C D E F R U M R I O

E M S A B C U L T U R E A O E Y C U

A I T C R I M E G H I K N T M M E T

R N O E L E C T R I C L G A T N O H

A A M V X L A N G U A G E P O R S E

R T R A N S C O N T I N E N T A L R

M E F R A M W O R K S T E E L T U N

II. Matching Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

	A	B
_____	a. architecture	1. a factory or business in which employees have bad working conditions and low wages.
_____	b. Jane Addams	2. provided that each head of an Indian family could claim 160 acres of lands.
_____	c. settlement house	3. thickly populated areas of a city, inhabited by the poorest people.
_____	d. slums	4. art and science of design and construction of buildings.
_____	e. Dawes Act of 1887	5. a tax required to be paid before a person could vote; now illegal.
_____	f. sweat shop	6. the doctrine that defines truth as anything that works or produces good results.
_____	g. pragmatism	7. opened the Hull House in the Chicago Slums in 1889.
_____	h. rural	8. recreational and educational center in poor section of a city.
_____	i. coolies	9. unskilled Chinese workers
_____	j. poll tax	10. related to the country or to an agriculturgal area which is thinly populated.

III. True or False

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

_____ 1. During the Age of Industrialization, many new plantations and farms had been established in the cities.

_____ 2. Immigrants entered the U.S. to find jobs and a better life.

_____ 3. Sincere members of both political parties fought corruption and achieved some results.

_____ 4. Settlement houses are buildings for rent.

_____ 5. Jane Addams built sweatshops in Chicago and New York City to hire immigrants.

_____ 6. Many Chinese coolies came to the U.S. when the transcontinental railroads were being built.

_____ 7. The Indians lived very happily in the reservations because the government gave them everything.

_____ 8. In the Southern states, the blacks could vote and had the same right to vote as the whites.

_____ 9. Businessmen and industrialists used magazines and newspapers to promote their products.

_____ 10. Urbanization was a sign of progress in the Industrial Era.

IV. Fill in the blanks Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: contrast, sincere, settlement houses, sweatshops, quota system, reservations, literacy test, suspension bridge.

1. City life represented a _____________ between the rich and the poor.

2. The ____________ members of both political parties fought corruption and achieved some results.

3. City reformers tried to set up neighborhood centers called _____________ .

4. Immigrants were forced to work long hours for low wages in the _____________ .

5. The American Protective Association asked Congress to set up a ______________ .

6. The government set aside land for the Indians called ____________ and they forced them to live in those places under military guard.

7. The poor and uneducated black who wanted to vote had to pass a ______________ .

8. In 1883, the first _________________ was built in New York City.

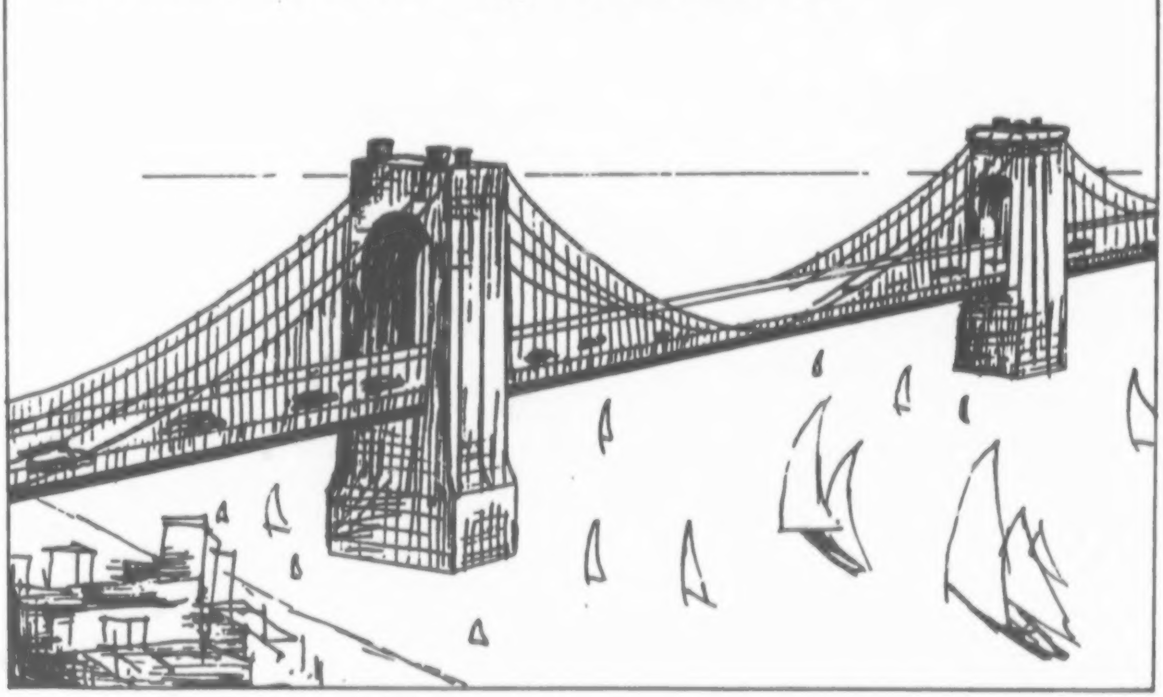

The First suspension bridge in the U.S. 1883

ការអាន

១៦-១ ការលូតលាស់នៅក្នុងទីក្រុង

១៦-១-១ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ការលូតលាស់នៅក្នុងទីក្រុង ជារឿងយ៉ាងសំខាន់បំផុតចំពោះការរីកចំរើនក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៨៦០ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៩៩០ ប្រជាជននៅទីក្រុង បានត្រូវកើនឡើង ២ ដងថែមទៀត ។ នៅឆ្នាំ ១៨៦០ ប្រជាជនចំនួន ១៦ ភាគរយបានរស់នៅក្នុងទីក្រុង ប៉ុន្តែដល់ឆ្នាំ ១៩០០ ចំនួននេះ បានកើតឡើងដល់ទៅ ៤០ ភាគរយ ។ ការរីកចំរើនបីយ៉ាងដ៏សំខាន់ ដែលជាបុព្វហេតុធ្វើអោយទីក្រុងបានលូតលាស់ និង ធ្វើអោយមានប្រជាជនច្រើនផងគឺ ៖ រោងចក្រថ្មីៗចេះកើតមានឡើងថែមទៀត ប្រជាជនដែលនៅតាមជនបទដាច់ឆ្ងាយបាននាំគ្នាចូលមកនៅក្នុងទីក្រុង និងពួកអន្តោប្រវេសន៍មួយចំនួនធំដែលបានចូលមករស់នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។

១៦-១-២ ក្នុងជំនាន់ពេលឧស្សាហូបនីយកម្មនោះ មានរោងចក្រថ្មីៗជាច្រើនដែលបានសង់ឡើងនៅក្នុងទីក្រុង ។ រោងចក្រទាំងប៉ុន្មាននេះហើយ ដែលផ្តល់ការងារដល់មនុស្សរាប់ពាន់នាក់ដែលបានចូលមកនៅក្នុងទីក្រុង ដើម្បីនឹងរកការធ្វើ ក្នុងចំណោមនោះមានពួកកសិករជាច្រើននាក់ផង ។ ជីវភាពនៅតាមជនបទឆ្ងាយៗ មានការពិបាកយ៉ាងខ្លាំង ដោយពួកកសិករត្រូវធ្វើការយ៉ាងយូរម៉ោង តែបានទទួលកំរៃយ៉ាងតិចតួច ។ ពួកទាំងនោះ ដែលបាននាំគ្នាចូលមកនៅក្នុងទីក្រុង គឺចង់អោយមានជីវភាពប្រសើរឡើងប៉ុណ្ណោះ ។

១៦-១-៣ នៅពេលដែលទីក្រុងកាន់តែរីកធំឡើង ហើយប្រជាជនកាន់តែមានចំនួនច្រើនថែមទៀត បញ្ហាពីរក៏បានកើតឡើងដែរ ។ ទីមួយជីវភាពរស់នៅក្នុងទីក្រុងបានធ្វើអោយមានភាពផ្ទុយគ្នាយ៉ាងខ្លាំងរវាងពួកអ្នកមាន និង ពួកអ្នកក្រ ។ អ្នកមានរស់នៅក្នុងវិមានដ៏ល្អៗទាំងផ្នែកសង្កាត់ខ្លួន ចំណែកឯពួកកម្មករក្រៗ និង ពួកអន្តោប្រវេសន៍វិញ បានរស់នៅក្នុងសង្កាត់ក្រីក្រ ដែលមានសុទ្ធតែផ្ទះចាស់ៗ និង ទ្រុឌទ្រោម ។ ជីវភាពដ៏ខុសគ្នានេះហើយ ដែលបានបណ្តាលអោយមានការមិនសប្បាយចិត្ត និងព្រមទាំងបានបង្កើតបញ្ហាជាច្រើនចំពោះអ្នករស់នៅក្នុងទីក្រុងផង ។

១៦-១-៤ ទីពីរ គឺ រឿងមនុស្សដែលបានចូលមកនៅក្នុងក្រុងថ្មីៗ គឺពួកនេះមិនសូវចេះដឹង និង គ្មានសមត្ថភាពពីរបៀបកាន់កាប់គ្រប់គ្រងនៅក្នុងទីក្រុងឡើយ ។ ទីក្រុងណាដែលគ្មានការរៀបចំអោយបានស្រួលបួល គឺមិនអាចប្រឈមមុខដោះស្រាយបញ្ហាដែលបង្កើតឡើង

ដោយមនុស្សដែលទើបនឹងចូលមករស់នៅក្នុងទីក្រុងរាប់ពាន់នាក់នោះបានទៀយ ។ ក្នុងរយៈកាលនៃឆ្នាំ ១៨៧០ ទីក្រុងជាច្រើន ត្រូវនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងនៃអ្នកដឹកនាំដែលគ្មានសមត្ថភាព និង ពុករលួយ ។ នៅពេលដែលមានបញ្ហាត្រូវចោទឡើង ពួកអ្នកផ្លូវការទាំងអស់នោះនៅតែស្ងៀម គ្មានធ្វើពីអ្វីទាំងអស់ ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏មានអាមេរិកាំងជាច្រើននាក់ទៀត ដែលបានគិតចំពោះដោះស្រាយបញ្ហាថ្មីៗនេះដែរ ។ ពួកអ្នកនយោបាយដ៏ស្មោះទាំងពីរបក្សបានងើបប្រយុទ្ធតតាំងចំពោះអំពើពុករលួយ និង របបដែលគ្មានរបៀបរៀបរយនេះ ។ ពួកទាំងនោះបានទទួលការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងពីប្រជារាស្ត្រ ព្រមទាំងបានជាប់ឆ្នោតឡើងកាន់កាប់អំណាចក្នុងក្រុង ជំនួសពួកអ្នកផ្លូវការទាំងអស់នោះផង ។

១៩.១.៥ អ្នកដឹកនាំថ្មីៗនេះបានគិតយ៉ាងខ្លាំង ក្នុងការបំរើរាស្ត្រ និង ធ្វើអោយជីវភាពក្នុងទីក្រុងបានស្រួលបួលផង ។ ការដឹកនាំក៏បានប្រសើរឡើងដែរ ដោយគេបង្កើតអោយមានរថយន្តដឹកមនុស្ស ដែលប្រើខ្សែភ្លើង និង រថភ្លើងដឹកមនុស្សដែលប្រើផ្លូវខ្ពស់ផុតផុតពីលើផ្លូវធម្មតា ។ នៅដើមឆ្នាំ ១៨៩០ ផ្លូវភាគច្រើនក្នុងទីក្រុង បានត្រូវបំភ្លឺដោយបង្កៀងអគ្គិសនី ហើយថែមទាំងមានទឹកយ៉ាងល្អសំរាប់ទទួលទានទៀត ។ របៀបកំចាត់ចោលសំរាម ក៏បានបង្កើតឡើង ដើម្បីសំរាប់ធ្វើអោយទីក្រុងបានស្អាតបាត ។ ក្រុមលត់ភ្លើង និង ក្រសួងនគរបាលជាតិ ក៏បានពង្រីកឡើងថែមទៀតដែរ ក្នុងការជួយការពារកុំអោយមានអ្នកប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ និង ជួយការពារកុំអោយមានភ្លើងឆេះផ្ទះផង ។

១៩.១.៦ បន្ថែមពីលើនេះ ពួកអ្នករៀបចំកែប្រែទីក្រុង ក៏បានចំប្រឹងប្រែងប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើឧក្រិដ្ឋថែមទៀត ដោយបានបង្កើតអោយមានជាមជ្ឈមណ្ឌលជាច្រើនដែលមានឈ្មោះហៅថា កន្លែងតាំងទីលំនៅ ។ នៅតាមមជ្ឈមណ្ឌលនិមួយៗ គេបានផ្តល់អោយប្រជារាស្ត្រនូវគ្រឿងកំសាន្តផ្សេងៗ ។ អ្នករៀបចំកែប្រែនិស្សិម្នាក់ឈ្មោះ Jane Adams បានបង្កើតកន្លែងតាំងទីលំនៅមួយនៅ Chicago ឈ្មោះ the Hull house ។ - កន្លែងនោះមានផ្តល់អោយនូវកម្មវិធីខាងសង្គមកិច្ច និង ផ្នែកវប្បធម៌ ហើយត្រូវបានគេចាត់ទុកជាគំរូដល់មជ្ឈមណ្ឌលឯទៀតក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។

១៩.២ ទំនងនៃការប្រកាន់ពូជ សាសន៍

១៩.២.១ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៨៧៧ និងឆ្នាំ ១៩១៤ ពួកអន្តោប្រវេសន៍រាប់ម៉ឺននាក់ បានចូលមកនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីនឹងរកការធ្វើ ធ្វើអោយមានជីវភាពប្រសើរ និង ដើម្បីអោយមានអនាគតភ្លឺស្វាង ។ ពួកអន្តោប្រវេសន៍ភាគច្រើន ដែលបានចូលមកដល់ចុងរយៈឆ្នាំ ១៨៧០ គឺសុទ្ធតែជាពួកមកពីខាងអឺរ៉ុបផ្នែកខាងលិច និង ផ្នែកខាងជើង ។ វប្បធម៌ ភាសា និង ទំនៀមទម្លាប់របស់ពួកគេ គឺប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងអាមេរិកាំងដែរ ដូច្នេះ

ពួកនោះមិនសូវជាមានបញ្ហាអ្វីឡើយ ក្នុងការរស់នៅក្នុងស្រុកអាមេរិក ។ ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីរយៈឆ្នាំ ១៨៨០មក ពួកអន្តោប្រវេសន៍ភាគច្រើនក៏បានមកពីផ្នែកឯទៀតពុ ដូចជាអឺរ៉ុបផ្នែកខាងកើត ខាងត្បូង និង ផ្នែកកណ្ដាល ។ ពួកនេះបាននាំមកជាមួយនូវវប្បធម៌ សាសនា និង ទំនៀមទំលាប់របស់សង្គម ដែលមានភាពខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំងពីអាមេរិកាំង ។ បុព្វហេតុនេះហើយ ដែលបង្កើតអោយមានការប្រកាន់សម្បុរ និង ពូជសាសន៍ក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។

១៩-២-២ ពួកអន្តោប្រវេសន៍ក៏បានចូលមកបន្ថែមពីផ្នែកឯទៀតក្នុងពិភពលោក ដូចជា ពួក Mexicans ។ នៅពេលដែលប្រទេសចាប់ផ្ដើមសង់ផ្លូវរថភ្លើងពីចុងម្ខាងទៅចុងម្ខាង ពួកចិនជាច្រើនពាន់នាក់ ព្រមទាំងគូលីជាច្រើននាក់ទៀត ដែលមិនមែនជាអ្នកជំនាញការ បានត្រូវគេដឹកនាំចូលមកក្នុងប្រទេសអោយធ្វើការ ។

១៩-២-៣ មិនត្រឹមតែជួបប្រទះនឹងការប្រកាន់ពូជសាសន៍ ពួកអន្តោប្រវេសន៍ទាំងអស់នោះ ព្រមទាំងមានបញ្ហាឯទៀតពុជាច្រើនផង ។ ពួកនេះមិនងាយនឹងរកការធ្វើបាន ដោយពួកគេមិនមែនជាអ្នកជំនាញការ ដូច្នេះពួកគេត្រូវជួបប្រទះនឹងការបង្ខិតបង្ខំអោយធ្វើការយ៉ាងយូរម៉ោង ដោយបានទទួលកំរៃយ៉ាងតិច នៅក្នុង sweat shops (សូមមើលអត្ថន័យខាងមុខ). ។ នៅពេលដែលទីក្រុង និង ស្រុក កាន់តែមានមនុស្សច្រើនឡើង ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងក៏បានដាក់កំហុសអោយពួកអន្តោប្រវេសន៍ ។ រាស្ត្រអាមេរិកាំងជាច្រើន មានការព្រួយបារម្ភខ្លាចក្រែងពួកនេះដណ្ដើមយកការងារពីខ្លួន ដោយសុខចិត្តយកកំរៃតិចជាង ។ ពួកអ្នកជំនាញការប្រកាសថា ពួកអន្តោប្រវេសន៍នេះហើយ ដែលបានបង្កើតអោយមានអំពើឃោរឃៅ ដូច្នេះពួកគេក៏បានចាត់តាំងអោយមានសមាគមសំរាប់ការពារប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំង (the American Protective Association) សមាគមនេះបានទាមទារអោយរដ្ឋសភាបង្កើតជារបៀបសំរាប់ដាក់កំរិតដល់ពួកបរទេស ដែលចូលមកស្រុកអាមេរិករាល់ឆ្នាំ (quota system) ។ នៅឆ្នាំ ១៨៨២ ច្បាប់ the Chinese Exclusion Act ក៏បានបង្កើតឡើង ។ ច្បាប់នេះសំរាប់បញ្ឈប់មិនអោយពួកចិនចូលមកក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំ ។

១៩-៣ ពួកក្ហូង និង ពួកស្បែកខ្មៅ

១៩-៣-១ ក្រុមពីរទៀត គឺពួកក្ហូង និង ពួកស្បែកខ្មៅ ក៏ត្រូវរងគ្រោះក្នុងការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និង អំពើប្រព្រឹត្តកម្មនេះដែរ ។ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងជាច្រើន បានរើកខ្លួនទៅនៅផ្នែកខាងលិច ដោយបានរុញច្រានកំចាត់ពួកក្ហូងអោយចេញពីទឹកដី ដែលគេរស់នៅផង ។ ពួកក្ហូងបង់ចិតនៅលើទឹកដីរបស់គេ ដូច្នេះគេក៏បានធ្វើការប្រយុទ្ធតទល់វិញអស់រយៈពេលជិត ៣០ ឆ្នាំ ។ ដើម្បីនឹងបញ្ចប់ការទាស់ទែងគ្នានេះ រដ្ឋាភិបាលក៏បានចាត់ទុកដីមួយផ្នែក ដែលមានឈ្មោះថា ទឹកដីរបស់ពួកក្ហូង

ដោយបានបង្ខំអោយពួកក្អងរស់នៅកន្លែងនោះ ព្រមទាំងដាក់ទាហានអោយយាមផង ។ រស់នៅលើដីនោះ ពួកក្អងត្រូវពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើរដ្ឋាភិបាល ដូច្នេះគេក៏ត្រូវបោះបង់ចោលនូវជីវភាពនៃកុលសម្ព័ន្ធខ្លួនបន្តិចម្ដងៗ ។ ទីបញ្ចប់នៅឆ្នាំ ១៨៨៧ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតច្បាប់ឈ្មោះ Dewes Act ដែលចាប់ផ្ដើមបំបែកចេញពីគ្នានូវទឹកដីរបស់ពួកក្អងព្រមទាំងកុលសម្ព័ន្ធរបស់គេផង ។

១៩-៣-២ ប្រជារាស្ត្រស្បែកខ្មៅអាមេរិកាំង ត្រូវគេចាត់ទុកជាពលរដ្ឋបន្ទាប់បន្សំ ។ ទោះជាពួកស្បែកខ្មៅបានទទួលការការពារពីសេចក្ដីកែប្រែច្បាប់ទី ១៣ , ១៤ និង ១៥ ក៏ដោយ តាមការពិតពួកនេះគ្មានសិទ្ធិសេរីភាពស្មើនឹងពួកស្បែកសឡើយ ។ វិធានការណ៍ជាច្រើនបានបង្កើតឡើង ដើម្បីធ្វើកុំអោយពួកស្បែកខ្មៅអាចបោះឆ្នោតបាន រដ្ឋផ្នែកខាងត្បូងខ្លះថែមទាំងមានច្បាប់ពន្ធអាករថែមទៀត ។ ច្បាប់នេះបានចែងថា មនុស្សស្បែកខ្មៅត្រូវបង់ពន្ធអាករសិនមុននឹងអាចបោះឆ្នោតបាន ។ ពួកស្បែកខ្មៅដែលក្រក្រ គ្មានចំណេះវិជ្ជាត្រូវគេដាក់អោយប្រឡងមើលនូវការសរសេរ និង ការនិយាយ ។ ច្បាប់មួយទៀត ដែលមានឈ្មោះហៅថា ច្បាប់ជីតា (the grand father law) បានចែងថា មនុស្សខ្មៅម្នាក់ពុំមិនអាចបោះឆ្នោតបាន លុះត្រាតែជីតាអ្នកនោះបានបោះឆ្នោតមុនឆ្នាំ ១៨៦៥ ។ ក្នុងឆ្នាំ ១៨៦៥ មនុស្សស្បែកខ្មៅភាគតិចណាស់ ដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបាន ព្រោះពីនោះ គឺសុទ្ធតែជាពួកទាសភាព ។

១៩-៣-៣ ក្នុងចំណោមពួកស្បែកខ្មៅទាំងនោះ មានមេដឹកនាំដ៏ល្បីឈ្មោះខ្លះដែលបានតវ៉ាប្រឆាំងទាមទារអោយពួកស្បែកខ្មៅមានសិទ្ធិសេរីភាពដូចគេឯង ។ ពេលដំបូងឡើង មានមេដឹកនាំដ៏ល្បីម្នាក់ឈ្មោះលោក Booker T.Washington ។ លោកនេះបានខិតខំធ្វើអោយពួកស្បែកខ្មៅមានសិទ្ធិសេរីភាពស្មើគេ ដោយបានពន្យល់ដឹកនាំពីការរៀនសូត្រ ។ លោកព្រមទាំងបានបង្កើតវិទ្យាល័យសំរាប់ពួកខ្មៅមួយឈ្មោះ វិទ្យាល័យ Tuskergee នៅ Tuskergee នៅរដ្ឋ Alabama ។ នៅឆ្នាំ ១៩១៤ មាននិស្សិតស្បែកខ្មៅជិត ៣ ពាន់នាក់ ដែលបានទទួលសញ្ញាប័ត្រពីវិទ្យាល័យ ក្រៅពីនេះមានកូននិស្សិតស្បែកខ្មៅ ប្រហែល ១ លាននាក់ទៀតបានចូលរៀនក្នុងសាលា ។

១៩-៤ វប្បធម៌របស់ប្រទេសដែលមានថាមពលយ៉ាងខ្លាំង

១៩-៤-១ នៅពេលដែលឧស្សាហកម្មមានចំនួនកាន់តែច្រើនឡើង ហើយទីក្រុងទាំងប៉ុន្មានក៏ចេះតែរីកដុះដាលឡើងថែមទៀតនោះ វប្បធម៌អាមេរិកាំងក៏មានការជឿនលឿនយ៉ាងរហ័សដែរ ។ នៅឆ្នាំ ១៩០០ គេឃើញមានសាលាសាធារណៈជាច្រើននៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៨៧០ និងឆ្នាំ ១៩០០ សិស្សបានកើនឡើងពីចំនួន ៦ លាននាក់ទៅដល់ចំនួន ១៥ លាននាក់ ។ លោក John Dewey ដែលជាមេដឹកនាំ

ខាងផ្នែកទម្រង់នូវការសិក្សា បានស្នើរសុំអោយមាននូវគំនិតការណ៍និយម ។ គោលដៅនៃការណ៍និយមរបស់លោក Dewey នេះ គឺដើម្បីសំរាប់បង្ហាត់រៀបចំកូនសិស្សអោយចេះរស់នៅក្នុងសង្គមថ្មី ។ ពេលនោះ ពួកពាណិជ្ជករដ៏មានគុ ក៏បានជួយឧបត្ថម្ភទ្រទ្រង់នូវការសិក្សានេះ ដោយបានចូលលុយក្នុងការសង់សាលា បណ្ណាល័យ និង ទីពិសោធន៍ជាច្រើន ។

១៩. ៤. ២ នៅពេលដែលប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងបានទទួលចំណេះវិជ្ជាកាន់តែច្រើនឡើង ពលរដ្ឋមួយភាគធំក៏បានចាប់អានកាសែត និង ទស្សនាវដ្ដី ដើម្បីជាការកំសាន្ត ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩០០ នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ចំនួនកាសែត និង ទស្សនាវដ្ដី បានកើតឡើងដល់ចំនួន ២៥០០ ។ ការនិយមខាងកាសែតក៏បានធ្វើអោយឧស្សាហកម្មខាងការផ្សាយរីកចំរើនដែរ ។ ពួកអ្នកជំនួញបានធ្វើការឃោសនានៅក្នុងកាសែត ដើម្បីនឹងចង់ផ្សាយពីផលិតផលរបស់ខ្លួន ។

១៩. ៤. ៣ ដោយសារទីក្រុងទាំងប៉ុន្មានកាន់តែបានរីកធំឡើង ការជឿនលឿន និង ការរិះរកឃើញនូវប្រដាប់ប្រដាថ្មីៗ ក៏បានចាប់ចេញអោយប្រើប្រាស់ដែរ ។ និម្មាបនកម្មនៅតាមទីក្រុងធំៗធ្វើអោយគេមានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង ។ និម្មាបនិកបានប្រើគ្រឿងសម្ភារៈថ្មីៗ ក្នុងការសង់សំណង់របស់ខ្លួន គេថែមទាំងបានប្រើដែកថែប ដើម្បីជាគំរោងសំរាប់ទ្រទ្រង់ស្ពាន និង អាគារដ៏ខ្ពស់ៗទៀតផង ។ នៅឆ្នាំ ១៨៨៣ ស្ពានប្រយុងលើកទីមួយបានចាប់សង់ឡើងនៅ New York City ។ គេបានសង់អាគារដ៏ខ្ពស់ៗសំរាប់ជំនួសផ្ទះចាស់ៗនៅ Chicago និង New York ។ ជណ្ដើរយោងដែលប្រើដោយកំលាំងអគ្គិសនី (electric elevator) ក៏បានបង្កើតឡើងសំរាប់ដឹកនាំមនុស្សទៅជាន់ខាងលើនៃអាគារខ្ពស់ៗនោះ ។

ការហាត់

១. របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ ៖ សូមរក និងគូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ២២ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្តេក និងបញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាសព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

RURAL AREA
POLITICS
ASPECT
CULTURE
LANGUAGE
INDUSTRY
PREJUDICES
LIVABLE

CONTRAST
MANSION
MAN
CRIME
WASTE
QUOTA
STRANGE

DISCRIMINATE
URBAN, CUSTOM
SLUM
ELECTRIC
TRANSCONTINENTAL
RESENTMENT
FRAMEWORK STEEL

A R I R A L A R E A C D E W R I P A
B D R C O N T R A S T F G A E N R D
B I B H I P O L I T I C S S S D E C
C S A M A N S I O N M N O T E U J B
E C N A K L L V P Q R S S E N S U A
A R C N T U U A S P E C T Q T T D S
D I U V X Y M B C D E F R U M R I O
E M S A B C U L T U R E A O E Y C U
A I T C R I M E G H I K N T M M E T
R N O E L E C T R I C L G A T N O H
A A M V X L A N G U A G E P O R S E
R T T A N S C O N T I N E N T A L R
M E F R A M W O R K S T E E L T U N

របៀបប្រៀបផ្ទឹម : សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមពាក្យដែលនៅក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ ការពន្យល់ដែលនៅក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ។ សូមឆ្លើយនូវសំនួរនីមួយៗ ដោយដាក់ជាលេខនៅកន្លែងទំនេរពីខាងមុខ ។

A

________ក. និម្មាបនកម្ម
________ខ-Jane Addams
________គ. ផ្ទះសំរាប់ធ្វើជាទីលំនៅ
________ឃ. កន្លែងសំរាប់អ្នកក្រនៅ
________ង. ច្បាប់ Dawes នៃឆ្នាំ ១៨៨៧
________ច. sweat shop
________ឆ. ការណីនិយម
________ជ. ជនបទដែលនៅដាច់ឆ្ងាយ
________ឈ. គូលី
________ញ. ពន្ធសំរាប់បោះឆ្នោត

B

១. ជាកន្លែងជំនួញ ឬ រោងចក្រដែលពួកកម្មករត្រូវធ្វើការយ៉ាងលំបាកវេទនា នឹងបានទទួលកម្រៃតិច ។
២. សំរាប់ផ្ដល់នូវដីចំនួន ១៦០ អេកែរ អោយដល់ពួកមេកុលសម្ព័ន្ធក្នុងនីមួយៗ ។
៣. ជាផ្នែកមួយនៃទីក្រុងដែលមានមនុស្សក្រីក្ររស់នៅជាច្រើន
៤. ជាសិល្បៈ និង វិទ្យាសាស្ត្រនៃការរចនាបង្កើតនូវសំណង់ទាំងឡាយ
៥. ជាពន្ធដែលមនុស្សម្នាក់ៗត្រូវបង់មុន នឹងធ្វើការបោះឆ្នោតបាន ។ អីលូវនេះជារបៀបខុសច្បាប់ ។
៦. ជារបៀបដោះស្រាយតាមគ្រប់មធ្យោបាយ អោយតែកិច្ចការមានដំណើរទៅមុខ
៧. កន្លែងឈ្មោះ the HullHouse ដែលបានបើកឡើងទៅ Chicago ក្នុងឆ្នាំ ១៨៨៩
៨. ជាកន្លែងសំរាប់បង្ហាត់បង្រៀននឹងសំរាប់បង្កើតនូវការកំសាន្តដែលស្ថិតនៅក្នុងសង្កាត់អ្នកក្រ
៩. ជាពួកកម្មករជាតិចិន ដែលគ្មានជំនាញការអ្វីទាំងអស់
១០. ជាផ្នែកនៃប្រទេស ឬ តំបន់កសិកម្មដែលមានចំនួនមនុស្សរស់នៅដ៏តិចតួច

៣- ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលនូវឃ្លានីមួយៗ ព្រមទាំងដាក់អក្សរ T នៅមុខឃ្លាណាដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

______១- ក្នុងរយៈកាលឧស្សាហូបនីយកម្ម គេបានបង្កើតអោយមានជាកន្លែងធ្វើស្រែនិងកន្លែងដាំដំណាំជាច្រើននៅគ្រប់ទីក្រុងទាំងអស់ ។

______២- ពួកអន្តោប្រវេសន៍ ដែលបានចូលមករស់នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីនឹងចង់រកការងារធ្វើ ហើយនឹងចង់អោយបានជីវភាពប្រសើរឡើង ។

______៣- សមាជិកនៃស្មោះបំពោះគណៈបក្សនយោបាយទាំងពីរបានធ្វើការប្រយុទ្ធនឹងអំពើពុករលួយ ហើយដែលបានទទួលនូវលទ្ធផលខ្លះៗ ។

______៤- កន្លែងដែលសំរាប់តាំងទីលំនៅ ជាកន្លែងសំរាប់ដាក់ជួល ។

______៥- Jane Addams បានបង្កើតអោយមាននូវ sweatshops នៅ Chicago និង New York City ដើម្បីនឹងសំរាប់ជួលពួកបរទេសអោយធ្វើការ ។

______៦- ពួកកម្មករចិនជាច្រើន បានចូលមកសហរដ្ឋអាមេរិក នៅពេលដែលផ្លូវរទេះភ្លើងកាត់ប្រទេសពីចុងម្ខាងទៅដល់ចុងម្ខាងបានសង់រួចហើយ ។

______៧- ពួកក្ដុងទាំងប៉ុន្មានបានរស់នៅយ៉ាងសប្បាយនៅក្នុងដីដែលរដ្ឋាភិបាលបានចាត់ទុកអោយ ពីព្រោះរដ្ឋការបានផ្ដល់អោយនូវអ្វីៗទាំងអស់ដល់ពួកគេ ។

______៨- នៅក្នុងរដ្ឋប៉ែកខាងត្បូង ប្រជាជនស្បែកខ្មៅអាចបោះឆ្នោតបាន ព្រមទាំងមានសិទ្ធិសេរីភាព ដូចពួកស្បែកសដែរ ។

______៩- ពួកអ្នកជំនួញ និង ឧស្សាហករ បានប្រើទស្សនាវដ្ដី និង សារព័តមាន ដើម្បីសំរាប់នឹងធ្វើការឃោសនាផ្សាយពីផលិតផលរបស់ខ្លួន ។

______១០- ភាពកុះករនៅក្នុងទីក្រុង ជាសញ្ញានៃការរីកចំរើននៅសម័យឧស្សាហកម្ម ។

៤- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ សូមបញ្ចប់នូវឃ្លានីមួយៗ ដោយបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរនូវពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : ភាពផ្ទុយគ្នា , ស្មោះបំពោះ , កន្លែងសំរាប់តាំងទីលំនៅ , sweatshops , ច្បាប់សំរាប់ធ្វើការកំរិតដល់ពួកអន្តោប្រវេសន៍, reservations ស្ពានប្រយុង, ការល្បងមើលនូវការនិយាយ និង ការសរសេរ

១- ជីវភាពនៅក្នុងទីក្រុងបានបង្ហាញអោយឃើញនូវ________រវាងពួកអ្នកមាន និង ពួកអ្នកក្រ ។

២. សមាជិកនៃ ____________ ចំពោះគណៈបក្សនយោបាយទាំងពីរ បានធ្វើការប្រយុទ្ធនឹងអំពើពុករលួយ ហើយដែលបានទទួលនូវលទ្ធផលខ្លះៗ ។

៣. ពួកអ្នករៀបចំកែប្រែនៅក្នុងទីក្រុងបានចំប្រឹងប្រែង ដើម្បីនឹងបង្កើតនូវមជ្ឈមណ្ឌលប្រចាំសង្កាត់ ដែលហៅថា ____________________ ។

៤. ពួកអន្តោប្រវេសន៍ បានត្រូវគេបង្ខំឲ្យធ្វើការយ៉ាងយូរម៉ោង និងបានទទួលកម្រៃយ៉ាងតិចនៅក្នុង ____________________ ។

៥. សមាគមសំរាប់ការពារដល់ប្រជាជនអាមេរិកាំង បានស្នើសុំឲ្យរដ្ឋសភាបង្កើតជាច្បាប់ ____________________ ។

៦. រដ្ឋាភិបាលបានចាត់ទុកដីមួយ ផ្នែកសំរាប់ឲ្យពួកក្លួង ដែលមានឈ្មោះហៅថា ____________ ។ ពួកក្លួងទាំងនោះត្រូវគេបង្ខំឲ្យទៅរស់នៅកន្លែងនោះ ដោយមានទាហានយាមផង ។

៧. ប្រជាជនស្បែកខ្មៅ ដែលក្រ និង គ្មានចំណេះវិជ្ជា ត្រូវប្រលងឲ្យជាប់នូវ ____________________ មុននឹងពួកទាំងនោះបោះឆ្នោតបាន ។

៨. នៅឆ្នាំ ១៨៨៣ គេបានសង់ ____________ ជាលើកដំបូងបំផុតនៅ New York City ។

Section V: THE TRANSFORMATION OF A NATION

Packet 20: THE POPULIST CRUSADE

NEW WORDS ពាក្យថ្មីៗ

rake: រនាស់

Colonial farmers used rakes, hoes, and scythes to work in the fields.

hoe: ចបកាប់

scythe: កណ្ដៀវ

wooden plow: នង្គ័លឈើ

Plows improved as new materials were developed. The cast iron plow was an improvement over the wooden plow. The rolled steel plow was an even greater improvement.

cast iron plow: នង្គ័លដែលធ្វើពីដែកស្វិត

rolled steel plow: នង្គ័លរបៀបទំនើបថ្មីដែលទាញដោយត្រាក់ទ័រ

harvest time: រដូវច្រូតកាត់

Three more machines-the thresher, the harvester, and the tractor aided the farmer at harvest-time.

reaper: ម៉ាស៊ីនកាត់ និងប្រទៀះគ្រាប់

The mechanical reaper could cut grain stalks ten times faster than a man could.

grain stalk: ដើម ឬ មែកនៃដំណាំ

thresher: ម៉ាស៊ីនញេកបែក

harvester: ម៉ាស៊ីនច្រូតកាត់

tractor: ត្រាក់ទ័រ

soil fertility: ការដាក់ជី

Soil fertility was improved by rotation of crops and the use of fertilizer.

rotation of crops: ដំណាំដែលដាំឆ្លាស់គ្នា

fertilizer: ជី

prosperity: ភាពចំរើនរុងរឿង

During the Civil War, farmers enjoyed prosperity.

foodstuff: គ្រឿងម្ហូបអាហារ

As the demand for foodstuff increased, other industries, like the meat packing industry, grew.

meat packing industry: ឧស្សាហកម្មខ្ចប់សាច់ដាក់ប្រអប់

decline: ចុះអន់ថយ

The demand for food products declined tremendously after the Civil War.

tremendously: ដ៏លមៀមអស្ចារ្យ

grain elevator: ជង្រុកដែលធំហើយខ្ពស់

Grain elevators were used to store grain.

grange: សមាគមកសិករ

The farmers joined together to form a group called a grange.

cooperative: សហករណ៍

The granger movement created cooperatives for the farmers where they could buy seeds and tools nore cheaply.

greenback money: លុយថោកដែលបោះពុម្ពច្រើនដោយសារការទាមទារពីកសិករ

Farmers preferred greenback money that was not backed by gold or silver.

populist: ពួកប្រជាប្រិយ

The farmers formed their own political party called the Populist Party.

opponent៖ អ្នកប្រឆាំង

In 1896 the Populist Party nominated William Jennings Bryan to run for President. His opponent was William McKenley.

READING:

20.1. FARMERS'PROBLEMS:

20.1.1. During the colonial period, 90% of the colonists earned a living from agriculture. Colonial farmers used very simple tools such as **rakes, hoes, scythes,** and **wooden plows** to work in the fields. In the first half of the nineteenth century, many remarkable changes took place in the methods of farming. These changes were brought about by the introduction of machines and science to agriculture.

20.1.2. Many new machines were invented which would help the farmer produce more food with less labor. Charles Newbold made a **cast iron plow** in 1797. Forty years later, John Deere invented a **rolled steel plow**. Cyrus McCormick introduced a **reaper** which would make a farmers work easier at **harvest time.** This machine could cut **grain stalks** ten times faster than a man could. There were other new machines such as the **thresher,** the **harvester,** and the **tractor** which also helped to make the farmer's work easier and to increase his productivity. Farmers also got help from agricultural science. They learned how to maintain **soil fertility** by the rotation of crops and the use of fertilizers.

20.1.3. During the Civil War, farmers in the U.S. enjoyed a period of **prosperity**. Large quantities of food were needed to supply the military forces. The increased demands for foodstuffs helped other industries to grow. In the city, many industries related to farm products were established. The **meat packing industry** was one of these very important industries which developed during wartime. However, this prosperity ceased when the war ended.

20.1.4. After the Civil War, the demand for farm products **declined** both at home and abroad while widespread use of machinery and scientific methods caused the production of agricultural products to increase **tremendously**. Farmers could no longer find markets for their products, yet they still had to pay high production costs. In addition, they also had to face many other problems, such as inadequate credit, high middleman costs,and increasing industrial prices. The decline in consumers' demands prompted banks to stop making loans to the farmers. The railroad companies charged high rates for transportation. The prices of **grain elevators** used to store grains rose. Furthermore, the high tariff set up by the government to protect American products drove up the price of foreign tools and machines that farmers had to import.

20.2. THE PARTY OF FARMERS: THE POPULISTS

20.2.1. Farmers could not get help from the federal government, so they sought political solutions for their economic problems. They organized local groups called

Granges. One of the accomplishments of the Grange movement was the establishment of agricultural cooperatives to help farmers. Through the **cooperatives**, farmers could buy seeds, fertilizers, and other items directly from the manufacturers. They saved money because they did not have to pay extra money to the middlemen who got their profits from both the manufacturers and the farmers. After 1886, the Granges gradually lost their importance and disappeared.

20.2.2 Besides the Granger movement, the farmers also created the Greenback movement to demand an increase in the amount of money in circulation. In response to their pressure, the government printed 450 million dollars of **greenback money.** This paper money was printed without gold or silver to guarantee its value. It could not be exchanged for gold, but it helped the farmers and debtors to have enough money to pay their debts. The Greenback movement began to die out in the middle 1880 's.

20.2.3. Still, the farmers were not completely pleased with these two movements. They organized a party of farmers called the **Populist Party.** This political party represented the interests of the farmers. It demanded:

1) an increase in the amount of money in circulation to help raise the prices of farm products;

2) the establishment of a gradual income tax system to make persons with higher incomes pay a higher percentage of tax;

ELECTION 1896

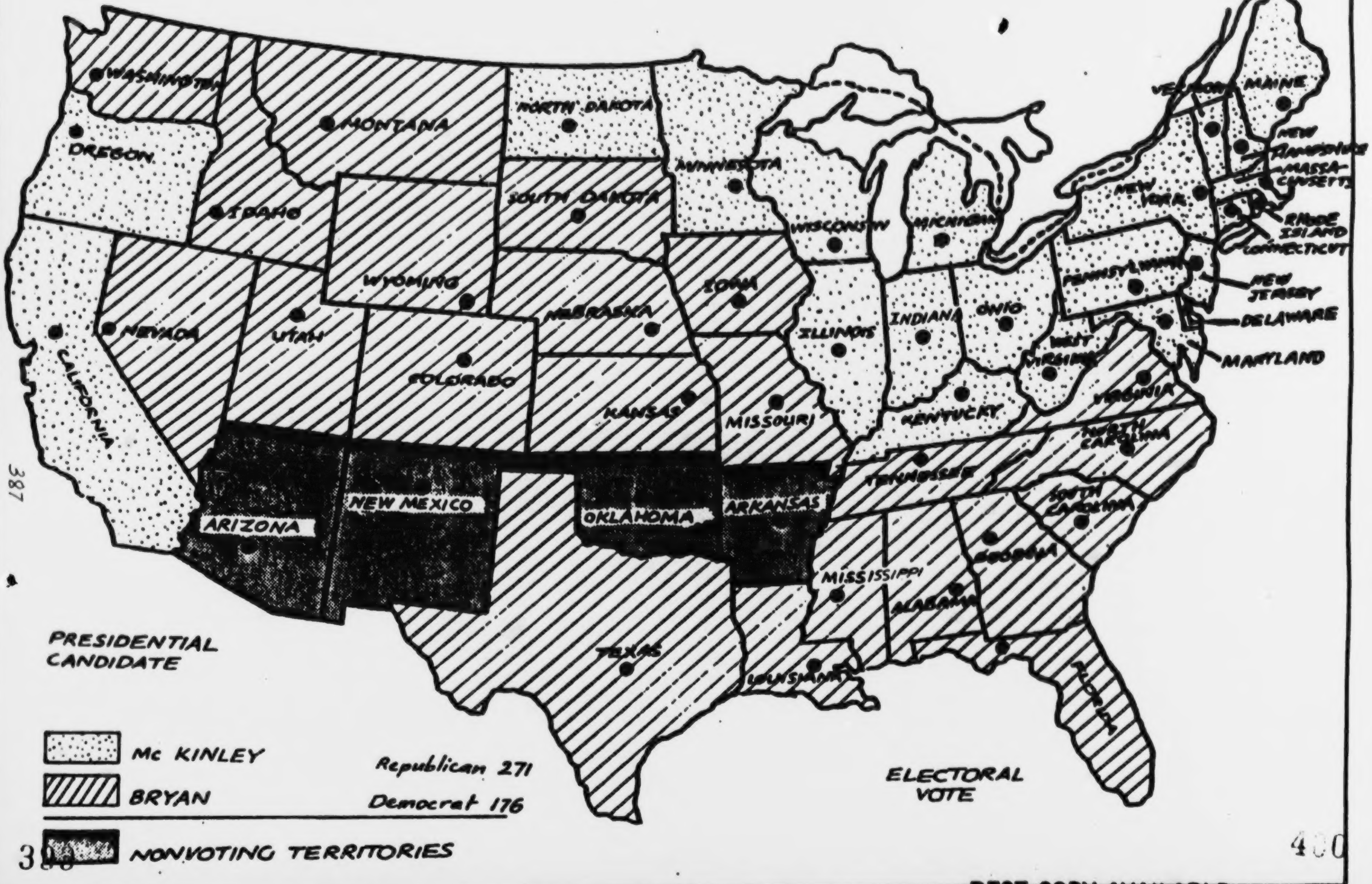
WASHINGTON
OREGON
CALIFORNIA
NEVADA
IDAHO
MONTANA
UTAH
WYOMING
COLORADO
ARIZONA
NEW MEXICO
NORTH DAKOTA
SOUTH DAKOTA
NEBRASKA
KANSAS
OKLAHOMA
TEXAS
MINNESOTA
IOWA
MISSOURI
ARKANSAS
LOUISIANA
WISCONSIN
ILLINOIS
MICHIGAN
INDIANA
OHIO
KENTUCKY
TENNESSEE
MISSISSIPPI
ALABAMA
GEORGIA
FLORIDA
SOUTH CAROLINA
NORTH CAROLINA
VIRGINIA
WEST VIRGINIA
PENNSYLVANIA
NEW YORK
VERMONT
MAINE
NEW HAMPSHIRE
MASSACHUSETTS
RHODE ISLAND
CONNECTICUT
NEW JERSEY
DELAWARE
MARYLAND
PRESIDENTIAL CANDIDATE
Mc KINLEY
BRYAN
NONVOTING TERRITORIES
Republican 271
Democrat 176
ELECTORAL VOTE

BEST COPY AVAILABLE

3) and government ownership of railroads, telephone and telegraph companies in order to do away with the unreasonable rates charged by the private companies.

20.2.4. In 1892, the **Populists** nominated their own presidential candidate, but he lost that election. In 1896 the Populists and the Democrats worked together to back William Jennings Bryan. Both parties gave Bryan strong support but they did not have much money for his campaign. Bryan went to 27 states and gave about 600 speeches, but he could not get the support of the wealthy people.

20.2.5. Bryan's **opponent** was William McKinley. He was selected by the Republicans and had strong support of the wealthiest people. William McKinley supported the gold standard and higher protective tariffs. These measures would help the wealthy people keep their wealth and would raise the prices of domestic products. Therefore, they contributed almost 15 million dollars to his campaign. On election day, McKinley got 271 electoral votes and Bryan got 176 electoral votes. After the election, the Populist Party became weaker and weaker, and eventually disappeared.

EXERCISES

I. Word Search Puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

W H P O P U L I S T S C C O R N
O A A B C H E A P M O N E Y D E
O R A F G O H I F A R M E R J K
D V R A K E L M N C O O P O P Q
E E E G R S T U G N P R I C E V
N S A R E A P E R I S P O W E R
P T A I B C D E A N U S F G H I
L E K C F O O D I E C O N O M Y
O R L U M N O P N Q C L R B R W
W O R L W I D E S S E U T R U H
U S A T D E B T T V S X Y Y R E
Z J C U L T U R A L S L M A A A
A B C R G H S I L V E R N N L T
D E F E I K M C K I N L E Y O D
G R A N G E R S B U L L I O N S

ECONOMY
MACHINE
PRICE
POPULISTS
DEBT
GRANGERS
SILVER
BRYAN
AREA
RURAL
HOE
RAKE
WOODEN PLOW
AGRICULTURE
REAPER
GRAIN STALK
FOOD
CULTURAL
HARVESTER
WORLDWIDE
USA
CHEAP MONEY
COOP
FARMER

II. True or False:

____ 1. During the Colonial period, 90% of the colonists earned a living from agriculture.

____ 2. The colonists used rakes, hoes, scythes, and wooden plows to work on the farms.

____ 3. During the Civil War, farmers in the U.S. had a period of prosperity.

____ 4. The farm machines were very slow and inefficient.

____ 5. The Populists agreed with the gold standard.

____ 6. Gold was used to back U.S. currency.

____ 7. People could exchange cheap money for gold.

____ 8. The Republicans gave William Jennings Bryan strong support.

____ 9. The Populists spent a lot of money for the Bryan's campaign.

____ 10. After the election in 1896, the Populist party lost its necessary support and disappeared.

III. Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: rolled steel plow, fertilizer, foodstuffs, reaper, middleman costs, cheap money, Populists, cooperatives, grain elevator, protective tariffs.

1. The main issues of William McKinley's campaign were the gold standard and high ____________ .
2. The government issued over 400 million dollars of ________ in circulation.
3. The farmers organized another Party called the __________ or the Party of the Farmers.
4. Cyrus McCormick introduced a ______________ .
5. The farmers knew how to maintain soil fertility by the rotation of crops and the use of ____________ .
6. The increasing demand for ___________ helped other industries to grow.

7. John Deere invented a ___________ .

8. The farmers also had many problems such as inadequate credits, high ______________ , and high industrial costs.

9. The farmers also paid high costs for the ____________ .

10. The Grangers established ______________ to help each other.

IV. Map Study: Color all the states that supported Jennings Bryan in the election of 1896.

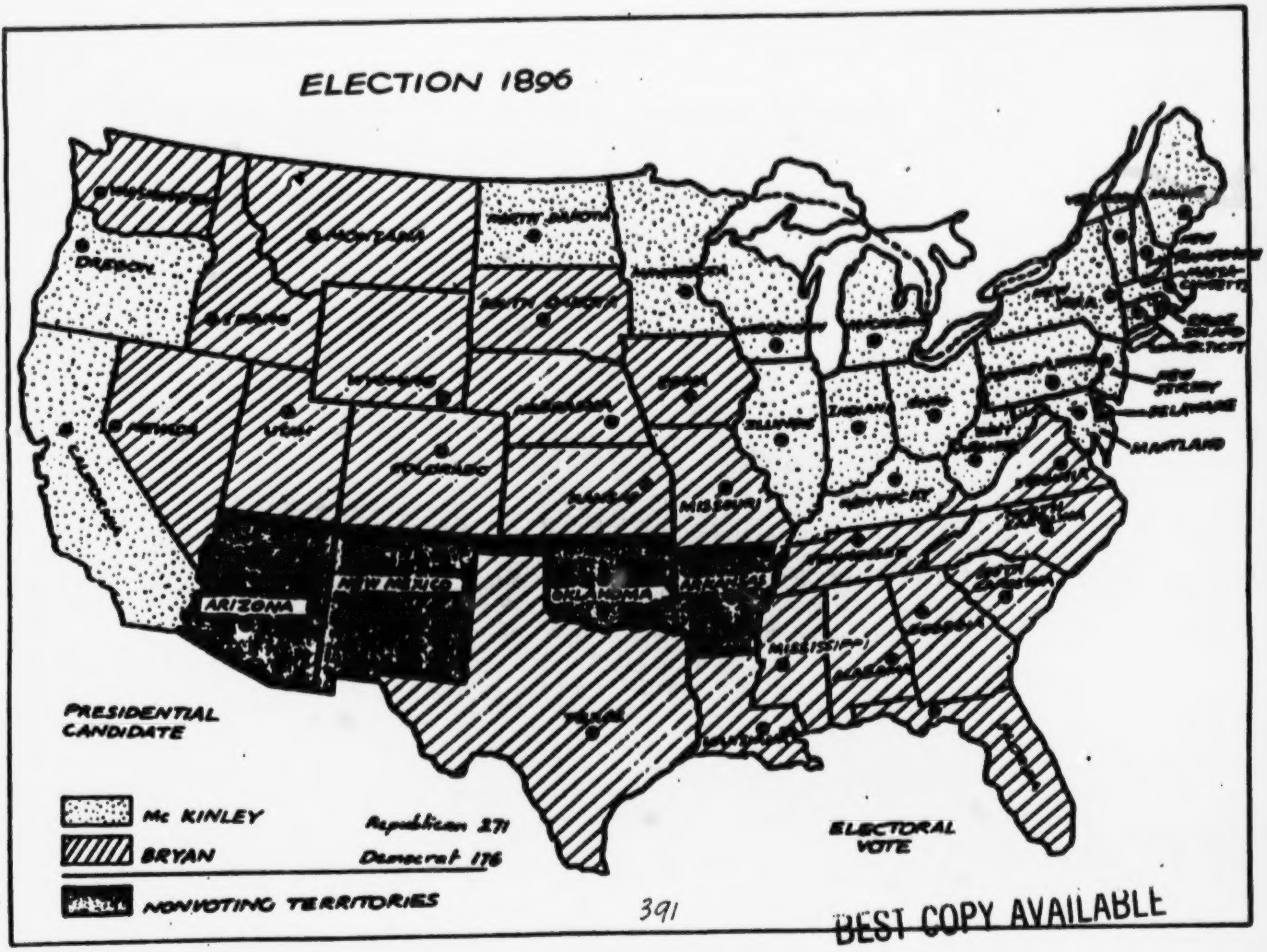
ELECTION 1896
OREGON
MONTANA
NORTH DAKOTA
SOUTH DAKOTA
COLORADO
KANSAS
MISSOURI
KENTUCKY
ARIZONA
NEW MEXICO
OKLAHOMA
MISSISSIPPI
NEW JERSEY
DELAWARE
MARYLAND
PRESIDENTIAL CANDIDATE
Mc KINLEY
BRYAN
NONVOTING TERRITORIES
Republican 271
Democrat 176
ELECTORAL VOTE

391

BEST COPY AVAILABLE

ការអាន

๛๛๛

២០-១ បញ្ហារបស់ពួកកសិករ

២០-១-១ នៅជំនាន់សម័យអាណានិគម ប្រជាជនចំនួន ៩០ ភាគរយ បានប្រកបរបរកសិកម្មសំរាប់ចិញ្ចឹមជីវិត ។ ពួកទាំងនោះបានប្រើប្រាស់នូវគ្រឿងសម្ភារៈយ៉ាងងាយស្រួល មិនពិបាកប្រើ ដូចជា រនាស់ ចបកាប់ កណ្ដៀវ និង នង្គ័លធ្វើពីឈើ ។ ក្នុងរយៈពេលដំបូងនៃសតវត្សទី ១៩ របៀបធ្វើស្រែចំការបានត្រូវផ្លាស់ប្ដូរយ៉ាងច្រើន គួរអោយចាប់អារម្មណ៍ ។ ការផ្លាស់ប្ដូរនេះ គឺដោយសាររបៀបរកឃើញថ្មីៗនូវគ្រឿងម៉ាស៊ីន និង គ្រឿងសម្ភារៈឯទៀតៗ ដែលស្របទៅតាមវិទ្យាសាស្ត្រនៃរបរកសិកម្ម ។

២០-១-២ គ្រឿងម៉ាស៊ីនជាច្រើន ដែលទើបតែនឹងរិះរកឃើញនេះ អាចធ្វើអោយពួកកសិករបង្កើននូវផលិតផលរិតតែបានច្រើនថែមទៀត ដោយប្រើពេលវេលាអស់យ៉ាងតិចតួច ។ លោក Charles Newbold បានចេះធ្វើនង្គ័លពីដែកស្វិតនៅឆ្នាំ ១៧៩៧ ។ អស់រយៈពេល ៤០ ឆ្នាំកន្លងមក លោក John Deer បានរិះរកឃើញនង្គ័លរបៀបថ្មីដែលមានរាងមូលជុំវិញ ហើយដែលត្រូវអូសដោយត្រាក់ទ័រ ។ លោក Cyrus McCormick ចេះបង្កើតម៉ាស៊ីនកាត់ និង ប្រទៀះគ្រាប់ ដែលធ្វើអោយពួកកសិករបានធូរស្រាលនៅពេលរដូវច្រូតកាត់ ។ ម៉ាស៊ីននេះ អាចកាត់ទង ឬ មែកដំណាំបាន ១០ដងលឿនជាងអ្នកធ្វើការធម្មតា ។ ក្រៅពីនេះនៅមានគ្រឿងម៉ាស៊ីនឯទៀតៗជាច្រើន ដូចជាម៉ាស៊ីនបោកបែន ម៉ាស៊ីនច្រូតកាត់ និង ត្រាក់ទ័រ ដែលបានជួយសំរួលដល់ពួកកសិករ ក្នុងកិច្ចការរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងអាចបង្កើតផលិតផលបានយ៉ាងច្រើនទៀតផង ។ ពួកគេថែមទាំងបានទទួលចំណេះវិជ្ជាខាងវិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្មទៀត គឺគេរៀនពីរបៀបធ្វើអោយដីមានជីជាតិ ដោយដាំដំណាំផ្លាស់គ្នា និង ការប្រើជី ។

២០-១-៣ នៅជំនាន់ពេលដែលស្រុកកំពុងមានសង្គ្រាម ជីវភាពរបស់ពួកកសិករទាំងអស់នោះ ត្រូវបានចំរើនរុងរឿងយ៉ាងខ្លាំង ដោយសារគេត្រូវការផលិតផល និង ម្ហូបអាហារយ៉ាងច្រើន សំរាប់ចិញ្ចឹមកងទ័ពទាំងសងខាង ។ សេចក្ដីត្រូវការយ៉ាងច្រើនខាងគ្រឿងម្ហូបអាហារនេះ បានជួយធ្វើអោយឧស្សាហកម្មឯទៀតៗលូតលាស់បានដែរ ។ នៅក្នុងទីក្រុង គេឃើញមានឧស្សាហកម្ម ដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងផលិតផលកសិកម្មកើតឡើងព្រោងព្រាត ។ ឧស្សាហកម្មខាងខ្ចប់សាច់ដាក់ប្រអប់ ជាឧស្សាហកម្មដែលសំខាន់ជាងគេ ហើយដែលបានលូតលាស់ឡើងតាំងពីជំនាន់មានសង្គ្រាមក្នុងស្រុកម្ល៉េះ ក៏ប៉ុន្តែភាពចំរើននេះត្រូវធ្លាក់ចុះ នៅពេលដែលសង្គ្រាមបានចប់ ។

392

២០.១.៤ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមក្នុងស្រុក សេចក្តីត្រូវការទាំងផលិតផលកសិកម្ម ក៏បានត្រូវចុះអន់ថយទាំងក្នុងស្រុក ព្រមទាំងនៅឯបរទេស ។ ដោយសារកសិករចាប់ចេះប្រើគ្រឿងម៉ាស៊ីន ព្រមទាំងចេះពីរបៀបនាំវិទ្យាសាស្ត្រកាន់តែច្រើនឡើង ផលិតផលរបស់គេក៏កាន់តែបានកើនឡើងគួរអោយស្ញើបឹមអស្ចារ្យដែរ ។ ពេលនោះ ពួកគេមិនអាចរកកន្លែងសំរាប់លក់ដូររបស់របរខ្លួនបានទៀតឡើយ ប៉ុន្តែគេនៅតែត្រូវចំណាយលុយយ៉ាងច្រើនចំពោះកិច្ចការនេះដដែល ។ ថែមពីលើនេះ ពួកកសិករត្រូវជួបប្រទះនឹងបញ្ហាជាច្រើនទៀត ដូចជារឿងដែលខ្លួនមិនមានសេចក្តីបញ្ជាក់អោយបានគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការខ្ចីលុយគេមកប្រកបរបររកស៊ី រឿងដែលឈ្មួញកណ្តាលយកកំរៃខ្ពស់ពេក និង តម្លៃឧស្សាហកម្មដែលបានឡើងថ្លៃបន្ថែមទៀត ។ ការចុះអន់ថយនៃអ្នកប្រើរបស់របរ បានធ្វើអោយធនាគារទាំងឡាយបញ្ឈប់លែងអោយពួកកសិករខ្ចីលុយថែមទៀត ។ ក្រុមហ៊ុនរថភ្លើង បានយកតម្លៃយ៉ាងថ្លៃក្នុងការដឹកនាំ ឯតម្លៃជម្រុកសំរាប់ដាក់គ្រាប់ធុញ្ញជាតិក៏រឹតតែឡើងថ្លៃដែរ ។ បញ្ហាមួយទៀត ដែលសំខាន់គឺរឿងពន្ធអាករយ៉ាងថ្លៃ ដែលរដ្ឋាភិបាលបានចាត់តាំងឡើង ដើម្បីជាវិធីសំរាប់ការពារផលិតផលអាមេរិកាំង ។ ក៏ប៉ុន្តែវិធីនេះបានធ្វើអោយគ្រឿងសម្ភារៈផ្សេងៗ ដើលកសិករត្រូវការទិញមកពីបរទេសរឹតតែឡើងថ្លៃទៀត ។

២០.២ គណៈបក្សពួកកសិករ ៖ ពួកប្រជាប្រិយ

២០.២.១ ពួកកសិករមិនបានទទួលជំនួយអ្វីទាំងអស់ពីរដ្ឋាភិបាល ដូច្នេះគេក៏បានបែរទៅរកវិធីដោះស្រាយតាមផ្លូវនយោបាយវិញម្តង ។ ពួកគេបានរៀបចំបង្កើតអោយមានក្រុមប្រចាំដំបន់ឡើង ដែលមានឈ្មោះហៅថា សមាគមកសិករ ។ ស្នាដៃមួយ ដែលគេបានសំរេចឡើងគឺការបង្កើតនូវសហករណ៍អ្នកស្រែ សំរាប់ជួយដល់ពួកកសិករ ។ តាមសហករណ៍នេះ កសិករអាចទិញបាននូវគ្រាប់ពូជ ដី និង គ្រឿងឯទៀតៗ ដែលចេញពីរោងចក្រតែម្តង ។ គេបានចំណេញលុយ ដោយគេមិនបាច់អោយកំរៃដល់ពួកឈ្មួញកណ្តាល ដែលត្រូវទទួលលុយពីកសិករផង និងពីរោងចក្រទៀត ។ បន្ទាប់ពីឆ្នាំ ១៨៨០មក សមាគមកសិករនេះ ក៏ត្រូវចុះអន់ថយ ព្រមទាំងរលាយបាត់ខ្លួនតែម្តង ។

២០.២.២ ក្រៅពីចលនានៃពួកសមាគមកសិករនេះ ពួកអ្នកស្រែក៏បានបង្កើតនូវចលនាមួយទៀត គឺចលនា the Greenback movement ដើម្បីសំរាប់ទាមទារអោយរដ្ឋាភិបាលបង្កើននូវចំនួនលុយកាក់ ដែលសំរាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុកថែមទៀត ។ ដោយនៅក្រោមការកៀបសង្កត់យ៉ាងខ្លាំងពីពួកកសិករ រដ្ឋាភិបាលក៏បានសុខចិត្តបោះពុម្ពលុយចំនួន ៤៥០ លានដុល្លារបន្ថែមទៀត ។ ក្រដាស់ប្រាក់នេះបង្កើតឡើង ដោយគ្មានការធានារ៉ាប់រងពីតម្លៃមាស ឬ ប្រាក់ឡើយ ដូច្នេះគេមិនអាចយកលុយនេះទៅដូរជាលុយមាសបានទេ ប៉ុន្តែលុយនេះអាចធ្វើជាជំនួយដល់ពួកកសិករក្នុងការសងបំណុលគេបាន ។ ចលនា

the Greenback money movement នេះក៏បានចាប់រលត់រលាយសាបសូន្យបាត់ទៅ នៅចន្លោះរយៈឆ្នាំ ១៨៨០ ។

២០-២-៣ ទោះជាចលនាទាំងពីរនេះបានកើតឡើងក៏ដោយ ក៏ពួកកសិករជាច្រើននៅតែមិនសប្បាយចិត្តដដែល ពួកគេបានបង្កើតអោយមានគណៈបក្សពួកកសិករមួយឈ្មោះ គណៈបក្សប្រជាប្រិយ ។ គណៈបក្សនយោបាយនេះជាអ្នកដំណាងផលប្រយោជន៍របស់ពួកកសិករ គេបានទាមទារអោយ :

១- បង្កើននូវចំនួនលុយកាក់សំរាប់ប្រើប្រាស់ថែមទៀត ដើម្បីសំរាប់ជំនួយដល់ការដំឡើងថ្លៃដល់ផលិតផលកសិកម្ម ។

២- ចាត់ចែងអោយមានរបៀបដកហូតនូវពន្ធអាករនៃប្រាក់ចំណូល ដើម្បីសំរាប់ធ្វើអោយមនុស្សណាដែលមានប្រាក់ចំណូលច្រើនត្រូវបង់ពន្ធច្រើនទៅតាមនោះដែរ ។

៣- ចង់អោយរដ្ឋាភិបាលបង្កើតនូវក្រុមហ៊ុនរថភ្លើង ក្រុមហ៊ុនទូរស័ព្ទ ទូរលេខដោយខ្លួនឯង ដើម្បីសំរាប់កុំអោយពួកក្រុមហ៊ុនឯកជនទាំងនោះយកតម្លៃយ៉ាងច្រើនលើសលប់ដោយស្រេចតែនឹងចិត្តគេ ។

២០-២-៤ នៅឆ្នាំ ១៨៩២ គណបក្សប្រជាប្រិយនោះបានជ្រើសតាំងបេក្ខជនរបស់ខ្លួនមួយសំរាប់ឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតី ប៉ុន្តែត្រូវចាញ់គេ ។ នៅឆ្នាំ ១៨៩៦គណៈបក្សប្រជាប្រិយ និង គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ បានធ្វើការរួមគ្នា ដើម្បីទ្រទ្រង់លោក William Jennings Bryan ។ គណៈបក្សទាំងពីរនេះបានគាំទ្រលោក Bryan យ៉ាងខ្លាំង ប៉ុន្តែពួកគេមិនសូវមានលុយកាក់ សំរាប់ធ្វើការឃោសនាបោះឆ្នោតអោយលោកឡើយ ។ លោក Bryan បានធ្វើដំណើរទៅកាន់រដ្ឋចំនួន ២៧ ហើយដែលបានថ្លែងសុន្ទរកថាចំនួន ៦ រយដងផង ប៉ុន្តែលោកនៅតែមិនបានទទួលការគាំទ្រពីពួកអ្នកមានដដែល ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ២៤ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញ តាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្តេក និងបញ្ច្រៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរនៅលើក្រដាស់ ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

W H P O P U L I S T S C C O R N

O A A B C H E A P M O N E Y D E

O R A F G O H I F A R M E R J K

D V R A K E L M N C O O P O P Q

E E E G R S T U G N P R I C E V

N S A R E A P E R I S P O W E R

P T A I B C D E A N U S F G H I

L E K C F O O D I E C O N O M Y

O R L U M N O P N Q C L R B R W

W O R L W I D E S S E U T R U H

U S A T D E B T T V S X Y Y R E

Z J C U L T U R A L S L M A A A

A B C R G H S I L V E R N N L T

D E F E I K M C K I N L E Y O D

G R A N G E R S B U L L I O N S

ECONOMY
MACHINE
PRICE
POPULISTS
DEBT
GRANGERS
SILVER
BRYAN
AREA
RURAL
HOE
RAKE
WOODEN PLOW
AGRICULTURE
REAPER
GRAIN STALK
FOOD
CULTURAL
HARVESTER
WORLDWIDE
USA
CHEAP MONEY
COOP
FARMER

២. ពិត ឬ មិនពិត

សូមសរសេរដាក់អក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណាដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ ហើយនឹងអក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាដែលមិនពិត ៕

______ ១. ក្នុងសម័យអាណានិគម ប្រជារាស្ត្រចំនួន ៩០ ភាគរយ បានប្រកបរបរកសិកម្មសំរាប់ចិញ្ចឹមជីវិត ។

______ ២. នៅក្នុងស្រែចំការ គេបានប្រើ រនាស់ ចបកាប់ កណ្តៀវ និង នង្គ័លឈើ ។

______ ៣. ក្នុងជំនាន់មានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក កសិករទាំងនោះមានជីវភាពដ៏រុងរឿងគ្រប់គ្នា ។

______ ៤. គ្រឿងម៉ាស៊ីនសម្ភារៈសំរាប់ធ្វើស្រែចំការមិនសូវបានការអ្វីសោះ ដោយម៉ាស៊ីនទាំងនោះថ្លៃពេក ។

______ ៥. គណៈបក្សប្រជាប្រិយ បានយល់ព្រម ក្នុងការយកមាសមកធ្វើជាមូលដ្ឋាន ។

______ ៦. មាសជាវត្ថុដែលគេយកទៅធ្វើជាមូលដ្ឋាន សំរាប់ការពារដល់ប្រាក់កាសក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។

______ ៧. ប្រជាជនអាចយក លុយថោកនេះទៅដូរយកមាសបាន ។

______ ៨. គណៈបក្សសាធារណរដ្ឋ បានធ្វើការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងចំពោះលោក William Jennings Bryan ៕

______ ៩. បក្សប្រជាប្រិយបានធ្វើការចំណាយអស់លុយជាច្រើន ដើម្បីនឹងឃោសនាអោយលោក

______ ១០. បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតនៃឆ្នាំ ១៨៩៦ មក គណៈបក្សប្រជាប្រិយចុះអន់ថយ និង រលាយបាត់ឈ្មោះ ។

៣. ការបំពេញឃ្លាកន្លែងទំនេរ

សូមប្រើនូវពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យខាងក្រោម ក្នុងការបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : នង្គ័លទំនើបថ្មីដែលអូសដោយត្រាក់ទ័រ - ដី - គ្រឿងម្ហូបអាហារ - ម៉ាស៊ីនកាត់ និង ប្រមូលគ្រាប់ - កំរៃដែលពួកឈ្មួញកណ្តាល - លុយថោក - បក្សប្រជាប្រិយ - សហករណ៍ - ជង្រុកដែលធំហើយខ្ពស់ - ការពារមិនអោយបង់ពន្ធអាករច្រើន ។

១. រឿងសំខាន់ពីរ ក្នុងការឃោសនាបោះឆ្នោតរបស់លោក William Mckinley គឺរឿងយកមាសធ្វើជាមូលដ្ឋាន និង រឿង ------------------------- ។

២. រដ្ឋាភិបាលបានបោះពុម្ពលុយ ចំនួនជាង ៤០០ លានដុល្លារ ដែលជា --------- សំរាប់ប្រើប្រាស់បន្ថែម ។

៣. ពួកកសិករបានបង្កើតអោយមានគណៈបក្សនយោបាយមួយឈ្មោះ ------------ ឬ ក៏ជាគណៈបក្សរបស់អ្នកស្រែចំការ ។

៤. លោក Cyrus McCormick បានបង្កើតអោយមាន ------------ ។

៥. ពួកកសិករចេះដឹងពីរបៀបធ្វើអោយដីមានជីជាតិ ដោយបានដាំដំណាំឆ្លាស់គ្នា និងចេះប្រើ ---------------- ។

៦. ការរីកចំរើនខាង ---------------- បានធ្វើអោយឧស្សាហកម្មឯទៀតក៏បានលូតលាស់ដែរ ។

៧. លោក John Deer បានបង្កើតអោយមាន --------------- ។

៨. ពួកកសិករមានបញ្ហាជាច្រើនទៀត ដូចជាគ្មានសេចក្តីបញ្ជាក់អោយបានគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការខ្ចីលុយពីធនាគារ រឿង ------------------ មានកំរិតខ្ពស់ពេក និង រឿងតំលៃឧស្សាហកម្ម ដែលបានឡើងថ្លៃថែមទៀត ។

៩. ពួកកសិករទាំងនោះ ក៏ត្រូវបង់លុយយ៉ាងថ្លៃទៅលើ ---------------- ។

១០. សមាគមនៃពួកកសិករបានបង្កើតអោយមាន ----------------------- ដើម្បីសំរាប់ជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ។

៤- ការសិក្សាពីផែនទី :

សូមដាក់ពណ៌លើរដ្ឋទាំងប៉ុន្មាន ដែលបានគាំទ្រលោក Jennings Bryan ក្នុងការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៃឆ្នាំ ១៨៩៦ ។

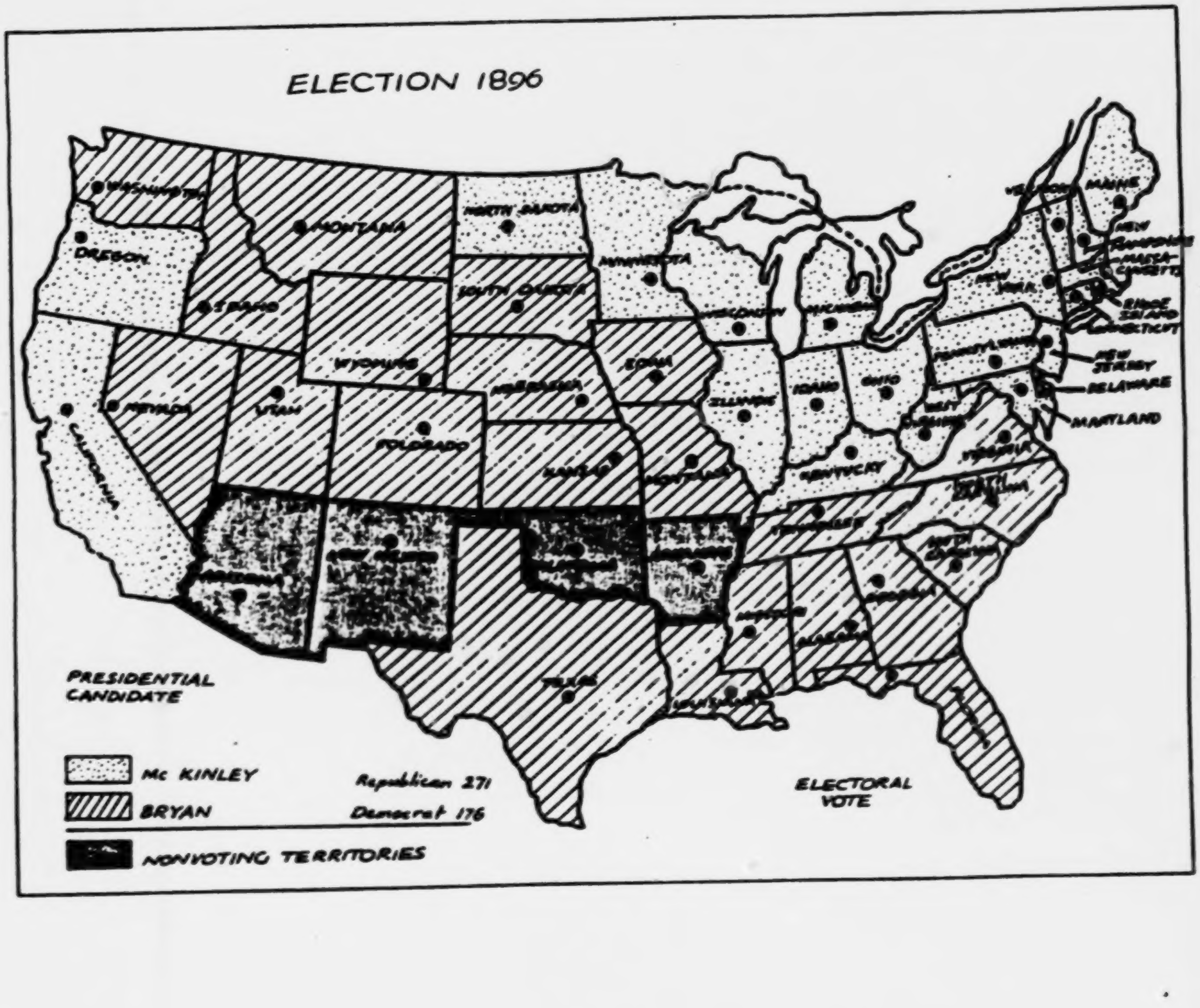
ELECTION 1896
WASHINGTON
OREGON
CALIFORNIA
NEVADA
IDAHO
MONTANA
WYOMING
UTAH
COLORADO
NORTH DAKOTA
SOUTH DAKOTA
NEBRASKA
KANSAS
TEXAS
MINNESOTA
IOWA
MISSOURI
ILLINOIS
WISCONSIN
MICHIGAN
INDIANA
OHIO
KENTUCKY
TENNESSEE
WEST VIRGINIA
VIRGINIA
NORTH CAROLINA
SOUTH CAROLINA
GEORGIA
ALABAMA
MISSISSIPPI
LOUISIANA
FLORIDA
PENNSYLVANIA
NEW YORK
VERMONT
MAINE
NEW HAMPSHIRE
MASSACHUSETTS
RHODE ISLAND
CONNECTICUT
NEW JERSEY
DELAWARE
MARYLAND
PRESIDENTIAL CANDIDATE
Mc KINLEY
BRYAN
NONVOTING TERRITORIES
Republican 271
Democrat 176
ELECTORAL VOTE

BEST COPY AVAILABLE

Section VI
The Challenge Of Power And Prosperity

Section VI: THE CHALLENGE OF POWER AND PROSPERITY

Packet 21: THE GREAT CRUSADE

NEW WORDS: ពាក្យថ្មីៗ

Triple alliance: សម្ព័ន្ធទាំងបី (អាល្លឺម៉ង់ អូទ្រីស-ហុងគ្រី និង អ៊ីតាលី)

The alliance of Germany, Austria-Hungary and Italy was called the Triple Alliance.

Triple Entente: សេចក្តីព្រមព្រៀងនៃប្រទេសទាំងបីក្នុងការធ្វើសហការរួមគ្នា
(បារាំង អង់គ្លេស រុស្ស៊ី)

The alliance of Great Britain, France and Russia was called the Triple Entente.

conflict: ប៉ះទង្គិច

There was a lot of conflict in Europe during the years before World War I.

empire: ចក្រភព

Each country wanted to expand its empire.

nationalist: អ្នកជាតិនិយម

A Serbian nationalist planned the assassination of Archduke Ferdinand.

heir: អ្នកទទួលរាជ្យ   អ្នកទទួលមរតក

Archduke Francis Ferdinand, the heir to the Austro-Hungarian throne, was shot at the capital of Bosnia.

assassination: ឃាតកម្ម

opportunity: ឆ្លៀតឱកាសល្អ

Austria-Hungary saw the assassination of Archduke Ferdinand as opportunity to invade Serbia.

tank: រថក្រោះ

Many new weapons and methods of warfare were introduced in World War I - tanks, machine guns, submarine warfare and trench-war.

machine gun: កាំភ្លើងយន្ត

submarine: កប៉ាល់មុជទឹក

trench-war: សង្គ្រាមតាមលេណដ្ឋាន

military tactics: យុទ្ធវិធី

These new military tactics caused millions of soldiers to lose their lives.

submarine warfare: ចំបាំងតាមកប៉ាល់មុជទឹក

outraged: កំហឹង ធ្វើអោយខឹងខ្លាំង

America was outraged when it learned about Germany's note to Mexico.

Selective Service Act: ច្បាប់សំរាប់ធ្វើការជ្រើសរើសកងទាហាន

The Congress passed the Selective Service Act in 1917.

offensive line: ខ្សែជួរទ័ព

At Meuse-Argone, American forces broke the German offensive line.

world peace: សន្តិភាពនៃពិភពលោក

President Wilson hoped the League of Nations would help preserve world peace.

League of Nations: សម្ព័ន្ធនៃប្រទេសទូទៅទាំងអស់

Germany had to pay reparations and cede part of its lands to France when it lost the war.

cede: ប្រគល់អោយ

READING

21.1. THE CAUSES OF THE FIRST WORLD WAR

21.1.1. In the years before the outbreak of World War I, in 1914 the big European nations were divided into two groups: The **Triple Alliance** and the **Triple Entente.** Bismark, the German leader, formed the Triple Alliance between Germany, Austria-Hungary and Italy. This alliance was formed to protect each other in case one of these three nations was to be attacked by another great nation. France, Great Britain, and Russia responded by becoming Allies and forming the Triple Entente. The rivalries between these two groups caused a power struggle and **conflict** in many parts of Europe. These alliances also made it inevitable that if a war began, all the countries would be drawn in.

21.1.2. During the time of alliances, the big countries built up their military power and bolstered their economic position by acquiring new colonies. France and Great Britain had already expanded and had established their colonies in Asia and Africa. Austria- Hungary annexed some small lands in the Balkans and made them parts of its **empire.** One of these lands was Bosnia. Most of the people who lived in this land were Slavic people and Serbians. Both the Serbian and Slavic people believed Bosnia should have been made part of Serbia, a small nation next to Bosnia. They wanted to get their independence from the Austria- Hungarian Empire.

EUROPE IN 1914

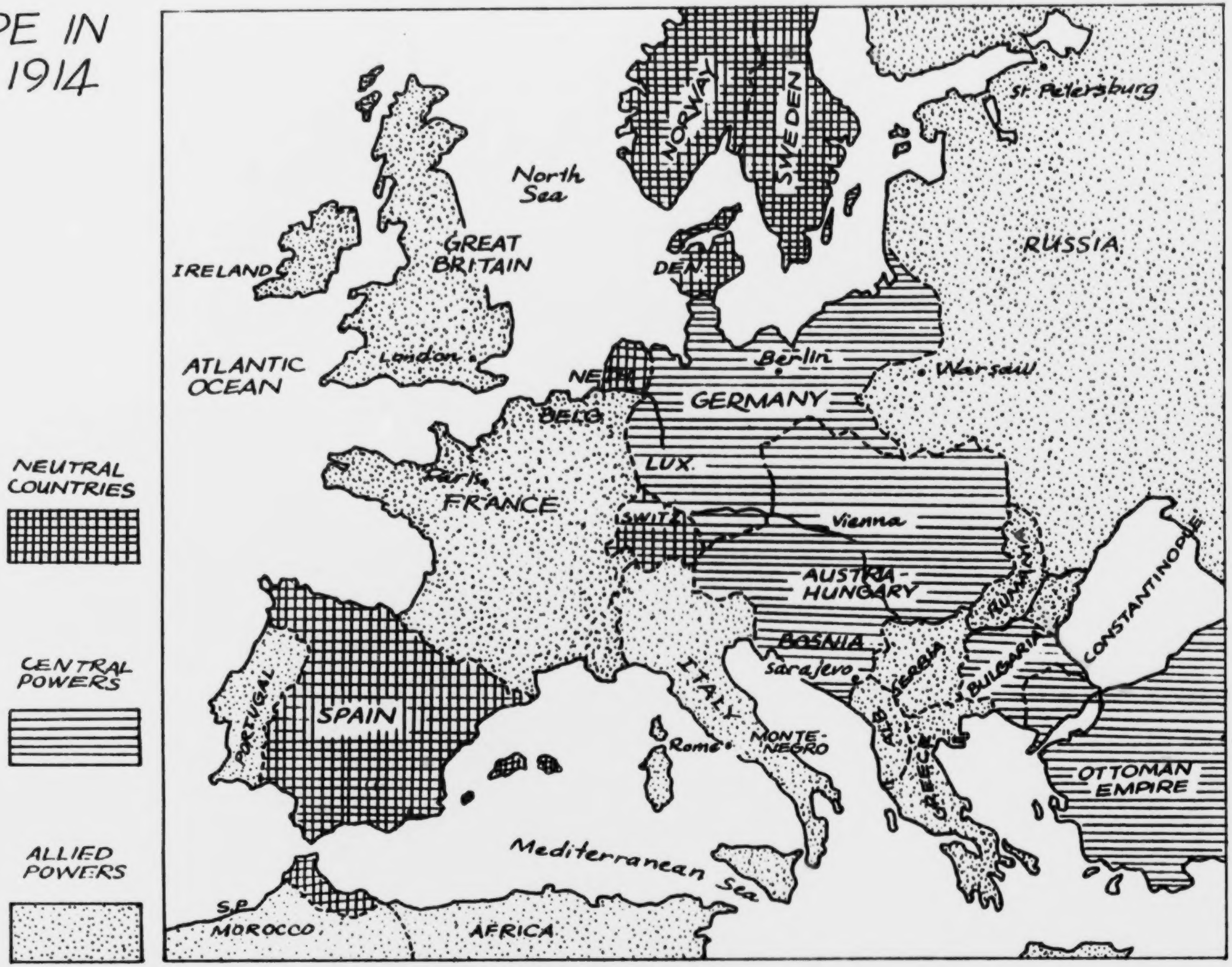

St. Petersburg
NORWAY
SWEDEN
North Sea
RUSSIA
GREAT BRITAIN
IRELAND
DEN.
London
ATLANTIC OCEAN
NETH.
Berlin
Warsaw
BELG.
GERMANY
LUX.
Paris
FRANCE
SWITZ.
Vienna
AUSTRIA-HUNGARY
RUMANIA
CONSTANTINOPLE
BOSNIA
Sarajevo
ITALY
SERBIA
BULGARIA
PORTUGAL
SPAIN
Rome
MONTE-NEGRO
ALB.
GREECE
OTTOMAN EMPIRE
Mediterranean Sea
SP. MOROCCO
AFRICA
NEUTRAL COUNTRIES
CENTRAL POWERS
ALLIED POWERS

21.1.3. The situation worsened when, on June 28,1914, the heir to the Austro-Hungarian throne, Archduke Francis Ferdinand,and his wife visited Sarajevo, the capital of Bosnia. A member of a group of Serbian **nationalists** shot and killed both the Archduke and his wife. The Austrian government had reason to believe that the **assassination** was a plot by a nationalist organization from Serbia. The Austrians used this as an excuse to crush Serbia and extend Austrian control into the Balkans.

21.1.4. Russia was Serbia's ally at that time. Therefore, when Austria attacked Serbia, the Russian Emperor prepared his country for war on the same day. Gradually, all the allied nations became involved. Hungary declared war against Russia on August 1,1914, and 3 days later Germany,an ally of Austria-Hungary, declared war on France. Great Britain, who was an ally of France in the Triple Entente, also became involved in the war. It soon seemed as if the whole world was at war. For this reason the conflict came to be called a "world war". World War I, which would last from 1914 to 1918, had begun.

21.2. THE FIRST WORLD WAR

21.2.1. The fighting took place on three fronts - in Europe, in the Middle East, and in Africa. Many new dangerous weapons, such as **tanks**, **machine guns**, and **submarines**, were introduced. The **trench war**, a new **military tactic**, was also introduced for the first time. Millions of soldiers on both sides died. The war destroyed many cities and towns in Europe. Both sides needed supplies and weapons from the United States and other neutral countries.

21.2.2. Between 1914 and 1917, the United States was not directly involved in the war, and American ships carried supplies to both sides. Many of these ships were stopped and searched by the British Navy which had set up a naval blockade. The British also seized the American ships that carried foods to neutral European nations because they believed these foods would eventually reach the Germans. This naval blockade caused a great deal of trouble for Germany, who was awaiting supplies.

21.2.3. Germany wanted to break the British blockade, so the German Navy used their deadly new weapon --the submarine. In March,1915, a German submarine sank the British passenger line Lusitania and killed 1,200 people, including 128 Americans. President Wilson sent a strong protest to Germany calling for an end to **submarine warfare.**

21.2.4. Germany ignored Wilson 's protest. Furthermore, in 1917 the British discovered a note from the German Foreign Minister Arthur Zimmerman to the Mexican Government. The note suggested that Mexico become Germany's ally in the event of a war with the United States. In return, Germany would help Mexico to take back the lands it had lost to the United States during the Mexican War.

21.3. THE UNITED STATES AND THE WAR

21.3.1. The Americans were **outraged** by this note and the plot. On the night of April 2, 1917, President Wilson asked

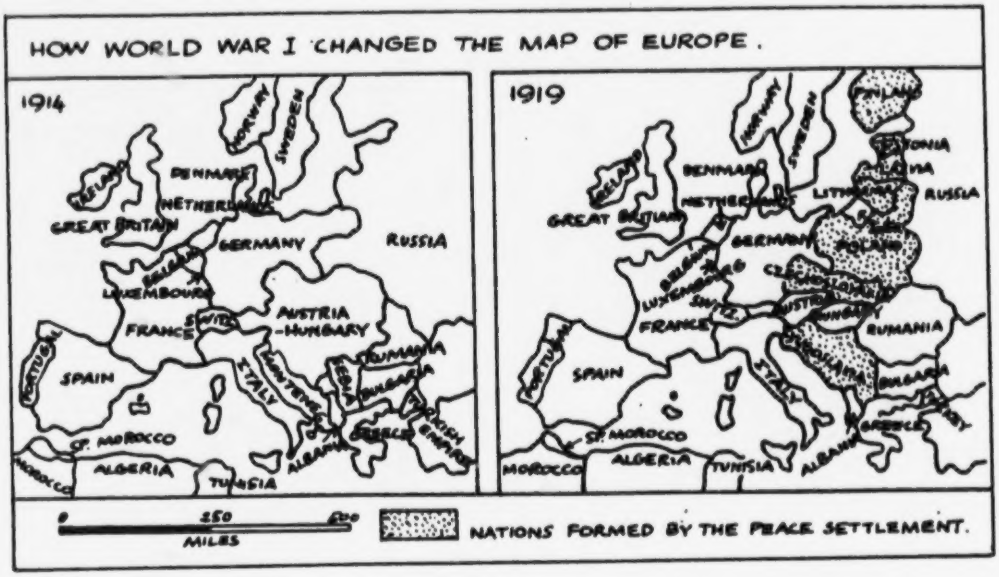
HOW WORLD WAR I CHANGED THE MAP OF EUROPE.

1914
NORWAY
SWEDEN
DENMARK
IRELAND
NETHERLANDS
GREAT BRITAIN
GERMANY
RUSSIA
BELGIUM
LUXEMBOURG
SWITZ.
AUSTRIA-HUNGARY
FRANCE
PORTUGAL
SPAIN
ITALY
MONTENEGRO
SERBIA
RUMANIA
BULGARIA
ALBANIA
GREECE
TURKISH EMPIRE
SP. MOROCCO
MOROCCO
ALGERIA
TUNISIA
1919
NORWAY
SWEDEN
DENMARK
IRELAND
NETHERLANDS
GREAT BRITAIN
LITHUANIA
RUSSIA
GERMANY
BELGIUM
LUXEMBOURG
SWITZ.
AUSTRIA
HUNGARY
FRANCE
RUMANIA
PORTUGAL
SPAIN
ITALY
BULGARIA
GREECE
SP. MOROCCO
MOROCCO
ALGERIA
TUNISIA
ALBANIA
0
250
500
MILES
NATIONS FORMED BY THE PEACE SETTLEMENT.

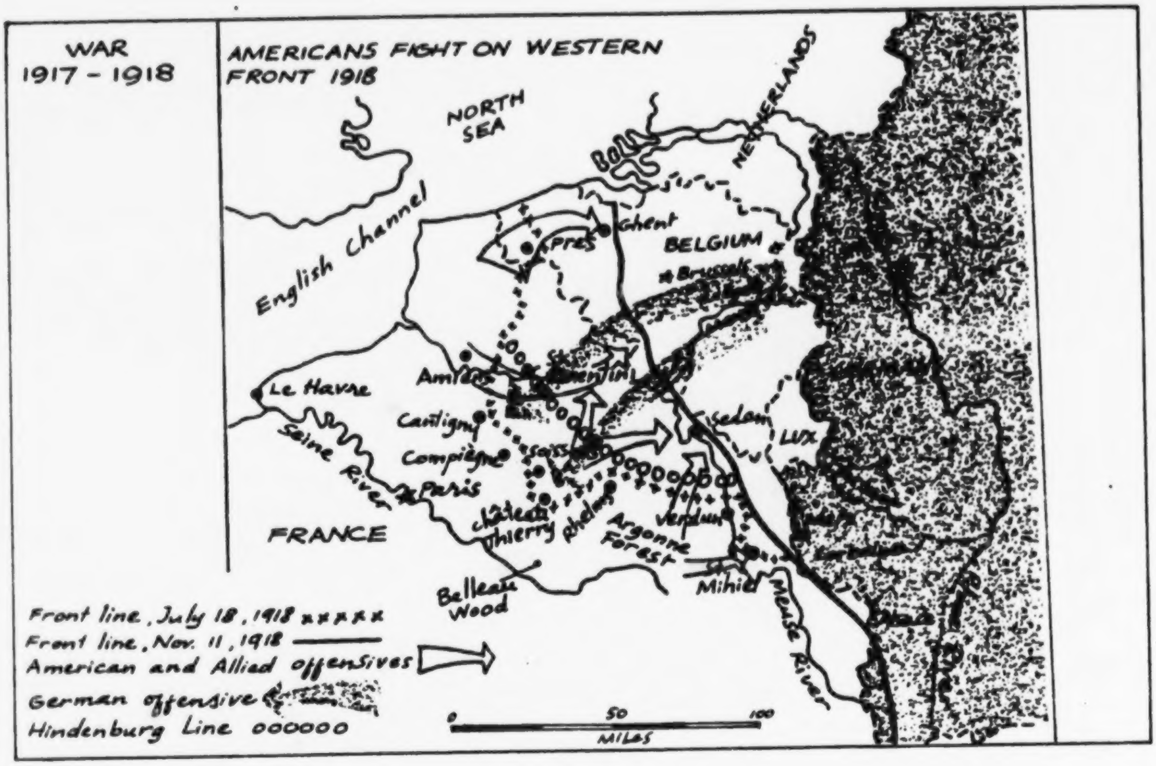
WAR 1917 - 1918

AMERICANS FIGHT ON WESTERN FRONT 1918

NORTH SEA
NETHERLANDS
English Channel
Ghent
Ypres
BELGIUM
Brussels
Le Havre
Amiens
Cantigny
Sedan
LUX
Compiègne
Soissons
Seine River
Paris
Château Thierry
Rheims
Verdun
Argonne Forest
FRANCE
St. Mihiel
Belleau Wood
Meuse River
0
50
100
MILES
Front line, July 18, 1918 ×××××
Front line, Nov. 11, 1918 ——
American and Allied offensives
German offensive
Hindenburg Line 000000

BEST COPY AVAILABLE

Congress for a declaration of war, and the Congress declared war against Germany four days later.

21.3.2. When the U.S. entered the war, the nation's army had about 200,000 soldiers. This army was not big enough to fight on the European battlefields. In May 1917, Congress passed a draft law called the **Selective Service Act** to recruit more soldiers. Many training camps were established and regular industries were turned into the war industries.

21.3.3. In the late summer 1917 a large number of American sailors and soldiers were shipped to France. On the sea, the U.S. Navy played a very important role. They protected the merchant ships and the troop transport ships to Europe. On land, many American units joined with allied forces to crush the German troops on the battlefields. The most famous battle was Meuse-Argone. The American forces broke this German **offensive line** and forced Germany and its allies to surrender. An armistice - or agreement to stop fighting -was signed on November 11, 1918. The armistice was called the Treaty of Versailles. Germany had to give up all its colonies and **cede** other land to France.

21.4. THE SEARCH FOR A LASTING PEACE

21.4.1. During the war, President Wilson had made a plan for **world peace**. His plan was called the Fourteen Points. He wanted freedom on the seas, and a reduction in the production of weapons. But for Wilson, the fourteenth point was the most important of all. This point called for the establishment of the League of Nations. The League would work to solve problems that might cause future wars.

21.4.2. President Wilson returned to the U.S. from the signing of the Treaty of Versailles to ask the U.S. Congress to approve his peace plan. However, the Congress turned against President Wilson. The country was returning to its belief in isolationism. This meant that the U.S. wanted to limit its relations with foreign countries. Unable to get the support from the Congress, President Wilson brought his case to the American people. He traveled over 8,000 miles and made 40 speeches in an effort to win their support for the League of Nations. He became sick during his trip and had to return to Washington D.C.. At the same time, the Senate rejected totally the peace plan and did not allow the U.S. to become a member of the League of Nations. This greatly weakened the League and kept it from being a success.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Direction: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define.

ASSASSINATION
EMPIRE
OUTRAGED
TRIPLE
MACHINE GUN
ENTENTE
LINE
HUNGARY

SELECTIVE
OPPORTUNITY
HEIR
SUBMARINE
CEDE
GUN
TANK
NOTE

ACT
NATIONALIST
ALLIANCES
TRENCH
OFFENSIVE
MILITARY
SERBIAN
GREAT BRITAIN

O	M	O	P	P	O	R	T	U	N	I	T	Y	O	M	A
O	A	U	O	N	O	O	R	O	O	O	O	O	F	I	U
E	C	T	O	A	L	L	I	A	N	C	E	S	F	L	S
N	H	R	O	T	O	O	P	O	O	O	O	O	E	I	T
T	I	A	O	I	O	O	L	T	A	N	K	O	N	T	R
E	N	G	C	O	N	F	E	I	C	T	O	H	S	A	A
N	E	E	O	N	O	O	E	M	P	I	R	E	I	R	L
T	G	D	O	A	G	U	N	C	E	D	E	I	V	Y	I
E	U	U	O	L	T	R	E	N	C	H	O	R	E	L	A
O	N	E	N	I	R	A	M	B	U	S	O	O	T	I	O
N	O	T	E	S	E	L	E	C	T	I	V	E	C	N	O
O	N	O	I	T	A	N	I	S	S	A	S	S	A	E	O
S	E	R	B	I	A	N	H	U	N	G	A	R	Y	O	O
G	R	E	A	T	B	R	I	T	A	I	N	O	O	O	O

II. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

_____ 1. During the war, President Wilson had not made a plan for world peace.

_____ 2. When the U.S. entered the war, the nation's army had about 2 million soldiers.

3. On the sea, the U.S. Navy played a very important role.

4. The American forces broke the German offensive line and forced Germany and its allies to surrender.

5. Wilson's plan was not supported by many people in the United States and in Europe.

6. A peace conference was held in Washington D.C. to sign the treaty.

7. According to the Versailles Treaty, Germany had to give up all of its colonies and cede other land to France.

8. The U.S. Senate wanted to keep all points in the Treaty and signed it.

9. At the same time, the Senate rejected totally the peace plan and did not allow the U.S. to become a member of the League of Nations.

III. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: Triple Alliance, Triple Entente, conflict, nationalists, excuse, tanks, machine guns, submarines, trench war, military tactics, blockade, outraged, League of Nations.

1. Bismark, the German hero, formed the ______________, between Germany, Austria-Hungary, and Italy.

2. To prevent the attack of the Triple Alliance, France, Great Britain, and Russia formed the ______________.

3. The rivalries between these two alliances caused ________ in many parts of Europe.

4. Serbian ____________ were also strong in Bosnia.

5. The Austrians used this assassination of the heir as an ___________ to crush Serbia and extend Austrian control into the Balkans.

6. Many new weapons such as _____________, ________________, and ______________ were introduced.

7. The _____________ was a new ___________________.

8. Germany wanted to break the British ___________, so they used their new weapon - the submarine.

9. The Americans were ____________ at the note.

10. The Fourteenth point was the most important of all. This point called for the establishement of the ______________.

IV. Study about the map.
Color the nations belonging to the Triple Entente and the nations belonging to the Triple Alliance.

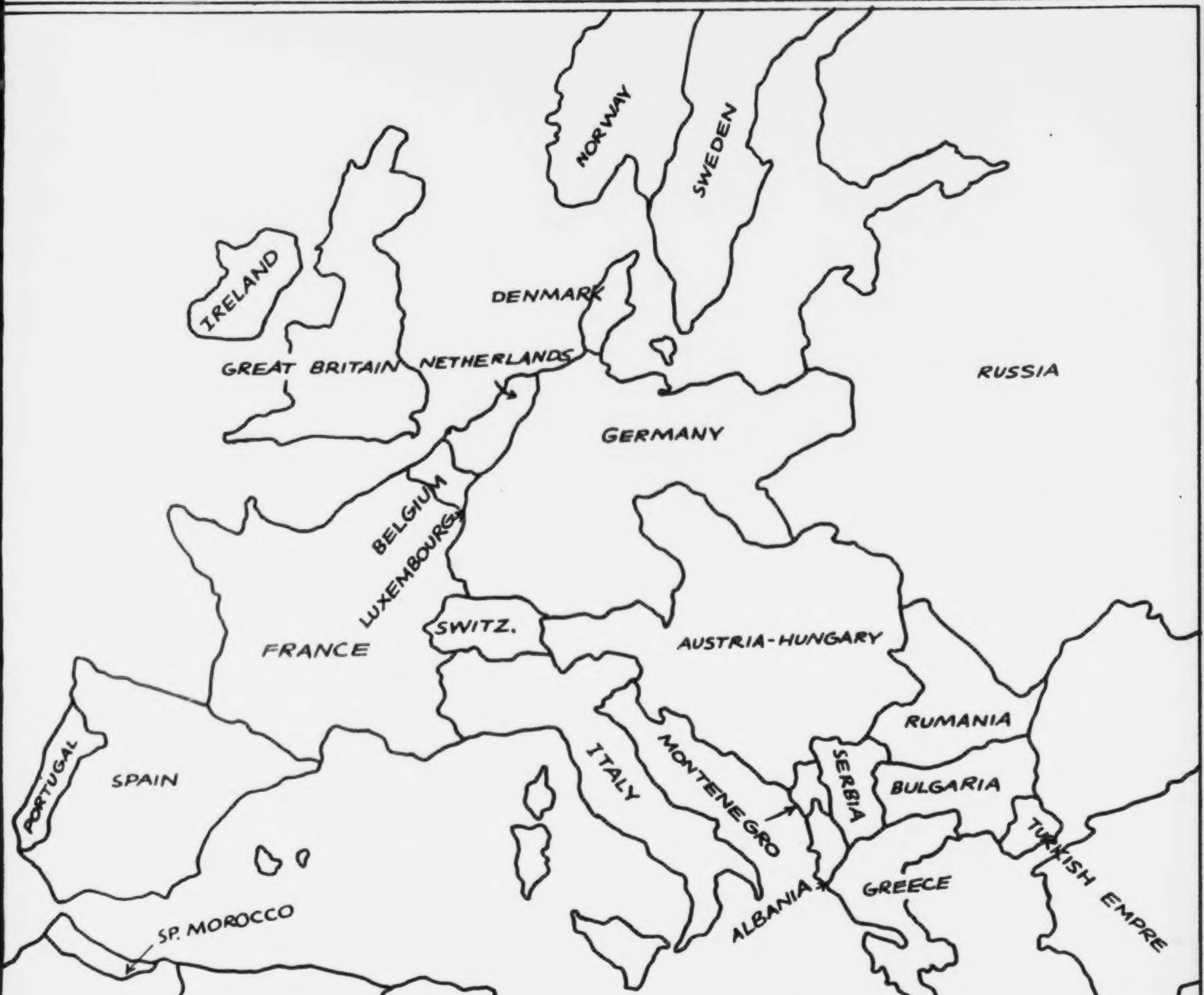
NORWAY
SWEDEN
IRELAND
DENMARK
GREAT BRITAIN
NETHERLANDS
RUSSIA
GERMANY
BELGIUM
LUXEMBOURG
SWITZ.
FRANCE
AUSTRIA-HUNGARY
RUMANIA
PORTUGAL
SPAIN
ITALY
MONTENEGRO
SERBIA
BULGARIA
TURKISH EMPRE
GREECE
ALBANIA
SP. MOROCCO
MOROCCO
ALGERIA
TUNISIA

ការអាន

២១.១ បុព្វហេតុដែលបណ្ដាលអោយកើតសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ

២១.១.១ នៅមុនពេលដែលសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយបានចាប់កើតមានឡើង នៅឆ្នាំ ១៩១៤ ប្រទេសធំៗនៃទ្វីបអឺរ៉ុបបានបែកចេញជាពីរក្រុម គឺពួក the Triple Alliance និង ពួក the Triple Entente ។ លោក Bismark ដែលជាមេដឹកនាំអាល្លឺម៉ង់ បានបង្កើតអោយមានក្រុម the Triple Alliance រវាងស្រុកអាល្លឺម៉ង់ អូទ្រីស្ត-ហុងគ្រី និង អ៊ីតាលី ។ សម្ព័ន្ធភាពនេះបង្កើតឡើងសំរាប់ជួយការពារគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុងពេលដែលប្រទេសណាមួយត្រូវគេវាយឈ្លានពាន ។ ប្រទេសបារាំង អង់គ្លេស និង រុស្ស៊ីបានតបទៅវិញ ដោយរួមគ្នាបង្កើតជាក្រុម Triple Entente ឡើងដែរ ។ ការប្រកួតប្រជែងរវាងក្រុមទាំងពីរនេះ បានបង្កើតអោយមានការទាស់ទែងជម្លោះអំណាចគ្នា ព្រមទាំងបានធ្វើអោយមានការប៉ះទង្គិចគ្នានៅតាមទ្វីបជាច្រើន ខាងអឺរ៉ុបផង ។ សម្ព័ន្ធភាពនៃក្រុមទាំងពីរនេះ ថែមទាំងអាចបណ្ដាលអោយប្រទេសទាំងប៉ុន្មាន ងាយស្រួលនឹងចូលរួបរួមប្រយុទ្ធតាំងគ្នា បើសិនណាជា សង្គ្រាមកើតមានឡើងផង ។

២១.១.២ នៅជំនាន់ពេលដែលសម្ព័ន្ធភាពក្រុមនៃក្រុមទាំងពីរកើតមានឡើង ប្រទេសធំៗទាំងនេះបានខិតខំបង្កើតកម្លាំងទ័ពរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងបានចំរុងចំរើនសេដ្ឋកិច្ចបន្ថែម ដោយរកស្រុកឯទៀតៗ ធ្វើជាចំណុះរបស់ខ្លួន ។ ប្រទេសបារាំង និង អង់គ្លេស បានពង្រីក និង បង្កើតស្រុកចំណុះរបស់ខ្លួនជាច្រើន នៅខាងទ្វីបអាស៊ី និង អាហ្វ្រិចរួចមកហើយ ។ អូទ្រីស្ត-ហុងគ្រី បានយកតំបន់តូចៗនៃទ្វីប Balkan មកបញ្ចូលក្នុងចក្រភពខ្លួន ក្នុងចំណោមនោះមានតំបន់ Bosnia ។ ប្រជារាស្ត្រភាគច្រើន ដែលរស់នៅក្រោមតំបន់នោះ គឺច្រើនតែពួក Slavic និង Serbians ។ ប្រជាជនទាំងពីរក្រុមនេះ យល់ថាដំបន់ Bosnia គួរតែចាត់ជាទឹកដីរបស់ Serbia ដែលជាប្រទេសដ៏តូចមួយនៅជាប់នឹង Bosnia ហើយពួកនេះថែមទាំងចង់បានឯករាជ្យរបស់ខ្លួនពីចក្រភពអូទ្រីស្ត-ហុងគ្រីទៀតផង ។

២១.១.៤ ស្ថានការណ៍បានត្រូវចុះដុនដាប ពីព្រោះនៅថ្ងៃទី ២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩១៤នោះ ស្ដេចដែលនឹងត្រូវទទួលរាជ្យនៃចក្រភព អូទ្រីស្ត-ហុងគ្រី ព្រមទាំងភរិយា បានត្រូវគេលួចសម្លាប់នៅពេលដែលលោកទៅធ្វើទស្សនៈកិច្ចនៅ Sarajevo ដែលជារដ្ឋធានីរបស់ Bosnia ។ សមាជិកនៃក្រុមអ្នកជាតិនិយម Serbia ជាអ្នកប្រព្រឹត្តអំពើឃាដកម្មនេះ ។ រដ្ឋាភិបាលរបស់អូទ្រីស្ត-ហុងគ្រី មានជំនឿថា ពួកអង្គការ Serbia ជាអ្នកចាត់ចែងក្នុងអំពើឃាដកម្ម ដូច្នេះគេក៏បានស្វែងយកឱកាសនេះវាយលុកចូល Serbia ដើម្បីនឹងពង្រីកការកាន់កាប់របស់គេទៅដល់ Balkan ទៀត។

២១-១-៥ កាលជំនាន់នោះ Serbia ជាស្រុកដែលមានសម្ព័ន្ធភាពជាមួយរុស្ស៊ី ដូច្នេះនៅពេលដែល Serbia ត្រូវបានគេវាយលុកភ្លាម រាជាធិរាជរុស្ស៊ី ក៏បានរៀបចំប្រទេសខ្លួន ដើម្បីសំរាប់ធ្វើសង្គ្រាមក្នុងថ្ងៃជាមួយគ្នានោះដែរ ។ នៅពេលនោះប្រទេសទាំងប៉ុន្មាននៃបក្សសម្ព័ន្ធទាំងពីរ ក៏បានលូកដៃចូលក្នុងសង្គ្រាមបន្តិចម្តងៗឡើង ។ ហុងគ្រី បានប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយរុស្ស៊ី បន្ទាប់ពីនោះបីថ្ងៃមក គឺនៅថ្ងៃទី ១ ខែ សីហា ឆ្នាំ១៩១៤ អាល្លឺម៉ង់ ដែលជាសម្ព័ន្ធមិត្រនឹងអូទ្រិស្ត-ហុងគ្រី ក៏បានប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយបារាំងដែរ ។ ប្រទេសអង់គ្លេស ដែលជាបក្សពួកខាងបារាំង ក៏បានចូលរួមក្នុងសង្គ្រាមទៀត ។ ដូច្នេះក្នុងរយៈយ៉ាងខ្លីប៉ុណ្ណោះសកលលោកទាំងមូលហាក់ដូចជាបានត្រូវឆាបឆេះដោយភ្លើងសង្គ្រាម ដែលគេអោយឈ្មោះថា "សង្គ្រាមលោក" ។ សង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ ក៏បានកើតឡើងគឺចាប់ពីឆ្នាំ ១៩១៤ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៩១៨ ។

២១-២ សង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ

២១-២-១ សង្គ្រាមបានកើតមានឡើងនៅបីកន្លែង គឺ នៅអឺរ៉ុប មជ្ឈិមបូព៌ា និងអាហ្វ្រិក ។ គ្រឿងសាស្ត្រាវុធថ្មីៗ ដូចជារថក្រោះ កាំភ្លើងយន្ត និងនាវាមុជទឹក បានចាប់ប្រើប្រាស់ឡើង ។ ការប្រយុទ្ធតាមលេណដ្ឋាន ដែលជាយុទ្ធវិធីថ្មី ក៏បានប្រើជាលើកទីមួយដែរ ។ ពលទាហាននៃផ្នែកទាំងសងខាងរាប់លាននាក់បានស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ព្រមទាំងធ្វើអោយខូចខាតដល់ទីក្រុងតូចធំជាច្រើនខាងផ្នែកអឺរ៉ុបផង ។ បក្សទាំងពីរត្រូវការគ្រឿងសម្ភារៈ និងអាវុធជាច្រើនពីសហរដ្ឋអាមេរិក និងប្រទេសអព្យាក្រឹតឯទៀតៗ ។

២១-២-២ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៩១៤ និង ១៩១៧ សហរដ្ឋអាមេរិកមិនបានលូកដៃចូលក្នុងសង្គ្រាមអោយចេញមុខឡើយ ពីព្រោះពេលនោះ កប៉ាល់អាមេរិកាំងបានដឹកនាំគ្រឿងសម្ភារៈទៅអោយផ្នែកទាំងពីរ ។ កប៉ាល់ដឹកនាំជាច្រើនបានត្រូវកងនាវាចរអង់គ្លេសដែលបិទផ្លូវសមុទ្រចាប់បញ្ឈប់ ដើម្បីធ្វើការឆែកឆេរ ព្រមទាំងបានចាប់កប៉ាល់អាមេរិកាំងណាដែលដឹកស្បៀងអាហារទៅអោយប្រទេសអព្យាក្រឹតឯទៀតៗ ខាងផ្នែកអឺរ៉ុបផង ពីព្រោះអង់គ្លេសយល់ថា ម្ហូបអាហារទាំងនោះមុខតែធ្លាក់ដល់កណ្តាប់ដៃអាល្លឺម៉ង់ដដែល ។ ការបិទផ្លូវសមុទ្រនេះបានធ្វើអោយប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ជួបប្រទះនឹងវិបត្តិយ៉ាងខ្លាំង ពីព្រោះគេត្រូវការគ្រឿងសម្ភារៈទាំងនោះជាចាំបាច់ ។

២១-២-៣ អាល្លឺម៉ង់ចង់វាយទម្លុះការបិទផ្លូវសមុទ្ររបស់អង់គ្លេសនេះ ដូច្នេះគេចាប់ប្រើអាវុធយ៉ាងសាហាវមួយ គឺនាវាមុជទឹក ។ នៅខែ មិនា ឆ្នាំ ១៩១៥ នាវាមុជទឹកអាល្លឺម៉ង់បានបាញ់ពន្លិចនាវាដឹកនាំអ្នកដំណើររបស់អង់គ្លេសមួយឈ្មោះ Lusitania ហើយដែលបណ្តាលអោយស្លាប់មនុស្សអស់ចំនួន ១២០០ នាក់ ក្នុងចំណោមនោះមានអាមេរិកាំងចំនួន ១២៨ នាក់ផង ។ លោកប្រធានាធិបតី Wilson នៃសហរដ្ឋអាមេរិកបានធ្វើសេចក្តីតវ៉ា

យ៉ាងខ្លាំងទៅអោយរដ្ឋាភិបាលអាល្លឺម៉ង់ ដោយសុំអោយបញ្ឈប់ពីការប្រើនាវាមុជទឹកនេះផង ។

២២.២.៤ អាល្លឺម៉ង់ធ្វើមិនដឹងមិនឮចំពោះការតវ៉ារបស់លោក Wilson នេះ ថែមពីលើនេះ នៅឆ្នាំ ១៩១៧ អង់គ្លេសបានរកឃើញលិខិតពីលោករដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសអាល្លឺម៉ង់ឈ្មោះ Arthur Zimmerman ដែលបានផ្ញើរទៅអោយរដ្ឋាភិបាល Mexican ទៀត។ លិខិតនេះបានស្នើរសុំអោយ Mexico ចូលរួមជាមួយបក្សសម្ព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ បើសិនណាជាអាល្លឺម៉ង់មានសង្គ្រាមជាមួយអាមេរិកាំង ។ អាល្លឺម៉ង់ថែមទាំងបានសន្យា Mexico ថាគេនឹងជួយដណ្តើមយកទឹកដី ដែលបាត់បង់ទៅសហរដ្ឋអាមេរិក កាលពីជំនាន់សង្គ្រាម Mexico នោះមកវិញផង ។

២២.៣ សហរដ្ឋអាមេរិក និង សង្គ្រាម

២២.៣.១ អាមេរិកមានកំហឹងយ៉ាងខ្លាំងចំពោះលិខិតនឹងគំរោងការណ៍អាល្លឺម៉ង់នេះ ។ នៅពេលយប់ថ្ងៃទី ២ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩១៧ លោកប្រធានាធិបតីក៏បានស្នើរសុំអោយរដ្ឋសភាបើកប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយអាល្លឺម៉ង់ ដែលរដ្ឋសភាសុខចិត្តធ្វើតាមបួនថ្ងៃក្រោយមក ។

២២.៣.២ នៅពេលដែលសហរដ្ឋអាមេរិកចូលរួមក្នុងសង្គ្រាម កងទ័ពក្នុងប្រទេសទាំងមូលមានចំនួនតែ ២០ ម៉ឺននាក់ប៉ុណ្ណោះ ។ [illegible]ទ័ពនេះមិនអាចធ្វើសង្គ្រាមនៅខាងផ្នែកអឺរ៉ុបបានទេឡើយ ដូច្នេះហើយបានជានៅខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩១៧ រដ្ឋាភិបាលក៏បានបង្កើតច្បាប់កេណ្ឌទាហ៊ានមួយឈ្មោះ Selective Service Act ដើម្បីសំរាប់នឹងធ្វើការជ្រើសរើសរកទាហ៊ានបន្ថែមទៀត ។ ជំរុំសំរាប់ហ្វឹកហ្វឺនទាហ៊ានជាច្រើន ក៏បានកើតមានឡើង ឧស្សាហកម្មក្នុងស្រុកទាំងប៉ុន្មានត្រូវបានរដ្ឋការផ្លាស់ប្តូរទៅជាកន្លែងសំរាប់ធ្វើគ្រឿងសម្ភារៈសឹកសង្គ្រាមទាំងអស់ ។

២២.៣.៣ នៅរយៈចុងក្រោយនៃខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩១៧ ទាហ៊ានជើងទឹក និង ជើងគោកអាមេរិកាំងមួយចំនួនធំបានត្រូវគេបញ្ជូនទៅស្រុកបារាំង ។ នៅតាមសមុទ្រ កងនាវាចរអាមេរិកាំងមានមុខងារសំខាន់ណាស់ ដោយបានជួយការពារកប៉ាល់ដឹកជញ្ជូន និង កប៉ាល់ដឹកទ័ព ដែលធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅផ្នែកអឺរ៉ុប ។ នៅតាមសមរភូមិ ទាហ៊ានអាមេរិកាំងជាច្រើនកងបានពួតដៃគ្នាជាមួយបក្សសម្ព័ន្ធខ្លួនវាយកំទេចទ័ពអាល្លឺម៉ង់នៅគ្រប់ទិសទី ។ ការប្រយុទ្ធដ៏ល្បីល្បាញមួយគឺនៅ Meuse-Argone ។ នៅកន្លែងនោះហើយ ដែលកងទ័ពអាមេរិកាំងបានវាយទំលុះខ្សែទ័ពអាល្លឺម៉ង់ ព្រមទាំងបានធ្វើអោយអាល្លឺម៉ង់ និង បក្សពួកខ្លួនសុំចុះចាញ់ផង ។ សន្ធិសញ្ញានៃការព្រមព្រៀងបញ្ឈប់សង្គ្រាម បានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី ១១ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩១៨ ដែលមានឈ្មោះថា សន្ធិសញ្ញានៃក្រុង Versailles ។ ពេលនោះ អាល្លឺម៉ង់ត្រូវលះបង់ចោលនូវប្រទេសចំណុះរបស់ខ្លួនទាំងប៉ុន្មាន ហើយថែមទាំងបានប្រគល់ទឹកដី

ឯទៀតទៅអោយខ្លាំងផង ។

២១.៤ ការស្វែងរកសន្តិភាពអោយបានគង់វង្ស

២១.៤.១ នៅពេលដែលមានសង្គ្រាមនោះ លោកប្រធានាធិបតី Wilson បានធ្វើគំរោងការណ៍ ដើម្បីអោយមានសន្តិភាពនៅក្នុងពិភពលោក ។ គំរោងការណ៍នេះ មានចំនួន ១៤ ចំណុច ។ លោកចង់អោយមានសេរីភាព ក្នុងការធ្វើដំណើរតាមសមុទ្រ ហើយនិងបន្ថយនូវផលិតផលទាំងគ្រឿងសាស្ត្រាវុធទាំងអស់ ។ ក៏ប៉ុន្តែចំពោះលោក Wilson លោកយល់ថា ចំណុចទី ១៤ ជាចំណុចដែលសំខាន់ជាងគេបំផុត ។ ចំណុចនេះបានអំពាវនាវសុំអោយបង្កើតឡើងនូវសម្ព័ន្ធភាពរវាងប្រទេសទូទៅទាំងអស់ ហើយសម្ព័ន្ធនេះ ជាអ្នកធ្វើការដោះស្រាយបញ្ហា ដើម្បីជៀសវាងកុំអោយមានសង្គ្រាម ដែលនឹងអាចកើតមានឡើងក្នុងពេលអនាគត ។

២១.៤.២ បន្ទាប់ពីបានចូលរួមក្នុងពិធីចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញានៅក្នុង Versailles មក លោកប្រធានាធិបតី ក៏បានវិលត្រឡប់មកសហរដ្ឋអាមេរិកវិញ ។ ពេលនោះលោកបានសុំអោយរដ្ឋសភាធ្វើសច្ចានុម័តយល់ព្រមចំពោះវិធានការណ៍សន្តិភាពរបស់លោក ក៏ប៉ុន្តែរដ្ឋសភាមិនបានគាំទ្រលោកសោះឡើយ ។ ប្រទេសបានវិលទៅរកភាពដាច់ឆ្ងាយពីគេឯកោនិយមវិញ នេះបានសេចក្តីថា សហរដ្ឋអាមេរិកចង់កំរិតដល់ការទាក់ទងរបស់ខ្លួនជាមួយនឹងប្រទេសឯទៀត ទាំងអស់ ។ ដោយមិនបានទទួលការគាំទ្រពីរដ្ឋសភា លោកប្រធានាធិបតី Wilson ក៏បានយករឿងនេះមកអោយប្រជារាស្ត្រវិនិច្ឆ័យវិញម្តង ។ លោកបានធ្វើដំណើរក្នុងប្រទេសអស់ចម្ងាយជាង ៨ ពាន់ម៉ែល ព្រមទាំងបានធ្វើសុន្ទរកថាអស់ចំនួន ៤០ ដង ក្នុងគោលបំណងដើម្បីនឹងចង់បានការគាំទ្រពីប្រជាពលរដ្ឋ ចំពោះគំរោងការណ៍នៃសម្ព័ន្ធប្រទេសទូទៅនេះ ។ នៅពេលនោះ លោកក៏ត្រូវមានជម្ងឺ ហើយបានវិលត្រឡប់មក Washington, D.C វិញ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ រដ្ឋសភាថែមទាំងបានប្រានចោល មិនទទួលស្គាល់ទាំងស្រុងចំពោះវិធានការណ៍សន្តិភាពរបស់លោក Wilson នេះទៀតផង ដោយទាំងមិនអោយសហរដ្ឋអាមេរិកចូលរួមជាសមាជិកនៃសម្ព័ន្ធប្រទេសទូទៅនេះឡើយ ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរកនិងគូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង២៤ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្តេក និងបញ្ច្រាង - ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស់ ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

ASSANITATION
EMPIRE
OUTRAGED
TRIPPLE
MACHINE GUN
ENTENTE
LINE
HUNGARY

SELECTIVE
OPPORTUNITY
HEIR
SUBMARINE
CEDE
GUN
TANK
NOTE

ACT
NATIONALIST
ALLIANCES
TRENCH
OFFENSIVE
MILITARY
SERBIAN
GREAT BRITAIN

```
O M O P P O R T U N I T Y O M A
O A U O N O O R O O O O O F I U
E C T O A L L I A N C E S F L S
N H R O T O O P O O O O O E I T
T I A O I O O P T A N K O N T R
E N G C O N F L I C T O H S A A
N E E O N O O E M P I R E I R L
T G D O Q G U N C E D E I V Y I
E U U O L T R E N C H O R E L A
O N E N I R A M B U S O O T I O
N O T E S E L E C T I V E C N O
O N O I T A N I S S A S S A E O
S E R B I A N H U N G A R Y O O
G R E A T B R I T A I N O O O O
```

២- ពិត ឬ មិនពិត

សូមសរសេរដាក់អក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលមិនពិត ។

________ ១- នៅដំណាក់ពេលដែលមានសង្គ្រាម លោកប្រធានាធិបតី Wilson មិនបានចាត់វិធានការណ៍ ដើម្បីនឹងធ្វើអោយមានសន្តិភាពនៅក្នុងពិភពលោកទេ ។

________ ២- ពេលដែលសហរដ្ឋអាមេរិក ចូលរួមក្នុងសង្គ្រាម ចំនួនកងទ័ពទាំងអស់ក្នុងស្រុកមាន ២ លាន នាក់ ។

________ ៣- នៅផ្នែកលើសមុទ្រ កងនាវាចររបស់សហរដ្ឋអាមេរិក មានភារៈសំខាន់ណាស់ ក្នុងការមើលការពារនូវកប៉ាល់ឯទៀតៗរបស់ខ្លួន ។

________ ៤- កងទ័ពរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក បានវាយទំលុះជួរខ្សែទ័ពរបស់អាល្លឺម៉ង់ ហើយដែលធ្វើអោយពួកនោះសុំចុះចាញ់ផង ។

________ ៥- គំរោងការណ៍របស់លោក Wilson មិនបានទទួលការគាំទ្រពីប្រជារាស្ត្រនៅក្នុងសហអាមេរិក និង ខាងផ្នែកអឺរ៉ុបទេឡើយ ។

________ ៦- មេដឹកនាំខាងបារាំងបានប្រឆាំងនឹងគំរោងការណ៍នេះ ពួកគេចង់ដាក់ទណ្ឌកម្មស្រុកអាល្លឺម៉ង់ ដោយចាត់ទុកថាជាអ្នកចាញ់សង្គ្រាម ។

________ ៧- ពិធីចុះសន្ធិសញ្ញា ដើម្បីសន្តិភាព បានធ្វើឡើងនៅ Washington,D.C

________ ៨- តាមសន្ធិសញ្ញានៃក្រុង Versailles ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ត្រូវលះបង់ចោលនូវស្រុកទាំងអស់ ដែលនៅក្រោមអាណានិគមរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងចេញសោហ៊ុយសំរាប់ជួសជុលនូវការខូចខាតទាំងប៉ុន្មានរបស់បក្សសម្ព័ន្ធផង ។

________ ៩- រដ្ឋសភាបានយល់ព្រមចំពោះចំណុចទាំងប៉ុន្មាននៃសន្ធិសញ្ញានោះព្រមទាំងចុះហត្ថលេខាផង ។

________ ១០- ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ រដ្ឋសភាបានបោះបង់ចោល មិនទទួលស្គាល់នូវវិធានការណ៍ ដើម្បីធ្វើអោយមានសន្តិភាព ព្រមទាំងមិនអនុញ្ញាតិអោយសហរដ្ឋអាមេរិកចូលរួមធ្វើជាសមាជិកនៃសម្ព័ន្ធរបស់ប្រទេសទាំងអស់នោះទេឡើយ ។

៣- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយជ្រើសយកពាក្យអោយបានត្រឹមត្រូវសំរាប់ដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ពាក្យ ទាំងអស់នោះមាន : Triple Alliance,Triple Entente - ការប៉ះទង្គិច - អ្នកជាតិនិយម - ស្ដេចនីកាឡូ - រថក្រោះ - កាំភ្លើងយន្ត - កប៉ាល់មុជទឹក - ប្រយុទ្ធក្នុងលេណដ្ឋាន - យុទ្ធវិធី - បិទផ្លូវមិនអោយចេញចូល - កំហឹងយ៉ាងខ្លាំង - សម្ព័ន្ធរបស់ប្រទេសទូទៅទាំងអស់ ។

១- វីរបុរសអាល្លឺម៉ង់ឈ្មោះBismarkបានបង្កើតអោយមាន ------------- រវាងស្រុកអាល្លឺម៉ង់ អូទ្រិស្ស ហុងគ្រី និង អ៊ីតាលី ។

២- ដើម្បីនឹងការពារកុំអោយមានការឈ្លានពានពីពួក Triple Alliance ស្រុកបារាំង អង់គ្លេស និង រុស្ស៊ី ក៏បានបង្កើតនូវ --------------------- ដែរ ។

៣- របៀបប្រកួតប្រជែងរវាងបក្សទាំងពីរនេះ បានបង្កើតអោយមាន--- ------------- គ្នាជាច្រើនកន្លែងនៅខាងផ្នែកអឺរ៉ុប ។

៤- ពួក ------------- នៃស្រុក Serbia ក៏មានកំហឹងយ៉ាងខ្លាំង ដែរនៅខាង Bosnia ។

៥- ពួកអូទ្រិស្ស បានយកអំពើឃាតកម្មនៃស្ដេចរបស់គេ មកធ្វើជាលេស ដើម្បីពង្រីកការកាន់កាប់ត្រួតត្រារបស់គេទៅដល់ផ្នែក ផង ។

៦- គ្រឿងសាស្ត្រាវុធថ្មីៗ ដូចជា និង បានបញ្ចេញឡើង សំរាប់ប្រយុទ្ធគ្នា ។

៧- ការ ជា ថ្មី ។

៨- អាល្លឺម៉ង់ចង់ធ្វើការវាយបំបែកនូវការ របស់ស្រុកអង់គ្លេស ដូច្នេះគេក៏ចាប់ផ្ដើមប្រើកប៉ាល់មុជទឹក ។

៩- ពួកអាមេរិកាំងមាន ចំពោះលិខិតដែលអង់គ្លេសរកឃើញ ពីរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសអាល្លឺម៉ង់ ។

១០- ចំណុចទី ១៤ ជាចំណុចដែលសំខាន់បំផុត ក្នុងវិធានការណ៍សំរាប់ធ្វើអោយមានសន្តិភាព - ចំណុចនេះចង់បង្កើតអោយមាននូវ

៣. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយជ្រើសយកពាក្យណាដែលត្រឹមត្រូវសំរាប់ដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ពាក្យទាំងអស់នោះមាន : Triple Alliance, Triple Entente ការប៉ះទង្គិច - អ្នកជាតិនិយម - ស្ពៀតយកនិការណ៍ - រថក្រោះ - កាំភ្លើងយន្ត - កប៉ាល់មុជទឹក - ប្រយុទ្ធក្នុងលេណដ្ឋាន - យុទ្ធវិធី - បិទផ្លូវមិនអោយចេញចូល - កំហឹងយ៉ាងខ្លាំង - សម្ព័ន្ធរបស់ប្រទេសទូទៅទាំងអស់ ។

១. វីរបុរសអាល្លឺម៉ង់ឈ្មោះ Bismark បានបង្កើតអោយមាន ____________ រវាងស្រុកអាល្លឺម៉ង់ Austria Hungary និង Italy

២. ដើម្បីនឹងការពារកុំអោយមានការឈ្លានពានពីពួក Triple Alliance ស្រុកបារាំង អង់គ្លេស និង រុស្ស៊ី ក៏បានបង្កើតនូវ ______________________________ ដែរ ។

៣. របៀបប្រកួតប្រជែងរវាងបក្សទាំងពីរនេះ បានបង្កើតអោយមាន ជាច្រើនកន្លែងនៅខាងផ្នែកអឺរ៉ុប ។

៤. ពួក ______________________________ នៃស្រុក Serbian ក៏មានកំលាំងយ៉ាងខ្លាំងដែរនៅខាង Bosnia ។

៥. ពួក Austrians បានយកអំពើឃាតកម្មនៃស្ដេចរបស់គេមកធ្វើជាលេសដើម្បីនឹង ______________________ នេះទៅវាយលុកចូលស្រុក Serbia ព្រមទាំងពង្រីកការកាន់កាប់ត្រួតត្រារបស់គេទៅដល់ផ្នែក Balkans ផង។

៦. គ្រឿងសាស្ត្រាវុធថ្មីៗ ដូចជា ____________________ និង ____________________ បានបញ្ចេញឡើងសំរាប់ប្រយុទ្ធគ្នា ។

៧. ការ ________________________ ជា ________________________ ថ្មី ។

៨. អាល្លឺម៉ង់ចង់ធ្វើការវាយបំបែកនូវការ ______________________________ របស់ស្រុកអង់គ្លេស ដូច្នេះគេក៏ចាប់ផ្ដើមប្រើកប៉ាល់មុជទឹក ។

៩. ពួកអាមេរិកាំងមាន ______________________________ ចំពោះលិខិតដែលអង់គ្លេសរកឃើញពីរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសអាល្លឺម៉ង់ ។

៤. របៀបសិក្សាផែនទី

សូមដាក់ពណ៌ទៅលើប្រទេសទាំងប៉ុន្មាន ដែលជាបក្ស the Triple Alliance និង ប្រទេសដែលជាបក្ស the Triple Entente ។

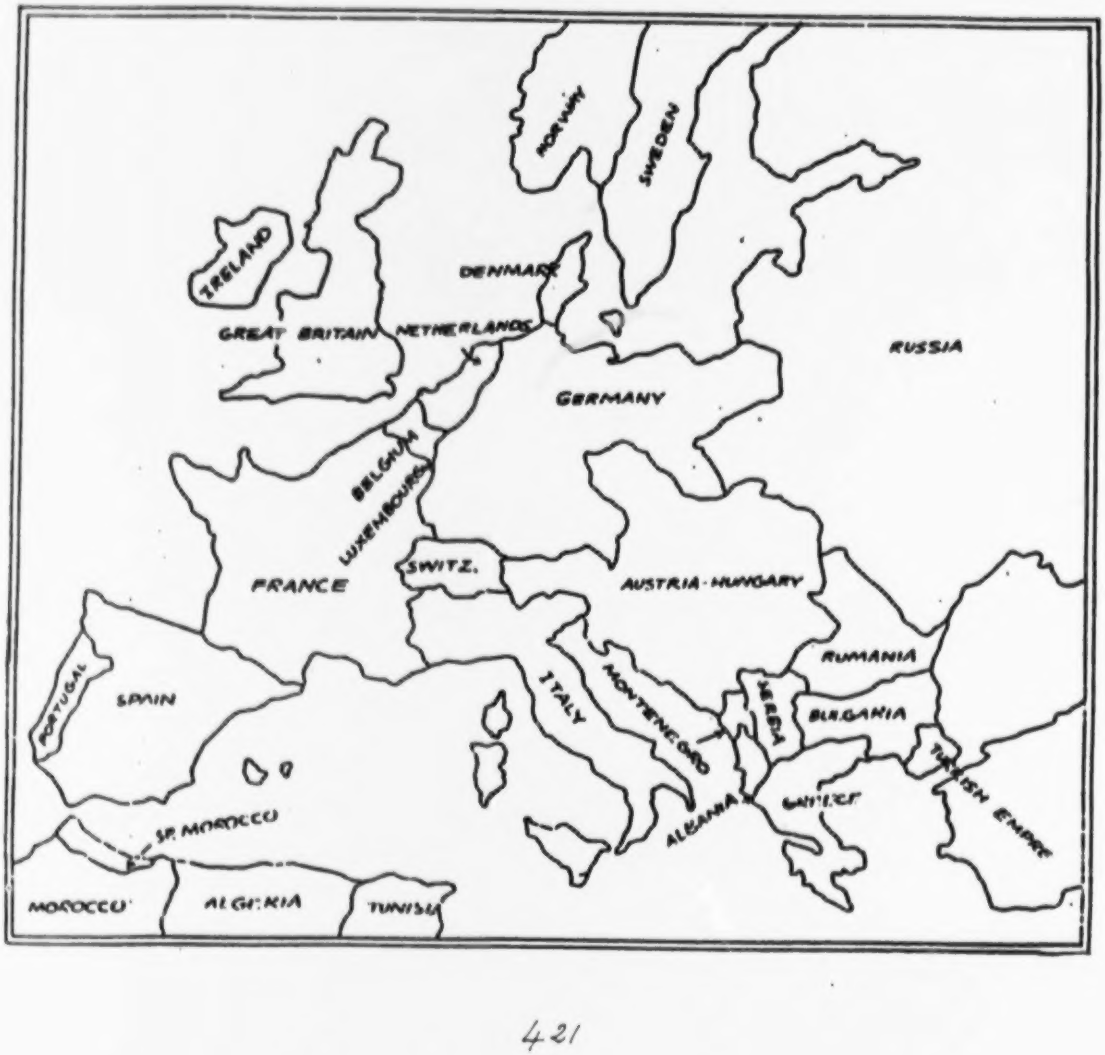
NORWAY
SWEDEN
IRELAND
DENMARK
GREAT BRITAIN
NETHERLANDS
RUSSIA
GERMANY
BELGIUM
LUXEMBOURG
FRANCE
SWITZ.
AUSTRIA-HUNGARY
RUMANIA
PORTUGAL
SPAIN
ITALY
MONTENEGRO
SERBIA
BULGARIA
ALBANIA
GREECE
TURKISH EMPIRE
SP. MOROCCO
MOROCCO
ALGERIA
TUNISIA

Section VI: THE CHALLENGE OF POWER AND PROSPERITY

Packet 22: THE RETURN TO NORMALCY

NEW WORDS & USAGES ពាក្យថ្មីៗ

luxuries: គ្រឿងទំនើប ប្រណិត

In the 1920's Americans spent money for goods and luxury they could not buy in wartime.

candidacy: អ្នកដែលឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនសំរាប់បោះឆ្នោត

In 1920, the Republicans did not renew President Wilsons candidacy.

participation: ការចូលរួមបរួម

President Harding was aware of the Secretary of Interior's participation in the Teapot Dome Scandal.

straighten out: ធ្វើអោយមានរបៀបរៀបរយ

Harding tried to straighten out the corruption in his government.

scandal: រឿងអាស្រូវ អាក្រក់

There were many scandals during Harding administration.

affairs: រឿង កិច្ចការ

The affairs of the Teapot Dome scandal caused Albert Fall to go to jail.

electric motor: ម៉ាស៊ីនដែលដើរដោយភ្លើងអគ្គិសនី

The electric motor was a popular product during the 1920's.

man-made product: គ្រឿងដែលមនុស្សបង្កើតឡើង

Industries replaced old products with new man-made products.

rayon: ក្រណាត់ដែលមានពណ៌ភ្លឺ សាច់រលោង

Many people bought products made of rayon.

multiple: ច្រើន

Production of products multiplied in the 1920's.

surplus: ចំនួនលើស ដែលលើសពីការត្រូវការ

By 1925, many industries were producing a surplus of products.

depression: ខណៈពេលដែលសេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់ចុះដុនដាបយ៉ាងខ្លាំង

One of America's greatest depressions began in 1929.

in vain: ឥតអំពើ ឥតប្រយោជន៍

Workers and farmers waited in vain for things to get better.

READING

22.1. THE YEARS AFTER WORLD WAR I: THE ELECTION OF 1920

22.1.1. After the war, the American people were so tired of fighting and killing that they wanted the nation to return to its peace time course. They wanted to avoid war, to withdraw American forces from Europe, and to limit American relations with other countries. For this reason, most Americans were afraid of President Wilson's League of Nations. They believed the United States should not mix in Europe's business. Because of the President's poor health, the Democrats did not choose President Wilson to run for another term. Instead they chose James M. Cox, a former governor from Ohio, as their candidate. The Republicans picked Senator Warren G. Harding from Ohio as their Presidential candidate.

22.1.2. Warren Harding campaigned for a return to "normalcy". He wanted to see American life return to the way it had been before the war. He also favored reducing government regulations on business. During the campaign, he said little about the League of Nations and the **participation** of the U.S. in that organization. On the other hand, the Democrats' candidate, James Cox, made U.S. membership in the League of Nations his main issue. This issue frightened and alienated the American people. Harding received 61 percent of the popular vote and won the election of 1920.

22.2. PRESIDENT HARDING AND THE "OHIO GANG"

22.2.1. When Harding become President, he made a serious mistake. He appointed his old friends from Ohio or party supporters to fill top government jobs. They were called the "Ohio Gang". Many of these men were either dishonest or did not do their jobs well. One of these men was Albert B. Fall, he was found guilty of stealing public money. President Harding himself was not directly involved in the corruption but he knew what had happened in his carbinet. He hoped to **straighten out** the the scandals before they were exposed to the public. But in 1923 he suddenly became ill and died.

22.2.2 After President Harding died and Vice President Calvin Coolidge became the President, the **scandals** were exposed to the American people. The most serious scandal involved an oil field in Wyoming called "Teapot Dome" and the

Secretary of Interior Albert B. Fall. Fall leased oil lands reserved in Wyoming by the government to his friends. In return, he received large sums of money from them. Fall was sentenced to jail and became the first cabinet officer ever convicted on criminal charges.

22.2.3. In spite of the scandals and corruption, Americans in the 1920's were living in an era of prosperity. Two factors caused the economy to prosper: First, many new industries were growing and developing, Americans spent money for many things that they had not been able to buy during wartime. The most popular products of this time were automobiles, electric motors, refrigerators, and the radios. The 1920's was also a good time for the workers who produced these produces. They had good wages, shorter hours and fairly high employment.

22.2.4. However, while new industries prospered, many of the old industries were threatened by the new products that stole their markets. The drop in use of coal was caused by the fact that many industries were turning to new sources of power such as gas and electricity. The cotton and wool industries also ran into troubles because the companies began to use silk and new man-made products such as rayon.

22.3. THE GREAT DEPRESSION BEGINS:

22.3.1. After the war many rich people invested heavily in business. These investment helped business to grow, to produce more goods and to hire more workers. However by 1925, growth in some industries had reached its peak. Many businesses were turning out more goods than could be marketed and sold. The American people did not need and could not afford to buy this surplus. As sales fell, many businesses cut back. This caused thousands of workers to lose their jobs.

22.3.2. The business growth caused the prices of most stocks to go up. Some people made enormous profits on the stock market. Stocks prices continued to go up during the summer of 1929. Many people wanted to buy more stocks, but in September of 1929 they could not sell them. During that month the total value of stocks fell nearly 3 billion dollars. On October 23, 1929 the stock market crash began. As stock prices fell, thousands of people sold their stocks at losses. The total losses for that month reached nearly 16 billion dollars. Many people lost all their savings.

22.3.3. The crash of the stock market affected all areas of the economy. Many businesses failed. Thousands of people lost their jobs. Banks were especially hard hit because many had invested large amounts of money in the stock market. From 1929 to 1933 about 9,000 banks were closed down. The Great Depression was beginning. Americans would suffer terribly in the years to come.

22.4. PRESIDENT HOOVER AND HIS FIGHT AGAINST THE DEPRESSION

22.4.1. President Herbert Hoover wanted to rescue the economy from the depression by strong action. He called on the Federal Reserve Board to help businesses get loans. He also asked Congress for a 400 million dollar increase in public work money. This money would be used to hire more people to work on public projects such as road construction. In January 1932, Congress set up the Reconstruction Finance Corporation. This was a giant loan agency. During 1932 this agency made loans of nearly 2 billion dollars mostly to banks, railroads, and large businesses.

22.4.2. President Hoover's plan for fighting depression was not successful because it only helped big businesses while most of the American people lived in poverty, unable to pay their debts. Farmers left their lands, went to the cities to find jobs, or moved to the western states. People in the city also suffered from hunger and poverty. They lived in vain and waited for a new change in the government.

EXERCISES

I. **Word search puzzle:**

Direction: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

AFFAIRS
ELECTRICITY
JOB
MOTOR
PARTICIPATION
SCANDAL
VOTER

CANDIDACY
GOVERNMENT
JOBS
MULTIPLE
RAYON
SURPLUS
WAR

COX
IN VAIN
LUXURIES
NORMALCY
REPUBLICAN
VOTE
WARREN

E L E C T R I C I T Y O O P O
R C O X A F F A I R S O O R H
A J O B S O I N V A I N S O I
R W A R R E N D O O S S I S O
T O L U X U R I E S C U T P G
I M V O T E R D O O A R U E A
O O O O O O R A Y O N P A R N
O T W A R O O C O O D L T O G
N O R M A L C Y O O A U I U S
O R M U L T I P L E L S O S O
P A R T I C I P A T I O N O U
R E P U B L I C A N V O T E R
G O V E R N M E N T J O B S C
C O R R U P T S Y S T E M S E

II. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

_______ 1. President Hoover's plan for fighting depression was not successful because it only helped big business.

_______ 2. The city people did not suffer from hunger and poverty during the depression.

_______ 3. The crash of the stock market hit all areas of the economy.

_______ 4. The business growth caused the prices of most stocks to go down.

_______ 5. Many business were turning out more goods than could be sold.

_______ 6. The drop in use of coal was caused by the fact that many industries were turning to new sources of power such as gas and electricity.

_______ 7. The Democrats' candidate James Cox, made the U.S. membership in the League of Nations as his main issue.

_______ 8. The Republicans chose Senator Warren G. Harding from Ohio as their Presidential candidate.

III. Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: luxuries, foreign policies, candidacy, League of Nations, Ohio Gang, affairs, electric motors, man made products, stocks, the Great Depression.

1. After World War I, people spent more money for many things they had not been able to buy during ____________ .

2. Most American did not agree with President Wilson's _____ ____________ .

3. The Democrats picked James M. Cox, a former governor from Ohio, to replace President Wilson's __________ .

4. Warren Harding said little about the ________________ and the participation of the U.S. in that organization.

5. Warren Harding appointed his old friends from Ohio or party supporters. They were called the ______________ .

6. Albert B. Fall was the most corrupt person. He was involved in the Teapot Dome ___________ that related to the leasing of government reserved oil lands in Wyoming to his friends.

7. During tht 1920's, the most important products of this time were automobiles, _____________ , refrigerators, and the radios.

8. The cotton and wool industries also run into troubles because the companies began to use silk and new ______________ _________ .

9. The business growth caused the prices of most __________ to go up.

10. On October 23, 1929 the _______________ began.

ការអាន

២២.១ រយៈពេលបន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ : ការបោះឆ្នោតនៃឆ្នាំ ១៩២០

២២.១.១ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកបានបញ្ចប់មក ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំង មានការនឿយណាយ និង ធុញទ្រាន់ជាខ្លាំងចំពោះសង្គ្រាម និង ការកាប់សម្លាប់គ្នានេះណាស់ ។ ពួកគេចង់អោយប្រទេសវិលទៅរកផ្លូវសន្តិភាពដូចដើមឡើងវិញ ដោយចៀសវាងពីសង្គ្រាមដកទ័ពអាមេរិកាំងពីផ្នែកអឺរ៉ុបមកវិញ និង ចង់កំរិតផលការទាក់ទងគ្នារវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និង ប្រទេសដទៃទៀតផង ។ ដោយហេតុនេះហើយ បានជាប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងភាគច្រើនមានការខ្លាចរអែងចំពោះគំរោងការរបស់លោកប្រធានាធិបតី Wilson ក្នុងការបង្កើតអោយមានសម្ព័ន្ធភាពរវាងប្រទេសទូទៅនោះ ។ ពួកគេមានជំនឿថា សហរដ្ឋអាមេរិកមិនត្រូវជ្រែកជ្រៀតចូលក្នុងរឿងរ៉ាវរបស់ប្រទេសខាងផ្នែកអឺរ៉ុបឡើយ ។

២២.១.២ ដោយសារសុខភាពរបស់លោកប្រធានាធិបតីមិនសូវបរិបូណ៌ និង ដោយសារគេមិនសូវទុកចិត្តទៅលើនយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់លោកទៀតនោះ គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ មិនបានជ្រើសតាំងលោក Wilson ដើម្បីសំរាប់ឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតី ជាលើកទីពីរទៀតឡើយ ។ ពួកគេបានរើសយកលោក James M.Cox ដែលជាអតីតអភិបាលស្រុក Ohio ពីដើមមកឈរឈ្មោះវិញ ។ គណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋបានជ្រើសរើសយកលោកព្រឹទ្ធសភា Warren G.Harding ពី Ohio មកធ្វើជាបេក្ខជនសំរាប់បោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីដែរ ។

២២.១.៣ លោក Warren G.Harding បានធ្វើការឃោសនាបោះឆ្នោតដោយអះអាងចង់អោយប្រទេសវិលមករកភាពធម្មតាឡើងវិញ ។ លោកចង់ឃើញជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនអាមេរិកាំងមានភាពដូចដើម គឺមុនពេលមានសង្គ្រាម ។ លោមថែមទាំងបានសំអៀងទៅលើការបន្ថយនូវបទបញ្ញាសំរាប់ជំនួញផង ។ ក្នុងការឃោសនានេះលោក Harding មិនសូវលើកយករឿងសម្ព័ន្ធភាពនៃប្រទេសទូទៅ ឬរឿងដែលចង់អោយសហរដ្ឋអាមេរិកចូលរួបរួមក្នុងសម្ព័ន្ធនោះមកនិយាយទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញ បេក្ខជនខាងគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ លោក James Cox បានលើកយករឿងទាំងនោះមកធ្វើជាប្រធានយ៉ាងសំខាន់របស់លោក ។ រឿងនេះបានធ្វើអោយប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងភិតភ័យ ព្រមទាំងបែរគំនិតលែងគាំទ្រលោក Cox ទៀតផង។ លោក Harding បានជាប់ឆ្នោតនៃឆ្នាំ ១៩២០នោះ ដោយបានសម្លេងចំនួន ៦១ភាគរយ ។

២២.២ លោកប្រធានាធិបតី Harding និង ក្រុម "Ohio Gang"

២២.២.១ នៅពេលដែលលោក Harding ទទួលធ្វើប្រធានាធិបតី លោកបានធ្វើកំហុសមួយយ៉ាងធំ គឺលោកបានតាំងមិត្តភក្តិចាស់ៗជាច្រើនពីខាង Ohio ឬអ្នកដែលបានគាំទ្រគណៈបក្សលោកអោយទទួលកាន់កាប់កិច្ចការធំៗនៅក្នុងរដ្ឋការ ។ ពួកអស់ទាំងនេះមានឈ្មោះថា "Ohio Gang" ។ ក្នុងចំណោមពួកនេះ ភាគច្រើនជាមនុស្សមិនទៀងត្រង់ និង ធ្វើការមិនកើត ដូចជាលោក Albert B.Fall ។ លោកនេះមានកំហុសដោយលួចលុយរដ្ឋការ ។ លោកប្រធានាធិបតី Harding មិនបានចូលរួមក្នុងអំពើពុករលួយនេះទេ ក៏ប៉ុន្តែលោកដឹងរឿងរ៉ាវអាក្រក់ទាំងប៉ុន្មាន ដែលបានកើតឡើងក្នុងចំណោមសមាជិករដ្ឋាភិបាលរបស់លោក ។ លោកបង់ចាត់ចែងដោះស្រាយរឿងអាស្រូវទាំងនេះ អោយមានរបៀបរៀបរយឡើងវិញ មុននឹងលេចឮសុះសាយដល់សាធារណៈជន ។ ប៉ុន្តែ នៅឆ្នាំ ១៩២៣ លោកក៏ត្រូវស្លាប់ បន្ទាប់ពីមានជម្ងឺយ៉ាងខ្លាំងមក ។

២២.២.២ បន្ទាប់ពីលោក Harding ស្លាប់មក លោកអនុប្រធានាធិបតី Calvin-Coolidge ក៏បានទទួលកាន់កាប់អំណាចជំនួស ។ នៅពេលនោះ រឿងអាក្រក់ទាំងប៉ុន្មានក៏បានលេចឮដល់ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំង ។ រឿងមួយដែលខ្លាំងជាងគេ គឺរឿងទាក់ទងនឹងកន្លែងរកប្រេងមួយនៅ Wyoming ឈ្មោះ "Teapot Dome" ទៅនឹងលោករដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ Albert B.Fall ។ លោកនេះបានជួលកន្លែងរកប្រេងសំរាប់ទុកបំរុង ដោយរដ្ឋាភិបាលអោយទៅពួកម៉ាករបស់ខ្លួន ដោយបានទទួលលុយយ៉ាងច្រើនពីពួកនោះវិញ ។ លោក Fall ត្រូវតុលាការផន្ទាទោសអោយជាប់គុក ដូច្នេះលោកជាគណៈរដ្ឋមន្ត្រីលើកទីមួយដែលជាប់ទោសដោយអំពើឧក្រិដ្ឋ ។

២២.២.៣ ទោះជាអំពើពុករលួយ និង រឿងហេតុឯទៀតជាច្រើន បានកើតមានឡើងនៅជំនាន់នោះ ក៏ជីវភាពរបស់ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងមានភាពនិរុងរឿងដែរ ។ បុព្វហេតុពីរដែលធ្វើអោយសេដ្ឋកិច្ចចំរើនលូតលាស់បាន : ទីមួយគឺឧស្សាហកម្មថ្មីៗជាច្រើនដែលបានលូតលាស់ ព្រមទាំងបានកើនឡើងថែមទៀតផង ។ ប្រជារាស្ត្រមានចំណាយលុយទិញរបស់របរជាច្រើន ដែលគេមិនអាចទិញបានកាលពីជំនាន់មានសង្គ្រាម ។ ផលិតផលដែលល្បីជាងគេ កាលជំនាន់នោះគឺ រថយន្ត គ្រឿងម៉ាស៊ីន ដើរប្រើដោយកំលាំងអគ្គិសនី ទូទឹកកក និង វិទ្យុ ។ រយៈឆ្នាំ ១៩២០ ក៏ជាពេលដ៏ល្អរបស់ពួកកម្មករ ដែលធ្វើការក្នុងរោងចក្រសំរាប់បង្កើតគ្រឿងរបស់របរទាំងនោះដែរ ។ កម្មករទាំងនេះបានទទួលប្រាក់កំរៃយ៉ាងច្រើន ដោយធ្វើការអស់តិចម៉ោងជាងពីមុន ព្រមទាំងកិច្ចការក៏សម្បូរណ៌មានធ្វើគួរសមទៀតផង ។

២២.២.៤ ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលដែលឧស្សាហកម្មទាំងប៉ុន្មានបានចំរើនរុងរឿងឡើង ឧស្សាហកម្មចាស់ៗ ក៏ត្រូវមានការគំរាមកំហែងពីផលិតផលថ្មីៗ ដែលដណ្តើមយកកន្លែងលក់ដូរពីខ្លួន ។ ពេលនោះការប្រើប្រាស់ធ្យូងថ្ម ក៏ត្រូវធ្លាក់ចុះ ពីព្រោះឧស្សាហកម្មជាច្រើនបានប្រែរទៅ

រកប្រភពថ្មីៗ ដូចជា ជាតិឧស្ម័ន និង កម្លាំងអគ្គិសនីវិញ ។ ឧស្សាហកម្មខាងលំពត់អំបោះ និង រោមចៀម ក៏ត្រូវជួបឧបសគ្គដែរ ពីព្រោះក្រុមហ៊ុនភាគច្រើនបានចាប់ផ្ដើមប្រើសូត្រ និង ក្រណាត់ឯទៀតជាច្រើនដែលមនុស្សចេះបង្កើតឡើង ដូចជា ក្រណាត់សាច់រ៉ាយ៉ុងជាដើម ។

២២ - ៣ សេដ្ឋកិច្ចចាប់ផ្ដើមធ្លាក់ចុះដុនដាបយ៉ាងខ្លាំង

២២ - ៣ - ១ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមបានចប់ ពួកអ្នកមានៗជាច្រើន បានដាក់លុយគេចូលរកស៊ីយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់ទៅលើមុខជំនួញគ្រប់បែបយ៉ាង ។ លុយកាក់ ដែលដាក់ធ្វើជំនួញទាំងអស់នេះ ហើយដែលអាចធ្វើអោយពាណិជ្ជកម្មរីកដុះដាលបាន គឺគេអាចបង្កើន ផលិតផលអោយរិតតែបានច្រើនឡើង ព្រមទាំងអាចជួលកម្មករធ្វើការជាច្រើននាក់ទៀតផង ។ ក៏ប៉ុន្តែដល់ឆ្នាំ១៩២៥ ឧស្សាហកម្មខ្លះបានត្រូវលូតលាស់យ៉ាងខ្លាំងដល់កំរិត ។ ក្រុមហ៊ុនជំនួញជាច្រើនបានបង្កើតផលិតផលរបស់ខ្លួនយ៉ាងច្រើនលើសលុប ហួសពីចំនួនលក់ដូរទៅទៀត ។ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងមិនត្រូវការរបស់របរទាំងនោះ ព្រមទាំងមិនអាចលៃលកទិញបានផង ។ ដូច្នេះពេលនោះការលក់ដូរបានត្រូវធ្លាក់ចុះ ហាងជំនួញជាច្រើន ត្រូវកាត់បន្ថយមុខរបរខ្លួន ដែលបានធ្វើអោយកម្មករជាច្រើននាក់អស់ការធ្វើទៀត ។

២២ - ៣ - ២ ការរីកចំរើនរបស់ជំនួញនេះហើយ ដែលបានធ្វើអោយតំលៃហ៊ុនភាគច្រើនរិតតែឡើងថ្លៃថែមទៀត ។ មនុស្សខ្លះបានត្រូវចំណេញយ៉ាងកប់ក្ដោងពីផ្សារហ៊ុននេះ ។ ដល់រដូវក្ដៅនៃឆ្នាំ ១៩២៩ តំលៃរបស់ហ៊ុនចេះតែឡើងថែមទៀត ពេលនោះមានមនុស្សភាគច្រើនចង់ទិញហ៊ុននេះបន្ថែម ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩២៩ គេមិនអាចលក់ហ៊ុននេះចេញបាន ។ ក្នុងខែនោះ តំលៃរួមរបស់ហ៊ុនត្រូវបានធ្លាក់ចុះអស់ជិតចំនួន ៣ ពាន់លានដុល្លារ ។ នៅថ្ងៃទី ២៣ ឆ្នាំ ១៩២៩ ការធ្លាក់ចុះនៃផ្សារហ៊ុន ក៏បានចាប់ផ្ដើមឡើង នៅពេលមានមនុស្សរាប់ពាន់នាក់បានលក់ហ៊ុនរបស់ខ្លួនចេញ ដោយត្រូវខាតយ៉ាងច្រើនផង ។ ចំនួនខាតបង់នៃខែនោះ មានតំលៃជិត ១៦ ពាន់កោដិដុល្លារ ហើយដែលបានធ្វើអោយមនុស្សជាច្រើនបានបាត់បង់នូវលុយសន្សំរបស់ខ្លួនទៀតផង ។

២២ - ៣ - ៣ ការធ្លាក់ចុះរលត់រលាយនៃផ្សារហ៊ុននេះ បានធ្វើអោយមានអនុភាពទៅលើសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ប្រចក និង គ្រប់ផ្នែកទាំងអស់ ។ ជំនួញជាច្រើនបានត្រូវបិទទ្វារ ដែលធ្វើអោយមនុស្សរាប់ពាន់នាក់អត់ការធ្វើផង ។ ធនាគារជាកន្លែង ដែលត្រូវទទួលរងគ្រោះខ្លាំងជាងគេ ដោយសារមនុស្សភាគច្រើនបានដាក់លុយកាក់ចូលហ៊ុនយ៉ាងច្រើន ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩២៩ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៩៣៣ មានធនាគារចំនួន ៩ ពាន់ត្រូវបិទទ្វារចោល ។ ការចុះដុនដាបយ៉ាងខ្លាំងនៃសេដ្ឋកិច្ច ក៏បានចាប់ផ្ដើមឡើង សហរដ្ឋអាមេរិកនឹងត្រូវទទួលរងគ្រោះយ៉ាងធ្ងន់ទៅឆ្នាំខាងមុខៗទៀត ។

២២ - ៤ លោកប្រធានាធិបតី Hoover និង ការប្រយុទ្ធជាមួយដំណើរចុះដុនដាបយ៉ាងខ្លាំងនៃសេដ្ឋកិច្ច

១២-៥-១ លោកប្រធានាធិបតី Herbert Hoover ចង់ស្រោចស្រង់សេដ្ឋកិច្ចអោយផុតពីការចុះដុនដាបនេះ ដោយបានចាត់វិធានការណ៍យ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ទៀង ។ លោកបានសុំអោយក្រុមប្រឹក្សាស្រោចស្រង់ជាតិ ជួយចាត់ចែងអោយពួកជំនួញបានទទួលលុយដែលខ្ចី ហើយលោក ក៏បានសុំអោយរដ្ឋសភាបង្កើតលុយចំនួន ៥ រយលានដុល្លារទៀត ដើម្បីសំរាប់ជាថវិកាបន្ថែមដល់ការងារសាធារណៈ ។ លុយនេះយកទៅប្រើសំរាប់ជួលមនុស្សធ្វើការជាច្រើននាក់ថែមទៀត ដូចជានៅក្នុងការសង់ថ្នល់ជាដើម ។ នៅខែមករា ឆ្នាំ ១៩៣២ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតអោយមានគណៈកម្មការនៃការកសាងហិរញ្ញវត្ថុឡើងវិញ ។ ក្រសួងនេះ ជាក្រសួងយ៉ាងធំសំរាប់អោយលុយខ្ចី ។ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៣២ ក្រសួងនេះបានអោយលុយខ្ចីអស់ចំនួនជិត ២ ពាន់លានដុល្លារ ភាគច្រើនអោយទៅធនាគារ ក្រុមហ៊ុនរថភ្លើងនិងពាណិជ្ជកម្មដ៏ធំៗឯទៀត ។

១២-៥-២ វិធានការលើសំរាប់ប្រយុទ្ធតទល់នឹងការចុះដុនដាបនៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់លោក Hoover នេះមិនមានជោគជ័យទេឡើយ ពីព្រោះលោកបានជួយដល់តែពួកជំនួញធំៗប៉ុណ្ណោះ ចំណែកឯប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងភាគច្រើននៅតែមានជីវភាពក្រខ្សត់ដដែល ហើយថែមទាំងមិនអាចសងបំណុលគេបានផង ។ ពួកកសិករបានបោះបង់ចោលទឹកដីខ្លួន ដោយធ្វើដំណើរចូលមកកាន់ទីក្រុង ដើម្បីនឹងរកកិច្ចការធ្វើ ឬ ក៏រើកន្លែងទៅនៅរដ្ឋផ្នែកខាងលិចវិញ ។ ពលរដ្ឋក្នុងទីក្រុង ក៏ត្រូវបានជួបប្រទះនឹងការអត់ឃ្លាន និង ភាពក្រខ្សត់ដែរ ពួកនេះរស់នៅក្នុងភាពដ៏អស់សង្ឃឹម រង់ចាំតែពេលដែលមានការផ្លាស់ប្តូរក្នុងរដ្ឋាភិបាលប៉ុណ្ណោះ ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ២១ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ឈៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាសព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

AFFAIRS
ELECTRICITY
SYSTEM
MOTOR
PARTICIPATION
SCANDAL
VOTER
OHIO GANG
CORRUPT

CANDIDACY
GOVERNMENT
JOBS
MULTIPLE
RAYON
SURPLUS
WAR
PROSPEROUS

COX
IN VAIN
LUXURIES
NORMALCY
REPUBLICAN
VOTE
WARREN
SITUATION

E	L	E	C	T	R	I	C	I	T	Y	O	O	P	O
R	C	O	X	A	F	F	A	I	R	S	O	O	R	H
A	V	O	T	E	R	I	N	V	A	I	N	S	O	I
R	W	A	R	R	E	N	D	O	O	S	S	I	S	O
T	O	L	U	X	U	R	I	E	S	C	U	T	P	G
I	M	V	O	T	E	R	D	O	O	A	R	U	E	A
O	O	O	O	O	O	R	A	Y	O	N	P	A	R	N
O	T	W	A	R	O	O	C	O	O	D	L	T	O	G
N	O	R	M	A	L	C	Y	O	O	A	U	I	U	S
O	R	M	U	L	T	I	P	L	E	L	S	O	S	O
P	A	R	T	I	C	I	P	A	T	I	O	N	O	U
R	E	P	U	B	L	I	C	A	N	V	O	T	E	R
G	O	V	E	R	N	M	E	N	T	J	O	B	S	C
C	O	R	R	U	P	T	S	Y	S	T	E	M	S	E

២- ពិត ឬ មិនពិត

សូមសរសេរដាក់អក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណាដែលមិនពិត ។

______ ១- វិធានការណ៍ដើម្បីនឹងធ្វើការស្រោចស្រង់សេដ្ឋកិច្ចពីភាពដុនដាប របស់លោកប្រធានាធិបតី Hoover មិនបានទទួលជោគជ័យទេ ពីព្រោះវិធីទាំងនេះបានជួយចំពោះតែអ្នកជំនួញធំៗប៉ុណ្ណោះ ។

______ ២- កាលដំណាក់ដែលសេដ្ឋកិច្ចបានចុះដុនដាបនោះ ប្រជារាស្ត្រដែលរស់នៅទីក្រុងមិនបានទទួលរងគ្រោះក្នុងការអត់ឃ្លាន និង ភាពក្រខ្សត់ទេឡើយ ។

______ ៣- ការធ្លាក់ចុះនៃផ្សារហ៊ុននេះបានកើតមានឡើងនៅគ្រប់ផ្នែកនៃសេដ្ឋកិច្ចទាំងអស់ ។

______ ៤- ការរីកចំរើននៃពាណិជ្ជកម្មបានធ្វើអោយតម្លៃនៃរបស់របរទាំងឡាយត្រូវចុះថោក ។

______ ៥- ហាងជំនួញទាំងប៉ុន្មានបានបង្កើតនូវផលិតផលខ្លួនយ៉ាងច្រើនលើសលុប ដែលមិនអាចលក់ចេញបាន ។

______ ៦- ការធ្លាក់ចុះនូវការប្រើធ្យូងថ្ម គឺបណ្តាលមកពីក្រុមឧស្សាហកម្មភាគច្រើនបានប្តូរទៅរកប្រភពថ្មី ដូចជា តិឧស្ម័ន និង កម្លាំងអគ្គិសនីវិញ ។

______ ៧- លោក James Cox ដែលជាបេក្ខជននៃគណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យ បានលើកយកបញ្ហា ដែលចង់អោយសហរដ្ឋអាមេរិកចូលរួមក្នុងសមាជិក នៃសម្ព័ន្ធប្រទេសទាំងអស់មកធ្វើជារឿងដ៏សំខាន់ ក្នុងការឃោសនាបោះឆ្នោតរបស់លោក ។

______ ៨- គណៈបក្សសាធារណៈរដ្ឋបានជ្រើសរើសយកលោក Warren G.Harding ដែលមកពី Ohio អោយធ្វើជាបេក្ខជនរបស់ពួកគេ ក្នុងការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតី ។

៣. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយរើសយកពាក្យអោយបានត្រឹមត្រូវសំរាប់ដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ពាក្យទាំងនោះមាន : គ្រឿងទំនើបប្រណិត - នយោបាយក្រៅប្រទេស - អ្នកយកឈ្មោះធ្វើបេក្ខជន - សម្ព័ន្ធនៃប្រទេសទាំងអស់ -"Ohio Gang" - រឿង - ម៉ាស៊ីន - របស់ដែលមនុស្សទើបបង្កើតឡើងថ្មី - សន្និធិ - ផ្សារហ៊ុនធ្លាក់ចុះ ។

១. បន្ទាប់ពីចប់សង្គ្រាមលោកលើកទីមួយមក ប្រជារាស្ត្របានចំណាយលុយតែទៅលើរបស់របរ និង ______________________ ដែលពួកគេអត់បានប្រើជាយូរមកហើយកាលជំនាន់មានសង្គ្រាម ។

២. ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងភាគច្រើន មិនមានការយល់ស្របជាមួយនឹង __________________ របស់លោកប្រធានាធិបតី Wilson ទេ ។

៣. គណៈបក្សប្រជាធិបតេយ្យបានរើសយកលោក James Cox ដែលជាអភិបាលស្រុក Ohio ពីដើមមកធ្វើជា ________________________ សំរាប់បោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីជំនួសលោក Wilson ។

៤. លោក Warren Harding មិនសូវបានលើកយករឿង__________ ហើយនឹងរឿង ដែលបង្ខំអោយសហរដ្ឋអាមេរិកចូលជាសមាជិកនៃអង្គការនោះមកនិយាយទេ ។

៥. លោក Warren H-rding បានជ្រើសតាំងមិត្តភក្តិចាស់ៗរបស់លោកជាច្រើនពី Ohio ឬអ្នកដែលបានគាំទ្រគណៈបក្សរបស់លោកអោយទៅកាន់កាប់កិច្ចការក្នុងរដ្ឋាភិបាល ។ ពួកទាំងអស់នេះមានឈ្មោះហៅថា ______________________ ។

៦. លោក Albert B.Fall ជាមនុស្សពុករលួយខ្លាំងជាងគេ លោកបានជាប់ឈ្មោះក្នុង______ Teapot Dome ដែលលោកបានជួលដីរដ្ឋការ ដែលមានប្រេងសំរាប់ទុកបំរុងនៅ Wyoming អោយទៅពួកម៉ាករបស់គាត់ ។

៧. ផលិតផលដ៏សំខាន់ជាងគេ កាលជំនាន់ឆ្នាំ ១៩២០ គឺ រថយន្ត ___________ ទូរទឹកកក ហើយនិងវិទ្យុ ។

៨- ឧស្សាហកម្មដែលសំពត់អំបោះ និង រោមសត្វ ក៏ត្រូវជួបប្រទះនឹងឧបសគ្គដែរ ពីព្រោះពេលនោះគេបានចាប់ផ្តើមប្រើសំពត់សូត្រ ហើយនិង ________________ ។

៩- ការរីកចំរើននៃពាណិជ្ជកម្មទាំងអស់ បានធ្វើអោយតម្លៃនៃ ________ ត្រូវឡើងថ្លៃថែមទៀត ។

១០- នៅថ្ងៃទី ២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩៥៣ ________________ ក៏បានចាប់ផ្តើមឡើង ។

Section VI: THE CHALLENGE OF POWER AND PROSPERITY

Packet 23: SOCIETY AND THE ROARING TWENTIES

NEW WORDS: ពាក្យថ្មីៗ

automobile: ឡាន រថយន្ត

The production of the automobile greatly increased by using the assembly line method of production.

assembly line: ការផ្គុំ ឬ ដំណើរផលិតទៅតាមជួរ

disturbance: ការរំខាន ចលាចល

Many disturbances were created as urban areas grew larger.

prejudice: ការប្រកាន់សាសន៍

The blacks were often the subjects of prejudice and discrimination.

discrimination: ការប្រកាន់សាសន៍ ឬ ភេទ

communist: អ្នកកាន់លទ្ធិកុម្មុយនិស្ត

Many American feared the spread of communist ideas in the United States.

Bolshevik: ជាពួកខាងនយោបាយដែលធ្វើបដិវត្តនៅក្នុងស្រុករុស្ស៊ីក្នុងឆ្នាំ ១៩៣០

In 1917 the Bolsheviks started a revolution in Russia.

radical: មូលវិវត្ត

Many foreighers were suspected of having radical ideas.

raid: ឆ្មក់ចូលលុក

The attorney general ordered a raid on suspected radicals.

target: ចំណុច

Blacks, Jews, and Catholics were the target of the Ku Klux Klan.

ghettos: ដំបន់ដែលអ្នកទីទ័លក្ររស់នៅ

Immigrants and Blacks lived in ghettos.

strike breaker: អ្នកបំបែកកូដកម្ម

A strike breaker is hired to replace a striking worker.

fanatic: អ្នកដែលនិយមលិទ្ធិ ឬ បក្សណាមួយដោយខ្លាំងហួសហេតុ

The Ku Klúx Klan is a fanatic group.

robe: អាវផាយវែង

The uniform of the Ku Klux Klan is a robe and a white hood.

hood: គម្របពាក់ក្បាល

entertainment: ការកំសាន្ត

Different kinds of entertainment developed in the 1920's.

Movie star were popular in the 1920's.

jazz: ភ្លេងហ្សាស

I love to listen to Jazz.

black quarter: សង្កាត់ពួកស្បែកខ្មៅ

Jazz originated in the black quarter of New Orleans.

contribution: វិភាគទាន ការផ្តល់ជូន

Jazz music made a major contribution to American music.

READING

23.1. AMERICANS ON WHEELS AND PEOPLE ON THE MOVE.

23.1.1. Industrial growth in the United States was aided

440

by many new inventions and techniques. The mass production of **automobiles** was one of the biggest changes that took place during the 1920's in the United States. Because the demand for automobiles was high, the automobile companies changed their method of production. By using the **assembly line** method, manufacturers were able to produce more cars. This method required the workers to do only one or two simple tasks. A conveyor belt was used to move all parts of the car and the workers fixed these parts in their positions. A complete automobile could be assembled in about two hours. The number of cars increased from 10 million in 1924 to 30 million in 1930. Because the price of a car decreased from $850 to $300, the average American family could easily own an automobile.

23.1.2. The growth of the automobile industry and of other industries was a major cause of urban growth. During World War I, thousands of people left their farms and moved to the cities to find jobs. The emigration of blacks looking for jobs also contributed to the growth of many cities, especially the Northern cities. As Northern cities and states grew larger, many farm states in the South lost population.

23.2. DISTURBANCES IN THE 1920's

23.2.1. An increase in population in urban areas brought with it many new problems. The 1920's saw **prejudice and discrimination** grow against some minority groups. Blacks continued to be the targets of abuse and violence. During

World War I, thousands of blacks got jobs in the North but they also found that they were often not welcomed by the people. They could not get decent housing and good jobs. They were forced to live in the **ghettos** and to work long hours for little pay. The blacks were hired as **strikebreakers** to replace striking workers. This caused bad feelings between black workers and white workers. The whites wanted to crush the blacks with the help of **fanatic** groups.

23.2.2. In 1915, one such fanatic group, a new Ku Klux Klan, was formed. In many ways this group was like the Klan which existed during the Reconstruction years. It was a secret group and its members hid behind white robes and **hoods**. Their goals were to attack not only the blacks, but also other groups such as the Jews, the Catholics, and the foreign born. The new Ku Klux Klan was very strong in the South, but it also had a strong influence in many other parts of the country. Klansmen were found in both major parties. By 1929, because of the great depression, the Klan had little power and almost completely disappeared in the cities. But it still existed in a few rural areas in the South and the Midwest.

23.2.3. Another group which became a target for prejudice and discrimnation were the Reds. In 1917, the **communist** group called **Bolsheviks**, or Reds, revolted in Russia and came to power. It was a violent and bloody revolution. Many American people feared that the communists could spread their ideas throughout the world and eventually to the United States.

23.2.4. Another cause of fear was the "radicals". Immigrants, newcomers, and foreigners were often suspected of holding radical ideas. Many people believed that the foreigners had caused the various strikes which took place in the United States. The government decided to act. Attorney General A. Mitchell Palmer, ordered a series of raids to round up suspected radicals those who were arrested would be forced to leave the country or sentenced.

23.3. SPORTS AND PASTIMES

23.3.1. The prosperity of the 1920's gave birth to many new forms of entertainment. The American people found many of their heroes in sports, such as football and boxing. In 1919, Jack Dempsey won the world heavyweight boxing championship. College football games drew million of spectators. One of the best known football players was Harold Grange of the University of Illinois. Many millions of Americans attended sports events and many millions more listened to sport events on the radios.

23.3.2. Radios also had a major impact on American life: The first regular radio broadcasting station, KDKA, was established in Pittsburgh in 1920. By 1930 there were 700 radio stations in the United States and the number of radios owned was over 12 million. Radio became a major source of entertainment and a significant cultural influence. It also help improve interest in politics. During the campaign of 1928 both Herbert Hoover and Al Smith made several radio speeches.

23.3.3. Before World War I, motion pictures had been very popular. But during the 1920's, they became a major source of entertainment for many Americans. By 1925, 50 million people were going to the movies at least once a week. The movie industry grew very fast and **movie stars** could earn one million dollars a year.

23.3.4. Another important event in the 1920's was the birth of **jazz** music. This was a new form of music that quickly gained popularity throughout the country. Jazz had its origin in the **black quarter** in New Orleans, Louisiana. There, black musicians had put together folk songs of their people and the musical rhythms of their African background. Many people believed that this new kind of music was the country's most precious **contribution** to the music of the world. The musicians who created it left their mark on music of the 1920's as well as the music of today.

EXERCISES

I. **Word search puzzle:**

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

T	N	E	M	N	I	A	T	R	E	T	N	E	Z	C
A	U	T	O	M	O	B	I	L	E	Z	X	T	H	O
Z	A	S	S	E	M	B	L	Y	L	I	N	E	O	N
L	J	A	Z	Z	S	T	A	R	H	X	X	G	C	V
A	M	O	V	I	E	Z	X	R	O	B	E	R	I	E
C	S	U	B	U	R	B	S	Q	O	Z	X	A	T	Y
I	G	H	E	T	T	O	S	A	D	C	O	T	A	O
D	I	S	C	R	I	M	I	N	A	T	I	O	N	R
A	T	O	M	T	S	I	N	U	M	N	O	C	H	C
R	B	L	A	C	K	Q	U	A	R	T	E	R	I	I
C	O	N	T	R	I	B	U	T	I	O	N	O	U	T
S	R	E	K	A	E	R	B	E	K	I	R	T	S	I
P	O	P	U	L	A	T	I	O	N	A	R	E	A	E
I	M	M	I	G	R	A	T	I	O	N	T	O	R	E

AUTOMOBILE
DISCRIMINATION
COMMUNIST
CITIES
GHETTOS
FANATIC
HOOD
MOVIE
JAZZ
CONTRIBUTION
SUBURB
AREA
CONVEYOR
ASSEMBLY LINE
RADICAL
TARGET
STRIKE BREAKERS
ROBE
ENTERTAINMENT
STAR
BLACK QUARTER
POPULATION

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each in the space provided.

	A	B
_____	a. Ghetto	1. A new form of music which became popular during World War I.

_____	b. Bolshevik Revolution	2. A section of a city where members of minority group live because of social or economic pressures.
_____	c. culture	3. A period of low economic activity accompanied by high unemployment, low prices, and a general lack of buying power.
_____	d. depression	4. The Revolution in Russia in 1917 by communist to overthrow the Czarist Government.
_____	e. jazz	5. Relating to the towns or cities, usually to those with population of 2,500 people or more.
_____	f. radical	6. People who support extreme change in ideas or conditions.
_____	g. strike	7. A refusal to work by organized labor unions.
_____	h. urban	8. The way of living worked out by a society or group of people.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

_____ 1. Jazz had its origin in the white quarter in New

Orleans, Louisiana.

_____ 2. Many people believed that this new kind of music was the country's most precious contribution to the music of the world.

_____ 3. During the 1920's, motion pictures became a major source of entertainment for many Americans.

_____ 4. During the campaign of 1928, both Hebert Hoover and Al Smith made several radio speeches.

_____ 5. College football game drew million of spectators.

_____ 6. In 1929 because of the great depression the Klan had much power in the cities.

_____ 7. "Radical" ideas grew among the blacks and the whites.

_____ 8. Many American people feared that the communists could spread their ideas throughout the world and eventually the United States.

_____ 9. The automobile industries did not bring along the growth of urban areas.

_____ 10. The automobile companies produced more cars by the assembly line.

IV. Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: mass production, movie star, entertainment, robes, hoods, fanatic, ghettos, targets, communist, Bolsheviks, prejudice, discrimination, assembly line.

1. The __________ of automobiles were the biggest change that took place during the 1920's in the United States.

2. Manufactures produced more cars by the ____________.
3. There were _________ and __________ against some minority groups during 1920's.
4. In 1917 the ___________ group called ____________ or Reds revolted in Russia and came to power.
5. Black Americans were still the _________ for discrimination and violence.
6. The blacks were forced to live in the _________ and worked long hours and got little pay.
7. The whites wanted to crush the blacks with the help of __________ groups.
8. The Ku Klux Klan was a secret group and its members hid behind white ________ and __________ .
9. The prosperous life during 1920's led to the birth of many new ways of ___________ .
10. The movie industry grew very fast and _____________ could earn one million dollars a year.

ការអាន

២៣-១ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំង ក្នុងការប្រើរថយន្ត និង ភាពជឹតត្រឹកតគ្រេង នៅជំនាន់នោះ

២៣-១-១ ភាពរុងរឿងចំរើនរបស់ឧស្សាហកម្មនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ត្រូវមានជំនួយបន្ថែមពីបច្ចេកទេសថ្មីៗ ដែលទើបនឹងរកឃើញដែរ ។ ការបង្កើតរថយន្តយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់ គឺជារឿងផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំង នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក កាលពីរយៈឆ្នាំ ១៩២០ នោះ ។ ដោយសារសេចក្តីត្រូវការមានចំនួនច្រើនពេក ក្រុមហ៊ុនរថយន្តទាំងនោះ ក៏បានប្តូរពីរបៀបធ្វើឡានរបស់ខ្លួន ដោយចាប់ប្រើវិធីដំឡើងជាជួរវិញ ។ តាមវិធីនេះគេអាចបង្កើតផលិតផលអោយរិតតែបានច្រើនថែមទៀត ហើយកម្មករម្នាក់ៗត្រូវប្រកបកិច្ចការខ្លួនតែមួយ ឬ ពីរមុខប៉ុណ្ណោះ ។ គេបានប្រើបន្ទះខ្សែយន្ត ក្នុងការដឹកនាំគ្រឿង ត្រូវនឹងផ្នែករបស់រថយន្ត ដោយកម្មករនៅឈរធ្វើការតែមួយកន្លែងដដែល ។ រថយន្តមួយគេដំឡើងហើយតែក្នុងរយៈពេលពីរម៉ោងប៉ុណ្ណោះ ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩២៥ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៩៣០ រថយន្តបានកើនឡើងពីចំនួន ១០ លាន ទៅដល់ ៣០ លាន ។ ដោយសាររថយន្តបានត្រូវចុះតម្លៃពី ៨៥០ ដុល្លារ មក ៣០០ ដុល្លារ ដូច្នេះគ្រួសារអាមេរិកាំងដែលមធ្យមល្មម អាចទិញរថយន្តប្រើបានយ៉ាងស្រួល ។

២៣-១-២ ការរីកចំរើនខាងឧស្សាហកម្មរថយន្ត និង ឧស្សាហកម្មឯទៀតៗ ជាបុព្វហេតុយ៉ាងសំខាន់ ដែលបានធ្វើទីក្រុងរីកដុះដាលឡើងដែរ ។ កាលពីជំនាន់ ដែលមានសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ កសិកររាប់ពាន់នាក់ បានបោះបង់ស្រែចំការខ្លួនចោល ដើម្បីនឹងចូលមករកការធ្វើការនៅក្នុងទីក្រុង ។ ការចូលមករកធ្វើការនៅតាមទីក្រុងនៃពួកស្បែកខ្មៅ ក៏ជាវិភាគទានដែលធ្វើទីក្រុងជាច្រើនរីកចំរើនបានផងដែរ ជាពិសេសទីក្រុងនៃផ្នែកខាងជើង ។ នៅពេលដែលទីក្រុងទាំងឡាយនៃផ្នែកខាងជើងបានរីកដុះដាលកាន់តែធំឡើង រដ្ឋកសិកម្មនៅផ្នែកខាងត្បូងជាច្រើនក៏ត្រូវបាត់បង់ប្រជាជនរបស់ខ្លួនអស់យ៉ាងសន្ធឹកដែរ ។

២៣-២ ភាពរំជើបរំជួលចលាចលនៃរយៈឆ្នាំ ១៩២០

២៣-២-១ ការកើនឡើងនៃចំនួនប្រជាជននៅតាមទីក្រុងទាំងប៉ុន្មាន ក៏បានបង្កើតអោយមានជាបញ្ហាយ៉ាងច្រើនដែរ ។ កាលពីរយៈឆ្នាំ ១៩២០ នោះ គេឃើញមានការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និង ពណ៌សម្បុរ រីកដុះដាលឡើងពាសពេញ ចំពោះក្រុមជនភាគតិចខ្លះ ។ ពួកស្បែកខ្មៅ នៅតែជាចំណុចសំរាប់គេប្រព្រឹត្តល្មើសទៅលើ ព្រមទាំងត្រូវទទួលទុក្ខទោសដោយសារអំពើឃោរឃៅទៀតផង ។ នៅពេលដែលសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយបានកើត

មានឡើង ជនស្បែកខ្មៅរាប់ពាន់នាក់ ត្រូវបានទទួលកិច្ចការធ្វើនៅផ្នែកខាងជើង ប៉ុន្តែជារឿយៗ ពួកគេត្រូវជួបប្រទះនឹងការមិនទទួលស្វាគមន៍ពីប្រជារាស្ត្រ ។ ពួកស្បែកខ្មៅមិនអាចនឹងរកការងារនឹងទីលំនៅ អោយបានសមគួរឡើយ ។ ពួកនេះត្រូវគេបង្ខំអោយទៅរស់នៅតាមសង្កាត់ អ្នកទីទាល់ក្រ ព្រមទាំងត្រូវធ្វើការអស់ពេលយ៉ាងយូរម៉ោង តែបានទទួលប្រាក់កំរៃម្យ៉ាងតិចតួចផង ។ នៅពេលដែលមានកូដកម្មកើតឡើង ពួកស្បែកខ្មៅត្រូវបានគេជួលអោយធ្វើជាអ្នកបំបែកកូដកម្ម និង ធ្វើការជំនួសពួកកម្មករ ដែលបះបោរ ។ ហេតុការណ៍នេះហើយ ដែលបានបណ្តាលអោយមានការស្អប់ចិត្តគ្នារវាងកម្មករស្បែកស និង ស្បែកកម្មករស្បែកខ្មៅ ។ ពួកស្បែកសចង់បានជំនួយពីក្រុម fanatic (សូមមើលអត្ថន័យខាងមុខ) ដើម្បីនឹងចង់វាយកំទេចពួកស្បែកខ្មៅ ។

២៣ - ២ - ២ នៅឆ្នាំ ១៩១៥ ក្រុម fanatic មួយ គឺក្រុម KU KLUX KLAN ថ្មីបានកើតមានឡើង ។ ក្រុមថ្មីនេះក៏ដូចគ្នាសឹងតែទាំងអស់ ទៅជាមួយក្រុមចាស់កាលពីជំនាន់ចាប់កសាងឡើងវិញនោះដែរ ។ ពួកគេជាក្រុមសម្ងាត់ ហើយសមាជិករបស់ក្រុមនេះម្នាក់ៗ ត្រូវប្រើគម្របពាក់ក្បាល និង អាវផាយពណ៌ស ដើម្បីលាក់មុខ ។ គោលដៅរបស់ពួកគេ គឺមិនមែនត្រឹមតែវាយប្រហារពួកស្បែកខ្មៅប៉ុណ្ណោះទេ គឺប្រព្រឹត្តអំពើឃោរឃៅទៅលើពួក Jews (ជាតិអ៊ីស្រាអែល) ពួកកាតូលិក និង ពួកដែលមានកំណើតនៅបរទេសថែមទៀត ។ ក្រុម KU KLUX KLAN ថ្មីនេះមានថាមពលខ្លាំងក្លាណាស់នៅផ្នែកខាងត្បូង ហើយពួកគេក៏មានអនុភាពទៅលើផ្នែកឯទៀតក្នុងប្រទេសដែរ ក្រៅពីនេះថែមទាំងបានឃើញមានពួកនេះ នៅក្នុងចំណោមសមាជិកនៃគណៈបក្សនយោបាយដ៏ធំៗទាំងពីរទៀតផង ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩២៩ ដោយសារសេដ្ឋកិច្ចត្រូវធ្លាក់ចុះជាបយ៉ាងខ្លាំង ក្រុម KLAN នេះក៏បានចុះថយកំលាំងរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងសឹងតែលាយបាត់ខ្លួនពីទីក្រុងធំៗផង ។ ប៉ុន្តែនៅតាមជនបទដាច់ឆ្ងាយនៃផ្នែកខាងត្បូង និង ភាគកណ្តាលនៃផ្នែកខាងលិច ពួកនេះនៅតែមានចលនាដដែល ។

២៣ - ២ - ៣ ក្រុមមួយទៀត ដែលបានក្លាយទៅជាចំណុចនៃការប្រកាន់ពូជសាសន៍ គឺពួកក្រហម ។ នៅឆ្នាំ ១៩១៧ ពួកកុម្មុយនិស្តមួយក្រុមឈ្មោះ Bolsheviks ឬ ពួកក្រហមបានធ្វើបដិវត្តន៍នៅក្នុងស្រុករុស្ស៊ី ហើយក្រោយមកព្រមទាំងបានឡើងកាន់កាប់អំណាចផង ។ ការបដិវត្តន៍នេះមានភាពសាហាវក្រៃលែង ។ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងជាច្រើនមានការព្រួយបារម្ភខ្លាចក្រែងពួកកុម្មុយនិស្តនេះពង្រីកផ្សាយពីលទ្ធិរបស់គេទៅពាសពេញក្នុងពិភពលោក និងទីបញ្ចប់ចូលមកក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកនេះតែម្តង ។

២៣ - ២ - ៤ ការភ័យព្រួយមួយទៀត គឺពួកមូលវិវដ្ត ។ ពួកអន្តោប្រវេសន៍ ពួកដែលនឹងទើបចូលមកនៅថ្មីៗ និង ពួកបរទេសច្រើនតែគេមានការមន្ទិលសង្ស័យទៅលើ ព្រោះគេខ្លាចក្រែងពួកនេះមានគំនិតមូលវិវដ្តនិយមក្នុងខ្លួន ។ មនុស្សជាច្រើនមានជំនឿថា ពួកអស់ទាំងនេះហើយ

ដែលបានបង្កើតអោយមានអំពើភេរវកម្មជាច្រើននៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ដូច្នេះពេលនោះ រដ្ឋាភិបាលក៏បានចាត់វិធានការរឹងទៀង ។ លោកអគ្គមេធាវីឈ្មោះ A.Mitchell Palmer បានបញ្ជាអោយលបឆ្មក់ចូល ដើម្បីតាមចាប់ពួកដែលគេមន្ទិលសង្ស័យថាមានគំនិតមូលវិវដ្តនិយមនេះ ។ ពួកដែលគេចាប់បាន ត្រូវរដ្ឋាភិបាលបង្ខំអោយចាកចេញពីប្រទេស ឬ ក៏ត្រូវផ្តន្ទាទោសផង ។

២៣.៣ កីឡា និង គ្រឿងកំសាន្ត

២៣.៣.១ ជីវភាពសុខស្រួលនៅរយៈឆ្នាំ ១៩២០ នោះ បានបង្កើតអោយមានគ្រឿងកំសាន្តជាច្រើន ។ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងបានរកឃើញនូវវីរបុរសខ្លួនជាច្រើននៅក្នុងកីឡា ដូចជាកីឡាបាល់ទាត់អាមេរិកាំង (foot ball) និង កីឡាប្រដាល់ ។ នៅឆ្នាំ ១៩១៩ លោក Jack Dempsey បានឈ្នះជាអ្នកជើងឯក ខាងកីឡាប្រដាល់ទម្ងន់ធ្ងន់ក្នុងពិភពលោក ។ កីឡាបាល់ទាត់ប្រចាំមហាវិទ្យាល័យបានទាក់ទាញអ្នកមើលរាប់លាននាក់ ។ អ្នកដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញជាងគេ ក្នុងកីឡាបាល់ទាត់នេះគឺ លោក Harold Grange នៃមហាវិទ្យាល័យ Illinois ។ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងជាច្រើនលាននាក់ បានទៅមើលព្រឹត្តិការណ៍កីឡាផ្សេងៗ ហើយមានមនុស្សរាប់លាននាក់ទៀត ដែលបានស្តាប់កីឡានេះតាមវិទ្យុ ។

២៣.៣.២ វិទ្យុក៏មានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងទៅលើជីវភាពអាមេរិកាំងដែរ ។ ស្ថានីយវិទ្យុលើកទីមួយ ដែលបានធ្វើការផ្សាយ ដោយទៀងទាត់រាល់ថ្ងៃ គឺស្ថានីយ KDKA ។ ស្ថានីយ៍នេះ បានកើតឡើងនៅ Pittsburg ក្នុងឆ្នាំ ១៩២០ ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩៣០ ក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក មានស្ថានីយវិទ្យុដល់ទៅចំនួន ៧០០ ឯវិទ្យុដែលមនុស្សមានប្រើក៏បានកើនឡើងដល់ចំនួនជាង ១២ លានគ្រឿងដែរ ។ វិទ្យុក៏បានក្លាយទៅជាប្រភពនៃការកំសាន្ត និងអាចមានអនុភាពយ៉ាងខ្លាំងពីការផ្សាយនូវវប្បធម៌ផ្សេងៗ ហើយព្រមទាំងជួយធ្វើអោយរិតតែបានប្រសើរឡើង ក្នុងការទាក់ទាញអារម្មណ៍អ្នកស្តាប់ ចំពោះរឿងនយោបាយទៀតផង ។ កាលពីជំនាន់បោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៃឆ្នាំ ១៩២៨ លោក Herbert Hoover និង លោក Al Smith ក៏បានប្រើវិទ្យុសំរាប់ថ្លែងសុន្ទរកថា ក្នុងការឃោសនាបោះឆ្នោតរបស់គេផងដែរ ។

២៣.៣.៣ នៅមុនពេលដែលមានសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ ភាពយន្តមានប្រជាប្រិយភាពណាស់ ក្នុងចំណោមប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំង ហើយដល់រយៈឆ្នាំ ១៩២០ ភាពយន្តក៏បានក្លាយទៅជាប្រភពយ៉ាងសំខាន់បំផុតក្នុងការកំសាន្ត ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩២៥ មានមនុស្សចំនួន ៥០ លាននាក់ដែលបានទៅមើលកុនយ៉ាងតិចណាស់ ក៏ម្តងដែរក្នុងមួយអាទិត្យ ។ ឧស្សាហកម្មខាងភាពយន្តនេះរីកដុះ

ជាលយ៉ាំងទទឹល ហើយតារាកុនខ្លះអាចរកប្រាក់ចំណូលរាប់លានដុល្លារក្នុងមួយឆ្នាំ ។

២៣.៣.៤ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់មួយទៀត កាលពីទសវត្សឆ្នាំ ១៩២០ នោះគឺកំណើតនៃភ្លេងចាស (jazz) ។ ភ្លេងនេះ ជាឈ្មោះនៃភ្លេងថ្មី ដែលមានប្រជាប្រិយភាពយ៉ាំងទទឹលក្នុងប្រទេស ។ ភ្លេងនេះហើយ មានដើមកំណើតនៅតាមសង្កាត់ពួកស្បែកខ្មៅក្នុងស្រុក New-Orleans នៃរដ្ឋ Louisiana ។ នៅទីនោះពួកតន្ត្រីករស្បែកខ្មៅបានដាក់បញ្ចូលគ្នានូវចំរៀងប្រជាប្រិយរបស់ប្រជាជនខ្លួន ជាមួយនឹងចង្វាក់ភ្លេងពីអាហ្វ្រិក ។ មនុស្សជាច្រើនមានជំនឿថា ភ្លេងរបៀបថ្មីនេះជារបស់ដ៏មានតម្លៃរបស់ប្រទេស ក្នុងការធ្វើវិភាគទានចំពោះភ្លេងចំរៀងទូទៅក្នុងពិភពលោក ។ ពួកតន្ត្រីករ ដែលបានបង្កើតភ្លេងនេះ ថែមទាំងបានទុកស្នាដៃរបស់ខ្លួននៅក្នុងថាសបង្ហឹម កាលពីទសវត្សឆ្នាំ ១៩២០ នោះផង និងមកដល់ពេលសព្វថ្ងៃនេះទៀត ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរកនិងគូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ២០ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀប បញ្ឈរ ផ្តេក និង បញ្ឆៀង - ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងរកអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

```
T N E M N I A T R E T N E Z C
A U T O M O B I L E Z X T H O
Z A S S E M B L Y L I N E O N
L J A Z Z S T A R H X X G C V
A M O V I E Z X R O B E R I E
C S U B U R B S Q O Z X A T Y
I G H E T T O S A D C O T A O
D I S C R I M I N A T I O N R
A T O M T S I N U M N O C A C
R B L A C K Q U A R T E R F I
C O N T R I B U T I O N O U T
S R E K A E R B E K I R T S I
P O P U L A T I O N A R E A E
I M M I G R A T I O N T O R E
```

AUTOMOBILE
DISCRIMINATION
COMMUNIST
CITIES
GHETTOS
FANATIC
HOOD
MOVIE
JAZZ
CONTRIBUTION
SUBURB
AREA
CONVEYOR
ASSEMBLY LINE
RADICAL
TARGET
STRIKE BREAKERS
ROBE
ENTERTAINMENT
STAR
BLACK QUARTER
POPULATION

ខ- របៀបប្រៀបផ្ទឹម

សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយដាក់ជាលេខនៅពីខាងមុខចម្លើយនិមួយៗផង ។

	A	B
______	ក- កុម្មុនិស្ត	១- ជាឈ្មោះថ្មីនៃភ្លេងតន្ត្រីដែលមានគេនិយមច្រើនកាលជំនាន់សង្គ្រាមលោកទីមួយ ។
______	ខ- បដិវត្ត Bolsheviks	២- ជាសង្កាត់នៅក្នុងក្រុង ដែលមានពួកជនក្រីក្រភាគតិចរស់នៅ ។
______	គ- វិបផ្ទឹម	៣- ជារយៈពេលដែលពាណិជ្ជកម្មមានសកម្មភាពតិចតួច អ្នកអត់ការធ្វើមានចំនួនយ៉ាងច្រើន របស់ចុះថោក តែមិនសូវមានការលក់ ឬ ទិញទេឡើយ ។
______	ឃ- សេដ្ឋកិច្ចចុះដុនដាប	៤- ជាបដិវត្តនៅស្រុករុស្ស៊ីក្នុងឆ្នាំ ១៩១៧ ដោយពួកកុម្មុនិស្ត ដែលបង់រំលំរដ្ឋាភិបាលរបស់អធិរាជរុស្ស៊ី ។
______	ង- ភ្លេងពង្រាល	៥- អ្វីៗដែលទាក់ទងទៅនឹងក្រុងតូច ឬ ធំហើយដែលមានប្រជាជនយ៉ាងតិច ២ ពាន់នាក់រស់នៅ ។
______	ច- មូលវិវដ្ត	៦- ជាពួកដែលនិយមលិទ្ធិហួសហេតុ និងចង់ឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនៃទម្រង់នយោបាយ ។
______	ឆ- កូដកម្ម	៧- ជាការបះបោរមិនព្រមធ្វើការងារ ដែលច្រើនតែចាត់ចែងឡើងដោយក្រុមសហជីព ។
______	ជ- នៃទីក្រុង	៨- ជារបៀបរស់នៅ ដែលចាត់បង្កើតឡើងដោយសង្គម ឬ ដោយក្រុមមនុស្សនិមួយៗ ។

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់អក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង ដាក់អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

______ ១. ភ្លេងហ្សាស មានដើមកំណើតនៅសង្កាត់ពួកស្បែកស នៃស្រុក New-Orleans ក្នុងរដ្ឋ Louisiana ។

______ ២. មតិភាគច្រើនបានជឿថា ភ្លេងរបៀបឈ្នានថ្មីនេះ ជារបស់ដ៏មានតម្លៃរបស់ប្រទេសក្នុងការធ្វើវិភាគទាន ចំពោះភ្លេងក្នុងពិភពលោក ។

______ ៣. កាលពីជំនាន់ឆ្នាំ ១៩២០ ភាពយន្តបានក្លាយទៅជាប្រភពយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកំសាន្តរបស់ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំង ។

______ ៤. កាលជំនាន់ពេលធ្វើការឃោសនាបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីនៃឆ្នាំ ១៩២៨ លោក Herbert Hoover និងលោក Al Smith បានធ្វើសុន្ទរកថាតាមវិទ្យុបីបួនដងម្នាក់ដែរ ។

______ ៥. កីឡាបាល់ទាត់ នៃមហាវិទ្យាល័យ បានទាក់ទាញអ្នកមើលរាប់លាននាក់ ។

______ ៦. ដោយសារសេដ្ឋកិច្ចត្រូវចុះដុនដាបយ៉ាងខ្លាំងនៅឆ្នាំ ១៩២៩ ពួក KLAN រិតតែមានកំលាំងថែមទៀតនៅក្នុងទីក្រុង ។

______ ៧. គំនិតមូលវិវដ្តបានដុះដាលឡើង ក្នុងចំណោមពួកស្បែកស និង ពួកស្បែកខ្មៅ ។

______ ៨. ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងភាគច្រើន មានកង្វល់ដោយខ្លាចពួកកុម្មុនិស្តធ្វើការពង្រីកផ្សាយពីលទ្ធិរបស់គេពាសពេញពិភពលោក ជាពិសេសមកក្នុងស្រុកអាមេរិកតែម្តង ។

______ ៩. ឧស្សាហកម្មខាងរថយន្ត មិនបានធ្វើអោយផ្ទុះដាលរីកចំរើននៅតាមជាយក្រុងទេ ។

______ ១០. ក្រុមហ៊ុនធ្វើរថយន្តទាំងនោះអាចបង្កើនផលិតផលបន្ថែមទៀត ដោយប្រើរបៀបរៀបផ្គុំដំឡើងជាជួរវិញ ។

៤- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបញ្ចប់នូវឃ្លានីមួយៗ ដោយបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរនូវពាក្យដែលយល់ថាសមរម្យត្រឹមត្រូវ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : - ផលិតកម្ម - ដ៏ច្រើនលើសលុប - ពន្ធកកុន - ការកំសាន្ត - អាវផាយវែង និង គម្របពាក់ក្បាល - ពួកដែលនិយមសិទ្ធិ ឬ បក្សណាដោយហួសហេតុ - តំបន់អ្នកក្រ - ចំណុច - កុម្មុនិស្ត - Bolsheviks - ប្រកាន់ពូជសាសន៍ - ប្រកាន់ពណ៌សម្បុរ - របៀបផ្គុំដ៏ទៀងជាដូរ ។

១- ______________ នៃរថយន្ត ជាការកែប្រែប្រួលយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក កាលជំនាន់ឆ្នាំ ១៩២០ ។

២- គេបានធ្វើរថយន្តបានយ៉ាងច្រើនដោយប្រើវិធី ____________________ ។

៣- កាលជំនាន់ឆ្នាំ ១៩២០ នោះមានការ ___________ និង ការ ______ បានកើតឡើងជាច្រើន ចំពោះក្រុមជនភាគតិច ។

៤- ក្នុងឆ្នាំ ១៩១៧ ពួក _____________ដែលមានឈ្មោះហៅថា _________ ឬ ពួកក្រហម បានធ្វើបដិវត្ត នៅក្នុងស្រុករុស្ស៊ី ហើយដែលបានឡើងកាន់កាប់អំណាចនៅពេលក្រោយមក ។

៥- ពួកអាមេរិកាំងស្បែកខ្មៅ នៅតែជា ---------- ក្នុងការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និង ការប្រព្រឹត្តអំពើឃោរឃៅទៅលើ ។

៦- ពួកស្បែកខ្មៅទាំងនោះ ត្រូវគេបង្ខំអោយរស់នៅក្នុង ____________ហើយ នឹងធ្វើការយ៉ាងយូរម៉ោង ដោយបានទទួលកំរៃយ៉ាងតិចតួច ។

៧- ពួកស្បែកសចង់វាយកំទេចពួកស្បែកខ្មៅ ដោយមានជំនួយពី ____________ ផង ។

៨- ក្រុម KU KLUX KLAN ជាពួកសម្ងាត់ ដែលសមាជិកគេម្នាក់ៗប្រើ -------------- ពណ៌ស ដើម្បីសំរាប់លាក់មុខ ។

៩- ជីវភាពដ៏ថ្កុំថ្កើងរុងរឿងកាលជំនាន់ឆ្នាំ ១៩២០ នោះបានបង្កើតអោយមានកម្មវិធីជាច្រើនក្នុង ______________ ។

១០- ឧស្សាហកម្មនៃភាពយន្តបានរីកចំរើនយ៉ាងរហ័ស ហើយពួក ____________ទាំងនោះ អាចទទួលប្រាក់ចំនួនមួយលានដុល្លារក្នុងមួយឆ្នាំផង ។

Section VI: THE CHALLENGE OF POWER AND PROSPERITY

Packet 24: THE WOMEN'S RIGHTS MOVEMENT

NEW WORDS: ពាក្យថ្មី

women's rights: សិទ្ធិរបស់ស្ត្រី

Many women fought for women's right.

equal rights: សិទ្ធិស្មើគ្នា

The women's struggle for equal rights began since the Civil war.

convention: សម័យប្រជុំ សន្និបាត

Women and men attended a convention in 1848 to discuss social, religious, and civil rights for women.

dynamic: ថាមពល ស្វាហាប់

Elizabeth Cady Stanton was a dynamic leader of the women's movement.

suffrage: សិទ្ធិបោះឆ្នោត

By the end of the Civil War, women were fighting for suffrage-the right to vote.

passage: វគ្គ

Women fought for the passage of the 19th Amendment.

servitude: អ្នកដែលមានភាពជាខ្ញុំគេ ទាសភាព

The 15th Amendment said "Former condition of servitude" could not be a reason to deny the right to vote.

unexpected: អ្វីៗដែលកើតឡើងដោយមុនពីការគិត

Wyoming was an unexpected place to pass women's suffrage.

territory: តំបន់

The Wyoming Territory was the first area to give women the right to vote.

territorial legislature: តំបន់ដែលនៅក្រោមអង្គនីតិបញ្ញត្តិ

The territorial legislature passed a law which gave women the right to vote.

gain: ចំណេញបន្ថែម

Women made many gains in the fight to win equal rights.

pressure: បង្ខិតបង្ខំ

ratify: អោយសច្ចានុមតិ

Women placed pressure on politicians to ratify the 19th Amendment.

READING

24.1. THE CALL FOR EQUALITY: SENECA FALLS CONVENTION.

24.1.1. Until the Civil War, women in the United States had only very limited rights. Single women could own property, but married women could not. Women could not appear as witnesses in court. They had almost no political rights and could not vote in elections.

24.1.2. The women's struggle for equal rights started before the Civil War. The fight for equal education played an important role in women's struggle for equality. In 1821, Emma Willard opened a girl's school in Troy, New York. A short time later, Oberlin College in Ohio opened its doors to women. In, 1837 Mary Lyon helped found Mount Holyoke College in Massachusetts. It was the first women's college in the United States.

24.1.3 Just as many had been active in equal education movements, others became active in reform movements. Some joined anti-slavery movements by making speeches, organizing meetings and sending anti-slavery petitions to Congress. Others worked for workers' reforms. In the 1820's working women joined with men workers in a strike in Rhode Island to ask for higher wages. Women gained valuable experience by taking part in reform movements. They learned how to organize, how to speak in public, and how to deal with the people and problems.

24.1.4. In July, 1848, 100 people, men and women, met at a convention in Seneca Falls, New York. The convention was organized by two dynamic women - Lucretia Mott and Elizabeth Cady Stanton. Both women were very active in the antislavery movement. The purpose of the Seneca Falls convention was to discuss the social, civil, and religious rights of women. The convention produced a Declaration of Sentiments and Resolutions which stated that men and women had equal rights and became a guide for the women's rights movement later.

24.2. THE WOMEN'S SUFFRAGE MOVEMENT

24.2.1. By the end of the Civil War the issue of women's suffrage - the right to vote - had become an important goal of the women's rights movement. During the years between 1865 and 1910 women worked hard to win the vote.

24.2.2. In the summer of 1866 the draft of the Fourteenth Amendment was before the Congress. One part of this amendment stated that the vote would be given to all "male inhabitants of the states" regardless of race. This clause made the women upset and they worked to block **passage** of the 14th Amendment.

24.2.3. A few months later, the Fifteenth Amendment was submitted to Congress. It said that a citizen's right to vote could not be denied or taken away "on account of race, color, or previous condition of **servitude**". Again many women were angry. They felt that the word "sex" should have been added to the amendment. By late 1868 the question of suffrage had probably become the most important issue in the women's rights movement.

24.2.4. The first real victory in the fight for women suffrage came in an **unexpected** part of the country - the Wyoming territory. In 1869 only a few thousand people lived in Wyoming and the **territorial legislature** of Wyoming gave women the right to vote. Women voted for the first time in Wyoming in 1870.

24.3. THE 19th AMENDMENT

24.3.1. After 1900, women worked ever harder to win the right to vote. They put great **pressure** on politicians and on the

460

political system. In 1916, President Wilson responded to this pressure and attended the convention of the National American Suffrage Association. There he voiced his support for a woman's right to vote.

24.3.2. In 1918, the 19th Amendment came to the House of Representatives for consideration. In June, 1919, it was passed by the Senate and by August, 1920, the 19th Amendment had been ratified by three fourths of the states and became a part of the United States Constitution. Women had finally won the right to vote.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Direction: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

EQUALITY
SENECA FALLS
WITNESSES
LEGISLATURE
SERVITUDE
RIGHTS
ELECTION
AMENDMENT

REFORM
ORGANIZE
SENTIMENT
PASSAGE
SENATE
VICTORIES
SYSTEM

RACE
CONVENTION
TERRITORIAL
DYNAMITE
PRESSURE
EDUCATION
ANTISLAVE

PETITION
SUFFRAGE
WYOMING
GAIN
POLITICAL
CONGRESS
PREVIOUS

C	Y	T	I	L	A	U	Q	E	S	O	T	S	E	L	S	P
O	S	E	N	E	C	A	F	A	L	L	S	E	D	E	E	O
N	T	E	R	R	I	T	O	R	I	A	L	R	U	G	N	L
V	Z	W	I	T	N	E	S	S	E	S	R	V	C	I	T	I
E	J	D	Y	N	A	M	I	T	E	R	E	I	A	S	I	T
N	P	R	E	S	S	U	R	E	X	I	F	T	T	L	M	I
T	E	L	E	C	T	I	O	N	Z	G	O	V	I	A	E	C
I	A	N	T	I	S	L	A	V	E	H	R	D	O	T	N	A
O	O	R	G	A	N	I	Z	E	X	T	M	E	N	U	T	L
N	P	E	T	I	T	I	O	N	O	S	E	C	A	R	O	S
S	U	F	F	R	A	G	E	S	E	N	A	T	E	E	Z	Y
V	O	T	E	H	P	A	S	S	A	G	E	G	A	I	N	S
W	Y	O	M	I	N	G	V	I	C	T	O	R	I	E	S	T
C	O	N	G	R	E	S	S	P	R	E	V	I	O	U	S	E
A	M	E	N	D	M	E	N	T	T	N	E	M	E	V	O	M

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. territory	1. Passing of a Bill so that it becomes law.
____ b. witness	2. Differences between males and females.
____ c. ratify	3. District not admitted as a state but having its own law making body.
____ d. convention	4. Person who gives evidence under oath in a court.
____ e. suffrage	5. A large meeting held for some special purposes.
____ f. dynamic	6. Right to vote.
____ g. passage	7. Condition of being forced to work for others and having no freedom.
____ h. servitude	8. Related to physical power and forces producing motion.
____ i. pressure	9. To confirm an agreement by signature or other formality.
____ j. sex	10. Influencing or lobbying for the benefits of its members.

III. True or False:
Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

____ 1. Until the Civil War, women in the United States had many rights.

____ 2. Before the Civil War, women could appear as witness in court.

____ 3. They had almost no political rights and therefore could not vote in the election.

____ 4. The women became active in the antislavery movement.

____ 5. In 1920 working women joined with men workers in a strike in Rhode Island to ask for higher wages.

____ 6. In 1919 the 19th Amendment was passed by the Senate and by August 1920 it had been ratified by three fourths of the states and became a part of the United States Constitution.

____ 7. During the years between 1865 and 1910 women worked hard to gain vote.

____ 8. Many women gained valuable experience by taking part in the reform movement.

____ 9. The convention was organized by two dynamic women -- Lucretia Mott and Elizabeth Cady Stanton.

----10. In the summer of 1866 the draft of the Fourteenth Amendment was before the Congress.

IV. Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: women college, properties, President Wilson, girls' school, pressure, convention, the right to vote, Declaration of Sentiments and Resolutions, unexpected, suffrage.

1. Single women could own ________ , but married women could not.
2. In 1921, Emma Willard opened a ________ in Troy, New York.
3. In July 1848, men and women met in a ___________ in Seneca Falls, New York.
4. The convention produced a ___________ and ____________ that

served as the guide for the women's right movement later.

5. By the end of the Civil War, the issue of __________ , the right to vote, had become an important goal of the women's right movement.

6. The first real victory in the fight for women suffrage came in an ________ part of the country- the Wyoming territory.

7. After 1900, women worked in the suffrage gave women ________ .

8. The women put great __________ on politicians and on the political system.

9. In 1916, _______________ attended the convention of the National American Suffrage Association and voiced his support to women's right to vote.

10. In 1937, Mary Lyon helped found Mount Holyoke College in Massachusetts. It was the first __________ in the United States.

ការអាន

២៥.១ ការទាមទារអោយមានសិទ្ធិស្មើគ្នា : សន្និបាតនៅ Seneca falls

២៥.១.១ រហូតមកដល់ពេលដែលមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ស្ត្រីទាំងអស់នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក មានសិទ្ធិសេរីភាពយ៉ាងតិចតួច ដែលគេបានកំរិតអោយប៉ុណ្ណោះ ។ ស្ត្រីដែលនៅលីវនឹងអាចមានទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួនបាន ប៉ុន្តែស្ត្រីដែលមានគ្រួសារ មិនអាចធ្វើដូច្នេះបានទេឡើយ។ ស្ត្រីមិនអាចបញ្ចេញឈ្មោះធ្វើជាសាក្សីក្នុងតុលាការបានទេ ហើយពួកគេនេះសឹងតែគ្មានសិទ្ធិអ្វីទាំងអស់ក្នុងកិច្ចការនយោបាយ ព្រមទាំងគ្មានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានផង ។

២៥.១.២ ការប្រយុទ្ធរបស់ស្ត្រី ដើម្បីទាមទារអោយមានសិទ្ធិស្មើរគេ បានចាប់ផ្តើមឡើងតាំងពីពេលមុននឹងមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុកទៅទៀត ។ ការទាមទារ ដើម្បីចង់អោយមានសិទ្ធិស្មើរគ្នាក្នុងការសិក្សា ជារឿងដែលបានកើតឡើងយ៉ាងសំខាន់ណាស់ ក្នុងការពុះពាររបស់ស្ត្រី ដើម្បីចង់អោយមានសិទ្ធិស្មើរគេផង ។ នៅឆ្នាំ ១៨២១ អ្នកស្រី Emma Willard បានបើកសាលាសំរាប់ក្មេងស្រីមួយនៅ Troy នៃរដ្ឋ New York ។ រយៈពេលយ៉ាងខ្លីក្រោយមក មហាវិទ្យាល័យ Oberlin នៅ Ohio ក៏បានបើកទ្វារអោយស្ត្រីចូលរៀនដែរ ។ នៅឆ្នាំ ១៨៣៧ អ្នកស្រី Mary Lyon បានជួយបង្កើតអោយមានមហាវិទ្យាល័យ Mount Holyoke នៅ Massachusetts ដែរ ។ នេះជាមហាវិទ្យាល័យសំរាប់ស្ត្រីលើកទីមួយនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។

២៥.១.៣ នៅពេលដែលមានស្ត្រីជាច្រើន បានតំទាមទារអោយមានសិទ្ធិស្មើរគ្នាក្នុងការសិក្សា ស្ត្រីឯទៀតក៏ចាប់ផ្តើមសកម្មភាពយ៉ាងខ្លាំងរបស់ខ្លួន ក្នុងចលនារៀបចំកែប្រែស្រុកទេសឡើងវិញដែរ ។ ស្ត្រីខ្លះបានចូលរួបរួមចលនាប្រឆាំងនឹងទាសភាព ដោយបានធ្វើសុន្ទរកថា ឬ ក៏រៀបចំបង្កើតអោយមានជាការប្រជុំគ្នា ដើម្បីនឹងផ្ញើរសេចក្តីប្តឹងសុំនូវការប្រឆាំងនឹងទាសភាពនេះទៅរដ្ឋសភា ។ ចំណែកឯស្ត្រីខ្លះទៀត បានតំប្រឹងប្រែងចង់រៀបចំអោយមានការកែប្រែ ក្នុងរបៀបប្រកបការងារផង ។ នៅឆ្នាំ ១៨២០ ពួកនេះបានចូលរួបរួមគ្នាជាមួយកម្មករប្រុសៗ ក្នុងការធ្វើកូដកម្មនៅ Rhode Island ដើម្បីនឹងទាមទារអោយមានប្រាក់កំរៃបន្ថែម ។ ស្ត្រីទាំងនេះបានទទួលចំណេះ និង ការពិសោធន៍ដ៏មានតម្លៃ ដោយបានចូលរួមធ្វើចលនារៀបចំកែប្រែស្រុកទេស ។ ពួកគេចេះពីរបៀបរៀបចំចាត់ចែង ដឹងពីរបៀបនិយាយនៅមុខសាធារណៈជន និង ចេះពីការទាក់ទងដោះស្រាយនូវបញ្ហាមនុស្ស និង បញ្ហាឯទៀតៗផង ។

២៥.១.៤ នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៨៤៨ មនុស្សប្រុសស្រីចំនួនមួយរយនាក់ បានជួបជុំគ្នាធ្វើ

សន្និបាតមួយនៅ Seneca Falls នៃរដ្ឋ New York ។ សន្និបាតនេះបានរៀបចំឡើងដោយសារស្ត្រី ដឹមានជាមពណ្ឍាពាបពីរនាក់ គឺអ្នកស្រី Lucretia Mott និង Elizabeth Cady Stanton ។ ស្ត្រីទាំងពីររូបនេះ បានធ្វើចលនាយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការប្រឆាំងនឹងទាសភាព ។ គោលបំណងរបស់សន្និបាតនៅ Seneca Falls នេះគឺសំរាប់ជជែកពិភាក្សាពីបញ្ហា សង្គម រដ្ឋការ និង សិទ្ធិនៃសាសនារបស់ស្ត្រី ។ នៅទីបញ្ចប់សន្និបាតនេះ បានបង្កើតអោយមាន ជាសេចក្តីប្រកាសពីមតិមនោសញ្ចេតនា និង សេចក្តីសំរេចចិត្តដែលបានចែងថា បុរស និង ស្ត្រី ត្រូវមានសិទ្ធិស្មើគ្នា ហើយដែលបានក្លាយទៅជាសេចក្តីណែនាំផ្លូវដល់ចលនាទាមទារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ស្ត្រីក្រោយពុមកទៀតផង ។

២៤.២ ចលនាទាមទារអោយស្ត្រីមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត

២៤.២.១ នៅទីបញ្ចប់នៃសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ឡើងដែលស្ត្រីអាចធ្វើការបោះឆ្នោតបាន ឬ ក៏សិទ្ធិសំរាប់បោះឆ្នោតរបស់ស្ត្រី បានក្លាយទៅជាចំណុចយ៉ាងសំខាន់របស់ចលនាសិទ្ធិសេរីភាពស្ត្រី ។ នៅក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៨៦៥ និង ឆ្នាំ ១៩១០ ស្ត្រីបានខិតខំធ្វើការយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីចង់ទាមទារអោយមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតដូចគេឯងដែរ ។

២៤.២.២ នៅខែកក្កដានៃឆ្នាំ ១៨៦៦ សេចក្តីព្រាងសំរាប់កែប្រែច្បាប់ទី ១៤ បានដាក់បង្ហាញដល់រដ្ឋសភា ។ ផ្នែកមួយនៃមាត្រានេះ បានចែងថា សិទ្ធិបោះឆ្នោតនឹងត្រូវប្រគល់អោយបុរសទាំងអស់ក្នុងស្រុក ដោយមិនគិតពីពណ៌សម្បុរឡើយ ។ វគ្គត្រង់នេះហើយ ដែលបានធ្វើអោយស្ត្រីអាក់អន់ចិត្តជាខ្លាំង ហើយគេក៏បានខំប្រឹងប្រែងធ្វើការ ដើម្បីទាយាំងលុបបំបាត់វគ្គនេះចេញពីច្បាប់ទី ១៤ នេះផង ។

២៤.២.៣ ប៉ុន្មានខែក្រោយមក សេចក្តីកែប្រែច្បាប់ទី ១៥ ក៏បានដាក់បង្ហាញដល់រដ្ឋសភាម្តង ។ ច្បាប់នេះចែងថា គេមិនអាចប្រកែក ឬ ដកហូតចេញនូវសិទ្ធិបោះឆ្នោតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយគិតពីពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ឬ ក៏ស្ថានភាពនៃទាសភាពពីមុនឡើយ ។ ម្តងនេះទៀត ពួកស្ត្រីនៅតែខឹងសម្បារដដែល ពីព្រោះគេយល់ថា ពាក្យ ' ភេទ ' គួរតែដាក់បន្ថែមនៅក្នុងការកែប្រែនៃច្បាប់នោះទៀត ។ នៅរយៈក្រោយនៃឆ្នាំ ១៨៦៨ បញ្ហាពីសិទ្ធិបោះឆ្នោតនេះ អាចនឹងក្លាយទៅជាបញ្ហាយ៉ាងសំខាន់ក្នុងចលនាទាមទារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ស្ត្រី ។

២៤.២.៤ ជោគជ័យមែនទែនលើកទីមួយ ក្នុងការប្រយុទ្ធទាមទារអោយស្ត្រីមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត បានកើតមានឡើងនៅផ្នែកមួយក្នុងប្រទេស ដោយគុណពីការគិត គឺតំបន់ Wyoming - នៅឆ្នាំ ១៨៦៩ មានមនុស្សតែប៉ុន្មានពាន់នាក់ប៉ុណ្ណោះ ដែលរស់នៅ Wyoming ហើយតំបន់ដែលនៅក្រោមអង្គនីតិបញ្ញត្តិរបស់ Wyoming នោះបានបើកសិទ្ធិអោយ

ស្ត្រីធ្វើការបោះឆ្នោតបាន ។ ដូច្នេះនៅឆ្នាំ ១៨៧០ នោះគឺជាលើកទីមួយហើយ ដែលស្ត្រីអាចបោះឆ្នោតបាននៅ Wyoming ។

២៤.៣ សេចក្តីកែប្រែច្បាប់ទី ១៩

២៤.៣.១ បន្ទាប់ពីឆ្នាំ ១៩០០ មក ពួកស្ត្រីទាំងអស់បានខិតខំធ្វើការកាន់តែខ្លាំងឡើងទៀត ដើម្បីចង់អោយបានសិទ្ធិបោះឆ្នោតនេះ ។ ពួកគេបានធ្វើការបង្ខិតបង្ខំយ៉ាងខ្លាំងទៅលើពួកអ្នកនយោបាយ ព្រមទាំងទៅលើរបៀបរៀបចំនៃនយោបាយទាំងឡាយផង ។ នៅឆ្នាំ ១៩១៦ លោកប្រធានាធិបតី Wilson ក៏បានឆ្លើយតបទៅនឹងការបង្ខិតបង្ខំនេះដោយបានទៅចូលរួបរួមក្នុងសន្និបាតរបស់សមាគមបោះឆ្នោតនៃជនជាតិអាមេរិកាំង ។ នៅទីនោះលោកបាននិយាយពីការគាំទ្រដល់សិទ្ធិបោះឆ្នោតរបស់ស្ត្រីផង ។

២៤.៣.២ នៅឆ្នាំ ១៩១៨ សេចក្តីកែប្រែច្បាប់ទី ១៩ បានដាក់មកចូលសភា ហើយនៅខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩១៩ រដ្ឋសភាក៏បានបោះឆ្នោតអោយជាប់ធ្វើជាច្បាប់ឡើង ។ ដល់ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩២០ ច្បាប់ទី ១៩ នេះថែមទាំងបានទទួលសច្ចានុម័តពីរដ្ឋចំនួនបីភាគបួនទៀត ហើយបានក្លាយទៅជាមាត្រាមួយនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកផង ។ ជាចុងបញ្ចប់ស្ត្រីក៏បានឈ្នះសិទ្ធិសំរាប់បោះឆ្នោតដូចគេឯងឡើង ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ២៨ នៅក្នុងរបៀបរកខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនេះអាចរកឃើញតាមរបៀប បញ្ឈរ ផ្តេក និង បញ្ឆៀង - ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនីមួយៗ សូមសរសេរនៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

EQUALITY
SENECA FALLS
WITNESSES
LEGISLATURE
SERVITUDE
RIGHTS
ELECTION
AMENDMENT

REFORM
ORGANIZE
SENTIMENT
PASSAGE
SENATE
VICTORIES
SYSTEM

RACE
CONVENTION
TERRITORIAL
DYNAMITE
PRESSURE
EDUCATION
ANTISLAVE

PETITION
SUFFRAGE
WYOMING
GAIN
POLITICAL
CONGRESS
PREVIOUS

C Y T I L A U Q E S O T S E L S P

O S E N E C A F A L L S E D E E O

N T E R R I T O R I A L R U G N L

V Z W I T N E S S E S R V C I T I

E J D Y N A M I T E R E I A S I T

N P R E S S U R E X I F T T L M I

T E L E C T I O N Z G O V I A E C

I A N T I S L A V E H R D O T N A

O O R G A N I Z E X T M E N U T L

N P E T I T I O N O S E C A R O S

S U F F R A G E S E N A T E E Z Y

V O T E H P A S S A G E G A I N S

W Y O M I N G V I C T O R I E S T

C O N G R E S S P R E V I O U S E

A M E N D M E N T T N E M E V O M

ខ. របៀបប្រៀបធៀប

សូមធ្វើការប្រៀបធៀបពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយដាក់ជាលេខ នៅពីមុខចម្លើយនិមួយៗផង ។

	A	B
____________	ក. តំបន់	១. ការបោះឆ្នោតបង្កើតអោយមានច្បាប់អ្វីមួយ
____________	ខ. សាក្សី	២. ជាភាពខុសគ្នារវាងបុរស និង ស្ត្រី
____________	គ. សច្ចានុមតិ	៣. ជាមណ្ឌលថ្មីដែលមិនទាន់មានឈ្មោះជារដ្ឋនៅឡើយ តែមានច្បាប់របស់ខ្លួនគេ
____________	ឃ. សន្និបាត	៤. មនុស្សដែលបានបង្ហាញភស្តុតាងនៅចំពោះមុខតុលាការ
____________	ង. សិទ្ធិបោះឆ្នោត	៥. ជាការរួមប្រជុំយ៉ាងធំ ដើម្បីនឹងវែកញែកពិភាក្សាពីរឿងសំខាន់អ្វីមួយ
____________	ច. ឋាមពល	៦. ច្បាប់សំរាប់បោះឆ្នោត
____________	ឆ. វីតូ	៧. ជាស្ថានភាពនៅក្រោមការបង្ខិតបង្ខំអោយធ្វើការបំរើអ្នកដទៃ ហើយដែលគ្មានសេរីភាពអ្វីទាំងអស់
____________	ជ. ទាសភាព	៨. អ្វីៗដែលទាក់ទងទៅនឹងកម្លាំង និង អានុភាពដែលបានបង្កើតអោយមានជាចលនាអ្វីមួយ
____________	ឈ. នៅក្រោមការគៀបសង្កត់	៩. ការយល់ព្រមគ្នា ដោយបានចុះហត្ថលេខាទៅតាមពិធីការដ៏ត្រឹមត្រូវ
____________	ញ. ភេទ	១០. ការបញ្ចុះបញ្ចូលដោយបញ្ចេញឥទ្ធិពលរបស់ខ្លួនក្នុងការរកផលប្រយោជន៍អោយសមាជិកបក្សពួកខ្លួន

៣- ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លាណាដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

____________១- រហូតមកដល់ពេលមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ស្ត្រីទាំងឡាយក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកមានសិទ្ធិសេរីភាពដូចគេឯងដែរ ។

____________២- មុនពេលមានសង្គ្រាមក្នុងស្រុក ស្ត្រីអាចយកឈ្មោះជាសាក្សីបាន នៅចំពោះមុខតុលាការ ។

____________៣- ស្ត្រីទាំងនោះគ្មានសិទ្ធិនឹងធ្វើនយោបាយបានទេ ដូច្នេះគេក៏គ្មានសិទ្ធិនឹងធ្វើការបោះឆ្នោតបានដែរ ។

____________៤- ស្ត្រីទាំងនោះមានសកម្មភាពយ៉ាងច្រើន ក្នុងចលនាប្រឆាំងនឹងបញ្ហាទាសភាព ។

____________៥- នៅឆ្នាំ ១៩២០ កម្មករស្ត្រីទាំងប៉ុន្មានបានរួបរួមជាមួយកម្មករប្រុសៗ ដើម្បីនឹងធ្វើកូដកម្មទាមទារអោយឡើងប្រាក់កំរៃនៅ Rhode Island

____________៦- នៅឆ្នាំ ១៩១៩ មាត្រាច្បាប់ទី ១៩ បានអនុម័តដោយរដ្ឋសភា បន្ទាប់មកនៅឆ្នាំ ១៩២០ រដ្ឋចំនួនបីភាគបួន ក៏បានអោយសច្ចានុមតិចំពោះច្បាប់នេះទៀត ហើយដែលបានក្លាយទៅជារដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក ។

____________៧- កាលរយៈចន្លោះឆ្នាំ ១៨៦៥ និង ឆ្នាំ ១៩១០ ស្ត្រីបានខិតខំធ្វើការទាមទារ ដើម្បីនឹងអោយមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតដូចគេឯងដែរ ។

____________៨- ពួកស្ត្រីទាំងនេះមានការពិសោធន៍បន្ថែម ដោយបានចូលរួបរួមធ្វើការក្នុងចលនា អប់រំកែប្រែស្រុកទេស ។

____________៩- សន្និបាតរបស់ស្ត្រី បានរៀបចំបង្កើតឡើង ដោយសារថាមពលរបស់ស្ត្រីពីរនាក់ គឺ Lucretia Mott និង Elizabeth Cady Stanton

____________១០- នៅរដូវក្តៅនៃឆ្នាំ ១៨៦៦ សេចក្តីព្រាងនៃមាត្រាច្បាប់ទី ១៤ បានដាក់បង្ហាញចំពោះរដ្ឋសភា ។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបញ្ចប់នូវឃ្លានិមួយៗ ដោយបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរនូវពាក្យ ដែលយល់ថាសមរម្យត្រឹមត្រូវ ពាក្យទាំងនោះមាន : មហាវិទ្យាល័យសំរាប់ស្ត្រី - សន្និបាត - ច្បាប់សំរាប់បោះឆ្នោត - ការប្រកាសពីសេចក្តីសំរេចចិត្ត និង មនោសញ្ចេតនា - មិនបានគិតទុកជាមុន - សិទ្ធិបោះឆ្នោត - ទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួន - លោកប្រធានាធិបតី Wilson - សាលាសំរាប់ក្មេងស្រី - ធ្វើការគៀបសង្កត់ ។

១. ស្ត្រីដែលនៅលីវភាពមាន ______________ បានមិនដូចស្ត្រីដែលមានគ្រួសារឡើយ ។

២. នៅឆ្នាំ ១៨២១ Emma Willard បានបើក____________ នៅនៃរដ្ឋ New York ។

៣. នៅខែកក្កដា នៃឆ្នាំ ១៨៤៨ ស្ត្រីបានចូលរួមក្នុង_________________ នៅ Seneca Falls នៃរដ្ឋ New York ។

៤. សន្និបាតនេះបានបង្កើតអោយមានជា ______________________________ ដែលសំរាប់ធ្វើជាសេចក្តីណែនាំដល់ចលនា នៃសិទ្ធិស្ត្រី ក្នុងពេលក្រោយមកទៀត ។

៥. នៅពេលដែលសង្គ្រាមក្នុងស្រុក បានចប់សព្វគ្រប់មក បញ្ហារឿង ________________ បានក្លាយទៅជាគោលដៅសំខាន់របស់ចលនា នៃសិទ្ធិស្ត្រី ។

៦. ជោគជ័យដែលបានទទួលដំបូងបង្អស់ គឺដោយ _________________ នៅផ្នែកមួយក្នុងប្រទេស គឺដំបន់ Wyoming ។

៧. បន្ទាប់ពីឆ្នាំ ១៩០០ មក ស្ត្រីដែលបានធ្វើការទាមទារអោយមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត បានត្រូវមាន __________________ ដូចគេឯងដែរ ។

៨. ស្ត្រីទាំងនោះបាន ___________ ដល់ពួកអ្នកនយោបាយ ព្រមទាំងគ្រប់ផ្លូវនយោបាយ ទាំងអស់ផង ។

៩. នៅឆ្នាំ ១៩១៦ ___________ បានអញ្ជើញទៅរួមប្រជុំនៅសន្និបាតនៃសមាគមសំរាប់ធ្វើការបោះឆ្នោតនៃជាតិអាមេរិកាំង ហើយលោកបានបញ្ចេញសម្លេងគាំទ្រក្នុងការអោយស្ត្រីមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតដូចគេឯងដែរ ។

១០. នៅឆ្នាំ ១៨៣៧ Mary Lyon បានជួយបង្កើតអោយមានមហាវិទ្យាល័យ Mount Holyoke នៅរដ្ឋ Massachusetts ។ នេះជា________________ លើកដំបូងបង្អស់នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។

Section VII
Depression
And Global Conflict

Section VII: DEPRESSION AND GLOBAL CONFLICT

Packet 25: THE ERA OF FRANKLIN DELANO ROOSEVELT

NEW WORDS ពាក្យថ្មី

despair: ការអស់សង្ឃឹម

The 13 million unemployed felt despair.

inspection: ត្រួតពិនិត្យមើល

There was an inspection at the American Bank.

Emergency Banking Act: ច្បាប់សំរាប់ដាក់កំរិតដល់ធនាគារក្នុងពេលមានអាសន្ន

Congress passed the Emergency Banking Act to regulate banking business.

Federal Deposit Insurance Corporation: សមាគមរបស់រដ្ឋសំរាប់ធ្វើការ
ធានារ៉ាប់រងនូវលុយដែលផ្ញើដាក់ទុក

The Federal Deposit Insurance Corporation insured saving accounts to protect depositors.

depositors: អ្នកដែលផ្ញើដាក់លុយទុក

Civilian Conservation Corps Act: ច្បាប់របស់ក្រុមអភិរក្សស៊ីវិល

The Civilian Conservation Corps hired men to work in reforestation and flood control.

reforestation: រៀបចំដាំព្រៃថ្មី

flood control: ការរៀបចំទប់ទល់នឹងកំណត់នូវទឹកជំនន់

Work Progress Administration: ក្រុមអភិបាលសំរាប់ចាត់ចែងកិច្ចការ
អោយបានជឿនលឿន

The Work Progress Administration built public building.

public building: អាគារសាធារណៈ

Agricultural Adjustment Act: ច្បាប់ដែលសម្រួលដល់របរកសិកម្ម

The Agricultural Adjustment Act helped farmers.

Tennessee Valley Authority: អាជ្ញាធរវ៉ែល Tennessee Valley

The Tennessee Valley Authority was established to control floods and to produce cheap electric power.

electric power: កម្លាំងអគ្គិសនី

direction: ទិស ផ្លូវ

In 1935 Roosevelt changed the direction of the New Deal.

Social Security Act: ជាច្បាប់សំរាប់បង្កើតអោយមានប្រាក់បំណាច់ដែលអាចជួយមនុស្សចាស់ជរា ចូលនិវត្ត ប្រាក់ធានារ៉ាប់រងជួយមនុស្សអត់ការងារធ្វើ ប្រាក់បំណាច់សំរាប់ជួយបុគ្គលិកធ្វើការដែលឈឺ ឬ របួសក្នុងការងារ

Unemployment insurance was a part of the Social Security Act.

insurance: ធានារ៉ាប់រង

pension: ប្រាក់បំណាច់

The Social Security Act provided a pension for retired and disabled people.

recovery: ងើបធូរស្រួលឡើងវិញ

In 1937 Roosevelt cutback spending for public aid and job program.

opposition: ការប្រឆាំង ជំទាស់

The New Deal received opposition from private business.

cut back: ការដកចេញ, កាត់ចេញ

In 1937 Roosevelt cutback spending for public aid and job program.

READING

25.1. A NATION IN DESPAIR: FRANKLIN DELANO ROOSEVELT ELECTED

25.1.1. 1929 to 1933 were terrible years for the American people. Thirteen million people were unemployed with no unemployment insurance, no pension, and no welfare system to help them. Farm prices were so low that farmers could not get enough money to pay their debts. The people no longer trusted the banking system because two-thirds of the nation's banks were closed. The people wanted a change in leadership. They elected the Democrat, Franklin Delano Roosevelt, who was promising the nation a "New Deal".

25.2. THE FIRST NEW DEAL

25.2.1. President Roosevelt took office in 1932 at the worst point in the Depression. Under the President's leadership, Congress moved quickly to pass many laws that gave him more power to implement his New Deal Programs. Roosevelt also organized a new cabinet to deal with the bad situation and set up a group of advisors to give him new ideas. This group was called the "Brain Trust". Both the cabinet and the "Brain Trust" helped the President to state the main objectives of the New Deal: to provide jobs for the unemployed, to restore the economy and to prevent the failure of the banking system.

25.3. RESTORING THE BANKING SYSTEM

25.3.1. President Roosevelt wanted to restore order to the banking system. He declared a "bank holiday" and closed down all the banks in the United States. During this time all the banks were **inspected.** Only the strong ones were allowed to reopen. Congress passed the **Emergency Banking Act** to regulate the banking business. To protect the **depositors,** Congress also set up the **Federal Deposit Insurance Corporation** that insured savings accounts.

25.4. JOBS FOR THE UNEMPLOYMENT

25.4.1. In 1933, there were 13,000,000 people who lost their jobs. The federal government set up many agencies to create new jobs and to hire more workers. In March 1933, the **Civilian Conservation Corps** was established, and 300,000 young men were hired to work in **reforestation** and **flood control** projects. In 1935, the **Work Progress Administration** was set up to put more unskilled and skilled workers to work on the new projects. WPA workers built dams, bridges, airports, and **public buildings.** Some 8,000,000 people had found jobs with WPA by 1943.

25.5. HELPING THE FARMERS

25.5.1. The government also helped the farmers by passing the **Agricultural Adjustment Act.** This act established minimum farm prices and government control over farm production.

Farmers were paid subsidies to reduce production and keep farm prices up. They also could benefit from cheap electric power that was supplied by the Rural Electrification Administration.

25.6. THE TENNESSEE VALLEY AUTHORITY (TVA)

25.6.1. One of the most remarkable results of the New Deal was the TVA. The TVA was a government project established in 1933 to control floods and produce cheap electric power in the Tennessee River Valley. This project also added cultivated lands to six states: Virginia, Kentucky, Tennessee, Alabama, Georgia, and North Carolina.

25.6.2. The American people believed that the TVA was a great success, and there were demands for the same kind of project in other parts of the country. But the TVA also brought sharp attacks, especially from the businessmen. They criticized the project as unfair competition by the government against private business.

25.7. THE SECOND NEW DEAL

25.7.1. Beginning in 1935, President Roosevelt began to change the direction of the First New Deal. This change was considered to be the start of the Second New Deal. The First New Deal was criticized by businessmen and industrialists. They thought the government wanted to control their business. But the majority of the American people were very pleased with the measures taken by President Roosevelt. They elected him for a second term in 1936.

25.7.2. The Second New Deal focused on social reforms. President Roosevelt was concerned for retired and disabled people. He urged Congress to pass the **Social Security Act** which set up a plan for old age **insurance**. Under this act the retired and disabled received a **pension** from the government. Another part of the act set up an unemployment insurance plan that let qualified persons who lost their jobs receive an income for a limited time.

25.7.3. By the early part of 1937 there were signs of a business **recovery**. The rate of umemployment was down and productions and profits were up. President Roosevelt felt that his measures were taking hold. He began to **cut back** spending for public aid and job programs. However, this cutback caused many damages to business. Production fell sharply and some factories were closed. The jobless rate went up. To fight this business turndown, Roosevelt urged Congress to increase funding for the New Deal and it was prolonged for two more years.

25.7.4. In 1939, President Roosevelt declared that the New Deal would come to an end. However, he did ensure the continuance of a very important part of the New Deal, the Social Security Act. The New Deal had given help to thousands of Americans but it also received a great deal of **opposition** from businessmen and industrialists. They were afraid that the government projects would compete with private projects.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Direction: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

CONTROL
BANKING
ADVISOR
PUBLIC
FLOOD
UNFAIR
CUTBACK
PENSION
INSPECTION

REFORESTATION
FLOOD CONTROL
TENNESSEE
VALLEY
AUTHORITY
SOCIAL SECURITY ACT
INSURANCE
DIRECTION
BUILDING

NEW DEAL
CRASH
RESTORE
BUILDING
COMPETITION
OPPOSITION
RECOVERY
DESPAIR
DEPOSITOR

I	N	S	P	E	C	T	I	O	N	D	I	R	E	C	T	I	O	N
D	E	P	O	S	I	T	O	R	E	C	O	V	E	R	Y	T	B	E
E	P	U	B	L	I	C	B	U	I	L	D	I	N	G	G	O	A	W
S	O	P	P	O	S	I	T	I	O	N	P	E	N	S	I	O	N	D
P	F	L	O	O	D	C	O	N	T	R	O	L	D	O	O	R	K	E
A	T	E	N	N	E	S	S	E	E	V	A	L	L	E	Y	O	I	A
I	A	U	T	H	O	R	I	T	Y	C	U	T	B	A	C	K	N	L
R	E	F	O	R	E	S	T	A	T	I	O	N	D	E	B	T	G	E
D	I	R	E	C	T	I	O	N	I	N	S	U	R	A	N	C	E	R
S	O	C	I	A	L	S	E	C	U	R	I	T	Y	A	C	T	S	A
C	R	A	S	H	A	D	V	I	S	O	R	R	E	S	T	O	R	E
P	U	B	L	I	C	B	U	I	L	D	I	N	G	F	L	O	O	D
C	O	M	P	E	T	I	T	I	O	N	U	N	F	A	I	R	S	I

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each in the space provided.

A	B
____ a. despair	1. Undertaking by a company or government to provide safeguard against loss in return for regular payment.
____ b inspection	2. Regular payment made by the State to somebody old, disabled, or widowed, or by a former employer to an employee after long service.
____ c. depositor	3. Point towards which a person or things looks or faces.
____ d. reforestation	4. A person who deposits money in a banks.
____ e. direction	5. The state of having lost all hope.
____ f. Insurance	6. An official visit to see that work is done properly or rules are obeyed.
____ g. pension	7. Replanting with forest trees.
____ h. recovery	8. The state of being opposite or opposed.
____ i. dam	9. Get well again quickly or quickly regain one's position after losing for a time.
____ j. opposition	10. Barrier built to keep back water and raise its level.

III. True or False

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

_____ 1. From 1929 to 1933, the American people were in the worst situation.

_____ 2. During the depression people did not trust the banking system.

_____ 3. The main objectives of the New Deal were: to provide jobs for employed, to restore the economy, and to prevent the crash of the banking system.

_____ 4. President Roosevelt did not want to put the banking system back on its course.

_____ 5. Congress passed the Emergency Banking Act to regulate the banking business.

_____ 6. One of the remarkable results of the New Deal was the Tennessee Valley Authority (TVA).

_____ 7. The First New Deal was appreciated by businessmen and industrialists.

_____ 8. The Second New Deal focussed on social reforms.

_____ 9. The cutback of money for public aid and job programs caused much damage to business.

_____10. One of the social reforms was the unemployment insurance plan that let qualified persons who lost their jobs receive an income for a limited time.

IV. Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: direction, Brain trust, unfair, bank holiday, farm production, reforestation, pension, Agricultural Ajustment Act, electric power, social reforms.

1. President Roosevelt organized a new cabinet to deal with the bad situation and set up a group of advisors to give him new ideas. This group was called the _______ .

2. President Roosevelt declared a ________ closing down all the banks in the United States.

3. In March, 1933, the Civilian Conservation Corps was established and 300,000 young men were hired to work in _________ and flood control projects.

4. The government also helped the farmers by the _________.

5. The TVA was a government project established in 1933 to control floods and produce cheap _____________ in the Tennessee River Valley.

6. The Second New Deal focussed on __________ .

7. Under the Social Security Act, retired and disabled persons received a _________ from the government.

8. The Agricultural Adjustment Act set up minimum farm prices and government control over ___________ .

9. The businessmen criticized the TVA Project as the ______ competition by the government against private business.

10. Beginning in 1935, President Roosevelt began to change the ________ of the First New Deal.

ការអាន

២៥-១ ប្រទេសនៅក្នុងភាពអស់សង្ឃឹម : លោក Franklin Delano Roosevelt បានត្រូវជាប់ឆ្នោតធ្វើប្រធានាធិបតី

២៥-១-១ ឆ្នាំ ១៩២៩ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៩៣៣ ជារយៈពេលដ៏លំបាករបស់ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំង ។ មនុស្សចំនួន ១៣ លាននាក់ត្រូវអត់ការធ្វើ ហើយពួកនេះគ្មានបានទទួលប្រាក់ធានារ៉ាប់រង ក្នុងពេលអត់ការធ្វើ គ្មានប្រាក់បំណាច់ និង គ្មាន Welfare សំរាប់ជាជំនួយឡើយ ។ ផលិតផលកសិកម្ម ត្រូវធ្លាក់តម្លៃចុះយ៉ាងថោក ដែលធ្វើអោយពួកកសិករមិនមានលោហ៊ុយគ្រប់គ្រាន់សំរាប់សងបំណុលគេបាន ។ ប្រជារាស្ត្រលែងមានការទុកចិត្តទៅលើរបៀបធ្វើការរបស់ធនាគារទៀត ពីព្រោះពេលនោះ នៅក្នុងស្រុកធនាគារចំនួនពីរភាគបីត្រូវបិទទ្វារចោល ។ ប្រជារាស្ត្រចង់អោយមានការផ្លាស់ប្តូរអ្នកដឹកនាំប្រទេស ដូច្នេះគេក៏បានជ្រើសរើសយកលោក Franklin Delano Roosevelt ដែលជាបក្សប្រជាធិបតេយ្យ អោយធ្វើជាប្រធានាធិបតីឡើង ។ លោក Roosevelt បានសន្យាថា នឹងបង្កើតអោយមានផ្លូវដោះស្រាយថ្មីសំរាប់ប្រទេស ។

២៥-២ ផ្លូវដោះស្រាយថ្មីលើកទីមួយ

២៥-២-១ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt បានឡើងកាន់កាប់អំណាចនៅឆ្នាំ ១៩៣៣ ដែលជារយៈពេលយ៉ាងយ៉ាប់យ៉ឺនបំផុត នៃការចុះដុនដាបរបស់សេដ្ឋកិច្ច ។ នៅក្រោមការដឹកនាំរបស់លោក រដ្ឋសភាបានចាត់វិធានការយ៉ាងរហ័សឡើង ដោយបង្កើតច្បាប់ជាច្រើន និង បានប្រគល់អំណាចអោយលោកថែមទៀត ដើម្បីស្រួលអោយលោកចាត់ចែងធ្វើការ តាមផ្លូវដោះស្រាយថ្មីរបស់លោក ។ លោក Roosevelt បានរៀបចំគណៈរដ្ឋមន្ត្រីជាថ្មី ក្នុងការប្រឈមតតាំងនឹងស្ថានភាពដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ។ លោកថែមទាំងបានបង្កើតអោយមានជាក្រុមប្រឹក្សានេះមានឈ្មោះថា " អ្នកមានគំនិតប្រាជ្ញា ដែលគួរអោយទុកចិត្តបាន " ។ គណៈរដ្ឋមន្ត្រី ព្រមទាំងក្រុមប្រឹក្សានេះ បានជួយលោកប្រធានាធិបតីអោយឃើញច្បាស់នូវគោលដៅធំៗ នៃផ្លូវដោះស្រាយថ្មីនោះ ដោយត្រូវជួយផ្តល់ការងារដល់ពួកអ្នកអត់ការធ្វើ ត្រូវរៀបចំកសាងសេដ្ឋកិច្ចឡើងវិញ និង ត្រូវចៀសវាងធ្វើយ៉ាងម៉េចកុំអោយធនាគាររលំដួលបានផង ។

២៥-៣ ការរៀបចំធនាគារអោយបានដូចដើមឡើងវិញ ។ លោកបានប្រកាសអោយមានជា " វិស្សមកាលនៃធនាគារ " ដោយបញ្ជាប់អោយធនាគារទាំងប៉ុន្មានក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកបិទទ្វារសិន ។ ពេលនោះ រដ្ឋការនឹងធ្វើការត្រួតពិនិត្យដល់ធនាគារទាំងអស់ ។

ធនាគារណាដែលមានជំហររឹងប៉ឹង គេនឹងអនុញ្ញាតិអោយធនាគារនោះបើកទ្វារឡើងវិញ ។ រដ្ឋសភាបានបង្កើតច្បាប់សំរាប់ដាក់កំរិតដល់ធនាគារ នៅក្នុងពេលដែលមានអាសន្ន ។ ដើម្បីនឹងការពារដល់ពួកអ្នកដាក់លុយទុក សមាគមមួយក៏បានបង្កើតឡើងដែរ គឺសមាគមនៃសហរដ្ឋសំរាប់ការធានារ៉ាប់រងនូវលុយដែលបានដាក់ទុក ។ នេះជាវិធីសំរាប់ធានាដល់លុយ ដែលបានដាក់ទុកក្នុងគណនីយប្រាក់ចំណូល ។

២៥-៤ ការងារសំរាប់ពួកអ្នកអត់ការធ្វើ

២៥-៤-១ នៅឆ្នាំ ១៩៣៣ មានមនុស្សចំនួន ១៣ លាននាក់ ដែលអត់ការធ្វើ ។ រដ្ឋាភិបាលបានចាត់តាំងអោយមានទីភ្នាក់ងារជាច្រើន ក្នុងគោលបំណងនឹងបង្កើតអោយមានការងារ និង ជួយអ្នកធ្វើការងារជាច្រើននាក់ផង ។ នៅខែមិនា ឆ្នាំ ១៩៣៣ ក្រុមអភិរក្សស៊ីវិលក៏បានកើតឡើង ។ ពេលនោះមានមនុស្សប្រុសចំនួន ៣០ ម៉ឺននាក់ ត្រូវបានគេជួលអោយធ្វើការក្នុងការរៀបចំដាំព្រៃថ្មី និង ធ្វើការទប់ទល់កំណត់នូវទឹកជំនន់ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣៥ ក្រុមអភិបាលសំរាប់ចាត់ចែងកិច្ចការអោយដើរលឿនទៅមុខ ក៏បានបង្កើតឡើងទៀត ដើម្បីសំរាប់ជួយពួកអ្នកជំនាញការ ឬ គ្មានជំនាញការអោយធ្វើការ ក្នុងការងារថ្មីៗ ។ ពួកនេះបានសង់ទំនប់ទឹក ស្ពាន វាលកប៉ាល់ហោះ និង អាគារសាធារណៈទៀតជាច្រើនផង ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩៤៣ មានមនុស្សចំនួន ៨ លាននាក់បានធ្វើការអោយក្រុមអភិបាលនេះ ។

២៥-៥ ជំនួយដល់ពួកកសិករ

២៥-៥-១ រដ្ឋាភិបាលក៏បានខ្នះខ្នែងជួយដល់ពួកកសិករទៀត ដោយបង្កើតជាច្បាប់សំរាប់ ដែលសំរួលដល់របរកសិកម្មឡើង ។ ច្បាប់នេះសំរាប់ដាក់កំរិតតម្លៃផ្នែកក្រោម កុំអោយរបស់ថោកខ្លាំងពេក ដល់ផលិតផលកសិកម្មទាំងអស់ ហើយដែលអាចស្រួលអោយរដ្ឋាភិបាលធ្វើការត្រួតពិនិត្យពីលើផង ។ ពួកកសិករត្រូវបានទទួលលុយជំនួយ ក្នុងការបន្ថយនូវផលិតកម្មរបស់ខ្លួន ក្នុងគោលបំណងនឹងធ្វើអោយរបស់របរមានតម្លៃឡើងវិញ ។ ពួកគេថែមទាំងបានទទួលប្រយោជន៍ម្យ៉ាងទៀត គឺតម្លៃកម្លាំងអគ្គិសនីយ៉ាងថោក ដែលផ្គត់ផ្គង់អោយដោយក្រុមអភិបាលភ្លើង ដែលនៅតាមជនបទដាច់ឆ្ងាយ ។

២៥-៦ អាជ្ញាធរនៃ Tennessee Valley (TVA)

២៥-៦-១ លទ្ធផលមួយគួរអោយចាប់អារម្មណ៍ ក្នុងរបៀបដោះស្រាយថ្មីនេះគឺ TVA ។ នេះជាវិធី ដែលបានបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលនៅឆ្នាំ ១៩៣៣ ក្នុងការកំរិតទប់ទល់នូវទឹកជំនន់ ដើម្បីសំរាប់បង្កើតជាកម្លាំងអគ្គិសនី អោយបានយ៉ាងថោកនៅតាមទន្លេនៃ Tennessee Valley ។ ការងារនេះអាចផ្តល់នូវដីសំរាប់ដាំដំណាំបន្ថែមនៅក្នុងរដ្ឋប្រាំមួយទៀត គឺ: Virginia, Kentucky, Tennessee, Alabama, Georgia

និង North Carolina ។

២៥-៦-២ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងមានជំនឿថា មធ្យោបាយ TVA នេះមានជោគជ័យយ៉ាងខ្លាំង ដូច្នេះគេក៏បានទាមទារអោយរដ្ឋាភិបាលបង្កើតកិច្ចការនេះបន្ថែមនៅផ្នែកឯទៀតក្នុងប្រទេស ។ ប៉ុន្តែ TVA នេះក៏បានជួបប្រទះនឹងការប្រឆាំងយ៉ាងខ្លាំងជាពិសេសពីអ្នកជំនួញ ដោយគេបានចោទ និង ទិតៀនដល់រដ្ឋាភិបាលថា កិច្ចការនេះធ្វើអោយមានការប្រណាំងប្រជែងមិនសមរម្យជាមួយក្រុមហ៊ុនឯកជន ។

២៥-៧ ផ្លូវដោះស្រាយថ្មីលើកទីពីរ

២៥-៧-១ ចាប់ផ្តើមឆ្នាំ ១៩៣៥ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt ក៏បានចាប់ផ្លូវទិសដៅនូវផ្លូវដោះស្រាយថ្មីពីលើកទីមួយ ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះ អាចចាត់ទុកថាជាការចាប់ផ្តើមនូវរបៀបដោះស្រាយថ្មីលើកទីពីរ ។ របៀបលើកទីមួយ ត្រូវមានការទិតៀនពីអ្នកជំនួញ និង ពួកឧស្សាហករជាច្រើន ពួកនេះយល់ឃើញថា រដ្ឋាភិបាលចង់កាន់កាប់ត្រួតត្រាទៅលើមុខរបររបស់ខ្លួន ។ ក៏ប៉ុន្តែប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងភាគច្រើនមានការពេញចិត្តយ៉ាងខ្លាំងទៅលើវិធានការរបស់លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt នេះ ដោយគេបានបោះឆ្នោតអោយលោកជាប់ជាប្រធានាធិបតីជាលើកទីពីរទៀតនៅឆ្នាំ ១៩៣៦ ។

២៥-៧-២ ផ្លូវដោះស្រាយថ្មីលើកទីពីរ រដ្ឋាភិបាលបានយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងទៅលើរបៀបរៀបចំកែប្រែក្នុងសង្គម ។ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt មានកង្វល់ទៅលើពួកចូលនិវត្ត និង មនុស្សដែលពិការ ។ លោកបានខំជម្រុញអោយសភាបង្កើតច្បាប់ Social Security Act - សូមមើលអត្ថន័យខាងមុខ - ដើម្បីសំរាប់ជាវិធានការផ្ដល់ការធានារ៉ាប់រងដល់មនុស្សចាស់ជរា ។ ក្នុងច្បាប់នេះ ពួកដែលចូលនិវត្ត និង មនុស្សពិការអាចទទួលប្រាក់បំណាច់ពីរដ្ឋាភិបាល ។ ផ្នែកមួយទៀតនៃច្បាប់នេះ គឺចាត់ចែងអោយមានធានារ៉ាប់រងនៅពេល ដែលមនុស្សត្រូវអត់ការធ្វើ ដោយផ្តល់ជាប្រាក់បំណាច់មួយរយៈដល់អ្នកណា ដែលមានសិទ្ធិលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ នៅពេលដែលអ្នកនោះត្រូវបាត់បង់ការងាររបស់ខ្លួន ។

២៥-៧-៣ នៅដើមឆ្នាំ ១៩៣៧ គេឃើញមានសញ្ញារើបរើឡើងវិញនូវជំនួញទូទៅ ។ ចំនួនមនុស្សអត់ការធ្វើ បានធ្លាក់ចុះ ផលិតកម្ម និង ប្រាក់ចំណេញក៏បានកើនឡើងវិញដែរ ។ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt យល់ឃើញថា វិធានការរបស់លោកចាប់ផ្តើមអោយលទ្ធផលហើយ ដូច្នេះលោកក៏បានចាប់កាត់បន្ថយប្រាក់ចំណាយទៅលើជំនួយសាធារណៈ និង កម្មវិធីការងារ ។ ក៏ប៉ុន្តែការកាត់បន្ថយនេះបានធ្វើអោយជំនួញជាច្រើនត្រូវខូច

486

ខាតយ៉ាងដំណំ ។ ពេលនោះផលិតកម្មត្រូវធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង រោងចក្រជាច្រើនក៏បានបិទទ្វារចោលដែរ ។ មនុស្សអត់ការធ្វើមានចំនួនច្រើនឡើងវិញ ។ ដើម្បីនឹងប្រយុទ្ធតាំងនឹងភាពដុនដាបនេះ លោក Roosevelt បានចំជម្រុញអោយរដ្ឋសភាបង្កើតនូវថវិការ បន្ថែមសំរាប់ផ្លូវដោះស្រាយថ្មីលោកនេះ ហើយដែលរដ្ឋសភាសុខចិត្តពន្យារពេលអោយពីរឆ្នាំទៀតផង ៗ

២៥.៧.៤ នៅឆ្នាំ ១៩៣៥ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt បានប្រកាសថាផ្លូវដោះស្រាយថ្មីអាចនឹងត្រូវចប់សព្វគ្រប់ក្នុងពេលនេះ ក៏ប៉ុន្តែលោកមិនបានចែងអោយបានពិតប្រាកដពីការបន្តដំណើរតទៅទៀតនូវផ្នែកដ៏សំខាន់ ក្នុងផ្លូវដោះស្រាយលោកនោះគឺច្បាប់ Social Security Act ។ របៀបដោះស្រាយថ្មី បានជួយដល់មនុស្សពាន់នាក់ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ ត្រូវបានជួបប្រទះនឹងការប្រឆាំងយ៉ាងខ្លាំងពីពួកអ្នកជំនួញ និង ឧស្សាហករទៀតជាច្រើនផងដែរ ។ ពួកនេះព្រួយបារម្ភខ្លាចក្រែងកម្មវិធីទាំងប៉ុន្មានរបស់រដ្ឋាភិបាល នឹងធ្វើអោយមានជាការប្រណាំងប្រជែងជាមួយមុខរបររបស់ឯកជន ។

ការងារ

១- ល្បែងរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ ៖ សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញគ្រប់ពាក្យទាំង ២៧ នៅក្នុងល្បែងរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្តេក និងបញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាសព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

CONTROL
BANKING
ADVISOR
PUBLIC
FLOOD
UNFAIR
CUTBACK
PENSION
INSPECTION

REFORESTATION
FLOOD CONTROL
TENNESSEE
VALLEY
AUTHORITY
SOCIAL SECURITY ACT
INSURANCE
DIRECTION
BUILDING

NEW DEAL
CRASH
RESTORE
BUILDING
COMPETITION
OPPOSITION
RECOVERY
DESPAIR
DEPOSITOR

I	N	S	P	E	C	T	I	O	N	D	I	R	E	C	T	I	O	N
D	E	P	O	S	I	T	O	R	E	C	O	V	E	R	Y	T	B	E
E	P	U	B	L	I	C	B	U	I	L	D	I	N	G	G	O	A	W
S	O	P	P	O	S	I	T	I	O	N	P	E	N	S	I	O	N	D
P	F	L	O	O	D	C	O	N	T	R	O	L	D	O	O	R	K	E
A	T	E	N	N	E	S	S	E	E	V	A	L	L	E	Y	O	I	A
I	A	U	T	H	O	R	I	T	Y	C	U	T	B	A	C	K	N	L
R	E	F	O	R	E	S	T	A	T	I	O	N	D	E	B	T	G	E
D	I	R	E	C	T	I	O	N	I	N	S	U	R	A	N	C	E	R
S	O	C	I	A	L	S	E	C	U	R	I	T	Y	A	C	T	S	A
C	R	A	S	H	A	D	V	I	S	O	R	R	E	S	T	O	R	E
P	U	B	L	I	C	B	U	I	L	D	I	N	G	F	L	O	O	D
C	O	M	P	E	T	I	T	I	O	N	U	N	F	A	I	R	S	I

២- ធៀបប្រៀបផ្ទឹម ៖ សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេងក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយដាក់ជាលេខនៅពីខាងមុខចម្លើយនិមួយៗផង ។

	A	B
______	ក- ភាពអស់សង្ឃឹម	១- កិច្ចការដែលបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋការ ឬ ក្រុមហ៊ុនណាមួយសំរាប់ការពារដល់ការខាតបង់ ខូចខាត ។
______	ខ- ត្រួតពិនិត្យ	២- លុយកាក់សំរាប់ផ្គត់ផ្គង់ពីរដ្ឋាភិបាលដល់មនុស្សចាស់ជរា ពិការ ឬ ពីក្រុមហ៊ុនណាមួយដល់អ្នកដែលបានធ្វើការអស់យ៉ាងយូរ ។
______	គ- អ្នកដែលយកលុយទៅដាក់ទុក	៣- ចំនុចពីខាងមុខដែលយើងដើរឆ្ពោះទៅរក ។
______	ឃ- រៀបចំដាំព្រៃថ្មី	៤- មនុស្សណាដែលបានយកលុយទៅទុកក្នុងធនាគារ ។
______	ង- គោលដៅ	៥- ភាពដែលផុតសេចក្តីសង្ឃឹម ។
______	ច- ការធានារ៉ាប់រង	៦- ការពិនិត្យមើល តើកិច្ចការធ្វើត្រឹមត្រូវឬ គោរពតាមច្បាប់ឬទេ ។
______	ឆ- ប្រាក់បំណាច់	៧- ការរៀបចំដាំព្រៃឡើងវិញ ។
______	ជ- ងើបឡើងវិញ	៨- ភាពផ្ទុយគ្នា ឬ ប្រឆាំងគ្នា ។
______	ឈ- ទំនប់ទឹក	៩- ភាពស្រួលបួលឡើងវិញ ។
______	ញ- ការប្រឆាំង ឬ ជំទាស់	១០- ការសង់សំណង់សំរាប់ទប់ទឹក និងធ្វើអោយទឹកមានកំពស់ខ្ពស់ឡើង ។

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់អក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង ដាក់អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

____________ ១. ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩២៩ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៩៣៣ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំង បានឋិតនៅស្ថានភាពដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ។

____________ ២. កាលជំនាន់ដែលសេដ្ឋកិច្ចត្រូវចុះដុនដាបជាខ្លាំងនោះ ប្រជារាស្ត្រលែងមានការទុកចិត្តទៅលើកិច្ចប្រតិបត្តិការរបស់ធនាគារទៀត ។

____________ ៣. គោលដៅដ៏សំខាន់នៃរបៀបដោះស្រាយថ្មីគឺ : ប្រគល់កិច្ចការទៅអោយអ្នកអត់ការធ្វើ កសាងសេដ្ឋកិច្ចអោយមានភាពដូចដើមវិញ ហើយនឹងការពារកុំអោយធនាគាររលំដួលរលួន ។

____________ ៤. លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt មិនចង់រៀបចំអោយធនាគារទាំងអស់បានដើរស្រួលបួលឡើងវិញទេ ។

____________ ៥. រដ្ឋសភាបានបង្កើតច្បាប់សំរាប់ដាក់កំរិតដល់ធនាគារនៅពេលមានអាសន្ន ។

____________ ៦. លទ្ធផលដែលគួរអោយកត់សំគាល់នៃរបៀបដោះស្រាយថ្មីនោះ គឺអាជ្ញាធរនៃ Tennessee Valley

____________ ៧. របៀបដោះស្រាយថ្មីលើកទីមួយ បានត្រូវពួកពាណិជ្ជករ និង ឧស្សាហករ ទទួលអបអរយ៉ាងខ្លាំង ។

____________ ៨. របៀបដោះស្រាយថ្មីលើកទីពីរបានយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការកែប្រែសំរួលដល់សង្គម ។

____________ ៩. ការកាត់បន្ថយថវិការសំរាប់ចំណាយទៅលើជំនួយខាងសាធារណៈ និងទៅលើការបង្កើតការងារបានបណ្តាលអោយខូចខាតដល់ជំនួញទូទៅ ។

____________ ១០. ផ្នែកមួយនៃការកែប្រែរបស់សង្គមគឺបញ្ហាពួកអ្នកអត់ការធ្វើ វិធានការលើខាងធានារ៉ាប់រងបានផ្គត់ផ្គង់លុយកាក់អស់មួយរយៈដល់ពួកដែលត្រូវបាត់បង់ការងាររបស់ខ្លួន ។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបញ្ចប់នូវឃ្លានិមួយៗ ដោយបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរនូវពាក្យ ដែលឃើញថាសមរម្យត្រឹមត្រូវ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : ទិសដៅ - អ្នកមានគំនិតប្រាជ្ញាដែលគួរអោយទុកចិត្តបាន - មិនសមហេតុសមផល - វិស្សមកាលនៃពួកធនាគារ - ផលិតផលខាងស្រែចំការ - រៀបចំដាំព្រៃថ្មី - ប្រាក់បំណាច់ - ច្បាប់លៃសំរួលដល់របរកសិកម្ម - កម្លាំងអគ្គិសនី - ការរៀបចំកែប្រែសង្គម ។

១. លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt បានរៀបចំបង្កើតគណៈរដ្ឋមន្ត្រីថ្មី ដើម្បីសំរាប់ធ្វើការដោះស្រាយនូវស្ថានការណ៍ធ្ងន់ធ្ងរ និង បានចាត់តាំងអោយមានក្រុមប្រឹក្សាសំរាប់អោយគំនិតថ្មីៗដល់លោក ក្រុមនេះមានឈ្មោះហៅថា ______________ ។

២. លោកប្រធានាធិបតី បានប្រកាសអោយមាន ______________ ក្នុងគោលបំណងនឹងបិទទ្វារធនាគារទាំងអស់សិន ។

៣. នៅខែមិនា ឆ្នាំ ១៩៣៣ ក្រុមអភិរក្សស៊ីវិល បានកើតឡើង ពេលនោះមានមនុស្សប្រុសចំនួន ៣០ ម៉ឺននាក់ បានជួលអោយធ្វើការសំរាប់ ______________ ហើយនឹងសំរាប់ទប់ទល់នឹងកំណត់នូវទឹកជំនន់ផង ។

៤. រដ្ឋាភិបាលក៏បានជួយដល់ពួកកសិករដោយបានបង្កើត ______________ ។

៥. អាជ្ញាធរនៃ Tennessee Valley ជាកម្មវិធី ដែលបានបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលនៅឆ្នាំ ១៩៣៣ ដើម្បីសំរាប់ធ្វើការទប់ទល់នូវទឹកជំនន់ ហើយនិងអាចបង្កើត ______ បានយ៉ាងថោកផង ។

៦. របៀបដោះស្រាយថ្មីលើកទីពីរបានយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើ ______________ ។

៧. នៅក្នុងច្បាប់ Social Security Act មនុស្សជរា ចូលនិវត្ត និង មនុស្សពិការ ត្រូវបានទទួល ______________ ពីរដ្ឋាភិបាល ។

៨. ច្បាប់លៃសំរួលដល់របរកសិកម្ម បានបង្កើតឡើងសំរាប់ដាក់តំលៃកុំអោយរបស់របរថ្លៃថោកពេក ព្រមទាំងអាចអោយរដ្ឋាភិបាលធ្វើការត្រួតពិនិត្យទៅលើ ______________ ទាំងអស់ផង ។

៩. ពួកអ្នកជំនួញទាំងប៉ុន្មានបានធ្វើការតិះទៀនដល់គំរោងការនៅ Tennessee Valley គឺគេបានចោទថា កិច្ចការនេះ ______________ ដោយចង់ផ្តើមប្រជែងយករបរពីពួកគេ ។

១០. នៅពេលដើមឆ្នាំ ១៩៣៥ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt បានចាប់ផ្តើមប្តូរ ______________ នៃរបៀបដោះស្រាយថ្មីលើកទីមួយ ។

Section VII: DEPRESSION AND GLOBAL CONFLICT

Packet 26: AMERICAN SOCIETY DURING THE DEPRESSION

NEW WORDS ពាក្យថ្មីៗ

poverty: ភាពក្រីក្រ

During the Depression, American people experienced both poverty and hunger.

hunger: អត់ឃ្លាន

transient: បណ្ដោះអាសន្ន មិនឋិតថេរ

People who moved from place to place in order to find food and job were known as transients.

shanty towns: តំបន់ដែលមានសុទ្ធតែផ្ទះខ្ទម

Many poor people lived in shanty towns.

breadlines: ជួរដែលឈរចាំសុំម្ហូបអាហារ

Hungry, undernourished people stood in long breadlines to recieve free food.

undernourished: ដែលគ្មានម្ហូបអាហារបរិភោគគ្រប់គ្រាន់

dandelion: រុក្ខជាតិម្យ៉ាងដែលមានផ្កាលឿងដុះលាយជាមួយស្មៅ

When people had no food to eat, they often ate weeds and dandelions.

weed: រុក្ខជាតិតូចៗដែលពុំមានប្រយោជន៍

roam: ដើរកាលពេញកន្លែង ដោយមិនដោះទៅ ទីកន្លែងណាប្រាកដ

Many children roamed the streets hoping to find scraps of foods.

492

scraps of food: ម្ហូបដែលសេសសល់

necessity: តម្រូវការចាំបាច់

The federal government gave the poor money to buy food and other necessities.

relief: ជំនួយ

The Red Cross provided relief to thousands of needy people.

mural: ផ្ទាំងគំនូរដែលគូរនៅលើជញ្ជាំង

During the Depression, artists painted murals which showed the harsh life in the cities.

harsh: ដ៏ពិបាកយ៉ាងខ្លាំង

movie goers: អ្នកទៅមើលកុន

The number of movie-goers decreased during the Depression.

woes: ទុក្ខសោក

By 1939, movies and radio entertainment provided an escape from the woes of the Depression.

sulfa drug: ថ្នាំពេទ្យឈ្មោះស៊ុលហ្វា Sulfa

The sulfa drug was successfully used to cure such serious illness, as scarlet fever.

scarlet fever: ជាជម្ងឺគ្រុនចាញ់មួយយ៉ាង ដែលធ្វើអោយឈឺបំពង់ក និង ចេញកន្ទួលក្រហម

antibiotic: ថ្នាំមួយយ៉ាងសំរាប់ចាក់ការពាររោគ ដូចជារោគរបេង

Antibiotics helped cure tuberculosis.

tuberculosis: រោគរបេង

READING

26.1. UNEMPLOYMENT, POVERTY AND HUNGER

26.1.1. Unemployment, poverty, and hunger had never been more apparent in American society than they were during President Roosevelt's first term. About a million Americans were forced to move from place to place in an effort to find jobs and food. These homeless, hungry, and poorly-clothed people were called **transients.** They lived in huts or in **shanty towns.** In the cities and towns, they could often be found standing in long **breadlines** waiting to get free meals and soup.

26.1.2. To illustrate how prevalent hunger was in American society, a 1935 report from the American Medical Association estimated that about 20,000,000 American people were **undernourished.** Some families were forced to live on **dandelions** and **weeds.** Starving children **roamed** the streets and dug in the garbage to look for **scraps of food.**

26.1.3. The federal and local governments responded by establishing many agencies to help poor people. The Public Works Administration hired many people to work on public construction projects. Many other poor people were given money to buy food and other **necessities.** The Red Cross also gave **relief** to thousands of poor and hungry people. Surplus food was bought by the government and distributed to needy people.

26.2. THE ARTS, LITERATURE, AND MOVIES DURING THE DEPRESSION:

26.2.1. During the Depression, novels, short stories, and works of art reflected the harsh reality of life in the cities and countryside during this difficult time. With the government's backing, many artists painted realistic murals and pictures on walls in public buildings. Almost all of these **murals** reflected the realistic and **harsh** circumstances of the Depression society.

26.2.2. The Depression also cut down on the number of **movie-goers.** But by 1939, the number of movie-goers had increased again after a long slowdown. Film producers began to make films in color. The American people saw entertainment as an escape from the **woes** of the depression. Radio entertainment, as well as movies, once again increased in popularity.

26.3. THE MEDICAL ADVANCES DURING THE DEPRESSION

26.3.1. During the Depression, the federal government set aside a lot of money for medical research and, a great deal of progress was made. Two scientists, Perrin H. Long and Eleanor A. Bliss, discovered a new drug called sulfa. This new medicine proved helpful in treating serious illnesses, such as **scarlet fever.** Another scientist, Selman Waksman, discovered a new **antibiotic** drug. This new antibiotic could kill germs that caused other serious diseases, such as **tuberculosis.**

26.3.2. Roosevelt's New Deal provided help to needy American people for almost a decade. The government spent a lot of money on public projects. Although the New Deal could not stop the Depression, it did help heal the depressed feeling which was prevalent among the affected people.

EXERCISES

1. **Word search puzzle:**

Direction: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

POOR
REPORT
RED CROSS
ARTS
ARTIST
PUBLIC
MEDICINE
SCARLET FEVER
GERMS

FILM
STOP
POVERTY
HUNGER
TRANSIENT
SHANTY
GOER
BREADLINES

ROAM
SCRAPS
FOOD
NECESSITY
RELIEF
MURAL
HARSH
MOVIE

SCARLET FEVER
ANTIBIOTIC
TUBERCULOSIS
DRUG (2 TIMES)
WEED
SULFA
WOES
DANDELION
UNDERNOURISHED

```
P U B L I C D R E P O R T B M T R
D R U G R H A R S H O P Q R E R E
A U N D E R N O U R I S H E D A D
W E E D L F D A L O T H U A I N C
P P C O I I E R F A S A N D C S R
O O E O E L L T A M I N G L I I O
V O S F F M I S I R T T E I N E S
E R S X Y G O E R S R Y R N E N S
R E I V O M N M U R A L S E O T G
T S T V D O O F S P A R C S N O E
Y T Y W C I T O I B I T N A T T R
T U B E R C U L O S I S W O E S M
S C A R L E T F E V E R S T O P S
```

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

	A	B
_____	a. hunger	1. the state of being poor.
_____	b. breadline	2. a strong desire for food or the weakness caused by a prolonged lack of food.
_____	c. poverty	3. a line of people waiting to be given free food either from a relief agency or a charity.
_____	d. roam	4. assistance, in the form of money or food, given to the needy people of any disaster stricken region.
_____	e. relief	5. a picture or decoration usually a very large one, applied directly to a wall or ceiling.
_____	f. transient	6. a communicable disease of man and animals caused by micro organisms.
_____	g. mural	7. one who moves from one place to another to find job during the depression time.
_____	h. tuberculosis	8. to travel without purpose or plan.

III. True or False: Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

_____ 1. During the first term of President Roosevelt, the American society was in a happy state.

_____ 2. The transients were homeless, hungry, and poorly clothed.

_____ 3. The Public Works Administration hired people to work on public projects.

_____ 4. Some poor families during the Depression had to live on dandelions and weeds.

_____ 5. Many artists painted murals or pictures painted on the walls in public buildings and got paid by the government.

_____ 6. The Depression also increased the number of movie goers because these people did not have jobs to work.

_____ 7. The film producers began to make color films in 1939.

_____ 8. The federal government set aside a lot of money for medical research, and two scientists, Perrin H Long and Eleanor A. Bliss, discovered a drug called sulfa.

_____ 9. Sulfa was good in treating some dangerous illnesses such as scarlet fever.

_____10. Selmon Waksman discovered a new antibiotic drug that could kill the germs found in some diseases.

IV Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: transients, shanty towns, scraps of food, agencies, relief, murals, movie goers, sulfa drug, tuberculosis, antibiotic.

1. The people that moved from place to place to find jobs were called ____________.

2. These poor people were homeless, hungry, and poorly clothed. They lived in the huts or ____________________ .
3. Children roamed the streets and dug the garbage to look for ________________ .
4. The federal and local governments established many ______ to help the poor people.
5. The Red Cross also gave __________ to the poor and hungry people.
6. Many artists painted __________ that showed the realistic and harsh pictures of the society during the Depression.
7. The Depression also cut down the number of __________ .
8. Two scientists, Perrin H. Long and Eleanor A. Bliss, discovered a drug called ____________ .
9. Antibiotic drugs can kill germs that caused diseases such as __________ .
10. Selman Waksman discovered the new ____________ drugs.

ការអាន

២៦.១ ការអត់ការងារធ្វើ ភាពក្រីក្រ និង ការអត់ឃ្លាន

២៦.១.១ ការអត់ការងារធ្វើ ភាពក្រីក្រ និង ការអត់ឃ្លាន គឺហាក់ដូចជាពិបាកនឹងកើតមានណាស់ នៅក្នុងសង្គមអាមេរិកាំងរហូតទាល់តែមកដល់សម័យដំបូង ដែលលោកប្រធានាធិបតី Roosevelt បានឡើងកាន់កាប់អំណាចនេះតែម្តង ។ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងចំនួនមួយលាននាក់បានត្រូវបង្ខំចិត្តដើរពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយ ក្នុងការស្វែងរកការងារធ្វើ និងរកម្ហូបអាហារ ។ ពួកដែលអត់ផ្ទះ អត់ឃ្លាន នឹងមានសម្លៀកបំពាក់យ៉ាងដាច់ដាចអស់ទាំងនេះ គេហៅថាពួកដែលរស់នៅមិនឋិតថេរ ។ ពួកគេរស់នៅក្នុងខ្ទម ឬក៏សង្កាត់ដែលមានសុទ្ធតែផ្ទះខ្ទម ។ នៅតាមក្រុងតូចធំ គេតែងតែឃើញពួកនេះឈរជាជួរ ដើម្បីចាំសុំម្ហូបអាហារសំរាប់ទទួលទានទទេ ដោយមិនបាច់បង់ថ្លៃ ។

២៦.១.២ ដើម្បីនឹងបញ្ជាក់ពីភាពអត់ឃ្លានទូទៅនៅក្នុងសង្គមអាមេរិកាំងនេះ សេចក្តីរាយការណ៍មួយនៃឆ្នាំ ១៩៣៤ ពីសមាគមជំនួយខាងពេទ្យអាមេរិកាំងបានប្រមាណឃើញថា មានប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងប្រហែលជា ២០ លាននាក់ខ្វះម្ហូបអាហារសំរាប់បរិភោគអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ។ គ្រួសារខ្លះត្រូវចិញ្ចឹមជីវិតជាចាំបាច់ ដោយទទួលទាន dandelions នឹងរុក្ខជាតិតូចៗ ដែលពុំមានប្រយោជន៍ ។ ក្មេងៗដែលអត់ឃ្លានដើរពាសពេញផ្លូវ ដើម្បីកកាយសំរាមរកម្ហូបដែលនៅសេសសល់ ។

២៦.១.៣ រដ្ឋាភិបាលរួម និង រដ្ឋាភិបាលរដ្ឋ បានឆ្លើយតបទៅនឹងវិបត្តិនេះដោយចាត់តាំងអោយមានជាក្រសួងជាច្រើនសំរាប់ជួយដល់អ្នកក្រីក្រ ។ ក្រុមអភិបាលនៃក្រសួងការងារបានជួលមនុស្សជាច្រើននាក់អោយធ្វើការក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ ។ អ្នកក្រីក្រជាច្រើនបានទទួលជំនួយជាលុយសំរាប់ទិញម្ហូបអាហារ និង គ្រឿងចាំបាច់ឯទៀតៗ ។ ក្រុមកាកបាទក្រហមក៏បានធ្វើជាជំនួយដល់អ្នកក្រ និង អ្នកអត់ឃ្លានរាប់ពាន់នាក់ដែរ ។ គ្រឿងម្ហូបដែលលើសចំនួនបានត្រូវរដ្ឋការទិញសំរាប់ធ្វើការចែកចាយអោយថែមទៀតផង ។

២៦.២ គ្រឿងសិល្បៈ អក្សរសាស្ត្រ សិល្បៈ និងភាពយន្តកាលពីជំនាន់ដែលសេដ្ឋកិច្ចបានត្រូវចុះដុនដាបជាខ្លាំង

២៦.២.១ កាលពីជំនាន់ដែលសេដ្ឋកិច្ចត្រូវចុះដុនដាបយ៉ាងខ្លាំងនោះ ប្រលោមលោក រឿងនិទានខ្លីៗ និង គ្រឿងសិល្បៈទាំងប៉ុន្មានសុទ្ធតែបង្កើតឡើង ដោយមានជាប់ទាក់ទងទៅនឹងជីវភាពពិតប្រាកដ ដែលមានភាពដ៏លំបាកវេទនា នៅតាមទីក្រុងទាំងឡាយ ព្រមទាំងខាងស្រុកស្រែផង ។ ដោយសារមានការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាល ពួកសិល្បៈករបានគូរផ្ទាំងគំនូរ និង រូប ដែលមានភាពពិតប្រាកដនៅតាមជញ្ជាំងនៃអាគារសាធារណៈ ។ ផ្ទាំងគំនូរទាំងអស់នេះបានបញ្ជាំងអោយឃើញនូវភាពលំបាកពិតប្រាកដពីកាលៈទេសៈសង្គម ក្នុងពេលដែល

សេដ្ឋកិច្ចត្រូវចុះដុនដាបជាខ្លាំងនេះ ។

២៦ - ៣ ការជឿនលឿនខាងវិជ្ជាពេទ្យកាលពីជំនាន់នោះ

២៦ - ៣ - ១ កាលពីពេលដែលមានវិបត្តិយ៉ាងធ្ងន់ខាងសេដ្ឋកិច្ចនោះ រដ្ឋាភិបាលនេះបានចាត់ទុកលុយមួយផ្នែកធំសំរាប់ការស្រាវជ្រាវរិះរកខាងវិជ្ជាពេទ្យ ។ កិច្ចការនេះមានការជឿនលឿន និង បានទទួលលទ្ធផលជាច្រើនទៀតផង ។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនិយមពីររូបគឺលោក Perrin H. Long និងអ្នកស្រី Eleanor A. Bliss បានរកឃើញថ្នាំថ្មីមួយឈ្មោះ Sulfa ។ ថ្នាំពេទ្យថ្មីនេះ ជាជំនួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការព្យាបាលជម្ងឺធ្ងន់ៗ ដូចជាជម្ងឺគ្រុនបាញ់ឈ្មោះ scarlet - សូមមើលអត្ថន័យខាងមុខ ។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនិយមម្នាក់ទៀតឈ្មោះលោក Selman Waksman ក៏បានរកឃើញថ្នាំantibiotic ដែរ ។ ថ្នាំថ្មីនេះអាចសម្លាប់មេរោគ ដែលបង្កើតអោយមានជាជម្ងឺធ្ងន់ៗ ដូចជាជម្ងឺរបេងជាដើម ។

២៦ - ៣ - ២ ផ្លូវដោះស្រាយថ្មីរបស់លោក Roosevelt បានជួយដល់ប្រជារាស្ត្រក្រីក្រអាមេរិកាំងអស់ជិតរយៈពេលដប់ឆ្នាំ ។ រដ្ឋាភិបាលថែមទាំងបានចំណាយលុយយ៉ាងសន្ធឹកទៅលើកិច្ចការសាធារណៈទៀតផង ។ ទោះជាផ្លូវដោះស្រាយថ្មីនេះមិនអាចបញ្ចប់នូវវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចដុនដាបបានក៏ដោយ ក៏វិធីនេះជួយធ្វើអោយបានជាសះស្បើយនូវអារម្មណ៍ទុក្ខព្រួយខូទៅក្នុងចំណោមមនុស្ស ដែលបានទទួលរងគ្រោះដែរ ។

501

ការហាត់

១. របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់ជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣៤ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀប បញ្ឈរ ផ្តេក និង បញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាសព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

POOR
REPORT
RED CROSS
ARTS
ARTIST
PUBLIC
MEDICINE
SCARLET FEVER
GERMS
FILM
STOP
POVERTY
HUNGER
TRANSIENT
SHANTY
GOER
BREADLINES
ROAM
SCRAPS
FOOD
NECESSITY
RELIEF
MURAL
HARSH
MOVIE
SCARLET FEVER
ANTIBIOTIC
TUBERCULOSIS
DRUG (2 TIMES)
WEED
SULFA
WOES
DANDELION
UNDERNOURISHED

P	U	B	L	I	C	D	R	E	P	O	R	T	B	M	T	R
D	R	U	G	R	H	A	R	S	H	O	P	Q	R	E	R	E
A	U	N	D	E	R	N	O	U	R	I	S	H	E	D	A	D
W	E	E	D	L	F	D	A	L	O	T	H	U	A	I	N	C
P	P	C	O	I	I	E	R	F	A	S	A	N	D	C	S	R
O	O	E	O	E	L	L	T	A	M	I	N	G	L	I	I	O
V	O	S	F	F	M	I	S	I	R	T	T	E	I	N	E	S
E	R	S	X	Y	G	O	E	R	S	R	Y	R	N	E	N	S
R	E	I	V	O	M	N	M	U	R	A	L	S	E	O	T	G
T	S	T	V	D	O	O	F	S	P	A	R	C	S	N	O	E
Y	T	Y	W	C	I	T	O	I	B	I	T	N	A	T	T	R
T	U	B	E	R	C	U	L	O	S	I	S	W	O	E	S	M
S	C	A	R	L	E	T	F	E	V	E	R	S	T	O	P	S

២- របៀបប្រៀបផ្ទឹម :

សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្ដីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្ដាំក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយសរសេរដាក់ជាលេខនៅពីខាងមុខចម្លើយនិមួយៗផង ។

	A	B
________	១- អត់ឃ្លាន	ក- ភាពក្រីក្រ
________	២- ជួរសុំម្ហូប	ខ- ការស្រេកឃ្លានចង់បរិភោគចំណីអាហារដោយសារអត់ឃ្លានមកជាយូរពេលហើយ
________	៣- ក្រខ្សត់	គ- ជួរមនុស្សដែលឈរចាំសុំម្ហូបពីសមាគមផ្សេងៗ ដោយមិនបាច់បង់ថ្លៃ
________	៤- ដើរពាសពេញ	ឃ- ការផ្ដល់ជំនួយដល់អ្នកត្រូវការជាចាំបាច់ក្នុងនាមជាលុយក្ដី ឬ ម្ហូបក្ដីក្នុងពេលមានវិបត្តិអ្វីមួយ
________	៥- ជំនួយ	ង- ជារូបភាព ឬ ជាការតុបតែងយ៉ាងធំៗនៅតាមជញ្ជាំង ឬ ពិដាន
________	៦- មិនឋិតថេរ	ច- ជារោគឆ្លងនៅក្នុងមនុស្សក្ដី ឬសត្វក្ដីដែលបង្កើតឡើងដោយសារអតិសុខុមកាយ
________	៧- គំនូរធំៗ	ឆ- ជាអ្នកដែលដើរពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយកាលពីជំនាន់មានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីនឹងរកការងារធ្វើ
________	៨- រោគរបេង	ជ- ការដើរពាសពេញកន្លែងដោយគ្មានទីដៅពិតប្រាកដ

៣- ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់អក្សរ T នៅពីមុខឃ្លា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលមិនពិត ។

____________ ១- កាលពីរយៈលើកទីមួយ ដែលលោកប្រធានាធិបតី Roosevelt ឡើងកាន់កាប់អំណាច សង្គមអាមេរិកាំងមានភាពគួរអោយសប្បាយរុងរឿង ។

____________ ២- ពួកមនុស្សដែលរស់នៅមិនឋិតថេរ ជាពួកដែលគ្មានផ្ទះសម្បែងអត់ឃ្លាន និង មានសម្លៀកបំពាក់យ៉ាងដាច់ដាប ។

____________ ៣- ក្រុមអភិបាលនៃក្រសួងការងារ បានជួលមនុស្សសំរាប់អោយធ្វើការសាធារណៈ ។

____________ ៤- មានគ្រួសារក្រីក្រខ្លះកាលពីជំនាន់មានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចដុនដាបនោះ បានចិញ្ចឹមជីវិតដោយបរិភោគ dandelions និង រុក្ខជាតិតូចតុចទៀត ដែលពុំមានប្រយោជន៍ ។

____________ ៥- សិល្បករជាច្រើននាក់ បានគូរផ្ទាំងគំនូរធំៗ នៅតាមជញ្ជាំងនៃអាគារសាធារណៈ ហើយដែលបានទទួលកម្រៃពីរដ្ឋាភិបាលផង ។

____________ ៦- ពេលដែលសេដ្ឋកិច្ច ត្រូវចុះដុនដាបខ្លាំងនោះ ចំនួនមនុស្សដែលទៅមើលកុន ក៏បានកើនចំនួនដែរ ដោយពួកគេនេះគ្មានការងារធ្វើ ។

____________ ៧- ផលិតកម្មនៃភាពយន្តនៅឆ្នាំ ១៩៣៩ នោះ បានចាប់បង្កើតអោយមានជាពណ៌ធម្មជាតិទៀង ។

____________ ៨- រដ្ឋាភិបាលបានចាត់ទុកលុយមួយផ្នែកធំ សំរាប់ការស្រាវជ្រាវរិះរកខាងវិជ្ជាពេទ្យ ហើយមានអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនិយមពីរនាក់គឺ Perrin H. Long និង Eleanor A. Bliss បានរកឃើញថ្នាំ Sulfa ផង ។

____________ ៩- ថ្នាំពេទ្យ Sulfa ពូកែស័ក្តិសិទ្ធណាស់ក្នុងការព្យាបាលជម្ងឺខ្លាំងៗ ដូចជាជម្ងឺគ្រុន scarlet ។

____________ ១០- លោក Selman Waksman បានរកឃើញថ្នាំ antibiotic ថ្មី ដែលអាចសម្លាប់មេរោគក្នុងជម្ងឺធ្ងន់ៗខ្លះ ។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបញ្ចប់នូវឃ្លានីមួយៗ ដោយរើសយកពាក្យអោយបានត្រឹមត្រូវមកបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ - ពាក្យទាំងនោះមាន : - អ្នករស់នៅមិនថិតថេរ - ដំបន់ដែលមានសុទ្ធតែផ្ទះខ្ទម - ចំណីអាហារដែលសេសសល់ - ក្រសួងជំនួយ - ផ្ទាំងគំនូរជំពុះលើជញ្ជាំង - អ្នកមើលកុន - ថ្នាំ sulfa- ជម្ងឺរបេងantibiotic ។

១. ពួកមនុស្សដែលដើរពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយ ដើម្បីនឹងស្វែងរកការងារធ្វើ ឈ្មោះថា ________________ ។

២. ពួកអ្នកក្រីក្រទាំងនេះគ្មានផ្ទះសម្បែង អត់ឃ្លាន និង មានសម្លៀកបំពាក់យ៉ាងដាច់ដាច ។ ពួកនេះច្រើនតែរស់នៅក្នុងខ្ទម ឬ គឺ ________________ ។

៣. ក្មេងៗដើរពាសពេញតាមផ្លូវគ្មានទីដៅពិតប្រាកដ ដោយកកាយសំរាម ដើម្បីនឹងរក ________________ ។

៤. រដ្ឋាភិបាលរួម និង រដ្ឋាភិបាលប្រចាំរដ្ឋ បានបង្កើតអោយមាន ________________ ជាច្រើន ដើម្បីសំរាប់ជួយពួកអ្នកក្រីក្រ ។

៥. ក្រុមកាកបាទក្រហមក៏បានផ្តល់ជា ________________ ដល់អ្នកក្រីក្រ និង អ្នកអត់ឃ្លានថែមទៀត ។

៦. សិល្បករជាច្រើនបានគូរ ________________ ដែលបង្ហាញពីភាពពិតប្រាកដ និងភាពដ៏លំបាកវេទនា កាលពីពេលដែលមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចនោះ ។

៧. វិបត្តិដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនៃសេដ្ឋកិច្ចក៏បានបន្ថយចំនួន ________________ ដែរ ។

៨. អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនិយមពីរនាក់គឺ Perrin H. Long និង Eleanor A. Bliss បានរកឃើញ ________________ ។

៩. ថ្នាំ antibiotic អាចសម្លាប់មេរោគ ដែលធ្វើអោយមានជម្ងឺខ្លាំងៗ ដូចជា ________________ ។

១០. លោក Selman Waksman បានរកឃើញថ្នាំ ________________ ថ្មី ។

Packet 27: FOREIGN POLICY AND THE GLOBAL CONFLICT

NEW WORDS ពាក្យថ្មីៗ

foreign policy: នយោបាយក្រៅប្រទេស

Since 1972, the United States has changed its foreign policy toward China.

World Economic Conference: សន្និសិទអំពីសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក

Representatives from several countries discussed about the monetary system at the World Economic Conference.

Reciprocal Agreement Act: ច្បាប់យល់ព្រមជួយគ្នាទៅវិញទៅមក

The Reciprocal Agreement Act gave President the right to lower the tariff rates.

Latin America: អាមេរិកឡាទីន

Almost all of the countries in Latin America are poor and undevelopped.

the good neighbor policy: នយោបាយនៃការយោគយល់គ្នាទៅវិញទៅមក ចំពោះអ្នកជិតខាង

President Roosevelt had a new policy toward Latin American countries. It was called the good neighbor policy.

Pan American Conference: សន្និសិទនៃអង្គការសហភាពអាមេរិកាំង

The Pan American Conference was held in Lima, Peru.

Western hemisphere: ពិភពខាងលិច - អាមេរិកខាងត្បូងនិងខាងជើង-

The United States hoped to protect the Western hemisphere in case of war.

continent: ទ្វីប

Asia is the largest continent on earth.

dictator: អ្នកកាន់អំណាចផ្តាច់ការ

Hitler was a dictator during the Second World War.

unrest: ការរំជើបរំជួល ភាពចលាចល

The arms race caused a great deal of unrest in Europe.

Fascist Party: គណៈបក្សដែលកាន់លទ្ធិអំណាចផ្តាច់ការ

Benito Mussolini was the leader of Italian Fascist Party.

Nazi Party: គណៈបក្សណាស៊ីផ្តាច់ការនិយមរបស់ហ៊ីត្លែរ

The Nazi Party committed a great amny crimes against the Jews.

violate: រំលោភ ប្រព្រឹត្តល្មើស

The Japanese violated the regulations of the League of Nations when they invaded China in 1937.

League of Nations: អង្គការសម្ព័ន្ធប្រជាជាតិ

The U.S. Congress refused to sign the Versailles Treaty which established the League of Nations.

rearm: ចាប់ប្រដាប់អាវុធឡើងវិញ

After Word War I, Japan rearmed its forces.

cash and carry policy: នយោបាយទិញដោយឲ្យលុយផ្ទាល់ហើយដឹកនាំចេញដោយខ្លួនឯង

Britain bought namy weapons and supplies by the cash and carry policy.

dominate: គ្របសង្កត់ដោយមានអំណាចខ្លាំងជាង

Germans invaded and dominated France in 1943.

destroyer: នាវាពិឃាត

The United States gave Great Britain 50 overaged destroyers.

Selective Service Act: ច្បាប់សំរាប់ធ្វើការជ្រើសរើសទាហាន

The Selective Service Act enabled the armed forces to draft recruits during peace time.

READING

27.1 FOREIGN ECONOMIC POLICY AND THE GOOD NEIGHBOR POLICY

27.1.1. The Great Depression affected the entire world and the value of money decreased sharply worldwide. The leaders of many countries felt that monetary problems could be solved if all nations worked together. In 1933, representatives from over 60 countries met at the **World Economic Conference** in London. They hoped to find a way to stabilize world currencies in an effort to boost trade. Increased trade would help encourage worldwide economic recovery. However, because of actions taken by the United States, the conference failed to achieve the desired results. Shortly before the conference opened, the United States abandoned the gold standard. Therefore, President Roosevelt did not want to support the stabilization of currency in countries still on the gold standard. He only wanted to facilitate economic recovery by increasing international trade.

27.1.2. President Roosevelt and Secretary of State Cordell Hull agreed that one way to increase international trade would be to lower the tariff rates between nations. They were able to convince Congress, and the **Reciprocal Agreement Act** was passed in 1934. This act gave the President the right to lower tariff rates for nations that agreed to lower their rates for the United States. By 1937, the U.S. had made over 20 trade agreements with other countries based on this principle.

27.1.3. Between the end of the Spanish American war in 1898 and the end of World War I in 1918, the United States did not always treat **Latin American** countries fairly. During the 1920's, relations between the U.S. and Latin America continued to be inconsistent. When President Roosevelt took office, he wanted to change this unfair, inconsistent treatment. His policy became known as **"the good neighbor policy"**. This meant that those countries who respected the rights of others would be rewarded in two ways. First, the U.S. would not interfere in their internal affairs, and second, American trade to these countries would be increased. In 1938, representatives of countries in the **western hemisphere** met at the **Pan American conference** in Lima, Peru. They agreed to stand together and help each other in the event of a war.

27.2. THE RISE OF THE NEW DICTATORS AND THE BEGINNING OF THE SECOND WORLD WAR

27.2.1. After World War I, people all over the world hoped that there would never be another war. However, two factors made a worldwide peace impossible. First, the Treaty of Versailles, which ended World War I, had created a lot of dissension among European nations. In addition, many European countries had been so heavily affected by the Depression that they wanted new leaders.

27.2.2. In 1923, Benito Mussolini, the leader of the **Fascist Party**, became the **dictator** in Italy. Ten years later, Adolf Hitler, the head of the **Nazi Party**, came to power in Germany. During that time, a group of Japanese army and naval officers took power in Japan. One of these officers was Uideki Tojo.

The leaders of these three countries were very much alike. They wanted the state to be all powerful and the central government to control everything. To curtail criticism, they ended all forms of freedom.

27.2.3. The foreign policies, as well as the domestic policies, of these three countries were very similar. From 1930 to 1940, Germany, Italy, and Japan all violated the peace treaty of Versailles and used force to take over neighboring countries. In 1931, Japan attacked Manchuria, a province of China. In 1935, Italian soldiers suddenly attacked and took over Ethiopia, a small country in Africa. At the same time, Germany was secretly rearming and rebuilding its armed forces. In 1936, Germany invaded Rhineland, the land between Germany and France. Also, in this year, Germany and Italy formed the military alliance known as the Rome-Berlin Axis. In 1938, Germany took over Austria, and Italy went to war with Albania. Many countries protested these invasions but they did nothing. In 1939, Germany invaded Czechoslovakia while, at the same time, Japan was putting all of its efforts into the war against China. World war could no longer be avoided. On September 1, 1939, Nazi forces suddenly attacked and invaded Poland. France and Great Britain, who were allies of Poland, declared war on Germany. The Second World War began.

27.2.4. During the first two years of World War II, the Axis forces of Germany and Italy controlled almost all of Europe and North Africa. In the Pacific, Japan controlled many

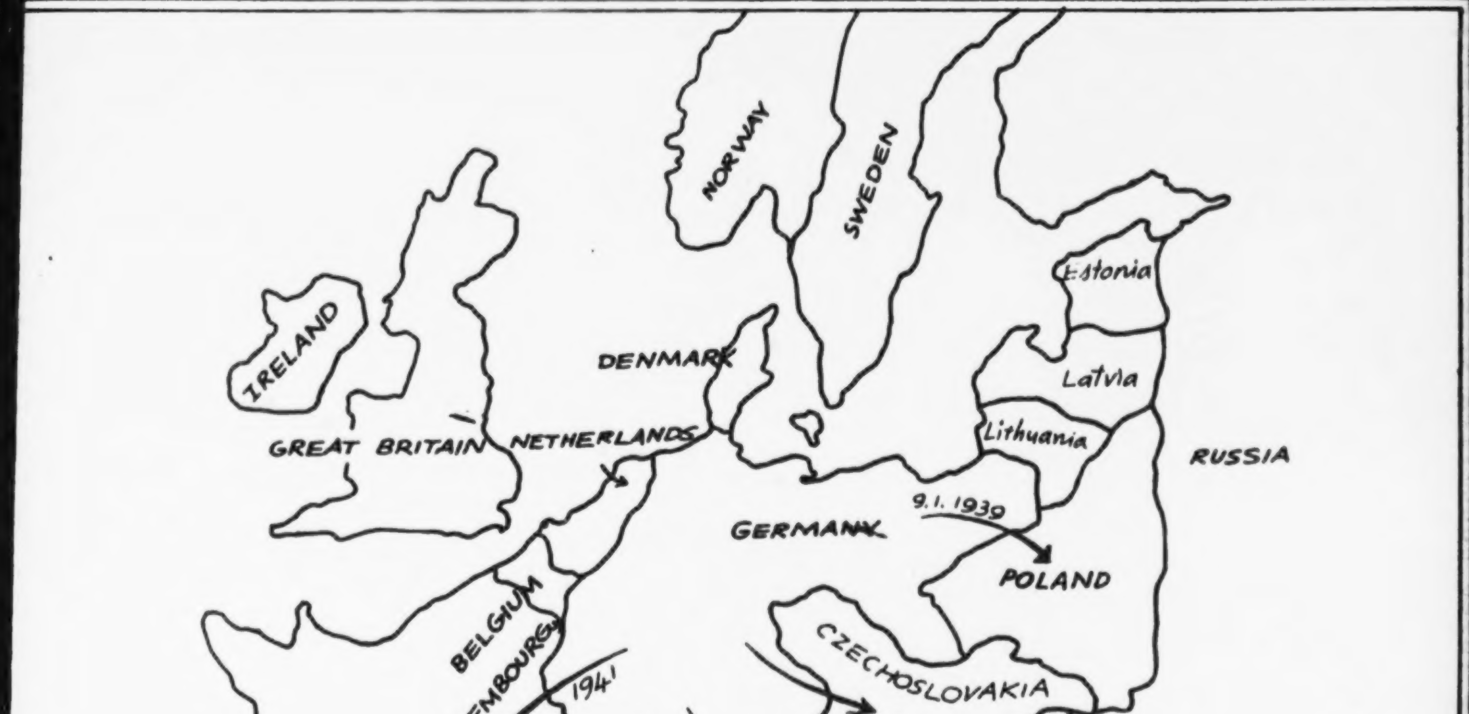
NORWAY
SWEDEN
Estonia
Latvia
Lithuania
RUSSIA
IRELAND
DENMARK
GREAT BRITAIN
NETHERLANDS
GERMANY
9.1.1939
POLAND
BELGIUM
LUXEMBOURG
1941
CZECHOSLOVAKIA
3.1939
FRANCE
SWITZ.
AUSTRIA
3.1938
HUNGARY
YUGOSLAVIA
RUMANIA
PORTUGAL
SPAIN
ITALY
BULGARIA
TURK
ALBANIA
GREECE
To Ethiopia May 1935
MOROCCO
ALGERIA
TUNISIA

Aggressions Leading to World War II

Chinese cities along the seacoast. Also, Japan was becoming a threat to all the countries in South East Asia and the islands in the South Pacific Ocean.

27.2.5. When the Second World War began, Congress passed many neutrality acts in an effort to help the U.S. remain neutral. These acts cut off all sales of weapons to the nations at war. However, in 1937, a new provision was added to the neutrality acts. It was called the **"cash and carry"** provision. This provision let the warring countries buy U.S. weapons if they paid cash and carried the goods by their own ships. The cash and carry provision helped the British by allowing them to obtain many things that they badly needed. In 1940, Great Britain stood alone in Europe against the Axis. Increasingly, the American people feared that the U.S. might be attacked by Germany or Japan.

27.3. THE ATTACK ON PEARL HARBOR: JAPAN AT WAR WITH THE U.S.

27.3.1. By 1940, Germany **dominated** Europe, and the U.S. began to prepare for war. In 1940, President Roosevelt gave Great Britain 50 old **destroyers** in return for many naval and air bases. In the same year, Congress passed the **Selective Service Act**.This was the first peacetime draft in U.S. history. In 1941, the Lend Lease Act was also passed. This act led to a greater production of war goods. In addition, the U.S. gave and sold a huge quantity of weapons to other countries whose defense was important to the defense of the United States.

27.3.2. As the war expanded, the relations between the U.S. and Japan became worse. The U.S. wanted to keep an open-door

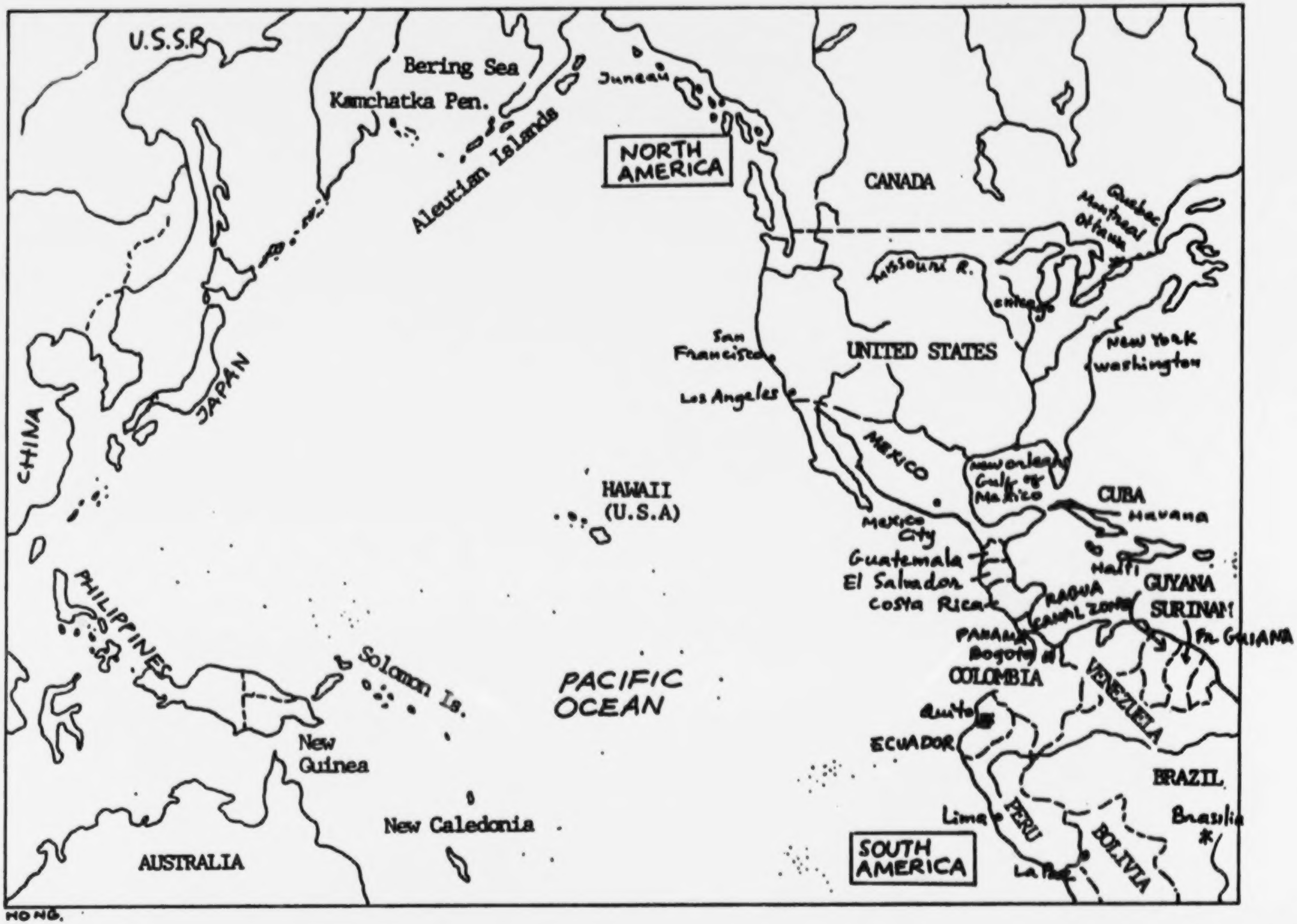
U.S.S.R.
Bering Sea
Kamchatka Pen.
Aleutian Islands
Juneau
NORTH AMERICA
CANADA
Quebec
Montreal
Ottawa
Missouri R.
Chicago
UNITED STATES
San Francisco
Los Angeles
New York
Washington
CHINA
JAPAN
HAWAII (U.S.A)
MEXICO
New Orleans
Gulf of Mexico
CUBA
Havana
Mexico City
Guatemala
El Salvador
Costa Rica
RAGUA
CANAL ZONE
Haiti
GUYANA
SURINAM
Fr. GUIANA
PANAMA
Bogota
COLOMBIA
VENEZUELA
PHILIPPINES
Solomon Is.
PACIFIC OCEAN
Quito
ECUADOR
New Guinea
BRAZIL
Brasilia
Lima
PERU
BOLIVIA
La Paz
SOUTH AMERICA
New Caledonia
AUSTRALIA
HONG.

policy in China, but Japan did not agree. In an effort to weaken Japanese's power, the the U.S. cut off trade with Japan. Japanese leaders became very angry and prepared to attack the U.S.

27.3.3. On December 7, 1941, Japanese air and naval forces suddenly attacked Pearl Harbor, a U.S. naval base in Hawaii. Almost 2,500 American soldiers were killed and the Pacific Fleet was almost destroyed. On December 8, 1941, President Roosevelt asked Congress to declare war on Japan and the Congress agreed. Japan's allies, Germany and Italy, also declared war on the U.S. and at last the U.S. would begin fighting both in Europe and in the Pacific.

EXERCISES

I. Word Search Puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

REARM
HITLER
ITALY
FORCES
POLAND
WAR
FARM
NAZI PARTY
CONTINENT
TOJO
AXIS
NORTH AFRICA
FRANCE
GERMAN
TRADE
AMERICA
DESTROYER
ROME
ATTACK
WORLD
JAPAN
UNREST
DICTATOR
PRINCIPLE
PRESIDENT ROOSEVELT
LEAGUE OF NATIONS
CASH AND CARRY
FASCIST PARTY
ECONOMIC CONFERENCE
GOOD NEIGHBOR POLICY
FOREIGN POLICY
CZECHOSLOVAKIA

A C O N V D E S T R O Y E R F R A N C E Y Y
F O R E I G N P O L I C Y U N R E S T T R A
C N E H O C A S H A N D C A R R Y X M O A T
A T A E L E A G U E O F N A T I O N S J T T
S I R F A S C I S T P A R T Y W O R L O E A
H N M T T D I C T A T O R T R A D E O N S C
A E N O E T A N I M O D P R I N C I P A L K
N N A L A I T N A M E R I C A H I T L E R F
D T Z E C O N O M I C C O N F E R E N C E O
C J I G O O D N E I G H B O R P O L I C Y R
A A P R E S I D E N T R O O S E V E L T I C
R P A N A M E R I C A N C O N F E R E N C E
R A R R F O R T M X O R P O L A N D A N D S
Y N T O O W A R I O A F R I C A G E R M A N
O E Y M L L A S N O R T H A F R I C A A N T
S S O E Y F C Z E C H O S L O V A K I A O X

II. True or False

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

____ 1. The Great Depression affected the whole world and the value of money increased sharply.

____ 2. President Roosevelt and Secretary of State Cordell Hull wanted to see world trade increased.

____ 3. Until after World War I, the U.S. had always treated Latin American countries fairly.

____ 4. The Treaty of Versailles created a lot of unrest in European countries.

____ 5. In 1933, Benito Mussolini became the dictator in France.

____ 6. Hitler was the head of the Nazi Party in Germany.

____ 7. Undeki Tojo became Emperor of Japan.

____ 8. In 1931, Japan attacked Manchuria, a province of China.

____ 9. When Germany dominated Europe, the U.S. did not begin to prepare for war.

____10. On December 7, 1941, Japanese Air and Naval Forces suddenly attacked Pearl Harbor in Hawaii.

III. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ 1. reciprocal tariff	a. A United States policy toward Latin America, involving respect and a pledge of non-intervention in the internal or external affairs of Latin America.
____ 2. Cordell Hull	b. United States would lower tariffs if other nations agreed to lower theirs.
____ 3. Axis Powers	c. Secretary of State, negotiated reciprocal tariff agreement.
____ 4. good neighbor policy	d. Germany, Italy, and Japan allies.
____ 5. foreign policy	e. To rule by superior authority or power.
____ 6. destroyer	f. The idea or plan behind a government's dealings with other nations.
____ 7. dominate	g. A small, fast warship armed

		with guns, torpedos, and noted for its high maneuverability.
____	8. Nazi Party	h. The U.S. policy that let the warring countries buy U.S. weapons if they paid cash and carried the goods by their own ships.
____	9. cash and carry	i. The National Socialist German Workers' Party, founded in Germany in 1919 and brought to power in 1933 under Adolf Hitler.

IV. Map Work

Color the nations that were under the control of Germany and Italy during the World War II.

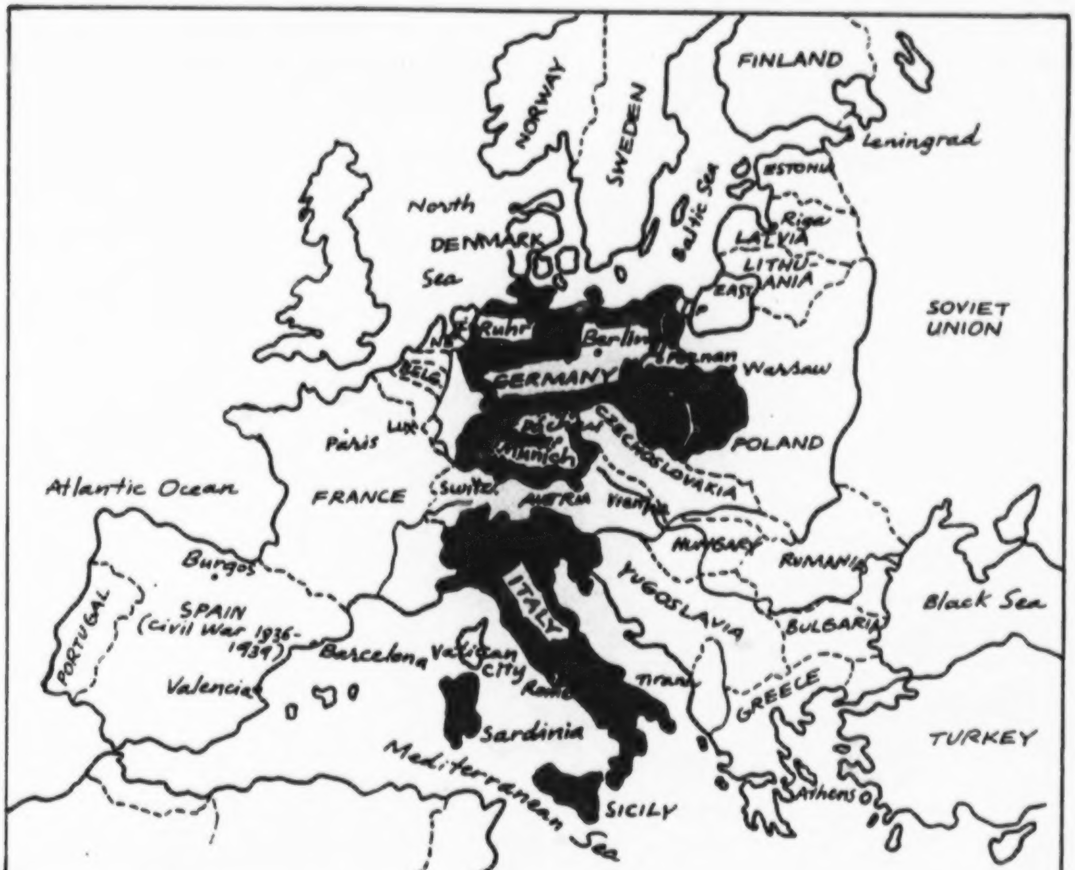
FINLAND
NORWAY
SWEDEN
Leningrad
ESTONIA
North Sea
DENMARK
Baltic Sea
Riga
LATVIA
LITHUANIA
EAST
SOVIET UNION
Ruhr
Berlin
Posnan
Warsaw
NE
BELG.
GERMANY
LUX
Paris
Munich
CZECHOSLOVAKIA
POLAND
Atlantic Ocean
FRANCE
Switz.
AUSTRIA
Vienna
HUNGARY
RUMANIA
Burgos
YUGOSLAVIA
Black Sea
PORTUGAL
SPAIN (Civil War 1936-1939)
ITALY
BULGARIA
Barcelona
Vatican City
Rome
Tirana
Valencia
GREECE
Sardinia
TURKEY
Mediterranean Sea
SICILY
Athens

ការអាន

២៧-១ នយោបាយសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រទេស និង នយោបាយយោគយល់គ្នាទៅវិញទៅមក

២៧-១-១ វិបត្តិចុះដុនដាបរបស់សេដ្ឋកិច្ច ធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលទៅលើពិភពលោកទាំងមូល ហើយតម្លៃលុយក៏ត្រូវធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងដែរ ។ មេដឹកនាំរបស់ប្រទេសជាច្រើនយល់ឃើញថាបញ្ហារូបិយវត្ថុនេះនឹងអាចដោះស្រាយបាន លុះណាតែប្រទេសទាំងអស់ធ្វើការរួមគ្នាឡើង ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣៣ អ្នកដំណាងដែលមកពីប្រទេសជាង ៦០ បានជួបជុំគ្នាធ្វើសន្និបាតសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកនៅទីក្រុង London ។ ពួកគេសង្ឃឹមថានឹងរកវិធីដោះស្រាយ សំរាប់ធ្វើអោយលុយក្នុងពិភពលោកមានភាពនឹងនរឡើងវិញ ក្នុងគោលបំណងនឹងបង្កើនជំនួញអោយខ្លាំងថែមទៀត ។ ការបង្កើនជំនួញនេះហើយ ដែលអាចជួយធ្វើអោយសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងពិភពលោកបានរើបរើឡើងវិញ ។ ក៏ប៉ុន្តែដោយសារវិធានការណ៍ ដែលសហរដ្ឋអាមេរិកបានចាត់ចែងឡើង សន្និបាតនេះមិនបានទទួលជោគជ័យអ្វីទាំងអស់ ។ នៅមុនពេលដែលសន្និបាតនេះបានបើកធ្វើឡើង សហរដ្ឋអាមេរិកបានសំរេចចិត្តថា នឹងលះបង់ចោលពីវិធី ដែលយកមាសមកធ្វើជាមូលដ្ឋានរូបិយវត្ថុ ។ ដូច្នេះលោកប្រធានាធិបតី Roosevelt ក៏មិនចង់គាំទ្រធ្វើអោយមានភាពនឹងនរឡើងវិញ នូវរូបិយវត្ថុរបស់ប្រទេសណា ដែលនៅតែយកមាសមកធ្វើជាមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួននោះដែរ គឺលោកគ្រាន់តែចង់ធ្វើការសំរួលអោយសេដ្ឋកិច្ចរើបរើឡើងវិញ ដោយបង្កើនជំនួញរវាងអន្តរជាតិប៉ុណ្ណោះ ។

២៧-១-២ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt និង លោករដ្ឋលេខាធិការ Cordell Hull យល់ស្របគ្នាថា គឺមានផ្លូវតែមួយប៉ុណ្ណោះ ដែលសំរាប់ធ្វើការបង្កើនជំនួញអន្តរជាតិ គឺបញ្ចុះតម្លៃពន្ធអាកររវាងប្រទេសទូទៅទាំងអស់ ។ លោកទាំងពីរចេះនិយាយពន្យល់រដ្ឋសភាអោយយល់ស្របតាម ហើយនៅឆ្នាំ ១៩៣៤ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតជាច្បាប់ Reciprocal Act ឡើង ។ ច្បាប់នេះបើកឱកាសអោយលោកប្រធានាធិបតីមានសិទ្ធិនឹងបញ្ចុះតម្លៃពន្ធអាករដល់ប្រទេសណា ដែលយល់ព្រមបញ្ចុះពន្ធអាករខ្លួនដល់សហរដ្ឋអាមេរិកវិញផងដែរ ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩៣៧ សហរដ្ឋអាមេរិកបានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងធ្វើជំនួញជាង ២០ ជាមួយប្រទេសដទៃទៀត ដោយបានយកគោលការណ៍ខាងលើមកប្រើ ។

២៧-១-៣ ក្នុងចន្លោះពេលនៃការបញ្ចប់សង្គ្រាមរវាង Spanish និង អាមេរិកាំង នៃឆ្នាំ ១៨៩៨ និង នៅពេលដែលសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយបានចប់សព្វគ្រប់នៅឆ្នាំ ១៩១៨ មក សហរដ្ឋអាមេរិកមិនសូវដែលបានគោរព[illegible]ប្រទេសនានាអាមេរិកឡាទីនអោយបានត្រឹមត្រូវនោះទេ ។ កាលពីរយៈឆ្នាំ ១៩២០ ការទាក់ទងគ្នារវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និង

ប្រទេសអាមេរិកឡាទីន ចេះតែមានការប្រែប្រួលជានិច្ច ។ នៅពេលដែលលោកប្រធានាធិបតី Roosevelt បានឡើងកាន់កាប់អំណាច លោកចង់ផ្លាស់ប្តូរនូវនយោបាយមិនសមគួរនេះចេញ ។ នយោបាយរបស់លោក ដែលមានឈ្មោះថា “នយោបាយយោគយល់គ្នាទៅវិញទៅមក” គឺបានសេចក្តីថា បើប្រទេសណាមួយគោរពសិទ្ធិរបស់ប្រទេសជិតខាងខ្លួន ប្រទេសនោះនឹងត្រូវបានទទួលរង្វាន់ពីរយ៉ាង ។ ទីមួយ គឺ សហរដ្ឋអាមេរិក នឹងមិនលូកដៃចូលជ្រៀតជ្រែកក្នុងរឿងផ្ទៃក្នុងរបស់ប្រទេសនោះ . ទីពីរ សហរដ្ឋអាមេរិកនឹងបង្កើនការធ្វើជំនួញជាមួយប្រទេសនោះថែមទៀត ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣៨ អ្នកដំណាងប្រទេសនៃពិភពខាងលិច បានមកជួបជុំគ្នានៅ Lima នៃប្រទេស Peru ដើម្បីនឹងធ្វើសន្និសិទនៃអង្គការសហភាពអាមេរិកាំង ។ ពួកគេបានយល់ព្រមរួមពួតដៃជួយគ្នាទៅវិញទៅមក នៅពេលណាដែលមានសង្គ្រាមកើតឡើង ។

៣៧.២ ការកើតឡើងនៃអ្នកកាន់អំណាចផ្តាច់ការ និង ការចាប់ផ្តើមនៃសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ

៣៧.២.១ បន្ទាប់ពីមានសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយមក មនុស្សក្នុងពិភពលោកទាំងមូលមានសេចក្តីសង្ឃឹមថា សង្គ្រាមមួយទៀតនឹងមិនអាចកើតមានឡើងឡើយ ។ ក៏ប៉ុន្តែមានកត្តាពីរដែលបានធ្វើអោយសន្តិភាពរបស់ពិភពលោកមិនអាចកើតមានបាន ៖ ទីមួយគឺសន្ធិសញ្ញាសំរាប់បញ្ចប់សង្គ្រាមលោកលើកទីមួយនៅក្រុង Versailles ។ សន្ធិសញ្ញានេះ បានធ្វើអោយមានការទាស់ទែងប្រឆាំងគ្នាជាច្រើន ក្នុងចំណោមប្រទេសខាងផ្នែកអឺរ៉ុប ។ បន្ថែមពីលើនេះ ប្រទេសខាងអឺរ៉ុបភាគច្រើនត្រូវបានជួបប្រទះនឹងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៀតផង ដែលធ្វើអោយប្រជាពលរដ្ឋនៃស្រុកទាំងនោះធ្វើការទាមទារ អោយដាក់អ្នកដឹកនាំថ្មីពុជំនួសវិញ ។

៦៧.២.២ នៅឆ្នាំ ១៩៣៣ លោក Benito Mussolini ដែលជាមេដឹកនាំនៃគណៈបក្ស ដែលកាន់សិទ្ធិអំណាចផ្តាច់ការ (Fascist Party) បានក្លាយទៅជាការកាន់អំណាចផ្តាច់ការនៅអ៊ីតាលី ។ ដប់ឆ្នាំក្រោយមក អ៊ីត្លែរ ដែលជាមេប្រធានគណៈបក្សផ្តាច់ការនិយម (Nazi Party) ក៏បានឡើងកាន់កាប់អំណាចនៅអាល្លឺម៉ង់ដែរ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ នាយទាហានជើងគោក និង ជើងទឹកជប៉ុនមួយក្រុមបានឡើងកាន់កាប់អំណាចនៅក្នុងស្រុកថែមទៀត ។ នាយទាហានមួយរូប គឺលោក Uideki Tojo ។ មេដឹកនាំនៃប្រទេសទាំងបីនេះ គឺមានភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទាំងអស់ គឺគេចង់អោយប្រទេសគេមានជាមហាអំណាចដ៏ខ្លាំងក្លាឡើង ដោយមានរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលជាអ្នកមើលការកាន់កាប់គ្រប់គ្រងក្នុងប្រទេសទាំងមូលផង ។ ដើម្បីនឹងចង់បញ្ចប់កុំអោយមានការរិះគន់ទៀត ពួកនោះបានបំបិទសិទ្ធិសេរីភាពគ្រប់បែបយ៉ាងទាំងអស់ ។

២៧-២-៣ នយោបាយក្រៅប្រទេស និង នយោបាយក្នុងប្រទេសនៃប្រទេសទាំងបីនេះ ក៏មានភាពស្រដៀងគ្នាដែរ ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៩៤០ អ៊ីតាលី - អាល្លឺម៉ង់ និង ជប៉ុន បានប្រព្រឹត្តិល្មើសទៅលើលិខិតសញ្ញាសន្តិភាពនៃក្រុង Versailles ដោយបានប្រើកម្លាំងទ័ពទៅវាយលុកយកប្រទេសជិតខាងខ្លួន ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣១ ជប៉ុនបានវាយលុកចូល Manchuria ដែលជាខេត្តមួយរបស់ស្រុកចិន ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣៥ កងទ័ពអ៊ីតាលីស្រាប់តែចាប់វាយលុកចូលកាន់កាប់ Ethiopia ដែលជាប្រទេសតូចមួយនៅអាហ្វ្រិកតែម្តង ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ អាល្លឺម៉ង់បានលួចចាប់កសាងនឹងប្រដាប់អាវុធកងទ័ពរបស់ខ្លួនឡើងវិញ ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩៣៦ អាល្លឺម៉ង់បានចូលរាតត្បាត Rhineland " ដែលជាដំបន់មួយនៅចន្លោះអាល្លឺម៉ង់ និង បារាំង ។ ក្នុងឆ្នាំដដែលនោះ អ៊ីតាលី និង អាល្លឺម៉ង់ក៏បានបង្កើតជាសម្ព័ន្ធយោធារួមគ្នាទៀត ដែលមានឈ្មោះថា Rome-Berlin Axis ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣៨ អាល្លឺម៉ង់បានចូលកាន់កាប់ Austria ឯអ៊ីតាលីវិញក៏ចាប់ផ្តើមសង្គ្រាមខ្លួនជាមួយនឹង Albania ដែរ ។ ប្រទេសជាច្រើនបានធ្វើការតវ៉ាប្រឆាំងនឹងការឈ្លានពាននេះ តែគេមិនបានពិចារណាការណ៍អ្វីទាំងអស់ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣៩ អាល្លឺម៉ង់ក៏ចាប់វាយលុកចូល Czechoslovakia ទៀត ហើយពេលនោះជប៉ុនក៏ចំប្រឹងប្រែងបង្កើនសង្គ្រាមខ្លួនជាមួយចិនដែរ ។ សង្គ្រាមលោកមិនអាចចៀសវាងបានឡើយនៅពេលនេះ ។ នៅថ្ងៃទី ១ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៣៩ កងទ័ពណាស៊ីស្រាប់តែចាប់វាយលុកចូល Poland តែម្តង ។ ប្រទេសបារាំង និង អង់គ្លេស ដែលជាបក្សសម្ព័ន្ធជាមួយ Poland ក៏បើកប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយអាល្លឺម៉ង់ដែរ ។ ពេលនោះ សង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ ក៏បានចាប់ផ្តើមឡើង ។

២៧-២-៤ ក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំដំបូងនៃសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរនោះ កងទ័ព Axis នៃអាល្លឺម៉ង់ និង អ៊ីតាលីបានកាន់កាប់ត្រួតត្រាខាងផ្នែកអឺរ៉ុប និង ផ្នែកអាហ្វ្រិកខាងជើងសឹងតែទាំងអស់ ។ នៅខាងផ្នែក Pacific វិញ ជប៉ុនក៏បានកាន់កាប់ទីក្រុងចិនជាច្រើន ដែលនៅតាមឆ្នេរសមុទ្រដែរ ហើយប្រទេសទាំងប៉ុន្មានខាងអាស៊ីប៉ែកអាគ្នេយ៍ និង កោះទាំងឡាយនៃផ្នែកមហាសមុទ្រ Pacific ភាគខាងត្បូង ក៏មានការគំរាមកំហែងពីជប៉ុនទៀតដែរ ។

២៧-២-៥ នៅពេលដែលសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ ចាប់កើតឡើងភ្លាម រដ្ឋសភាអាមេរិកាំង បានបង្កើតច្បាប់អព្យាក្រឹតជាច្រើន ក្នុងការជួយសហរដ្ឋអាមេរិកអោយនៅក្នុងផ្លូវអព្យាក្រឹតរបស់ខ្លួន ។ ច្បាប់ទាំងប៉ុន្មាននោះ បានកាត់ផ្តាច់នូវការលក់ដូរនៃគ្រឿងសស្ត្រាវុធទៅអោយប្រទេស ដែលកំពុងតែច្បាំងគ្នា ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅឆ្នាំ ១៩៣៧ ខថ្មីមួយត្រូវបានគេដាក់បញ្ចូលបន្ថែមទៅក្នុងច្បាប់អព្យាក្រឹតនេះ ដែលមានឈ្មោះហៅថា "ច្បាប់

វិញ ដោយអោយលុយដល់ដៃ និងដឹកនាំចេញដោយខ្លួនឯង ។ បន្ទាប់នេះ បានបើកអំណាចអោយប្រទេសទាំងឡាយ ដែលច្បាំងគ្នានៅវិញ ទិញគ្រឿងសាស្ត្រាវុធពីសហរដ្ឋអាមេរិកបាន បើសិនជាគេអោយលុយដល់ដៃ និង ដឹកនាំចេញដោយខ្លួនឯង ។ ច្បាប់នេះបានជួយដល់អង់គ្លេសជាខ្លាំង ពីព្រោះពេលនោះ អង់គ្លេសទិញបានគ្រឿងសម្ភារៈជាច្រើនដែលគេត្រូវការជាចាំបាច់ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៤០ នៅសល់តែប្រទេសអង់គ្លេសមួយគត់ ដែលប្រឈមពតាំងជាមួយពួក Axis នៅអឺរ៉ុប ពេលនោះប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងមានគង្វល់កាន់តែខ្លាំងឡើង ដោយខ្លាចក្រែងអាល្លឺម៉ង់ ឬ ជប៉ុនចាប់វាយលុកមកទាំងសហរដ្ឋអាមេរិកវិញម្តង ។

២៧-៣ ការវាយលុកមកលើ Pearl Harbor : សង្គ្រាមរវាងជប៉ុន និង ស-រ-អា

២៧-៣-១ មកដល់ឆ្នាំ ១៩៤០ អាល្លឺម៉ង់បានវាយគ្របដណ្តប់យកផ្នែកអឺរ៉ុបទាំងអស់ ពេលនោះសហរដ្ឋអាមេរិក ក៏បានចាប់ផ្តើមរៀបចំខ្លួន សំរាប់ធ្វើសង្គ្រាមដែរ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៤០ នោះ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt បានធ្វើអំណោយដល់ប្រទេសអង់គ្លេស នូវនាវាពិឃាដចាស់ៗ ចំនួន ៥០ គ្រឿង ។ ដើម្បីជាការតបស្នង អង់គ្លេសក៏បានអនុញ្ញាតអោយអាមេរិកាំងចាត់តាំងជាមូលដ្ឋាននាវា និង មូលដ្ឋានអាកាសចរជាច្រើននៅលើទឹកដីរបស់អង់គ្លេសវិញ ។ នៅក្នុងឆ្នាំដដែលនោះ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតច្បាប់ជ្រើសរើសកេណ្ឌទាហាន ។ នេះគឺជាលើកទីមួយនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រអាមេរិកាំងហើយ ដែលគេកេណ្ឌទាហាននៅក្នុងពេលដែលស្រុកកំពុងតែមានសន្តិភាព ។ នៅឆ្នាំ ១៩៤១ ច្បាប់អោយខ្ចី និងអោយជួលក៏បានបង្កើតឡើងទៀត ។ ច្បាប់នេះសំរាប់បង្កើនផលិតផលនៃគ្រឿងសម្ភារៈចម្បាំងអោយរឹតតែបានច្រើនលើសលុប បន្ថែមពីលើនេះ សហរដ្ឋអាមេរិក បានលក់ ឬ ធ្វើអំណោយនូវគ្រឿងសាស្ត្រាវុធជាច្រើនទៅអោយប្រទេសឯទៀតៗ ដែលការការពាររបស់ប្រទេសនោះ មានការទាក់ទងចាំបាច់ដល់ការការពារសហរដ្ឋអាមេរិកផងដែរ ។

២៧-៣-២ នៅពេលដែលសង្គ្រាមកាន់តែរីកដាលឡើង ការទាក់ទងគ្នារវាងអាមេរិកាំង និង ជប៉ុន ក៏កាន់តែចុះដុនដាបខ្លាំងឡើងដែរ ។ សហរដ្ឋអាមេរិកចង់រក្សាទុកនូវនយោបាយបើកទ្វារចំពោះនៅស្រុកចិន ក៏ប៉ុន្តែជប៉ុនមិនយល់ព្រម ។ ដើម្បីនឹងចង់បន្ថយកំលាំងជប៉ុន សហរដ្ឋអាមេរិកក៏បានផ្តាច់ការធ្វើជំនួញជាមួយជប៉ុន ។ ពេលនោះមេដឹកនាំជប៉ុនមានកំហឹងយ៉ាងខ្លាំង ហើយគេក៏បានរៀបចំធ្វើការវាយប្រហារមកលើសហរដ្ឋអាមេរិកថែមទៀតផង ។

២៧-៣-៣ នៅថ្ងៃទី ៧ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៤១ កងទ័ពអាកាសចរ និង នាវាចរជប៉ុន ក៏បានចាប់វាយប្រហារមកលើ Pearl Harbor ដែលជាមូលដ្ឋាននាវាចរអាមេរិកាំង នៅកោះ Hawaii តែម្តង ។ ទាហានអាមេរិកាំងជិត ២៥០០ នាក់បានត្រូវស្លាប់

បាត់បង់ជីវិត ហើយកងនាវាចរ Pacific អាមេរិកាំងបានត្រូវខូចខាតសឹងតែទាំងអស់ផង ។ ដល់ថ្ងៃទី ៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៤១ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt ក៏បានសុំអោយរដ្ឋសភាបើកប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយជប៉ុន ដែលរដ្ឋសភាយល់ព្រមតាម ។ ពេលនោះ អាល្លឺម៉ង់ និង អ៊ីតាលី ដែលជាបក្សសម្ព័ន្ធជាមួយជប៉ុន ក៏បានប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិកដែរ ។ នៅទីបញ្ចប់ សហរដ្ឋអាមេរិកក៏បានចូលធ្វើសង្គ្រាមជាមួយនឹងគេ ដោយបានធ្វើការប្រយុទ្ធនៅផ្នែកពីរ គឺខាងអឺរ៉ុប និង ផ្នែកខាង Pacific ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់ជុំវិញនូវពាក្យទាំងប៉ុន្មាន ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញ តាមរបៀប បញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ឈៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

REARM
HITLER
ITALY
FORCES
POLAND
WAR
FARM
NAZI PARTY

CONTINENT
TOJO
AXIS
NORTH AFRICA
FRANCE
GERMAN
TRADE
AMERICA

DESTROYER
ROME
ATTACK
WORLD
JAPAN
UNREST
DICTATOR
PRINCIPLE

PRESIDENT ROOSEVELT
LEAGUE OF NATIONS
CASH AND CARRY
FASCIST PARTY
ECONOMIC CONFERENCE
GOOD NEIGHBOR POLICY
FOREIGN POLICY
CZECHOSLOVAKIA

A C O N V D E S T R O Y E R F R A N C E Y Y
F O R E I G N P O L I C Y U N R E S T T R A
C N E H O C A S H A N D C A R R Y X M O A T
A T A E L E A G U E O F N A T I O N S J T T
S I R F A S C I S T P A R T Y W O R L O E A
H N M T T D I C T A T O R T R A D E O N S C
A E N O E T A N I M O D P R I N C I P A L K
N N A L A I T N A M E R I C A H I T L E R F
D T Z E C O N O M I C C O N F E R E N C E O
C J I G O O D N E I G H B O R P O L I C Y R
A A P R E S I D E N T R O O S E V E L T I C
R P A N A M E R I C A N C O N F E R E N C E
R A R R F O R T M X O R P O L A N D A N D S
Y N T O O W A R I O A F R I C A G E R M A N
O E Y M L L A S N O R T H A F R I C A A N T
S S O E Y F C Z E C H O S L O V A K I A O X

២. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានីមួយៗ ដោយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថា មិនពិត ។

____________ ១. វិបត្តិចុះដុនដាបនៃសេដ្ឋកិច្ចធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលទៅលើពិភពលោកទាំងមូល ហើយតម្លៃលុយក៏កាន់តែឡើងថ្លៃថែមទៀតដែរ ។

____________ ២. លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt និង លោករដ្ឋលេខាធិការ Cordell Hull មានបំណងចង់អោយបង្កើតជំនួញក្នុងពិភពលោក ។

____________ ៣. រហូតទាល់តែមកដល់ពេលក្រោយសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ សហរដ្ឋអាមេរិកតែងតែបានគោរពច្បាប់យ៉ាងគួរសមត្រឹមត្រូវចំពោះប្រទេសទាំងប៉ុន្មាននៅខាងអាមេរិកឡាទីន ។

____________ ៤. សន្ធិសញ្ញានៃក្រុង Versailles បានបង្កើតអោយមានការប្រឆាំងគ្នាជាច្រើនក្នុងចំណោមប្រទេសខាងផ្នែកអឺរ៉ុប ។

____________ ៥. នៅឆ្នាំ ១៩៣៣ Benito Mussolini បានក្លាយទៅជាអ្នកកាន់អំណាចផ្តាច់ការនៅប្រទេសបារាំង ។

____________ ៦. ហ៊ីត្លែរ ជាមេដឹកនាំខាងគណៈបក្សណាស៊ីនៅប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ ។

____________ ៧. Uideki Tojo បានឡើងធ្វើជាព្រះរាជាធិរាជនៅប្រទេសជប៉ុន ។

____________ ៨. នៅឆ្នាំ ១៩៣១ ជប៉ុនបានវាយលុកចូល Manchuria ដែលជាខេត្តមួយរបស់ប្រទេសចិន ។

____________ ៩. នៅពេលដែលអាល្លឺម៉ង់វាយគ្របសង្កត់យកផ្នែកអឺរ៉ុប សហរដ្ឋអាមេរិកមិនទាន់បានរៀបចំប្រុងប្រៀបសំរាប់ធ្វើសង្គ្រាមទេ ។

____________ ១០. នៅថ្ងៃទី ៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៤១ កងនាវាចរ និង អាកាសចរជប៉ុន ក៏ចាប់វាយប្រហារមកលើ Pearl Harbor ដែលនៅលើកោះ Hawaii តែម្តង ។

៣. របៀបប្រៀបផ្ទឹម

សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេង ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយសរសេរដាក់ជាលេខនៅពីខាងមុខសំនួរនិមួយៗផង ។

	A	B
____________	១. ការយោគយល់គ្នាទៅវិញទៅមកក្នុងរឿងពន្ធអាករ	ក. នយោបាយរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកចំពោះអាមេរិកឡាទីនមានជាប់ទាក់ទងពីរឿងគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក សន្យាថានឹងមិនលូកដៃចូលក្នុងរឿងផ្ទៃក្នុង ឬ ផ្ទៃក្រៅរបស់ប្រទេសខាងអាមេរិកឡាទីនឡើយ ។
____________	២. លោក Cordell Hull	ខ. សហរដ្ឋអាមេរិកនឹងបញ្ចុះពន្ធអាកររបស់ខ្លួន បើសិនណាជាប្រទេសឯទៀតសុខចិត្តបញ្ចុះពន្ធអាកររបស់ខ្លួនផងដែរ ។
____________	៣. កម្លាំងអំណាចរបស់បក្ស Axis	គ. លោករដ្ឋលេខាធិការ ដែលបានធ្វើការចរចាពីសេចក្តីព្រមព្រៀងយោគយល់គ្នាក្នុងរឿងពន្ធអាករ ។
____________	៤. នយោបាយយោគយល់គ្នាទៅវិញទៅមក	ឃ. ជាបក្សសម្ព័ន្ធរវាងអាល្លឺម៉ង់ អ៊ីតាលី និងជប៉ុន ។
____________	៥. នយោបាយក្រៅប្រទេស	ង. ជាអង្គការពិភពលោក ដែលបានចាប់បង្កើតឡើងបន្ទាប់ពីចប់សង្គ្រាមលោកលើកទីមួយក្នុងការធ្វើអោយមានសន្តិភាព ។
____________	៦. នាវាពិឃាដ	ច. ជាគំនិត ឬ គំរោងការណ៍របស់រដ្ឋាភិបាលសំរាប់ទាក់ទងធ្វើការដោះស្រាយជាមួយប្រទេសឯទៀតៗ ។

526

______ ៧- គ្របសង្កត់

______ ៨- គណៈបក្សណាស៊ី

______ ៩- សម្ព័ន្ធរបស់

______ ១០- ទិញដោយអោយលុយដល់ដៃ និងដឹកនាំចេញដោយខ្លួនឯង

ង- ជាកប៉ាល់ចម្បាំងតូច មានល្បឿនលឿន ដែលប្រដាប់ទៅដោយកាំភ្លើងធំ គ្រាប់បែកទឹកសំរាប់បាញ់នាវា និង អាចបត់បែនបានយ៉ាងងាយរហ័ស ។

ជ- ជាច្បាប់របស់សហរដ្ឋអាមេរិក ដែលអាចអនុញ្ញាត្តិអោយប្រទេសកំពុងច្បាំងគ្នា ទិញនូវគ្រឿងសាស្ត្រាវុធពីអាមេរិកបាន បើសិនជាគេអោយលុយដល់ដៃ និង ដឹកនាំចេញដោយខ្លួនឯង ។

ឃ- ការគ្រប់គ្រងដោយប្រើអំណាចកម្លាំងយ៉ាងខ្លាំង ។

ញ- ជាគណៈបក្សសង្គមនិយម ដែលបានបង្កើតឡើងនៅប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ កាលពីឆ្នាំ ១៩១៩ ហើយដែលហ៊ីត្លែរធ្វើអោយមានអំណាចខ្លាំងឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៣៣ ។

៥. ការសិក្សាពីផែនទី

សូមដាក់ពណ៌ឆ្នូតប្រទេសទាំងប៉ុន្មាន ដែលនៅក្រោមការកាន់កាប់ត្រួតរបស់ អាល្លឺម៉ង់ និង អ៊ីតាលី កាលពីជំនាន់សង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ ។

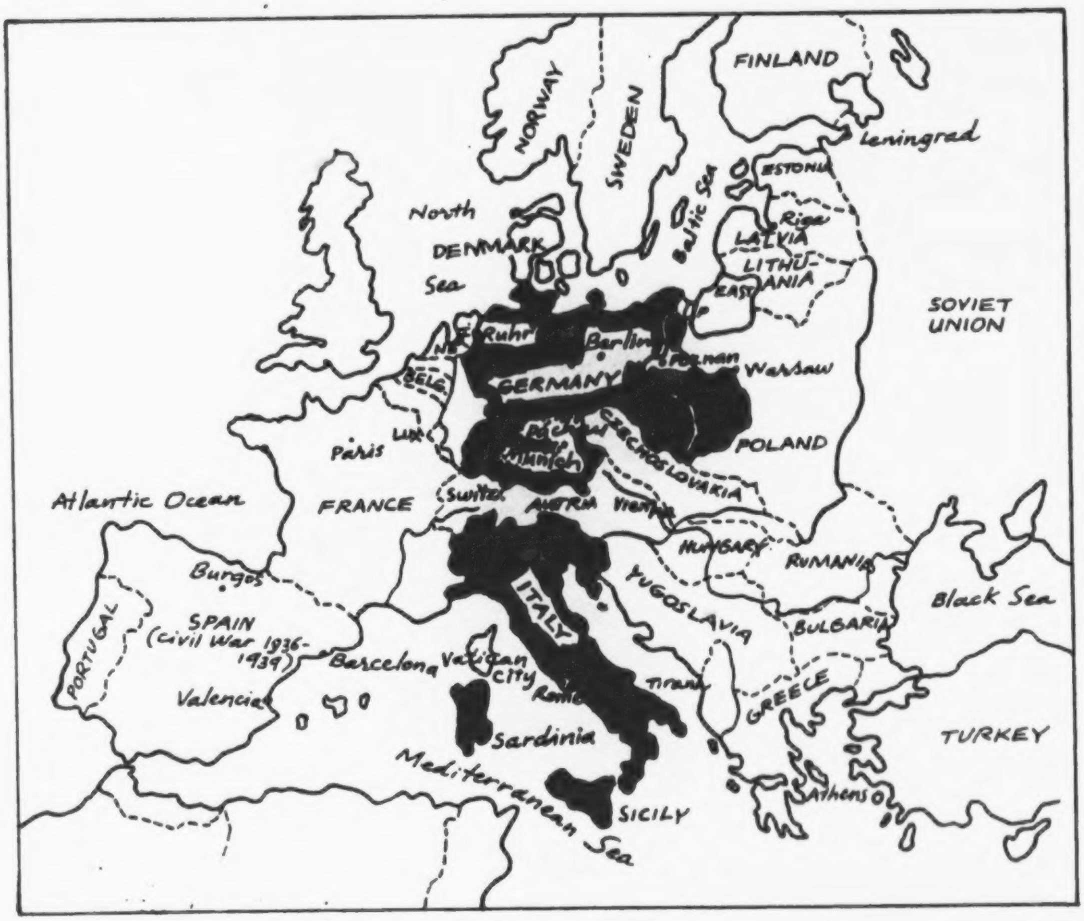
FINLAND
NORWAY
SWEDEN
Leningrad
ESTONIA
Baltic Sea
Riga
LATVIA
LITHUANIA
EAST
North
DENMARK
Sea
SOVIET UNION
Ruhr
Berlin
Poznan
Warsaw
NE
BELG.
GERMANY
LUX
Bohemia
CZECHOSLOVAKIA
POLAND
Paris
Munich
Atlantic Ocean
FRANCE
Switz.
AUSTRIA
Vienna
HUNGARY
RUMANIA
Burgos
ITALY
YUGOSLAVIA
Black Sea
PORTUGAL
SPAIN
(civil war 1936-1939)
BULGARIA
Barcelona
Vatican City
Rome
Tirana
GREECE
Valencia
Sardinia
TURKEY
Athens
Mediterranean Sea
SICILY

BEST COPY AVAILABLE

Packet 28: THE UNITED STATES AND THE SECOND WORLD WAR

NEW WORDS & USAGES   ពាក្យថ្មីៗ និង របៀបប្រើ

United Nations Declarations: សេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ
On January 1, 1941 representatives from 26 countries signed the United Nations Declaration.

The Big Three: ប្រទេសធំៗទាំងបី ស-រ-អា អង់គ្លេស និង សូវៀត
The U.S.A., Great Britain, and Russia were known as the Big Three.

allies: បក្សសម្ព័ន្ធ

liberate: ដោះលែង   រំដោះ
The allies liberated France in 1941.

advance: ដំណើរវាយលុកទៅមុខ
In North Africa, the British army stopped the advance of the Axis forces on their way to Egypt.

combined forces: ទ័ពដែលបញ្ចូលរួមគ្នា
The combined forces of British and American troops crushed the German forces in North Africa.

mountainous areas: តំបន់ដែលមានភ្នំច្រើន
Germans soldiers were still fighting in the mountainous areas of Northern Italy until the end of the war.

invasion: ចូលរាតត្បាត
The German invasion of Poland led to the start of World War II.

operation: ប្រតិបត្តិការ
During World War II, General Dwight Eisenhower was the commander of Operation Overlord in Europe.

V.E. Day: ជាថ្ងៃចុងបញ្ចប់នៃសង្គ្រាមនៅអឺរ៉ុប
The last day of war in Europe was called V.E. Day.

Coral Sea: សមុទ្រផ្កាថ្ម

The british and American Navies defeated the Japanese Navy in the Coral Sea.

leapfrog strategy: យុទ្ធសាស្ត្រលោតផ្លោះ

The allies used a special strategy, the leapfrog strategy, to win back the islands under Japanese control.

step up: បង្កើន

Japanese armies stepped up their invasion in Manchuria.

ultimatum: លក្ខខណ្ឌ ឬ ការស្នើរជាចុងក្រោយបំផុត

President Truman sent an ultimatum to the Japanese government.

atomic bomb: គ្រាប់បែកបរមាណូ

The first atomic bomb was dropped on Hiroshima, Japan in 1945.

damage: ខូចខាត

The damage caused by the Second World War was tremendous, and 10 million civilians were left homeless.

civilian: ស៊ីវិល

homeless: អ្នកដែលអត់ផ្ទះនៅ

Jews: សាសន៍យូវិញ

Six million of Jews had been murdered by the Nazis in the concentration camps.

concentration camp: ជំរំសំរាប់ប្រមូលផ្តុំ

post war era: ពេលក្រោយសង្គ្រាម

The United Nations helped many European countries during the post war era.

United Nations: អង្គការសហប្រជាជាតិ

Atlantic Charter: ធម្មនុញ្ញអាត្លង់ទិក

President Roosevelt and Prime Minister Churchill signed the Atlantic Charter in 1941.

General Assembly: មហាសន្និបាត

The two major bodies of the United Nations are the General Assembly and the Security Council.

Security Council: ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ

permanent member: សមាជិកជាអចិន្ត្រៃយ៍

The permanent members of the Security Council are the U.S.A., Great Britain, China, France, and Russia.

opposing blocs: ប្លុកទាំងពួកប្រឆាំង

There are two opposing blocs in the world today, the Free World and the Communist Bloc.

Cold War: សង្គ្រាមត្រជាក់

Differences between these two blocs have caused many problem during the Cold War era.

READING

28.1. THE U.S. AND THE ALLIES

28.1.1. After the U.S. declared war on Japan, Germany, and Italy, it appeared that countries from all over the world were involved in the war. Battlefields spread from Asia to Europe and from the Atlanic Ocean to the Pacific Ocean. Both sides tried to get more allies to help them fight the war.

28.1.2. On the first day of January 1941, representatives from 26 countries signed the **United Nations Declaration**. This declaration said that all these nations agreed to use their forces and their resources to fight the Axis. The declaration also reaffirmed that none of them would sign a separate peace treaty with the Axis. All 26 of these nations became the members of the Allies. The three biggest countries, the U.S.A., Great Britain, and Russia, were called the **Big Three**.

These countries gave help and many supplies to their allies during the war.

28.1.3. At the beginning of 1942, the allies agreed with each other on a common military plan. This plan established Europe as the major and most important target. President Roosevelt and Prime Minister Churchill also believed that Germany was the main threat to world peace. All other Allied countries also agreed that Germany must be defeated first. As a result, the Allies put their major effort into fighting Germany. At the same time they also tried to slow down the gains of Japan in the Pacific Ocean. When Germany and Italy were finally defeated, the Allies were able to use all their forces to defeat Japan.

28.2. LIBERATING EUROPE

28.2.1. By the end of 1941, Germany controlled most of Eastern. Central and Western Europe. But in 1942 the war began to go better for the Allies when their troops started to win some victories. In North Africa, the British Army had stopped the advance of the Axis forces on their way to Egypt at Al Alamein. Some weeks later, the combined forces of British and American troops landed in North Africa took control this area. Within 6 months, the Axis forces in North Africa had totally surrendered. At the end of 1942, German forces invading Russia were stopped at Leningrad. The Russians defeated the Germans and held almost all of the German soldiers as prisoners. The victories at Al Alamein and Leningrad were the turning point of the war in Europe.

28.2.2. The situation continued to improve for the Allies. By the end of 1943, the Axis armies were wiped out in North

Africa, Italy, and Russia. Italy surrended in September 1943, but German soldiers continued fighting in the mountainous areas in Northern Italy until the end of the war.

28.2.3. By 1944, the Allied forces in England were ready to cross the British Channel to invade Europe. This invasion was called Operation Overlord. U.S. General Dwight D. Eisenhower, the Commander-in-Chief of the Allies in Europe, directed this operation. On D. Day or June 6, 1944 about 200,000 allied soldiers landed on the seacoast of Normandy, France. By April 1945, the German armies were trapped between two forces. From the East, the Russians were moving toward Berlin, and from the West, the Allies were moving in after crossing the Rhine River. Germany surrendered on May 8, 1945. This victory was called V.E. Day or Victory in Europe Day.

28.3. DEFEATING THE JAPANESE

28.3.1. When the war ended in Europe, the Allies put all of their forces together in an effort to defeat Japan. The early battles in the Pacific front had not gone well for the Allies forces. By the middle of 1942, the Japanese controlled all the islands in the Pacific Ocean and the Japanese Navy was beginning to threaten Australia. In an effort to stop this Japanese advance toward Australia, the U.S. Navy and the Allies fought an important naval battle in the Coral Sea and destroyed almost all the Japanese warships. In June, 1942, the Allies were again victorious at the Battle of Midway. This victory proved to be the turning point of the Pacific war.

28.3.2. When the Japanese controlled the islands in the Pacific Ocean, they built many strong forts to be used in case of an Allies attack. In attempting to retake these islands, the Allies had planned a special strategy known asthe **leap-frog strategy**. Only the major islands would be attacked and the lesser important islands would be bypassed. In 1945, under the leadership of General Douglas McArthur, the Philippine Islands were liberated after 5 years of Japanese control. In June 1945, two more islands, Iwo Jima and Okinawa, fell to the United States Marines. The U.S. Air Force used these two islands to step up bombing raids on all cities and towns in Japan.

28.3.3. Efforts to end the war in the Pacific intensified. The U.S. also set up a naval blockade against Japan. Also President Harry S. Truman, who had become President in April, 1945 after Roosevelt's death, sent an **ultimatum** to the Japanese demanding surrender. The Japanese ignored that ultimatum. President Truman had to make a very forceful and difficult decision. He wanted the war to end as soon as possible. Therefore, he decided to use a new weapon, the **atomic bomb**, to defeat Japan. The first atomic bomb was dropped on Hiroshima on August 6, 1945 and another one was dropped on Nagasaki three days later. These two cities were completely destroyed and tens of thousands of people were killed. Japan was forced to surrender and on September 2, 1945, the Japanese government signed the formal terms of surrender.

28.4. CREATING THE UNITED NATIONS

28.4.1. Six years of war had badly battered Europe. The war caused much damage and left countless soldiers and civilians dead, wounded, or missing. The war also left 10 million people homeless and millions more - mostly Jews - had been mudered by the Nazis in the **concentration camps.** It would take many years and great effort to rebuild the shattered world.

28.4.2. While the war was being fought, the Allies had prepared a plan for world peace. The peace plan for the **post war era** had been adopted in 1941 after many meetings between President Roosevelt and Prime Minister Churchill. These two leaders signed the **Atlantic Charter** that was an agreement to work for a world free from war. Another meeting was held at Dumbarton Oaks, near Washington D.C., to create a new world peace- keeping body to be called the **United Nations.** In April 1945, a charter for this new peace organization was drawn up and was approved at an international meeting in San Francisco.

28.4.3. According to the charter, the United Nations set up two main bodies to maintain world peace. The first was the **General Assembly**, made up of all member countries, and formed to discuss world problems. The second was the Security Council, whose main duty was to enforce world peace. However, the Security Council was to act only with the approval of all its **permanent members** - the U.S.A., Great Britain, France, China, and Russia.

28.4.4. Other U.N. bodies were set up to deal with world economic, social, and cultural problems. The United Nations has done much for world peace. But soon after the war ended, the world became divided into two opposing blocs: the communist bloc and the free bloc. This division has caused many problems for the U.N. and had led to an era of **Cold War**.

EXERCISES

I. Word Search Puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

UNITED NATIONS
SECURITY
JEWS
GENERAL ASSEMBLY
OCEAN
CORAL SEA
BIG
NAVY
MEMBER
DAMAGE
LEAP FROG

ATOMIC
LIBERATE
COMBINED
CAMP
POLAND
HOMELESS
ITALY
AIRFORCE
PERMANENT
CHARTER
BOMB

OPERATION
ADVANCE
MOUNTAINOUS AEAS
CONCENTRATION CAMPS
INVASION
BLOCS
DECLARATIONS
POST WAR ERA
EUROPE
MURDER
STEP UP

U N I T E D N A T I O N S S A T O M I C

B H B O P E R A T I O N O N R A E B L H

I O L S E C U R I T Y Y M S E O U O E A

G M O I R L I B E R A T E E R T R M A R

A E C T S A M N O D N P M C A N O B P T

E L S A T R N A E C O Q B R W E P P F E

S E I L L A D V A N C E E O T N E U R R

L S U Y L T V Y J E W S R F S A G P O E

A S X I C I T N A L T A Z R O M A E G D

R Y V Z C O M B I N E D X I P R M T O R

O I M O U N T A I N O U S A R E A S R U

C O N O I S A V N I D N A L O P D X R M

G E N E R A L A S S E M B L Y C A M P S

C O N C E N T R A T I O N C A M P S S O

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

	A	B
____	a. Axis	1. The alliance of Japan, Italy, and Germany, which fought the Allies in World War II.
____	b. threaten	2. the barring of normal traffic into and out of an area.
____	c. cold war	3. a person who is not a member of the armed forces.
____	d. civilian	4. a camp in which political opponents or minorities may be held prisoners or killed.
____	e. blockade	5. a useful material or skill.
____	f. concentration camp	6. a final proposition or demand, especially by a party in a conflict.
____	g. resource	7. May 8, 1945, the day Germany surrendered in World War II.
____	h. V.E.Day	8. a world organization established in 1945 for the purpose of maintaining international peace.
____	i. ultimatum	9. a conflict that does not involve the active use of military force.
____	j. United Nations	10. to promise a negative action, to give warning of trouble to come.

III. True or False: Read each statement. Put a T next to each statement if it is true.Put an F in that space if it is false.

____ 1. President Roosevelt and Prime Minister Churchill believed that Germany was the main threat to world peace.

____ 2. The Allies did not win any victories at the end of 1942.

____ 3. At the end of 1942, on their way to invade Russia, German forces were stopped at Leningrad.

____ 4. By the end of 1943, the Axis armies stayed in North Africa, Italy, and Russia.

____ 5. In 1944, the Allied forces in England were ready to cross the British Channel to invade Europe.

____ 6. On D day or June 6,1944, about 200,000 allied soldiers landed on the seacoast of Normandy, France.

____ 7. When the war ended in Europe, the Allies could not put all of their forces together to defeat Japan.

____ 8. The U.S. Navy and the Allies fought an important naval battle in the Coral Sea.

____ 9. The Russians used the atomic bomb in 1945 to defeat the Japanese.

____10.The war caused much damage and left countless soldiers and civilians dead, wounded, or missing.

IV. Fill in the blank: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: permanent member, concentration camps, ultimatum, wiped out, atomic bomb, advance, United Nations Declaration, the Big Three, target, defeat.

1. On the first day of January 1941, representatives of 26 countries signed the ______________ .

2. The three biggest countries, the U.S.A., Great Britain, and Russia, were called __________ .

3. The allies agreed on a common military plan that made Europe the major and most important __________ .

4. When Germany and Italy were defeated, the Allies joined all their forces to ________ Japan.

5. In North Africa, the British Army had stopped the ________ of Axis forces on their way to Egypt at Al Almein.

6. By the end of 1943, the Axis armies were _________ in North Africa, Italy, and Russia.

7. The U.S. also set up a naval blockade against Japan and by an ___________ asked the Japanese to surrender.

8. President Truman decided to use a new weapon, the _______________ , to defeat Japan.

9. Most Jews had been murdered by the Nazis in ___________.

10. The U.S.A., Great Britain, France, Russia, and China are the _________________ in the Security Council.

ការអាន

២៨.១ សហរដ្ឋអាមេរិក និង បក្សសម្ព័ន្ធ

២៨.១.១ បន្ទាប់ពីសហរដ្ឋអាមេរិក បានប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយជប៉ុន អាល្លឺម៉ង់ និង អ៊ីតាលីមក ប្រទេសទាំងប៉ុន្មានក្នុងពិភពលោក គឺហាក់ដូចជាបានចូលជាប់ទាក់ទងនឹងសង្គ្រាមទាំងអស់ ។ សមរភូមិបានលាតត្រដាងពីខាងផ្នែកអាស៊ីទៅដល់អឺរ៉ុប និង ពីមហាសមុទ្រអាត្លង់ទិកទៅដល់មហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិក ។ បក្សទាំងសងខាងខិតខំរកប្រទេសឯទៀតពុមករួមបញ្ចូលជាមួយបក្សសម្ព័ន្ធខ្លួន ដើម្បីសំរាប់ជាជំនួយ ក្នុងការធ្វើសង្គ្រាមនេះ ។

២៨.១.២ នៅថ្ងៃទី មួយ ខែមករា ឆ្នាំ ១៩៤១ អ្នកតំណាងដែលមកពីប្រទេសចំនួន ២៦ បានចុះហត្ថលេខាលើសេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ សេចក្តីប្រកាសបានថ្លែងថា ប្រទេសទាំងប៉ុន្មាននេះ នឹងព្រមព្រៀងគ្នាប្រើប្រភពនៃកងទ័ពរបស់ខ្លួន ក្នុងការប្រយុទ្ធតទល់ជាមួយបក្ស Axis ។ សេចក្តីប្រកាសនេះ ព្រមទាំងបានធ្វើការអះអាងបន្ថែមទៀតថា គ្មានប្រទេសណាមួយ ក្នុងចំណោមប្រទេសទាំង ២៦ នេះ អាចនឹងមានអំណាចចុះសន្ធិសញ្ញាសន្តិភាពផ្សេងគ្នា ជាមួយនឹងបក្ស Axis បានឡើយ ។ ប្រទេសទាំង ២៦ នេះ ក៏បានក្លាយទៅជាសមាជិកនៃបក្សសម្ព័ន្ធរួមឡើង ។ សហរដ្ឋអាមេរិក អង់គ្លេស និង សូវៀត ត្រូវគេអោយឈ្មោះថា ប្រទេសធំទាំងបី ។ ប្រទេសទាំងបីនេះបានធ្វើជំនួយខាងគ្រឿងសម្ភារៈ និង ជួយដល់បក្សសម្ព័ន្ធខ្លួន ក្នុងការធ្វើសង្គ្រាមផង ។

២៨.១.៣ នៅដើមឆ្នាំ ១៩៤២ បក្សសម្ព័ន្ធបានយល់ព្រមព្រៀងគ្នា ចំពោះវិធានការណ៍យុទ្ធសាស្ត្ររួម ។ វិធានការណ៍នេះ បានចាត់ទុកផ្នែក អឺរ៉ុបថាជាចំណុច ដ៏សំខាន់បំផុត ។ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt និង លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី Churchill - នៃប្រទេសអង់គ្លេស ថែមទាំងមានជំនឿថា អាល្លឺម៉ង់ជាប្រភពនៃការកំហែងគំរាមដល់សន្តិសុខពិភពលោកទាំងមូលផង ។ ចំណែកឯប្រទេសឯទៀតពុនៃបក្សសម្ព័ន្ធរួមក៏យល់ថា ត្រូវតែវាយយកជ័យជំនះពីអាល្លឺម៉ង់មុនគេបង្អស់ដែរ ។ ដោយហេតុនេះហើយ ទើបបក្សសម្ព័ន្ធបានខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងពេញទំហឹង ក្នុងការប្រយុទ្ធជាមួយអាល្លឺម៉ង់ ។ នៅពេលជាមួយគ្នានោះ ពួកគេក៏បានខំធ្វើអោយការរីកចំរើនខាងផ្លូវសឹករបស់ជប៉ុនខាងផ្នែកមហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិកចុះអន់ថយមកវិញដែរ ។ នៅពេលដែលគេវាយឈ្នះទៅលើអាល្លឺម៉ង់ និង អ៊ីតាលីរួច បក្សសម្ព័ន្ធក៏អាចដាក់កងទ័ពរបស់ខ្លួនទាំងប៉ុន្មានអោយវាយយកជ័យជំនះពីជប៉ុនថែមទៀត ។

២៨.២ ការរំដោះផ្នែកអឺរ៉ុប

២៨.២.១ នៅរយៈចុងក្រោយ នៃឆ្នាំ ១៩៤១ អាល្លឺម៉ង់បានកាន់កាប់ត្រួតត្រាលើងតែ

ទាំងអស់ទៅលើភាគខាងកើត កណ្តាល និង ភាគខាងលិចនៃផ្នែកអឺរ៉ុប ។ ក៏ប៉ុន្តែដល់ឆ្នាំ ១៩៤២ សង្គ្រាមក៏ចាប់មានភាពប្រសើរឡើងវិញ ដោយសារបក្សសម្ព័ន្ធចាប់ផ្តើមមានជោគជ័យខ្លះៗ ។ នៅអាហ្វ្រិកខាងជើង កងទ័ពអង់គ្លេសបានវាយទប់ជាប់នូវការវាយលុកទៅនៃទ័ពពួក Axis នៅ Al ALAMEIN ដែលកំពុងតែវាយរន្ទះទៅរកអេហ្ស៊ីប ។ ប៉ុន្មានអាទិត្យក្រោយមក កងទ័ពរួមរបស់អាមេរិកាំង និង អង់គ្លេសក៏បានចូលទៅដល់ និង កាន់កាប់អាហ្វ្រិកផ្នែកខាងជើង ហើយក្នុងរយៈពេលតែ ៦ ខែ ប៉ុណ្ណោះ កងទ័ព Axis ខាងអាហ្វ្រិកខាងជើងក៏សុំចុះចាញ់តែម្តង ។ នៅចុងឆ្នាំ ១៩៤២ ទ័ពអាល្លឺម៉ង់ ដែលចូលទៅរាតត្បាតនៅសហភាពសូវៀត ត្រូវគេវាយបញ្ឈប់នៅ Leningrad ។ បន្ទាប់មករុស្ស៊ីក៏វាយយកជ័យជំនះទៅលើអាល្លឺម៉ង់បាន ព្រមទាំងចាប់ទាហានអាល្លឺម៉ង់ធ្វើជាឈ្លើយសង្គ្រាមស្ទើរតែទាំងអស់ផង ។ ជ័យជំនះនៅ Al Alamein និង Leningrad ធ្វើអោយមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងចំពោះសង្គ្រាមនៅខាងផ្នែកអឺរ៉ុប ។

២៨-២-២- ស្ថានភាពសឹករបស់បក្សសម្ព័ន្ធកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើងថែមទៀត ។ នៅពេលចុងឆ្នាំ ១៩៤៣ កងទ័ព Axis បានត្រូវគេវាយកំចាត់ខ្ទេចខ្ទីនៅអាហ្វ្រិកខាងជើង អ៊ីតាលី និង សូវៀត ។ អ៊ីតាលី ក៏ត្រូវសុំចុះចាញ់នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៤៣ ប៉ុន្តែ ទាហានអាល្លឺម៉ង់នៅតែធ្វើការវាយប្រយុទ្ធតទៅទៀត នៅតាមដំបន់ដែលមានភ្នំជាច្រើននៃផ្នែកអ៊ីតាលីខាងជើងរហូតទាល់តែសង្គ្រាមបានបញ្ចប់សព្វគ្រប់ ។

២៨-២-៣ ដល់ឆ្នាំ ១៩៤៤ កងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធនៅអង់គ្លេសបានរៀបចំខ្លួន ហើយជាស្រេចក្នុងការឆ្លងកាត់ច្រកផ្លូវសមុទ្រអង់គ្លេស ដើម្បីនឹងវាយលុកចូលអឺរ៉ុប ។ ការវាយលុកនេះមានឈ្មោះថា កិច្ចប្រតិបត្តិការ Overlord ។ លោកឧត្តមសេនីយ៍អាមេរិកាំង Dwight D. Eisenhower ដែលជាមេបញ្ជាការជាន់ខ្ពស់នៃកងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធនៅអឺរ៉ុប ជាអ្នកដឹកនាំប្រតិបត្តិការសឹកនេះ ។ នៅថ្ងៃឈ្មោះ D (D Day) គឺជាថ្ងៃទី ៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៤៤ កងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធជិត ២០ ម៉ឺននាក់ ក៏បានវាយចូលទៅតាមឆ្នេរសមុទ្រ Normandy នៃប្រទេសបារាំង ។ ដល់ខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៤៥ កងទ័ពអាល្លឺម៉ង់ ក៏ធ្លាក់នៅជាប់កណ្តាលរវាងកងទ័ពពីរ ។ ពីផ្នែកខាងកើត ទ័ពរុស្ស៊ីបានវាយលុកតំរង់ទៅរក Berlin និង ពីខាងផ្នែកខាងលិច កងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធបានរុលទៅមុខ បន្ទាប់ពីបានឆ្លងកាត់ទន្លេ Rhine មក ។ អាល្លឺម៉ង់ក៏ត្រូវសុំចុះចាញ់ នៅថ្ងៃទី ៨ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ១៩៤៥ ។ ជ័យជំនះនេះមានឈ្មោះហៅថា V.E Day ឬ គឺជ័យជំនះនៅអឺរ៉ុប ។

២៨-៣ ការវាយឈ្នះទៅលើជប៉ុន

២៨-៣-១ នៅពេលដែលសង្គ្រាមបានចប់នៅផ្នែកអឺរ៉ុប កងទ័ពរបស់បក្សសម្ព័ន្ធក៏បានដាក់

ចូលគ្នាទាំងអស់ ក្នុងការវាយយកជំនះទៅលើជប៉ុន ។ ការប្រយុទ្ធដាច់ដំបូងនៅតាមសមរភូមិប៉ាស៊ីហ្វិកមិនសូវបានលទ្ធផលប្រសើរឡើយ ចំពោះកងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធ ។ ដល់ពេលពាក់កណ្ដាលឆ្នាំ ១៩៤២ ជប៉ុនបានកាន់កាប់កោះទាំងអស់ខាងមហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិក ហើយពេលនោះ កងនាវាចរជប៉ុនក៏បានធ្វើការគំរាមកំហែងដល់អូស្ត្រាលីថែមទៀត ។ ក្នុងការខិតខំ ដើម្បីនឹងចង់បញ្ឈប់នូវការវាយទៅមុខនៃទ័ពជប៉ុនឆ្ពោះទៅរកអូស្ត្រាលីនេះ កងនាវាចរអាមេរិកាំង និង បក្សសម្ព័ន្ធខ្លួនបានធ្វើការប្រយុទ្ធមួយយ៉ាងសំខាន់នៅសមុទ្រផ្កាថ្ម (Coral Sea) ហើយព្រមទាំងបានបំផ្លិចបំផ្លាញនាវាចម្បាំងជប៉ុនសឹងតែទាំងអស់ផង ។ នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤២ កងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធក៏បានទទួលជ័យជំនះមួយទៀតនៅ Midway ។ ជ័យជំនះនេះបានបញ្ជាក់អោយឃើញពីភាពផ្លាស់ប្តូរនៃសង្គ្រាមខាងផ្នែកប៉ាស៊ីហ្វិក ។

២៨.៣.២ នៅពេលដែលជប៉ុនវាយចូលទៅកាន់កាប់កោះទាំងប៉ុន្មានខាងមហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិកនេះ ពួកគេបានសង់ជាបន្ទាយយ៉ាងធំៗ សំរាប់ប្រើនៅពេលដែលមានការវាយប្រហារពីបក្សសម្ព័ន្ធ ។ ក្នុងគោលបំណងនឹងចង់វាយដណ្តើមយកកោះទាំងនោះមកវិញ កងបក្សសម្ព័ន្ធបានធ្វើគំរោងការណ៍យុទ្ធសាស្ត្រពិសេសមួយ ដែលមានឈ្មោះហៅថា យុទ្ធសាស្ត្រលោតផ្លោះ ។ តាមគំរោងការណ៍នេះ ទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធនឹងវាយលុកយកកោះណាដែលសំខាន់ៗមុន ដោយផ្លោះចោលនូវកោះ ដែលមិនសូវសំខាន់សិន ។ នៅឆ្នាំ ១៩៤៥ ដោយនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់លោកឧត្តមសេនីយ៍ Douglas McArthur បក្សសម្ព័ន្ធបានវាយរំដោះយកបានកោះ Philippine មកវិញ បន្ទាប់ពីនៅក្រោមកណ្ដាប់ដៃរបស់ជប៉ុនអស់រយៈពេល ៥ ឆ្នាំមក ។ ដល់ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៤៥ កោះពីរទៀតគឺ Iwo Jima និង Okinawa ក៏ត្រូវកងទ័ពម៉ារីនអាមេរិកាំងវាយដណ្តើមយកបានថែមទៀត ។ នៅលើកោះទាំងពីរនេះហើយ ដែលកងអាកាសចរអាមេរិកាំង ប្រើធ្វើជាមូលដ្ឋានសំរាប់បង្កើនការទំលាក់គ្រាប់បែកទៅលើទីក្រុងតូចធំទាំងឡាយរបស់ជប៉ុន ។

២៨.៣.៣ ការប្រឹងប្រែងខិតខំបញ្ចប់សង្គ្រាមនៅប៉ាស៊ីហ្វិកក៏កាន់តែមានភាពខ្លាំងឡើងថែមទៀត ។ កងនាវាចរអាមេរិកាំងបានបិទផ្លូវសមុទ្រមិនអោយជប៉ុនចេញចូលបាន ។ ពេលនោះទៀតលោកប្រធានាធិបតី Hary S. Truman ដែលទើបនឹងបានឡើងកាន់កាប់អំណាច នៅខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៤៥ បន្ទាប់ពីលោក Roosevelt បានចូលមរណៈភាពទៅ ថែមទាំងបានធ្វើជាលក្ខខ័ណ្ឌចុងក្រោយបំផុតទៅអោយជប៉ុន ទាមទារអោយជប៉ុនចុះចាញ់ ។ ជប៉ុនធ្វើមិនដឹងមិនឮចំពោះសេចក្ដីស្នើរនេះ ។ ពេលនោះលោកប្រធានាធិបតី Truman ត្រូវបង្ខំចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីនឹងធ្វើការសំរេចចិត្តដ៏ពិបាកមួយរបស់លោក ។ លោកចង់អោយសង្គ្រាមបានចប់យ៉ាងឆាប់រហ័ស ដូច្នេះលោកក៏សំរេចថានឹងត្រូវប្រើអាវុធដ៏ថ្មីមួយ គឺ គ្រាប់បែកបរមាណូ ដើម្បីសំរាប់យកជ័យជំនះទៅលើជប៉ុន ។ គ្រាប់បែកបរមាណូទីមួយ បានទម្លាក់ទៅលើ Hiroshima នៅថ្ងៃទី ៦ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៤៥

- បីថ្ងៃក្រោយមកគ្រាប់បែកបរមាណូនេះក៏បានទម្លាក់ទៅលើ Nagasaki ទៀត ។ ទីក្រុងទាំងពីរនេះត្រូវខូចខាតទ្រព្យទាំងអស់ ហើយមនុស្សរាប់ម៉ឺននាក់ក៏ត្រូវស្លាប់បាត់បង់ជីវិតដែរ ។ ជប៉ុនត្រូវបង្ខំអោយចុះចាញ់នៅថ្ងៃទី ២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៤៦ ដោយរដ្ឋាភិបាលជប៉ុន បានចុះហត្ថលេខា នៅលើឃ្លានៃសេចក្តីព្រមព្រៀងចុះចាញ់សង្គ្រាមផង ។

២៨-៥ ការបង្កើតអង្គការសហប្រជាជាតិ

២៨-៥-១ សង្គ្រាម ៦ ឆ្នាំ បានធ្វើអោយផ្នែកអឺរ៉ុបទទួលខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ ព្រមទាំងបានធ្វើអោយទាហាន និង ប្រជារាស្ត្រស្លាប់បាត់បង់ជីវិត របួស ឬ ក៏បាត់ខ្លួនរាប់មិនអស់ផង ។ សង្គ្រាមនេះថែមទាំងបានធ្វើអោយមនុស្សចំនួន ១០ លានអត់ផ្ទះនៅ ហើយមនុស្សរាប់លាននាក់ទៀត ដែលភាគច្រើនជាជនជាតិយូដា ត្រូវពួកណាស៊ីសំលាប់ចោលនៅក្នុងជំរុំប្រមូលផ្តុំផង ។ កិច្ចការរៀបចំកសាងឡើងវិញ ត្រូវមានការប្រឹងប្រែងយ៉ាងខ្លាំង និង អស់ពេលយ៉ាងយូរឆ្នាំទៀតផង ។

២៨-៥-២ នៅពេលដែលគេកំពុងតែជាប់ដៃធ្វើសង្គ្រាមនោះ ពួកបក្សសម្ព័ន្ធបានរៀបចំវិធានការដើម្បីសំរាប់សន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។ វិធានការដើម្បីសន្តិភាពសំរាប់រយៈពេលក្រោយសង្គ្រាមនេះ ក៏បានចាប់ផ្តើមប្រើឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៤១ បន្ទាប់ពីមានការប្រជុំគ្នាជាច្រើនដងរវាងលោកប្រធានាធិបតី Roosevelt និង លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីអង់គ្លេស Churchill - មេដឹកនាំប្រទេសទាំងពីរនេះ បានចុះហត្ថលេខាលើធម្មនុញ្ញអាត្លង់ទិច ដែលជាសេចក្តីព្រមព្រៀងធ្វើការរួមគ្នារកសន្តិភាពអោយពិភពលោក ។ កិច្ចប្រជុំមួយទៀតបានធ្វើឡើងនៅ Dumbarton Oaks ដែលស្ថិតនៅជិតរដ្ឋធានី Washington, D.C ក្នុងការបង្កើតនូវគណៈថែរក្សាសន្តិភាពពិភពលោកថ្មី ដែលមានឈ្មោះហៅថា អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ នៅខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៤៥ ធម្មនុញ្ញរបស់អង្គការសន្តិភាពនេះ ក៏បានបង្កើតឡើង ហើយដែលបានទទួលយល់ព្រម នៅក្នុងការប្រជុំអន្តរជាតិនៅ San Francisco ផង ។

២៨-៥-៣ តាមច្បាប់ធម្មនុញ្ញនេះ អង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវបង្កើតជាគណៈសំខាន់ពីរសំរាប់ថែរក្សាសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។ ផ្នែកទីមួយគឺ អង្គសភា ដែលរួមបង្កើតឡើង ដោយសមាជិកនៃប្រទេសទាំងអស់ ។ កិច្ចការធំរបស់អង្គសភានេះ គឺដើម្បីសំរាប់ជជែកពិភាក្សាពីបញ្ហាក្នុងពិភពលោក ។ ផ្នែកទីពីរ គឺក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ ដែលកិច្ចរបស់គេគឺ ធ្វើអោយប្រតិបត្តិតាមច្បាប់ធ្វើអោយមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។ ក៏ប៉ុន្តែក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខនេះនឹងអាចចាត់វិធានការបានលុះត្រាតែមានការព្រមព្រៀងពីសមាជិកអចិន្ត្រៃជាមុនសិន គឺ សហរដ្ឋអាមេរិក អង់គ្លេស បារាំង ចិន និង សូវៀត ។

២៨-៥-៤ អង្គភាពឯទៀតៗរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិក៏បានបង្កើតឡើងបន្ថែមក្នុងការធ្វើការដោះស្រាយនូវបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក បញ្ហាសង្គម និង បញ្ហាវប្បធម៌ ។អង្គការសហប្រជាជាតិ

នេះបានបំពេញកិច្ចការជាច្រើនសំរាប់សន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ក៏ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីសង្គ្រាមទុះឈប់មក ពិភពលោកក៏បានចែកចេញជា ផ្នែកពីរប្លុក ដែលប្រឆាំងគ្នា គឺ ប្លុកកុម្មុនិស្ត និង ប្លុកលោកសេរី ។ ការបែងចែកនេះ បានធ្វើអោយអង្គការសហប្រជាជាតិមានបញ្ហាជាច្រើន ហើយ ដែលបានដឹកនាំបន្តិតអោយមានជារយៈពេលសង្គ្រាមត្រជាក់ទៀតផង ។

ការហាត់

១. របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ ៖ សូមរក និង គូសរង្វង់ជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣៦ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបផ្ដេក បញ្ឈរ និង បញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាសព្រាង ទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

UNITED NATIONS
SECURITY
JEWS
GENERAL ASSEMBLY
OCEAN
CORAL SEA
BIG
NAVY
MEMBER
DAMAGE
LEAP FROG

ATOMIC
LIBERATE
COMBINED
CAMP
POLAND
HOMELESS
ITALY
AIR FORCE
PERMANENT
CHARTER
BOMB

OPERATION
ADVANCE
MOUNTAINOUS AREAS
CONCENTRATION CAMPS
INVASION
BLOCS
DECLARATIONS
POST WAR ERA
EUROPE
MURDER
STEP UP

U	N	I	T	E	D	N	A	T	I	O	N	S	S	A	T	O	M	I	C
B	H	B	O	P	E	R	A	T	I	O	N	O	N	R	A	E	B	L	H
I	O	L	S	E	C	U	R	I	T	Y	Y	M	S	E	O	U	O	E	A
G	M	O	I	R	L	I	B	E	R	A	T	E	E	R	T	R	M	A	R
A	E	C	T	S	A	M	N	O	D	N	P	M	C	A	N	O	B	P	T
E	L	S	A	T	R	N	A	E	C	O	Q	B	R	W	E	P	P	F	E
S	E	I	L	L	A	D	V	A	N	C	E	E	O	T	N	E	U	R	R
L	S	U	Y	L	T	V	Y	J	E	W	S	R	F	S	A	G	P	O	E
A	S	X	I	C	I	T	N	A	L	T	A	Z	R	O	M	A	E	G	D
R	Y	V	Z	C	O	M	B	I	N	E	D	X	I	P	R	M	T	O	R
O	I	M	O	U	N	T	A	I	N	O	U	S	A	R	E	A	S	R	U
C	O	N	O	I	S	A	V	N	I	D	N	A	L	O	P	D	X	R	M
G	E	N	E	R	A	L	A	S	S	E	M	B	L	Y	C	A	M	P	S
C	O	N	C	E	N	T	R	A	T	I	O	N	C	A	M	P	S	S	O

២. របៀបប្រៀបផ្ទឹម៖

សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេងក្រោមអក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយសរសេរដាក់ជាលេខពីខាងមុខសំនួរនិមួយៗផង ។

	A	B
________	ក. Axis	១. ការរួបរួមគ្នាដោយមនុស្ស ឬ ប្រទេសមួយក្រុម ។
________	ខ. គំរាមកំហែង	២. ជាឈ្មោះរបស់សម្ព័ន្ធយោធារួមមានអាល្លឺម៉ង់ និង អ៊ីតាលី ។
________	គ. សង្គ្រាមត្រជាក់	៣. មនុស្សណាដែលមិនមែនជាសមាជិករបស់កងទ័ព ។
________	ឃ. ស៊ីវិល	៤. ជាជំរំសំរាប់ដាក់ពួកឈ្លើយសឹកយោធា ឬ ក៏ជនភាគតិចដែលគេចង់សំលាប់ចោល ។
________	ង. ប្លុក	៥. ជាសម្ភារៈដែលមានប្រយោជន៍ ឬ ក៏ជំនាញការអ្វីមួយ ។
________	ច. ជំរំប្រមូលផ្តុំ	៦. ជាការស្នើរ ឬ លក្ខខ័ណ្ឌជាចុងក្រោយបំផុតជាពិសេសរវាងបក្សដែលឈ្លោះគ្នា ។
________	ឆ. ធនធាន	៧. ថ្ងៃទី ៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩៤៥ ជាថ្ងៃដែលអាល្លឺម៉ង់សុំចុះចាញ់សង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ ។
________	ជ. ថ្ងៃ V.E Day	៨. ជាអង្គការពិភពលោក ដែលបានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៤៥សំរាប់មើលការខុសត្រូវ និង ថែរក្សាសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។
________	ឈ. ការស្នើរជាចុងក្រោយ	៩. ការឈ្លោះ ឬ ប៉ះទង្គិចគ្នា ដោយមិនប្រើនូវកំលាំងទ័ព ។
________	ញ. អង្គការសហប្រជាជាតិ	១០. ជាការសន្យាថានឹងធ្វើអំពើអាក្រក់អ្វីមួយ ឬក៏ហាមប្រាមថានឹងធ្វើអោយមានចលាចល ។

៣. ពិត ឬ មិនពិត៖

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយដាក់ជាអក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថា ពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លា ដែលយល់ថា មិនពិត ។

________ ១. លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt និង លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីអង់គ្លេស Churchill មានជំនឿថា អាល្លឺម៉ង់ ជាប្រភពនៃការគំរាមកំហែងដល់សន្តិសុខពិភពលោក ។

________ ២. នៅចុងឆ្នាំ ១៩៤២ កងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធមិនបានទទួលជោគជ័យអ្វីទាំងអស់ក្នុងសង្គ្រាម ។

________ ៣. នៅចុងឆ្នាំ ១៩៤២ នៅពេលដែលកំពុងតែវាយលុកតំរង់ចូលទៅក្នុងស្រុករុស្ស៊ី កងទ័ពអាល្លឺម៉ង់ត្រូវគេវាយបញ្ឈប់នៅ Leningrad

________ ៤. នៅចុងឆ្នាំ ១៩៤៣ កងទ័ពពួក Axis បានស្ថិតនៅក្នុងអាហ្វ្រិកខាងជើង អ៊ីតាលី និង រុស្ស៊ី ។

________ ៥. នៅឆ្នាំ ១៩៤៤ កងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធនៅអង់គ្លេស បានរៀបចំខ្លួនហើយជាស្រេចក្នុងការឆ្លងកាត់ច្រកផ្លូវសមុទ្រអង់គ្លេស ដើម្បីវាយលុកចូលអឺរ៉ុប ។

________ ៦. នៅថ្ងៃទី ៦ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៤៤ ដែលជាថ្ងៃ D Day កងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធប្រហែល ២០ ម៉ឺននាក់ បានចាប់វាយចូលតាមឆ្នេរសមុទ្រ Normandy នៃប្រទេសបារាំង ។

________ ៧. នៅពេលដែលសង្គ្រាមខាងផ្នែកអឺរ៉ុបចប់មក បក្សសម្ព័ន្ធមិនអាចដាក់បញ្ចូលកងទ័ពខ្លួនរួមគ្នាបានទេ ក្នុងការវាយយកជំនះទៅលើជប៉ុន ។

________ ៨. កងនាវាចរអាមេរិកាំង និង បក្សសម្ព័ន្ធខ្លួនបានធ្វើការប្រយុទ្ធដ៏សំខាន់មួយនៅសមុទ្រផ្កាថ្ម (Coral Sea)

________ ៩. រុស្ស៊ីបានប្រើគ្រាប់បែកបរមាណូនៅឆ្នាំ ១៩៤៥ ដើម្បីសំរាប់យកជ័យជំនះទៅលើជប៉ុន ។

________ ១០. សង្គ្រាមបានធ្វើអោយមានការខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ ព្រមទាំងបានធ្វើអោយទាហាន និង ស៊ីវិលស្លាប់បាត់បង់ជីវិត របួស ឬ ក៏បាត់ខ្លួនរាប់មិនអស់ផង ។

៤- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ៖

សូមបំពេញនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយដាក់បញ្ចូលនូវពាក្យ ឬ ក្រុមពាក្យ ដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវសំរាប់ឃ្លានោះ ៗ ពាក្យទាំងនោះមាន ៖ - សមាជិកអចិន្ត្រៃ - ជំនំប្រមូលផ្តុំ - សេចក្តីស្នើរជាចុងក្រោយបំផុត- វាយកំចាត់ចោល- គ្រប់បែកបរមាណូ - ការវាយរុលទៅមុខ- សេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ - ប្រទេសធំៗទាំងបី - ចំណុចវាយយកជ័យជំនះ ។

១- នៅថ្ងៃដំបូងនៃខែមករា ឆ្នាំ ១៩៤២ អ្នកតំណាងពីប្រទេសទាំង ២៦ បានចុះហត្ថលេខាលើ _

២- សហរដ្ឋអាមេរិក អង់គ្លេស និង រុស្ស៊ី ត្រូវបានគេអោយឈ្មោះថា _ _ _ _ _ _ _

៣- បក្សសម្ព័ន្ធបានយល់ព្រមទៅលើវិធានការយុទ្ធសាស្ត្ររួម ដែលគេចាត់តាំងផ្នែកអឺរ៉ុបថាជា _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ យ៉ាងសំខាន់បំផុត ។

៤- នៅពេលដែលអាល្លឺម៉ង់ និង អ៊ីតាលីចុះចាញ់មក កងទ័ពបក្សសម្ព័ន្ធបានដាក់រួមគ្នាសំរាប់ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ ទៅលើជប៉ុន ។

៥- នៅអាហ្វ្រិកខាងជើង កងទ័ពអង់គ្លេសបានបញ្ឈប់នូវការ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ នៃកងទ័ព Axis នៅ Al Alamein នៅពេលដែលពួកនោះកំពុងវាយរន្ទាះទៅរកអេហ្ស៊ីប ។

៦- នៅចុងឆ្នាំ ១៩៤៣ កងទ័ព Axis ត្រូវបានគេ _ _ _ _ _ _ _ នៅអាហ្វ្រិកខាងជើង អ៊ីតាលី និង រុស្ស៊ី ។

៧- កងនាវាចរអាមេរិកាំង ក៏បានបិទផ្លូវមិនអោយជប៉ុនចេញចូលបាន ហើយព្រមទាំងបានធ្វើជា _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ ដោយសុំអោយជប៉ុនចុះចាញ់ផង ។

៨- លោកប្រធានាធិបតី Truman បានសំរេចចិត្តប្រើអាវុធថ្មីមួយ គឺ _ _ _ _ _ _ _ _ សំរាប់ធ្វើអោយជប៉ុនចុះចាញ់ ។

៩- ប្រជាជនយូវីហ្វភាគច្រើនត្រូវអាល្លឺម៉ង់សំលាប់ចោលនៅក្នុង_ _ _ _ _ _ ។

១០- សហរដ្ឋអាមេរិក អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និង ចិន ជា _ _ _ _ _ _ _ នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ ។

Section VII: DEPRESSION ANE GLOBAL CONFLICT

Packet 29: THE MODERN LABOR MOVEMENT

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង របៀបប្រើ

union: សហភាពរបស់កម្មករ សហជីព

Unions were set up to help workers.

vocational school: សាលាបង្ហាត់បង្រៀនខាងមុខរបរ ឬ វិជ្ជាជីវៈ

There are many vocational schools in this country.

family experience: ការពិសោធន៍ក្នុងគ្រួសារ

In the 15th century, workers were trained through family experiences.

factories: រោងចក្រ

Today, many factories have moved from the cities to the country.

textile factory: រោងចក្រខាងត្បាញ

The textile factories hired children and women as workers because the owners were able to pay them a low salary.

Department of Labor: ក្រសួងការងារ

The federal government helped the workers by setting up the Department of Labor.

injunction: អធិបញ្ញា

Strikes could be stopped by using an injunction.

open shop movement: ចលនាផ្សារបើកទ្វារចំហ

The unions were against the open shop movement.

550

union retreat: ការដកថយពីសហភាពកម្មករ

During the depression, when workers were afraid to lose their jobs, there was a retreat from the union.

craft unions: អង្គការសហភាពតាមអាជីវៈផ្សេងៗ

In 1866 the American Federation of Labor was set up by members of the craft unions.

industrial workers: កម្មករឧស្សាហកម្ម

John L. Lewis set up his own organization for industrial workers called the CIO.

split: ការបែកចេញពីគ្នា បែងចែក

They split the bread into two pieces.

READING

29.1. THE WORK FORCE AND THE UNION:

29.1.1. One of the most important resources of American industry is the labor force. Before 1900, most of the workers in the U.S. were semiskilled or unskilled workers. They were not trained by **vocational schools**. They were trained either on the job or through **family experiences**. About 80% of the work force was male; the remaining 20% were female workers and children. Male workers handled all the heavy jobs in the factories or on the farms. Female workers and children used to work in the tabacco, clothing, or **textile factories**. Conditions for all workers were terrible. They received low wages and worked long hours. They did not have any insurance or fringe benefits. Early unions met with strong resistance from employers and were too small and ineffective to help workers obtain better working conditions and benefits.

29.1.2. As industries grew and expanded, business leaders were able to gain tremendous power by creating trusts or monopolies. Employers determined both the salaries and the working hours of workers. They were able to stop the influence of the early unions by firing the rebellious workers. However, as the power of management increased, labor organizations began to grow and expand. Workers realized that the only way they would ever receive better wages or improve conditions was to join together to fight employers.

29.1.3. Therefore, between 1890 and 1919 many labor organizations,such as the National Labor Union, the Knights of Labor, and the American Federation of Labor, were born in the United States. During that time labor organizations began to win some victories. The government was becoming more aware of the plight of workers. Congress started passing laws to help workers obtain better benefits and conditions. In 1913 the **Department of Labor** was created. In 1914 the Clayton Antitrust Act was passed. This act said that the government would not use **injunctions** to break up strikes. In 1915 the Folette Seaman's Act was passed to help sailors on merchant ships to obtain shorter working hours and more benefits. The government also attempted to protect child workers by creating an age limit for hiring them. Despite all these victories, workers' needs were still not fulfilled. They still wanted to get better wages, improved conditions and increased security, so they continued to organize many strikes and they asked the government to act further.

29.1.4. During the 1920's, the influence of the labor unions decreased for two reasons. First, the 1920's was a time of great prosperity and industrial growth. Employers were able to increase salaries and benefits. Second, they established new policies which enabled them to hire non-union workers. One of these policies was the **open shop**. The open shop could hire any workers they needed. Employees did not have to join the union in order to work. This policy also caused the union membership to fall sharply.

29.2. THE UNION RETREAT

29.2.1. In the 1930's, during the depression, the power of labor unions continued to decline. Unions were unable to help the workers because the number of unemployed was too great. About 4,000 workers were laid off every day. When President Roosevelt took office, 13 million people had already lost their jobs. The workers who were still fortunate enough to be working in the factories or companies were afraid of losing their jobs and did not want to make the employers upset by joining the labor union. The workers looked to the government for help.

29.2.2. President Roosevelt responded by creating the New Deal, a plan that he hoped would increase business and industry, provide jobs and end the Depression. During the First New Deal, President Roosevelt wanted to help workers **by all possible means.** He believed that if workers could get jobs and earn money they would use their money to buy products. This would help business to recover and ease the depression. Congress put more money into public projects which created hundreds of jobs. Congress also passed more laws to protect workers. The Wagner Act of 1935 said that yellow dog contracts and the black lists were illegal. The Social Security Act of 1935 helped insure the future of the workers when they became old or unemployed.

29.3. THE ADVANCE OF UNIONISM: THE AFL AND THE CIO

29.3.1. The American Federation Labor (AFL) was set up in 1886 and almost all of its members were from **craft unions.** In 1934 some people wanted to let the industrial unions become a part of AFL. William Greeen, the president of the AFL at that time, disagreed with that idea and voted against it. Therefore, John L. Lewis set up his own organization for **industrial workers** called the Committee for Industrial Organization (CIO). The CIO represented the workers in the big factories or heavy industries, such as ship building, automobile factories, or steel factories. Their philosophies of unionism were so different that the AFL and the CIO could not work together. The split continued until 1955 while both of these organizations grew steadily. The result was that the AFL and the CIO competed with each other by accepting all types of workers into their unions. The AFL had some unskilled and semiskilled members and the CIO represented some craft unions.

29.4. AMERICAN LABOR TODAY:

29.4.1. In 1955 the AFL and CIO joined together and became the biggest labor organization in the United States. The joined Union accepted all kinds of workers and its membership soon grew to 20 million. The AFL-CIO was very influential in helping workers get more benefits and improve their standard of living.

EXERCISES

I. Word Search Puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

OPEN SHOP
FAMILY EXPERIENCE
MALE
VOCATIONAL SCHOOL
DEPARTMENT OF LABOR
LABOR UNION
AMERICAN FEDERATION

JOB
WAGE
AFL
JOIN
CIO
MORE
AUTO
FORCES

CRAFT
MONEY
LABOR
SALARY
MEMBER
OFFICE
SYSTEM
STRIKE
SPLIT

UNION
KNIGHT
BENEFIT
FACTORY
TEXTILE
TRUST
FARMER
MONOPOLY
UPSET

SAILORS
INFLUENCE
CONGRESS
TRAINING
INJUNCTION
SEMI SKILL
CRAFT UNION
OPEN SHOP
INSURANCE

A	M	E	R	I	C	A	N	F	E	D	E	R	A	T	I	O	N	O	F	L	N
M	O	N	E	Y	U	M	O	N	O	P	O	L	Y	B	I	C	H	L	O	A	O
S	A	I	L	O	R	S	A	F	L	C	O	N	G	R	E	S	S	O	R	B	I
V	O	C	A	T	I	O	N	A	L	S	C	H	O	O	L	O	A	N	C	O	N
I	P	C	O	N	O	S	E	M	I	S	K	I	L	L	A	U	T	O	E	R	U
N	E	F	O	R	C	E	S	I	T	T	R	A	I	N	I	N	G	X	N	U	R
S	N	S	T	R	I	K	E	L	S	J	O	M	F	A	R	M	E	R	I	I	O
U	S	U	P	S	E	T	O	Y	U	O	B	A	O	F	F	I	C	E	Z	C	B
R	H	M	E	M	B	E	R	E	R	B	A	L	A	B	O	U	E	C	A	T	A
A	O	C	R	A	F	T	E	X	T	I	L	E	C	A	N	A	C	T	T	O	L
N	P	P	O	H	S	N	E	P	O	S	L	W	A	G	E	E	N	H	I	R	A
C	V	S	S	O	S	P	L	I	T	A	I	K	C	I	O	L	L	N	S	S	N
E	E	A	Y	V	A	S	E	E	I	N	F	L	U	E	N	C	E	K	N	I	O
I	M	L	S	M	O	R	E	N	Z	Y	C	R	A	F	T	U	N	I	O	N	I
L	E	A	T	J	O	I	N	C	E	M	P	L	O	Y	E	R	I	A	L	L	T
O	N	R	E	X	B	E	N	E	F	I	T	I	N	J	U	N	C	T	I	O	N
R	T	Y	M	D	E	P	A	R	T	M	E	N	T	O	F	L	A	B	O	R	N

II. True or False:

Read each statement. Put a T text to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

_____ 1. One of the most important resources of American industry is the labor force.

_____ 2. Before 1900, workers were trained in vocational schools.

_____ 3. Male workers made up about 80%, and female workers about 20% of the work force.

_____ 4. Female workers used to work in tobacco, clothing, or textile factories.

_____ 5. Workers had insurance and many benefits before 1900.

_____ 6. Business leaders wanted to control the business system and therefore created trusts or monopolies.

_____ 7. In 1913 Congress set up the Department of Labor.

_____ 8. In 1915 the Folette Seaman's Act was passed to help sailors on merchant ships to get shorter working hours and more benefits.

_____ 9. The open shop could not hire anyone they needed.

_____10. During the First New Deal, President Roosevelt wanted to help the workers by any posible means.

III. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provide.

A	B
_____ 1. strike	a. a union of skilled labor workers founded in 1886.
_____ 2. black list	b. an organization of workers formed to bargain with employers for better wages, benefits, and working conditions.
_____ 3. AFL-CIO	c. complete control of a product or service by one business concern.
_____ 4. monopoly	d. a refusal to work by

		organized labor groups.
_____	5. split	e. the large industrial and craft union formed in 1955.
_____	6. Labor Union	f. a court order to stop a strike.
_____	7. American Federation of Labor	g. a school where some skills were taught.
_____	8. injunction	h. to divide into two parts.
_____	9. vocational school	i. an agreement between employer and employee in which the worker states that he will not join a union.
_____	10. yellow-dog contract	j. a list of known union members which is used by anti-union businesses to prevent employment of such persons.

IV. Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: Labor Unions, Department of Labor, injunction, heavy industry, textile factories, trusts or monopolies, open shop movement, social security act, craft union, standard of living.

1. The membership of AFL-CIO was 20 million and the union helped them get more benefits and improve their ________ .
2. The American Federation Labor (AFL) was set up in 1886 and almost all of its members were ____________ .

3. The ___________ in 1935 insured the future of the workers when they became old or unemployed.

4. The leaders of the business system set up their own policie such as _____________ , so that they could hire anyone they needed.

5. During 1920's, the influence of the ___________ decreased because of the prosperity of the industries.

6. In 1913 Congress set up the ________________ to regulate labor activities.

7. The Clayton Antitrust Act said that the government could not use an ____________ to break up the strikes.

8. Business leaders wanted to control the system; therefore they created the ___________ .

9. Female workers used to work in the tobacco, clothing, or ___________ .

10. Male workers handled all ____________ in the factories or on the farms.

ការងារ

២៨ - ១

២៨ - ១ - ១ ប្រភពមួយយ៉ាងសំខាន់របស់ឧស្សាហកម្មអាមេរិកាំង គឺកម្លាំងថាមពលនៃអ្នកធ្វើការ ។ នៅមុនឆ្នាំ ១៩០០ កម្មករភាគច្រើនដែលនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក គឺច្រើនតែអ្នកជំនាញការល្មមៗ ឬ ក៏អ្នកដែលគ្មានជំនាញការអ្វីទាំងអស់ ។ ពួកទាំងនេះមិនបានទទួលការបង្ហាត់បង្រៀនពីសាលាខាងមុខវិជ្ជាជីវៈអ្វីឡើយ គឺគេរៀនចេះតែពីកន្លែងធ្វើការ ឬ ក៏ចេះពីការពិសោធន៍នៅក្នុងគ្រួសារតែម្តង ។ កងកម្លាំងនៃអ្នកធ្វើការចំនួន៨០ភាគរយ គឺសុទ្ធតែប្រុសៗ - ២០ ភាគរយជាស្រ្តី ឬ ក្មេងៗ ។ កម្មករប្រុសៗធ្វើការងារធ្ងន់ៗនៅក្នុងរោងចក្រ ឬ នៅស្រែចំការ ចំណែកឯពួកស្រីៗ និង ក្មេងវិញច្រើនតែធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រថ្នាំជក់ រោងចក្រធ្វើសម្លៀកបំពាក់ ឬ ក៏រោងចក្រវាយនភ័ណ្ឌ ។ ស្ថានភាពរបស់ពួកកម្មករអស់នេះ គឺមានភាពយ៉ាងវេទនាអស្ចារ្យ គេបានទទួលប្រាក់កម្រៃយ៉ាងតិចតួច ដោយត្រូវធ្វើការអស់ពេលយ៉ាងយូរម៉ោង ហើយជាពិសេសគ្មានការធានារ៉ាប់រង និង មិនដែលបានទទួលប្រយោជន៍បំណាច់អ្វីទាំងអស់ ។ ក្រុមសហភាពកម្មករ ដែលកើតឡើងដំបូង ត្រូវបានជួបប្រទះ និង ការទប់ទល់ប្រឆាំងយ៉ាងខ្លាំងពីម្ចាស់ហាង ឬ រោងចក្រ ហើយជាពិសេសក្រុមនេះច្រើនតែក្រុមតូចតាចដែលគ្មានប្រសិទ្ធិភាពអ្វីទាំងអស់ ក្នុងការជួយអោយមានភាពប្រសើរឡើងក្នុងការងារ និង ជួយរកប្រយោជន៍បំណាច់អោយដល់ពួកកម្មករនេះ ។

២៨ - ១ - ២ នៅពេលដែលឧស្សាហកម្មកាន់តែរីកដុះដាល និង ពង្រីកកាន់តែធំឡើង ពួកមេដឹកនាំខាងជំនួញអស់នោះ ចេះរកមធ្យោបាយ ដើម្បីនឹងធ្វើអោយខ្លួនកាន់តែមានថាមពលខ្លាំងឡើងថែមទៀត ដោយគេបង្កើតអោយមានជាការផ្តាច់មុខ និង ការកាន់កាប់មុខជំនួញ ឬ ផលិតផលណាមួយ ដែលគេអាចកំរិតតំលៃបាន ។ ពួកម្ចាស់ហាងជាអ្នកដាក់កំណត់កំរិតនៃប្រាក់កំរៃ និង ពេលម៉ោងធ្វើការអោយដល់ពួកកម្មករ ហើយពួកគេព្រមទាំងមានសមត្ថភាពនឹងបញ្ឈប់នូវឥទ្ធិពលនៃក្រុមសហភាពកម្មករពីដំបូងៗទៀតផង ដោយដេញចោលកម្មករណាដែលបះបោរប្រឆាំងនឹងគេ ។ ប៉ុន្តែដោយសារអំណាចកំលាំងនៃអ្នកកាន់កាប់កិច្ចការកាន់តែកើនច្រើនឡើង អង្គការការងារក៏រីកចំរើនកាន់តែខ្លាំងឡើងដែរ ។ ពួកកម្មករយល់ឃើញថា មានផ្លូវតែមួយគត់ដែលធ្វើអោយពួកគេអាចនឹងបានទទួលប្រាក់កំរៃច្រើនគួរសម និង ធ្វើអោយស្ថានភាពនៃការងាររបស់គេរឹងប្រសើរឡើង គឺដើបពួតដៃគ្នាប្រយុទ្ធនឹងពួកម្ចាស់ហាងទាំងនោះ ។

២៨ - ១ - ៣ ហេតុដូច្នេះហើយ បានជានៅចន្លោះឆ្នាំ ១៨៦០ និង ឆ្នាំ ១៩១៨ គេឃើញមានអង្គការការងារជាច្រើនដូចជា the National Labor Union, the Knights of Labor

និង the American Federation of Labor បានកើតមានឡើងនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។ នៅពេលនោះ ក្រុមសហភាពកម្មករបានចាប់ផ្ដើមទទួលជោគជ័យខ្លះៗ ដោយសាររដ្ឋាភិបាលបានចាប់ភ្ញាក់ផ្អើល និងយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើស្ថានភាពរបស់ពួកកម្មករទាំងនេះ ។ រដ្ឋសភាក៏ចាប់ផ្ដើមបង្កើតជាច្បាប់សំរាប់ជួយដល់អ្នកធ្វើការអោយមានស្ថានភាព និង ប្រយោជន៍បំណាច់ប្រសើរឡើង ។ នៅឆ្នាំ ១៩១៣ ក្រសួងការងារក៏បានបង្កើតឡើង ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩១៤ ច្បាប់សំរាប់ប្រឆាំងនឹងរបបពាណិជ្ជកម្មផ្ដាច់មុខ (the Clayton Antitrust Act) ក៏បានបង្កើតឡើងទៀត ។ ច្បាប់នេះបានចែងថា រដ្ឋាភិបាល នឹងមិនប្រើអធិបញ្ញា ទៅសំរាប់បំបែកកូដកម្មបានឡើយ ។ នៅឆ្នាំ ១៩១៥ ច្បាប់មួយទៀតឈ្មោះ Folette Seaman's Act ក៏បានបង្កើតចេញបន្ថែម ដើម្បីសំរាប់ជួយដល់ពួកកម្មករនាវាជំនួញ អោយបានធ្វើការតិចពេលជាងពីមុន និងបានទទួលប្រយោជន៍បំណាច់ច្រើនលើសពីមុនផង ។ រដ្ឋាភិបាលព្រមទាំងខំប៉ុនប៉ងចង់ជួយដល់អ្នកធ្វើការក្មេងៗទៀត ដោយបានដាក់កំណត់អាយុសំរាប់អោយពួកនេះធ្វើការ ។ ទោះជាគេបានទទួលជោគជ័យទាំងប៉ុន្មានរួចមកហើយក៏ដោយ ក៏សេចក្ដីត្រូវការរបស់ពួកកម្មករនៅមិនទាន់បានពេញលេញនៅឡើយ ។ ពួកគេនៅតែចង់ទាមទារអោយតំលើងប្រាក់កំរៃ និង ចង់អោយស្ថានភាពនៃការងាររឹតតែបានប្រសើរជាងមុនទៅទៀត ហើយជាពិសេសគឺបង្កើនប្រយោជន៍បំណាច់សំរាប់ជាការទីពឹងទៅថ្ងៃមុខផង ។ ដូច្នេះពួកគេនៅតែបន្តការរៀបចំបង្កើតកូដកម្ម និង ទាមទារអោយរដ្ឋាភិបាលចាត់វិធានការណ៍ថែមទៀត ។

២៩-១-៤ កាលដំណាច់ឆ្នាំ ១៩២០ ឥទ្ធិពលរបស់អង្គការការងារត្រូវបានចុះអន់ថយដោយសារហេតុពីរយ៉ាង - ទីមួយគឺកាលដំណាច់នោះជាពេលដែលមានភាពរុងរឿងថ្កុំថ្កើង និង ការដុះដាលយ៉ាងខ្លាំងនៃឧស្សាហកម្ម ។ ពួកម្ចាស់ហាងបានបង្កើនថែមនូវប្រាក់កំរៃ និង ប្រយោជន៍បំណាច់អោយដល់ពួកកម្មករ ។ ទីពីរ គឺពួកម្ចាស់ហាងបានបង្កើតនូវច្បាប់ថ្មីៗ ដែលអាចធ្វើអោយគេជួលអ្នកធ្វើការ ដែលមិនមែនជាសមាជិករបស់សហភាពកម្មករ ។ ច្បាប់មួយក្នុងចំណោមច្បាប់ទាំងនោះមានឈ្មោះហៅថា ផ្សារបើកទ្វារចំហ (open shop) ច្បាប់នេះគឺបើកដៃអោយពួកម្ចាស់ហាងជួលនូវកម្មករធ្វើការទៅតាមសេចក្ដីត្រូវការ ដោយកម្មករនោះមិនចាំបាច់ចូលជាសមាជិកនៃសហភាពកម្មករមុនសិនឡើយ ។ វិធានការណ៍នេះបានធ្វើអោយសមាជិករបស់អង្គការសហភាពកម្មករចុះចំនួនជាខ្លាំង ។

២៩-២ ការដកថយពីសហភាពកម្មករ

២៩-២-១ កាលពីដំណាច់ឆ្នាំ ១៩៣០ ដែលជាពេលដែលមានវិបត្តិយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរខាងសេដ្ឋកិច្ចនោះ ឥទ្ធិពលរបស់អង្គការសហភាពការងារកាន់តែត្រូវចុះអន់ថយឡើង ។ អង្គការទាំងនោះមិនអាចជួយពួកកម្មករបានទៀតឡើយ ពីព្រោះ អ្នកដែលអត់ការធ្វើមានចំនួនច្រើនពេក ។ នៅពេលនោះ មានកម្មករចំនួនប្រហែល ៤ លាននាក់ ដែលត្រូវគេបញ្ឈប់

មិនអោយធ្វើការដោយទៀងទាត់ថ្ងៃ ។ ក្នុងពេលដែលលោកប្រធានាធិបតី Roosevelt បានឡើងកាន់កាប់អំណាច មានមនុស្សចំនួន ១៣ លាននាក់ ត្រូវដែលអត់ការធ្វើ ។ ពួកកម្មករដែលនៅសល់ទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេចាត់ទុកថាមានសំណាង ហើយនៅមានកិច្ចការធ្វើនៅក្នុងរោងចក្រ ឬ ហាងជំនួញផ្សេងៗ រិតតែមានការភិតភ័យខ្លាំងថែមទៀតដោយខ្លាចអត់ការធ្វើ ។ ដូច្នេះពួកនេះមិនហ៊ានចូលរួមជាមួយអង្គការសហភាពទេ ព្រោះខ្លាចម្ចាស់ហាង ឬ ម្ចាស់រោងចក្រអាក់អន់ចិត្តនឹងគេ ។ ពេលនោះពួកកម្មករក៏បានបែរទៅរកជំនួយពីរដ្ឋាភិបាលម្តងវិញ ។

២៥.២.២ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt បានឆ្លើយតបទៅនឹងស្ថានការណ៍នេះ ដោយបង្កើតជាវិធីដោះស្រាយថ្មី ។ វិធានការណ៍ដែលលោកលើកឡើងថាមុខជានឹងជួយធ្វើអោយជំនួញ និង ឧស្សាហកម្មកើនឡើងវិញ ព្រមទាំងអាចផ្តល់ជាការងារដល់ប្រជារាស្ត្រ និងធ្វើអោយវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចមានភាពធូរស្រាលដូចដើមវិញផង ។ ក្នុងវិធីដោះស្រាយថ្មីលើកទីមួយ លោក Roosevelt បានជួយដល់ពួកកម្មករ តាមគ្រប់មធ្យោបាយទាំងអស់ ។ លោកមានជំនឿថា បើកាលណាកម្មករអាចរកការងារធ្វើបាន ពួកនោះនឹងមានប្រាក់ចំណូលសំរាប់ទិញនូវគ្រឿងផលិតផលទូទៅ ហើយដែលអាចធ្វើអោយពាណិជ្ជកម្មចាប់រើបរើឡើងវិញ ជាពិសេសធ្វើអោយវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចមានភាពធូរស្រាលបន្តិចម្តងៗ ។ រដ្ឋសភាបានដាក់សុំចូលបន្ថែមទៅលើកិច្ចការសាធារណៈ ដែលអាចបង្កើតជាការងារជាច្រើនសំរាប់ប្រជារាស្ត្រហើយថែមទាំងបានបង្កើតច្បាប់ឯទៀតសំរាប់ការពារដល់កម្មករទៀតផង ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣៥ ច្បាប់ឈ្មោះ Wagner Act ដែលបានចែងថា the yellow dog contract និង black lists (- សូមមើលអត្ថន័យនៅ packet ទី ១៧)- ជាវិធីខុសច្បាប់ ។ ថែមពីលើនេះ ច្បាប់ Social Security Act នៃឆ្នាំ ១៩៣៥ ក៏រិតតែធ្វើអោយកម្មករមានការកក់ក្តៅអាចពឹងផ្អែកទៅលើ នៅពេលដែលគេអត់ការធ្វើ ឬ ក្នុងពេលចូលវ័យចាស់ជរា ។

២៥.៣ ការជឿនលឿនទៅមុខនៃអង្គការសហភាពនិយម

អង្គការសហភាព AFL និង CIO

២៥.៣.១ អង្គការឈ្មោះ the American Federation of Labor (AFL) បានចាប់បង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ ១៨៨៦ ហើយសមាជិករបស់ក្រុមនេះភាគច្រើនគឺសុទ្ធតែមកពីខាងអង្គការសហភាពនៃអាជីវៈផ្សេងៗ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣៤ មានមនុស្សខ្លះចង់អោយដាក់អង្គការសហភាពខាងឧស្សាហកម្ម ជាផ្នែករបស់អង្គការ AFL ដែរ ។ លោក William Green ដែលជាមេប្រធានរបស់ AFL ជំនាន់ពេលនោះមិនយល់ស្របជាមួយគំនិតនេះទេ ហើយលោកព្រមទាំងបានរិះគន់ប្រឆាំងទៀតផង ។ ដូច្នេះហើយបានជាលោក John L.Lewis បានចាប់ផ្តើមបង្កើតអង្គការសំរាប់កម្មករនៃផ្នែកខាងឧស្សាហកម្មដោយខ្លួនឯង ដែលមានឈ្មោះថា the Committee for Industrial Organization (CIO) ។

អង្គការ CIO នេះជាអ្នកតំណាងពួកកម្មករ ដែលធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រធំៗ ឬ ក៏ខាងឧស្សាហកម្មធ្ងន់ៗ ដូចជា ផ្នែកខាងសង់កប៉ាល់ រោងចក្រឡាន និង រោងចក្រដែកថែបជាដើម ។ល។ ទស្សនៈវិជ្ជានៃពួកសហភាពនិយមនេះមានគំនិតខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំង ដែលបានធ្វើអោយអង្គការ AFL និង CIO មិនអាចធ្វើការរួមគ្នាបាន ។ ការបែងចែកនេះនៅតែមានរហូតមកដល់ឆ្នាំ ១៩៥៥ ហើយក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះអង្គការទាំងពីរ ក៏ចេះតែដុះដាលខ្លាំងឡើងៗដែរ ។ លទ្ធផលដែលបានមក គឺការប្រណាំងប្រជែងគ្នារវាងក្រុមអង្គការទាំងពីរនេះ ដោយអង្គការនិមួយៗខិតខំទទួលយកចូលនូវកម្មករគ្រប់ប្រភេទ ។ ក្នុងអង្គការ AFL គឺមានសមាជិកខ្លះ ដែលមិនមែនជាអ្នកជំនាញការអ្វីទាំងអស់ និង សមាជិកខ្លះទៀត ជាអ្នកដែលមានជំនាញការខ្លះប៉ុណ្ណោះ ចំណែកខាងអង្គការ CIO វិញក៏ជាអ្នកតំណាងខាងសហភាពអាជីវៈខ្លះដែរ ។

២៩-៤ អង្គការសហភាពអាមេរិកាំងក្នុងពេលសព្វថ្ងៃនេះ

២៩-៤-១ នៅឆ្នាំ ១៩៥៥ អង្គការ AFL និង CIO បានចូលរួបរួមគ្នា ហើយដែលបានក្លាយទៅជាអង្គការការងារយ៉ាងធំបំផុតនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។ សហភាពរួមគ្នានេះ បានទទួលយកនូវកម្មករគ្រប់ប្រភេទ ដែលរយៈពេលយ៉ាងខ្លីក្រោយមកសមាជិកបានកើនទៅដល់ចំនួន ២០ លាននាក់ ។ អង្គការ AFL-CIO នេះមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំង ក្នុងការជួយរកបំណាច់ប្រយោជន៍អោយដល់ពួកកម្មករ ព្រមទាំងបានជួយធ្វើអោយបមាណីយនៃជីវភាព (standard of living) បានប្រសើរឡើងផង ។

ការហាត់

៚៚៚

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ ៖ សូមរក និង គូសរង្វង់ជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៤៣ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនេះ អាចរកឃើញតាមរបៀប បញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ឆៀង - ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

OPEN SHOP
FAMILY EXPERIENCE
MALE
VOCATIONAL SCHOOL
DEPARTMENT OF LABOR
LABOR UNION

AMERICAN FEDERATION

JOB
WAGE
AFL
JOIN
CIO
MORE
AUTO
FORCES

CRAFT
MONEY
LABOR
SALARY
MEMBER
OFFICE
SYSTEM
STRIKE
SPLIT

UNION
KNIGHT
BENEFIT
FACTORY
TEXTILE
TRUST
FARMER
MONOPOLY
UPSET

SAILORS
INFLUENCE
CONGRESS
TRAINING
INJUNCTION
SEMI SKILL
CRAFT UNION
OPEN SHOP
INSURANCE

A	M	E	R	I	C	A	N	F	E	D	E	R	A	T	I	O	N	O	F	L	N
M	O	N	E	Y	U	M	O	N	O	P	O	L	Y	B	I	C	H	L	O	A	O
S	A	I	L	O	R	S	A	F	L	C	O	N	G	R	E	S	S	O	R	B	I
V	O	C	A	T	I	O	N	A	L	S	C	H	O	O	L	O	A	N	C	O	N
I	P	C	O	N	O	S	E	M	I	S	K	I	L	L	A	U	T	O	E	R	U
N	E	F	O	R	C	E	S	I	T	T	R	A	I	N	I	N	G	X	N	U	R
S	N	S	T	R	I	K	E	L	S	J	O	M	F	A	R	M	E	R	I	I	O
U	S	U	P	S	E	T	O	Y	U	O	B	A	O	F	F	I	C	E	Z	C	B
R	H	M	E	M	B	E	R	E	R	B	A	L	A	B	O	U	E	C	A	T	A
A	O	C	R	A	F	T	E	X	T	I	L	E	C	A	N	A	C	T	T	O	L
N	P	P	O	H	S	N	E	P	O	S	L	W	A	G	E	E	N	H	I	R	A
C	V	S	S	O	S	P	L	I	T	A	I	K	C	I	O	L	L	N	S	S	N
E	E	A	Y	V	A	S	E	E	I	N	F	L	U	E	N	C	E	K	N	I	O
I	M	L	S	M	O	R	E	N	Z	Y	C	R	A	F	T	U	N	I	O	N	I
L	E	A	T	J	O	I	N	C	E	M	P	L	O	Y	E	R	I	A	L	L	T
O	N	R	E	X	B	E	N	E	F	I	T	I	N	J	U	N	C	T	I	O	A
R	T	Y	M	D	E	P	A	R	T	M	E	N	T	O	F	L	A	B	O	R	N

២. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយដាក់អក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅមុខឃ្លាណាដែលយល់ថាមិនពិត ។

________ ១. ប្រភពមួយយ៉ាងសំខាន់របស់ឧស្សាហកម្មអាមេរិកាំង គឺកំលាំងថាមពលនៃអ្នកធ្វើការ ។

________ ២. នៅមុនឆ្នាំ ១៩០០ ពួកកម្មករបានត្រូវគេបង្ហាត់បង្រៀននៅក្នុងសាលាខាងមុខវិជ្ជាជីវៈ ។

________ ៣. កម្មករប្រុសៗ មានចំនួនដល់ទៅ ៨០ ភាគរយ ឯចំណែកកម្មករស្រីៗវិញ មានចំនួនប្រហែល ២០ ភាគរយប៉ុណ្ណោះ ។

________ ៤. កម្មករស្រីៗច្រើនតែធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រថ្នាំជក់ រោងចក្រតាងសំលៀកបំពាក់ និង រោងចក្រវាយនភ័ណ្ឌ ។

________ ៥. នៅមុនឆ្នាំ ១៩០០ ពួកកម្មករទាំងនេះមានការធានារ៉ាប់រង និងបំណាច់ប្រយោជន៍ទៀតជាច្រើនផង ។

________ ៦. ពួកមេដឹកនាំខាងដំនួញចង់ធ្វើការកាន់កាប់ទៅលើមុខរបរខ្លួនដោយបានបង្កើតជាការផ្តាច់មុខ និង របៀបគ្រប់គ្រងដែលគេអាចកំរិតថ្លៃបាន ។

________ ៧. នៅឆ្នាំ ១៩១៣ រដ្ឋសភា បានបង្កើតក្រសួងការងារឡើង ។

________ ៨. នៅឆ្នាំ ១៩១៥ ច្បាប់មួយឈ្មោះ Folette Seaman's Act ក៏បានកើតចេញឡើងទៀត សំរាប់ជួយដល់ពួកកម្មករនាវាដំនួញ អោយបានធ្វើការតិចម៉ោងជាងពីមុន និង បានទទួលបំណាច់ប្រយោជន៍ច្រើនថែមទៀត ។

________ ៩. ផ្សារបើកទ្វារចំហ (open shop) មិនអាចជួយពួកកម្មករបានទៅតាមសេចក្តីត្រូវការឡើយ ។

________ ១០. ក្នុងវិធីដោះស្រាយថ្មីលើកទីមួយ លោកប្រធានាធិបតី Roosevelt ចង់ជួយដល់ពួកកម្មករទៅតាមមធ្យោបាយទាំងអស់ ។

៣- របៀបប្រៀបផ្ទឹម

សូមប្រៀបផ្ទឹមពាក្យដែលនៅខាងឆ្វេងក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយសរសេរដាក់ជាលេខនៅពីមុខសំនួរនិមួយៗផង ។

	A	B
______	១- កូដកម្ម	ក- ជាអង្គការសហភាពការងាររបស់កម្មករខាងជំនាញការដែលបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ ១៨៨៦
______	២- black list	ខ- ជាអង្គការកម្មករដែលបង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងនឹងចរចាជាមួយពួកម្ចាស់ហាងដើម្បីនឹងអោយមានប្រាក់កំរៃបំណាច់ប្រយោជន៍ និង ស្ថានភាពការងារកាន់តែប្រសើរឡើង
______	៣- AFL-CIO	គ- ការកាន់កាប់គ្រប់គ្រងទៅលើផលិតផល ឬ កិច្ចការដោយលះបង់ប្រណាំងប្រជែងខាងមុខជំនួញ
______	៤- ការផ្តាច់មុខ	ឃ- ការបដិសេធន៍មិនព្រមធ្វើការដែលចាត់ចែងឡើងដោយក្រុមសហភាពកម្មករ
______	៥- ការបែងចែក	ង- ជាអង្គការសហភាពយ៉ាងធំរបស់ឧស្សាហកម្មនិងអាជីវៈផ្សេងៗ ដែលបានកើតឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៥៥
______	៦- សហភាពការងារ	ច- ជាបញ្ជាពីតុលាការ ដើម្បីអោយបញ្ឈប់កូដកម្ម
______	៧- the American Federation of Labor (AFL)	ឆ- ជាសាលាសំរាប់បង្ហាត់បង្ហាញខាងជំនាញការ
______	៨- អធិបញ្ជា	ជ- ការចែកចេញជាពីរផ្នែក
______	៩- សាលាវិជ្ជាជីវៈ	ឈ- ជាកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងកម្មករនិងម្ចាស់ហាង ដែលពួកកម្មករសន្យាថា គេនឹងមិនចូលរួមជាមួយនឹងសហភាពកម្មករទេ

_______ ១០- yellow dog contract

ញ- ជាបញ្ជីឈ្មោះពួកសមាជិកអង្គការសហភាព ដែលសំរាប់យកមកប្រើដោយពួកម្ចាស់ហាងដែលប្រឆាំងនឹងអង្គការនេះ ដោយបដិសេធអ្នកដែលមានឈ្មោះមិនអោយចូលធ្វើការទេ

៤- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញឃ្លានីមួយៗ ដោយដាក់បញ្ចូលនូវពាក្យ ឬ ក្រុមពាក្យដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវសំរាប់ឃ្លានោះ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន ៖ អង្គការការងារ - ក្រសួងការងារ - អធិបញ្ញា - កិច្ចការធ្លន់ពុ - រោងចក្រវាយនភណ្ឌ - ការផ្តាច់មុខ ឬ ការកាត់កាប់ទៅលើមុខជំនួញណាដែលគេកំរិតតម្លៃបាន - បណ្តាផ្សារបើកទ្វារចំហ - ច្បាប់ Social Security Act - អង្គការសហភាពទាំងអាជីវៈផ្សេងៗ - បមាណីយនៃជីវភាព ។

១- អ្នកចូលជាសមាជិកនៃអង្គការ AFL-CIO មានចំនួន ២០ លាននាក់ ហើយអង្គការនេះដែលអោយបានបំណាច់ប្រយោជន៍ច្រើនថែមទៀត ព្រមទាំងបានធ្វើអោយ __________ ប្រសើរឡើងផង ។

២- អង្គការ AFL បានកើតឡើងនៅឆ្នាំ ១៨៨៦ ហើយសមាជិករបស់អង្គការនេះភាគច្រើនសុទ្ធតែមកពីខាង ________________________________ ។

៣- ច្បាប់ __________________________ នៃឆ្នាំ ១៩៣៥ បានធ្វើអោយពួកកម្មករមានការកក់ក្តៅអាចពឹងផ្អែកទៅលើបាននៅក្នុងពេលអនាគត នៅពេលដែលគេឈប់ការធ្វើ និងមានវ័យចាស់ជរា ។

៤- ពួកមេដឹកនាំខាងជំនួញទាំងនោះបានបង្កើតអោយមានច្បាប់ខ្លួនឯងជាច្រើនដូចជាច្បាប់ __________________________ ដែលអាចបើកដៃអោយពួកគេជួលនូវកម្មករទៅតាមសេចក្តីត្រូវការ ។

៥- កាលពីរយៈពេលនៃឆ្នាំ ១៩២០ ឥទ្ធិពលនៃ __________________________ បានត្រូវបុះអន់ថយ ដោយសារភាពចំរើនរុងរឿងនៃឧស្សាហកម្ម ។

៦- នៅឆ្នាំ ១៩១៣ រដ្ឋសភាបានបង្កើត __________________________ ក្នុងការដាក់កំរិតបញ្ហាដល់ចលនាជំនួញខូរទៅក្នុងស្រុក ។

៧- ច្បាប់ the Clayton Antitrust Act បានចែងថា រដ្ឋាភិបាលមិនអាចប្រើ ______________________ ទៅសំរាប់បំបែកកូដកម្មបានឡើយ ។

៨- មេដឹកនាំខាងពាណិជ្ជកម្មទាំងនោះ ចង់ធ្វើការកាន់កាប់គ្រប់គ្រងទៅលើរបៀបធ្វើជំនួញ ដូច្នេះគេក៏រៀបបង្កើតជា________________________ ។

៩- កម្មករស្រីៗ ច្រើនតែធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រថ្នាំជក់ រោងចក្រធ្វើសំលៀកបំពាក់ និង____________________ ។ ✓

១០- កម្មករប្រុសៗប្រកប__________________ នៅក្នុងរោងចក្រ ឬ នៅក្នុងស្រែចំការ ។

Section VIII
World Leadership In The Nuclear Age

Section VIII: WORLD LEADERSHIP IN THE NUCLEAR AGE

Packet 30: THE CHALLENGE OF WORLD LEADERSHIP

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ

cold war: សង្គ្រាមត្រជាក់

A cold war occured when the Communist Bloc and the Capitalist Free World tried to expand their influence and control over the rest of the world.

ideology: មនោគមវិជ្ជា

The difference between the communist and capitalist-democratic ideologies became greater and greater.

obtain: ដែលទទួល ឬ បានទទួល

In 1949 both the Soviet Union and the U.S.A. obtained the atomic bomb.

communism: លទ្ធិកុម្មុនិស្ត

Eastern Europe: អឺរ៉ុបប៉ែកខាងកើត

The U.S. policy was to try to limit the expansion of Communism outside the nations of Eastern Europe.

sphere of influence: ដែនដីដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើ

Many small countries in Eastern Europe belonged within the sphere of influence of the Soviet Union.

rebel: ឧទ្ទាម

The Soviets helped rebel groups in Asia, Africa, and Latin America to revolt and to overthrow their governments.

guerilla: ទ័ពព្រៃ

The government forces were attacked by the guerillas near by the forest.

legitimate government: រដ្ឋាភិបាលដែលត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់

Until 1972, the U.S. recognized Chiang Kai-Shek's Republic of China as the legitimate government of China.

subversion: វិទ្ធង្សនា

The U.S. helped South Vietnam fight against communist subversion.

multinational forces: កងទ័ពចំរុះដែលមកពីប្រទេសផ្សេងគ្នា

In the Dominican Republic, multinational forces replaced the American Army and helped to arrange a national election.

READING

30.1. THE ROOTS OF THE COLD WAR:

30.1.1. After the Second World War, the world was divided into two blocs: the Communist Bloc and the Capitalist Free World. Both blocs tried to expand their influence and control over the rest of the world. Increasingly, the difference between the communist and capitalist-democratic ideologies became greater and greater. In 1949 both the Soviet Union and the U.S.A. obtained the atomic bomb. The entire world feared the possibility that the cold war would lead to an atomic war between the communist and capitalist-democratic **ideologies** became greater and greater. In 1949, both the Soviet Union and the U.S.A. **obtained** the atomic bomb. The entire world feared the possibility that the **cold war** would lead to an atomic war between these two countries.

30.1.2. At the end of World War II many of the small countries of **Eastern Europe** aligned themselves with the Soviet Union. The Soviet **sphere of influence** extended over Poland, Rumania, Hungary, Czechoslovakia, Yugoslavia and Eastern Germany. There were many attempts to overthrow the Communist regimes in both Poland and Hungary, but all of these revolts were crushed by Russian forces. After 1945, American foreign policy was directed toward confining the expansion of Communism to Eastern Europe.

30.1.3. Despite the American efforts to limit the spread of Communism, the Soviet Union and her allies began helping **rebel** groups in Asia, Africa, and Latin America to revolt and to overthrow their governments. If the revolutions were successful, the new rebel governments would ally themselves with Russia. To curb further Communist expansion, the United States had many plans for helping these poor and underdeveloped countries. Along with economic aid, the U.S. government gave these vulnerable countries weapons to be used against the communist guerillas.

30.2. THE AREAS OF CONFROTATION

30.2.1. During the period known as the cold war, there were several areas throughout the world where the United States found itself in direct conflict with the Soviet Union. The first confrontation occurred in Eastern Germany. In 1945, when the Allies agreed on a plan to control a defeated Germany, the Soviet Union got control over the eastern part of Germany and one-fourth of the city of Berlin. The Allies were given control of West Germany and the rest of Berlin. Because Berlin was located inside the land which was under communist control, the Russians were able to cause many problems for West-Berliners. One of the most serious problems occurred in 1948 when the Russians and the East Germans blockaded all land transportation to West Berlin from West Germany. Soon the West Berliners found themselves facing a food shortages and starvation. The U.S. and its allies had to transport all supplies to Berlin by airplane for 321 days. At last, in 1949, the Communists backed off from their attempts to control West Berlin. After the Berlin Crisis, the Communists continued to create problems in other parts of the world.

30.2.2. The biggest victory of the Communist bloc occurred in China. In 1949 Communist forces under the leadership of Mao Tse-Tung defeated nationalist forces under the leadership of Chiang Kai-Shek. Chiang Kai-Shek and his followers,were forced to flee the Chinese Mainland. They withdrew to Taiwan where Chiang continued to head the government of the Republic of China. The American government refused to recognize the

Communist' government on mainland China. Because it recognized the Republic of China of Chiang Kai-Shek as the legitimate government of China, it let Taiwan maintain its membership in the Security Council of the United Nations.

30.2.3. Korea and Vietnam were other areas of confrontation between the Communist bloc and the Free World. In 1950 North Korean Armies invaded South Korea. American and United Nations forces stopped the invasion after three years of bloody fighting. In 1953, at the Pan Mun-Jong Conference, all countries agreed to maintain the division of the Korea Peninsula. The North belonged to the Communist Bloc and the South to the Free World. To protect this young nation, the U.S. kept a number of its armies in South Korea.

30.2.4. Vietnam was the stage for yet another confrontation. In 1945, when France wanted to reassert its control over Vietnam, it was opposed by Vietnam patriots who united themselves behind a coalition government led by Ho Chi Minh. Soon, conflict broke out between the Communists and the anti-communists within the coalition government; many anti-communists broke away from the Communist-dominated government and organized their own pro-western government that sided with France and the U.S. Ho Chi Minh and the Vietnamese Communists received economic aid, weapons and supplies from the Soviet Union and China. In 1954, Ho Chi Minh's forces defeated the French at Dien Bien Phu. At that time, both sides met at the Geneva Conference and agreed to stop the war. The outcome of that meeting was a divided Vietnam where the northern area, known as North Vietnam, sided with Soviet Union and Communist China, and the southern area, known as South Vietnam, allied itself with the Free World. The U.S. helped South Vietnam by many means, both economic and military, in an effort to protect South Vietnam against subversion and invasion from the North. In 1959, the communists started a guerilla war in South Vietnam. The war escalated in 1965 with the participation of American and North Vietnamese forces. In 1973, both sides signed a cease-fire agreement and the U.S. withdrew its forces from South Vietnam. In 1975, the North Vietnamese, with the help of massive aid from Russia and China, mounted a major offensive in South Vietnam and took control of the whole country.

30.2.5. In addition to Europe, Africa, and Asia, the Communists also wanted to extend their influence to the Caribbean Island. In 1959, Fidel Castro overthrew the regime of Fulgencio Batista in Cuba and established a pro-communist government. In 1960, hundreds of thousands of Cubans fled Cuba and came to live in the U.S. These people hoped to return to Cuba and fight for their freedom, but the plan failed at the Bay of Pigs in 1961. After this, the Cubans sided even more closely with the Russians. Elsewhere in the

Caribbean, the dictatorship of Trujillo in the Dominican Republic was overthrown by a revolution in 1961. In 1962, the Dominicans regained their right to vote after 38 years. They elected the leader of a left wing party, Juan Bosch, as their president. Juan Bosch established a socialist government. This socialist government lasted only 7 months and was overthrown by a group of military officers. Juan Bosch tried to regain his position by leading a mass uprising on April 24, 1965. A Civil War broke out in the Dominican Republic which threatened the lives and properties of the American citizens living in that country. The U.S. sent in marines to protect Americans as well as to stop the expansions of communist influences in this hemisphere. The American and Dominican forces were eventually replaced by a **multinational force** made up of troops from various Latin American countries. The mission of this multinational force was to keep peace and to arrange with the leaders of both sides to create a provisional government. This government held a national election on June 1, 1966, and Joaquin Balaguer become President.

EXERCISES

I. Word Search Puzzle:

EXERCISES

I. World Search Puzzle:

Direction: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

BOMB
FREE
WORLD
WAR
PART
REBEL
CUBA
VETO
ROOTS

ALLIES
SOVIET
CONTROL
OBTAIN
EXPAND
WEAPON
REPLACE
KOREA
CREATE

IDEOLOGY
DEFEAT
MILITARY
GUERILLA
ECONOMIC
RUSSIA
POLAND
LEADERS

OVERTHROW
LEGITIMATE
DOMINICAN
COMMUNIST
SUBVERSION
DIVISION
SOCIALIST
INFLUENCE

MULTINATIONAL FORCES
COLD WAR
CONFRONTATION
EASTERN EUROPE
ATOMIC BOMB
SOUTH VIETNAM
SECURITY COUNCIL
MAO TSE TUNG
WEST BERLIN

H	C	S	E	C	U	R	I	T	Y	C	O	U	N	C	I	L	V	E	T	O
E	H	C	O	N	F	R	O	N	T	A	T	I	O	N	K	O	R	E	A	M
M	I	O	O	C	O	I	O	U	E	R	T	H	R	O	W	E	O	C	W	A
I	N	N	C	O	L	D	W	A	R	O	U	R	R	S	C	C	R	R	E	O
S	E	T	G	M	A	E	A	S	T	E	R	N	E	U	R	O	P	E	S	T
P	S	R	U	M	L	O	B	T	A	I	N	R	B	B	W	N	O	A	T	S
H	E	O	E	U	L	L	O	F	R	E	E	S	E	V	E	O	L	T	B	E
E	M	L	R	N	I	O	M	W	O	R	L	D	L	E	A	M	A	E	E	T
R	A	P	I	I	E	G	B	R	O	O	T	S	O	R	D	I	N	N	R	U
E	I	A	L	S	S	Y	E	X	P	A	N	D	O	S	O	C	D	O	L	N
L	N	R	L	T	Y	E	C	N	E	U	L	F	N	I	N	M	O	L	I	G
E	L	T	A	T	O	M	I	C	B	O	M	B	S	O	V	I	E	T	N	C
A	A	L	E	G	I	T	I	M	A	T	E	N	O	N	R	U	S	S	I	A
D	N	M	U	L	T	I	N	A	T	I	O	N	A	L	F	O	R	C	E	S
E	D	I	V	I	S	I	O	N	D	O	M	I	N	A	T	E	W	A	R	O
R	S	O	U	T	H	V	I	E	T	N	A	M	D	E	F	E	A	T	S	E
S	M	I	L	I	T	A	R	Y	D	O	M	I	N	I	C	A	N	O	A	O
O	S	O	C	I	A	L	I	S	T	R	E	P	L	A	C	E	C	U	B	A

II. Matching: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

	A	B
____	1. cold war	a. an enlargement of the territory.
____	2. ideology	b. the struggle between the United States and the Soviet Union which followed the end of World War II.
____	3. sphere of influence	c. an area within a nation or territory in which another more powerful nation has more control over business or government.
____	4. rebel	d. one who lives in Berlin, Germany.
____	5. cease-fire	e. the body of ideas reflecting the social needs and aspirations of a group or culture.
____	6. legitimate	f. an uprising against an authority, a revolt.
____	7. crush	g. to stop fighting.
____	8. guerilla	h. in compliance with the law, lawful.
____	9. expansion	i. to suppress by force.
____	10. Berliner	j. warfare carried on by bands of people not part of a regular army; a fighter in such a band of people.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put a F in that space if it is false.

____ 1. To stop the Communist expansion, the United States had many plans for helping poor and underdeveloped countries.

____ 2. After World War II, the Soviet Union controlled all parts of Germany.

____ 3. The U.S. and Great Britain had to carry all supplies to West Berlin by airplane for 321 days when the Communists forbade all land transportation from West Germany to West Berlin.

____ 4. Mao Tse Tung was the leader of the Chinese Communist.

____ 5. South Korea belonged to the Free World and the U.S. kept a number of its forces in this area.

____ 6. In 1975, North Vietnam, with massive aid from Russia and China, mounted a major offensive in South Vietnam and took control of the whole country.

____ 7. In 1959, Fidel Castro overthrew the regime of Fugencio Batista in Cuba and established a pro-communist government.

____ 8. The Cubans wanted to come back and fight for their freedom, but the plan failed at the Bay of Pigs in 1961

____ 9. The U.S. did not send their marines to protect the Americans nor to stop the expansion of communist influence in Dominican Republic.

____10. The American and Dominican forces were replaced by a multinational force made up of troops from various Latin American countries.

IV. Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: the Communist Bloc and the Free World, atomic bombs, ideologies, sphere of influence, land blockade, starvation, rebel, confrontation, invaded, subversion.

1. The U.S. helped South Vietnam with many plans, both economic and military, in an effort to protect South Vietnam against _________ and invasion from the North.
2. In 1950 North Korean Armies ___________ South Korea.
3. Korea and Vietnam were other areas of ___________ between the Communists and the Free World.
4. The West Beliners were in a difficult situation and faced _________.
5. The Soviet Union and East Germany _________ all overland transportation to West Berlin from West Germany.
6. The Soviet Union and her allies helped the __________ groups in Asia, Africa, and Latin America to revolt and to overthrow their governments.
7. After the Second World War, the world was divided into two blocs: _____________ .
8. The small countries in Eastern Europe belonged to the ________________ of Russia.
9. In 1949, both the Soviet Union and the U.S.A. obtained the ___________.
10. The difference between the communist and capitalist democratic ____________ became greater and greater.

ការអាន

៣០-១ ឫសគល់នៃសង្គ្រាមត្រជាក់

៣០-១-១ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកទីពីរបានចប់មក ពិភពលោក បានត្រូវចែកចេញជាពីរប្លុក គឺ ប្លុកខាងកុម្មុយនិស្ត និង ប្លុកខាងមូលធននិយម ឬ លោកសេរី ។ ប្លុកទាំងពីរនេះបានខិតខំពង្រីកនូវឥទ្ធិពលរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងចង់កាន់កាប់ត្រួតត្រាទៅលើផ្នែកឯទៀតក្នុងពិភពលោកទៀតផង ។ ភាពទីទៃពីគ្នា និង ការទាស់គំនិតគ្នាពីមនោគមវិជ្ជាកាន់តែមានខ្លាំងឡើង រវាងប្លុកកុម្មុយនិស្ត និង ប្លុកមូលធននិយមប្រជាធិបតេយ្យ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៤៩ ប្រទេសរុស្ស៊ី និង សហរដ្ឋអាមេរិក បានរកឃើញគ្រាប់បែកបរមាណូ ។ ពិភពលោកទាំងមូលមានការភ័យព្រួយថា សង្គ្រាមត្រជាក់អាចនឹងមានលទ្ធភាពធ្វើអោយមានសង្គ្រាមបរមាណូរវាងប្រទេសទាំងពីរនេះ ។

៣០-១-២ នៅពេលដែលសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរបានចប់មក ប្រទេសតូចតូចនៃអឺរ៉ុបខាងកើត ក៏បានដាក់ខ្លួនចូលជាមួយប្រទេសរុស្ស៊ី ។ ដែនដីរុស្ស៊ីមានឥទ្ធិពលទៅលើមាន : Poland, Rumania, Hungary, Czechosslovakia, Yugoslavia, East Germany ។ នៅជំនាន់ពេលនោះមានការប៉ុនប៉ងចង់ទម្លាក់របបកុម្មុយនិស្តជាច្រើនដងនៅ Poland និង Hungary ក៏ប៉ុន្តែការបះបោរនេះបានត្រូវកងទ័ពរុស្ស៊ីវាយបំបែកកំទេចចោលរាល់ដង ។ បន្ទាប់ពីឆ្នាំ ១៩៤៥ មក នយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់អាមេរិកាំងបានដាក់បំបែរឆ្ពោះទៅរករបៀបខាឃាំងចង់ដាក់អោយការពង្រីកពីឥទ្ធិពលរបស់កុម្មុយនិស្តនេះមាននៅតែអឺរ៉ុបផ្នែកខាងកើតប៉ុណ្ណោះ ។

៣០-១-៣ ថ្វីបើមានការខំប្រឹងប្រែងពីអាមេរិកាំង ដើម្បីនឹងចង់ដាក់កំរិតដល់ការរីកដុះដាលនៃលទ្ធិកុម្មុយនិស្តនេះក៏ដោយ ក៏ប្រទេសរុស្ស៊ី ព្រមទាំងបក្សសម្ព័ន្ធខ្លួនបានចាប់ផ្ដើមជួយពួកឧទ្ទាម នៅអាស៊ី អាហ្វ្រិក និង អាមេរិកឡាទីន ក្នុងគោលបំណងចង់អោយមានការបះបោរទំលាក់រដ្ឋាភិបាលរបស់ក្នុងស្រុក ។ បើសិនណាជាការបដិវត្តិនេះមានជោគជ័យ រដ្ឋាភិបាលនៃពួកបះបោរទាំងនោះនឹងចូលរួបរួមជាមួយរុស្ស៊ីមិនខាន ។ ដើម្បីនឹងចង់ទប់ទល់ពីការពង្រីកនូវលទ្ធិកុម្មុយនិស្តថែមទៀត សហរដ្ឋអាមេរិកបានចាត់តាំងគំរោងការឡើងជាច្រើន ក្នុងការជួយដល់ស្រុកក្រពុំមិនទាន់លូតលាស់ទាំងនោះ ។ ជាមួយនឹងជំនួយខាងសេដ្ឋកិច្ច សហរដ្ឋអាមេរិក បានផ្ដល់អោយប្រទេសដ៏ទន់ខ្សោយងាយស្រួលនឹងគេធ្វើបាបទាំងនោះនូវគ្រឿងសាស្ត្រាវុធថែមទៀត ដើម្បីសំរាប់តតាំងជាមួយទ័ពព្រៃរបស់កុម្មុយនិស្ត ។

៣០-២ ទីកន្លែងដែលមានការប្រណាំងប្រជែងគ្នា

៣០-២-១ កាលពីសម័យ ដែលមានសង្គ្រាមត្រជាក់នោះ គេឃើញសហរដ្ឋអាមេរិកមានការប៉ះទង្គិចផ្ទាល់ជាមួយរុស្ស៊ី នៅតាមផ្នែកជាច្រើន ក្នុងពិភពលោកតែម្ដង ។ កន្លែងទីមួយដែលកើត

ទៀតគឺ នៅអាល្លឺម៉ង់ខាងកើត ។ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៣ នៅពេលដែលបក្សសម្ព័ន្ធខាងលិច(- អាមេរិកាំង អង់គ្លេស - បារាំង)- បានយល់ស្របគ្នា ក្នុងការកាន់កាប់ត្រួតត្រាប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ ដែលចាញ់សង្គ្រាម រុស្ស៊ីក៏បានចូលកាន់កាប់ផ្នែកខាងកើតនៃប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ ព្រមទាំងមួយភាគបួននៃទីក្រុង Berlin ផង ។ ពេលនោះ បក្សសម្ព័ន្ធខាងលិច ត្រូវបានគេសំរេចអោយកាន់កាប់អាល្លឺម៉ង់ផ្នែកខាងលិច និង ទីក្រុង Berlin ដែលនៅសល់ទាំងបីភាគ ។ ដោយសារ Berlin ឋិតនៅក្នុងដែនដីរបស់កុម្មុនិស្ត រុស្ស៊ីក៏បានបង្កើតអោយមានបញ្ហាជាច្រើនដល់រាស្ត្រអាល្លឺម៉ង់ខាងលិច ។ បញ្ហាដ៏ធ្ងន់មួយបានកើតឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៤៨ ពេលនោះ ពួករុស្ស៊ី និង ពួកអាល្លឺម៉ង់ខាងកើតបានបិទផ្លូវដឹកនាំតាមដីគោកទាំងប៉ុន្មានពីអាល្លឺម៉ង់ខាងលិចឆ្ពោះទៅរកទីក្រុង Berlin ខាងលិច ។ ពេលនោះពលរដ្ឋនៃក្រុង Berlin ខាងលិចបានជួបប្រទះនឹងការខ្វះខាតម្ហូបអាហារ និង ការអត់ឃ្លាន ។ សហរដ្ឋអាមេរិក និង បក្សសម្ព័ន្ធខ្លួនបានចាប់ផ្តើមដឹកនាំគ្រឿងសម្ភារៈទៅទីក្រុង Berlin ដោយប្រើយន្តហោះអស់រយៈ ៣២១ ថ្ងៃ ។ នៅទីបញ្ចប់ គឺឆ្នាំ ១៩៤៩ ពួកកុម្មុនិស្តក៏បានដកខ្លួនចេញពីការប៉ុនប៉ងការកាន់កាប់ទីក្រុង Berlin ខាងលិចនេះ ។ បន្ទាប់ពីមានវិបត្តិនៃក្រុង Berlin នេះមក ពួកកុម្មុនិស្តនៅតែបន្តកិច្ចការខ្លួនក្នុងការបង្កើតអោយមានបញ្ហានៅតាមផ្នែកជាច្រើនទៀត ក្នុងពិភពលោកដដែល ។

៣០-២-២ ជោគជ័យដ៏ធំមួយរបស់ពួកកុម្មុនិស្តបានកើតមានឡើងនៅស្រុកចិន ។ នៅឆ្នាំ ១៩៤៩ កងទ័ពកុម្មុនិស្ត ដែលនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់លោកម៉ៅ សេ ទុង បានវាយឈ្នះកងទ័ពអ្នកជាតិនិយមនៃលោក ឆាង កាយ ឆេក ។ ពួកអ្នកជាតិនិយមត្រូវគេបង្ខំអោយចាកចេញពីស្រុក ដោយដកថយទៅកោះតាយវ៉ាន់ ។ នៅទីនោះ លោក ឆាង កាយ ឆេក នៅតែបន្តការដឹកនាំរបស់លោក ក្នុងរដ្ឋាភិបាលសាធារណៈរដ្ឋចិនជាតិនិយមដដែល ។ សហរដ្ឋអាមេរិកមិនព្រមទទួលស្គាល់រដ្ឋាភិបាលកុម្មុនិស្តចិនឡើយ ព្រោះគេទទួលស្គាល់រដ្ឋាភិបាលសាធារណៈរដ្ឋរបស់លោក ឆាង កាយ ឆេក ថាជារដ្ឋាភិបាលត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។ ហើយថែមទាំងអនុញ្ញាតិអោយតាយវ៉ាន់រក្សាទុកនូវភាពជាសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ នៅក្នុងអង្គការសហប្រជាជាតិផង ។

៣០-២-៣ កូរ៉េ ហើយ និងវៀតណាម ជាកន្លែងប៉ះទង្គិចគ្នាមួយទៀតរវាងពួកកុម្មុនិស្ត និង លោកសេរី ។ នៅឆ្នាំ ១៩៥០ កូរ៉េខាងជើង បានចូលលុកលុយផ្នែកខាងត្បូង ។ កងទ័ពអាមេរិកាំង និង កងទ័ពអង្គការសហប្រជាជាតិបានវាយបញ្ច្រាប់ការចូលរាតត្បាតនៃពួកខាងជើងនេះ បន្ទាប់ពីបានប្រយុទ្ធគ្នាយ៉ាងសាហាវអស់រយៈពេលបីឆ្នាំមក ។ នៅឆ្នាំ ១៩៥៣ បន្ទាប់ពីមានសន្និបាតនៅ Pan Mun-Jong មក ប្រទេសទាំងអស់បានយល់ព្រមដាក់កងទ័ពខ្លួនម្នាក់ៗមួយកងពលធំនៅក្នុងស្រុកកូរ៉េនោះ ។ កូរ៉េត្រូវបែងចែកជាពីរផ្នែក ផ្នែកខាងជើងជាបក្សខាងពួកកុម្មុនិស្ត ឯផ្នែកខាងត្បូងជាប្រទេសខាងលោកសេរី ។ ដើម្បីនឹងបង្ការការពារ

ដល់ប្រទេសថ្មីនេះ សហរដ្ឋអាមេរិក បានដាក់កងទ័ពរបស់ខ្លួនមួយចំនួននៅកូរ៉េខាងត្បូង ។

៣០.២.៤ វៀតណាម ជាថ្នាក់បន្ទាប់ក្នុងការប៉ះទង្គិចគ្នានេះ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៤៥ នៅពេលដែលប្រទេសបារាំងបានពោលអះអាងជាថ្មីម្តងទៀត ពីការចង់កាន់កាប់គ្រប់គ្រងទៅលើវៀតណាមនោះ ពួកអ្នកស្នេហាជាតិវៀតណាម ដែលបានរួបរួមគ្នានៅក្រោមរដ្ឋាភិបាលបង្រួបបង្រួមរបស់លោក ហូ ជី មិញ ក៏បានងើបប្រឆាំងឡើង ។ ពេលនោះការប្រយុទ្ធគ្នាក៏ចាប់កើតមានឡើង រវាងពួកកុម្មុយនិស្ត និង អ្នកប្រឆាំងកុម្មុយនិស្ត ដែលនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលបង្រួបបង្រួមជាមួយគ្នា ។ អ្នកប្រឆាំងនឹងកុម្មុយនិស្តជាច្រើនរូប ក៏បានបែកចេញពីរដ្ឋាភិបាលកុម្មុយនិស្តលោក ហូ ជី មិញ ដើម្បីនឹងរៀបចំបង្កើតរដ្ឋាភិបាលខ្លួនឯងមួយ ដែលមានការលំអៀងទៅលើពួកខាងលិច គឺបក្សសម្ព័ន្ធខាងអាមេរិកាំង និង បារាំង ។ វៀតណាមកុម្មុយនិស្ត បានទទួលជំនួយខាងសេដ្ឋកិច្ច គ្រឿងសម្ភារៈ និង អាវុធពីរុស្ស៊ី និង ចិន ។ នៅឆ្នាំ ១៩៥៤ កងទ័ព ហូ ជី មិញបានវាយឈ្នះបារាំងនៅ ឌៀន បៀន ភូ ។ ពេលនោះស្រុកទាំងពីរបានជួបគ្នាធ្វើសន្និសីទនៅក្រុង Geneva ហើយក៏បានយល់ព្រមបញ្ឈប់សង្គ្រាម ។ លទ្ធផលដែលបានមកពីសន្និសីទនោះ គឺការបែងចែក វៀតណាម ដោយដាក់ វៀតណាមផ្នែកខាងជើង ជាបក្សខាងរុស្ស៊ី និង ចិន ឯផ្នែកខាងត្បូងវិញ ជាបក្សខាងលោកសេរី ។ សហរដ្ឋអាមេរិក បានជួយវៀតណាមខាងត្បូងស្ទើរតែគ្រប់ផ្លូវទាំងអស់ គឺ ខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និង យោធា ដើម្បីជួយប្រទេសនេះប្រយុទ្ធតទល់នឹងអំពើវិទ្ធង្សនា ឬ ក៏ ការចូលលុកលុយពីផ្នែកខាងជើង ។ នៅឆ្នាំ ១៩៥៩ ពួកកុម្មុយនិស្តក៏បានចាប់ផ្តើមសង្គ្រាមទ័ពព្រៃនៅវៀតណាមខាងត្បូង ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩៦៥ សង្គ្រាមនេះក៏រឹតតែបានផ្ទុះដាលឡើង ដោយមានទ័ពអាមេរិកាំង និង វៀតណាមខាងជើងចូលរួមផង ។ នៅឆ្នាំ ១៩៧៣ ផ្នែកទាំងសងខាង ក៏បានយល់ព្រមចុះហត្ថលេខា ដើម្បីនឹងផ្អាកសង្គ្រាម ។ ប៉ុន្តែដល់ឆ្នាំ ១៩៧៥ វៀតណាមខាងជើង ដែលបានទទួលជំនួយយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់ពីរុស្ស៊ី និង ចិន ក៏បានចាប់ផ្តើមធ្វើការវាយលុកមួយយ៉ាងធំនៅផ្នែកខាងត្បូង ហើយព្រមទាំងបានឈ្នះឡើងកាន់កាប់អំណាចក្នុងប្រទេសទាំងមូលទៀតផង ។

៣០.២.៥ បន្ថែមពីលើផ្នែកខាងអឺរ៉ុប អាហ្វ្រិក និង អាស៊ី ពួកកុម្មុយនិស្ត ក៏ចង់ធ្វើការពង្រីកនូវឥទ្ធិពលខ្លួនមកខាងកោះ Caribbean ទៀត ។ នៅឆ្នាំ ១៩៥៩ Fidel Castro បានរំលំរបបរបស់លោក Fulgencio Batista នៅ Cuba ហើយដែលបានបង្កើតរដ្ឋាភិបាល ដែលលំអៀងទៅលើកុម្មុយនិស្តផង ។ នៅឆ្នាំ ១៩៦០ ប្រជារាស្ត្រ Cuba រាប់រយពាន់នាក់បានរត់ចេញពីស្រុក ដើម្បីនឹងចូលមកនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។ មនុស្សទាំងអស់នេះសង្ឃឹមថា នឹងវិលត្រឡប់ទៅ Cuba ក្នុងថ្ងៃណាមួយ ដើម្បីនឹងប្រយុទ្ធទាមទារឯករាជ្យរបស់ខ្លួនមកវិញ ។ ប៉ុន្តែវិធានការរបស់គេមិនមានជោគជ័យ ដោយត្រូវប្រយុទ្ធចាញ់គេនៅBay of Pigs នៅឆ្នាំ ១៩៦១ ។ បន្ទាប់ពីនោះមក Cuba រឹតតែជិតដិតថែមទៀតទៅខាងរុស្ស៊ី ។ នៅផ្នែកឯទៀតៗនៃកោះ Caribbean នោះ អំណាចផ្តាច់ការរបស់លោក Trujillo

ដែនស្រុក Dominicans Republic បានត្រូវពួកបដិវត្តិរំលំចោលនៅឆ្នាំ ១៩៦១ ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩៦២ ប្រជារាស្ត្រ Dominicans នេះទើបមានអំណាចបោះឆ្នោតបានឡើងវិញ បន្ទាប់ពីរយៈពេល ៣៨ ឆ្នាំ ដែលគេបានបំបិទសិទ្ធិនោះមក ។ ពួកគេបានជ្រើសរើសអ្នកដឹកនាំបក្សខាងឆ្វេងម្នាក់ឈ្មោះ Juan Bosch អោយធ្វើជាប្រធានាធិបតី ។ Juan Bosch ក៏បានបង្កើតរដ្ឋាភិបាលសង្គមនិយមដែលកាន់កាប់កិច្ចការបានតែប្រាំពីរខែប៉ុណ្ណោះ ពីព្រោះពេលនោះ រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានពួកនាយទាហានវាយទំលាក់អំណាច ។ Juan Bosch ចង់ដណ្តើមយកអំណាចខ្លួនមកវិញដោយបង្កបង្កើតអោយមានការបះបោរយ៉ាងខ្លាំងនៅឆ្នាំ ១៩៦៥ ។ ពេលនោះ សង្គ្រាមក្នុងស្រុកក៏បានកើតមានឡើងនៅ Dominicans Republic ដែលធ្វើអោយមានការកំហែងគំរាមដល់អាយុជីវិត និង ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងរស់នៅក្នុងស្រុកនោះ ។ សហរដ្ឋអាមេរិកក៏បានបញ្ជូនទាហានម៉ារីនទៅ ដើម្បីសំរាប់ការពារដល់ប្រជារាស្ត្រខ្លួនផង និង ធ្វើការទប់ទល់បញ្ឈប់នូវការរីកដុះដាលនៃកុម្មុនិស្តនៅផ្នែកនោះផង ។ កងទ័ពអាមេរិកាំង និង កងទ័ព Dominicans Republic ក្រោយមកក៏ត្រូវដកចេញ ដោយដាក់កងទ័ពចំរុះពីប្រទេសអាមេរិកឡាទីនទៀតជំនួសវិញ ។ បេសកកម្មរបស់កងទ័ពចំរុះនេះ គឺដើម្បីចង់ធ្វើអោយមានសន្តិភាពឡើងវិញ ហើយព្រមទាំងចង់អោយមេដឹកនាំទាំងពីរបក្សដែលឈ្លោះគ្នានោះ រួមគ្នាបង្កើតជារដ្ឋាភិបាលបណ្តោះអាសន្នមួយផង ។ រដ្ឋាភិបាលនេះបានចាត់ចែងធ្វើការបោះឆ្នោតក្នុងប្រទេសនៅថ្ងៃទី ១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៦៦ ហើយពេលនោះ លោក Joaquin Balaguer ក៏បានជាប់ឆ្នោតធ្វើជាប្រធានាធិបតីទៀត ។

ការហាត់

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់នៅជុំវិញពាក្យទាំង ៤៣ នៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀប បញ្ឈរ ផ្ដេក និងបញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

BOMB
FREE
WORLD
WAR
PART
REBEL
CUBA
VETO
ROOTS

ALLIES
SOVIET
CONTROL
OBTAIN
EXPAND
WEAPON
REPLACE
KOREA
CREATE

IDEOLOGY
DEFEAT
MILITARY
GUERILLA
ECONOMIC
RUSSIA
POLAND
LEADERS

OVERTHROW
LEGITIMATE
DOMINICAN
COMMUNIST
SUBVERSION
DIVISION
SOCIALIST
INFLUENCE

MULTINATIONAL FORCES
COLD WAR
CONFRONTATION
EASTERN EUROPE
ATOMIC BOMB
SOUTH VIETNAM
SECURITY COUNCIL
MAO TSE TUNG
WEST BERLIN

```
H C S E C U R I T Y C O U N C I L V E T O
E H C O N F R O N T A T I O N K O R E A M
M I O O C O I O U E R T H R O W E O C W A
I N N C O L D W A R O U R R S C C R R E O
S E T G M A E A S T E R N E U R O P E S T
P S R U M L O B T A I N R B B W N O A T S
H E O E U L L O F R E E S E V E O L T B E
E M L R N I O M W O R L D L E A M A E E T
R A P I I E G B R O O T S O R D I N N R U
E I A L S S Y E X P A N D O S O C D O L N
L N R L T Y E C N E U L F N I N M O L I G
E L T A T O M I C B O M B S O V I E T N C
A A L E G I T I M A T E N O N R U S S I A
D N M U L T I N A T I O N A L F O R C E S
E D I V I S I O N D O M I N A T E W A R O
R S O U T H V I E T N A M D E F E A T S E
S M I L I T A R Y D O M I N I C A N O A O
O S O C I A L I S T R E P L A C E C U B A
```

២. របៀបប្រៀបធៀប

សូមប្រៀបធៀបពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេងក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្ដីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្ដាំក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ហើយសូមដាក់ជាលេខនៅពីខាងមុខលំនូរនិមួយៗផង ។

	A	B
______	១. សង្គ្រាមត្រជាក់	ក. ការពង្រីកទឹកដី
______	២. មនោគមវិជ្ជា	ខ. ការប្រឆាំងនិងឈ្លោះប្រកែកគ្នារវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និង រុស្ស៊ីបន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរបញ្ចប់មក
______	៣. ដែនដីដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើ	គ. ជាផ្នែក ឬ តំបន់ នៃប្រទេសណាមួយដែលត្រូវប្រទេសមួយទៀត ដែលមានកំលាំងខ្លាំងជាងកាត់កាប់ពីរពីជំនួញ ឬពីរលើរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួន
______	៤. ឧទ្ទាម	ឃ. ជាអ្នករស់នៅក្នុងក្រុង Berlin នៃប្រទេសអាល្លឺម៉ង់
______	៥. បញ្ឈប់សង្គ្រាម	ង. ជាពួអង្គនៃគំនិត ដែលបង្ហាញអោយឃើញពីសេចក្ដីត្រូវការក្នុងសង្គម និង ពីសេចក្ដីប្រាថ្នានៃក្រុមណាមួយ ឬ ពីខាងវប្បធម៌
______	៦. ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់	ច. ការរើបបះបោរប្រឆាំងនឹងអ្នកកាន់អំណាច
______	៧. សង្កត់កំទេច	ឆ. ការឈប់ច្បាំងគ្នា
______	៨. ទ័ពព្រៃ	ជ. ដែលត្រូវនឹងច្បាប់ទំលាប់
______	៩. ពង្រីក	ឈ. ជាចលនាយ៉ាងខ្លាំងរបស់ហ្វូងមនុស្ស ឬ គឺគៀបសង្កត់គ្នា
______	១០. ប្រជាជន Berlin	ញ. ជាសង្គ្រាមដែលធ្វើឡើងដោយក្រុមមនុស្សមួយពួក ដែលមិនមែនជាផ្នែករបស់កងទ័ព

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានីមួយៗ ដោយដាក់អក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លាណាដែលយល់ថា ពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F បើយល់ថាឃ្លានោះមិនពិតទេ ។

_______១. ដើម្បីនឹងចង់បញ្ឈប់ពីការពង្រីកពង្រឹងរបស់កុម្មុយនិស្ត សហរដ្ឋអាមេរិកបានចាត់វិធានការយោធាច្រើនទៀត ដើម្បីសំរាប់ជួយដល់ប្រទេសដែលក្រពុំមិនទាន់លូតលាស់ ។

_______២. បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរបានចប់មក រុស្ស៊ីបានធ្វើការកាន់កាប់នៅគ្រប់ផ្នែកនៃប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ ។

_______៣. នៅពេលដែលពួកកុម្មុយនិស្តបិទផ្លូវមិនអោយធ្វើការដឹកនាំចេញចូលពីអាល្លឺម៉ង់ខាងលិចទៅទីក្រុង Berlin ខាងលិច សហរដ្ឋអាមេរិក និង អង់គ្លេសក៏បានប្រើយន្តហោះក្នុងការដឹកនាំគ្រឿងសម្ភារៈទៅអោយប្រជារាស្ត្រនៅទីក្រុង Berlin ខាងលិចអស់រយៈពេល ៣២១ ថ្ងៃ ។

_______៤. ម៉ៅ សេ ទុង ជាមេដឹកនាំចិនកុម្មុយនិស្ត ។

_______៥. កូរ៉េខាងត្បូងជាបក្សខាងលោកសេរី ហើយសហរដ្ឋអាមេរិក បានដាក់ទ័ពខ្លួនមួយផ្នែកធំនៅក្នុងប្រទេសនោះផង ។

_______៦. នៅឆ្នាំ ១៩៧៥ វៀតណាមខាងជើងដែលបានទទួលជំនួយយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់ពីរុស្ស៊ី និង ចិន ក៏វាយប្រហារយ៉ាងខ្លាំងទៅ វៀតណាមខាងត្បូង ហើយព្រមទាំងបានទទួលការកាន់កាប់ត្រួតត្រាស្រុកផង ។

_______៧. នៅឆ្នាំ ១៩៥៩ Fidel Castro បានរំលំរបបលោកFugencio Batista នៅ Cuba ព្រមទាំងបានបង្កើតរដ្ឋាភិបាលដែលលំអៀងទៅខាងកុម្មុយនិស្ត ។

_______៨. រាស្ត្រ Cuba ជាច្រើនចង់វិលចូលមកស្រុក ដើម្បីនឹងចង់ប្រយុទ្ធដណ្តើមយកសេរីភាពខ្លួនមកវិញ ។ ក៏ប៉ុន្តែវិធានការយោធានេះមិនបានសំរេច ដោយប្រយុទ្ធចាញ់គេនៅ Bay-of Pigs នៅឆ្នាំ ១៩៦១ ។

_______៩. សហរដ្ឋអាមេរិកមិនបានបញ្ជូនទ័ពម៉ារីនទៅ Dominicans Republic ដើម្បីនឹងធ្វើការការពារដល់ពលរដ្ឋអាមេរិកាំង និង ចង់បញ្ឈប់ពីការពង្រីកឥទ្ធិពលរបស់កុម្មុយនិស្តទេ ។

______១០. កងទ័ពអាមេរិកាំង និង កងទ័ព Dominicans Republic បានត្រូវគេដកចេញ ដោយដាក់កងទ័ពចំរុះពីប្រទេសអាមេរិកឡាទីនជំនួសវិញ ។

៤- ការបំពេញឃ្លាក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញឃ្លានីមួយៗ ដោយរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមពាក្យអោយបានត្រឹមត្រូវសំរាប់ដាក់បញ្ចូលក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : ប្លុកកុម្មុនិស្ត និង លោកសេរី - គ្រាប់បែកបរមាណូ - មនោគមវិជ្ជា - មានឥទ្ធិពលទៅលើ - បិទផ្លូវដឹកនាំដីគោក - ការអត់ឃ្លាន - ក្រុមឧទ្ទាម - ការប៉ះទង្គិចគ្នា - ចូលលុកលុយរាតត្បាតពាក់ - ធ្វើវិទ្ធង្សនា ។

១- សហរដ្ឋអាមេរិកបានជួយវៀតណាមខាងត្បូងនៅគ្រប់ផ្លូវទាំងអស់ គឺសេដ្ឋកិច្ច និង យោធា ក្នុងការទប់ប្រឆាំងការពារប្រទេសនោះពីការ ________________ និង ការចូលរាតត្បាតពីវៀតណាមខាងជើង ។

២- នៅឆ្នាំ ១៩៥០ កងទ័ពកូរ៉េខាងជើងបាន ____________________ នៅក្នុងកូរ៉េខាងត្បូង ។

៣- កូរ៉េហើយនិងវៀតណាមជាកន្លែងដែលកើតឡើងក្នុង ________________ រវាងកុម្មុនិស្ត និង លោកសេរី ។

៤- ប្រជារាស្ត្រដែលនៅក្នុងទីក្រុង Berlin ខាងលិចត្រូវបានជួបប្រទះនឹងស្ថានការណ៍ដ៏តឹងតែង ហើយព្រមទាំងបានជួបប្រទះនឹងការ ______________ ទៀតផង ។

៥- រុស្ស៊ីហើយនិងអាល្លឺម៉ង់ខាងកើតបាន ___________________________ ពីអាល្លឺម៉ង់ខាងលិច ដែលឆ្ពោះទៅទីក្រុង Berlin ខាងលិច ។

៦- រុស្ស៊ីព្រមទាំងបក្សសម្ព័ន្ធរបស់គេបានជួយ ____________________ នៅអាស៊ី អាហ្វ្រិក ហើយនិងអាមេរិកឡាទីន ដើម្បីនឹងបង្កអោយពួកនោះបះបោរទំលំរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ។

៧- បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរបានចប់មក ពិភពលោកត្រូវបែងចែកជាពីរគឺ :

____ ។

៨- ប្រទេសតូចៗនៃអឺរ៉ុបផ្នែកខាងកើតជាដែនដីដែលរុស្ស៊ី _____________ ។

៩- នៅឆ្នាំ ១៩៤៩ សហរដ្ឋអាមេរិក និង រុស្ស៊ីបានរកឃើញ ___________ ។

១០- ភាពខុសគ្នានៃ ______________ របស់កុម្មុនិស្តនិងពួកមូលធននិយមប្រជាធិបតេយ្យ មានកំរិតកាន់តែខ្លាំងឡើងៗ ។

Section VIII: WORLD LEADERSHIP IN THE NUCLEAR AGE

Packet 31: THE QUEST FOR A PEACEFUL WORLD

NEW WORDS: ពាក្យថ្មីៗ

post-war era: សម័យក្រោយសង្គ្រាម

European countries were rebuilt in the post-war era.

confrontation: ប្រឈមមុខតទល់គ្នា

There was a big confrontation between Egypt and Israel in the Middle East.

superpower: មហាអំណាច

The United States and the Soviet Union are two superpowers in the world.

struggle: ការប្រយុទ្ធ ខំប្រឹងពុះពារ

During depression time people struggle with starvation and employment.

anti-communist government: រដ្ឋាភិបាល ដែលប្រឆាំងនឹងកុម្មុនិស្ត

Before 1975, there was an anti-communist government in South Vietnam.

Komecon: ជាសមាជិករួមរវាង ប្រទេសតូចៗនៃអឺរ៉ុបខាងកើត និង សូវៀត

The members of Komecon Plan are small countries in Eastern Europe and Russia.

Warsaw Pact: សម្ព័ន្ធយោធា រួមរវាង ប្លុកកុម្មុនិស្តនៅអឺរ៉ុប

The Warsaw Pact is a military alliance between the communist countries in Europe.

missile: គ្រាប់បែក ឬ កាំជ្រួចដែលបាញ់ទៅមុខ

The Russians installed many missiles in Europe.

outer space: មេឃ ឬ អវកាស

The spaceship moves around the earth in the outer space.

limitation: ការកំណត់ ឬ កំរិតបង្រួម

The people in the world wanted the limitation of nuclear weapons.

friendship: មិត្តភាព

President Nixon made a friendship trip to China in 1972.

insurgent: អ្នកបះបោរ កុបករ

The government troops crushed the insurgents in the mountains areas.

infiltration: លបចូល

The U.S. helped the anti-government of El Salvador to stop the infiltration of guerillas from Nicaragua.

READING

31.1. THE WORLD IN THE POST-WAR ERA:

31.1.1. After the Second World War, in addition to an ideological **confrontation**, there was also an arms race between the two great **superpowers** - the Soviet Union and the United States. Both of these countries possessed many nuclear bombs and continued to produce them in large quantities. Other countries such as France, Great Britain, and China also wanted

590

to produce their own bombs. The world was full of nuclear weapons and the fear of a nuclear war led to a worldwide demand to limit or slow down the production of nuclear weapons.

31.1.2. Although the superpowers produced and stored nuclear weapons, they did not want to use them. Both the U.S. and the Soviet Union have tried to avoid a nuclear war and have been involved only in regional and limited wars. In these wars, only conventional weapons were used. The Russians continued to export their communist ideology to the poor countries in Asia, Africa, and Latin America. In an effort to stop the expansion of communism, the U.S. helped these countries to establish **anti-communist governments.**

31.1.3. In the 1960's and the 1970's, many crises such as those in Berlin, Greece, Indochina and the Carribbean Sea occurred. Both the U.S. and the Soviet Union provided their allies with economic aid and a protection against attack. By means of the Marshall Plan, the U.S. provided economic aid to help Western Europe recover from the devastation of the Second World War. Through NATO, Western Europe was insured against any attack by the Soviet Union. In response, the Communists created the **Komecon** and the **Warsaw Pact.** The Komecon helped communist countries to develop their economies, and the Warsaw Pact protected these countries against armed attack from the West.

31.1.4. In 1962, the Soviet Union precipitated a major crisis by installing offensive **missiles** in Cuba. President

Kennedy ordered a naval blockade of the island and demanded that the Russians remove these missiles. Finally, the Soviet Union agreed to withdraw their missiles from Cuba and war with the U.S. was avoided.

31.2. THE WORLD IN THE DETENTE ERA

31.2.1. After the Cuban crisis, people throughout the world put pressure on the superpowers to slow down the arms race. In 1963, the U.S., Great Britain, and the Soviet Union signed the Nuclear Test Ban Treaty. These three countries agreed not to test nuclear weapons in the air, in outer space, and under water. In 1968, many nations signed the Nuclear Nonproliferation Treaty. According to this treaty the nuclear powers pledged not to supply other countries with nuclear weapons or the knowledge of how to make the bomb.

In 1969, the U.S. and the Soviet Union began to discuss the limitation of strategic weapons. These discussions were called Strategic Arms Limitation Talks (SALT). These talks led to major agreements during Nixon's and Carter's administrations.

31.2.2. In addition to these arms control treaties, the United States also explored new ways to preserve world peace. President Nixon made many trips in friendship to Asia and Europe. He visited China in 1972, and in 1973 the U.S. and China exchanged ambassadors. President Nixon also visited Russia and Eastern Europe. Together, Nixon and the Soviet leaders reached many agreements on space research and pollution control. In 1975 a team of American and Russian astronauts completed the first joint U.S.- Soviet spaceflight.

31.2.3. Although great efforts had been made to preserve world peace there were still some troubled spots. The Middle East was one of those troubled areas. This area included many Arab countries and Israel. Wars between the Arab countries and Israel occurred frequently between 1956 and 1973. The Soviet Union helped the Arabs and the U.S. helped Israel. The United States has tried to negotiate a peace settlement in the Middle East. One major breakthrough occurred when Israel agreed to let Egypt take back their lands lost during the Egyptian-Israeli Wars. However, many other disputes between Israel and other Arab countries have not yet been resolved.

31.3. THE END OF THE DETENTE ERA

31.3.1. During the era of detente, the communists gained some victories while the U.S. seemed to withdraw into isolationism. In Southeast Asia, North Vietnam invaded and occupied the South and also set up communist regimes in Laos and Cambodia. In Central America, the Cubans and Russians helped the Sandinistas to overthrow the anti-communist government of Somoza and established a pro-marxist government in Nicaragua. From Nicaragua, the Cubans and Sandinistas helped the insurgents in El Salvador try to overthrow the government. The U.S. has helped the anti-communist government of El Salvador in an effort to stop this infiltration and to prevent that country from falling into communist hands.

31.3.2. The tension between the U.S. and the Soviet Union reached a critical point in 1979 when Soviet troops moved into Afghanistan. The U.S. government sent strong protests to the Soviet union and refused to sign the SALT II Agreement. President Carter also refused to let the U.S. athletes participate in the 1980 Olympic Games in Moscow and refused to renew contracts to sell more grain to Russia. From that time on, both countries continued to produce more deadly weapons and add them to their arsenals.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Direction: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

DETENTE
SOMOZA
SPACE
NIXON
ISLANDS
GREECE
NATO
BERLIN
FRANCE
NUCLEAR
LIMIT
STRUGGLE
QUEST
DEMAND
EUROPE

POLLUTION
DISCUSSION
STRATEGIC
EXPANSION
SUPERPOWER
NICARAGUA
DEMOCRATIC
INSURGENCE
GUERILLA
INFILTRATION
FRIENDSHIP
ARMS RACE
VIETNAM
KOMECON

EL SALVADOR
SPACE FLIGHT
CARTER ADMINISTRATION
LIMITATION TALK
OFFENSIVE MISSILE
ANTICOMMUNIST
MARSHALL PLAN
GREAT BRITAIN
WARSAW PACT
OUTER SPACE
SOVIET UNION
CONFRONTATION
PEACEFUL WORLD
POSTWAR ERA
SLOW DOWN

E S D Q U E S T K O M E C O N V I E T N A M O N G
U L E U P E A C E F U L W O R L D L I M I T C O P
R O M C O N F R O N T A T I O N A R M S R A C E O
O W A E S U P E R P O W E R S O V I E T U N I O N
P D N S T R U G G L E O U T E R S P A C E B O M B
E O D T W A R S A W P A C T F R I E N D S H I P O
H W I B A I N F I L T R A T I O N N U C L E A T O
I N S U R G E N C E G U E R I L L A S F R A N C E
N U T D E M O C R A T I C N I C A R A G U A C A C
S U P E R P O W E R E X P A N S I O N B E R L I N
T G R E A T B R I T A I N M A R S H A L L P L A N
O A N T I C O M M U N I S T G R E E C E N A T O Y
O F F E N S I V E M I S S I L E X I S L A N D S X
D I S C U S S I O N S T R A T E G I C A R M S O O
L I M I T A T I O N T A L K S N I X O N P R E S I
C A R T E R A D M I N I S T R A T I O N S P A C E
S P A C E F L I G H T O N B P O L L U T I O N U N
D E T E N T E O R S O M O Z A E L S A L V A D O R

II. Matching: Match each word in colum A with the explanation or definition in column A. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. confront	1. the weapon that is fired, thrown, dropped, or otherwise projected at a target.
____ b. insurgence	2. the contamination of soil,

	water, or the atmosphere by the discharge of harmful substances.
____ c. superpower	3. any region of space beyond limits determined with reference to the boundaries of a celestial body.
____ d. missile	4. increase in the dimensions of a body.
____ e. outer space	5. flight beyond the atmosphere of the earth.
____ f. expansion	6. a relaxing or easing, as of tensions between nations.
____ g. pollution	7. a powerful and influential nation.
____ h. spaceflight	8. to take part; join or share with others.
____ i. detente	9. uprising, revolt.
____ j. participate	10. to come up against; encounter.

III. True or False: In the blank write T if the statement is true or F is the statement is false.

____ 1. Before the Second Word War, France, Great Britain, and China had their own atomic bombs.

____ 2. The superpowers produced and stored nuclear weapons but did not want to use them.

____ 3. Russians kept on introducing their communist ideology to the poor countries in Asia, Africa, and Latin America.

____ 4. To stop the expansion of communism, the U.S. aided these countries in establishing anti-communist governments.

____ 5. The Marshall Plan gave economic aid to Western European countries to help them recover from the First World War.

____ 6. The Communists established the Komecon to help France and Great Britain after the Second Word War.

____ 7. In 1962, the Soviet Union installed offensive missiles in Cuba.

____ 8. President Kennedy ordered a naval blockade of the Soviet Union.

____ 9. After the Cuban crisis, people throughout the world put pressure on the superpowers to slow down the arms race.

____10. In 1969, the U.S. and the Soviet Union began to discuss the limitation of strategic weapons.

IV. Fill in the blanks: Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: participate, astronaut, offensive missiles, communist ideology, insurgents, limitation, anti-communist governments, detente, in outer space, confrontation.

1. After the Second World War, in addition to ideological ___________ there was also an arms race between the two great superpowers.

2. The Russians continued introducing their ___________ to the poor countries in the Asia, Africa, and Latin America.

3. In an effort to stop the expansion of communism, the U.S. helped these countries to establish ______________ .

4. In 1962, the Soviet Union precipitated a major crisis by installing ___________ in Cuba.

5. In 1962, the U.S., Great Britain and the Soviet Union signed the Nuclear Test Ban Treaty. These three countries agreed not to test nuclear weapons in the air, ________________ , and under water.

6. In 1969, the U.S. and the Soviet Union began to discuss the _________ of strategic weapons.

7. In 1975 a team of American and Russian __________ completed the first joint U.S.-Soviet space flight.

8. During the era of ___________ , the communists gained some victories while U.S. seemed to withdraw into isolationism.

9. From Nicaragua, the Cubans and Sandinistas helped the ___________ in El Salvador try to overthrow the government.

10. President Carter also refused to let the U.S. athletes _____________ in the 1980 Olympic Games in Moscow and refused to renew contracts to sell more grain to Russia.

ការសាន

៣១.១ ពិភពលោកនៅក្នុងសម័យក្រោយសង្គ្រាម

៣១.១.១ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរមក ក្រៅពីការប្រឈមមុខឈ្លោះប្រកែកគ្នាពីរឿងខាងមនោគមវិជ្ជានោះ គេឃើញមានការប្រណាំងប្រជែងគ្នាខាងគ្រឿងសាស្ត្រាវុធយុទ្ធភ័ណ្ឌរវាងមហាអំណាចធំៗទាំងពីរទៀត គឺ ស.រ.អា និង សហភាពសូវៀត ។ ប្រទេសទាំងពីរនេះមានគ្រាប់បែកបរមាណូជាច្រើន ហើយនៅតែបន្តការបង្កើតគ្រាប់បែកនេះបន្ថែមទៀតពុំមានឈប់ឈរ ។ ប្រទេសមហាអំណាចឯទៀតៗ ដូចជា បារាំង អង់គ្លេស និង ចិន ក៏ចង់បង្កើតគ្រាប់បែកនេះ ដោយខ្លួនឯងដែរ ។ ពេលនោះគ្រាប់បែកបរមាណូមាននៅពាសពេញក្នុងពិភពលោក ហើយការព្រួយបារម្ភខ្លាចក្រែងសង្គ្រាមបរមាណូនេះផ្ទុះឡើង បានធ្វើអោយមានការទាមទារអោយដាក់កំហិត ឬ ក៏អោយបន្ថយចុះនូវផលិតផលគ្រឿងសាស្ត្រាវុធបរមាណូនេះទៀតផង។

៣១.១.២ មហាអំណាចទាំងនោះបានបង្កើត និង រក្សាទុកក្នុងឃ្លាំងនូវគ្រាប់បែកបរមាណូរបស់ខ្លួន ដោយមិនចង់ប្រើប្រាស់ឡើយ ។ ទាំង ស.រ.អា និង សហភាពសូវៀត បានខំប្រឹងប្រែងធ្វើការចៀសវាងពីសង្គ្រាមបរមាណូនេះ ហើយបានជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងសង្គ្រាម ដែលមានត្រឹមតែនៅតាមតំបន់ភូមិភាគខ្លះប៉ុណ្ណោះ ។ តាមវិធីនេះគេបានប្រើតែគ្រឿងសាស្ត្រាវុធធម្មតា ដោយមិនយកបរមាណូមកលើជាមួយឡើយ ។ សូវៀតនៅតែបន្តការពង្រីកផ្សាយពីមនោគមវិជ្ជាកុម្មុយនិស្តខ្លួនទៅអោយស្រុកដែលក្រីក្រខាងអាស៊ី អាហ្វ្រិក និង អាមេរិកឡាទីនដែរ ។ ដើម្បីនឹងបញ្ឈប់នូវលទ្ធិកុម្មុយនិស្តនេះ ស.រ.អា ក៏បានជួយប្រទេសក្រីក្រទាំងនោះ អោយបង្កើតជារដ្ឋាភិបាលដែលប្រឆាំងនឹងកុម្មុយនិស្តឡើង ។

៣១.១.៣ កាលពីរវាងឆ្នាំ ១៩៦០ និង ១៩៧០ មានវិបត្តិពិភពលោកជាច្រើនបានកើតឡើង ដូចជានៅ Berlin, Greece, ឥណ្ឌូចិន និង Carribean Sea។ ស.រ.អា និង សូវៀតបានប្រើគ្រប់មធ្យោបាយទាំងអស់ ដើម្បីសំរាប់គាំទ្របក្សសម្ព័ន្ធខ្លួន និង ចង់ថែរក្សានូវឥទ្ធិពលរបស់ខ្លួនទៀតផង ។ នៅអឺរ៉ុបក្រោមគំរោងការណ៍ឈ្មោះ "Marshall ស.រ.អា បានជួយប្រទេសខាងអឺរ៉ុបផ្នែកខាងលិចអោយបានរើបរើពីសង្គ្រាមឡើងវិញ ហើយដោយសារអង្គការ Nato អឺរ៉ុបនឹងមានការការពាររាំងបាំង បើសិនជាមានការវាយលុកពីសហភាពសូវៀត ។ ដើម្បីនឹងឆ្លើយតបទៅនឹងវិធានការនេះ ប្រទេសកុម្មុយនិស្តក៏បានបង្កើតជា Komecon និង Warsaw Pact ឡើងដែរ ។ Komecon បានជួយប្រទេសកុម្មុយនិស្ត ក្នុងការដោះស្រាយពីរឿងសេដ្ឋកិច្ចហើយ Warsaw Pact ជាអ្នកជួយការពារស្រុកទាំងនោះ បើសិនជាមានការវាយលុកពីពួកខាងលិច ។

៣១.១.៣ នៅឆ្នាំ ១៩៦២ សហភាពសូវៀត បានដាក់គ្រឿងកាំជ្រួចបាញ់សំរាប់វាយលុកនៅ

គុយបា ដែលបានបង្កើតអោយមានជាវិបត្តិយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ។ លោកប្រធានាធិបតី Kennedy ក៏បានបញ្ជាអោយកងនាវាចរអាមេរិកាំងបិទផ្លូវសមុទ្រចេញចូលពីកោះគុយបានោះ ព្រមទាំងបានទាមទារអោយសូវៀតដកកាំជ្រួចបាញ់នោះចេញទៀតផង ។ ជាទីបញ្ចប់សហភាពសូវៀត ក៏បានដកកាំជ្រួចនេះចេញពីគុយបា ដើម្បីជៀសវាងកុំអោយមានសង្គ្រាមជាមួយ ស.រ.អា ។

៣១ - ២ ពិភពលោកនៅក្នុងសម័យនៃភាពធូរស្រាល

៣១ - ២ - ១ បន្ទាប់ពីមានវិបត្តិនៅគុយបានោះមក មនុស្សនៅក្នុងពិភពលោកទាំងមូលក៏បានដាក់ការគំរាមកំហែងខាងផ្លូវចិត្តដល់មហាអំណាចទាំងនោះអោយបញ្ឈប់ពីការប្រណាំងប្រជែងគ្នាក្នុងរឿងអាវុធយុទ្ធភ័ណ្ឌរបស់ខ្លួន ។ នៅឆ្នាំ ១៩៦៣ ស.រ.អា អង់គ្លេស និង សហភាពសូវៀត បានចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញាហាមឃាត់មិនអោយមានការសាកល្បងនូវគ្រឿងអាវុធបរមាណូ ។ ប្រទេសទាំងបីនេះព្រមព្រៀងគ្នា ថានឹងមិនធ្វើការសាកល្បងអាវុធបរមាណូនៅក្នុងអាកាស ឬ អវកាស ឬក៏ក្រោមទឹកទេ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៦៨ ប្រទេសជាច្រើនក៏បានចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញាហាមឃាត់មិនអោយពង្រីកផ្សាយនូវអាវុធបរមាណូឡើយ ។ តាមសន្ធិសញ្ញានេះ មហាអំណាចដែលមានអាវុធបរមាណូ ត្រូវធានាអះអាងថាខ្លួននឹងមិនផ្តល់អាវុធបរមាណូ ឬ ក៏ប្រាប់ពីរបៀបធ្វើអាវុធនេះទៅអោយប្រទេសឯទៀតឡើយ ។

នៅឆ្នាំ ១៩៦៩ សហភាពសូវៀត និង ស.រ.អា បានចាប់ផ្តើមធ្វើការពិភាក្សាពីការកំណត់ដល់គ្រឿងអាវុធយុទ្ធសាស្ត្រ ។ កិច្ចពិភាក្សានេះមានឈ្មោះហៅថា Strategic-Arms Limitation (SALT) ហើយដែលបានបើកផ្លូវណែនាំអោយមានជាកិច្ចព្រមព្រៀងសំខាន់ៗ នៅរយៈឆ្នាំខាងក្រោយមក គឺជំនាន់រដ្ឋាភិបាលលោក Nixon និង លោក Carter ។

៣១ - ២ - ២ ក្រៅពីសន្ធិសញ្ញាសំរាប់កំរិតព្រួតត្រាដល់គ្រឿងអាវុធយុទ្ធសាស្ត្រនេះ ស.រ.អា ក៏បានរិះរកវិធីថ្មីៗ ក្នុងការថែរក្សាសន្តិភាពពិភពលោកទៀត ។ លោកប្រធានាធិបតី Nixon បានធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចជាមិត្តភាពយ៉ាងច្រើននៅផ្នែកអាស៊ី និង អឺរ៉ុប ។ លោកបានទៅធ្វើទស្សនកិច្ចនៅស្រុកចិន កាលពីឆ្នាំ ១៩៧២ ដល់ឆ្នាំ ១៩៧៣ ស.រ.អា និង ចិន ក៏បានព្រមព្រៀងប្តូរឯកអគ្គរដ្ឋទូត ។ លោក Nixon ថែមទាំងបានធ្វើដំណើរទៅសហភាពសូវៀត និង អឺរ៉ុប ផ្នែកខាងកើតទៀត ។ លោកបានធ្វើអោយកិច្ចព្រមព្រៀងជាច្រើនកើតមានឡើងរវាង ស.រ.អា និង សូវៀត ដូចជាការរិះរកស្រាវជ្រាវនៅក្នុងអវកាស និង របៀបទប់ទល់នូវការដែលធ្វើអោយកខ្វក់ដល់ខ្យល់ និង ធាតុអាកាស ។ នៅឆ្នាំ ១៩៧៥ ក្រុមអវកាសចរអាមេរិកាំង និង សូវៀត បានបំពេញនូវបេសកម្មរួមគ្នាមួយ ក្នុងការធ្វើដំណើរទៅក្នុងអវកាស ។

៣១ - ២ - ៣ ពិភពលោកហាក់ដូចជាបានរស់នៅដោយសុខសន្តិភាព ទោះជាមានវិបត្តិនៅតាម

កន្លែងខ្លះកើតដោយ ។ នៅកន្លែងមួយ គឺផ្នែកខាងមជ្ឈិមបូព៌ា ដែលមានប្រទេសអារ៉ាប់ជាច្រើន និង អ៊ីស្រាអែល ។ សង្គ្រាមរវាងប្រទេសអារ៉ាប់ទាំងនោះជាមួយនឹងអ៊ីស្រាអែល បានកើតមានឡើងជាញឹកញាប់ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៥៦ ទៅដល់ឆ្នាំ ១៩៧៣ ។ សហភាពសូវៀត ជាអ្នកជួយអារ៉ាប់ ឯ ស.រ.អា វិញជាអ្នកជួយអ៊ីស្រាអែល ។ នៅក្រោមការសំរុះសំរួល របស់ ស.រ.អា អ៊ីស្រាអែល បានសុខចិត្តអោយទឹកដីអេហ្ស៊ីបដែលបានចាប់បង់កាលពីមានសង្គ្រាម ។ ក៏ប៉ុន្តែការឈ្លោះប្រកែកគ្នារវាងអ៊ីស្រាអែល និង ប្រទេសអារ៉ាប់ឯទៀតពុំមិនទាន់អាចដោះស្រាយបាននៅឡើយទេ ។

៣១.៣ ទីបញ្ចប់របស់សម័យនៃភាពធូរស្រាល

៣១.៣.១ កាលពីសម័យនៃភាពធូរស្រាល ពួកកុម្មុនិស្តបានឈ្នះមានជោគជ័យខ្លះៗ ឯ ស.រ.អា វិញ ហាក់ដូចជាបានដកថយទៅរកភាពឯកានិយម ។ នៅខាងផ្នែកអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ វៀតណាម ខាងជើងបានចូលរាតត្បាតផ្នែកខាងត្បូង ហើយព្រមទាំងបានឡើងកាន់កាប់: កម្ពុជា និង បានចាប់ផ្តើមអោយមានជារបបកុម្មុនិស្តនៅស្រុកលាវ និង ស្រុកខ្មែរទៀតផង ។ នៅអាមេរិកផ្នែកកណ្តាល ពួកសូវៀត និង គុយបា បានជួយពួក Sandanistas រំលំបោះចោលនូវរដ្ឋាភិបាលលោក Samoza ដែលជាអ្នកប្រឆាំងនឹងកុម្មុនិស្ត ព្រមទាំងបានបង្កើតរដ្ឋាភិបាល Maxist និយមនៅ Nicaragua ផង ។ ពី Nicaragua នេះហើយ ដែលពួកគុយបា និង Sandanistas បានជួយដល់ពួកបះបោរនៃស្រុក El Salvador អោយប្រឆាំងនឹងរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួន ។ ស.រ.អា បានជួយរដ្ឋាភិបាល ដែលប្រឆាំងនឹងកុម្មុនិស្តនៅ El Salvador ក្នុងការបង្ក្រាបនូវអ្នកឈ្លបចូល និងការពារស្រុកនេះមិនអោយធ្លាក់ចូលក្នុងកណ្តាប់ដៃកុម្មុនិស្តបានផង ។

៣១.៣.២ ភាពតានតឹងរវាង ស.រ.អា និង សហភាពសូវៀត បានធ្លាក់ចុះដល់កំរិតធ្ងន់ធ្ងរយ៉ាងខ្លាំងមែនទែននៅឆ្នាំ ១៩៧៩ ។ នៅពេលនោះ កងទ័ពសូវៀត បានចូលទៅ Afghanistan ។ រដ្ឋាភិបាលអាមេរិកាំងបានធ្វើសេចក្តីតវ៉ាយ៉ាងខ្លាំងទៅអោយរដ្ឋាភិបាលសូវៀត ដោយបានប្រកែកមិនព្រមចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងនៃ SALT 2 ទៀតផង ។ លោកប្រធានាធិបតី Carter ថែមទាំងប្រឆាំងមិនព្រមបញ្ជូនកីឡាករអាមេរិកាំងអោយទៅចូលរួមប្រកួតក្នុងកីឡាអូឡាំពិច នៃឆ្នាំ ១៩៨០ នៅទីក្រុង Moscow ទៀត ហើយកិច្ចសន្យាថានឹងលក់គ្រាប់ធញ្ញជាតិបន្ថែមទៅអោយសូវៀត ក៏ត្រូវអាមេរិកាំងលុបចោលដែរ ។ ចាប់ពីពេលនោះមក ប្រទេសទាំងពីរបានបង្កើតអាវុធយ៉ាងសាហាវៗបន្ថែមទៅលើគ្រឿងអាវុធយុទ្ធភណ្ឌរបស់ខ្លួនថែមទៀត ។

ការហាត់

១. របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់ជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៤៤ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្តេក និងបញ្ឈៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនីមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ដោយអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

INSURGENCE
GUERILLA
INFILTRATION
FRIENDSHIP
ARMS RACE
VIETNAM
KOMECON

POLLUTION
DISCUSSION
STRATEGIC
EXPANSION
SUPERPOWER
NICARAGUA
DEMOCRATIC

DETENTE
SOMOZA
SPACE
NIXON
ISLANDS
GREECE
NATO
BERLIN
FRANCE
NUCLEAR
LIMIT
STRUGGLE
QUEST
DEMAND
EUROPE

EL SALVADOR
SPACE FLIGHT
CARTER ADMINISTRATION
LIMITATION TALK
OFFENSIVE MISSILE
ANTICOMMUNIST
MARSHALL PLAN
GREAT BRITAIN
WARSAW PACT
OUTER SPACE
SOVIET UNION
CONFRONTATION
PEACEFUL WORLD
POSTWAR ERA
SLOW DOWN

E S D Q U E S T K O M E C O N V I E T N A M O N G

U L E U P E A C E F U L W O R L D L I M I T C O P

R O M C O N F R O N T A T I O N A R M S R A C E O

O W A E S U P E R P O W E R S O V I E T U N I O N

P D N S T R U G G L E O U T E R S P A C E B O M B

E O D T W A R S A W P A C T F R I E N D S H I P O

H W I B A I N F I L T R A T I O N N U C L E A T O

I N S U R G E N C E G U E R I L L A S F R A N C E

N U T D E M O C R A T I C N I C A R A G U A C A C

S U P E R P O W E R E X P A N S I O N B E R L I N

T G R E A T B R I T A I N M A R S H A L L P L A N

O A N T I C O M M U N I S T G R E E C E N A T O Y

O F F E N S I V E M I S S I L E X I S L A N D S X

D I S C U S S I O N S T R A T E G I C A R M S O O

L I M I T A T I O N T A L K S N I X O N P R E S I

C A R T E R A D M I N I S T R A T I O N S P A C E

S P A C E F L I G H T O N B P O L L U T I O N U N

D E T E N T E O R S O M O Z A E L S A L V A D O R

២- ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលនូវឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លាណាដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណាដែលយល់ថា មិនពិត ។

______ ១- មុនពេលដែលមានសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ បារាំង អង់គ្លេស និង ចិន សុទ្ធតែមានគ្រាប់បែកបរមាណូដោយខ្លួនឯង ។

______ ២- មហាអំណាចទាំងនោះបានបង្កើត និង រក្សាទុកនូវអាវុធបរមាណូរបស់ខ្លួន ដោយមិនចង់ប្រើប្រាស់អាវុធនេះឡើយ ។

______ ៣- សហភាពសូវៀតនៅចេះតែពង្រីកផ្សាយចេញទៅក្រៅនូវមនោគមវិជ្ជាកុម្មុនិស្តរបស់ខ្លួនទៅខាងស្រុកក្រីក្រនៃផ្នែកអាស៊ី អាហ្វ្រិក និង អាមេរិកឡាទីនដដែល ។

______ ៤- ដើម្បីនឹងបង់បញ្ឈប់ពីការពង្រីករបស់លទ្ធិកុម្មុនិស្តនេះ ស-រ-អា បានជួយដល់ប្រទេសទាំងនោះ ដោយបង្កើតអោយមានរដ្ឋាភិបាលដែលប្រឆាំងនឹងកុម្មុនិស្តឡើង ។

______ ៥- វិធានការល្បីឈ្មោះ Marshall បានជួយប្រទេសអឺរ៉ុបផ្នែកខាងលិចអោយបានរើបរើឡើងវិញពីសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ ។

______ ៦- ពួកកុម្មុនិស្តបានចាត់តាំងបង្កើត Komecon ឡើងក្នុងគោលបំណងនឹងជួយប្រទេសបារាំង និង អង់គ្លេស បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរបានចប់មក ។

______ ៧- នៅឆ្នាំ ១៩៦២ សហភាពសូវៀតបានដាក់តាំងកាំជ្រួចបាញ់សំរាប់វាយលុកនៅគុយបា ។

______ ៨- លោកប្រធានាធិបតី Kennedy បានបញ្ជាអោយកងនាវាចរអាមេរិកាំងបិទផ្លូវសមុទ្រសហភាពសូវៀត ។

______ ៩- បន្ទាប់ពីមានវិបត្តិនៅគុយបាមក មនុស្សក្នុងពិភពលោកទាំងមូលបានធ្វើការគំរាមកំហែងតាមផ្លូវចិត្តទៅលើមហាអំណាចទាំងអស់ ដើម្បីនឹងបង់អោយបន្ថយចុះនូវការប្រណាំងប្រជែងគ្នាខាងគ្រឿងអាវុធយុទ្ធភ័ណ្ឌនេះ ។

______ ១០- នៅឆ្នាំ ១៩៦៩ ស-រ-អា និង សូវៀត បានចាប់ផ្តើមធ្វើការពិភាក្សាពីរឿងកំរិតកំណត់នូវគ្រឿងអាវុធយុទ្ធសាស្ត្រ ។

៣- រៀបប្រៀបធៀប

សូមធ្វើការប្រៀបធៀបពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេងក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្តីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្តាំក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយដាក់ចម្លើយជាលេខនៅពីខាងមុខផង ។

	A	B
______	ក- ប្រឈមមុខតទល់គ្នា	១- ជាអាវុធដែលសំរាប់បាញ់ទៅមុខ ឬទម្លាក់ទៅលើទីចំណុចណាមួយ ។
______	ខ- កុបករ	២- ការធ្វើអោយកខ្វក់ដល់ទឹកដី ឬ បរិយាកាស ដោយបញ្ចេញចោលនូវគ្រឿងដែលអាចបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ ។
______	គ- មហាអំណាច	៣- អវកាសខាងក្រៅ ដាច់ឆ្ងាយដែលមិនអាចនឹងស្មាន ឬ វាស់ស្មាន ។
______	ឃ- កាំជ្រួចបាញ់	៤- ការកើន ឬ រីកចំរើននូវទំហំ ។
______	ង- អវកាសចំហ	៥- ការហោះហើរដែលខ្ពស់ផុតពីបរិយាកាសរបស់ផែនដី ។
______	ច- ពង្រីក	៦- ការបន្ធូរបន្ថយ ឬ ធ្វើអោយស្បើយនូវភាពតានតឹងរវាងប្រទេសពីរ ។
______	ឆ- ការធ្វើអោយកខ្វក់ (pollution)	៧- ជាប្រទេសដែលមានកំលាំង និង អំណាចយ៉ាងខ្លាំង
______	ជ- ការហោះហើរក្នុងអវកាស	៨- ការចូលធ្វើកិច្ចការជាមួយ ឬ ក៏ការចែកគ្នា ។
______	ឈ- ភាពធូរស្រាល (detente)	៩- ការបះបោរ ។
______	ញ- ចូលរួបរួម	១០- ការជួបតទល់គ្នា ។

604

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យ ដែលយល់ថាសមត្រឹមត្រូវ ទៅដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន ៖ បូលរួបរួម - អវកាសយាន កាំជ្រួចសំរាប់បាញ់វាយលុក - មនោគមវិជ្ជារបស់កុម្មុយនិស្ត - អ្នកបះបោរ - ការដាក់កំហិត - រដ្ឋាភិបាលដែលប្រឆាំងនឹងកុម្មុយនិស្ត - ភាពធូរស្រាល - ក្នុងអវកាស - ការប្រឈមមុខតទល់គ្នា ។

១. បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរមក ក្រៅពី ________________________ ខាងមនោគមវិជ្ជានេះចេញ គឺមានការប្រណាំងប្រជែងគ្នាខាងគ្រឿងអាវុធរវាងមហាអំណាចពីរទៀត ។

២. សហភាពសូវៀត នៅតែបន្តការផ្សាយនូវ ___________________________ ទៅអោយស្រុកក្រៅ ខាងផ្នែកអាស៊ី អាហ្វ្រិក និង អាមេរិកឡាទីនផងដែរ ។

៣. ក្នុងការខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីនឹងចង់បញ្ឈប់នូវការរីកដាលនូវលទ្ធិកុម្មុយនិស្តនេះ ស.រ.អា បានជួយប្រទេសទាំងនោះអោយបង្កើតជា _____________ ទៀតផង ។

៤. នៅឆ្នាំ ១៩៦២ សហភាពសូវៀតបានបង្ករឿងដ៏ធំមួយ ដោយដាក់តាំង ______ _____________ នៅគុយបា ។

៥. នៅឆ្នាំ ១៩៦២ ស.រ.អា អង់គ្លេស និង សហភាពសូវៀត បានចុះសន្ធិសញ្ញា លើការហាមប្រាមមិនអោយសាកល្បងនូវគ្រាប់បែកបរមាណូទៀត ។ ប្រទេសទាំងបីនេះបានយល់ព្រមថា នឹងមិនសាកល្បងគ្រាប់បែកបរមាណូនេះនៅក្នុងអាកាស នៅក្រោមទឹក និងនៅ __________ទេ ។

៦. នៅឆ្នាំ ១៩៦៩ ស.រ.អា និង សហភាពសូវៀតបានចាប់ផ្តើមធ្វើការពិភាក្សា ពី _____________ ដល់គ្រឿងអាវុធយុទ្ធសាស្ត្រ ។

៧. នៅឆ្នាំ ១៩៧៥ ក្រុម ___________ អាមេរិកាំង និង សូវៀត បានបំពេញនូវបេសកកម្មរួមគ្នាមួយនៅក្នុងអវកាស ។

៨. កាលពីសម័យនៃ __________________ ពួកកុម្មុយនិស្តបានឈ្នះមានជោគជ័យខ្លះៗ ឯ ស.រ.អា ហាក់ដូចជាដកថយទៅរកភាពឯកានិយមវិញ ។

៩. ពី Nicaragua ពួកគុយបា និង Sandanistas បានជួយដល់ពួក _____________ ដែលចង់ធ្វើការរំលំរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ។

១០- លោកប្រធានាធិបតី Carter បានប្រកែកមិនព្រមបញ្ជូនពួកកីឡាករអាមេរិកាំង អោយទៅ______________ ក្នុងកីឡាអូឡាំពិច ខែឆ្នាំ ១៩៨០ នៅទីក្រុង Moscow ហើយព្រមទាំងបានប្រកែកមិនព្រមចុះហត្ថលេខា លើកិច្ចសន្យាថានឹងលក់ធុញ្ញជាតិអោយទៅសហភាពសូវៀតទៀតផង ។

Packet 32: POLITICS AND ECONOMIC GROWTH

NEW WORDS & USAGE: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

defense: ការការពារ

The national defense budget costs billions of dollars.

foreign aid: ជំនួយបរទេស

The United States had many foreign aids programs.

challenge: ការសាកល្បងនឹងសមត្ថភាព

Competition with the Soviet Union in the exploration in the outer space is a major challenge for the United States.

opposition party: គណៈបក្សជំទាស់ប្រឆាំង

The U.S. President had problems with Congress, which was something controlled by the opposition party.

promote: តំឡើង ផ្សាយ

The Full Employment Act urged the federal government to use all plans and resources to promote maximum employment, production, and purchasing power.

recession: ដំណើរមិនចំរើនទៅមុខ

In periods of recession or when business is slow, the government may cut taxes.

inflation: ការរីកឡើងបរិមាណ - ន.វ. របស់ឡើងថ្លៃ

In periods of inflation or when the prices of goods rise quickly, government may raise taxes.

level off: ទៅជាស្មើ

The government wanted to level off the prices of goods.

excesses: ហួសហេតុ ហួសកំណត់

In 1947 Congress passed the Taft Harley Act to control the union excess.

electronic computer: កុំព្យូទ័រអេឡិចត្រូនិច

The electronic computer changes the technology in the 1970's.

aerospace industry: ឧស្សាហកម្មខាងការអវកាស

In the late 1950's the U.S. aerospace industry began to grow.

Communication Satellites:

Communication satellites made it possible to receive television programs from most parts of the world.

surge: ការកើនឡើង

The surge in oil price caused the recession in the United States in 1974.

READING

32.1. THE POLITICS OF CHANGE:

32.1.1. The years between 1945 and the 1970's were years of growth and change for the United States economy. National defense and foreign aid made continuing demands upon the nation's economic system. At the same time, and expanding population needed more goods and services. Once again, government and the political parties faced a major challenge. How could government make sure that the economic needs of Americans would be met? What kinds of political action would help to meet that economic goal?

31.1.2. Eight presidents have served the country since 1945.

They were Harry Truman, Dwight Eisenhower, John F. Kennedy, Lyndon Johnson, Richard Nixon, Gerald Ford, James Carter, and Ronald Reagan. All these Presidents had problems with a Congress, which was sometimes controlled by the opposition party. But one thing upon which the President and the Congress did agree was the need to find a way to deal with the economic challenges of the postwar years.

32.1.3. As early as the 1870's many groups of Americans were asking the government to help guide the nation's economy. Such demands increased during the Progressive era and during the New Deal years. Then in 1946, Congress passed the Full Employment Act which declared that the Federal Government should use all means and resources to promote maximum employment, production, and purchasing power. While economists did not always agree, they suggested a number of measures that could be taken to help the national economy grow.

32.1.4. Such measures were passed to help stabilize the economy in periods of **recession**, when business is slow, and in periods of **inflation**, when the prices of goods rise quickly. In periods of recession, measures were taken to cut taxes in the hopes that a tax cut would help business to recover. People would buy goods with the money they save by the tax cut. Such spending is expected to help business and bring better times for everyone. In periods of inflation, the government may raise taxes and cut government spending. Then people would have less money to spend, and prices should level off. Sometimes, it appears that neither taxing and spending policies nor controlling the money supply seem to keep the economy healthy.

32.2. THE CHALLENGE OF ECONOMIC EXPANSION:

32.2.1. The years between 1945 and 1960 were good years for the American economy. People bought goods they had not been able to get during the war which had ended in 1945. Because the population increased, there were more customers to buy goods. Government spending stayed at a high level in peacetime. Employment rose from 54 million in 1945 to over 70 million in 1960 and the average family income rose from $3,575 to over $5,000.

32.2.2. During World War II, workers stood behind the nation's war effort. Take home pay was high during the war for many workers who earned overtime as well as regular pay. After the war, however, workers became dissatisfied because the prices rose faster than wages during the inflation of 1946-1948. Many strikes occured during that time and over 4 million workers took part in strikes. In the following years, unions gained greater benefits for their membership, such as higher wages, shorter working hours, paid vacations, and health insurance. But strikes turned many people against the unions. Some Americans began to fear that the unions had become too powerful. This feeling became so strong that Congress, in 1947, passed the Taft Harley Act to limit excessive Union demands.

32.2.3. As labor unions grew, big business also became bigger. Many companies became billion dollar corporations. Such corporations generally became that large by buying up a number of different smaller companies. As huge corporations made and sold more and more goods, small and middle-size businesses suffered. Giant corporations could sell goods at prices that most small companies could not match, therefore, many small business were forced to close.

32.2.4. The postwar years saw major changes in technology. The electronic industries became more and more important. Television and later, the electronic computer have changed the American way of life. In the late 1950's, the aerospace industry began to grow. In the 1960's, the American space program brought about many changes in the American economy.

32.3. THE IMPACT OF ECONOMIC CHANGE:

32.3.1. The 1960's were, in general, years of rapid industrial growth in the United States. Such gains were largely caused by a greater demand for goods. But industrial growth was also made possible by research and by breakthroughs in technology.

32.3.2. In July 1969, two American astronauts became the first people to set foot on the moon. No one knows what benefits may come from that landing and from those that followed. But there is no doubt that the research that made those spaceflights possible led to gains in other fields. Communications, weather forecasting, and aircraft engineering all benefited. Communication satellites make it possible to broadcast and receive television programs from most parts of the world. Other satellites give new kinds of information to weather forecasters. Aviation, medicine, data processing, automation, and many other fields also benefited from advancements in technology. Whole new industries, such as the computer industry, came into being.

32.3.3. The most important development in the industry was the electronic computer. Computers can translate foreign languages. They can store information for use when needed, and they can work out difficult mathematical problems. But perhaps most importantly, a computer can tell other machines what to do.

32.3.4. In the mid 1970's, the Gross National Product of the United States was over 1 trillion dollars. As the American economy grew, it became increasingly dependent on the foreign market for its products and on foreign oil to run its industries. The surge in oil prices in 1973, following the war in the Middle East, caused the economic recession of 1974-1975. The second period of recession began in 1979 with another surge in oil prices, accompanied by a decline in international trade, high unemployment, high inflation, and high interest rates in the United States. Through a combination of tax cuts and other measures, the government has successfully combatted inflation, lowered unemployment and the

American economy began to move out of the recession towards another period of growth. Some economists believe that such economic growth is good for the nation. It is needed if the economy is to meet the increasing needs of a growing population. However, others are not sure. Rapid economic growth has often caused trouble. Too much production has caused recession, unemployment, and poverty. Moreover, air and water pollution are often caused by rapid industrial growth.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

ROSE
FORD
MOON
SPACE
DEMAND
GOODS
REAGAN
NIXON
SURGE

DEFENSE
POWER
ELECTRONIC
COMPUTER
SATELLITE
POLITICS
TRUMAN
GROWTH
BENEFIT
PROMOTE

EXCESSES
CARTER
JOHNSON
KENNEDY
MONEY
STRIKE
UNIONS
TELEVISION
INDUSTRIAL
AEROSPACE

ECONOMIC EXPANSION
FOREIGN AID
OPPOSITION PARTY
EISENHOWER
INFLATION
RECESSION
LEVEL OFF
DISSATISFIED
TAFT HARLEY ACT
CORPORATION

B	E	N	E	F	I	T	O	A	E	R	O	S	P	A	C	E	M
C	D	E	F	E	N	S	E	W	E	S	O	R	J	E	T	T	D
O	F	O	R	E	I	G	N	A	I	D	P	S	H	C	A	E	E
R	M	L	E	V	E	L	O	F	F	X	P	V	O	O	F	L	M
P	P	O	L	I	T	I	C	R	E	W	O	P	N	N	T	E	A
O	E	X	C	E	S	S	E	S	S	W	S	W	S	O	H	V	N
R	L	N	N	O	I	T	A	L	F	N	I	W	O	M	A	I	D
A	E	T	R	U	M	A	N	S	I	S	T	T	N	I	R	S	G
T	C	N	I	X	O	N	H	U	F	N	I	O	R	C	L	I	L
I	T	G	O	O	D	S	P	R	O	M	O	T	E	E	E	O	A
O	R	C	A	R	T	E	R	G	R	W	N	R	C	X	Y	N	I
N	O	M	O	N	E	Y	X	E	D	O	P	E	E	P	A	S	R
G	N	S	A	T	E	L	L	I	T	E	A	A	S	A	C	P	T
R	I	K	E	N	N	E	D	Y	T	O	R	G	S	N	T	A	S
O	C	O	M	P	U	T	E	R	O	V	T	A	I	S	M	C	U
W	E	I	S	E	N	H	O	W	E	R	Y	N	O	I	O	E	D
T	S	T	R	I	K	E	U	N	I	O	N	S	N	O	O	T	N
H	D	I	S	S	A	T	I	S	F	I	E	D	O	N	N	W	I

II. __Matching__: Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. computer	1. control of machines or of sets or systems of machines by other machines instead of

			directly by human operators.
____	b. inflation	2.	electronic device which stores information on discs or magnetic tapes, analyse it and produces information as required from the data on the tapes.
____	c. insurance	3.	the act of protection from danger, attack, or harm.
____	d. surge	4.	the state of exceeding what is normal or sufficient.
____	e. secession	5.	the time in which the prices of goods rise quickly.
____	f. opposition party	6.	the coverage by a contract binding a party to indemnify another against specific loss in return for premiums paid.
____	g. level off	7.	a political party or organized group opposed to the group, party, or government in power.
____	h. excess	8.	to move toward stability or consistance.
____	i. defense	9.	the time in which business is slow.
____	j. automation	10.	to increase suddenly.

III. True or false: Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. The years between 1945 and the 1970's were years of growth and change for the American economy.

____ 2. All the President who served after 1945 have had problems with a Congress, which was sometimes controlled by the opposition party.

____ 3. In periods of recession, or when business is slow, the the government may cut taxes.

____ 4. In periods of inflation, or when the prices of goods rise quickly, government may raise taxes.

____ 5. Because the population increased, there were more customers to buy goods.

____ 6. Government spending stayed at a low level in peacetime.

____ 7. As labor unions grew, big business also became smaller.

____ 8. As the American economy grows, it becomes increasingly dependent on the foreign market for its products and on foreign oil to run its industries.

____ 9. The second period of recession began in 1979 with another surge in oild prices, accompanied by a decline in international trade, high unemployment, high inflation, and a high interest rate in the United States.

____ 10. Some economists believe that such economic growth is good for the nation. It is needed if the economy is to meet the increasing needs of a growing population.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: to help, level off, corporations, economy, the Full Employment Act, the inflation, the tax cut, challenge, astronauts, technology.

1. The years between 1945 and the 1970's were years of growth and change for the United States ____________ .
2. Once again, government and the political parties faced a major ______________ .
3. As early as the 1870's many groups of Americans were asking the government __________ the nation's economy.
4. Then in 1946, Congress passed _______________ which declared that the Federal Government should use every means and resources to promote maximum employment, production, and purchasing power.
5. That will help business to recover. People will buy goods with money they save by ___________ .
6. In periods of inflation, or when the prices of goods rise quickly, government may raise taxes. It may cut government spending. Then people will have less money to spend, and prices should __________________ .
7. After the war, however, workers became dissatified because the prices rose faster than wages during ____________ of 1946-1948.
8. As labor union grew, big business also became bigger. Many companies became billion dollar _____________ . Such corporations generally became that large by buying up a

number of different small companies.

9. The postwar years saw major changes in ______________ .

10. In July 1969, two American ______________ became the first people to set foot on the moon.

ការអាន

៣២.១ នយោបាយសំរាប់ផ្លាស់ប្តូរ

៣២.១.១ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៩៤៥ និង រយៈឆ្នាំ ១៩៧០ គឺជាឆ្នាំ ដែលសេដ្ឋកិច្ចសហរដ្ឋអាមេរិក បានលូតលាស់ដុះដាល និង មានការផ្លាស់ប្តូរផង ។ ការការពារជាតិ និង ជំនួយបរទេសបេះដែលបានធ្វើអោយមានសេចក្តីត្រូវការ និង ពឹងផ្អែកទៅលើសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសថែមទៀត ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ ការកើនឡើងនៃចំនួនប្រជាជន ក៏បានធ្វើអោយមានសេចក្តីត្រូវការខាងរបស់របរ និង របៀបប្រើថែមទៀតដែរ ។ ពេលម្តងនេះទៀតរដ្ឋាភិបាល និង គណៈបក្សនយោបាយបានត្រូវជួបប្រទះនឹងការសាកល្បងដ៏សំខាន់ពីសមត្ថភាពរបស់គេរៀងខ្លួន ថាតើធ្វើដូចម្តេច ដើម្បីនឹងអោយរដ្ឋាភិបាលបានដឹងពីចំនួន និង កំពស់ពិតប្រាកដនៃសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជនអាមេរិកាំង ខាងបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច និង ប្រើវិធីនយោបាយរបៀបណា ដើម្បីនឹងអោយបានជួបគោលដៅខាងសេដ្ឋកិច្ច ។

៣២.១.២ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៤៥មក មានប្រធានាធិបតីចំនួន ៨ នាក់ទៀតដែលបានឡើងបំរើជាតិ គឺ Harry Truman,Dwight Eisenhower,John.F Kennedy, Lyndon Johnson,Richard Nixon,Gerald Ford,James និង Ronald Reagan ។ ប្រធានាធិបតីទាំងអស់នេះសុទ្ធតែមានបញ្ហាជាមួយរដ្ឋសភា ដែលពេលខ្លះបានកាន់កាប់ត្រួតត្រា ដោយពួកគណៈបក្សជំទាស់ប្រឆាំងផង ។ ក៏ប៉ុន្តែមានរឿងមួយដែលលោកប្រធានាធិបតី និង រដ្ឋសភាយល់ស្របតាមគ្នា គឺធ្វើយ៉ាងម៉េច ដើម្បីនឹងរកផ្លូវដោះស្រាយ និង ប្រកួតប្រជែងនូវបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរយៈឆ្នាំបន្ទាប់ពីសង្គ្រាម ។

៣២.១.៣ នៅមុនរយៈឆ្នាំ ១៨៧០ទៅទៀត ដែលមានពួកអាមេរិកាំងជាច្រើនក្រុមបានសុំអោយរដ្ឋាភិបាលជួយដឹកនាំសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស ។ ការសុំនេះមានកើតកាន់តែខ្លាំងឡើងកាលពីជំនាន់ស្រុកទើបនឹងបានជឿនលឿន និង កាលពីឆ្នាំចាប់កណាងឡើងវិញ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៤៦ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតច្បាប់ឈ្មោះ the Full Employment Act ដែលបានប្រកាសថា អោយរដ្ឋាភិបាលចាប់ប្រើគ្រប់មធ្យោបាយ និង ធនធានទាំងអស់ ដើម្បីសំរាប់ឃោសនាផ្សាយពីការជួលអ្នកធ្វើការអោយបានច្រើនបំផុត ពីផលិតកម្ម និង ពីតេជានុភាពនៃការទិញ ។ ពួកអ្នកសេដ្ឋសាស្ត្រមិនដែលយល់ស្របតាមអោយបានគ្រប់ពេលនោះទេ ប៉ុន្តែពួកគេបានផ្តល់នូវគំនិត និង វិធានការណ៍ ដែលអាចយកមកប្រើសំរាប់ជួយអោយសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសបានដុះដាលឡើង ។

៣២ - ១ - ៤ នៅក្នុងរយៈពេលដែលដំណើរសេដ្ឋកិច្ចមិនសូវដើរទៅមុខ ឬ ក៏ពេលដែលជំនួញទាំងអស់មិនសូវបានចំណេញ រដ្ឋាភិបាលអាចកាត់ពន្ធអាករចេញ ដែលជួយធ្វើអោយជំនួញចាប់ងើបឡើងវិញ ។ ប្រជាជនអាចទិញរបស់របរពីលុយ ដែលបានមកពីការកាត់ពន្ធអាករនោះ ។ ការចាយវាយនេះអាចជួយដល់ពួកជំនួញទូទៅ ហើយដែលអាចធ្វើអោយមនុស្សម្នាក់ៗរស់យ៉ាងសុខស្រួលបានផង ។ នៅក្នុងរយៈពេលដែលមានការព្រីកបង្កើនថែម ឬ ក៏ពេលតំលៃរបស់របរឡើងថ្លៃយ៉ាងឆាប់រហ័ស រដ្ឋាភិបាលអាចដំឡើងពន្ធអាករ ហើយនិងកាត់នូវការចំណាយរបស់ខ្លួន ។ ដូច្នេះប្រជាពលរដ្ឋនឹងត្រូវមានលុយចាយតិចជាងពីមុន ឯតំលៃរបស់របរក៏អាចទៅជាស្មើគ្នាដែរ ។ នៅពេលខ្លះ នយោបាយពន្ធអាករ និង ចំណាយចាយវាយ ឬ ក៏ នយោបាយកាន់កាប់ទៅលើលុយ ដែលមាន អាចជួយធ្វើអោយសេដ្ឋកិច្ចមានការរឹងប៉ឹងឡើងវិញបាន ។

៣២ - ២ ការសាកល្បងនឹងសមត្ថភាព ក្នុងការព្រីកនូវសេដ្ឋកិច្ច

៣២ - ២ - ១ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៩៤៥ និង ១៩៦០ ជាឆ្នាំដ៏ភ្លឺស្វាងរបស់សេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកាំង។ មនុស្សបានទិញរបស់របរ ដែលគេមិនអាចរកបានកាលពីជំនាន់មានសង្គ្រាម ដែលបានចប់នៅឆ្នាំ ១៩៤៥ ។ ដោយសារចំនួនប្រជាជនកាន់តែកើនឡើងថែម ដូច្នេះចំនួនអ្នកទិញរបស់របរក៏មានចំនួនបន្ថែមទៀតដែរ ។ ការចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅតែមានកំរិតខ្ពស់ដដែល ក្នុងពេលដែលស្រុកមានសន្តិភាព ។ មនុស្សដែលមានការធ្វើបានឡើងពីចំនួន ៥៤ លាន នាក់ក្នុងឆ្នាំ ១៩៤៥ ទៅដល់ជាង ៧០ លាន នាក់នៅឆ្នាំ ១៩៦០ ហើយប្រាក់ចំណូលរបស់គ្រួសារមធ្យមក៏បានឡើងចំនួន ៣៥៧៥ ដុល្លារ ទៅដល់ ៥ ពាន់ដុល្លារដែរ ។

៣២ - ២ - ២ កាលពីជំនាន់មានសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ ពួកអ្នកធ្វើការទាំងអស់សុទ្ធតែបានគាំទ្រនូវការខំប្រឹងប្រែងរបស់ប្រទេសក្នុងការធ្វើសង្គ្រាមនោះ ។ ប្រាក់កំរៃដែលបានយកមកផ្ទះកាលពីជំនាន់នោះ មានចំនួនច្រើនណាស់ចំពោះកម្មករ ដែលធ្វើការលើសម៉ោង និង កម្មករដែលធ្វើតាមកំរិតម៉ោងធម្មតា ។ ក៏ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីសង្គ្រាមមក អ្នកធ្វើការទាំងអស់មិនសូវសប្បាយចិត្តទៅវិញ ដោយសារការឡើងថ្លៃនៃឆ្នាំ ១៩៤៦ - ៤៨ បានធ្វើអោយតំលៃរបស់របរទាំងប៉ុន្មានឡើងថ្លៃលឿនជាងប្រាក់កំរៃរបស់ខ្លួនទៅទៀត ។ កូដកម្មជាច្រើនបានកើតឡើងនៅពេលនោះ ដែលមានពួកកូដករជាង ៤ លាននាក់ បានចូលរួមផង ។ ឆ្នាំ បន្ទាប់មក អង្គការសហភាពកម្មករ បានឈ្នះមានជោគជ័យ ក្នុងការរកផលប្រយោជន៍អោយដល់ពួកកម្មករ ដូចជាប្រាក់កំរៃច្រើន ពេលម៉ោងធ្វើការខ្លី ចេញលុយអោយពេលឈប់វិស្សមកាល និង ការធានារ៉ាប់រងខាងសុខភាព ។ល។ ក៏ប៉ុន្តែកូដកម្មបានធ្វើអោយមនុស្សជាច្រើនងើបប្រឆាំងនឹងអង្គការកម្មករទៅវិញ ។ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងខ្លះចាប់មានការព្រួយបារម្ភថាក្រែងអង្គការនេះនឹងឈ្នះមានកំលាំងអំណាចខ្លាំងពេក ។ គំនិតយោបល់នេះ មានកំរិតកាន់តែខ្លាំងឡើង ដែលនៅឆ្នាំ ១៩៤៧ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតជាច្បាប់ឈ្មោះ the Taft Harley Act

ដើម្បីសំរាប់ត្រួតត្រាទៅលើការពង្វលហេតុរបស់អង្គការកម្មករនេះ ។

៣២-២-៣ នៅពេលដែលអង្គការការងារនេះដុះដាលឡើង ពួកជំនួញធំៗក៏កាន់តែរីកចំរើនឡើងដែរ ។ ក្រុមហ៊ុនខ្លះបានក្លាយទៅជាក្រុមសាជីវកម្មតម្លៃរាប់ពាន់លានដុល្លារ ។ ក្រុមហ៊ុនដែលឡើងបានធំដ៏មហិមានេះ គឺដោយសារគេទិញយកនូវក្រុមហ៊ុនតូចៗដទៃទៀតមកបញ្ចូលថែមទៀត ។ នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនធំៗនេះបង្កើតនិងលក់ចេញនូវផលិតផលខ្លួនកាន់តែច្រើនឡើងៗ ពួកជំនួញតូចតាច ឬ ក៏ពួកជំនួញមធ្យមល្មមក៏ត្រូវទទួលគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងខ្លាំងដែរ ។ ក្រុមហ៊ុនធំៗទាំងនោះអាចលក់ដូររបស់របរគេទៅតាមកំរិតតំលៃ ដែលក្រុមហ៊ុនតូចតាចមិនអាចប្រកួតប្រជែងបានឡើយ ដូច្នេះពួកតូចតាចទាំងនោះត្រូវតែបង្ខំចិត្តបិទទ្វារខ្លួនចោល ។

៣២-២-៤ រយៈឆ្នាំបន្ទាប់ពីសង្គ្រាម គេក៏ឃើញមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងខាងបច្ចេកទេសតិចណូឡូស៊ីទៀត ។ ឧស្សាហកម្មខាងអេឡិចត្រូនិច ក៏ចេះតែមានប្រយោជន៍សំខាន់ឡើងៗ គឺខួរក្បាលដ៏ទើបក្រោយមកមានអេឡិចត្រូនិចកុំព្យូទ័រថែមទៀត បានធ្វើអោយរបៀបរស់នៅអាមេរិកាំងមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំង ។ នៅពេលចុងក្រោយនៃរយៈឆ្នាំ ១៩៥០ ឧស្សាហកម្មខាងអាកាសទេវតាសី ក៏ចាប់ផ្តើមរីកចំរើនឡើងដែរ ឯចំណែកខាងកម្មវិធីខាងអវកាសអាមេរិកាំងពីជំនាន់ ១៩៦០ វិញ ក៏បានធ្វើអោយមានការផ្លាស់ប្តូរដល់សេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកថែមទៀតផង ។

៣២-៣ ឥទ្ធិពលនៃការផ្លាស់ប្តូររបស់សេដ្ឋកិច្ច

៣២-៣-១ ជាទូទៅ ជំនាន់រយៈឆ្នាំ ១៩៦០ នោះ ជាឆ្នាំដែលសេដ្ឋកិច្ចបានរីកលូតលាស់យ៉ាងឆាប់រហ័សនៅក្នុង ស-រ-អា ។ ការកើនឡើងនេះ គឺភាគច្រើនមូលបណ្តាលមកពីសេចក្តីត្រូវការយ៉ាងច្រើនលើសលុបនូវគ្រឿងរបស់របរប្រើប្រាស់ ។ ក៏ប៉ុន្តែការរិះរកឃើញនូវគ្រឿងតិចណូឡូស៊ី ក៏ជាកត្តាមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជួយធ្វើអោយសេដ្ឋកិច្ចដុះដាលបានដែរ ។

៣២-៣-២ នៅខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៦៩ អ្នកអវកាសអាមេរិកាំងពីរនាក់ ត្រូវមានឈ្មោះថាជាមនុស្សលើកទីមួយ ដែលបានជាន់លើឋានព្រះច័ន្ទមុនគេ ។ គេមិនដឹងថា តើការចុះលើឋានព្រះច័ន្ទនៃអាមេរិកាំងទាំងពីររូបនេះ និង អ្នកដែលចុះនៅពេលក្រោយៗមកទៀតមានបំណាច់ប្រយោជន៍យ៉ាងណាទេ - ក៏ប៉ុន្តែកិច្ចការនេះបានបង្ហាញអោយឃើញច្បាស់លាស់ថា ការស្រាវជ្រាវរិះរកដែលបង្កើតអោយជាការហោះហើរក្នុងអវកាសនេះ អាចនឹងដឹកនាំអោយជាផលប្រយោជន៍នៅក្នុងវិស័យឯទៀតដ៏ជាច្រើនទៅថ្ងៃមុខ ។ គមនាគមន៍ ការទាយទុកជាមុននូវធាតុអាកាស និង វិស្វកម្មខាងគ្រឿងយន្ត ដែលហោះហើរលើអាកាសសុទ្ធតែបានទទួលប្រយោជន៍ពីការរិះរកនេះទាំងអស់ ។ តារាសិប្បនិម្មិតខាងគមនាគមន៍ អាចធ្វើអោយគេទទួលបាននូវកម្មវិធីទូរទស្សន៍ពីគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់ក្នុងពិភពលោក ។ ឯតារាសិប្បនិម្មិតឯទៀតៗ ក៏បាន

បង្កើតជារបៀបថ្មីសំរាប់ផ្ដល់ព័ត៌មានអោយដល់អ្នកទាយទុកជាមុននូវធាតុអាកាសដែរ ។ អាកាសចរណ៍ វិជ្ជាពេទ្យ ការប្រែសំរាយនូវទិន្នន័យ (data processing) និង ស្វ័យប្រវត្តកម្ម គឺជាប្រយោជន៍ ដែលបានមកពីទាំងជោគជ័យនៃតិចណូឡូស៊ីដែរ ។ ឧស្សាហកម្មដ៏ថ្មីមួយ ដូចជាឧស្សាហកម្មខាងកុំព្យូទ័រនេះ គឺចាប់មានកំណើតឡើង ។

៣២.៣.៣ ការចំរើនជឿនលឿនមួយដ៏សំខាន់ ក្នុងឧស្សាហកម្មគឺអេឡិចត្រូនិចកុំព្យូទ័រ។ កុំព្យូទ័រអាចបកប្រែភាសាបរទេស ដោយចេះដាក់ទុកនូវព័ត៌មានសំរាប់ប្រើប្រាស់នៅពេលដែលគេត្រូវការ ហើយព្រមទាំងចេះដោះស្រាយនូវចំណោទដ៏ពិបាកៗទៀតផង ។ ក៏ប៉ុន្តែរឿងមួយសំខាន់ គឺ កុំព្យូទ័រ អាចចេះប្រាប់អោយម៉ាស៊ីនឯទៀតៗត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ។

៣២.៣.៤ នៅក្នុងចន្លោះនៃរយៈឆ្នាំ ១៩៧០ ប្រាក់ដែលរកមកបានទាំងអស់ពីផលិតផលទូទៅក្នុង ស.រ.អា មានចំនួន ១ លាន លានដុល្លារ (1 trillion) ។ នៅពេលដែលសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកាំងរីកចំរើនឡើង ការពឹងពាក់ទៅលើផ្សារបរទេសសំរាប់ផលិតផលខ្លួន និង សេចក្ដីត្រូវការខាងប្រេង ដើម្បីនឹងយកមកធ្វើអោយឧស្សាហកម្មខ្លួនដើរបាន ក៏កាន់តែកើនចំនួនបន្ថែមទៀតដែរ ។ ការឡើងថ្លៃប្រេងនៃឆ្នាំ ១៩៧៣ បន្ទាប់ពីមានសង្គ្រាមនៅមជ្ឈឹមបូព៌ាមក បានបណ្ដាលអោយសេដ្ឋកិច្ចមិនសូវចំរើនទៅមុខ គឺចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៧៤ ទៅដល់ ៧៥ ។ រយៈទីពីរនៃដំណើរសេដ្ឋកិច្ចមិនសូវជឿនលឿននេះ បានចាប់ផ្ដើមឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៧៩ ពីព្រោះនៅពេលនោះតម្លៃរបស់ប្រេងក៏បានកើនឡើងម្ដងទៀត ឯជំនួញរវាងអន្តរជាតិក៏ត្រូវធ្លាក់ចុះដែរ ។ បន្ថែមពីលើនេះ គឺអ្នកអត់ការធ្វើមានចំនួនច្រើន របស់របរឡើងថ្លៃយ៉ាងខ្លាំង ការប្រាក់សំរាប់អោយខ្ចីក៏មានកំរិតខ្ពស់ទៀត ។ តាមវិធានការរឹតរួម ដោយកាត់ពន្ធអាករផង និង វិធីឯទៀតៗផង រដ្ឋាភិបាលក៏មានជោគជ័យក្នុងការប្រយុទ្ធទប់ទល់នឹងរបស់ឡើងថ្លៃ និង បញ្ចុះចំនួនអ្នកអត់ការធ្វើមកវិញ ។ ពេលនោះសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកាំងក៏បានរើបរើដោះទៅរកភាពដុះដាលឡើងវិញ ។ ពួកអ្នកសេដ្ឋសាស្ត្រខ្លះមានជំនឿថា សេដ្ឋកិច្ចដែលរីកចំរើនយ៉ាងនេះគឺជាការល្អសំរាប់ប្រទេស ពីព្រោះគេត្រូវការរបៀបនេះណាស់ បើសិនជាគេចង់អោយសេដ្ឋកិច្ចដើរយ៉ាងលឿន ដើម្បីអោយស្របទៅតាមការកើនឡើងនៃសេចក្ដីត្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលកាន់តែមានចំនួនច្រើនថែមទៀតនោះដែរ ។ ក៏ប៉ុន្តែអ្នកសេដ្ឋសាស្ត្រឯទៀតៗ មិនសូវជាពិតប្រាកដក្នុងចិត្តសោះ ពីព្រោះគេយល់ឃើញថា សេដ្ឋកិច្ច ដែលជឿនលឿនឆាប់ពេក តែងតែបង្កើតអោយមានជាបញ្ហា ។ ផលិតកម្មដែលមានកំរិតខ្ពស់ពេក អាចធ្វើអោយដំណើរសេដ្ឋកិច្ចមិនសូវចំរើនទៅមុខបាន អាចធ្វើអោយអ្នកអត់ការធ្វើមានចំនួនច្រើនឡើងវិញ និង អាចបង្កើតអោយមានភាពក្រខ្សត់ផង ។ ថែមពីលើនេះឧស្សាហកម្មដែលជឿនលឿនខ្លាំងពេក ក៏អាចធ្វើអោយទឹក និងអាកាសមានភាពមិនបរិសុទ្ធល្អដែរ ។

ការហាត់

* * *

១- របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ : សូមរក និង គូររង្វង់ជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣៧ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញ តាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និង បញ្ឈៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់លើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

ROSE
FORD
MOON
SPACE
DEMAND
GOODS
REAGAN
NIXON
SURGE

DEFENSE
POWER
ELECTRONIC
COMPUTER
SATELLITE
POLITICS
TRUMAN
GROWTH
BENEFIT
PROMOTE

EXCESSES
CARTER
JOHNSON
KENNEDY
MONEY
STRIKE
UNIONS
TELEVISION
INDUSTRIAL
AEROSPACE

ECONOMIC EXPANSION
FOREIGN AID
OPPOSITION PARTY
EISENHOWER
INFLATION
RECESSION
LEVEL OFF
DISSATISFIED
TAFT HARLEY ACT
CORPORATION

B	E	N	E	F	I	T	O	A	E	R	O	S	P	A	C	E	M
C	D	E	F	E	N	S	E	W	E	S	O	R	J	E	T	T	D
O	F	O	R	E	I	G	N	A	I	D	P	S	H	C	A	E	E
R	M	L	E	V	E	L	O	F	F	X	P	V	O	O	F	L	M
P	P	O	L	I	T	I	C	R	E	W	O	P	N	N	T	E	A
O	E	X	C	E	S	S	E	S	S	W	S	W	S	O	H	V	N
R	L	N	N	O	I	T	A	L	F	N	I	W	O	M	A	I	D
A	E	T	R	U	M	A	N	S	I	S	T	T	N	I	R	S	G
T	C	N	I	X	O	N	H	U	F	N	I	O	R	C	L	I	L
I	T	G	O	O	D	S	P	R	O	M	O	T	E	E	E	O	A
O	R	C	A	R	T	E	R	G	R	W	N	R	C	X	Y	N	I
N	O	M	O	N	E	Y	X	E	D	O	P	E	E	P	A	S	R
G	N	S	A	T	E	L	L	I	T	E	A	A	S	A	C	P	T
R	I	K	E	N	N	E	D	Y	T	O	R	G	S	N	T	A	S
O	C	O	M	P	U	T	E	R	O	V	T	A	I	S	M	C	U
W	E	I	S	E	N	H	O	W	E	R	Y	N	O	I	O	E	D
T	S	T	R	I	K	E	U	N	I	O	N	S	N	O	O	T	N
H	D	I	S	S	A	T	I	S	F	I	E	D	O	N	N	W	I

២. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរជាអក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F បើយល់ថាឃ្លានោះមិនពិតទេ ។

______ ១. ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៩៤៥ និង រយៈឆ្នាំ ១៩៧០ គឺជាឆ្នាំ ដែលសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកាំងចូលដុះដាល និង មានការផ្លាស់ប្តូរផង ។

______ ២. ប្រធានាធិបតីទាំងប៉ុន្មាននោះសុទ្ធតែមានបញ្ហាជាមួយរដ្ឋសភា ដែលមានពេលខ្លះ មានការកាន់កាប់ត្រួតត្រាទៅដោយពួកគណៈបក្សប្រឆាំងជំទាស់ផង ។

______ ៣. នៅក្នុងពេលដែលដំណើរសេដ្ឋកិច្ចមិនសូវដើរទៅមុខ ឬ ក៏ពេលដែលជំនួញមិនសូវចំណេញ រដ្ឋាភិបាលអាចកាត់ពន្ធអាករបន្ថែមបាន ។

______ ៤. នៅក្នុងរយៈពេលដែលមានការពង្រីកបន្ថែម ឬ ក៏ពេលដែលតំលៃរបស់របរឡើងថ្លៃលឿនពេក រដ្ឋាភិបាលនឹងអាចតំលើងពន្ធអាករមកវិញ ។

______ ៥. ដោយសារចំនួនប្រជាជនកើនថែមឡើង ដូច្នេះអ្នកទិញរបស់របរក៏មានចំនួនច្រើនដែរ ។

______ ៦. ការចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាលមានកំរិតតិចបំផុត នៅពេលដែលស្រុកមានសន្តិភាព ។

______ ៧. នៅពេលដែលអត្រាការការងាររីកធំឡើង ក្រុមហ៊ុនជំនួញជំពុកក៏ឃ្លានធ្លាក់ចុះកាន់តែតូចដែរ ។

______ ៨. នៅពេលដែលសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកាំងដុះដាលឡើង ការពឹងពាក់ទៅលើផ្សារបរទេសសំរាប់លក់ផលិតផលខ្លួន និងសេចក្តីត្រូវការខាងប្រេងសំរាប់ធ្វើអោយឧស្សាហកម្មខ្លួនដើរ ក៏កាន់តែកើនចំនួនថែមទៀតដែរ ។

______ ៩. រយៈទីពីរនៃដំណើរសេដ្ឋកិច្ចមិនសូវជឿនលឿន បានចាប់ផ្តើមឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៧៩ ពីព្រោះតម្លៃប្រេងបានចាប់កើនឡើងម្តងទៀត ឯជំនួញរវាងអន្តរជាតិក៏ត្រូវធ្លាក់ចុះដែរ ។ បន្ថែមពីលើអ្នកដែលអត់ការធ្វើក៏មានចំនួនច្រើន អីវ៉ាន់ឡើងថ្លៃយ៉ាងខ្លាំង និង ការប្រាក់សំរាប់អោយខ្ចីក៏មានកំរិតខ្ពស់ទៀត ។

១០- អ្នកសេដ្ឋសាស្ត្រខ្លះមានជំនឿថា សេដ្ឋកិច្ចដែលបានជឿនលឿនយ៉ាងនេះ ជាការល្អដល់ប្រទេស ពីព្រោះគេត្រូវការរបៀបនេះណាស់ បើសិនជាគេចង់អោយសេដ្ឋកិច្ចដើរយ៉ាងលឿនដើម្បីអោយស្របទៅតាមការកើនឡើង នៃសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលកាន់តែមានចំនួនច្រើនថែមទៀតនោះដែរ ។

៣- ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយដាក់បំពេញនូវពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យនៅក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន ៖ ដូច -ទៅជាស្មើគ្នា - ក្រុមសាជីវកម្ម - សេដ្ឋកិច្ច- the Full Employment Act - ការឡើងថ្លៃ - ការកាត់ពន្ធអាករ - ការសាកល្បងលំនាំពីសមត្ថភាព - តិចណូឡូស៊ី - អ្នកអត់ការ ។

១- ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៩៤៥ និង រយៈឆ្នាំ ១៩៧០ គឺជាឆ្នាំដែល ____________ អាមេរិកាំងបានលូតលាស់ផុះផាល និង មានការផ្លាស់ប្តូរផង ។

២- ពេលខ្លះទៀត រដ្ឋាភិបាល និង គណៈបក្សនយោបាយបានត្រូវជួបប្រទះនឹង ________________ របស់គេរៀងៗខ្លួន ។

៣- នៅមុនពេលរយៈឆ្នាំ ១៨៣០ទៅទៀត ដែលមានក្រុមអាមេរិកាំងជាច្រើនបានសុំអោយរដ្ឋាភិបាល ______________ ដឹកនាំផ្លូវសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស ។

៤- នៅឆ្នាំ ១៩៤៦ រដ្ឋសភាបានបង្កើតច្បាប់ឈ្មោះ __________________ ថាអោយរដ្ឋាភិបាលត្រូវប្រើគ្រប់មធ្យោបាយ និង ធនធានទាំងអស់ ដើម្បីសំរាប់ឃោសនាផ្សាយពីការជួលអ្នកធ្វើការអោយបានយ៉ាងច្រើនបំផុត ពីផលិតកម្ម និង ពីពលានុភាពនៃការទិញ ។

៥- វិធីនេះអាចជួយធ្វើអោយជំនួញចាប់រើបរើឡើងវិញ ។ ប្រជាជនអាចទិញរបស់របរពីលុយដែលបានមកពី ______________ នោះ ។

៦- នៅក្នុងពេលដែលមានការពង្រីកបន្ថែមថែម ឬ ក៏នៅពេលដែលតំលៃរបស់របរឡើងថ្លៃយ៉ាងឆាប់រហ័ស រដ្ឋាភិបាលអាចដំឡើងពន្ធអាករ ហើយនិងកាត់នូវការចំណាយរបស់ខ្លួន ។ ដូច្នេះប្រជាពលរដ្ឋ នឹងត្រូវមានលុយចាយតិចជាងពីមុន ឯតំលៃរបស់របរក៏អាច ____ ---------- ដែរ ។

៧- បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមមក អ្នកធ្វើការទាំងអស់មិនសូវលប្បាយចិត្តដោយសារ_________________ ខែឆ្នាំ ១៩៤៦-៤៨ បានធ្វើអោយតំលៃរបស់របរទាំងប៉ុន្មានឡើងថ្លៃលឿនជាងប្រាក់កំរៃរបស់ខ្លួនទៅទៀត ។

៨- នៅពេលដែលអង្គការការងារដុះដាលឡើង ពួកជំនួញធំៗក៏កាន់តែរីកធំឡើងដែរ ។ ក្រុមហ៊ុនខ្លះបានក្លាយទៅជា _______________ តម្លៃរាប់ពាន់លានដុល្លារ ។ ក្រុមហ៊ុនដែលឡើងបានធំធីមហិមានេះ គឺដោយសារគេទិញយកនូវក្រុមហ៊ុនតូចៗផ្សេងៗគ្នាមកបញ្ចូលថែមទៀត ។

៩- រយៈឆ្នាំបន្ទាប់ពីសង្គ្រាម គេក៏ឃើញមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងខាងបច្ចេកទេស___________ ។

១០- នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩៦៩ __________________ អាមេរិកាំងពីរនាក់ត្រូវមានគេហៅថា ជាមនុស្សលើកទីមួយ ដែលបានដាក់ជើងលើឋានព្រះច័ន្ទមុនគេ ។

Section VIII: WORLD LEADERSHIP IN THE NUCLEAR AGE

Packet 33: POLITICS AND SOCIAL CHANGES

NEW WORDS AND USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

Social Injustice: អយុត្តិធម៌នៅក្នុងសង្គម

After World War II, Americans started to express their views about civil rights, social injustice, and human needs.

Spying: លបយកការណ៍

The Watergate Scandal related to government spying, burglaries, and often illegal acts.

mobile society: សង្គមដែលប្រែប្រួលមានចលនា

Americans formed a mobile society.

westward movement: ចលនាឆ្ពោះទៅរកទិសខាងលិច

There was a westward movement to find a better climate and better jobs.

technology: តិចណូឡូស៊ី

New social values came about as a result of the advances of technology and the boom of the national economy.

deterioration: ធ្វើអោយកាន់តែយ៉ាប់យ៉ឺនទៅៗ

environment: បរិយាកាស

pollution: ធ្វើអោយកខ្វក់

Pollution became a major danger and caused the deterioration of the environment.

READING:

33.1. POLITICS AND INDIVIDUAL RIGHTS: THREATS TO CIVIL LIBERTIES

33.1.1. After World War II many Americans took a new look at their society and their social values. They started to express their views and new ideas about civil rights, social injustice, and human needs. The federal government was expected to safeguard civil rights, to prevent social injustice, and to meet human needs. The First Amendment of the Constitution guarantees the freedom of speech and the freedom of expressing an opinion. A serious threat to these civil liberties occurred in the 1950's. During that time, Senator Joseph McCarthy of Wisconsin charged that many high officials of the federal government were influenced by Communists. Athough the Senate censured Senator McCarthy's excessive accusations, Congress did pass some strict laws against Communism.

33.1.2. Civil liberties were again threatened in the 1970's. During the Nixon administration, a scandal was discovered in which members of the Republican administration were caught spying on government officials that were thought to be "enemies" of the administration. Party officials were also caught performing buglaries and other illegal acts. This scandal, known as the Watergate Scandal, involved President Nixon. He resigned the presidency in August, 1974 when it appeared that he would be impeached by the Congress.

33.2. MINORITIES AND CIVIL RIGHTS

33.2.1. In the years before World War II, some groups of American citizens did not have the same rights as other groups. These minority groups were victims of discrimination - unfair and unequal treatment - by other Americans. For these minorities, many of their civil rights had been kept from them.

Many protests by minorities were declared unlawful in some places and their leaders were jailed. Violence broke out many times. Many Americans agreed with the minorities, but others were against any change. At the beginning, the federal government was reluctant to do anything about it. But, as the demands for equal rights increased, the government began to listen and eventually started to act. Several measures against discrimination have since been adopted by the Congress to protect the voting and employment rights of minorities, to desegregate public schools, to outlaw discrimination by employers, to forbid discrimination in public places and in the sale and rental of most housing.

33.2.2. By the 1970's, most discrimination in the United States had been forbidden by laws. Nonetheless, discrimination still remained and the drive for equal rights continued. Many groups of minorities asked for equal rights in health, education, and welfare. By the mid 1970's, Congress had passed several bills that would provide for some kind of health care for all Americans. Moreover, the federal government has continued to set aside money for hospital construction and health research.

In the field of education, similar progress has been made. In general, public schools in the U.S. have been supported largely by local and state government funds. By the mid - 1970's, school enrollment in the United States increased to almost 45 million students. To prevent the collapse of the school system, the federal government began to help the states pay some of their education expenses.

In housing, the federal government has tried to help city slum dwellers. It set aside money for new housing for the poor. Besides, it has also tried to end racial discrimination in the sale and rental of most housing. By 1970 about 80 percent of all housing was protected by the Civil Rights Act of 1968 which outlawed discrimination in housing.

33.3. A SOCIETY OF ABUNDANCE: A PEOPLE ON THE MOVE

33.3.1. Americans have formed a **mobile society**. According to the 1970's census, one of every five Americans changed his or her address. The trend of this population movement is toward the cities and the suburbs which accounted for 75 percent of the nation's population. Minority groups, such as Blacks, Spanish-surname persons, and American Indians were among these big city dwellers. As the economy expanded, people had better jobs and higher salaries. The number of middle class families with average incomes increased. Many of them moved to the suburbs in search of what they considered to be a better life. However, some minority groups still found discrimination in the suburbs.

33.3.2. Besides the population movement from the rural areas to the cities and from the cities to the suburbs, there was a **westward movement** of people trying to find a better climate and better jobs. One example was the movement to California. During the 1980's people also moved to the South, such as Florida and Texas, to save the cost of energy for heating.

33.4. NEW PATTERNS OF LIVING

33.4.1. After World War II, the conflict between old and new social values began to surface in American society. This mainly came as a result of the advances of **technology** and a national economic boom. More people than before had the time and money to create their own style of living. Some young persons turned completely away from their parents' life style. Many of them became active in political struggles, some peaceful and some violent, to push for positive social changes.

33.4.2. The opportunity to grow economically was not evenly distributed. Poverty still existed and was not confined to one area in the United States. It was a condition experienced by many people in urban as well as in rural areas. Most of the poor had to turn to the government for help. So, the government created some welfare programs to help the poor to help themselves. The federal government set up a Job Corps to train thousands of young people, to give them appropriate skills, and to find gainful employment. Local and state governments also set up many job training programs of one kind or another.

33.4.3. Despite government help, poverty and unemployment still haunted many Americans, especially those who lived in the cities. As a result, crime rose in the cities and often those who broke the law were young, between fourteen and twenty years of age. State and local governments as well as the federal government, have created programs to cut unemployment and improve living conditions and therefore helped to reduce the causes of crime.

33.5. SAFEGUARDING THE ENVIRONMENT

33.5.1. Along with the progress of technology and the economic boom came the **deterioration** of the **environment**. **Pollution** has become a major danger to the health of the American people. Automobiles, airplanes, and factories have poured unlimited quantities of dangerous gases into the air. Sewage, industrial wastes, and oil spills have polluted land and water. Many lakes, streams, and coastal waters have become deadly for the wildlife which inhabit them. And some bodies of water have become dangerous for human use.

33.5.2. In the 1970's Congress passed several national antipollution laws and gave certain enforcement powers to the Environmental Protection Agency. By the mid - 1970's some headway in the cleaning of the environment had been made. Subsequent major gains would cost a great deal of money to the American taxpayers.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

CRIME
SPY
AGAIN
SALE
ENEMIES
RENTAL
CENSURE
LOAD
IMPEACH
ADOPTED
MINORITY
BURGLARY
DANGER

ABUNDANCE
ECONOMY
CONFLICT
WESTWARD MOVEMENT
SOCIAL INJUSTICE
TAXPAYER
SAFEGUARDING
INDUSTRIAL WASTES
ENVIRONMENT
DISCRIMINATION
REMAIN
OPINION

TECHNOLOGY
CIVIL
ILLEGAL
SCANDAL
WATERGATE
SOUTH
POLLUTION
HEATING
ENERGY
ADVANCE
RULE
COMMUNIST

N	S	O	C	I	A	L	I	N	J	U	S	T	I	C	E	S	P	Y
H	R	P	O	M	O	A	G	A	I	N	C	E	L	S	N	W	O	G
I	E	I	M	R	E	W	S	A	L	E	I	C	L	C	V	A	L	R
L	M	N	M	E	N	E	M	I	E	S	V	H	E	A	I	T	L	E
O	A	I	U	R	E	N	T	A	L	O	I	N	G	N	R	E	U	N
V	I	O	N	C	E	N	S	U	R	E	L	O	A	D	O	R	T	E
E	N	N	I	M	P	E	A	C	H	U	N	L	L	A	N	G	I	A
L	E	U	S	A	D	O	P	T	E	D	O	O	C	L	M	A	O	D
A	D	N	T	M	I	N	O	R	I	T	Y	G	U	L	E	T	N	V
N	B	U	R	G	L	A	R	I	E	S	C	Y	M	A	N	E	H	A
T	D	I	S	C	R	I	M	I	N	A	T	I	O	N	T	S	E	N
D	A	B	U	N	D	A	N	C	E	C	O	N	O	M	Y	O	A	C
A	C	O	N	F	L	I	C	T	E	B	R	U	N	U	S	U	T	E
N	W	E	S	T	W	A	R	D	M	O	V	E	M	E	N	T	I	R
G	C	R	I	M	E	T	A	X	P	A	Y	E	R	C	O	H	N	U
E	S	A	F	E	G	U	A	R	D	N	G	O	C	T	O	T	G	L
R	I	N	D	U	S	T	R	I	A	L	W	A	S	T	E	S	O	E

II. Matching:

Match each word in column A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provide.

A	B
_____ a. environment	1. to charge a government official with misbehavior in office.
_____ b. impeach	2. an outlying part of a city,

_____ c. suburb

_____ d. abundance

_____ e. urban

_____ f. censure

_____ g. technology

_____ h. maintain

_____ i. pollution

_____ j. Westward Movement

often with a different government than the central city.

3. the knowledge and skills used to provide objects necessary for human survival and comfort.

4. the movement of the American people from the Eastern Seaboard to the Pacific Coast.

5. the capacity to produce more goods than people are able to buy.

6. to keep or keep up, to carry on.

7. to criticize or blame; to condemn.

8. having to do with cities or towns.

9. making or being unclear or impure.

10. surrounding; all the conditions which influence the way people live.

III. True or False:

Read each statement. Put a T next to each statement if it is true. Put an F in that space if it is false.

____ 1. After World War II many Americans took a new look at their society and their social values.

____ 2. The federal government was not expected to safeguard civil rights, to prevent social injustice, and to meet human needs.

____ 3. Senator Joseph McCarthy charged that many high officials of the federal government were influenced by Communists.

____ 4. President Nixon was involved in the Watergate Scandal and he had to resign from his post.

____ 5. Many protests by minorities were declared unlawful in some places and their leaders were jailed.

____ 6. By the 1970's, most discrimination in the U.S. had been forbidden by laws.

____ 7. Many groups of minorities asked for equal rights in health, education, and welfare.

____ 8. In housing, the federal government has not tried to help city slum dwellers.

____ 9. During the 1980's people also moved to the South, such as Florida and Texas, to save on the cost of energy for heating.

____10. After World War II, the conflict between old and new social values began to surface in American society.

IV. Fill in the blanks:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: spying, impeached, minorities, hospital construction, local and state governments, new housing, political struggles, social justice, discrimination, progress.

1. The Americans started to express their views and new ideas about civil rights, ____________ , and human needs.
2. During the Nixon administration, a scandal was discovered about government ______________ , burglaries, and other illegal acts directed against the people.
3. President Nixon resigned the presidency in August 1974 when it appeared that he would be ____________ by the Congress.
4. Many Americans agreed with _____________ but others were against the change.
5. By the 1970's, most ______________ in the U.S. had been forbidden by laws.
6. The federal government has continued to set aside money for ____________ and health researches.
7. In the field of education, similar _____________ has been made.
8. Public schools in the U.S. have been supported largely by __________ funds.
9. The federal government set aside money for ___________ for the poor.
10. Many young people became active in _____________, some peaceful and some violent, to push for positive social changes.

ការអាន

៣៣-១ នយោបាយ និង ច្បាប់សិទ្ធិរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ : ការគំរាមកំហែងដល់សេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

៣៣-១-១ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរបានបញ្ចប់មក ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងជាច្រើននាក់ បានចាប់បើកភ្នែកពិនិត្យមើលឡើងវិញជាថ្មីនូវសង្គម និង តម្លៃនៃសង្គមរបស់ខ្លួន ។ ពួកគេបានចាប់ផ្តើមបញ្ចេញនូវគំនិតនយោបាយថ្មីៗ អំពីច្បាប់សិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ភាពអយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម និង សេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្សលោក ។ រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលនឹងត្រូវគេសង្ឃឹមអោយមើលការខុសត្រូវ នូវច្បាប់សិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនេះ ដើម្បីនឹងការពារ កុំអោយមានភាពអយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម និង ធ្វើអោយមានការគ្រប់គ្រងទៅតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្សលោកផង ។ នៅក្នុងសេចក្តីកែប្រែច្បាប់ទីមួយនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ គឺបានធានាអះអាងនូវសេរីភាពខាងការនិយាយ និង បញ្ចេញនូវគំនិតនយោបាយ ។ ការកំហែងគំរាមដល់សិទ្ធិសេរីភាពប្រជាពលរដ្ឋនេះ បានកើតមានឡើងនៅជំនាន់រយៈឆ្នាំ ១៩៥០ ។ នៅពេលនោះ លោកព្រឹទ្ធសភា Joseph McCarthy ពី Wisconsin បានចោទប្រកាន់ថាមានភ្នាក់ងាររដ្ឋការធំៗជាច្រើន ដែលនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលសុទ្ធតែត្រូវបានជ្រួតជ្រាបទទួលនូវឥទ្ធិពលពីកុម្មុយនិស្តទាំងអស់ ។ ទោះជារដ្ឋសភាបានធ្វើការត្រួតពិនិត្យទៅលើភាពដ៏ហួសហេតុរបស់លោក McCarthy នេះក៏ដោយ ក៏គេបានបង្កើតច្បាប់ដ៏តឹងរឹងសំរាប់ធ្វើការប្រឆាំងនឹងកុម្មុយនិស្តតែបង្កិចបង្កួចបំផ្លាញ ។

៣៣-១-២ សិទ្ធិសេរីភាពប្រជាពលរដ្ឋ ត្រូវមានការគំរាមកំហែងម្តងទៀតនៅជំនាន់រយៈឆ្នាំ ១៩៧០ ។ កាលពីជំនាន់រដ្ឋាភិបាលលោក Nixon រឿងអាស្រូវមួយត្រូវបានគេរកឃើញពីការ ដែលរដ្ឋាភិបាលលួចឈ្លបចូលយកការណ៍លួចចូលទៅឆក និង អំពើល្មើសច្បាប់ឯទៀតៗ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅលើមនុស្ស ដែលរដ្ឋាភិបាលសង្ស័យថាជាអ្នកប្រឆាំង ឬ គឺខ្មាំងរបស់ខ្លួន ។ រឿងអាស្រូវនេះមានឈ្មោះហៅថា Watregate Scandal ដែលមានជាប់ឈ្មោះលោកប្រធានាធិបតី Nixon ជាអ្នកចូលរួមផង ។ ដូច្នេះលោកក៏បានលាចាកដំណែងនៅខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៧៤ នៅពេលដែលលោកដឹងថា រដ្ឋសភានឹងធ្វើការចោទប្រកាន់លោកនៅចំពោះមុខតុលាការជាមិនខាន ។

៣៣-២ ប្រជាជនភាគតិច និង សិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

៣៣-២-១ រហូតទាល់តែមកដល់ពេលក្រោយសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរ មានក្រុមមនុស្សខ្លះ ដែលមានសញ្ជាតិជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំង តែត្រូវគេទាយាំងមិនអោយមានច្បាប់ស្មើរដូច

ក្រុមមនុស្សឯទៀតពុំទៀយ ។ ក្រុមជនភាគតិចនេះ ជាអ្នកទទួលរងគ្រោះខាងការប្រកាន់ភេទ ពូជសាសន៍ និង ពណ៌សម្បុរ ដោយមិនត្រូវទទួលការព្យាបាល មិនសមរម្យ និងមិនស្មើគ្នា ដូចពួកអាមេរិកាំងឯទៀតពុំទៀយ ។ ចំពោះពួកជនភាគតិចនេះ គឺច្បាប់សិទ្ធិសេរីភាពទាំងប៉ុន្មាន ហាក់ដូចជាត្រូវគេដកហូតចេញពីខ្លួនទាំងអស់ ។

ការរើសអើងប្រឆាំង ដោយប្រជាជនភាគតិចនេះ ត្រូវបានគេប្រកាសថាមិនត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ដែលនៅតាមកន្លែងខ្លះមេដឹកនាំរបស់ពួកនេះត្រូវគេចាប់ដាក់គុកផង ។ អំពើឃោរឃៅ បានកើតមានឡើងជាច្រើនផង ។ ប្រជារាស្ត្រអាមេរិកាំងជាច្រើននាក់បានយល់ស្របទៅតាមប្រជាជនភាគតិចនេះ ប៉ុន្តែខ្លះទៀតជាអ្នកប្រឆាំង ។ ពេលដំបូងឡើងរដ្ឋាភិបាលនៅមានការរេរាមិនដឹងធ្វើយ៉ាងម៉េចចំពោះរឿងនេះ ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលដែលការទាមទារអោយមានសិទ្ធិសេរីភាពដូចគេឯងឡើងវិញនេះ មានការកើនច្រើនឡើង រដ្ឋាភិបាលក៏ចាប់យកចិត្តទុកដាក់ ហើយព្រមទាំងបានសំរេចថា នឹងចាត់ចែងធ្វើការឡើង ។ វិធានការសំរាប់ប្រឆាំងនឹងការប្រកាន់ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរខ្លះក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសភា ក្នុងការការពារដល់សិទ្ធិសំរាប់បោះឆ្នោត និង សិទ្ធិក្នុងការប្រកបការងារនៃប្រជាជនភាគតិចនេះ ។ ក្រៅពីនេះ នៅមានច្បាប់សំរាប់អោយដាក់ចូលរួមគ្នាមកវិញនូវសាលាសាធារណៈ ច្បាប់មិនអោយពួកម្ចាស់ហាង ឬ ជំនួញប្រកាន់ពូជសាសន៍ និងពណ៌សម្បុរ ក្នុងការជួលអ្នកធ្វើការ និង ពួកដែលនៅក្មេងពេក ហាមមិនអោយមានការប្រកាន់ក្នុងកន្លែងសាធារណៈ ឬ ក៏លក់ និង ជួលផ្ទះទៀតផង ។

៣៣.៣.២ ដល់រយៈឆ្នាំ ១៩៧០ ការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និង ពណ៌សម្បុរ នៅក្នុង ស.រ.អា ជាអំពើល្មើសនឹងច្បាប់ ។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទឹកការប្រកាន់នេះនៅតែមានដដែល ហើយការតស៊ូប្រឆាំងនឹងទាមទារក៏រេះតែមានតធ្វើបន្តទៅទៀតដែរ ។ ក្រុមជនភាគតិចជាច្រើនបានទាមទារសុំអោយមានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុង វិធីថែទាំសុខភាព ការសិក្សា និង welfare ។ នៅចន្លោះនៃរយៈឆ្នាំ ១៩៧០ រដ្ឋសភាក៏បានបង្កើតច្បាប់ឯទៀតៗ ដែលអាចជួយផ្តល់ជារបៀបថែទាំខាងសុខភាពតាមប្រភេទខ្លះដល់ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំង។ បន្ថែមពីលើរដ្ឋាភិបាលនៅតែបន្តការទុកដាក់លុយមួយផ្នែកសំរាប់សង់មន្ទីរពេទ្យ និង កន្លែងសំរាប់រិះរកស្រាវជ្រាវខាងសុខាភិបាលទៀតផង ។

នៅខាងវិស័យខាងការអប់រំវិញ ក៏មានដំណើរជឿនលឿនប្រហាក់ប្រហែលគ្នាដែរ ។ តាមធម្មតា សាលាសាធារណៈនៅក្នុង ស.រ.អា គឺភាគច្រើនសុទ្ធតែបានថវិកាពីរដ្ឋការប្រចាំតំបន់ និង រដ្ឋការប្រចាំរដ្ឋសំរាប់ជួយគាំទ្រលើងតែទាំងអស់ ។ ដល់ពាក់កណ្តាលនៃរយៈឆ្នាំ ១៩៧០ កូនសិស្សដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀននៅតាមសាលាក្នុង ស.រ.អា បានកើនឡើងទៅដល់ជិតចំនួន ៤៥ លាន នាក់ ។ ដើម្បីនឹងបង់ការពារកុំអោយរបៀបអប់រំនេះដួលរលំបាន

រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលក៏បានចាប់ផ្ដើមជួយចេញថ្លៃចំណាយខ្លះៗ ទៅលើការអប់រំប្រចាំរដ្ឋនិមួយៗផង ។

ចំពោះរឿងទីលំនៅវិញ រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលក៏បានខំប្រឹងប្រែងជួយដល់អ្នករស់នៅតាមតំបន់អ្នកក្រីក្រ ដែលគេឃើញមានស្ទើរតែគ្រប់ទីក្រុងតូចធំទាំងអស់ ដោយបានទុកដាក់លុយមួយផ្នែកសំរាប់សង់ទីលំនៅថ្មីៗអោយពួកអ្នកក្រីក្រស្នាក់នៅផង ។ ក្រៅពីនេះគេថែមទាំងបានធ្វើការបញ្ជាប់កុំអោយមានការប្រកាន់ពណ៌សម្បុរក្នុងការលក់ ឬ ជួលផ្ទះថែមទៀត ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩៧០ ទីលំនៅប្រហែល ៨០ ភាគរយ ត្រូវបានទទួលការការពារពីច្បាប់សិទ្ធិប្រជាពលរដ្ឋនៃឆ្នាំ ១៩៦៨ ដែលបានចែងថា ការប្រកាន់ពណ៌សម្បុរពូជសាសន៍ក្នុងរឿងទីលំនៅជាអំពើខុសច្បាប់ពេញទី ។

៣៣ - ៣ សម្បូណ្ណភាពនៃសង្គម : ចលនាយ៉ាងមមាញឹករបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

៣៣ - ៣ - ១ អាមេរិកាំងបានបន្តបង្កើតអោយមានជាសង្គមប្រែប្រួល ដែលពោរពេញទៅដោយចលនា ។ តាមការស្រង់ចំនួនប្រជាជននៅរយៈឆ្នាំ ១៩៧០ បានបង្ហាញអោយឃើញថា ក្នុងចំណោមអាមេរិកាំងប្រាំនាក់ មានម្នាក់ដែលដូរអាសយដ្ឋាន ។ ដំណើរនៃចលនារបស់ប្រជាជននេះ គឺតម្រង់ឆ្ពោះទៅរកទីក្រុង ឬ ក៏តំបន់តាមជាយក្រុង ដែលមានប្រជាជនរស់នៅចំនួន ៧៥ ភាគរយ ក្នុងចំណោមប្រជាជនទាំងអស់ក្នុងប្រទេស ។ ប្រជាជនភាគតិច ដូចជាពួកស្បែកខ្មៅ ពួក Spanish និង ពួកកូនអាមេរិកាំង សុទ្ធតែជាក្រុម ក្នុងចំណោមប្រជាជនដែលបានមករស់នៅតាមទីក្រុងធំៗ ។ នៅពេលដែលសេដ្ឋកិច្ចរីកដុះដាលឡើង ពលរដ្ឋក៏មានកិច្ចការធ្វើ និង បានប្រាក់កំរៃច្រើនផង ។ ចំនួនគ្រួសារថ្នាក់មធ្យមដែលមានប្រាក់កំរៃមគួរសមក៏បានកើនឡើងដែរ ។ ពួកគេបានរើកន្លែងទៅនៅតាមជាយទីក្រុង ដើម្បីនឹងបង្កើតជីវភាព អោយកាន់តែប្រសើរឡើងទៀត ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅតាមជាយក្រុងនោះ ពួកជនភាគតិចខ្លះ នៅតែបានជួបប្រទះនឹងការប្រកាន់ពូជសាសន៍ពណ៌សម្បុរដដែល ។

៣៣ - ៣ - ២ ក្រៅពីចលនាចូលមកកាន់ទីក្រុងនៃប្រជាជន ដែលមកពីជនបទជាបន្ទាប់ និង ចេញពីទីក្រុងឆ្ពោះទៅតំបន់តាមជាយក្រុងវិញ គេក៏ឃើញមានចលនាឆ្ពោះទៅរកទិសខាងលិចទៀត ។ ពួកដែលធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅរកតំបន់ខាងលិចនោះ គឺចង់រកការងារអោយបានប្រសើរ និង ចង់រស់នៅកន្លែងដែលមានធាតុអាកាសល្អផង ។ ឧទាហរណ៍មួយ គឺចលនាឆ្ពោះទៅរក California ។ កាលពីរយៈឆ្នាំ ១៩៨០ ប្រជាជនក៏បានរើកន្លែងទៅនៅផ្នែកខាងត្បូង ដូចជា Florida និង Texas ដើម្បីនឹងចង់សន្សំលុយ ដែលចំណាយទៅលើថាមពលសំរាប់ដុតកំដៅ ។

៣៣ - ៣ ជីវភាពរស់នៅតាមលំនាំថ្មី

៣៣.៣.១ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរមក ការប៉ះទង្គិចគ្នារវាងតំលៃនៃសង្គមថ្មីនិង សង្គមចាស់ ក៏បានចាប់លេចចេញឡើងនៅក្នុងសង្គមអាមេរិកាំង ។ លទ្ធផលនេះច្រើនតែបានមកពីការជឿនលឿនខាងតិចណូឡូស៊ី និង ការរីកចំរើនយ៉ាងខ្លាំងរបស់សេដ្ឋកិច្ច ។ មានប្រជាជនច្រើនជាងពីមុន ដែលមានពេលវេលា និង មានលុយកាក់គ្រប់គ្រាន់សំរាប់កសាងជីវភាពទៅតាមរបៀបគេចូលចិត្ត។ ពួកមនុស្សដែលនៅវ័យក្មេង បានបែរខ្លួនដាច់ចេញស្រឡះពីរបៀបរស់នៅតាមឪពុកម្ដាយគេ ដោយភាគច្រើនបានក្លាយខ្លួនទៅជាអ្នកដែលមានសកម្មភាពយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងការពុះពារប្រឆាំងក្នុងរឿងនយោបាយ ។ មានខ្លះធ្វើទៅតាមផ្លូវសន្តិភាព ឯចំណែកខ្លះទៀតទៅតាមវិធីឃោរឃៅផង ។ ពួកគេចង់រុញច្រានធ្វើអោយមានការផ្លាស់ប្ដូរ ក្នុងសង្គម ដែលអាចសង្ឃឹមពឹងពាក់ទៅលើបានទៅថ្ងៃមុខ ។

៣៣.៣.២ ឱកាសដ៏ល្អសំរាប់ធ្វើអោយបានដុះដាលទៅតាមផ្នែកខាងសេដ្ឋកិច្ចមិនបានចែកចាយចេញអោយបានស្មើគ្នាសោះ ។ ភាពក្រខ្សត់នៅតែមានដដែល ហើយដែលមិនបានទុកដាក់អោយនៅតែមួយកន្លែងក្នុង ស.រ.អា ឡើយ ។ នេះគឺជាស្ថានភាពដែលមនុស្សជាច្រើនមានការពិសោធន៍រួចមកហើយ គឺនៅតាមដំបន់នៃទីក្រុងក៏ដូចជាតាមជនបទដែលនៅដាច់ឆ្ងាយដែរ ។ ពួកដែលក្រីក្របានបែរទៅរកជំនួយពីរដ្ឋាភិបាល ។ ដូច្នេះរដ្ឋាភិបាលក៏បានបង្កើតជាកម្មវិធី welfare ខ្លះឡើង ដើម្បីសំរាប់ជួយអោយអ្នកក្រចេះជួយដល់ខ្លួនឯង ។ រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលព្រមទាំងបានបង្កើតជាអង្គការការងារឡើង ក្នុងគោលបំណង នឹងបង្ហាត់បង្រៀនដល់មនុស្សវ័យក្មេងរាប់តាំងតាក់ អោយចេះមានជំនាញការត្រឹមត្រូវឡើង ដើម្បីនឹងរកការងារដែលមានប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ។ រដ្ឋការប្រចាំដំបន់ និង ប្រចាំរដ្ឋ ក៏បានបង្កើតអោយមានកម្មវិធីសំរាប់បង្ហាត់ហ្វឹកហ្វឺនពីការងារផ្សេងៗទៀតផង ។

៣៣.៣.៣ ទោះជាមានជំនួយពីរដ្ឋាភិបាលក៏ដោយ ក៏ភាពក្រខ្សត់និងការអត់ការធ្វើ នៅតែធ្វើអោយប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងជាច្រើននឹកភ័យញញើតដដែល ជាពិសេសអ្នករស់នៅក្រុង ។ ជាលទ្ធផល អំពើឧក្រិដ្ឋក៏កើនឡើងនៅក្នុងទីក្រុងទាំងអស់ ហើយពួកដែលប្រព្រឹត្តល្មើសច្បាប់គឺច្រើនតែពួកដែលមានវ័យក្មេង ក្នុងចន្លោះពី ១៤ ទៅដល់ ២០ ឆ្នាំ ។ រដ្ឋាភិបាលប្រចាំដំបន់ ប្រចាំរដ្ឋ និង រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាល បានបង្កើតអោយមានជាកម្មវិធីសំរាប់បន្ថយនូវការអត់ការធ្វើនេះ ព្រមទាំងធ្វើអោយរបៀបរស់នៅបានប្រសើរឡើងទៀតផង ក្នុងគោលបំណងនឹងចង់ជួយបន្ថយដល់បុព្វហេតុ ដែលបង្កើតអោយមានអំពើឧក្រិដ្ឋនេះ ។

៣៣.៤ ការការពារដល់បរិយាកាស

ជាមួយនឹងការរីកចំរើនខាងតិចណូឡូស៊ី និង ការជឿនលឿនយ៉ាងខ្លាំងខាងសេដ្ឋកិច្ចនេះ ការបំពុលដល់បរិយាកាសក៏បានកើតមានឡើងដែរ ។ ការធ្វើអោយកខ្វក់

អាចបណ្ដាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងធ្ងន់ដល់សុខភាពប្រជាជនអាមេរិកាំង ។ រថយន្ត យន្តហោះ និង រោងចក្រ បានបញ្ចេញជាតិពុលមួយចំនួនធំទៅក្នុងខ្យល់អាកាស ។ ទឹកសំអុយ គ្រឿងសំណល់ទាំងឧស្សាហកម្ម និង ការកំពប់ប្រេង ក៏បានធ្វើអោយកខ្វក់ដល់ទឹកដីដែរ ។ បឹង ឬ ស្ទឹងជាច្រើន និងទឹកដែលនៅតាមឆ្នេរសមុទ្រ បានក្លាយទៅជាជាតិពុលអាចធ្វើអោយវិនាសដល់សត្វព្រៃ ហើយមានសមុទ្រ ឬ បឹងខ្លះទៀត អាចបណ្ដាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិតមនុស្សផង ។

៣៣.៤.២ នៅវេលាឆ្នាំ ១៩៧០ រដ្ឋសភាបានដាក់បទបញ្ញាជាច្រើនក្នុងការប្រឆាំងទប់ទល់នឹងការធ្វើអោយកខ្វក់នេះ ហើយដែលបានប្រគល់អំណាចដល់ក្រសួងការពារបរិយាកាស សំរាប់ដាក់កំណត់អោយប្រតិបត្តិតាមផង ។ នៅចន្លោះនៃវេលាឆ្នាំ ១៩៧០ គេក៏ឃើញមានការចំរើនខ្លះ ក្នុងការធ្វើលំអាតនូវបរិយាកាសនេះ ហើយជ័យជំនះយ៉ាងធំ ដែលនឹងបានមកនៅពេលថ្ងៃក្រោយ នឹងត្រូវធ្វើការចំណាយអស់លុយយ៉ាងច្រើន ដែលចេញពីហោប៉ៅប្រជាជន ដែលជាអ្នកបង់ពន្ធអាករនេះតែម្តង ។

ការហាត់

១ - របៀបរកពាក្យ

សេចក្តីណែនាំ : សូមរក និង គូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣៩ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងនេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្តេក ឬ បញ្ឆៀង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងអោយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

CRIME
SPY
AGAIN
SALE
ENEMIES
RENTAL
CENSURE
LOAD
IMPEACH
ADOPTED
MINORITY
BURGLARY
DANGER

ABUNDANCE
ECONOMY
CONFLICT
WESTWARD MOVEMENT
SOCIAL INJUSTICE
TAXPAYER
SAFEGUARDING
INDUSTRIAL WASTES
ENVIRONMENT
DISCRIMINATION
REMAIN
OPINION

TECHNOLOGY
CIVIL
ILLEGAL
SCANDAL
WATERGATE
SOUTH
POLLUTION
HEATING
ENERGY
ADVANCE
RULE
COMMUNIST

N S O C I A L I N J U S T I C E S P Y
H R P O M O A G A I N C E L S N W O G
I E I M R E W S A L E I C L C V A L R
L M N M E N E M I E S V H E A I T L E
O A I U R E N T A L O I N G N R E U N
V I O N C E N S U R E L O A D O R T E
E N N I M P E A C H U N L L A N G I A
L E U S A D O P T E D O O C L M A O D
A D N T M I N O R I T Y G U L E T N V
N B U R G L A R I E S C Y M A N E H A
T D I S C R I M I N A T I O N T S E N
D A B U N D A N C E C O N O M Y O A C
A C O N F L I C T E B R U N U S U T E
N W E S T W A R D M O V E M E N T I R
G C R I M E T A X P A Y E R C O H N U
E S A F E G U A R D N G O C T O T G L
R I N D U S T R I A L W A S T E S O E

២. របៀបប្រៀបផ្ទឹម

សូមធ្វើការប្រៀបផ្ទឹមពាក្យ ដែលនៅខាងឆ្វេងក្រោមបន្ទាត់អក្សរ A ទៅនឹងអត្ថន័យ ឬ សេចក្ដីពន្យល់ ដែលនៅខាងស្ដាំ ក្រោមបន្ទាត់អក្សរ B ដោយដាក់ជាលេខនៅពីខាងមុខសំនួរនិមួយៗផង ។

A	B
ក. បរិយាកាស	១. ការចោទប្រកាន់ភ្នាក់ងាររដ្ឋការណាមួយ ដែលមានចរិយាមារយាទមិនត្រឹមត្រូវនៅកន្លែងធ្វើការ ។
ខ. ការចោទនៅមុខតុលាការ	២. ជាតំបន់ដែលនៅផ្នែកខាងក្រៅទីក្រុងហើយ ដែលច្រើនតែមានរបៀបគ្រប់គ្រងខុសគ្នាពីក្នុងទីក្រុងផង ។
គ. ជាយក្រុង	៣. ជាការចេះដឹង ឬ ជំនាញការអ្វីមួយដែលសំរាប់យកប្រើក្នុងការបង្កើតនូវវត្ថុដ៏ចាំបាច់ដើម្បីជាការសំរួលដល់ជីវភាពមនុស្សលោក ។
ឃ. ភាពសម្បូរណ៍	៤. ចលនានៃប្រជាជនអាមេរិកាំងនៃផ្នែកឆ្នេរសមុទ្រខាងកើតឆ្ពោះទៅរកឆ្នេរសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិកវិញ ។
ង. នៃទីក្រុង	៥. សមត្ថភាពនឹងបង្កើតចេញនូវគ្រឿងរបស់របរជាច្រើនហួសពីសេចក្ដីត្រូវការទៅទៀត។
ច. ការរិះគន់	៦. ការធ្វើត ឬ បន្តរដំណើរទៅមុខទៀត ។
ឆ. តិចណូឡូស៊ី	៨. អ្វីៗដែលទាក់ទងទៅនឹងក្រុងតូច ឬ ធំ ។
ជ. នៅតែបន្ត	៧. ការទិតៀនបន្ទោស និង ផ្ដន្ទាទោស ។
ឈ. ធ្វើអោយកខ្វក់	៩. ការធ្វើអោយមានភាពមិនបរិសុទ្ធ ។
ញ. ចលនាឆ្ពោះទៅរកទិសខាងលិច	១០. អ្វីៗដែលនៅជុំវិញខ្លួន ឬ ក៏ស្ថានភាពទាំងប៉ុន្មាន ដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើរបៀបរស់នៅរបស់ប្រជាជន ។

៣. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយដាក់ជាអក្សរ T នៅពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F ពីមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថាមិនពិត ។

____ ១. បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរមក ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងជាច្រើននាក់ បានចាប់បើកភ្នែកពិនិត្យមើលឡើងវិញជាថ្មី នូវសង្គម និង តម្លៃនៃសង្គមរបស់ខ្លួន ។

____ ២. រដ្ឋាភិបាលកណ្តាល នឹងគ្មាននរណាសង្ឃឹមទៅលើបាន ក្នុងការមើលខុសត្រូវនូវ ច្បាប់សិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ការពារកុំអោយមានអយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម និងធ្វើអោយមានការ គ្រប់គ្រាន់ទៅតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្សលោក ។

____ ៣. លោកព្រឹទ្ធសភា Joseph McCarthy បានចោទប្រកាន់ថាមាន ភ្នាក់ងាររដ្ឋការដំពុជាច្រើន ដែលនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលសុទ្ធតែត្រូវបានជ្រួបជ្រាបនូវ ឥទ្ធិពលពីកុម្មុនិស្តទាំងអស់ ។

____ ៤. លោកប្រធានាធិបតី Nixon បានលូកដៃចូលរួមក្នុងរឿងអាស្រូវឈ្មោះ Watergate Scandal ហើយលោកក៏បានលាចាកចេញពីដំណែងផង ។

____ ៥. ការបះបោរធ្វើកូដកម្ម ដោយក្រុមជនភាគតិចបានត្រូវគេប្រកាន់ថា ជាការ ខុសច្បាប់នៅតាមកន្លែងខ្លះ ហើយមេដឹកនាំគេត្រូវមានទោសជាប់គុកទៀតផង ។

____ ៦. នៅរយៈឆ្នាំ ១៩៧០ ការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និង ពណ៌សម្បុរភាគច្រើនបាន ត្រូវហាមឃាត់ថាជាអំពើខុសច្បាប់ ។

____ ៧. ក្រុមជនភាគតិចជាច្រើន បានទាមទារសុំអោយមានសិទ្ធិសេរីភាពស្មើរគ្នាក្នុង ការថែទាំខាងសុខភាព ការអប់រំ និង welfare ។

____ ៨. ទាំងទីលំនៅវិញ រដ្ឋាភិបាលមិនបានគិតជួយពួកដែលរស់នៅតាមដំបន់អ្នកក្រីក្រក្នុងទីក្រុងឡើយ ។

____ ៩. ក្នុងរយៈឆ្នាំ ១៩៨០ ប្រជាជនក៏បានរើទីកន្លែងទៅនៅផ្នែកខាងត្បូងដូចជា Florida និង Texas ដើម្បីនឹងចង់សន្សំលុយ ដែលសំរាប់ចំណាយទៅលើថាមពល សំរាប់ដុតកំដៅ ។

____ ១០. បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរមក ការប៉ះទង្គិចគ្នារវាងតម្លៃសង្គមថ្មីនិង សង្គមចាស់ ក៏បានចាប់លេចចេញឡើងនៅក្នុងសង្គមអាមេរិកាំង ។

៤. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

646

សូមបំពេញនូវឃ្លានីមួយៗ ដោយរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យខាងក្រោម មកដាក់បញ្ចូលក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : លួចយកការណ៍ - ចោទទៅចំពោះមុខតុលាការ - ក្រុមជនភាគតិច - ការកសាងមន្ទីរពេទ្យ - រដ្ឋការប្រចាំតំបន់ និង ប្រចាំរដ្ឋ - ទីលំនៅថ្មី - ការពុះពារប្រឆាំងក្នុងរឿងនយោបាយ - អយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម - ការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និង ពណ៌សម្បុរ - ភាព ជឿនលឿន ។

១ - ប្រជាពលរដ្ឋបានចាប់ផ្ដើមបញ្ចេញនូវគំនិតនយោបាយថ្មីៗរបស់ខ្លួន អំពីសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ________________ និង ការជឿនលឿន ។

២ - កាលពីជំនាន់រដ្ឋាភិបាលរបស់លោក Nixon រឿងអាស្រូវមួយត្រូវគេរកឃើញ អំពីរឿងដែលរដ្ឋាភិបាលលួច __________ លួចចូលទៅយក និងអំពើល្មើសច្បាប់ឯទៀតៗ ។

៣ - លោក Nixon បានលាចាកពីដំណែងប្រធានាធិបតីនៅខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៧៤ នៅពេលដែលលោកដឹងថា រដ្ឋសភានឹងធ្វើការ __________________អំពីអំពើល្មើសច្បាប់របស់លោកនេះមិនខាន ។

៤ - ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងជាច្រើន មានការយល់ព្រមជាមួយ ________ នេះ ក៏ប៉ុន្តែមានខ្លះទៀតជាអ្នកប្រឆាំង ។

៥ - ដល់រយៈឆ្នាំ ១៩៧០ __________________នៅក្នុងសហរដ្ឋ ជាអំពើខុសច្បាប់ ។

៦ - រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលនៅតែបន្តការដាក់ទុកលុយមួយចំណែកសំរាប់ __________ និងកន្លែងស្រាវជ្រាវរិះរកខាងសុខាភិបាលផង ។

៧ - នៅខាងវិស័យខាងការអប់រំវិញ ក៏មាន ________________ ប្រហាក់ប្រហែលគ្នាដែរ ។

៨- សាលាសាធារណៈនៅក្នុងស.រ.អា សុទ្ធតែបានថវិការពី----------
---------------------- សំរាប់ជួយគាំទ្រសឹងតែទាំងអស់ ។

៩- រដ្ឋាភិបាលកណ្ដាលក៏បានដាក់ទុកមួយចំណែកសំរាប់សង់---------------
អោយពួកអ្នកក្រីក្រ ។

១០- មនុស្សដែលមានវ័យក្មេងជាច្រើនបានក្លាយទៅជាអ្នកដែលមានសកម្មភាព
ខ្លាំងខ្លាំង_________________ ដែលមានខ្លះធ្វើទៅតាមផ្លូវសន្តិភាព ខ្លះទៀត
ទៅតាមវិធីឃោរឃៅផង ។

33.4.2. In the 1970's Congress passed several national antipollution laws and gave certain enforcement powers to the Environmental Protection Agency. By the mid - 1970's some headway in the cleaning of the environment had been made. Subsequent major gains would cost a great deal of money to the American taxpayers.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

CRIME
SPY
AGAIN
SALE
ENEMIES
RENTAL
CENSURE
LOAD
IMPEACH
ADOPTED
MINORITY
BURGLARY
DANGER

ABUNDANCE
ECONOMY
CONFLICT
WESTWARD MOVEMENT
SOCIAL INJUSTICE
TAXPAYER
SAFEGUARDING
INDUSTRIAL WASTES
ENVIRONMENT
DISCRIMINATION
REMAIN
OPINION

TECHNOLOGY
CIVIL
ILLEGAL
SCANDAL
WATERGATE
SOUTH
POLLUTION
HEATING
ENERGY
ADVANCE
RULE
COMMUNIST

Section VIII: WORLD LEADERSHIP IN THE NUCLEAR AGE

Packet 34: THE STRUGGLE FOR RACIAL EQUALITY AND THE MAKING OF A MULTI-ETHNIC SOCIETY

NEW WORDS & USAGES: ពាក្យថ្មីៗ និង ការប្រើប្រាស់

equality: សមភាព ភាពស្មើគ្នា

The Blacks organized protest marches to demand racial equality.

segregate: បំបែកចេញដោយឡែក

During the war years, thousands of blacks served in the armed forces, although in segregated units.

boycott: ការមិនព្រមធ្វើអ្វីមួយ ដើម្បីសំរាប់ផ្ចាញ់ផ្ចាល

sit in: ជាការអង្គុយផ្ទាល់លើក្តារ រារាំងផ្លូវដើម្បីនឹងតវ៉ាប្រឆាំងពីរឿងអ្វីមួយ

The Blacks began to organize direct action protest such as boycotts and sit-ins.

Spanish- surname Americans: ជាពិណ្ណា ឆីលដែលមានឈ្មោះទៅត្រកៅថា ជាអាមេរិកាំង

Mexican Americans, Puerto Ricans, and Cubans were called Spanish surname Americans.

boat people: ប្រជាជនដែលលួចរត់ចេញដោយប្រើទូក ឬ សំពៅ

The Vietnamese who fled out of their countries by boat were called "boat people".

transit camp: ជំរំសំរាប់ឆ្លងកាត់

There are two transit camps in the Philippines and Indonesia.

genocidal persecution: ការធ្វើទោសកម្មក្នុងគោលបំណងនឹងបំផ្លិចបំផ្លាញចោល អោយអស់

radical communist regime: របបកុម្មុយនិស្តមូលវិវឌ្ឍ

Cambodians were the victims of genocidal persecution imposed by the radical communist regime.

READING

34.1. THE BLACKS IN THE STRUGGLE FOR EQUALITY:

34.1.1. The words "all men are created equal" express the spirit of the Declaration of Independence of the United States of America. They also set out the goal of equal rights for all Americans. However, the progress toward that goal had been slow. Nonwhite Americans had been denied access to the mainstream of American life. World War II changed this situation radically.

34.1.2. During the war years, thousands of blacks served in the armed forces, although in segregated units, and hundreds of thousands worked in war production plants throughout the country. As a result, over one million blacks moved to urban centers outside the South. As their economic power grew, both major political parties worked to attract black votes. This allowed blacks access to more political power. Soon, they were in a stronger position to demand equal rights.

34.1.3. The drive for racial equality came from several sources. Some of the early civil rights groups were led by

Whites and some by Blacks. Among the civil rights groups, the four most important were the National Association for the Advancement of Colored People (NAACP), which fought against segregation through the courts, The National Urban League whose aim was to improve the life of blacks who lived in the cities; the Congress for Racial Equality (CORE) which fought to protect and to extend economic and social gains to blacks, and the Southern Christian Leadership Conference (SCLC) founded by Dr. Martin Luther King, Jr.

34.1.4. Several legal victories have been gained for the civil rights cause. In May 1954, the Supreme Court decided that separate public schools for blacks violated the Constitution. This act of the Supreme Court led to what some have called "a black civil rights revolution."

34.1.5. To fight segregation in jobs, in housing, in public facilities, in public schools and in public places, blacks began to organize direct-action protests such as boycotts and sit-ins. As a result, many businesses lost clients and money. In 1963 the civil rights drive was accelerated by the protest march in Birmingham, Alabama, and later in the nation's capital. After President Kennedy was assassinated in November 1963, his civil rights bill was passed and was known as the Civil Rights Act of 1964. It was the most sweeping civil rights reform measure in history.

34.1.6. During the mid - 1970's, the pace of black civil rights activity was slowing. The racial violence of the

1960's seemed to be a thing of the past. Many blacks were taking stock of their gains. Their economic and political power had grown. More than ever, blacks were contributing to the nation's cultural and social growth.

34.2. INDIANS, AMERICANS OF ASIAN DESCENT AND SPANISH SURNAME AMERICANS AND THE STRUGGLE FOR EQUALITY

34.2.1. The struggle for racial equality is not for blacks only. American Indians, Spanish - surname Americans, Americans of Asian descent, and other smaller groups also suffered from discrimination. Today the voices of these racial minorities are being heard. These minorities and blacks have a common cause - the struggle for equal rights.

34.2.2. The civil rights drive of the 1950's and 1960's had still another major impact. It proved to be a testing ground for methods and tactics for carrying on the fight for equality. Some methods, such as the sit-in, proved very successful. Because of the black civil rights drive, other minorities knew which methods were best for their purposes. Indians and Mexican Americans soon began to make use of boycootts, sit-ins, picketing, and other successful protest methods.

34.2.3. Early in 1973, the tiny town of Wounded Knee, South Dakota, was seized by a small band of American Indians. The Indians were protesting past and present wrongs done to them. Their protest drew nation-wide attention. In 1492, there were probably about 900,000 Indians living in the land now called the United States. By 1900 that number had been reduced to less than 250,000. Today, however, there are over 800,000 American Indians in the United States. While over half of that number still live on or near the reservations, some of them have already moved to cities such as Chicago and Los Angeles.

34.2.4. The Americans of Asian Decent are formed of groups such as Japanese, Chinese, Korean, and some other small groups from different Asian countries. More than two million of them live mostly on the West coast. Immigration of Chinese and Japanese were restricted or forbidden by the U.S. for many years. In addition, the Americans of Asian descent have suffered from racial discrimination from time to time. In the early 1900's, Chinese Americans were victims of mob violence. And shortly after the attack on Pearl Harbor, all Japanese Americans in California, Oregon, and Washington were forced to live in concentration camps. Some historians look upon this action as one of the worst denials of civil rights in the nation's history.

34.2.5. The gains in the civil rights movements in the 1950's and 1960's helped both Japanese Americans and Chinese Americans. Today both groups are more widely accepted than ever before in American society. These people made many contributions to the nation's economy, government, and culture. Gains have been made, but prejudice dies hard. Complete equality for these people had not yet been won.

34.2.6. Spanish surname Americans included mostly Mexican Americans, Puerto Ricans, and Cubans. Together they made up almost five percent of the population. In the mid 1970's, there were about six million Mexican Americans or Chicanos in the Southwest of California. They were proud of their race and cultural heritage. Over 1.5 million Puerto Ricans live in the U.S. and 75 percent live in New York City. They came to the mainland to look for jobs or find a better life. Puerto Ricans have had U.S. citizenship since 1917.

34.2.7. Most Cubans living in the United States were refugees from Fidel Castro's dictatorship in Cuba. Almost one million Cubans are living in Florida. They generally seems to have suffered less from discrimination than other Spanish groups. Cuban refugees were middle class or rich people. Mexican Americans and Puerto Ricans often suffer from discrimination because they are poor and their neighborhoods are overcrowded. Spanish surname Americans are proud people, they want to keep their language. In recent years, steps have been taken to improve the life of Spanish groups.

34.3. THE SOUTHEAST ASIAN REFUGEES: OUR NEWEST IMMIGRANTS

34.3.1. In the mid 1970's, there was a new wave of refugees arriving to American shores from South East Asia. Most of them were Vietnamese. They came to the U.S. after their land fell to the Communists. The first group, about 130,000 left their country right after the collapse of South Vietnam. The

Vietnamese lived mostly in California and Texas where they found the climate not to be severe and jobs relatively easy to get.

34.3.2. After the first wave of refugees, during the following years many Vietnamese fled their country by boats, because they could not live freely and peacefully under the new communist regime. They were called **"boat people"**. On the way out, many were killed and robbed by the pirates in the Gulf of Siam. Half of the "boat people" were drowned at sea or killed during their journey in search of freedom and compassion. The survivors generally landed on the sea coasts of Thailand, Malaysia, and Indonesia, where they lived in make-shift camps waiting to be settled in third countries. The majority of refugees preferred to settle in the U.S. because of their former association with the U.S. government.

34.3.3. Laotians and Cambodians were among the refugees from South East Asia. The Hmong in Laos who were faithful allies of the United States during the war have been given preference to settle in this country. Cambodians were mostly victims of **genocidal persecution** by the radical communist regime who came to power in Kampuchia in 1975. The total number of the South East Asian refugees in the United States today is over 600,000.

34.4. A NATION OF ETHNIC GROUPS

34.4.1. America is a nation of immigrants. More than 220,000,000 people live in the United States today. Except for American Indians, the rest are descendants of immigrants. They came from all over the world, but mostly from Europe. They were part of the greatest migration in all human history.

34.4.2. It is remarkable that such a great variety of ethnic groups can live in friendship together. Their contributions to the culture and customs make this country great. There is scarcely a part of American society that is not influenced by our ethnic diversity.

EXERCISES

I. Word search puzzle:

Directions: Find and circle the words in the word puzzle below. The words will be found vertically, horizontally, and diagonally. When you find a word in the puzzle, write it and then define it.

EQUALITY
SEGREGATE
SPANISH
TRANSIT CAMP
BLACK
REVOLUTION
GAIN
CHICAGO
CALIFORNIA
KAMPUCHIA
GULF OF SIAM

BOYCOTT
SIT IN
BOAT PEOPLE
RADICAL COMMUNIST
ACCESS
CIVIL
SOUTH DAKOTA
PROTEST
PREJUDICE
GENOCIDAL
PERSECUTION

SITUATION
POLITICS
POWER
MARTIN LUTHER KING
SUPREME COURT
VIOLENCE
DISCRIMINATION
VICTIM
REFUGEES
IMMIGRANT
FREEDOM

E Q U A L I T Y S P A N I S H B I C P C G
S B O Y C O T T B O A T P E O P L E R A U
E S I T I N T R A N S I T C A M P C O L L
G R A D I C A L C O M M U N I S T N T I F
R B L A C K A C C E S S P O W E R E E F O
E S I T U A T I O N P O L I T I C L S O F
G M A R T I N L U T H E R K I N G O T R S
A S U P R E M E C O U R T G A I N I E N I
T R E V O L U T I O N C I V I L N V Y I A
E C H I C A G O S O U T H D A K O T A A M
D I S C R I M I N A T I O N V I C T I M O
P R E J U D I C E R E F U G E E S B O B L
K A M P U C H I A G E N O C I D A L B E L
I M M I G R A N T C O N T R I B U T I O N
P E R S E C U T I O N F R E E D O M C U B

II. Matching.

Match each word in colum A with the explanation or definition in column B. Write the number of each answer in the space provided.

A	B
____ a. surname	1. minority group who lived in the mountainous areas of Laos in Southeast Asia.
____ b. sit-in	2. the systematic, planned annihilation of a racial,

	political, or cultural group.
____ c. segregate	3. the state or quality of being equal.
____ d. mainstream	4. an organized refusal to buy goods or services.
____ e. Hmong	5. the people who fled their countries by boats.
____ f. genocide	6. a prevaling current or direction of a movement or influence.
____ g. equality	7. to separate or isolate from others or from a main body.
____ h. boycott	8. a form of protest demonstration in the sit-ins of the 1960's, when black Americans occupied seats previously thought to be off limits to members of minority groups.
____ i. boat people	9. a person 's family name as distinguished from his given name.

III. True or false:

Read each statement. Put a T next to statement if it is true. Put an F in that space if if is false.

____ 1. The words "all men are created equal" express the spirit of the Declaration of Independence of the United States of America.

____ 2. During the war years, thousands of blacks served in the armed forces, although in segregated units.

____ 3. In May 1954, the Supreme Court decided that separate public schools for blacks did not violate the Constitution.

____ 4. The struggle for racial equality is not for blacks only but also for other ethnic groups.

____ 5. Early in 1973, the tiny town of Wounded Knee, South Dakota, was seized by a small band of American Indians. The Indians were protesting past and present wrongs done to them.

____ 6. Chinese and Japanese Americans did not make any contributions to the nation's economy.

____ 7. Spanish surname Americans included mostly Mexican Americans, Puerto Ricans, and Cubans.

____ 8. Over 1.5 million Puerto Ricans live in the U.S. and 75 percent live in New York City.

____ 9. Cuban refugees were very poor and unskilled.

____10. The Vietnamese refugees left their country after their land fell to the Communists.

____ 11. Many Vietnamese fled their country by boats because because they could not live freely and peacefully under the new communist regime. They were called "boat people".

IV Fill in the blank:

Complete each statement by writing the correct word or group of words in the blanks: civil rights movement, refugees, pirates, cultural heritage, immigrants, association, descendants, ethnic groups, genocidal persecution.

1. It is remarkable that such a great variety of ___________ can live in friendship.
2. America is a nation of __________.
3. Cambodians were mostly victims of________________ by the radical communist regime who came to power in Kampuchia in 1975.
4. The majority of refugees preferred to settle in the U.S. because of their former _______________ with the U.S. government.
5. On the way out, many Vietnamese refugees were killed and robbed by the _________ in the Gulf of Siam.
6. Cuban ____________were middle class or rich people.
7. The Mexican Americans were proud of their race and ______.
8. The refugees and __________ made many contributions to the nation's economy .
9. The gains in the _______________ in 1950's and 1960's helped both Japanese Americans and Chinese Americans.
10. Asian ______________ have suffered from racial discrimination from time to time.

ការអាន
៚៚៚

៣៥.១ ការប្រយុទ្ធពុះពាររបស់ពួកស្បែកខ្មៅ ដើម្បីទាមទារអោយមានភាពស្មើគ្នា

៣៥.១.១ ពាក្យដែលថា "មនុស្សទាំងអស់ដែលបានបង្កើតឡើង គឺត្រូវមានភាពស្មើគ្នាទាំងអស់" គឺចង់សំដែងពីលតិអារម្មណ៍នៃការប្រកាសនូវឯករាជ្យភាពរបស់ ស.រ.អា ហើយថែមទាំងចង់ដាក់ធ្វើជាទីចំណុចសំរាប់ធ្វើអោយមានសិទ្ធិសេរីភាពស្មើគ្នា ដល់ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងទាំងអស់ផង ។ ក៏ប៉ុន្តែការធ្វើដំណើរតំរង់ទៅរកទីចំណុច ដូចជានៅយឺតយ៉ាវណាស់ ។ ពលរដ្ឋអាមេរិកាំងដែលមិនមែនជាជនស្បែកស ត្រូវគេបដិសេធមិនអោយប្រើផ្លូវ ដែលឆ្ពោះទៅរកជីវភាពដ៏រុងរឿងបានឡើយ ។ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទីពីរបានចប់មក ស្ថានការណ៍នេះក៏ចាប់មានការផ្លាស់ប្តូរដែរ ។

៣៥.១.២ កាលជំនាន់ឆ្នាំ ដែលមានសង្គ្រាមនោះ ជនស្បែកខ្មៅជាច្រើនពាន់នាក់បានចូលបំរើក្នុងកងទ័ព ទោះជានៅក្នុងរបៀបដែលគេដាក់បំបែកចេញពីគេក៏ដោយ។ ហើយពួកខ្មៅរាប់រយពាន់នាក់ទៀត បានធ្វើការក្នុងការបង្កើតផលិតផលខាងសង្គ្រាមពាសពេញក្នុងប្រទេសទៀតផង ។ ជាលទ្ធផលប្រជាពលរដ្ឋស្បែកខ្មៅចំនួនជាង ១ ពាន់នាក់ ក៏បានរើកន្លែងនៅតាមផ្នែកនៃទីក្រុង ក្រៅពីដំបន់នៃភាគខាងត្បូង ។ នៅពេលដែលកំលាំងសេដ្ឋកិច្ចរបស់គេចាប់ដុះដាលឡើង គណៈបក្សនយោបាយដ៏ធំៗទាំងពីរ ក៏បានគិតធ្វើការទាក់ទាញអោយបានសំលេងឆ្នោតពីពួកខ្មៅនេះផង ។ កិច្ចការនេះបានធ្វើអោយពួកស្បែកខ្មៅរឹតតែកើនកំលាំងនយោបាយរបស់គេថែមទៀត ដែលរយៈពេលយ៉ាងខ្លីខាងក្រោយមក បានធ្វើអោយពួកគេមានស្ថានភាពរឹងប៉ឹងក្នុងការទាមទារនូវសិទ្ធិសេរីភាពអោយបានស្មើនឹងគេទៀតផង ។

៣៥.១.៣ ការពុះពារតំរង់ទៅរកសមភាពខាងពូជសាសន៍នេះ គឺបានមកពីប្រភពជាច្រើន ។ ក្រុមសំរាប់ទាមទាររកសិទ្ធិសេរីភាពអោយប្រជាពលរដ្ឋពីមុនៗ មានខ្លះដឹកនាំដោយជនស្បែកស និង ខ្លះទៀតដោយជនស្បែកខ្មៅ ។ ក្នុងចំណោមក្រុមទាំងនោះ មានក្រុមសំខាន់ៗគឺ :the National Association for the Advancement of Colored People(NAACP) ដែលបានប្រឆាំងប្រយុទ្ធនឹងអំពើដាក់បំបែកចេញពីគ្នា ទៅតាមរយៈតុលាការ ។ ក្រុម the National Urban League ដែលគោលបំណងរបស់គេគឺ ចង់ធ្វើអោយជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកស្បែកខ្មៅ នៅតាមទីក្រុងមានភាពប្រសើរឡើង ។ ក្រុម the Congress for Racial Equality(CORE) ដែលបានប្រយុទ្ធការពារដល់ការពង្រីកនូវសេដ្ឋកិច្ច និង គុណប្រយោជន៍នៃសង្គមពួកស្បែក

ខ្មៅ និង ក្រុម the Southern Christian Leadership Conference(SCLC) ដែលបង្កើតឡើង ដោយលោកបណ្ឌិត Martin Luther King Jr ។

៣៥-១-៤ ជ័យជំនះដែលត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ជាច្រើន បានត្រូវឈ្នះឡើង ក្នុងប្រយោជន៍នៃសិទ្ធិសេរីភាពនេះ ។ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩៥៤ តុលាការជាន់ខ្ពស់ បានសំរេចថា ការបំបែកចេញពីគ្នានូវសាលាសាធារណៈសំរាប់ពួកស្បែកខ្មៅ ជាការខុសនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ វិធានការណ៍ដោយតុលាការជាន់ខ្ពស់នេះ បានណែនាំអោយពួកខ្លះដាក់ឈ្មោះហៅថា "ការបដិវត្តិនៃសេរីភាពរបស់ពួកស្បែកខ្មៅ" ។

៣៥-១-៥ ដើម្បីនឹងប្រយុទ្ធនឹងការបែងចែកនៅក្នុងការងារ ទីលំនៅកន្លែងសាធារណៈ សាលាសាធារណៈ និង កន្លែងសំរាប់បំរើសាធារណៈដទៃទៀត ពួកស្បែកខ្មៅ ក៏បានចាត់ចែងបង្កើតជាចលនាតវ៉ាប្រឆាំងផ្ទាល់តែម្តង ដូចជា ការមិនព្រមធ្វើអ្វីមួយ ដើម្បីផ្ទាញ់ផ្ទាល និង ការអង្គុយទាឃាំងផ្លូវ ។ ជាលទ្ធផលកន្លែងជំនួញជាច្រើនត្រូវបាត់បង់អស់លុយកាក់ និង អស់អ្នកទិញផង ។ នៅឆ្នាំ ១៩៦៣ ដំណើរនៃសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនេះរឹតតែមានល្បឿនលឿនទៅមុខថែមទៀត ដោយមានការតវ៉ាដែលមានមនុស្សដើរហែរជាក្បួននៅ Birmingham នៃរដ្ឋ Alabama ហើយបន្ទាប់មកក៏មានធ្វើនៅក្នុងរដ្ឋធានីទៀត ។ បន្ទាប់ពីមានអំពើឃាតកម្មទៅលើលោកប្រធានាធិបតី Kennedy នៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៦៣មក ច្បាប់សិទ្ធិសេរីភាពនៃប្រជាពលរដ្ឋរបស់លោកក៏ត្រូវបានបង្កើតចេញជាច្បាប់ពេញលេញឡើង ដែលមានឈ្មោះហៅថា ច្បាប់សិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៃឆ្នាំ ១៩៦៤ ។ នេះគឺជាជោគជ័យយ៉ាងស្រុងខាងវិធានការណ៍នៃការកែប្រែនូវសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រអាមេរិកាំង ។

៣៥-១-៦ នៅចន្លោះនៃរយៈឆ្នាំ ១៩៧០ ដំណើរនៃចលនាសិទ្ធិសេរីភាពនៃជនស្បែកខ្មៅក៏ចាប់ចុះអន់ថយមកវិញ ។ អំពើឃោរឃៅនៃការប្រកាន់ពូជសាសន៍នៃរយៈឆ្នាំ ១៩៦០ ហាក់ដូចជារៀងនៅក្នុងអតីតកាល ។ ប្រជាពលរដ្ឋស្បែកខ្មៅបានចែកចាយគ្នានូវផលប្រយោជន៍ ដែលទើបតែចំណេញបានមកនេះ ហើយកំលាំងសេដ្ឋកិច្ច និង កំលាំងនយោបាយរបស់ពួកគេក៏កាន់តែរីកដុះដាលថែមទៀតដែរ ។ ជាងពេលណាទាំងអស់ ដែលប្រជាពលរដ្ឋស្បែកខ្មៅ នៅពេលនេះបានធ្វើវិភាគទាន ចំពោះការដុះដាលនៃវប្បធម៌របស់ប្រទេស ។

៣៥-២ សិទ្ធិសេរីភាពរបស់ពួកពួង : អាមេរិកាំងដែលមានដើមកំណើតជា អាស៊ី និង ឡាទីន ដែលមានឈ្មោះហៅក្រៅថាជាអាមេរិកាំង

៣៥-២-១ ការប្រយុទ្ធពុះពារសំរាប់សមភាពខាងពូជសាសន៍នេះ មិនមែនមានតែចំពោះពួកស្បែកខ្មៅទេ ពួកក្នុងអាមេរិកាំង ពួក Spanish ដែលហៅក្រៅថាជា

អាមេរិកាំង ពួកអាមេរិកាំងដែលមានដើមកំណើតជាអាស៊ី និង ក្រុមតូចតាចឯទៀតៗ ក៏ត្រូវបានទទួលរងគ្រោះពីការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និង ពណ៌សម្បុរនេះដែរ ។ មកដល់ពេលសព្វថ្ងៃ សម្លេងទាមទាររបស់ក្រុមជនភាគតិចនេះ ត្រូវបានលេចឮពាសពេញទាំងអស់ ។ ក្រុមជនភាគតិច និង ពួកជនស្បែកខ្មៅមានគោលបំណងតែមួយ គឺ ប្រយុទ្ធពុះពារដើម្បីទាមទារសិទ្ធិសេរីភាពអោយបាន ។

៣៤ - ២ - ២ ដំណើរពុះពារនៃសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ កាលពីរយៈឆ្នាំ ១៩៥០ និង ១៩៦០ បានជួបប្រទះនឹងការបះទង្គិចដ៏សំខាន់មួយទៀត ។ នេះបានបង្ហាញអោយឃើញពីការល្បង និង រិះរកនូវល្បៀត និង របៀបសំរាប់យកទៅប្រើការសំរាប់បន្តនូវការពុះពារទាមទារសិទ្ធិសេរីភាពតទៅទៀត ។ វិធានការខ្លះ ដូចជា វិធីអង្គុយខាយាំងផ្លូវ ដើម្បីប្រឆាំងបានបង្ហាញអោយឃើញថាមានជោគជ័យយ៉ាងខ្លាំង ។ ដោយសារហេតុនេះហើយ បានជាក្រុមជនភាគតិចដឹងពីរបៀបយ៉ាងណា ដែលប្រសើរបំផុតសំរាប់យកមកប្រើប្រាស់ ក្នុងប្រយោជន៍របស់ពួកគេ ។ ពួកក្ហង និង ពួកអាមេរិកាំងដែលមានដើមកំណើតជា Mexican ក៏ចាប់ប្រើរបៀបមិនព្រមធ្វើការអ្វីមួយ ដើម្បីសំរាប់ផ្ចាញ់ផ្ចាល របៀបអង្គុយខាយាំងប្រឆាំង បាតុកម្មដំទាល់ និង វិធីប្រឆាំងដែលមានជោគជ័យឯទៀតៗ ជាច្រើន ។

៣៤ - ២ - ៣ នៅពេលដើមឆ្នាំ ១៩៧៣ ភូមិតូចមួយ ដែលមានឈ្មោះថា Wounded-Knee នៃរដ្ឋ South Dakota បានត្រូវ ពួកក្ហងអាមេរិកាំងមួយក្រុមតូចដណ្តើមកាន់កាប់ ។ ពួកនេះបានតវ៉ាប្រឆាំងពីកំហុស ដែលរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើចំពោះពួកគេ តាំងពីមុនរហូតមកពេលបច្ចុប្បន្ននេះទៀត ។ ការបះបោរប្រឆាំងនេះបានទាក់ទាញអារម្មណ៍មនុស្សពាសពេញក្នុងប្រទេស ។ នៅឆ្នាំ ១៤៩២ មានពួកក្ហងចំនួនប្រហែលជា ៩០ ម៉ឺននាក់ ដែលបានរស់នៅលើទឹកដី ដែលមានឈ្មោះថា ស-រ-អា ក្នុងពេលសព្វថ្ងៃនេះ ។ ដល់ឆ្នាំ ១៩០០ ចំនួននេះក៏ចុះមកនៅត្រឹមតែប្រហែល ២៥ ម៉ឺននាក់ប៉ុណ្ណោះ ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលឥឡូវ ចំនួនពួកក្ហងអាមេរិកាំងនេះបានកើនឡើងដល់ជាង ៨០ ម៉ឺននាក់ នៅក្នុង ស-រ-អា ទាំងមូល ។ ជាងពាក់កណ្តាលនៃពួកនេះ បានរស់នៅលើ ឬ ជិតទឹកដីដែលរដ្ឋការដាក់ទុកអោយ (reservations) ហើយមានខ្លះទៀតបានរើកន្លែងទៅនៅតាមទីក្រុង ដូចជា Chicago និង Los Angeles ។

៣៤ - ២ - ៤ ពលរដ្ឋអាមេរិកាំង ដែលមានដើមកំណើតជាអាស៊ី បានបង្កបង្កើតជាក្រុមៗ ដូចជាក្រុមជប៉ុន ចិន កូរ៉េ និង ក្រុមតូចតាចឯទៀតៗ ដែលមកពីប្រទេសផ្សេងៗខាងអាស៊ី។ ចំនួនពួកនេះជាងពីរលាននាក់ច្រើនតែរស់នៅតាមផ្នែកខាងលិច ។ ស-រ-អា បានហាមឃាត់មិនអោយពួកជប៉ុន និង ចិន ចូលមករស់នៅក្នុងប្រទេសអស់ពេលជាច្រើនឆ្នាំ ។ ម្យ៉ាង

ទៀត ពួកដែលមានកំណើតខាងអាស៊ីនេះ បានទទួលរងគ្រោះដោយអំពើប្រកាន់ពូជសាសន៍ក្នុងពេលម្តងៗដែរ ។ កាលពីដើមដំបូងនៃរយៈឆ្នាំ ១៩០០ ពួកចិន ដែលមានសញ្ជាតិជាអាមេរិកាំង បានត្រូវទទួលរងគ្រោះនឹងអំពើឃោរឃៅ ជាញឹកញយ ហើយរយៈយ៉ាំងខ្លីបន្ទាប់ពីជប៉ុនបានវាយលុកនៅ Pearl Habor មក ពលរដ្ឋអាមេរិកាំង ដែលមានដើមកំណើតជាជប៉ុននៅ California,Oregon និង Washington បានត្រូវគេបង្ខិតបង្ខំអោយទៅរស់នៅក្នុងជំរំសំរាប់ប្រមូលផ្តុំ ។ អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រខ្លះបានចាត់ទុកអំពើនេះថាជាអំពើដ៏អាក្រក់មួយ ក្នុងការបដិសេធនូវសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេស ។

៣៤.២.៥ ជោគជ័យដែលបានមកពីចលនា នៃសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ កាលពីរយៈឆ្នាំ ១៩៥០ និង ១៩៦០ បានជួយដល់ក្រុមជប៉ុនអាមេរិកាំង និង ចិនអាមេរិកាំងនេះ ។ ក្នុងពេលសព្វថ្ងៃ ក្រុមទាំងពីរនេះហាក់ដូចជាបានត្រូវគេទទួលរាប់រកពាសពេញក្នុងសង្គមជាងពីពេលមុន ។ ពួកទាំងនេះ បានធ្វើវិភាគទានដ៏ច្រើនចំពោះសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស ចំពោះរដ្ឋាភិបាល និង វប្បធម៌ផង ។ ពេលនោះជ័យជំនះបានកើតមានឡើង ក៏ប៉ុន្តែការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និង ភាពលម្អៀងមិនងាយរលាយបាត់ដោយងាយស្រួលនោះទេ ។ សមភាពយ៉ាងពេញលេញសំរាប់ពលរដ្ឋទាំងនេះមិនទាន់បានឈ្នះ អោយបានពិតប្រាកដនៅឡើយ ។

៣៤.២.៦ ជាតិ Spanish ដែលមានឈ្មោះថាជាអាមេរិកាំងភាគច្រើន គឺពួក Mexican ដែលមានសញ្ជាតិជាអាមេរិកាំង ពួក Puerto Ricans និង ពួក Cubans បើរាប់បញ្ចូលគ្នា គឺមានចំនួនជិតប្រាំភាគរយនៃចំនួនប្រជាជនអាមេរិកាំងទាំងអស់ ។ នៅចន្លោះនៃរយៈឆ្នាំ ១៩៧០ នៅដំបន់ខាងត្បូងនៃរដ្ឋកខាងលិច និង California មានពួក Mexicans អាមេរិកាំង ឬ ក៏ពួក Chicanos នេះចំនួនប្រហែល ៦ លាននាក់រស់នៅ ។ ពួកនេះពេញចិត្តនឹងពូជសាសន៍ និង កេរ្តិ៍ដំណែលខាងវប្បធម៌របស់គេណាស់ ។ ពួក Puerto Ricans ជាង ១ លានកន្លះ នាក់ ដែលរស់នៅក្នុង ស.រ.អា គឺមាន ៧៥ ភាគរយនៅ New York City ។ ពួកគេចូលមកកាន់ទឹកដីនេះ ដើម្បីរកការងារធ្វើ និង ចង់អោយមានជីវភាពល្អជាង ។ ពួក Puerto Ricans បានទទួលសញ្ជាតិអាមេរិកាំងនៅឆ្នាំ ១៩១៧ ។

៣៤.២.៧ ពួក Cubans ដែលរស់នៅក្នុង ស.រ.អា គឺច្រើនតែពួកភៀសខ្លួនពីអំណាចផ្តាច់ការរបស់ Fidel Castro នៅស្រុកគុយបា ។ ពួកនេះមានចំនួនជិត ១ លាននាក់ ដែលរស់នៅ Florida ។ ជាទូទៅពួកនេះហាក់ដូចជាមិនសូវបានទទួលរងគ្រោះពីការប្រកាន់ពូជសាសន៍ ដូចក្រុម Spanish ឯទៀតៗឡើយ ។ ពួកភៀសខ្លួនពីគុយបានេះ មានភាគច្រើនតែជា ពួកថ្នាក់កណ្តាល និង ពួកអ្នកមាន ។ ចំណែកឯពួក

Mexicans អាមេរិកាំង និង Puerto Ricans វិញ ច្រើនតែពួកទទួលរងគ្រោះ ដោយការប្រកាន់សាសន៍នេះច្រើនជាងគេ ពីព្រោះពួកនេះច្រើនតែជាអ្នកក្រ ហើយកន្លែងដែលគេរស់នៅច្រើនតែមានមនុស្សកុះករខ្លាំងពេក ។ ពួក Spanish ដែលមានឈ្មោះថាជា អាមេរិកាំង ជាពួកដែលពេញចិត្តនឹងអួតអាងពីពូជសាសន៍របស់គេ ។ ពួកនេះចង់ថែរក្សាទុកនូវភាសារបស់ខ្លួន ។ ក្នុងពេលថ្មីៗនេះ វិធានការផ្លូវការចាត់ចែងឡើងដើម្បីសំរាប់ធ្វើអោយជីវភាពនៃក្រុម Spanish នេះមានភាពប្រសើរឡើង ។

៣៤.៣ ពួកអ្នកភៀសខ្លួនពីអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ ពួកអន្តោប្រវេសន៍ថ្មីរបស់ប្រទេស

៣៤.៣.១ នៅចន្លោះនៃរយៈឆ្នាំ ១៩៧០ មានក្រុមពួកអ្នកភៀសខ្លួនមួយ ដែលមកពីខាងអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ បានចូលមកដល់ដែនដីអាមេរិកាំងថែមទៀត ។ ក្នុងចំណោមពួកនេះ ភាគច្រើនពុ តែពួកវៀតណាម ។ គេចូលមកកាន់ ស.រ.អា ពីព្រោះប្រទេសគេត្រូវធ្លាក់ចូលក្នុងកណ្តាប់ដៃកុម្មុយនិស្ត ។ ក្រុមដំបូងមានចំនួនប្រហែល ១៣ ម៉ឺននាក់ បានរត់ចេញរួច បន្ទាប់ពីវៀតណាមខាងត្បូងបាក់រលំភ្លាម ។ ពួកនេះច្រើនតែរស់នៅពុ California និង Texas ពីព្រោះធាតុអាកាសមិនសូវមានភាពខ្លាំងក្លាពេក ហើយការងារ ក៏ងាយរកការងារធ្វើស្រួលផង ។

៣៤.៣.២ ឆ្នាំពុបន្ទាប់ពីក្រុមទីមួយបានចាកចេញផុតមក វៀតណាមជាច្រើននាក់ទៀតក៏បានលួចរត់ពីប្រទេសដោយប្រើ ទូក ឬ សំពៅ ពីព្រោះគេមិនអាចរស់នៅដោយសេរីភាពនិងដោយសន្តិភាព ក្រោមរបបរដ្ឋាភិបាលកុម្មុយនិស្តបានឡើយ ។ ពួកនេះមានឈ្មោះថា "ពួកទូក" ។ ក្នុងការធ្វើដំណើរ ពួកនេះត្រូវស្លាប់បាត់បង់ជីវិតអស់ជាច្រើននាក់ ព្រមទាំងត្រូវប្លន់ដោយពួកចោរនៅតាមផ្លូវសមុទ្រទៀតផង ។ ពួកទូកចំនួនប្រហែលពាក់កណ្តាលបានត្រូវលង់ទឹកនិងត្រូវស្លាប់ក្នុងការធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅរកសេរីភាពនេះ ។ ពួកដែលនៅរស់ច្រើនតែចូលទៅដល់តាមឆ្នេរសមុទ្រសៀម ម៉ាឡេស៊ី និង ឥណ្ឌូណេស៊ី ។ គេរស់នៅតាមជំរំបណ្តោះអាសន្ន រង់ចាំតែពេលដើម្បីបានតាំងលំនៅថ្មីនៅប្រទេសទីបីប៉ុណ្ណោះ ។ អ្នកភៀសខ្លួនភាគច្រើនពុ តែជ្រើសរើសចង់មករស់នៅក្នុង ស.រ.អា ពីព្រោះគេធ្លាប់រួមដៃធ្វើការ ជាមួយរដ្ឋាភិបាលអាមេរិកាំងពីមុនមក ។

៣៤.៣.៣ ពួកលាវ និង ពួកខ្មែរក៏នៅក្នុងចំណោមជនភៀសខ្លួនពីអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍នេះដែរ ។ ប្រជាជនមួយក្រុមពីស្រុកលាវ គឺ ពួកម៉ុង ដែលជាបក្សសម្ព័ន្ធយ៉ាងស្មោះត្រង់ជាមួយនឹង ស.រ.អា កាលពីសង្គ្រាមបានជ្រើសរើសចាត់តាំងមុនគេ អោយចូលមករស់នៅក្នុង ស.រ.អា នេះ ។ ពួកខ្មែរដែលភាគច្រើនច្រើនសុទ្ធតែត្រូវទទួលរងគ្រោះដោយសារ ការធ្វើវិទោថការ សំលាប់បំផ្លិចបំផ្លាញដោយរបបកុម្មុយនិស្តមូលវិវដ្ត ដែលឡើងកាន់កាប់អំណាចនៅប្រទេសកម្ពុជានៅឆ្នាំ ១៩៧៥ ។ ចំនួនអ្នកភៀសខ្លួនទាំងអស់ពីខាងអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ ដែលចូលមកកាន់ ស.រ.អា រហូតមកដល់ពេលអីលូវនេះ មានជាង ៦០ ម៉ឺននាក់ ។

៣៤.៤ ប្រទេសដែលគេការពារកញ្ញទៅដោយជាតិសាសន៍ខុសពូជគ្នា

៣៤.៤.១ ស.រ.អា ជាប្រទេសនៃពួកអន្តោប្រវេសន៍ ប្រជាពលរដ្ឋមានចំនួន ២២០ លាននាក់ ដែលរស់នៅក្នុង ស.រ.អា សព្វថ្ងៃ ៗ លើកលែងតែពួកក្លួនចេញ ពួកគេទៀតពុំពី សុទ្ធតែកូនចៅពួកអន្តោប្រវេសន៍ទាំងអស់ ។ ពួកគេមកពីគ្រប់ទិសទីទាំងអស់ក្នុងពិភពលោក ភាគច្រើនពីទ្វីបអឺរ៉ុប ។ ពួកនេះជាផ្នែកដ៏សំខាន់ក្រៃលែង ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រមនុស្សលោក ។

៣៤.៤.២ នេះគឺការចាប់អារម្មណ៍មួយគួរអោយអស្ចារ្យ ដែលក្រុមមនុស្ស ដែលមានលក្ខណៈជាតិខុសពូជគ្នាយ៉ាងច្រើនក្រៃលែងនេះ អាចរស់នៅយ៉ាងសុខស្រួលរាក់ទាក់ជាមួយគ្នាបាន ។ វិភាគទានចំពោះវប្បធម៌ និង ទំនៀមទម្លាប់ពីពួកនេះ បានធ្វើអោយ ស.រ.អា ជាប្រទេសដ៏ឆ្នើមក្រៃលែង ។ បើគេសម្លឹងមើលទៅលក្ខណអាមេរិកាំងពិតប្រាកដ អ្វីដែលថាមិនទាក់ទងទៅនឹងផ្នែកដែលមិនមានឥទ្ធិពលពីលក្ខណៈជាតិពូជសាសន៍ផ្សេងៗពីគ្នានេះទេ ។

ការហាត់

~~~

១. របៀបរកពាក្យ

សេចក្ដីណែនាំ ៖ សូមរកនិងគូសរង្វង់មូលជុំវិញនូវពាក្យទាំង ៣៣ ដែលនៅក្នុងរបៀបរកពាក្យខាងក្រោម ។ ពាក្យទាំងអស់នេះអាចរកឃើញតាមរបៀបបញ្ឈរ ផ្ដេក និងបញ្ច្រាង ។ ពេលដែលរកឃើញនូវពាក្យនិមួយៗ សូមសរសេរដាក់នៅលើក្រដាស ព្រមទាំងកាយអត្ថន័យនៃពាក្យនោះផង ។

EQUALITY
SEGREGATE
SPANISH
TRANSIT CAMP
BLACK
REVOLUTION
GAIN
CHICAGO
CALIFORNIA
KAMPUCHIA
GULF OF SIAM
BOYCOTT
SIT IN
BOAT PEOPLE
RADICAL COMMUNIST
ACCESS
CIVIL
SOUTH DAKOTA
PROTEST
PREJUDICE
GENOCIDAL
PERSECUTION
SITUATION
POLITICS
POWER
MARTIN LUTHER KING
SUPREME COURT
VIOLENCE
DISCRIMINATION
VICTIM
REFUGEES
IMMIGRANT
FREEDOM

E	Q	U	A	L	I	T	Y	S	P	A	N	I	S	H	B	I	C	P	C	G
S	B	O	Y	C	O	T	T	B	O	A	T	P	E	O	P	L	E	R	A	U
E	S	I	T	I	N	T	R	A	N	S	I	T	C	A	M	P	C	O	L	L
G	R	A	D	I	C	A	L	C	O	M	M	U	N	I	S	T	N	T	I	F
R	B	L	A	C	K	A	C	C	E	S	S	P	O	W	E	R	E	E	F	O
E	S	I	T	U	A	T	I	O	N	P	O	L	I	T	I	C	L	S	O	F
G	M	A	R	T	I	N	L	U	T	H	E	R	K	I	N	G	O	T	R	S
A	S	U	P	R	E	M	E	C	O	U	R	T	G	A	I	N	I	E	N	I
T	R	E	V	O	L	U	T	I	O	N	C	I	V	I	L	N	V	Y	I	A
E	C	H	I	C	A	G	O	S	O	U	T	H	D	A	K	O	T	A	A	M
D	I	S	C	R	I	M	I	N	A	T	I	O	N	V	I	C	T	I	M	O
P	R	E	J	U	D	I	C	E	R	E	F	U	G	E	E	S	B	O	B	L
K	A	M	P	U	C	H	I	A	G	E	N	O	C	I	D	A	L	B	E	L
I	M	M	I	G	R	A	N	T	C	O	N	T	R	I	B	U	T	I	O	N
P	E	R	S	E	C	U	T	I	O	N	F	R	E	E	D	O	M	C	U	B
~~~

២. ពិត ឬ មិនពិត

សូមមើលឃ្លានិមួយៗ ដោយសរសេរដាក់ជាអក្សរ T នៅពីខាងមុខឃ្លាណា ដែលយល់ថា ពិតត្រឹមត្រូវ និង អក្សរ F នៅពីមុខឃ្លាណាដែលមិនពិត ។

______ ១. ពាក្យដែលថា "មនុស្សទាំងអស់ដែលបានបង្កើតឡើង ត្រូវមានសិទ្ធិសេរីភាពស្មើគ្នាទាំងអស់" គឺចង់ថ្លែងពីសតិអារម្មណ៍នៃការប្រកាសនូវឯករាជ្យភាព របស់ ស.រ.អា ។

______ ២. នៅជំនាន់ឆ្នាំដែលមានសង្គ្រាម ប្រជាពលរដ្ឋស្បែកខ្មៅជាច្រើននាក់ បានចូលបំរើក្នុងកងទ័ព ទោះជានៅក្នុងរបៀបដែលដាក់បំបែកចេញពីគេក៏ដោយ ។

______ ៣. នៅខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩៥៤ តុលាការជាន់ខ្ពស់បានធ្វើសេចក្តីសំរេចថា ការបំបែកចេញពីគ្នានូវសាលាសាធារណៈសំរាប់ពួកស្បែកខ្មៅ ជាការត្រឹមត្រូវទៅតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។

______ ៤. ការប្រយុទ្ធពុះពារសំរាប់សមភាពខាងពូជសាសន៍នេះ មិនមែនមានតែចំពោះជនស្បែកខ្មៅទេ គឺពួកក្រុមសញ្ជាតិដទៃឯទៀតដែរ ។

______ ៥. នៅពេលដើមឆ្នាំ ១៩៧៣ ភូមិតូចមួយឈ្មោះ Wounded Knee នៃរដ្ឋ South Dakota ; ត្រូវពួកឥណ្ឌាមួយក្រុមតូចចូលដណ្តើមកាន់កាប់ ។ពួកគេចង់តវ៉ាប្រឆាំងពីកំហុសដែលរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើចំពោះពួកគេ តាំងពីពេលមុនរហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះទៀត ។

______ ៦. ពួកចិនអាមេរិកាំងជប៉ុនអាមេរិកាំង មិនបានធ្វើវិភាគទាននូវអ្វីទាំងអស់ដល់សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស ។

______ ៧. ពួក Spanish ដែលហៅថាជាអាមេរិកាំង គឺភាគច្រើនពុំតែ Mexicans អាមេរិកាំង Puerto Ricans និង Cubans ។

______ ៨. ពួក Puerto Ricans ជាង ១ លានកន្លះនាក់ ដែលរស់នៅក្នុង ស.រ.អា គឺមាន ៧៥ ភាគរយនៅ New York City ។

______ ៩. អ្នកភៀសខ្លួនពីគុយបា ច្រើនតែពួកក្រីក្រ និង គ្មានជំនាញអ្វីទាំងអស់ ។

______ ១០. ពួកអ្នកភៀសខ្លួន វៀតណាម បានចាកចេញពីប្រទេសនៅពេលដែលកុម្មុនិស្តចូលកាន់កាប់ស្រុក ។

______ ១១. ពួក វៀតណាម ដែលរត់ចេញពីស្រុក ដោយបានប្រើទូក ឬ សំពៅ គឺព្រោះ

គេមិនអាចរស់នៅ ដោយសេរីភាព និង សន្តិភាព ក្រោមរបបកុម្មុយនិស្តបានទេឡើយ ។ ពួកនេះមានឈ្មោះហៅថា ពួកទូក ។

៣. ការបំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ

សូមបំពេញឃ្លានិមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកពាក្យ ឬ ក្រុមនៃពាក្យ ដែលយល់ថាត្រឹមត្រូវទៅដាក់បំពេញក្នុងកន្លែងទំនេរ ។ ពាក្យទាំងនោះមាន : ចលនាសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ - ពួកអ្នកភៀសខ្លួន - ពួកចោរ - កេរ្តិ៍ដំណែលខាងវប្បធម៌ - ពួកអន្តោប្រវេសន៍ - ការទាក់ទង - កូនចៅ - ក្រុមដែលមានសញ្ជាតិផ្សេងពីគ្នា - ការធ្វើទិទេហថការក្នុងការចង់បំផ្លិចបំផ្លាញចោលអ្វីៗទាំងអស់ - ពួកអន្តោប្រវេសន៍ ។

១. គឺជាការចាប់អារម្មណ៍មួយគួរអោយអស្ចារ្យដែល ________________ អាចរស់នៅយ៉ាងសុខស្រួលរាក់ទាក់ជាមួយគ្នាបាន ។

២. ស-រ-អា ជាប្រទេសដែលពោរពេញទៅដោយ _____________ ។

៣. ពួកអ្នកភៀសខ្លួនជាតិខ្មែរភាគច្រើនសុទ្ធតែត្រូវទទួលរងគ្រោះដោយ _________________ ពីរបបកុម្មុយនិស្តមួលវិវដ្ត ដែលឡើងកាន់កាប់អំណាចនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាកាលពីឆ្នាំ ១៩៧៥ ។

៤. អ្នកភៀសខ្លួនជាតិ វៀតណាម ភាគច្រើនបានជ្រើសរើសយក ស-រ-អា សំរាប់តាំងជាទីលំនៅថ្មី ពីព្រោះគេធ្លាប់មាន ________________ ជាមួយរដ្ឋាភិបាលអាមេរិកាំងពីមុនមក ។

៥. ក្នុងការរត់ចេញពីស្រុក ពួកអ្នកភៀសខ្លួន វៀតណាមជាច្រើនបានត្រូវស្លាប់បាត់បង់ជីវិត និង ត្រូវប្លន់ដោយ ___________ នៅតាមឈូងសមុទ្រទៀតផង ។

៦. ពួក _______________ ជាតិគុយបាច្រើនតែជាពួកថ្នាក់កណ្តាល និង ជាពួកអ្នកមាន ។

៧. ពួក Mexicans អាមេរិកាំងជាពួក ដែលពេញចិត្តនឹងភូតភាសាពីពូជសាសន៍គេ និង _________________ របស់គេណាស់ ។

៨. ពួកអ្នកភៀសខ្លួននឹង _____________ បានធ្វើវិភាគទានជាច្រើនចំពោះសេដ្ឋកិច្ចប្រទេស ។

៩. ការឈ្នះមានជោគជ័យខាង _______________ កាលពីរយៈឆ្នាំ ១៩៥០ និង ១៩៦០ ក៏បានជួយដល់ពួកជប៉ុនអាមេរិកាំង និង ពួកចិនអាមេរិកាំងដែរ ។

១០. ពួក ___________ ជាតិអាស៊ីបានត្រូវទទួលរងគ្រោះដោយការប្រកាន់ពូជសាសន៍ក្នុងពេលខ្លះៗដែរ ។

Glossary

Abolition:	the ending of something, often of slavery.
Abundance:	a great or plentiful amount.
Accused:	said to have done something wrong.
Administration:	the activities of a sovereign state in the exercise of its powers or duties.
Advance:	to go or move foward or onward.
Ambassador:	a person who represents a government in a foreign nation.
The American Federation of Labor (AFL):	Association founded in 1886 by skilled workers. Samuel Gompers was the first president of this union.
Amendment:	a change, addition, or correction, often in a constitution.
Annex:	to add or to join to a larger area or a region.

Annexation:	a joining together, especially of a new territory.
Architecture:	art and science of design and construction of buildings.
Arms race:	a rivalry between nations in which each tries to build more fighting power than the other.
Arsenal:	a place where military equipments are made and stored.
The Articles of Confederation:	The agreement of 1781 under which the thirteen original states formed a loose union.
Assembly:	a group of persons gathered together for a common purpose.
Assimilation:	being absorbed into another culture.
Atlantic Charter:	an agreement to work for world peace, signed in 1941 by President Franklin D. Roosevelt and British Prime Minister Winston Churchill.
Atomic:	having to do with atoms, the tiny particles in matter, a kinds of weapon or energy.
Atomic bomb:	an explosive weapon of great destructive power derived from the rapid release of energy in the fission of heavy atomic nuclei, as of uranium 235.
Axis:	the alliance of Japan, Italy, and Germany which fought the Allies in World War II.
Automation:	control of machines or of sets or systems of machines by other machines instead of directly by human operators.
Backcountry:	a sparsely inhabited rural region of the Appalachian Mountains.
Battle:	fight between organized and armed forces.
Benefit:	payments made available in accordance with a wage agreement, insurance contract, or public assistance program.
Berliner:	one who lives in Berlin, Germany.
Bering strait:	waterway between Asia and North America that

	was part of the migration route of the first Americans.
Bicameral:	composed of two legislative chambers or branches.
Bill of Rights:	the first ten amendments to the Constitution, which guarantee the rights of individuals.
Blacklist:	a list of known union members which is used by anti-union businesses to prevent employment of such persons.
Bloc:	a unified group of people or nations.
Boat people:	people one who fled their countries by boats.
Bonanza farmer:	the most successful farmers on the frontier. The most remarkable bonanza farmers were in North and South Dakota.
Booker T. Washington:	leading Negro spokesman from 1890-1915, advocated black self-help through vocational training, farm and home ownership, and development of small businesses.
Booklet:	a small bound book or pamphlet, usually with paper cover.
"Boss" Tweed:	the person who controlled New York City Government in the 1860's and 1870's.
Boundary:	something that indicates a border or limit.
Boycott:	a refusal to buy certain goods or products; refusal to buy from a certain source.
Breadline:	People who were waiting for aid during the depression.
Cabinet:	a body of persons appointed by a chief of state or a prime minister to head the executive departments of the government.
Candidate:	a person who seeks or is nominated for an office, prize, or honor.
Capital:	a town or city that is the official seat of government in a state or nation.
Caribbean Islands:	the islands in the sea of Central America

	outside Florida.
Carpetbagger:	a Northerner who went South after the Civil War for political or financial advantage.
Cash crop:	a crop grown to be sold rather than used by the farmer.
Centralism:	the assignment of power and authority to a central leadership in an organization or in a political system.
Charter:	a contract to start a colony in America.
Cheap money:	increase of currency in circulation to cheapen the dollar.
Chief:	one who is highest in rank in an Indian tribe.
Chief justice:	the presiding judge of a high court having several judges, especially the United States Supreme Court.
Civil service:	public jobs in federal, state, and local governments awarded on the basis of merit.
Civil War:	internal war, war between people in the same country. The war between the North and the South of the United States of America from 1861 to 1865.
Cold war:	the struggle between the United States and the Soviet Union which followed the end of World War II. It was carried on largely by means of propaganda and political and economic pressures - without outright warfare.
Colony:	a settlement or territory created by a group of people who have left their native land, but who continue to live under the control of their mother country.
Concentration camp:	a camp in which political opponents or minorities may be held prisoners or killed.
Confederate States of America:	organization of those states which seceded from the Union in 1861.
Congressman:	a member of the United States Congress, especially of the House of Representatives.

Constitution:	the system of fundamental laws and principles that prescribed the nature, functions, and limits of a government.
Compromise:	a settlement of a dispute, reached by each party giving up part of its demands.
Computer:	electronic device which stores information on disks or magnetic tapes, analyses it, and produces information as required from the data on the tapes.
Commander:	one who commands or directs.
Crop-lien farmer:	a farmer who borrowed money from merchants and landowners to buy lands, tools, and supplies. At harvest time they had to pay off these loans with most of their crops.
Country	the area outside a city.
County:	unit of local government in the South. The Middle colonies used both town and country local government.
Court:	place where people are judged to have done wrong or not.
Cotton Gin:	a machine that separates the seeds, seed hulls, and other small objects from the fibers of cotton.
Crisis:	a crucial or decisive point or situation, a turning point.
Custom:	the way something is usually done by a person or group of people.
Dawes Act of 1887:	the act law provided that each head of an Indian family could claim 160 acres of reservation land as his own.
Decision:	the act of making up one's mind.
Declaration of Independence:	the document which declared the thirteeen colonies free and independent.
Defense:	the act of protection from danger, attack, or harm.

Delay:	to postpone until a later time.
Delegate:	a person authorized to act as a representative for another.
Demarcation line:	a line to mark the boundaries.
Descendant:	an offspring child, grand child, or greatgrand child.
Deterioration:	making or becoming of less value, or worse in quality.
Discrimination:	making a distinction in favor of or against a particular group of people.
Dominant culture:	habits and ways of doing things that are accepted by the majority of people.
Elect:	to choose by a vote.
Electoral college:	a body of electors chosen to elect the President and Vice President of the United States.
Emancipation Proclamation:	Lincoln's order that slaves in rebellious states be freed; it did not free slaves in the border states.
Empire:	a group of countries and territories united under one rule.
Enclosure movement:	the change over from small farms to sheep raising.
Environment:	the circumstances or conditions that surrounded one area.
Equality:	the state or quality of being equal.
Excess:	the state of exceeding what is normal or sufficient.
Executive Department:	the branch of government that carries out the laws.
Expedition:	a journey undertaken by an organized group of people with a definite objective.

Explorer:	a person who travels into a country for the purpose of learning about it.
Export:	an article sent out of one country for sale in another country.
Facist:	having to do with a political system in which a strong central government controls all parts of life in a nation; a person who supports such a system.
Factory:	a buiding or group of buildings in which goods are manufactured.
Federalism:	the doctrine or system of federal government.
Federalist:	political party that believed the central government should be powerful.
Fertile:	Rich in material needed to sustain plant growth.
First Americans:	the people who probably came from Asia many thousands of years ago across what is now the Bering Strait off Alaska; ancestors of the American Indians.
Forces:	Army, Navy, or Air Force.
Fort Sumter:	a fort located in the harbor of Charleston, South Carolina. It was the site of the opening battle of the Civil War.
Free economy:	economy based on free enterprise and use of paid labor.
Frontier:	the unsettled wilderness land just beyond the settled area.
Fund:	a sum of money or other resources set aside for a specific purpose.
Frontiersman:	one who lived in the western edge of the settled territory.
genocide:	the systematic, planned annihilation of a racial, political, or cultural group.
Ghost town:	a town that was left behind by the miners after they moved to another place to look for gold or precious ore.

Gold rush	the large movement of miners into California, Colorado, and Arizona in the 1850's, 1860's, and 1870's following the discovery of gold in these areas.
Good Neighbor Policy:	the popular term given to the Latin American policy of the early administration of Franklin D. Roosevelt. The United States began, in the early 1930's, to promote better relations with Latin American nations.
Governor:	person who is in charge of the affairs of a state.
Grant:	land or money given by a government, an organization, or a private person.
Harpers Ferry:	site of an attack on a federal arsenal in Virginia.
Harriet Beecher Stowe:	author of Uncle Tom's Cabin.
Hmong:	minority group who lived in the mountainous areas of Laos in South East Asia.
Home rule:	the right of local communities to form their own type of government.
ICC:	a commission established by Congress in 1877 to regulate railroads and to prevent them from engaging in unfair practices.
Ideology:	the body of ideas reflecting the social needs and aspirations of an individual, group, class, or culture.
Impeach:	to charge a government official with misbehavior in office. The method for removing federal officers was provided for in Article I of the Constitution.
Indentured servants:	people who signed a contract which stipulated that in return for transportation to America they would work without wages for periods of time ranging from two to seven years.
Indian reservation:	tract of land set aside for Indian tribe.

Infiltration:	the act or process of passing or entering a country.
Inflation:	the time during which the prices of goods rise quickly.
Injunction:	a court order requiring a party to do or to stop doing certain acts.
Immigrant:	a person born in one nation who enters another nation to become a permanent resident.
Impressment:	a British practice, exercised before the war 1812, of taking men from American ships and forcing them to serve in the British Navy.
Indigo:	a blue dye obtained from indigo or other plants or produced synthetically.
Individual:	relating to a single human being; by or for one person.
Insurance:	the coverage by a contract binding a party to indemnify another against specified loss in return for premiums paid.
Insurgent:	a person rising in revolt against civil authority or government in power.
Interchangeable:	duplicates of the same part of a manufactured article.
Invade:	to enter by force in order to conquer.
Invention:	the act or process of producing something previously unknown by the use of immagination.
Jane Addams:	opened the Hull House in the Chicago slums in 1889.
Jew:	a descendant of the Hebrew people.
John Dewey:	education pioneer who stressed the idea that education is not something apart from the rest of life but an essential part of life itself.
John Smith:	leader of the Jamestown settlement.
Joint Stock Company:	one kind of business in which investments, risks, and profits were shared.

Judges:	public officers who hear and decide cases in courts of law.
Judical department:	the branch of government that interprets and applies the laws through a system of courts.
Jury:	a body of persons sworn to judge and give a verdict on a given matter.
Knights of The White Camelia:	a secret organization of white Southerners formed to strike against scalawags, carpetbaggers, and politically ambitious negroes.
Ku Klux Klan:	a secret society formed in the South during the Reconstruction, which terrorized blacks in order to prevent them from exercising their civil rights.
Labor Union:	an organization of workers formed to bargain with employers for better wages, benefits, and working conditions.
Law:	a rule that a group of people agrees to follow.
League:	a group of nations, states, or associations.
League of Nations:	the first general international organization created to preserve peace and security and to promote cooperation among nations in economic and social fields. The League was created by the victorious powers of world war I in 1919 under the leadership of President Woodrow Wilson, but the United States did not join.
Legislative Department:	The branch of government that makes the laws. In the Federal Government Congress makes up the legislative department.
Legitimate:	in compliance with the law, lawful.
Level-off:	to move toward stability or consistency.
Liquor:	an alcoholic beverage made by distillation rather than by fermentation.

Local government:	government of a community by its own members.
Lockout:	the refusal of an employer to give jobs to workers. It was used to destroy or cripple union organizations.
Long Drive:	a term used to refer to the driving of cattle from Texas to railroads in Kansas and Nebraska in the years after the Civil War.
Loom:	a machine from which cloth is produced.
Louisiana Purchase:	the purchase by the United States from France in 1803 of an area lying between the Mississippi River and the Rocky Mountains and between Canada and the Gulf of Mexico.
Mainstream:	a prevaling current or direction of a movement or influence.
Majority:	a number more than half of the total number of a given group.
Mansion:	a big, beautiful house.
Marshall Plan:	the popular name for the European Recovery Program, an American aid program which helped Europe recover from the effects of World War II.
Mass production:	the making of large number of goods by use of machinery.
Master:	a person having control over the action of another or others.
Melting pot:	the mixing and mingling of cultures to create a new one.
Mexican Cession:	the western lands, including the territories of California and New Mexico, ceded to the United States by Mexico as a result of the Mexican War.
Minority:	a racial, religious, political, national, or another group regarded as different from the large group of which it is part.

Missile:	an object or weapon that is fired, thrown, or otherwise projected at a target.
Monopoly:	control of an industry or the supply of an item by one group or company; a group that has such control.
Multinational Force:	the armies made up of forces of different nationalities.
Nationalism:	the feeling of pride and loyalty that a person has toward his/her nation.
The National Labor Union (NLU):	the first large nationwide labor union. Founded in 1866, the goal of the NLU was the eight-hour working day.
Naturalization:	the process of becoming a citizen.
Navigation:	travel or traffic by vessels.
Navigator:	sailor with skill and experience who guides the ship.
Neutrality:	a policy of favoring neither one side nor the other in a dispute, conflict, or war.
New England Colonies:	Maine, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, and New Hamsphire.
Nisei:	Japanese second-generation.
Nullify:	to make worthless. In law, the act by which a state sets aside a federal law and prevents its enforcement within its boundaries.
Patent:	legal right of an inventor to the exclusive ownership of the invention.
Patriot:	a person who loves, supports, and defends his country.
Perfume:	a volatile liquid distilled from flowers.
Permanent:	lasting or intended to last for a long time.

Plantation:	a huge spread of land worked by laborers who live on the estate. A plantation usually produces one main crop.
Pocahontas:	Indian princess who saved the life of John Smith.
Political machine:	group, headed by a boss, that runs city government.
Pollution:	the contamination of soil, water, or the atmosphere by the discharge of harmful substances.
Poll tax:	a tax required to be paid before a person could vote; now illegal.
Post-war era:	the time after the Second-World War.
Powhatan:	chief of a tribe that lived fairly peaceful with the Jamestown settlers.
Pragmatism:	the doctrine that defines truth as anything that works or produces good results.
Precedent:	an act or instance that may be used as an example in dealing with subsequent similar cases.
Prevent:	to keep from happening.
Prince Henry:	The King of Portugal; his efforts ushered in the Age of Exploration.
Prohibition:	the period when liquor was not made or sold in the United States.
Problem:	something to be worked out or solved.
Progressive:	a group of reformers active in the period between 1890 and World War I. They attacked mostly the evils of industrialization.
Progressive movement:	new reform movement, offspring of populist movement, underway by 1900.
Property:	a possession, ownership.
Purchase:	to obtain in exchange for money.

Pursuit:	going after in order to catch up with.
Oil spill:	an overflowing of oil into an ocean or other body of water.
Open-door policy:	a policy first suggested by the U.S. in 1899, which declared that all nations should have equal trading rights in China.
Opposition party:	a political party or organized group opposed to the group, party, or government in power.
Outer-space:	any region or space beyond limits determined with reference to the boundaries of a celestial body or system.
Queen Liliuokalani:	Queen of Hawaii overthrown in a revolution.
Quota:	an assigned number of immigrants from a specific country.
Quota system:	a method of limiting immigration which allows only a certain number of people from each foreign nation to enter the U.S. each year.
Recession:	the time in which business is slow.
Reconstruction:	the period following the Civil War during which the government of the former Confederate States was reorganized and readmitted to the Union.
Radical Republicans:	a group in Congress which wanted to deal harshly with the defeated South after the Civil War.
Red Scare:	fear of foreign influence prevalent around 1919-1920.
Religious freedom:	the right to worship in one's own way.
Reparation:	money paid or agreed to be paid for war damages by a defeated nation to the victorious nation.
Research:	scholarly or scientific investigation or inquiry.

Revolution:	a sudden political overthrow or seizure of power brought about from within a given system.
Robert E. Lee:	the Virginia general who refused command of Union forces and became a Confederate general.
Royal colony:	a colony ruled by a king and his ministers.
Rural:	related to the country or to an agricultural area which is thinly populated.
Ranch:	an extensive farm, especially in the Western region, on which large herds of cattle, sheep, or horses are raised.
Reformer:	one who wants to improve conditions.
Rio Grande:	the river in the South of Texas that marks the boundary between the U.S. and Mexico.
Ratify:	to approve or accept.
Rebel:	to refuse allegiance to and oppose by force an established government or ruling authority.
Raw material:	unprocessed natural products used in manufacture.
Reciprocal Agreement Act:	or Reciprocal Trade Agreement Act of 1934: A broad tariff program under which the President negotiates trade agreements with foreign countries that provide for mutual reductions in tariff rates.
Revolt:	to attempt to overthrow the authority of the state; rebel.
Rebate:	returning to the buyer some of the money paid for goods or services.
Relocation centers:	camps in which Japanese Americans were placed in World War II.
Representative:	a person who was chosen to speak for other people.
Runaway:	a person who runs away as a fugitive.
Sailor:	one that serves in a navy or works on a ship.

Scalawag:	a Southern white who supported and cooperated with the Reconstruction government; generally, it was for personal gains.
Scandal:	an act or circumstance that brings about disgrace or offends the morality of the social community.
Seaway:	the way of the ship through the sea.
Secede:	to withdraw formally from membership in an organization, association, or alliance.
Security Council:	the executive agency of the United Nations which has responsibility for keeping international peace.
Sectionalism:	excessive devotion to local interests and customs.
Segregate:	to separate or isolate from others or from a main body or group.
Selective Service Act:	this law provided for registration of men between 18 and 45.
Senator:	a member of a senate.
Separation of church and state:	no official state church, no taxes to support any one church, but all churches guaranteed freedom.
Servant:	one who is privately employed to perform domestic services.
Settler:	a person that lives in a new region.
Settlement House:	recreational and educational center in poor section of a city.
Sewage-disposal system:	the system in which the carrying off of waste matter in special drains and pipes occurs.
Share-crop farmer:	a farmer who pays his landlord with a part of his crop. Many blacks and poor whites became

	share-crop farmers in the South following the Civil War.
Sherman's "March to the Sea":	General Sherman's campaign to split the South into two parts by marching from Chattonooga, Tennessee, to Savanah, Georgia.
Sit-in:	a form of protest demonstration. In the sit ins of the 1960's, black Americans occupied seats preveously thought to be off limits to members of minority groups.
Slavs:	a people widely spread over Central, Eastern, and Southern Europe.
Slave-economy:	economy based on the use of slaves as the major labor force. Slave economy developed on the cotton plantations in the South prior to the Civil War.
Slave codes:	special laws dealing with blacks.
Slums:	thicky populated areas of a city inhabited by the poorest people.
St. Augustine:	oldest city in the United States.
Standard Oil Company:	the first and biggest oil company at the end of the 19th century. John D. Rockefeller was the founder of this company.
State religion:	government-sanctioned church, supported by taxes.
States' rights:	the theory that a state could decide which federal laws would be obeyed within its own borders.
Strict:	kept within narrow and specific limits.
Strike:	a refusal to work by an organized labor group.
Sweatshop:	a factory or businesss in which employees had bad working conditions and low wages.
Sphere of influence:	a territorial area over which political or economic influence is wielded by one nation.

Spices:	any kind of aromatic substance used to flavor foods.
Spoil system:	a phrase applied to the practice of removing public office holders of the defeated party and replacing them with faithful members of the victorious party.
Spy:	a clandestine agent employed by a state to obtain intelligence relating to its eventual or actual enemies at home or abroad.
Suffrage:	the right to vote.
Superior:	higher in rank, or authority.
Superpower:	a powerful and influential nation, especially one that dominates its satellites and allies in an international bloc.
Supremacy:	the condition or quality of being supreme or highest.
Supremacy clause:	portion of the Constitution that states it is the primary law of the land.
Supreme Court:	the highest federal court in the United States, consisting of nine justices and having jurisdiction over all other courts in the nation.
Surge:	to increase suddenly.
Surname:	a person's family name as distinguished from his given name.
Tariff:	tax levied on imports to help protect a nation's industry, business, labor, and agriculture from foreign competition, or to raise revenue. Tariffs have been used by the United States since 1789 as the principal means of protecting domestic producers from foreign competition.
Taxes:	money paid by people to run the government.
Tenant farmer:	a farmer who rented the land which he cultivated.
Tidewater:	low coastland along the Atlantic Ocean that drained by tidal streams.

Trade:	the business of buying and selling commodities; commerce.
Transcontinental:	extending across a continent.
Trapper:	one whose occupation is trapping animals for their furs.
Trench warfare:	fighting along the 600 miles line of German and Allied trenches in which neither side broke through the other's line.
Treasury:	a place where treasure is kept or stored.
Treaty:	a formal agreement between two or more states.
Triple Alliance or Central Powers:	Germany, Austria-Hungary, and their allies.
Triple Entente or Allied Powers:	Russia, France, Great Britain, and their allies.
Turning point:	point in time which is critical.
Tutor:	a private teacher.
Tweed Ring:	"Boss" Tweed and his friends who gained control of the city government and filled their pockets with graft.
Underground Railroad:	A system which helped runaway slaves escape from the South into the North or into Canada.
United Nations:	a world organization established in 1945 for the purpose of maintaining international peace.
Unskilled Worker:	one whose job requires little or no training and the use of only the simplest tools.
Ultimatum:	a final proposition or demand, especially by a party in a conflict.
U.S. Steel Corporation:	the first steel company in the U.S. which applied the Bessemer method to produce steel from iron. The founder was Andrew Carnegie.

Urbanization:	the change in emphasis from country to city.
Utopia:	described and ideal society supposedly located on an island off the American coast.
V-E. Day:	May 8, 1945, the day Germany surrendered in World War II.
Vertical organization:	a plan by which a company controls everything needed for its operation.
Village:	a small group of houses in a rural area.
Vocational school:	a school where job skills were taught.
Voyage:	a long trip to a foreign country.
Welfare capitalism:	an arrangement by which an employer provided benefits, such as paid vacations, health care, and so on.
Whisky ring:	a group of distillers and black-mailers who defrauded the government.
Yarn:	a continous strand of twisted threads of natural or synthetic material such as wool or nylon, used in weaving or knitting.
The Yellow-Dog Contract:	an agreement between employer and employee in which the worker states that he will not join a union.